

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

51

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRIRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE
COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1969

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LINGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

VOL.

51

Scrisori

iulie 1919 — noiembrie 1920

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1969

P R E F A Ț Ă

Volumul 51 al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde scrisori, bilete, telegrame, telefonograme care au fost scrise sau dictate de el în perioada iulie 1919 — noiembrie 1920; ele sînt strîns legate de scrierile incluse în volumele 39—41 ale ediției de față.

Aceasta a fost una din cele mai grele perioade din istoria Țării sovietice, cînd pe fronturile războiului civil se dădeau bătălii decisive împotriva forțelor unite ale intervenționiștilor străini și ale albgardiștilor. Imperialiștii Antantei au dezlănțuit ofensiva împotriva Țării sovietice, pornind împotriva ei, mai întîi, armatele albgardiste ale lui Denikin și Iudenici, rămășițele trupelor zdrobite ale lui Kolceak, forțele armate ale unor mici state burgheze, iar mai tîrziu, după ce această ofensivă a eșuat, trupele Poloniei burghezo-moșierești și pe acelea ale lui Vranghel. „Țara e cuprinsă azi de încordarea febrilă a luptei împotriva burgheziei din întreaga lume, care se răzbună pentru că a fost doborîtă de la putere. E și firesc. Asupra primei Republici sovietice se abat primele lovituri, venite *din toate părțile*“ — îi scria V. I. Lenin, la 31 iulie 1919, lui A. M. Gorki (vezi volumul de față, p. 26).

Aceste documente ne oferă o vie mărturie a imensei activități desfășurate de V.I. Lenin, de partid, de Comitetul său Central pentru apărarea Republicii sovietice, pentru organizarea zdrobirii inamicului și apărarea primei țări din lume în care a fost instaurată dictatura proletariatului. În ele se dezvăluie izvoarele forței și invincibili-

tății Puterii sovietice, sînt definite sarcinile ce stăteau în fața țării, și în primul rînd sarcina de a apăra patria socialistă. Materialele scrise în perioada intervenției militare străine și a războiului civil ne înfățișează activitatea depusă de V. I. Lenin în domeniul conducerii strategice și concrete a operațiilor militare de pe fronturi; ele infirmă încă o dată teza falsă, emisă de I. V. Stalin, că V. I. Lenin nu era un bun cunoscător al artei militare. Ele reflectă via preocupare a lui V. I. Lenin pentru principalele probleme ale organizării forțelor armate sovietice și ale asigurării, sub toate formele, a capacității lor de luptă, pentru stabilirea principiilor de bază ale planurilor de strategie militară și a mijloacelor de transpunere a lor în viață, pentru îndrumarea operațiilor militare în diferite sectoare concrete ale luptei.

Reflectînd asupra mijloacelor de lichidare a breșei provocate de corpul de cavalerie al lui Mamontov pe Frontul de sud, V. I. Lenin a atras atenția Consiliului militar-revoluționar asupra posibilității de a folosi aviația în zbor razant împotriva cavaleriei albgardiste (vezi p. 44). Cu prilejul încercării unui grup de trupe din armata lui Denikin de a pune stăpînire pe Crimeea, V. I. Lenin, într-o telegramă adresată lui E. M. Skleanski, a dat dispoziție „să se pregătească mijloace de luptă navale (mine, submarine etc.) și o eventuală ofensivă, declanșată din Taman, asupra Crimeii...” (p. 177). Atunci cînd s-a ivit pericolul unei ofensive a armatelor Antantei asupra orașului Baku, V. I. Lenin, într-o telegramă, a dat următoarele indicații: „Chibzuiți asupra situației și pregătiți de urgență măsuri pentru întărirea drumurilor de acces spre acest oraș dinspre mare și dinspre uscat, aducînd aici artilerie grea etc.” (p. 351-352).

Un loc important ocupă în volumul de față corespondența în legătură cu mersul războiului polono-sovietic. La 27 februarie 1920, V. I. Lenin a lansat lozincă „pregătirii pentru un război cu Polonia” (p. 161). El a arătat că războiul pornit de Polonia burghezo-moșierească împotriva Rusiei Sovietice constituia, de fapt, o nouă campanie a Antantei, intrucît în spatele cercurilor guvernante ale

Poloniei stăteau imperialiștii francezi, englezi și americani. Această idee este expusă de el într-o serie de telegrame adresate lui G. K. Ordjonikidze, I. V. Stalin, E.M. Skleanski, I. S. Unșliht, G. V. Cicerin, membrilor Consiliului Muncii și Apărării, lui A. A. Ioffe și altora. În scrisorile și telegramele sale, el explică în mod stăruiitor că Statul sovietic n-a vrut război, că războiul i-a fost impus. Guvernul sovietic, spunea V. I. Lenin, a dus o politică de pace, a făcut mari concesii și a propus Poloniei, în repetate rânduri, încheierea păcii în condiții teritoriale care erau mult mai avantajoase pentru ea decît cele propuse de Antantă la Conferința de pace de la Paris. „...dacă *Anglia* (+ Franța + ? + ?) dorește o pace generală, adică *adevărată*, noi sintem de multă vreme *pentru* încheierea ei... Dacă Polonia vrea pace, noi sintem *pentru*; am spus limpede acest lucru și-l repetăm încă o dată; n-are decît să facă propuneri“ — iată în ce fel propunea Lenin, în iulie 1920, să i se răspundă lui Curzon (p. 265).

Într-o serie de scrisori și telegrame este aspru criticată activitatea Consiliului militar-revoluționar al republicii și a lui Troțki personal pentru acțiunile lor greșite și pentru încetineala manifestată în lupta pentru nimicirea inamicului. „Analizînd ... și concluziile ce se desprind din rapoarte, am ajuns la convingerea că Consiliul nostru militar-revoluționar lucrează prost... Pe cit se vede, Consiliul nostru militar-revoluționar «comandă», dar nu se interesează sau nu se pricepe să urmărească *executarea* ordinelor. Dacă acesta este un păcat al nostru, al tuturor, apoi trebuie să spun că în domeniul militar el duce pur și simplu la pieire“ — îi scria Lenin lui S.I. Gusev la 16 septembrie 1919 (p. 50-52).

O importanță deosebită prezintă telegrama lui Lenin din 3 august 1920, în care era criticat Stalin pentru atitudinea lui nejustă față de hotărîrea Biroului Politic care prevedea separarea sectorului din Crimeea al Frontului de sud-vest, pentru a alcătui un Front de sud, de sine stătător.

V. I. Lenin a urmărit neîncetat modul cum se desfășoară mobilizarea pentru fronturile decisive ale războiului civil. „Treceți la mobilizarea muncitorilor pentru front. Desființați nouă zecimi din numărul secțiilor” — cerea el comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, într-o telegramă cu data de 14 octombrie 1919 (p. 58). Recomandînd Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud un grup de comuniști din Ivanovo-Voznesensk, V. I. Lenin cerea ca ei să fie repartizați în mod just și cu atenția cuvenită, iar el să fie informat în această privință (vezi p. 77). La propunerea lui V. I. Lenin, plenara din septembrie 1919 a Comitetului Central a luat hotărîrea de a trimite la muncă în armată un mare număr de comuniști și simpatizanți din diferite instituții și departamente centrale, afară de Comisariatul poporului pentru problemele militare, Comisariatul poporului pentru aprovizionare și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. Răspunzînd chemării lansate de V. I. Lenin și de partid, Petrogradul, Moscova, Tula, Ivanovo-Voznesensk, Tver și alte orașe industriale, nu o dată au trimis pe front, în această perioadă, cele mai bune forțe ale muncitorilor, cumuniștilor, membrilor de sindicat și comsomoliștilor. Numai în Armata Roșie se aflau în august 1920 vreo 300 000 de comuniști, ceea ce reprezenta pe atunci aproape jumătate din efectivul partidului.

Un rol important, primordial, în zdrobirea inamicului a avut întărirea, prin toate mijloacele, a spatelui frontului. Telegramele trimise la Saratov, cele adresate muncitorilor din Petrograd, comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, scrisoarea adresată tovarășilor din Tula și alte documente, precum și scrisoarea Comitetului Central intitulată „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin!” au constituit un program de mobilizare a forțelor pentru zdrobirea cotropitorilor imperialiști și a contrarevoluției interne. Aceste materiale ne arată cum, în cursul luptei, V. I. Lenin, partidul mobilizau pe oamenii muncii din Țara sovietică, îi antrenau în acțiuni de eroism de masă, atît pe front cit și în spatele frontului, explicau muncitorilor, țăranilor, ostașilor Armatei Roșii situația internă

și externă, situația militară, demascau planurile perfide ale imperialiștilor. Făcînd aprecieri asupra politicii externe a Antantei, V. I. Lenin scria: „... jafuri, războaie, răscoale, sugrumare *financiară*“ (p. 274).

Grelele condiții ale situației militare și ale blocadei impuneau o centralizare foarte riguroasă în repartizarea și folosirea resurselor materiale ale țării, care erau limitate. Biletele și scrisorile adresate lui A. D. Ţiurupa, membrilor colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare și ai colegiului Uniunii centrale a cooperativelor de consum, telegramele trimise la Saratov, Nijni Novgorod, precum și alte documente incluse în acest volum oglindesc activitatea depusă de V. I. Lenin pentru aprovizionarea Armatei Roșii și a populației din orașele industriale cu produse alimentare. „Petrogradul și Moscova duc lipsă de pîine. E nevoie de măsuri eroice. Comunicați-mi imediat, telegrafic, cum stau într-adevăr lucrurile“ — îi scria V. I. Lenin, la 11 iulie 1919, președintelui comitetului executiv gubernial Saratov (p. 10). „Aprovizionați cu orice preț pe toți muncitorii din Ural“ — așa sună directiva pe care o dă V. I. Lenin, în noiembrie 1919, autorităților civile și militare din Perm și Ekaterinburg (p. 91). În ciuda imenselor greutăți ce-i stăteau în cale, Republica sovietică găsea mereu resurse economice noi, care-i asigurau victoria asupra dușmanilor ei numeroși și nuternici.

În condițiile situației încordate create de război, activitatea educativă, organizatorică și economică a partidului a fost subordonată în primul rînd sarcinilor de apărare a țării. Totodată, nu a încetat nici activitatea multilaterală, creatoare, a fost continuată opera de construire a noii societăți, au apărut numeroase mlădițe noi ale socialismului, au fost extinse euceririle Marii Revoluții Socialiste din Octombrie; poporul și-a strîns tot mai mult rîndurile în jurul partidului, s-a întărit continuu alianța dintre clasa muncitoare și țărănime. ..Au fost luate măsuri pentru a se proceda *i m e d i a t* (1) la constituirea de organe ale *Puterii sovietice* în regiunile eliberate; (2) la convocarea de *c o n g r e s e* ale Sovietelor; (3) la izgonirea

moșierilor și împărțirea unei părți din pământurile lor țăranilor săraci, iar a celeilalte părți Sovietelor de muncitori agricoli?“ — scria V.I. Lenin în iulie 1920 (p. 252). În perioada scurtului răgaz de pace care s-a produs în ianuarie 1920 după zdrobirea intervenționiștilor, V.I. Lenin a indicat care sînt principalele direcții în care trebuie să-și desfășoare activitatea partidul și guvernul sovietic.

În volumul de față sînt tipărite scrisori ale lui V.I. Lenin care completează și lămuresc principiile fundamentale ale planului economic unic, aprobat de Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia. Scrisorile adresate lui G.M. Krjijanovski (vezi p. 113-114, 175-176), lui G. E. Zinoviev (vezi p. 107-108) și altora sînt consacrate propagandei pentru electrificarea țării. V. I. Lenin se interesa de zăcămintele de cărbune din regiunea Briansk, de petrolul din zona localităților Uhta, Berciogur și Celeken, de exploatarea șisturilor și folosirea turbei ca bază pentru electrificarea economiei naționale. El propunea ca ziarul „*Ekonomiceskaia Jizn*“ să publice dări de seamă periodice, care să înfățișeze rezultatele muncii de dezvoltare a forțelor de producție.

O serie de documente cuprinse în acest volum ne dezvăluie activitatea gigantică desfășurată de Lenin, de partid și de guvern, ca și eforturile eroice depuse de muncitori și țărani pentru refacerea în cît mai scurt timp a economiei naționale, și în special a transporturilor, pentru ridicarea productivității muncii. În telegramele adresate metalurgiștilor de la uzina din Tula și minerilor de la Ceremhovo, V.I. Lenin saluta fermitatea și hotărîrea nestrămutată a muncitorilor de a învinge toate piedicile și greutatețile. „*Tocmai pe această fermitate a muncitorilor, a maselor muncitoare* — scria V.I. Lenin — se bazează certitudinea mea, ca și a oricărui comunist, că victoria mondială a muncitorilor și a cauzei muncitorești este inevitabilă“ (p. 308).

V.I. Lenin acorda o deosebită importanță dezvoltării tehnicii, introducerii cît mai rapide în economie a ultimelor ei cuceriri, folosirii pe scară largă a oamenilor de știință și a specialiștilor, inclusiv a celor din străinătate. În volumul de față sînt cuprinse scrisori care caracteri-

zează atitudinea lui Lenin față de invenții și inventatori (vezi scrisorile adresate inginerului R.E. Klasson, Direcției generale pentru exploatarea zăcămintelor de turbă, președintelui comitetului executiv gubernial din Nijni Novgorod și lui M.A. Bonci-Bruevici etc.).

Corespondența cu L.B. Krasin, M.M. Litvinov, G.V. Cicerin și alții este consacrată problemelor legate de stabilirea legăturilor comerciale și economice cu țările capitaliste. Din această categorie fac parte și scrisorile în legătură cu tratativele purtate cu Vanderlip, reprezentantul cercurilor de afaceri din America (vezi p. 292, 310, 324). Într-una din aceste scrisori, V. I. Lenin spunea că „pentru burghezia engleză ar fi mai avantajos să încheie acorduri comerciale cu republicile sovietice decât să facă încercări inutile și chiar ruinătoare de a le sugruma“ (p. 262).

În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, partidul comunist s-a afirmat ca o mare forță patriotică și internațională. În scrisoarea adresată lui Béla Kun, V.I. Lenin scria: „Știm cât de grea și de periculoasă este situația Ungariei și facem tot ce putem... Căutați să rezistați cât mai mult și victoria va fi a noastră“ (p. 27). „În toate țările, mișcarea comunistă înregistrează progrese considerabile. Pretutindeni orinduirea sovietică a devenit pentru muncitori o lozincă practică. Aceasta reprezintă un imens pas înainte, de importanță istorică-mondială“, — cu aceste cuvinte a salutat V.I. Lenin, în octombrie 1919, pe comuniștii olandezi (p. 59).

O serie de documente caracterizează atenția deosebită acordată de Lenin unității mișcării comuniste internaționale, lupta neobosită dusă de el împotriva oportunistului „de stînga“, care-și făcuse apariția, în 1919, în unele partide comuniste din țările apusene. „Ne interesează, în cel mai înalt grad, toate documentele, rezoluțiile, broșurile, articolele de ziar și cuvîntările în legătură cu curențele ideologice din sînul socialismului de stînga și al comunismului, în special cele care privesc denaturările anarhosindicaliste ale comunismului sau atacurile împotriva comunismului“ — îi scria el lui M.M. Litvinov la 28 decembrie 1919 (p. 115). Într-o serie de scrisori adre-

sate lui F.A. Rotștein, L.B. Kamenev, M.M. Gruzenberg și K.B. Radek, Lenin cere să se urgenteze traducerea în limbile germană, engleză și franceză a cărții sale „Stingismul» — boala copilăriei comunismului“.

Numeroase scrisori, bilete, telegrame, telefonograme ne dezvăluie modestia lui Lenin, grija lui deosebită pentru oamenii muncii, pentru tovarășii săi de luptă, pentru îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor de știință și ale specialiștilor, atenția pe care o acorda copiilor, preocuparea lui pentru o mai bună aprovizionare a spitalelor cu produse alimentare etc. Din această categorie de documente putem cita scrisorile adresate comisarierilor și comisarilor poporului, diferitelor departamente, unor organe de conducere și organizații locale.

O grijă deosebită a manifestat Lenin pentru A.M. Gorki, mare scriitor proletar; scrisorile adresate acestuia ocupă un loc important în volumul de față. Tot în acest volum sînt incluse și o serie de scrisori adresate lui V.V. Adoratski, A.S. Serafimovici, K.A. Timiriazev, V.A. Obuh și altora.

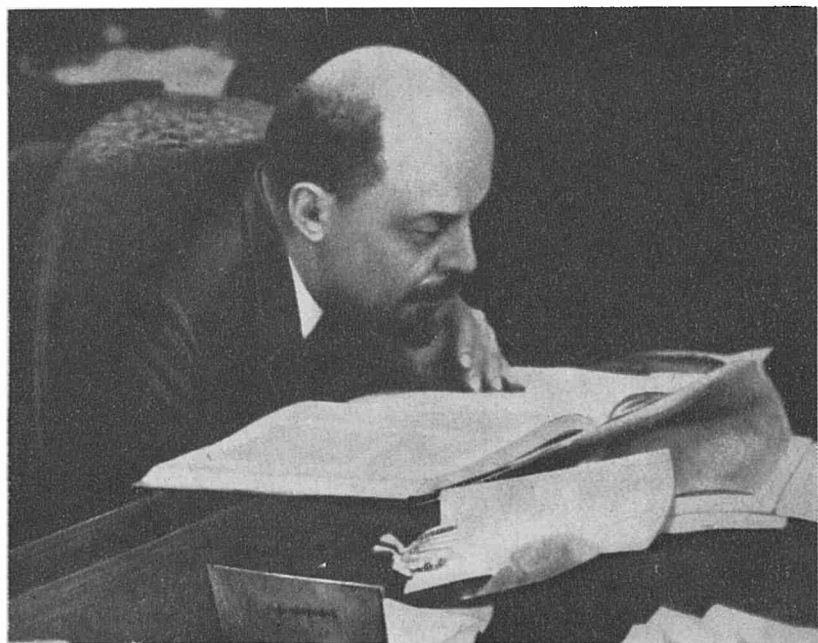
*
* *

Din cele 628 de scrisori, telegrame și bilețele care sînt incluse în volumul de față, 562 de documente n-au fost publicate în edițiile precedente ale Operelor lui V.I. Lenin; dintre acestea, 126 se tipăresc pentru prima oară (în Cuprins aceste documente sînt marcate cu un asterisc).

În capitolul „Anexe“ au fost incluse 36 de documente. În general, aci e vorba de documente ale căror proiecte au fost pregătite de diferite departamente și semnate de V.I. Lenin. Din marele număr de documente de acest fel, în volumul de față au fost incluse doar cele mai importante sau cele consacrate unor probleme de care Lenin s-a ocupat în mod special.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lângă C.C. al P.C.U.S.*

V. I. LENIN
1920

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНО-ДЕМОКРАТИЧЕСКАЯ
РАБОТНИЧЬЕСКАЯ
РЕСПУБЛИКА.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЕТА
ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫХ
КОМИССАРОВЪ.

Москва, Кремль.

№ 1. VII 1919 г.

Симбирск
Реввоенсовету Вяткина
Котля Штарм 3

Подразделение героической красной
войска Вяткина Штарм и Кургуз
горячий привел освобождения Урала
во что бы то ни стало надо довести
до до конца до полного конца
крайне необходимо мобилизовать комисс.
менты и политово рабочих освобожден-
ныхся уральских заводов надо каприровать
революционные способы борьбы в этих
каботках в войска для отдыха усталости и для окупа-
ча тог первую очередь (убитыми) свободная полка трудовыми

1919

1

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL FRONTULUI DE EST

1.VII.1919

Simbirsk

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est
O copie pentru statul-major al Armatei a 3-a

Felicit eroicele trupe ale Armatei Roșii care au eliberat orașele Perm și Kungur. Trimit un călduros salut eliberatorilor Uralului. Această acțiune trebuie dusă repede și cu orice preț pînă la capăt. Este absolut necesar să se procedeze imediat la mobilizarea generală a muncitorilor de la uzinele eliberate din Ural. Trebuie găsite metode noi, revoluționare, de înrolare imediată a acestor muncitori în armată, pentru a da unităților oboseite posibilitatea să se refacă sau să plece în sud, la odihnă. Comunicați regiimentelor conținutul primei părți a acestei telegrame.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1927, în ziarul
„Pravda” nr. 17 și „Izvestia” nr. 17*

Se tipărește după manuscris

2

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE

Către Frunze

Acțiunile desfășurate de inamie în exploatarea succesorilor obținute de el în regiunea Nikolaevsk ne provoacă o mare îngrijorare. Informați-ne precis dacă ați acordat suficientă atenție acestei regiuni. Ce forțe concentrați

aici și de ce nu grăbiți această operație? Informați-ne de urgență asupra tuturor măsurilor pe care le luați¹.

Lenin

Scrisă la 1 iulie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1940,
în „Voenno-Istorieskii Jurnal” nr. 10*

*Se tipărește după textul scris
de mâna lui E. M. Skleanski*

3

TELEGRAMĂ ADRESATĂ SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AL RAIONULUI PORHOVA

Petrograd, Sovietul de deputați al raionului Porhova
O copie la Petrograd, Poligonul maritim, pentru Berkalov

Explicați celor din secția dv. financiară că nu este admis să se perceapă impozitul excepțional pe premiul de 50 000 de ruble ce a fost acordat de către Consiliul Comisarilor Poporului lui Berkalov pentru o remarcabilă invenție.

Decretul prin care asemenea premii sînt scutite de impozit a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului și urmează să fie publicat².

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 2 iulie 1919

*Se publică pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

4

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. KURAEV, V.A. RADUS-ZENKOVICI ȘI K.I. PLAKSIN

2.VII.1919

Saratov

Tovarășilor: Kuraev, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 4-a,

Zenkovici, președinte al comitetului executiv gubernial, și Plaksin, secretar al comitetului gubernial de partid

Acordați toată atenția curățirii garnizoanei și consolidării spatelui frontului. Stirpiți fără cruțare albgardismul

la orașe și la sate. Controlați personal activitatea politică și organizatorică din garnizoană. Îndreptați-vă toate eforturile spre pregătirea militară! Obligați-i pe toți să dea dovadă de mai multă silință și disciplină. Comunicați-mi telegrafic rezultatele. Întăriți în special Rtișevo.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1934,
în revista
„Proletarskai Revoliuți a” nr. 3

5

Către A. D. Tiurupa³

O să vorbim mâine la telefon; va trebui să-mi fac puțin timp liber la ședința Comitetului Central.

Să prezinți un scurt bilanț al îmbunătățirilor obținute în decurs de un an (30 000 000 — 100 000 000) dăm $\frac{1}{2}$ ($\frac{1}{2}$ dă Suharevka) acum e greu, dar stăm mai bine ca în 1918. „Gubernia Simbirsk“ totul pentru sprijinirea Comisariatului poporului pentru aprovizionare.

Scrisă la 3 iulie 1919

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

6

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C.G. RACOVSKI
KIEV

*Tovarășului Racovski, președintele Consiliului
Comisarilor Poporului*

Vă rog să-mi răspundeți imediat, printr-o telegramă, ce a întreprins Șlihter în mod efectiv pentru a trimite de urgență trei trenuri cu cereale Frontului de vest⁴.

Președintele Consiliului Apărării, *Ulianov-Lenin*

Scrisă la 5 iulie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

7

CĂTRE A.M. GORKI

5.VII.1919

Dragă Aleksei Maksimîci,

Dumneata, pe cît vād, ai prins rādăcini la Petrograd. Nu e bine sā stai mereu în același loc. Obosești și te plictisești. N-ai fi dispus sā faci o plimbare? Noi tocmai organizăm o excursie⁵.

Al d-tale, *Lenin**Expedită la Petrograd*

Publicată pentru prima oară
la 29 martie 1928, în zărele
„Pravda” nr. 75 și „Izvestiia” nr. 75

Se tipărește după manuscris

8

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

5.VII.1919

Tov. Skleanski,

Cei de la Petrograd spun că acolo se găsesc o mulțime de

(1) obuze,

(2) tunuri pe vapoarele vechi (ce bine ar fi sā se afle pe Volga!)

(3) tunuri de cîmp vreo 300.

Trebuie sā luați de urgență măsuri cît se poate de drastice și sā prezentați *Consiliului Apărării*⁶ un raport cu privire la accelerarea la maximum a transportului acestor materiale, în special pe căile fluviale (e condamabil că ele n-au fost ridicate pînă acum. Am fi salvat Țarișinul).

Cu salutări, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

9

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI V.A. RADUS-ZENKOVICI

8.VII.1919

Saratov

Zenkovici, președintele comitetului executiv gubernial, cite o copie pentru: Kuraev, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 4-a; Plaksin, secretar al comitetului gubernial de partid; Krilenko; Iaroslavski*

Telegrafiați-mi mai precis — la nevoie, cifrat — ce succese practice ați obținut și dacă în garnizoană s-a produs o cotitură. E neapărat necesar să creați detașamente speciale care să viziteze fiecare plasă din zona frontului și să ducă muncă de lămurire, organizînd sărăcimea, înlăturînd pe chiaburi, luînd ostatici din rîndurile lor, zdrobind bandele verzi⁷ și determinîndu-i pe dezertori să vină înapoi. Acordați o atenție deosebită județului Atkarsk și orașului Rtișevo. Aștept răspuns concret și amănunțit.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară
(în facsimil) în 1930, în cartea
„Războiul civil din 1918—1921“,
vol. III

Se tipărește după manuscris

10

CĂTRE COMITETUL EXECUTIV GUBERNIAL
NIJNI NOVGOROD⁸

8.VII.1919

Către Comitetul executiv gubernial Nijni Novgorod
spre a fi transmisă autorităților militare și civile
din Sormovo

Rog să se procedeze imediat la o cercetare riguroasă și absolut imparțială, efectuată de către comuniști demni de încredere, cunoscuți personal ca atare, care

* Cuvintele (din adresă): „Zenkovici,... Iaroslavski“ au fost scrise de un necunoscut. — *Nota red.*

— să controleze dacă cele relatate în sesizarea alăturată sînt adevărate;

— să întocmească o situație reală și *precisă*, indicînd numărul caselor, apartamentelor și camerelor ocupate de funcționari și personal tehnic superior (de cîte persoane anume);

— să arate care dintre clădirile aparținînd uzinei este cerută pentru un cămin de copii și care poate fi dată;

— să stabilească în mod exact cine trebuia să se ocupe de toate acestea, indicînd *numele* persoanelor respective, adresa lor, precum și a acelor care efectuează cercetarea.

Rezultatele cercetării să-mi fie comunicate imediat prin poștă sau prin cineva care vine de acolo.

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

11

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL FRONTULUI DE SUD

De primă urgență*

*Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud,
pentru Kozlov*

Marele stat-major mi-a prezentat o situație exactă, verificată de Kurski, din care reiese că de la 15 mai și pînă la 1 iulie au fost efectuate completări pentru Frontul

---

* Această însemnare a fost făcută de V.I. Lenin. — *Nota red.*

de sud cu un efectiv de 17 000 de oameni, iar de la 1 la 7 iulie cu un efectiv de 22 000. Dacă aceste completări n-au ajuns încă la destinație, luați de urgență măsuri speciale și comunicați-mi numaiidecit dacă insistați totuși să fie încorporați tinerii care au împlinit 18 ani sau poate că ar fi mai bine ca deocamdată să fie mobilizate alte contingente⁹.

8 iulie 1919

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1940,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 1

Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

12

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

8.VII.1919

Tovarășului Skleanski, adjunct al comisarului poporului
pentru problemele militare

Vă rog să dispuneți să se facă o cercetare în legătură cu scrisoarea tovarășului Feodor Șturmer (sau Șturmin)¹⁰ și să-i satisfaceți cererea în caz că se va dovedi îndreptățită. Totodată să stabiliți precis dacă autoritățile locale folosesc procedee ilegale și să-mi comunicați rezultatele cercetării.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Anexez următoarele documente:

- 1) un certificat eliberat la 20.VI.1919,
- 2) o adeverință cu nr. 96 din 29.IV.1919,
- 3) scrisoarea lui F. Șturmer.

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

13

TELEGRAMĂ EXPEDIATĂ LA NIJNI NOVGOROD

8. VII. 1919

Nijni Novgorod. Serviciul transporturilor fluviale
Comunicați-mi telegrafic unde se află vaporul „Kras-
naia zvezda“ al C.E.C. din Rusia. Informați-vă dacă nu
s-ar putea ca vaporul să-l aștepte pe Gorki la Kazan și
să i se rezerve o cabină. Vă rog foarte mult.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

14

CĂTRE A.M. GORKI

8. VII. 1919

Petrograd, Smolnii sau Kronverkskii, 23
Pentru Gorki

Vă rog foarte mult să veniți mâine sau, cel mai târziu,
joi. Trebuie să stăm de vorbă cât mai curînd.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

15

CĂTRE L.B. KAMENEV

Pe ziua de 12 sau 13 vine Gorki.

N-ai putea să dai dispoziție să i se trimită *l e m n e ?*
Stradela Mașkov nr. 1, apart. 26.

Scrisă la 8 sau 9 iulie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

16

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI
COMITETULUI EXECUTIV
GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD,
PREȘEDINTELUI COMITETULUI
PENTRU APROVIZIONARE
AL REGIUNII VOLGĂI, COMISARULUI GUBERNIAL
PENTRU APROVIZIONARE ȘI COMISARULUI
MILITAR GUBERNIAL

Prin fir direct
de primă urgență

Nijni Novgorod

Președintelui comitetului executiv gubernial
Președintelui comitetului de aprovizionare din regiunea
Volgăi

Comisarului gubernial pentru aprovizionare
Comisarului militar gubernial

Din lipsă de mijloace de încărcare, la Nijni Novgorod încărcarea cerealelor destinate Moscovei se face cu întârziere. La Moscova, situația alimentară este extrem de grea, așa că trebuie neapărat să se ia toate măsurile și să se depună toate eforturile pentru a încărca numaidecît și a expedia la Moscova cerealele repartizate de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Prin prezenta dispoziție, autoritățile militare și civile sînt obligate ca în cel mai scurt timp să mobilizeze muncitori și soldați pentru încărcarea imediată a cerealelor. Raportați telegrafic de executare. Cei ce vor da dovadă de nepăsare și lipsă de energie vor fi pedepsiți conform legilor din timp de război*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin***

Scrisă la 9 iulie 1919

Publicată pentru prima oară în 1931,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XVIII

Se tipărește după textul scris
de A.D. Ţiurupa și completat
și semnat de V.I. Lenin

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Telegrama este semnată și de E.M. Skleanski, vicepreședinte al Consiliului militar-revoluționar, și A.D. Ţiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

17

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI V.A. RADUS-ZENKOVICI

11.VII.1919

De primă urgență

Saratov

Tovarășului Zenkovici, președintele comitetului executiv gubernial

Se va da spre citire și tovarășilor Iaroslavski, Krilenko și Plaksin, precum și comisarului gubernial pentru aprovizionare

Vă rog să verificați imediat, prin oameni absolut siguri și imparțiali, dacă e adevărat că Serghei Malișev obține rezultate minunate la Volsk și la Balakov cu prăvălia lui de pe șlep¹¹; totodată, dacă e adevărat că pe malul stîng al Volgăi e o recoltă colosală și că se simte lipsă de oameni pentru recoltat. De cite mii de oameni e nevoie și cînd să vină din guberniile din nord? Petrogradul și Moscova duc lipsă de pîine. E nevoie de măsuri eroice. Comunicați-mi imediat, telegrafic, cum stau într-adevăr lucrurile.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

18

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI C.G. RACOVSKI, N.I. PODVOISKI
ȘI TUTUROR COMISARILOR MILITARI
DIN UCRAINA

Kiev. Tovarășilor *Rakovski, Podvoiski*
și tuturor comisarilor militari din Ucraina

O copie la Comisariatul poporului pentru agricultură,
pentru *Meșcereakov*

Din informațiile primite de noi reiese că la gospodăriile sovietice din Republica ucraineană se semnaleză sustrageri sau distrugereri de inventar viu sau mort de către unii comisari militari și unele unități ale armatei, ceea ce duce la ruinarea gospodăriilor respective și amenință să pro-

voace nenumărate dificultăți la stringerea bogatei recolte din acest an. Trebuie să luați toate măsurile necesare pentru curmarea neîntârziată a unor asemenea acțiuni criminale, să organizați o pază eficientă a gospodăriilor sovietice, iar pe cei vinovați să-i trageți la răspundere, altfel sînteți pasibili de cele mai aspre sancțiuni. Comunicați-ne imediat, printr-o telegramă, ce măsuri ați luat și ce rezultate ați obținut.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 11 iulie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

19

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONGRESULUI METALURGIȘTILOR DIN TULA

Tula. Prezidiul *congresului metalurgiștilor*
(se va trimite o copie lui Melniceanski)

Salut din toată inima hotărîrea Congresului metalurgiștilor din Tula de a înzeci producția de armament etc.¹² Vă rog să-mi comunicați lunar, prin poștă sau prin cineva, ce succese ați obținut în mod efectiv ca rezultat al hotărîrilor adoptate de dv.

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1919

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1933,
în ziarul „Pravda” nr. 53

Se tipărește după manuscris

20

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI REGIONALE NIJNI NOVGOROD A TRANSPORTURILOR FLUVIALE

O copie comitetului pentru aprovizionare al regiunii Volgăi

Sintem informați că în regiunea râurilor Kama și Belaia au fost încărcate în șlepuri 394 914 puduri de cereale, dar

* Aici și mai departe, un asemenea asterisc indică titlurile puse după original. — *Nota red.*

n-au fost încă expediate. Totodată, ni s-a comunicat că unul dintre petrolierele care au fost trimise pe Kama și Belaia în urma dispoziției președintelui Consiliului Apărării s-a pierdut. Vă cer să procedați imediat la expedierea șlepurilor încărcate cu cereale și să găsiți petrolierul pierdut. Orice întârziere în aprovizionarea cu cereale amenință cu complicații dăunătoare pentru cauza revoluției. Depuneți toate eforturile și informați-ne mai des asupra situației exacte*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin* **

Scrisă la 12 iulie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

21

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest
Pentru Stalin

Scrisoarea nr. 1 am primit-o.

Ghittis pleacă mâine, dacă n-o fi plecat azi. Sergo și Sollogub au plecat. Serghei Medvedev e bolnav. Smilga a dat dispoziție să fie repartizați cât mai mulți lucrători. În ceea ce privește Frontul de sud, luăm măsuri. Azi pleacă într-acolo Kamenev, Smilga, Gusev și Serebreakov***.

Vă felicit cu prilejul eliberării orașului Ekaterinburg.

Lenin

Scrisă la 15 iulie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Telegrama este semnată și de A.D. Ţiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

*** Textul acestei telegrame, în afară de prima și ultima propoziție, a fost subliniat de V.I. Lenin, care pe margine a scris: „Cifrat”. — *Nota red.*

22

CĂTRE I.S. GANEŢKI

1

Tovarăşului Ganeţki: întocmiţi textul răspunsului¹³.

2

Tovarăşului Ganeţki: textul acesta nu e bun. Trebuie formulat astfel: vi s-au promis atitea milioane pentru atita timp. Noi v-am trimis însă atita la data cutare şi o să vă mai trimitem atita la data cutare.

Întocmiţi imediat un asemenea text.

Scrise la 16 iulie 1919

*Publicate pentru prima oară
la 22 aprilie 1926,
în ziarul „Izvestia“, nr. 92*

Se tipăresc după manuscris

23

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C.G. RACOVSKI

Kiev, Consiliului Comisarilor Poporului. Pentru Racovski

„Am trimis la Kiev şi la Harkov cite 300, iar mâine vom trimite pentru Ekaterinoslav şi Odesa cite 100. Săptămîna viitoare vom trimite în total 500, iar pe viitor cite 350 pe săptămîină*. *Krestinski*“.

Transmiţîndu-vă acest răspuns, vă rog să-mi comunicaţi dacă sinteţi mulţumit, iar dacă nu, să-mi spuneţi ce anume doriţi.

Lenin

Scrisă la 16 iulie 1919

*Se tipăreşte pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

24

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMISARULUI MILITAR AL DIVIZIEI A 25-A

Drept răspuns la telegrama comisarului militar al Bri-găzii a 3-a, prin hotărîrea din 16/VII a Consiliului Apărării

* Este vorba de sume — în milioane de ruble — trimise în Ucraina.
— Nota red.

se aprobă, în cazul de față, strângerea organizată a recoltei, cu condiția de a respecta interesele țăranilor locali și de a nu întârzia cîtuși de puțin operațiile militare. Cerealele strînse trebuie expediate armatei de pe Frontul de sud. Raportați de executare*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 16 iulie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după textul
consemnat de L.A. Folieva
și completat și semnat de V.I. Lenin

25

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI M.M. LAȘEVICI și K.K. IURENEV

17.VII.1919

Simbirsk, Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est.
Pentru Lașevici și Iurenev

Vă felicit cu prilejul victoriilor obținute¹⁴.

Trebuie să luați măsuri speciale, în primul rînd pentru ca muncitorii din Ural să nu ia arme cu de la sine putere, pentru ca în rîndurile lor să nu capete extindere partizanatul, cu urmări atît de funeste, iar în al doilea rînd pentru ca partizanatul siberian să nu descompună trupele noastre.

Comunicați-mi telegrafic care este părerea dv.; totodată, să-mi spuneți *dacă lucrați în deplină armonie cu noul comandant al frontului și să-mi dați informații mai amănunțite în legătură cu bașkirii*¹⁵.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

* Ultima propoziție a fost scrisă de mîna lui V. I. Lenin. — Nota red.

26

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

17.VII.1919

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest
Pentru Stalin

Lențman și Peterson din Rejița îmi cer să suspend schimbarea denumirii fostelor regimente letone. Această cerere ți-o transmit d-tale¹⁶.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

27

CĂTRE A.M. GORKI

18.VII.1919

Dragă A.M.,

Vino aici să te odihnești; eu plec adesea pentru două zile la țară, unde te pot aranja de minune, pentru un timp mai scurt sau mai îndelungat.

Vino, zău vino!

Comunică-mi, printr-o telegramă, *cînd* vii; vom aranja în așa fel ca să ai un compartiment separat, să călătorești mai comod. Crede-mă, ai nevoie să mai schimbi puțin aerul. Aștept răspuns.

Al d-tale, *Lenin*

Expediată la Petrograd

Publicată pentru prima oară la
29 martie 1928, în ziarele
„Pravda“ nr. 75 și „Izvestiia“ nr. 74

Se tipărește după manuscris

REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I.V. STALIN

Moscova, Kremlin, pentru Lenin

Situația pe Frontul de la Minsk este, deocamdată, destul de proastă. Nici pe cel de la Dvinsk nu e mai bună, iar pe cel de la Lubenț ea e și mai proastă. Unitățile noastre sînt uzate. Rezervele lor pot fi folosite abia peste o lună, iar inamicul nu vrea să aștepte. Pilsudski se află pe undeva pe lingă Molodecino și se laudă că în curînd o să ocupe Minskul. Planul polonezilor e următorul: să ocupe teritoriul pînă la Nipru, iar după aceea să pună în mișcare unitățile albgardiste ruse, înjghebînd în prealabil un guvern rus în genul aceluia al lui Rodzeanko. Se știe precis că la Varșovia se formează de pe acum un corp de voluntari ruși. În momentul de față am putea să îndreptăm lucrurile dacă ne-ați da o divizie adecvată. Mă tem însă că n-o să faceți asta acum, iar mai tîrziu, peste o lună, nici trei divizii n-o să fie de ajuns. Să stăm acolo unde stăm acum nu e bine, fiindcă în felul acesta vom pierde orașele Minsk și Dvinsk fără nici un rost. De aceea am hotărît să trecem la ofensivă, organizînd și întărind unitățile în mers. S-ar putea ca din asta să iasă ceva bun. Ceea ce complică întrucîtva situația sînt unitățile naționale; ele trebuie înlocuite. Comandantul de armată nu e bun de nimic, doar încurcă treaba. Răspunsul dv. la scrisoarea mea nu mi-a venit încă de la Smolensk. Vă rog să-i citiți și lui Skleanski această telegramă cifrată. Zilele acestea voi fi la Smolensk.

Stalin

Secret

Tovarășului S m i l g a,

Trebuie examinată *cu toată atenția* în ședința Consiliului militar-revoluționar al republicii*.

18 VII. *Lenin*

Scrisa la 18 iulie 1919

Publicată pentru 'prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul următor, telegrama de răspuns trimisa la 18 iulie de V.I. Lenin lui I.V. Stalin. — *Nota red.*

29

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Moscova

18.VII.1919

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest
Pentru Stalin

Cererea d-tale va fi examinată de Consiliul militar-revoluționar al republicii. Skleanski spune că, dacă e vorba să mai scoatem unități de pe Frontul de est, atunci să le trimitem pe Frontul de sud. Măine o să vină Smilga și comandantul-șef¹⁷ de pe Frontul de sud*.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

30

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL FRONTULUI DE EST

19.VII.1919

Simbirsk. Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est

Transmiteți, vă rog, felicitările mele armatelor a 2-a și a 5-a pentru victoriile obținute. Trebuie să elaborați în mod amănunțit, împreună cu lucrătorii politici, măsuri concrete împotriva partizanatului și să le puneți în aplicare. Comunicați-ne ce rezultate ați obținut.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1938, în ziarul
„Pravda“ nr. 53

Se tipărește după manuscris

* Textul acestei telegrame a fost subliniat de V.I. Lenin, care pe margine a scris: „Cifrat“. — *Nota red.*

31

O ÎNSEMNARE FĂCUTĂ PE O NOTĂ DE PLATĂ
A SECȚIEI ADMINISTRATIVE
A COMISIEI EXTRAORDINARE DIN MOSCOVA

NOTĂ DE PLATĂ

Pentru Vladimir Ilici.

Din partea secției administrative a Cekăi din Moscova

Canti- tatea	Marfa vîndută și livrată	Prețul		Suma	
		ruble	copeici	ruble	copeici
1 pereche	cizme				
1 rînd	haine				
1 pereche	bretele				
1 —	curea				

În valoare totală de una mie patru sute șaptesprezece ruble și 75 de copeici.

Șeful secției administrative

Vă trimit alăturat 2 000 (două mii) de ruble și vă rog — vă cer categoric — să rectificați acest cont, întrucît suma este, evident, prea mică.

19.VII. V. Ulianov (*Lenin*)

Scrisă la 19 iulie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

32

CĂTRE V.P. MILIUTIN și P.I. POPOV¹⁸Tovarășilor *Miliutin* și *Popov*

Să se calculeze cam de cîte miliarde pe lună vom avea nevoie dacă

(1) vom mări prețurile la cereale de cinci ori;
(de trei ori)

(2) nu vom fixa prețurile la produsele industriale pentru țărani, ci le vom urca cât mai mult cu putință, pînă la prețul maxim pe care-l dau ei;

(3) vom vinde muncitorilor și funcționarilor pîine și produse industriale la prețurile vechi;

(4) vom conta și pe Ucraina, pe Ural, pe regiunea de dincolo de Volga, pe o parte din Siberia apuseană și pe regiunea Donului;

(5) prețurile la cereale le vom fixa pe raioane;

(6) să se calculeze în mod aproximativ de cîte miliarde de ruble vom avea nevoie dacă vom majora salariile cu 10%.

Scrisă la 22 iulie 1919
Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

33

CĂTRE L.A. FOTIEVA¹⁹

Ar trebui să spînzurăm 1) secretariatul Consiliului Apărării și al C.C.P.,
2) Comisariatul poporului pentru aprovizionare,
3) Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf,
4) Comisariatul poporului pentru problemele militare
pentru tărăgăneala și întîrzierea lor.

Scrisă la 22 iulie 1919
Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

34

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE

25.VII.1919

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est.
Pentru Frunze

Mi se par extrem de alarmante insuccesele noastre și încetineala ce se observă la sud de Buzuluk, la Uralsk și la Tarev. Vă rog să acordați o atenție deosebită acestei situații și să mă informați mai precis cum stau lucrurile. Restabilirea legăturii cu Uralskul* este extrem de necesară²⁰.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1941,
în cartea: „M.V. Frunze
pe fronturile războiului civil.
Culegere de documente”, Moscova*

Se tipărește după manuscris

35

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.V. KRILENKO

25.VII.1919

Saratov, comitetul executiv gubernial
Pentru Krilenko, împuternicitul C.E.C. din Rusia

Nu trebuie încălcate ordinele de repartiție, fiindcă prin ele se asigură pîinea armatei; tot ce e în plus expediți la Moscova, pe adresa Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Comunicați-ne precis ce cantități de cereale există și unde anume se află.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

* Cuvintele „Mi se par extrem de alarmante... Vă rog să acordați” și „Restabilirea legăturii cu Uralskul” au fost subliniate de V.I. Lenin, care pe margine a scris: „Cifrat”. — *Nota red.*

36

NIȘTE ÎNSEMNĂRI ȘI O REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI P.I. VOEVODIN

...În gubernia Samara e o recoltă de cereale cum nu s-a mai văzut decenii de-a rîndul. Din lipsă de brațe de muncă riscăm să pierdem recolta bogată, tocmai bună de strîns, din această gubernie, care ea singură poate hrăni Rusia Sovietică înfometată. E necesar să fie dirijate numai decît spre regiunea Volgăi toate brațele de muncă disponibile și să se trimită la sate smoala, gudronul și uneltele agricole de care dispunem.

Comisarul politic al trenului „Revoluția din Octombrie“,
Voevodin

Pentru:	} Trebuie depuse toate eforturile	}	
1) Sviderski			in acest sens,
2) Glebov			iar miine, 26.VII, să mi se
3) Sereda			comunice telefonic ce s-a făcut.

Scrisă la 25 iulie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscri

37

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROȚKI*

28.VII.1919

Cifrat

Pentru *Troțki*,
oriunde s-ar afla

Biroul Politic al Comitetului Central a examinat telegrama dv. cu nr. 277/c și este perfect de acord cu dv. că orice șovăieli în aplicarea cu fermitate a planului o dată adoptat prezintă primejdii²¹. Biroul Politic recunoaște pe de-a-ntregul autoritatea operativă a comandantului-șef și vă roagă să dați explicațiile convenite tuturor lucrătorilor cu munci de răspundere. Biroul Politic numește ca membri ai Consiliului militar-revoluționar al Frontului

* Transmisă prin fir direct. — *Nota red.*

de sud, în afară de cei de pînă acum, pe Smilga, Serebriakov și Lașevici*.

*Publicată pentru prima oară parțial
în 1958, în cartea:*

*N.F. Kuzmin, „V.I. Lenin în fruntea
apărării Țării sovietice
(1918—1920)“. Moscova*

*Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris*

38

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROȚKI

Pentru Troțki, președintele Consiliului militar-revoluționar

Fiind în Ucraina, v-ați lămurit, desigur, asupra situației de acolo. Vă rog să-mi comunicați care este starea trupelor, capacitatea lor de a opune rezistență lui Denikin și dacă acolo au fost luate, în sfîrșit, măsuri destul de serioase, dacă cei de acolo sînt în stare să se apere, dacă instruesc în mod sistematic pe muncitori și pe țărani în vederea formării unei organizații secrete în regiunile ocupate de Denikin, în special a unei organizații în cadrul trupelor lui, precum și în vederea mobilizării ucrainenilor și dacă comuniștii din Ucraina își dau seama de întreaga gravitate a situației.

29 iulie 1919

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

39

CĂTRE A.M. GORKI

31.VII.1919

Dragă Aleksei Maksimici,

Cu cît mă adîncesc mai mult în citirea scrisorii d-tale și cu cît reflectez mai atent asupra legăturii dintre conclu-

* Mai departe, V.I. Lenin a scris: „Din însărcinarea Comitetului Central, Stasova“. — *Nota red.*

ziile la care ajungi în această scrisoare și lucrurile expuse în ea (și povestite de d-ta în cursul întrevederilor noastre), cu atât mai mult ajung la convingerea că și această scrisoare, și concluziile d-tale, și toate impresiile d-tale sînt cu totul nesănătoase.

În ultimul timp, Petrogradul a devenit unul dintre punctele cele mai nevralgice. Acest lucru e și explicabil, dacă se ține seama că populația lui a avut cel mai mult de suferit, că muncitorii de acolo, mai mult decît oricare alții, au dat cele mai bune forțe ale lor, că acolo bîntuie o foamete cruntă, iar pericolul militar este deosebit de grav. Este evident că nervii d-tale încep să cedeze. Asta nu-i de mirare. Iar d-ta te încapățînezi să nu ții seama de sfatul celor care îți spun că trebuie să pleci în altă parte, căci e un lucru cu totul nechipzuit să lași să ți se zdruncine nervii în așa hal, e un lucru nechipzuit chiar și din punctul de vedere al unei socoteli elementare, ca să nu mai vorbim despre alte puncte de vedere.

Din scrisoarea d-tale, ca și din cele spuse de d-ta în convorbirile avute cu mine, se simte că te afli sub influența unor impresii nesănătoase, care te duc la concluzii nesănătoase.

Începi cu problema dezinteriei și a holerei și deodată izbucnești într-un sarcasm bolnăvicios: „fraternitate, egalitate“. Fără să vrei faci asta, dar din asemenea vorbe reiese că comunismul ar fi vinovat de lipsurile, mizeria și bolile care bîntuie în orașul asediat!!

Urmează apoi niște ironii răutăcioase — de neînțeles pentru mine — la adresa literaturii „pornografice“ (care e aia? și ce legătură are cu Kalinin?). Și, în concluzie, pretinzi că „infimele rămășițe de muncitori cu scaun la cap“ spun că „au fost trădați“ și transformați „în prizonieri ai țăranului“.

Asta-i prea de tot. Cum adică, este învinovățit Kalinin că i-a trădat pe muncitori în favoarea țăranului? Așa reiese.

Asemenea afirmații au putut fi născocite de niște muncitori cu totul necopți, naivi, care în loc de minte au în cap doar fraze „stîngiste“, ori de niște muncitori cu totul epuizați, istoviți de chinuri, înfomețați și bolnavi, ori de niște

„rămășițe ale aristocrației“, care se pricep de minune să denatureze totul și se agață cu multă dibăcie de orice mărunțișuri pentru a-și descărca furia lor turbată împotriva Puterii sovietice. Tocmai despre aceste rămășițe vorbești și d-ta în scrisoare. Starea lor de spirit exercită asupra d-tale o influență bolnăvicioasă.

D-ta scrii că vezi „oameni din cele mai diferite pături sociale“. Dar una e să vezi, și alta e să vii în contact cu ei zi de zi în toate domeniile vieții. D-ta ai cel mai mult prilejul să vii în contact cu aceste „rămășițe“, fie și datorită profesiei d-tale, care te obligă să „primești“ zeci de intelectuali burghezi întăritați, precum și datorită mediului în care trăiești.

Din cele spuse de d-ta reiese că „rămășițele“ „nutresc față de Puterea sovietică un sentiment vecin cu simpatia“, în timp ce „majoritatea muncitorilor“ furnizează hoți, „comuniști“ de circumstanță ș.a.m.d.! Și d-ta ajungi la „concluzia“ că revoluția nu se poate face cu ajutorul hoților, nu se poate face fără intelectuali.

Asemenea cuvinte vădesc doar o stare de spirit nesănătoasă, care s-a agravat în ambianța unor intelectuali burghezi înrăiți.

Se face totul pentru a-i atrage pe intelectuali (pe cei care nu sînt albgardiști) în lupta împotriva hoților. Și, *de la o lună la alta*, în Republica sovietică crește procentul intelectualilor burghezi care dau un ajutor *sincer* muncitorilor și țăranilor și nu se mărginesc doar să bombăne și să spumege de furie. La Petrograd nu se poate „vedea“ o asemenea creștere, pentru că Petrogradul este un oraș cu un număr deosebit de mare de elemente burgheze (și de „intelectuali“) care și-au pierdut rostul (și capul), dar pentru întreaga Rusie ea este un fapt incontestabil.

În Petrograd sau privind din Petrograd, te poți convinge de acest lucru numai dacă ești excepțional de bine informat din punct de vedere *politic* și ai o experiență politică deosebit de bogată. Așa ceva îți lipsește d-tale. Și d-ta nu de politică te ocupi și nici cu observarea *muncii* de construcție politică nu te îndeletnicești, ci practici o profesiune specială, care te face să fii înconjurat de intelectuali burghezi

întăritați, care n-au înțeles nimic, n-au uitat nimic și n-au învățat nimic și care, în cazul *cel mai bun* — și, de altfel, foarte rar —, sînt derutați, dezamăgiți, se lamentează și repetă vechile prejudecăți, sînt speriați și se sperie singuri.

Dacă e vorba de *observat*, apoi să observi jos, acolo unde poți *vedea* munca de construire a unei vieți noi, într-o așezare muncitorească din provincie sau într-un sat — acolo nu e nevoie să cuprinzi politicește un ansamblu de date dintre cele mai complexe, acolo poți numai să observi. În loc de așa ceva, d-ta te-ai pus în situația de redactor profesionist de traduceri etc., situație care nu-ți permite să observi noua muncă de construire a unei vieți noi și în care toate forțele se irosesc cu bombăneala bolnăvicioasă a unei intelectualități bolnăvicioase, cu observarea aspectelor „fostei“ capitale în condiții cînd ea trece printr-un pericol militar cumplit și îndură lipsuri crîncene.

D-ta te-ai pus într-o situație în care *nu poți* observa direct ceea ce e nou în viața muncitorilor și țăranilor, adică în viața a 9/10 din populația Rusiei; de aceea ești nevoit să observi frînturi din viața fostei capitale, din care floarea muncitorimii a plecat pe front sau la sate și în care a rămas un număr disproporționat de mare de intelectuali lipsiți de posturi și de ocupație, care te „*asaltează*“ în special pe d-ta. Cînd ești sfătuit să pleci, refuzi cu încăpăținare.

Se înțelege că, în asemenea condiții, ai ajuns într-o stare bolnăvicioasă: nu numai că ți-e greu să trăiești, spui d-ta, dar ți-e și „*lehamite de viață*“!!! Cred și eu! Să te fixezi, în vremuri ca astea, în centrul cel mai bolnăvicios în calitate de redactor de traduceri literare (cea mai potrivită ocupație pentru un artist care vrea să observe oamenii!). Stînd acolo, d-ta *n-ai posibilitatea* să observi și să studiezi ca artist ceea ce e nou în armată, în viața satului sau a fabricii. Te-ai lipsit de posibilitatea de a face ceea ce l-ar satisface pe artist; la Petrograd poate să lucreze un om politic, dar d-ta nu ești om politic. Azi auzi zgomot de geamuri sparte fără rost, mîine focuri de arme și urlete din închisori, apoi frînturi de vorbe din gura

celor mai oboșiți dintre nemuncitorii rămași la Petrograd, după aceea ești copleșit de un milion de impresii din convorbirile cu intelectualii, cu intelectualii din capitală care au rămas fără capitală, apoi ești asaltat de sute de plângeri din partea unor nedreptățiți, în timp ce în orele libere de după munca de redactor *nu poți* să vezi nimic din ceea ce constituie construirea vieții (la Petrograd ea se desfășoară într-un fel deosebit și în mai mică măsură ca oriunde), — și cum să nu ajungi, după toate acestea, să-ți fie lehamite de viață?

Țara e cuprinsă azi de încordarea febrilă a luptei împotriva burgheziei din întreaga lume, care se războiește pentru că a fost doborâtă de la putere. E și firesc. Asupra primei Republici sovietice se abat primele lovituri, venite *din toate părțile*. E și firesc. În asemenea momente trebuie să trăiești ca om politic activ, ori, dacă nu te trage inima spre politică, să observi ca artist cum se construiește viața în chip nou, nu într-un loc care e centrul unui atac înverșunat împotriva capitalei, care e centrul unei lupte înverșunate împotriva comploturilor, al unei furii înverșunate a intelectualității din capitală, ci la țară sau într-o fabrică din provincie (sau pe front). Acolo, dintr-o simplă privire, poți lesne să faci distincție între descompunerea vechiului și mlădițele noului.

Ți-e lehamite de viață, „se adâncește divergența“ cu comunismul. Nu pot să pricep în ce constă această divergență. Prin nimic nu arăți că ar exista vreo divergență politică sau de idei. Este o divergență între *starea de spirit* a unor oameni care desfășoară activitate politică sau care sînt absorbiți de o luptă extrem de îndrjită și starea de spirit a unui om care în mod artificial s-a pus într-o situație care nu-i permite să observe viața nouă, în timp ce impresiile produse de putrezirea imensei capitale a burgheziei îl copleșesc.

Ți-am expus deschis gîndurile ce mi-au fost prilejuite de scrisoarea d-tale. Convorbirile (avute cu d-ta) mi-au sugerat de mult gînduri asemănătoare, dar scrisoarea

d-tale a conturat și a precizat, a făcut să capete o formă definitivă ansamblul impresiilor culese din discuțiile noastre. Nu vreau să te sîcîi cu sfaturile mele, dar nu mă pot opri să-ți spun: schimbă-ți radical condițiile de viață, mediul și ocupația, și pleacă în altă parte, altfel s-ar putea să ți se facă de-a binelea lehamite de viață.

O caldă strîngere de mînă.

Al d-tale, *Lenin*

Expediată la Petrograd

*Publicată pentru prima oară în 1925,
în revista „Krasnaia Letopis” nr. 1*

Se tipărește după manuscris

40

CĂTRE BÉLA KUN²²

Scumpe tovarășe Béla Kun,

Vă sfătuiesc să nu vă enervați prea mult și să nu vă lăsați cuprins de desperare. Acuzațiile dv. sau suspiciunile la adresa lui Cicerin și a lui Racovski sînt lipsite de orice temei. Conlucrăm cu toții în cea mai bună înțelegere. Știm cît de grea și de periculoasă este situația Ungariei și facem tot ce putem. Dar cîteodată este fizic imposibil să dai repede ajutor. Căutați să vă mențineți cît mai mult cu putință. Fiecare săptămînă e prețioasă acum. Faceți-vă provizii de alimente la Budapesta, întăriți orașul. Sper că veți lua măsurile pe care le-am recomandat bavarezilor*. Vă trimit cele mai bune salutări și o caldă strîngere de mînă. Căutați să rezistați cît mai mult și victoria va fi a noastră.

Al dv., *Lenin*

Scrisă la sfîrșitul lunii iulie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

* Vezi „Mesaj de salut Republicii Sovietice Bavareze” (Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 320—321). — *Nota red.*

41

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.P. ROZENGOLȚ*

Adresa:

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 7-a
Pentru Rozengolț

totul cifrat**

S-au luat toate măsurile pentru a păstra Petrogradul cu orice preț? Noi ne grăbim să trimitem întăririle promise, dar e nevoie de timp ca ele să ajungă la destinație. Se impune o încordare excepțională a forțelor.

*Lenin**Scrisă la 1 august 1919*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul scris
de E.M. Skleanski și completat
și semnat de V.I. Lenin

42

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI BOGDATIAN ȘI A.G. ȘLIHTER

*Kiev. Comisia militară centrală de evidență și repartizare
de pe lângă Consiliul apărării
muncitorești-țărănești al Ucrainei, pentru Bogdatian;
Comisariatul poporului pentru aprovizionare, pentru
Șlihter*

*Cîte o copie: la Kiev, lui Racovski; lui Jarko,
comisarul poporului pentru căile de comunicație;
lui Ksandrov, împuternicitul Consiliului Apărării*

Luăți măsuri pentru ca cele 250 de vagoane de produse textile aflate la Kiev, la dispoziția Comisariatului poporului pentru aprovizionare al Ucrainei, să fie imediat expediate la Breansk sau la Orel, în funcție de posibilitățile

* Pe dosul telegramei, V.I. Lenin a scris: „Trimiteți *n u m a i d e c i t* secretarei acest text și telegrama adresată lui Smilga“. — *Nota red.*

** Cuvintele „Adresa: Consiliul militar-revoluționar... totul cifrat“ au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

existente*, pe adresa Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Informați despre expediere Comisia pentru evacuări de pe lângă Consiliul Apărării, precum și Comisariatul poporului pentru aprovizionare, Moscova.

2 august 1919

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin***

*Publicată pentru prima oară în 1933, Se tipărește după un text
în cartea: V.V. Fomin. dactilografiat
„Lenin și transporturile”, Moscova completat și semnat de V.I. Lenin*

43

CĂTRE G.V. CICERIN²³

Tov. Cicerin,

Am primit scrisoarea d-tale și informațiile de la radio. Consider că nu e cazul să le luăm în serios și să ne grăbim să răspundem. E mai bine să așteptăm oleacă și să le luăm în deridere. Astăzi le vom trimite la ziare pentru *a fi ridiculate*; vom da redactorilor ca directivă să le însoțească cu comentarii ironice (dînd de înțeles că asemenea știri provin, probabil, din Budapesta) și să beștelească încă o dată pe nemernicii de menșevici și de eseri. După ce mă întorc, o să mai stăm de vorbă.

Al d-tale, *Lenin*

Scrisă la 3 sau 4 august 1919

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

44

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A COMISIEI PENTRU PROBLEMELE SIBERIENE

Către Consiliul Comisarilor Poporului

Dat fiind că materialul de propagandă și agitație de care dispunem este insuficient și, totodată, prea puțin potrivit pentru

* Cuvintele „la Breansk sau la Orel, în funcție de posibilitățile existente” au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Telegrama este semnată și de V.A. Avanesov, președintele Comisiei pentru evacuări de pe lângă Consiliul Apărării, și de V.G. Groman și N.B. Eismond, membri ai acestei comisii. — *Nota red.*

Siberia, Comisia pentru problemele siberiene a înființat o secție publicistică specială, care în timpul cel mai scurt va pregăti pentru tipar o serie de broșuri, manifeste și afișe cu caracter agitatoric...

Tovarășe Vorovski,

Te rog să sprijini *prin toate mijloacele* această acțiune.

5/8

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 5 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

45

CĂTRE L.D. TROŢKI

Biroul Politic al Comitetului Central, examinând problemele extrem de serioase ridicate de dv.²⁴, vă cere să aplicați în această privință directiva dată de comandantul-șef al Frontului de sud și al Armatei a 12-a, care vă va fi transmisă fără întârziere.

În ceea ce-l privește, Biroul Politic insistă ca Odesa să fie apărată pînă la limita posibilităților*.

Pentru Biroul Politic al Comitetului Central, *Lenin***

Scrisă la 7 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

46

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

7.VIII.1919

Petrograd,
Smolnii.

Pentru Zinoviev

Acum e perfect clar că numai Petrogradul poate să dea muncitori pentru fabricile de muniții. Trebuie să faceți

* Vezi și volumul de față, documentul 50. — *Nota red.*

** Urmează semnătura lui L.B. Kamenev, scrisă de V.I. Lenin. — *Nota red.*

în așa fel ca uzina de țevi și cea din Sestrorețk să pună imediat la dispoziție toți oamenii necesari. Orice tergiversare e inadmisibilă, e condamnabilă, căci fără muniții mergem spre pieire. Faceți toate presiunile necesare și urmăriți cum e executată această dispoziție.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

47

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Mi-ai făcut-o! Sau poate că *Ionov* al d-tale.

În broșură a fost omisă prefața sau postfața mea²⁵. Eu ți-am trimis-o *d-tale*. Dă dispoziție să se facă o cercetare mai serioasă. Caută neapărat această postfață. Și spune-le celor în cauză că, după toate astea, n-o să mai trimit nimic la Petrograd.

7/8. *Lenin*

Scrisă la 7 august 1919
Expedită la Petrograd

Publicată pentru prima oară parțial
în 1932, în:
V.I. Lenin. Opere, ed. 2-3, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

Publicată în întregime în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

48

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

8.VIII

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central

Chiar acum am primit, din sursă *demnă de încredere*, știrea că unii membri ai colegiilor *rabdă de foame* (bunăoară *Markov* de la Comisariatul poporului pentru căile

de comunicație și alții). Insist în modul cel mai energic ca Comitetul Central: 1) să dea dispoziție Comitetului Executiv Central să acorde tuturor membrilor colegiilor (și celor ce ocupă posturi *similare*) un ajutor special de 5 000 de ruble;

2) să-i treacă pe toți aceștia în mod permanent la rația *maximă* de specialist.

Altfel, credeți-mă, e rău de tot: rabdă de foame și ei și familiile lor!!

Trebuie să îmbunătățim alimentația la 100—200 de oameni.

Scrisă la 8 august 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

49

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI EVEȚKI

*Тов. Е в е ț к и, șeful serviciului aprovizionare al
Frontului de sud*

În cursul lunii iulie vi s-a trimis o însemnată cantitate de echipament și încălțăminte.

Cu toate astea, în toate armatele Frontului de sud există unități în care soldații sînt lipsiți de încălțăminte și îmbrăcăminte.

Prin prezenta vi se atrage atenția că, sub riscul celei mai grave răspunderi personale, trebuie să luați măsuri energice pentru ca materialele primite să fie repartizate neîntîrziat unităților care duc lipsă de ele*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 8 august 1919

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

* În partea de sus a telegramei, V.I. Lenin a scris: „Tovarășe Skleanski! Expediați-o cifrată sau necifrată, cum credeți că e mai bine. 8/VIII. Lenin“.
— *Nota red.*

50

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI *

*C i f r a t*Tovarăşului **T r o Ţ k i**

O copie tovarăşului Racovski

Biroul Politic al Comitetului Central vă roagă să comunicaţi tuturor lucrătorilor cu funcţii de răspundere următoarea directivă a Comitetului Central: apăraţi-vă din răspuţeri, apăraţi pînă la ultima picătură de sînge oraşele Odesa şi Kiev, menţineţi legătura între ele, precum şi legătura între ele şi noi. Este în joc soarta întregii revoluţii. Luaţi aminte că ajutorul nostru se apropie.

Pentru Biroul Politic al C.C., *Lenin****Scrisă la 9 august 1919**Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV**Se tipăreşte după manuscris*

51

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

Tov. Skleanski,

Nu mă simt bine cu sănătatea şi sînt nevoit să stau în pat. De aceea vă rog să-mi *răspundeţi* prin *curier*. Întîrzierea ofensivei în sectorul Voronej (de la *1 a u g u s t* pînă la *10 ! ! !*) este o monstruoşitate. Denikin a obţinut succese imense.

Cum se explică această situaţie? Sokolnikov spunea că acolo (lingă Voronej) noi dispunem de forţe *de 4 ori* mai numeroase.

Ce s-a întîmplat deci? Cum de am putut noi să nu folosim o asemenea situaţie?

Spuneţi-i comandantului-şef că *aşa ceva nu e admisibil*. Trebuie să-i atrageţi *serios* atenţia.

* Transmisă prin fir direct. — *Nota red.*** Urmează semnăturile lui L.B. Kamenev şi E.D. Stasova, scrise de V.I. Lenin. — *Nota red.*

Poate că ar fi cazul să trimitem Comitetului militar-revoluționar al Frontului de sud o telegramă (și o copie pentru Smilga) cu următorul conținut:

Cifrat

Este absolut inadmisibil să se întârzie cu ofensiva, fiindcă o asemenea întârziere i-ar permite lui Denikin să ocupe întreaga Ucraină și ne-ar duce la un dezastru. Răspundeți de fiecare zi pierdută și chiar de fiecare ceas de târâgănare a ofensivei. Comunicați-ne imediat prin ce se explică toate acestea și spuneți-ne la ce dată veți începe, în sfârșit, o ofensivă decisivă.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 10 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

52

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA,
M.M. LAȘEVICI ȘI G.I. SOKOLNIKOV

Kozlov. Pentru Smilga, Lașevici și Sokolnikov

Comunicați-mi imediat dacă regruparea și concentrarea se efectuează cu suficientă energie și dacă s-au luat toate măsurile necesare în vederea accelerării lor. Operația va avea loc la termenul stabilit sau se va produce o amănare? Când începeți? Situația Ucrainei mă neliniștește în cel mai înalt grad. Aștept de la Lașevici răspuns la problemele discutate la Moscova.

13.VIII, orele 0,30

Lenin

Scrisă la 13 august 1919

Publicată pentru prima oară parțial în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie dactilografată

Publicată în întregime în 1956, în cartea: V.I. Lenin, „Correspondență militară. 1917—1920”, Moscova

53

CĂTRE E.D. STASOVA²⁶

Elena Dmitrievna,

Tovarășa asta este o veche activistă de partid. E un element foarte valoros. Răspunde-mi unde ai de gând s-o încadrezi.

13/VIII. *Lenin*

Scrisă la 13 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

54

CĂTRE M.K. VLADIMIROV

14.VIII. 1919

Scumpe tovarășe Vladimirov,

Eliberarea dv. din funcția de membru al Consiliului militar-revoluționar nu trebuie să constituie în nici un caz pentru dv. un motiv de nemulțumire, fie ea oricât de mică. Comitetul Central a fost nevoit să procedeze în felul acesta pentru a începe, în general, reorganizarea Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud. Sint convinși că în munca dv., care se desfășoară în strinsă legătură cu Consiliul militar-revoluționar, nu va interveni nici o schimbare. Vă rog să-mi răspundeți de primirea acestei scrisori și să-mi spuneți cum s-au statornicit noile relații. Au existat unele dificultăți în activitatea dv.? Dacă da, de ce natură au fost ele?

Cu salutări, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

55

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA

Tovarășului Smilga,
la postul său și în localitatea
unde se află Comitetul revoluționar din Volsk

V-am trimis o scrisoare și după aceea am primit-o pe a dv. cu data de 16²⁷.

Troțki este aici și o să mai stea, probabil, o săptămână. Sper că o să putem lucra cu el în deplină înțelegere. N-ar fi mai bine să veniți aici și să ne punem de acord? Nu trebuie dat friu liber nervilor, nu trebuie mers prea departe. Dacă nu veniți, scrieți-mi mai des.

Lenin

*Scrisă nu mai devreme de 16
august 1919*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

56

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI
EXECUTIV GUBERNIAL VORONEJ

20.VIII.1919

Voronej. Comitetul executiv gubernial

Rog să mi se trimită toate revistele menșevice apărute la Voronej în ultimul an.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

57

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIILOR MILITAR-REVOLUȚIONARE
ALE ARMATELOR A 10-A ȘI A 4-A

20.VIII.1919

Două adrese:

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 10-a
Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 4-a

O copie la Marxstadt, fost Ekaterinenstadt
Pentru comitetul executiv al comunei germane

Recoltarea cerealelor de către țărani prezintă o importanță extraordinară pentru republică. Dați ordin ca, în timpul recoltării, țăranii să fie apărați prin toate mijloacele și să se aplice fără cruțare pedeapsa capitală pentru jafuri, silnicii și rechiziționări ilegale comise de trupe. Raportați de executare.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

58

*CĂTRE SUBSECȚIA AGRICOLĂ
A SECȚIEI APROVIZIONARE A
SOVIETULUI DE DEPUTAȚI DIN MOSCOVA

23 august 1919

Primind din partea dv. mostrele de fructe de la sovhozuri, însoțite de adresa nr. 4 936 (din 22.8.1919), vă rog frumos ca pe viitor să nu mai faceți așa ceva, să nu-mi mai trimiteți fructe etc., ci să-mi comunicați date privitoare la modul cum sînt repartizate, în general, fructele etc. din sovhozuri, *dacă se distribuie spitalelor, sanatoriilor, copiilor, unde anume și în ce cantitate. Totodată, vă rog să-mi comunicați cîte sovhozuri aveți, care este componența conducerii lor, cîte dări de seamă trimit, cîte au trimis pînă acum și pe ce perioade anume ș.a.m.d.*

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

59

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

26.VIII.1919

Petrograd, Smolnii. Pentru Zinoviev

Rog să se strângă și să mi se trimită tot materialul existent în legătură cu subotnicele.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

60

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. OSINSKI

26.VIII.1919

Tula, comitetul executiv. Pentru Osinski

O copie pentru comisarul uzinelor de armament și muniții

Nu faceți nici un fel de mobilizare forțată, la nici un fel de muncă, a muncitorilor de la uzinele de armament și muniții, deoarece armamentul și munițiile sînt azi lucrul cel mai important. Raportați de executare.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

61

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI
CEKĂI GUBERNIALE DIN PETROGRAD

26.VIII.1919

Petrograd. Președintelui Cekăi guberniale

Comunicați-mi care e situația în cazul lui Kurdinovski, care a fost arestat la locuința lui Karateev, unde s-a găsit.

o colecție de arme vechi, despre a cărei existență el, după cât se spune, nu știa nimic²⁸.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

62

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ²⁹

Comunică miine, printr-o adresă specială, Institutului de cercetări pentru *industria alimentară* că în termen de trei luni trebuie să prezinte date *precise și complete* cu privire la realizările *practice* obținute în domeniul fabricării zahărului din rumeguș.

Scrisă la 26 sau 27 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

63

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CEKĂI GUBERNIALE DIN SIMBIRSK

28.VIII.1919

Simbirsk.

Ceka gubernială

Nu evacuați pe bătrînul Ivan Iakovlevici Iakovlev și pe soția sa din apartamentul lor. Raportați de executare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

64

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.M. LAȘEVICI

Tovarășului Lașevici

Sînt foarte îngrijorat de succesele lui Mamontov³⁰. Distrugînd drumuri și depozite, el ne poate aduce preju-

dicii imense. S-au luat toate măsurile necesare? S-a procedat cu destulă energie și operativitate? Informați-mă mai des.

Lenin

Scrisă la 28 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

65

CĂTRE E.M. SKLEANSKI³¹

30.VIII

Tovarășe Skleanski,

Mi-a spus Markov astăzi că acum o să vină zilnic câte 7 eșaloane din Divizia a 21-a, că întreaga divizie o să sosească în aproximativ 4 zile (primirea cu întârziere a știrilor despre această divizie a fost provocată de o furtună, care a scos din funcțiune telegraful pentru două zile), iar după aceea o să mai fie nevoie de câte o săptămână pentru fiecare divizie. El face totul pentru grăbirea transporturilor.

N-ar fi cazul să folosiți întreaga Divizie a 21-a sau o (mare) parte din ea pentru a *decima*, neapărat, *pînă la unul* pe toți „finii lui Lașevici”? Reflectați serios asupra acestei chestiuni. Capturarea „finului lui Sokolnikov” și distrugerea completă a „finilor lui Lașevici” prezintă o mare, o *u r i a ș ă* importanță.

Al dv., *Lenin*

Scrisă la 30 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

66

RADIOGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV DIN TAȘKENT

Tașkent

Comitetul executiv

O copie pentru toți feroviarii

În vederea apropiatei uniri a Rusiei Sovietice cu Turkestanul Sovietic, este necesar ca numai de cînt să ne încor-

dăm toate forțele pentru repararea locomotivelor și a întregului material rulant. Consiliul Apărării cere să fie mobilizate în acest scop toate forțele existente în depouri și ateliere. Trebuie ca victoriile obținute de revoluție și de Armata Roșie să fie folosite pentru dezvoltarea vieții economice a Turkestanului și a Rusiei. Trimit salutul meu Turkestanului roșu³².

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 30 august 1919

Publicată la 2 septembrie 1919

în ziarul „Izvestiia C.E.C.
al Republicii Turkestan
din Federația Sovietică Rusă
și a Sovietului de deputați
ai muncitorilor, soldaților
și țăranilor din Tașkent” nr. 188

Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

67

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O SCRISOARE PENTRU E.M. SKLEANSKI

Secret. Să se facă *două copii* și să se trimită una tovarășului *Skleanski* împreună cu această scrisoare:

Tovarășe Skleanski,

De aici reiese că fiecare aruncă vina pe altul. Se vede că *nu există nici o unitate în stare să lupte împotriva lui Mamontov*: așa ceva este de-a dreptul rușinos și dovedește o totală neglijență din partea Consiliului militar-revoluționar sau *pur și simplu o atitudine de gură-cască*.

Trebuie luate măsuri mai energice!

Lenin

Tovarășului Skleanski. Urmăriți personal ca totul să fie *secret**.

O completare: feroviarilor spun că unitățile trimise de noi împotriva lui Mamontov *se tem să iasă din vagoane*.

* Această frază, pe cit se pare, a fost ștearsă de E.M. Skleanski. — *Nota red.*

Consiliul militar-revoluționar al republicii se face de rușine trimițând asemenea unități.

Scrisă la sfârșitul lunii august
1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

68

DIRECTIVĂ DATĂ LUI S.M. KIROV³³

Astrahanul trebuie apărat cu orice preț.

Scrisă în august 1919

Publicată pentru prima oară în 1940,
în cartea
„Serghei Mironovici Kirov. 1886-1934.
Scurtă schiță biografică“

Se tipărește după textul cărții

69

CĂTRE E.M. SKLEANSKI și I.T. SMILGA

Tov. Skleanski și Smilga,

Îl cunosc foarte bine pe acest tovarăș; e un om profund devotat, extrem de curajos și energic (în acțiunile de aruncare în aer a unor obiective și mai cu seamă în organizarea de incursiuni temerare)*.

Propun:

(1) să i se dea posibilitatea de a-și însuși cunoștințele necesare unui comandant (să se ia toate măsurile pentru a accelera acest lucru, în special prin audierea unor prelegeri etc.);

ce se poate face?

(2) să i se dea însărcinarea de a organiza un detașament special pentru aruncarea în aer a diverse obiective și pentru alte operații în spatele frontului inamic.

Scrisă în vara anului 1919

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

* Este vorba de Kamo (S.A. Ter-Petrosian). — Nota red.

70

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Comandamentul Frontului de vest. Pentru S t a l i n

Biroul Politic te roagă să-i explici motivele hotărârii luate de d-ta în legătură cu Marchlewski. Am fost uimiți că, anulînd de unul singur hotărîrea Comitetului Central, d-ta nu ne comunică nimic în această privință³⁴.

1 septembrie 1919

Pentru Biroul Politic, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după textul descifrat*

71

CĂTRE N.N. KRESTINSKI³⁵

Nu se poate să le confiscăm așa, deodată, și, în afară de asta, ceea ce mi-ați trimis dv. nu este un proiect de decret.

Propun: să fie însărcinați cu treaba asta 2—3 comisari, sau să cadă de acord asupra măsurilor ce trebuie luate, sau să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de decret.

*Scrisă în 1919,
nu mai de vreme de 1 septembrie*

*Publicată pentru prima oară
la 22 aprilie 1926,
în ziarul „Izvestiia“ nr. 92*

Se tipărește după manuscris

72

CĂTRE G.V. CICERIN³⁶

Tovarășe Cicerin,

Răspunde-mi în câteva cuvinte: despre ce e vorba? ce l-a împiedicat? unde și cînd „a refuzat“ guvernul așa ceva? Și cum ai de gînd să răspunzi?

În legătură cu *K o l t a n o*: s-au făcut încercări pentru a stabili în minile *cui* se află stația? Nu li se poate pune o întrebare care să sugereze răspunsul?

Lenin

Scrisă nu mai devreme de
2 septembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

73

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

4.IX.1919

(*Cavaleria* nu poate face inofensiv
un aeroplan care zboară la mică înălțime.)

Tovarășe Skleanski,

N-ați putea dv. să vă adresați unui mare specialist în probleme militare X, Y, Z... cu rugămintea de a răspunde (repede) la întrebarea: care este rolul aeroplanelor în lupta împotriva cavaleriei? *Exemple.* În condițiile unui zbor la *înălțime mică de tot. Exemple.* Pentru a da instrucțiuni întemeiate pe „știință“ (am citit? ceva despre asta, dar un „practician“, *I.N. Smirnov*, a rîs cînd i-am spus, cică-s fleacuri).

Lenin

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1927, în ziarele
„Pravda“ nr. 44 și „Izvestiia“ nr. 44

Se tipărește după manuscris

74

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI REVOLUȚIONAR AL BAȘKIRIEI

U f a

Comitetul revoluționar al Bașkiriei

O copie tovarășului *Validov*

Acum, cînd victoriile decisive repurtate de Armata Roșie în est au asigurat libera dezvoltare a poporului

başkir, hotărîrea Consiliului militar-revoluţionar al republicii de a transfera unele unităţi başkire la Petrograd capătă o deosebită importanţă politică. Rechinii imperialişti vor vedea că popoarele din răsărit, trezite la o viaţă nouă, s-au ridicat în apărarea centrelor revoluţiei proletare. Totodată, contactul strins dintre başkirii înarmaţi şi muncitorii din Petrograd va asigura o strinsă legătură şi o stimă reciprocă, în spiritul comunismului. Îmi exprim profunda convingere că Comitetul revoluţionar al Republicii Başkire şi toţi tovarăşii başkiri înaintaţi vor depune toate eforturile pentru ca transferarea unităţilor başkire să fie efectuată într-un termen cât mai scurt şi să împovăreze cât mai puţin transportul pe căile ferate. Vă rog să transmiteţi salutul meu frăţesc başkirilor din Armata Roşie.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 5 septembrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în cartea
„Războiul civil în Başkiria.
Amintirile unor combatanţi”. Ufa*

*Se tipăreşte după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

75

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI,
L.P. SEREBREAKOV ŞI M.M. LAŞEVICI³⁷

*Pentru Troţki,
Serebreakov şi
Laşevici*

Biroul Politic al Comitetului Central, examinînd conţinutul telegramei lui Troţki, Serebreakov şi Laşevici, a aprobat răspunsul comandantului-şef şi îşi exprimă uimirea faţă de încercările de a revizui planul strategic de bază, care a fost stabilit anterior.

Din însărcinarea Biroului Politic al Comitetului Central,
Lenin

*Scrisă la 6 septembrie 1919
Expediată la Orel*

Se tipăreşte după manuscris

*CĂTRE TOȚI MEMBRII COLEGIILOR ȘI CĂTRE TOȚI COMISARII POPORULUI

Alăturat vă trimit broșura „Respectați legile Republicii sovietice“ și vă atrag atenția asupra *legii* adoptate de cel de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, care e reprodusă în paginile ei³⁸.

Amintesc că e absolut necesar ca această lege să fie respectată cu strictețe.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

6.IX.1919

Publicată pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin“, vol. VIII

Se tipărește după manuscris

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV AL PLĂȘII VASILIEVSKAIA, JUDEȚUL TIHVIN³⁹

Prin prezenta vi se ordonă să opriți expulzarea agenților și muncitorilor societății „Stromat“ și ai asociației „Mariinsk“. Dați dispoziție să nu se pună nici un fel de piedici exploatării lemnului de către sus-numitele organizații; în caz contrar, întregul comitet executiv va fi arestat imediat. Comisia pentru anchetarea acestui caz pleacă chiar acum din Moscova.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 6 septembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“ vol. XXXV

Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

78

ÎNSEMNĂRI PE UN RAPORT
AL LUI K.F. MARTINOVICI
ȘI O NOTĂ ADRESATĂ
LUI L.D. TROŢKI ȘI F.E. DZERJINSKI,
PRECUM ȘI COMITETULUI CENTRAL
AL P.C.(b) DIN RUSIA

...Consiliul militar-revoluționar n-a acordat atenția cuvenită
rapoartelor primite de la serviciul de informații, iar comandantul

Frontului de sud a declarat că astea-s fleacuri și că, chiar dacă
cazacia vor reuși să se infiltreze, se vor trezi în încercuire.

...Toate astea au dus la faptul că vreo 290 de vagoane cu efecte
au rămas la Kozlov și au fost jefuite de cazaci și de populație.

Date fiind toate acestea, consider necesar să cer în mod insis-
tent să se instituie o amplă și minuțioasă anchetă asupra modului
cum s-a desfășurat evacuarea serviciilor comandamentului Fron-
tului de sud, în special a depozitului de efecte, și să fie însărcinată
cu efectuarea acestei anchete o comisie alcătuită din cîte un repre-
zentant al Tribunalului revoluționar al republicii, al Consiliului
Apărării și al Comisariatului poporului pentru controlul de stat.

Tovarășului Troțki,
tovarășului Dzerjinski
și la Comitetul Central

După părerea mea, trebuie ordonată o anchetă care să
fie întreprinsă de organele *Cekăi*⁴⁰.

12/IX. *Lenin*

Scrise la 12 septembrie 1919

Publicate pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipăresc după manuscris

79

CĂTRE I.V. STALIN și M.F. VLADIMIRSKI⁴¹

Tov. Stalin și tov. Vladimirski,

E neapărat necesar să se instituie o comisie de anchetă
foarte severă, care să nu aibă printre membrii ei nici
un l o c a l n i c și să fie în stare să reziste „influențelor“

exercitate de la Petrograd, — o comisie de partid operativă, din care să facă parte și muncitori.

12/IX. *Lenin*

Scrisă la 12 septembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

80

CĂTRE A.M. GORKI

15/IX.

Scumpe Aleksei Maksimici,

L-am primit pe Tonkov. Dar încă înainte de asta și de primirea scrisorii d-tale, noi, într-o ședință a Comitetului Central, am hotărît să însărcinăm pe Kamenev și Buharin să verifice cazurile de arestări de intelectuali burghezi de tip semicadet și să elibereze pe cei ce pot fi eliberați⁴². Fiindcă pentru noi este clar că și aici s-au comis greșeli.

Tot atât de clar este că, în general, măsura de a aresta unele elemente cadete (și semicadete) a fost necesară și justă.

Cînd aflu, din cuprinsul scrisorii, care e părerea d-tale sinceră în această problemă, îmi amintesc de o vorbă a d-tale care mi s-a întipărit în mod deosebit în minte cu prilejul discuțiilor pe care le-am avut noi (la Londra, la Capri și mai tîrziu):

„Noi, artiștii, sintem niște oameni irascibili“.

Și chiar așa e! D-ta folosești niște termeni nemaipomenit de vehemenți, și în legătură cu ce? În legătură cu faptul că cîteva zeci (sau chiar cîteva sute) de domni cadeți sau semicadeți o să stea cîteva zile la închisoare *pentru a preveni eventuale comploturi de felul cedării fortului Krasnaia Gorka*⁴³, care pun în pericol viața a zeci de mii de muncitori și țărani.

Închipuie-ți ce nenorocire! Și ce nedreptate! Să dai cîteva zile sau chiar cîteva săptămîni de închisoare unor intelectuali cu scopul de a preveni masacrarea a zeci de mii de muncitori și țărani!

„Artiștii sînt niște oameni irascibili“.

Nu trebuie confundate „forțele intelectuale“ ale poporului cu „forțele“ intelectuale ale burgheziei. Ca mostră de intelectual de a doua categorie am să-l iau pe Korolenko: nu de mult am citit broșura „Războiul, patria și omenirea“, scrisă de el în august 1917. Și Korolenko este cel mai bun dintre „semicadeți“, el este aproape menșevic. Dar cît de josnică, de odioasă și de mîrșavă este această apărare a războiului imperialist sub paravanul unei frazeologii dulcege! Un jalnic filistin, captiv al prejudecăților burgheze! Pentru asemenea domni, 10 000 000 de oameni căzuți în războiul imperialist este un lucru care merită să fie sprijinit (*prin fapte* și recurgînd, în același timp, la o frazeologie dulceagă „împotriva“ războiului), pe cînd moartea a cîteva sute de mii de oameni într-un război civil *just*, purtat împotriva moșierilor și capitaliștilor, provoacă suspine, oftaturi, văicăreli și istericale.

Nu, nu-i nici o nenorocire că asemenea „talente“ o să stea cîteva săptămîni la închisoare dacă acest lucru este *necesar* pentru *prevenirea* unor comploturi (de felul aceluia de la Krasnaia Gorka) și a uciderii cîtorva zeci de mii de oameni. Și noi am și descoperit aceste comploturi ale cadeților și „semicadeților“. *Știm*, totodată, că profesorii semicadeți acordă în mod regulat un *sprijin* complotiștilor. Asta-i realitatea.

Forțele intelectuale ale muncitorilor și țăranilor cresc și se consolidează în lupta pentru răsturnarea burgheziei și a complicilor ei, a pretinșilor intelectuali, a lacheilor capitalului, care-și închipuie că sînt creierul națiunii. În realitate, ei nu sînt creier, ci c...

„Forțelor intelectuale“ care vor să propage știința în rîndurile poporului (iar nu să slujească capitalului), noi le plătim un salariu *mai ridicat decît cel mediu*. Asta-i un fapt. Ele sînt protejate de noi. Asta-i un fapt. În tabăra noastră, zeci de mii de ofițeri luptă în rîndurile Armatei Roșii și repurtează victorii, în pofida sutelor de trădători. Asta-i, de asemenea, un fapt.

Cît despre starea d-tale de spirit, de „înțeles“ o înțeleg eu (din moment ce mă întrebi dacă te înțeleg). Nu o dată, atît la Capri cît și după aceea, eu ți-am spus: d-ta te lași înconjurat tocmai de elementele cele mai rele ale intelectualității burgheze și te lași influențat de scîncetele ei. Bocetul stîrnit de cîteva sute de intelectuali în urma unei „monstruoase“ arestări pentru cîteva săptămîni, d-ta îl auzi și îl ascuți, în timp ce glasul maselor, al milioanelor de muncitori și țărani, care sînt amenințați de Denikin, Kolceak, Lianozov, Rodzeanko, de complotiștii de la Krasnaia Gorka (și de alți complotiști *c a d e ț i*), — acest glas d-ta nu-l auzi și nu-l ascuți. Înțeleg bine, înțeleg perfect de bine că în felul acesta poți ajunge nu numai să spui că „roșii sînt tot atît de mari dușmani ai poporului ca și albi” (luptătorii pentru răsturnarea capitaliștilor și moșierilor sînt tot atît de mari dușmani ai poporului ca și moșierii și capitaliștii), dar și să crezi în Dumnezeu sau în tătucul țar. Acest lucru îl înțeleg perfect de bine.

×

O să fii, crede-mă, un om pierdut dacă n-o să evadezi din acest mediu de intelectuali burghezi! Eu doresc din tot sufletul ca acest lucru să se întîmple cît mai curînd.

Cu cele mai bune urări.

Al d-tale, *Lenin*

× Fiindcă d-ta, pe cît vîd, te-ai lăsat și de scris! A-ți măcina nervii ascultînd scîncetele putregaiului intelectual și a nu scrie — nu înseamnă asta pentru un artist a merge spre prăbușire și rușine?

Scrisă la 15 septembrie 1919
Expedită la Petrograd

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

CĂTRE S.I. GUSEV

Tovarășe Gusev,

Analizînd cele arătate de Skleanski în scrisoarea lui (despre starea de lucruri la 15/IX) și concluziile ce se

desprind din rapoarte, am ajuns la convingerea că Consiliul nostru militar-revoluționar lucrează prost.

A încerca mereu să liniștești este o tactică proastă. Se ajunge la un „joc de-a liniștirea“.

În realitate însă, la noi domnește stagnarea și s-a ajuns aproape la destrămare.

Pe frontul siberian au numit pe un netrebnic ca Olde Rogge și pe molful de Pozern și s-au „liniștit“. E pur și simplu o rușine! Și am început să mîncăm bătaie! Pentru asta vom trage la răspundere Consiliul militar-revoluționar al republicii dacă nu se vor lua măsuri *energice*! Să lași să-ți scape din mîină victoria e o rușine.

În lupta împotriva lui Mamontov s-a ajuns la stagnare. O întîrziere după alta, pe cît se vede. Au întîrziat trupele care veneau dinspre nord și se îndreptau spre Voronej. S-a întîrziat cu transferarea Diviziei a 21-a în sud. S-a produs o întîrziere cu automobilele blindate prevăzute cu mitraliere. S-a întîrziat cu stabilirea legăturilor. Fie că comandantul-șef s-a dus singur la Orel, fie că a mers cu dv., treabă nu s-a făcut. În ciuda cerinței *directe*, formulată *de multă vreme* de Comitetul Central, nu s-a stabilit o legătură cu Selivacev și el n-a fost pus sub supraveghere.

Rezultatul este că și în lupta cu Mamontov a intervenit o stagnare, și la Selivacev este o stagnare (în locul „victoriilor“ promise, de pe o zi pe alta, pe baza unor schițe puerile — vă amintiți că mi-ați arătat aceste schițe, iar eu v-am spus: ați uitat de inamic!)).

Dacă Selivacev o să fugă sau dacă comandanții săi de divizii o să trădeze, vinovat o să fie Consiliul militar-revoluționar al republicii, fiindcă a dormit și a căutat să-i liniștească pe toți, iar treabă n-a făcut. E necesar ca în sud să fie trimiși comisari dintre cei mai buni și *mai energici*, iar nu niște somnoroși.

Și cu formarea de unități întîrziem. Lăsăm să treacă toamna, iar Denikin își triplează forțele, primește și tancuri

etc. etc. Așa nu mai merge. Trebuie ca ritmul *somnolent* al activității să se transforme într-unul *viu*.

Răspundeți-mi (prin Lidia Aleksandrovna Fotieva).

16/IX. *Lenin*

Pe cit se vede, Consiliul nostru militar-revoluționar „comandă“, dar nu se interesează sau nu se pricepe să urmărească *executarea* ordinelor. Dacă acesta este un păcat al nostru, al tuturor, apoi trebuie să spun că în domeniul militar el duce pur și simplu la pieire.

Scrisă la 16 septembrie 1919

Publicată pentru prima oară
la 5 martie 1933,
în ziarul „Pravda“, nr. 63

Se tipărește după manuscris

82

CĂTRE L.D. TROŢKI, L.P. SEREBREAKOV și M.M. LAȘEVICI

Pentru Troțki, Serebreakov și Lașevici

Biroul Politic al Comitetului Central consideră drept absolut inadmisibil faptul că, în pofida hotărârii adoptate de el, nici pînă acum nu s-au luat măsuri pentru o supraveghere specială a lui Selivacev. Insistăm asupra necesității de a stabili legătura, fie și printr-un aeroplan, și de a-l trimite de urgență pe Serebreakov în calitate de comisar pe lângă Selivacev⁴⁴. Comportarea comandanților de divizie în regiunea unde s-a produs pentru a doua oară o breșă este cit se poate de suspectă. Luați măsuri excepționale pentru preîntîmpinarea unei nenorociri.

Biroul Politic însărcinează pe tovarășul Stalin să ia legătură cu comandantul-șef și să-i pună în vedere că a luat măsuri insuficiente pentru stabilirea legăturii cu Selivacev și pentru prevenirea indolenței suspecte, dacă nu chiar a trădării, manifestate în regiunea unde s-a produs pentru a doua oară o breșă;

— totodată să atragă atenția comandantului-șef asupra totalei lipse de energie a lui Olderogge și asupra necesității de a lua măsuri, fie înlocuindu-l cu un comandant mai energic (să se discute chestiunea numirii lui Frunze), fie trimițând comisari de nădejde și energici, sau și una și alta.

Scrisă la 16 septembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

83

CĂTRE M.F. ANDREEVA

18.IX

Dragă M.F.,

Vă rog să mă scuzați pentru întârziere: vă răspund acum la ambele scrisori. În legătură cu prima scrisoare, sper că ați și vorbit, la Petrograd, cu Lunacearski. Eu, fiind mai mult plecat din oraș, n-am putut să-l prind și să vorbesc cu el. Voi face acest lucru cât voi putea de repede.

În legătură cu cea de-a doua scrisoare (cu arestările), i-am scris lui A.M.*

S-au luat măsuri pentru punerea în libertate a celor arestați. (Pentru a preveni comploturile, nu se poate să nu arestăm pe *toți* cadeții și semicadeții. Ei *toți* sînt în stare să-i ajute pe complotiști. Ar fi o crimă să nu-i arestăm. E mai bine ca cîteva zeci sau sute de intelectuali să stea cîteva zile sau cîteva săptămîni la închisoare decît să fie masacrați 10 000 de oameni. Da, da, e mai bine!)

Cu cele mai bune urări, al dv., *Lenin*

Scrisă la 18 septembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 80. — *Nota red.*

84

CĂTRE P.D. MALKOV

18.IX.1919

Tovarășe Malkov,
Vă rog să-i puneți la dispoziție tovarășului doctor
Veisbrod o cameră încălzită în Kremlin.

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

85

CĂTRE A.M. GORKI

Aleksei Maksimici,
Tovarășul Zinoviev are să-ți expună un plan al Comisa-
riatului poporului pentru afacerile externe⁴⁵. Trebuie
să încercăm. Scrie, te rog, un proiect de scrisoare, după
ce discuți în prealabil cu Zinoviev toate amănunțele.

Cu salutări, al d-tale, *Lenin*

*Scrisă nu mai devreme de
26 septembrie 1919*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

86

CĂTRE VICEPREȘEDINTELE
CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

30.IX.1919

Tov. Lomov sau tov. Miliutin,
vicepreședinte al C.E.S.

Tovarășe Lomov,

Vă rog să trimiteți secției respective:

1) alăturatul memoriu, cu indicația de a mi se răspunde
c e a n u m e s - a f ă c u t în acest domeniu⁴⁶;

2) întrebarea: ce s-a făcut pentru folosirea petrolului care (după spusele lui Kalinin) se găsește la 70 de verste de Orenburg.

Cu salutări tovarășești, V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

87

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

Tovarășe Skleanski,

E necesar să se elaboreze de urgență măsuri privind întărirea diviziei dislocate de pe Frontul de est.

Nu s-ar putea ca efectivul ei să fie completat în proporție de 20—30% cu boboci? Cu muncitori mobilizați? S-ar putea, eventual, ca 5% să fie comuniști, 15% muncitori și 10% țărani? În acest caz, efectivul ei ar crește cu 30%. Poate că, după regulile științei, acest lucru este permis (fără să rezulte o slăbire a întregii divizii sub raportul capacității ei de luptă).

Această problemă trebuie *grabnic* analizată și rezolvată.

Apoi e necesar ca acum să fie *intensificată* trimiterea de puști pe Frontul de est.

N-ar fi cazul să dăm comandamentului Frontului de est sarcina de a analiza problema regrupării trupelor și de a efectua în așa fel regruparea încât toate diviziile să crească numericeste cu 15—30% și, în felul acesta, efectivul întregii armate să ajungă la nivelul anterior?

Lenin

Scrisă în septembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

88

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV*

2.X.1919

Petrograd,
Smolnii.

Pentru Zinoviev

Am primit scrisoarea. Vă felicit călduros, pe d-ta și pe toți muncitorii din Petrograd, pentru munca energică pe care ați depus-o. Sint convins că veți face în așa fel ca mobilizarea să atingă proporții maxime.

Lenin

„Petrogradskaia Pravda“ nr. 223
din 3 octombrie 1919

Se tipărește după manuscris,
care a fost confruntat
cu textul apărut în ziar

89

CĂTRE I.T. SMILGA

4.X.1919

Cifrat, prin fir direct

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de
sud-est. Pentru Smilga

Șorin nu procedează cinstit: îl păstrează pe Budionnii numai pentru el și, în general, nu depune nici un efort pentru a ajuta trupele de pe Frontul de sud. Dv. veți răspunde personal de lichidarea acestei infamii, care echivalează cu trădarea. Comunicați-mi printr-o telegramă, în mod amănunțit, ce măsuri reale ați luat pentru acordarea unui ajutor serios și pentru instituirea unui control serios asupra înfăptuirii lui și cu cât succes sint aplicate aceste măsuri.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

* Pe telegramă figurează următoarea indicație, scrisă de V.I. Lenin: „Prin fir direct, la Smolnii. Să mi se comunice la ce oră a fost predată la Smolnii“. — Nota red.

90

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI
DE PARTID ȘI COMITETULUI EXECUTIV
DIN GUBERNIA ORENBURG

8.X.1919

Orenburg. Comitetul gubernial de partid. Comitetul
executiv gubernial. Raionul fortificat

Faceți toate eforturile pentru a da Frontului de sud
un ajutor în soldați, cai și șei. Comunicați-mi telegrafic
ce ați făcut și ce veți face în acest sens.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în cartea: V. Troțki. „Anu 1919
în ținutul Volgăi de mijloc
(Cronica evenimentelor revoluționare)”,
ed. a 2-a, Moscova—Samara*

Se tipărește după manuscris

91

*CĂTRE TOVARĂȘII DIN COMITETUL EXECUTIV
GUBERNIAL PETROGRAD

10.X.1919

Tovarăși,

Tov. Iunosov mi-a vorbit despre diferendul dv. L-am
ascultat cu atenție și am ajuns la concluzia că chestiunea
a fost soluționată în mod just și în favoarea dv., fiindcă
cel care a rostit vorbe nesocotite și lipsite de orice temei
a primit o admonestare.

Și cu asta am terminat! Dv. sînteți în cîștig de cauză,
iar el este considerat vinovat. Vă rog foarte mult și vă
sfătuiesc să nu mai pomeniți de acest incident și să dați
totul uitării.

Am convingerea că acum toți muncitorii vor merge
pe front. Denikin atacă, *pericolul e serios*.

Cu salutări tovarășești, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

92

**TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI I.N. SMIRNOV și M.V. FRUNZE**

13.X.1919

Pe două adrese:

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a.
Pentru Smirnov

Tov. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan

Directiva Comitetului Central este: luați tot ce se poate lua de pe toate fronturile și trimiteți în ajutorul Frontului de sud. Gândiți-vă la adoptarea unor măsuri excepționale, ca, de pildă, mobilizarea urgentă a muncitorilor și țăranilor din regiunea dv., în vederea înlocuirii unităților de sub comanda dv. care pot fi trimise pe Frontul de sud. Acolo este o situație extrem de grea*. Informați-mă în mod amănunțit printr-o telegramă cifrată.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

93

**TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV
AL SOVIETULUI DIN PETROGRAD**

Este clar că ofensiva albilor este o manevră menită să împiedice trecerea noastră la un atac în Sud⁴⁷. Respingeți-l pe dușman, dezlănțuiți atacuri în sectoarele Iamburg și Gdov. Treceți la mobilizarea muncitorilor pentru front. Desființați nouă zecimi din numărul secțiilor. La noi nu s-au efectuat încă nicăieri mobilizarea tuturor forțelor pentru front, cu toate că s-a scris mult despre asta și cu toate că există o hotărfire a Comitetului Central

* Propozițiile „luați tot ce se poate lua de pe toate fronturile... Acolo este o situație extrem de grea“ au fost subliniate de V.I. Lenin, care a scris pe margine: „Cifrat“. — *Nota red.*

în acest sens, precum și niște scrisori circulare⁴⁸. Trebuie să-i alungați cât mai repede pe albi, ca să puteți să ajutați din nou Sudul.

Scrisă la 14 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară la
21 octombrie 1924,
în „Krasnaia Gazeta“ nr. 241*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

94

CĂTRE COMUNIȘTII OLANDEZI⁴⁹

14.X.1919

Dragi prieteni,

Vă trimit cele mai calde salutări. Noi ne aflăm într-o situație foarte grea din cauza ofensivei celor 14 state. Facem eforturi uriașe. În toate țările, mișcarea comunistă înregistrează progrese considerabile. Pretutindeni orînduirea sovietică a devenit pentru muncitori o lozincă practică. Aceasta reprezintă un imens pas înainte, de importanță istorică-mondială. Orice s-ar întîmpla, victoria revoluției proletare internaționale este inevitabilă.

Al dv., *N. Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după o copie
scrisă de mîna
Tradusă din limba germană*

95

CĂTRE V.A. AVANESOV,
E.M. SKLEANSKI, M.I. ROGOV,
F.F. SÎROMOLOTOV
și V.P. MILIUTIN

15.X.1919

Tovarășilor Avanesov, Skleanski, Rogov
(Sovietul din Moscova),
Sîromolotov și Miliutin

Comitetul Central a însărcinat o comisie, formată din Lenin, Troțki, Krestinski și Kamenev,

„să pregătească un referat cu privire la identificarea tuturor bunurilor ce pot fi folosite în scopuri militare și pentru aprovizionarea armatei și în care să se prevadă aplicarea celor mai aspre pedepse pentru cazurile de tănuire“.

Această comisie a hotărît să instituie o subcomisie alcătuită din tovarășii sus-menționați (și Siromolotov sau Miliutin din partea Consiliului economic superior sau cineva din Secția transporturi de materiale a C.E.S., potrivit înțelegerii stabilite între noi și prezidiul C.E.S.) și să-i traseze sarcina de a întocmi pentru simbătă un *proiect de decret* (care urmează să fie prezentat spre aprobare Consiliului Apărării)⁵⁰.

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. Despre prevederile acestui decret puteți, la nevoie, să vorbiți la telefon cu mine sau cu Troțki.

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

96

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

15.X.1919

Tovarășe Skleanski,

Frontul de sud are absolută nevoie de stații de radio pentru cavalerie, precum și de stații de radio de campanie mobile de tip ușor, care se găsesc în număr mare în depozitele Direcției generale a geniului. Dați numaidecât dispoziție să se trimită de urgență Frontului de sud cite 50 de bucăți de fiecare tip. Acest lucru îl cere Stalin, care se plînge amarnic de insuficiența mijloacelor de transmisiune.

Scrieți-mi ce anume ați făcut în această privință și, totodată, cereți celor de la Direcția generală a geniului

să-mi trimită o scurtă situație, în care să se indice numărul total al stațiilor de radio de care dispune și să se arate cum sînt ele repartizate trupelor.

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1933,
în ziarul „Pravda” nr. 53

Se tipărește după manuscris

97

CĂTRE E.M. SKLEANSKI,
N.A. SEMAȘKO și L.B. KAMENEV

15.X.1919

Tovarășilor Skleanski, Semașko și L.B. Kamenev

Printr-o hotărîre a Comitetului Central, tovarășilor sus-menționați li se trasează sarcina de a institui o sub-comisie pentru întocmirea unui proiect de decret cu privire la înființarea, pe lângă C.E.C. din Rusia, a unui comitet pentru ajutorarea răniților⁵¹.

Proiectul va fi prezentat sîmbătă spre aprobare Biroului Politic al Comitetului Central.

Comitetul Central consideră că importanța și urgența unui asemenea decret sînt indiscutabile.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

98

ÎNSEMNARE
PE MARGINEA UNEI SCRISORI
A LUI G.K. ORDJONIKIDZE⁵²

După cum reiese și din referințele lui Unșliht și Stalin, Sergo este un lucrător militar dintre cei mai de nădejde.

Îl cunosc personal de mai bine de zece ani ca pe un revoluționar foarte devotat și *deosebit de capabil*.

Scrisă nu înainte de 15 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară
la 28 octombrie 1936,
în ziarul „Pravda” nr. 298*

Se tipărește după manuscris

99

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD

Nijni.

Pentru președintele comitetului executiv gubernial

Pe baza unei hotărâri a Consiliului Comisarilor Poporului, vă ordon să luați măsuri urgente pentru încărcarea cât mai grabnică a cerealelor, întrucît la Moscova bîntuie o foamete îngrozitoare.

Comunicați-mi imediat, telegrafic, ce ați întreprins în acest sens și ce rezultate s-au obținut*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

*Scrisă nu mai devreme de
15 octombrie 1919*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

*Se tipărește după textul scris
de L.A. Fotieva și completat
și semnat de V.I. Lenin*

100

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.N. KAMINSKI

Tărăgăneala manifestată de dv. și de alți lucrători cu funcții de răspundere, în ceea ce privește îmbarcarea caveriei, este revoltătoare.

Vă atrag atenția că lucrătorii din serviciile militare de la Tula trebuie să dea dovadă de maximum de energie și punctualitate, și acest lucru eu nu-l văd. Prezentați-mi

* Ultima frază a fost scrisă de V.I. Lenin. — *Nota red.*

imediat explicații privind cauzele acestei tărăgăneli. Voi trage la răspundere cu toată asprimea pe vinovați. Vă cer să grăbiți prin toate mijloacele imbarcarea.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 16 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară parțial
în 1960, în cartea
„Așa s-au consolidat
cuceririle lui Octombrie“, Tula

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după textul
consemnat de N.G. Kaminski

101

CĂTRE L.D. TROŢKI

17.X

Tovarășe Troțki,

Aseară, în ședința Consiliului Apărării, am adoptat hotărîrea și ți-am trimis-o cifrată (pentru d-ta e mai indicat să folosești cifrul d-tale, deoarece cifrul lui Karahan, care e utilizat de Zinoviev, provoacă o întîrziere de cîteva ore).

După cum vezi, a fost aprobat planul d-tale.

Dar, cum e și de înțeles, ideea retragerii în sud a muncitorilor din Petrograd n-a fost respinsă (pe cît am auzit, d-ta ai expus pe larg această problemă lui Krasin și lui Rikov); a vorbi despre așa ceva înainte de momentul oportun înseamnă a distrage atenția de la lupta pînă la ultima picătură de sînge⁵³.

Încercarea de încercuire și izolare a Petrogradului, după cum e și firesc, atrage după sine unele modificări corespunzătoare, pe care d-ta, acolo, le vei traduce în viață.

Dă dispoziție ca în fiecare secție a comitetului executiv gubernial unul din oamenii de nădejde să *strîngă actele* și documentele sovietice în vederea unei eventuale evacuări.

Anexez apelul pe care l-am scris din însărcinarea Consiliului Apărării*.

* Este vorba de apelul „Către muncitorii și ostașii roșii din Petrograd“ (vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 231—232). — Nota red.

M-am grăbit — și a ieșit *prost*.
A r f i m a i b i n e să treci semnătura mea sub a
d - t a l e.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 17 octombrie 1919

Se tipărește după manuscris

102

REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I.N. SMIRNOV⁵⁴

- 1) Să se elibereze echipament pentru 30 000 de oameni.
  - 2) *Întreaga* Armată a 5-a să fie trimisă în *sud imediat*, iar nu după ce va ajunge la riul Ișim (deoarece riul Tobol este mult mai mare și mai larg decât Ișim, iar prin trecerea pe aliniamentul Ișimului lungimea frontului se va micșora doar puțin de tot).
  - 3) Ofensiva spre riul Ișim să fie transformată într-o demonstrație și apoi să se efectueze retragerea (prin pregătirea ei în **cel mai scurt timp**) spre riul Tobol.
- Să se dea comandantului-șef însărcinarea de a examina propunerile mele 1 —3.

Lenin

Scrisă la 17 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

103

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE

Cifrat

Consiliul militar-revoluționar al Frontului din Turkestan.
 Pentru Frunze

Concentrați-vă toată atenția nu asupra Turkestanului, ci asupra lichidării complete a cazacilor din Ural, folosind în acest scop orice mijloace, inclusiv cele diplomatice⁵⁵.

Grăbiți, printr-un maximum de efort, sprijinirea Frontului de sud. N-am putea să luăm cazaci din Orenburg și să-i trimitem pe Frontul de la Petrograd sau pe alt front? Informați-mă mai des, folosind cifrul, despre felul cum sînt executate în mod concret aceste dispoziții.

Lenin

Scrisă la 18 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară la
21 ianuarie 1937, în ziarul
„Pravda” nr. 21 și „Izvestia” nr. 19*

Se tipărește după manuscris

104

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI

C i f r a t

18.X

Pentru Troțki

Eu cred că un acord cu Estonia îndreptat împotriva lui Iudenici este inefficient, fiindcă ea, chiar dacă ar vrea, n-ar fi în stare să facă nimic. Totodată, baza lui Iudenici, după cît se pare, nu este în Estonia, ci în afara ei, pe țărmul mării, sub protecția flotei engleze. Noi v-am trimis multe trupe, acum totul depinde de o ofensivă rapidă împotriva lui Iudenici și de încercuirea lui. Depuneți toate eforturile pentru accelerarea operațiilor. Uriașa răscoală izbucnită în spatele frontului lui Denikin în Caucaz⁵⁶ și succesele obținute de noi în Siberia ne îndreptățesc să sperăm că vom repurta o victorie deplină dacă vom depune toate eforturile pentru a grăbi lichidarea lui Iudenici.

Lenin

Scrisă la 18 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1938,
în ziarul „Pravda” nr. 53*

Se tipărește după manuscris

105

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV⁵⁷

18.X.1919

Petrograd,
Smolnii.
Pentru Zinoviev

Comisariatul pentru aprovizionare ne informează: de la 16 octombrie, din Moscova și Nijni au fost expediate la Petrograd 114 vagoane de cereale și astăzi se mai expediază 85 de vagoane cu diverse alimente. Astăzi se expediază 2 000 de puduri de ulei vegetal și 300 de puduri de unt; mâine se vor trimite 5 vagoane de conserve de carne la Petrograd și 1 vagon la Bologoe. Astăzi vi se trimit din Moscova 7 000 de puduri de pește și se dă dispoziție să vi se mai trimită încă 3 000 de puduri de aici și 10 000 de la Nijni. Se dă ordin să se expedieze de urgență din Vologda 5 000 de puduri de vită netăiată. La dispoziția lui Badaev se află 1 000 de puduri de ulei vegetal.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

106

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.I. GOLDBERG

19.X.1919

Kazan.
Pentru Goldberg, comandantul Armatei de rezervă

Ați primit destui oameni pentru formarea de noi unități? Merge bine treaba? Primiți un ajutor efectiv din partea tuturor lucrătorilor din organele locale?* Comuni-

---

* Cuvintele „oameni... locale?“ au fost subliniate de V.I. Lenin, care a scris pe margine: „Cifrat“. — Nota red.

cați-le conținutul acestei telegrame. Aștept răspunsul dv., și să-mi răspundă și ei.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1938,
în ziarul „Pravda” nr. 53

Se tipărește după manuscris

107

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI A.D. NAGLOVSKI

19.X.1919

Petrograd.

Pentru Naglovski, împuternicit
al Consiliului Apărării

pentru introducerea stării de război
la căile ferate de pe Frontul de nord

Cîte o copie: pentru Troțki și Zinoviev;

pentru Ksandrov, la Moscova;

pentru Markov, la Comisariatul poporului

pentru căile de comunicații;

pentru Dzerjinski, la Ceka

În vederea unificării, într-un timp cît mai apropiat, a controlului asupra activității nodului de cale ferată Petrograd, îl însărcinez pe Naglovski să îndeplinească funcția de împuternicit extraordinar al Consiliului Apărării pentru introducerea stării de război la liniile nodului feroviar Petrograd pe o rază de 100 de verste și propun să preia numaidecît de la Ksandrov conducerea acestei zone. Raportați-mi de executare.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

CĂTRE G.N. KAMINSKI,
D.P. OSKIN ȘI V.I. MEJLAUK

20.X.1919

Tula. Tovarășilor Kaminski, Oskin și Mejlauk

Tovarăși,

În momentul de față Tula prezintă o importanță cu totul deosebită — și, în general, chiar dacă nu se ține seama de faptul că inamicul este aproape, ea prezintă o însemnătate imensă pentru republică.

De aceea trebuie să vă încordați *toate* forțele și să lucrați *în deplină armonie*, concentrînd *toate* eforturile în direcția muncii pe tărîm militar și a aceleia de aprovizionare a armatei.

E foarte regretabil că s-au produs fricțiuni între dv. și Zelikman, de o parte, și Peters (un activist de seamă și foarte devotat), de altă parte, și cred că vina o poartă Zelikman, fiindcă, dacă s-au observat unele asperități, trebuia ca ele să fie înlăturate numaidecît (ceea ce nu era greu de făcut), iar nu lăsate să ducă la un conflict. De acum înainte, orice *asperitate*, fie ea cît de mică, trebuie înlăturată, adresîndu-vă din timp centrului și nelăsînd ca ea să capete proporțiile unui conflict.

Activitatea la Tula trebuie ridicată neapărat la un nivel cît mai înalt și trecută *în întregime pe picior de război*. Decretul cu privire la reducerea aparatului administrației civile va fi emis zilele acestea; el trebuie nu numai respectat, dar și aplicat cu cea mai mare rîvnă și conștiinciozitate⁵⁸. La Tula *masele* sînt departe de a fi alături de noi. De aici reiese că este neapărat nevoie de o muncă *foarte intensă* în rîndurile trupelor și rezervaștilor, precum și în acelea ale muncitorilor și muncitoarelor.

Dacă n-aveți destule forțe, scrieți-ne, și noi, de la Moscova, o să vă ajutăm.

Urmăriți cu cea mai mare atenție problemele apărării: se construiesc cazemate? nu slăbește ritmul muncii?

dispuneți de materiale? dar de muncitori? se procedează la instruirea ostașilor roșii? în privința aprovizionării lor e totul în regulă? Toate aceste probleme și altele similare trebuie *repartizate* unor oameni competenți și unor tovarăși devotați partidului, spre a le urmări în mod special. Sinteți pe de-a-ntregul răspunzători de *succesul* acestei munci și de orice neglijență (dacă nu vă veți plînge la timp și nu vă veți adresa celor de la centru). Formarea de unități militare prezintă o importanță *cu totul deosebită*.

Dacă luăm Orelul⁵⁹, nu trebuie să slăbim ritmul muncii, ci să-l intensificăm și *mai mult*, căci altfel nu vom învinge, iar o oprire a ofensivei înseamnă moarte pentru noi.

Comunicați conținutul acestei scrisori *tuturor* activiștilor cu funcții de răspundere și membrilor de partid și informați-mă regulat și *foarte pe scurt* ce se face în mod *concret*.

Cu salutări comuniste, V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1931,
în cartea: Dm. Oskin. „Insemnările
unui comisar militar“, Moscova

Se tipărește după manuscris

109

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROȚKI și G.E. ZINOVIEV*

Petrograd
Tovarășilor Troțki și Zinoviev

S-au luat măsuri pentru stabilirea unei legături permanente prin radio între grupul Harlamov și comandamentul Armatei a 7-a?⁶⁰ A fost asigurată în măsură suficientă această legătură? Același lucru în ce privește toate cele-

* Pe document se află o însemnare făcută de E.M. Skleanski: „Cifrat. Prin fir direct, imediat“. — Nota red.

alte grupuri. Dacă aveți nevoie de ajutorul nostru, comunicați-ne telefonic.

Lenin

Scrisă la 20 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul scris
de E.M. Skleanski

110

TELEGRAMĂ TRIMISĂ LA PERM ȘI LA EKATERINBURG

La Perm, pe trei adrese:

comitetul executiv gubernial;

Emșanov, comisar al căii ferate Perm;

Minkin, comisar al fabricii din Perm a Monetăriei statului

La Ekaterinburg, pe patru adrese:

comitetul executiv gubernial;

Lohațki, membru al Consiliului militar-revoluționar

al Armatei a 3-a;

Kovilkin, membru al colegiului Comisariatului poporului
pentru căile de comunicații;

Rudii, comisar al căii ferate Ekaterinburg

Data fiind necesitatea de a utiliza în cel mai scurt timp și a pune în funcțiune fabrica din Perm a Monetăriei statului⁶¹, cerem tuturor instituțiilor civile, militare și feroviare să dea tot concursul tovarășului Minkin, comisar și director al acestei fabrici; comunicați-ne telegrafic de executare, iar când se ivește o ocazie, trimiteți-ne informații scrise precise despre ceea ce s-a făcut în mod concret*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*
Comisarul poporului pentru finanțe, *Krestinski*

Scrisă la 20 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după textul scris
de N.N. Krestinski și completat
și semnat de V.I. Lenin

* Ultima frază a fost scrisă de V.I. Lenin. — Nota red.

111

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV

Totul cifrat

21.X.1919

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a.

Pentru Smirnov

O copie: Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est.

Pentru Pozern și Șternberg

Frumkin mi-a comunicat părerea dv. că Frontul de est e inutil. Dați-ne explicații mai precise. Avem mare nevoie de cadre de comandă. Comunicați-ne, totodată, cite trupe puteți da pentru Frontul de sud, o dată cu ofensiva pe care ați declanșat-o, și când anume le puteți trimite.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

112

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI V.M. GHITTIS ȘI A.I. POTEAEV

21.X.1919

Totul cifrat

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest.

Pentru Ghittis și Poteaev

Am primit știrea că soldații polonezi au început să fraternizeze cu soldații noștri⁶². Verificați mai riguros exactitatea acestei știri și comunicați-mi care sînt măsurile luate* pentru a-i face complet inofensivi pe mincinoși și a zădărnici stratagemele inamicului, astfel ca la acțiunea de fraternizare să participe oameni absolut

* În manuscris urmează apoi aceste cuvinte: „pentru a intensifica fraternizarea și“, care au fost tăiate de E.M. Skleanski. — *Nota red.*

utili sau comisari. Comunicați-mi tot ce știți despre starea de spirit a soldaților polonezi*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

113

CĂTRE L.D. TROȚKI

22.X.1919

Tovarășe Troțki,

Am rămas oarecum „surprins“ de cererea de ieri a lui Zinoviev de a i se trimită noi regimente. Este adevărat ce se spune despre estoni?

Eu am transmis-o totuși lui Skleanski și după aceea s-a dat dispoziție să se trimită din cele de la Tula (iarăși de la Tula!).

Dar a continua să luăm din rezervele Frontului de sud nu este un lucru lipsit de risc. N-ar fi mai bine să căutăm în alte părți?

Este *extrem* de important să terminăm cu Iudenici (adică să-i dăm lovitura *de grație*). Dacă ofensiva a început, nu s-ar putea mobiliza încă vreo 20 000 de muncitori din Petrograd, pentru a executa astfel un adevărat atac masiv împotriva lui Iudenici?

Dacă dispuneți de trupe bune pentru ofensivă cu un efectiv de 5 000—10 000 de oameni (și voi dispuneți de asemenea trupe), atunci cu siguranță că un oraș cum este Petrogradul va putea să *adauge* acestui efectiv, va putea să-i trimită *în ajutor* vreo 3 0 0 0 0 de oameni. Rîkov spune că efecte „au găsit“ în cantități mari la Petrograd, cerealele sînt, iar carnea o să vină.

Trebuie să terminăm *repede* cu Iudenici; după aceea ne vom îndrepta *t o a t e* forțele împotriva lui Denikin.

* Partea din text de la „astfel ca la acțiunea...“ pînă la „soldaților polonezi“ a fost scrisă de mîna lui E.M. Skleanski. — *Nota red.*

După părerea mea, de pe Frontul de sud, în momentul de față, e periculos să luăm ceva: acolo a început ofensiva, și ea trebuie lărgită.

Cu salutări, *Lenin*

P.S. Am aflat acum de la Skleanski că două regimente trimise la Petrograd au ajuns la Kotlas. Să accelerăm deplasarea lor*.

O nouă comunicare: această știre este falsă.

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

114

CĂTRE L.D. TROŢKI

Tovarășe Troțki,

După părerea mea, Cicerin are dreptate⁶³. E un fapt dovedit că estonii luptă? Nu-i la mijloc o înșelăciune? Nu cumva lui Iudenici i s-au alăturat *n u m a i* estonii *a l b i* (ofițerii), care constituie o minoritate, și încă cu totul infimă, în rîndurile populației?

Trebuie să chibzuiți bine, să măsurați de zece ori, fiindcă o mulțime de date dovedesc dorința de pace a *ț ă r ă n i m i i* estone.

Cu salutări,

22/X. *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

115

CĂTRE TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA⁶⁴

*C ă t r e m e m b r i i B i r o u l u i P o l i t i c ,
s p r e s e m n a r e*

După părerea mea, trebuie să se ia în considerare această cerere și să se adopte următoarea hotărîre: să fie

* În manuscris, acest pasaj este tăiat. — *Nota red.*

convocat personal comandantul-șef sau să i se înainteze spre avizare *urgentă* proiectele de directive, făcându-i-se în acest sens o comunicare scrisă.

22/X. *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

116

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV OREL

Orel. Pentru președintele comitetului executiv.
O copie pentru președintele Cekăi

Trimiteți imediat la Moscova, Kremlin, Consiliului Comisarilor Poporului toate manuscrisele luate cu ocazia descinderii efectuate la domiciliul scriitorului Ivan Volnii⁶⁵. Răspundeți personal de integritatea lor. Comunicați-mi telegrafic de executare*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară
la 13 aprilie 1960,
în ziarul „Izvestiia“ nr. 88*

*Se tipărește după textul scris
de V.D. Bonci-Bruevici
și completat și semnat de V.I. Lenin*

117

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV**

Tovarășe Sokolnikov,
Vă trimit această informare, primită de mine. Ar trebui să vă gândiți la aplicarea unor măsuri împotriva birocrăției și pentru *verificarea* a ceea ce s-a primit⁶⁶.

Lenin

*Scrisă nu mai devreme de
22 octombrie 1919*

Se tipărește pentru prima oară

* Ultima propoziție a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*
** În partea de sus a acestui document, V.I. Lenin a scris: „Tovarășe Skleanski! Vă rog s-o transmiteți tovarășului Sokolnikov“. — *Nota red.*

CĂTRE V.V. VOROVSKI

24.X.1919

Tovarășului V.V. Vorovski, la Editura de stat

Am răsfoit broșura „Internaționala a III-a. 6—7 martie 1919“, scoasă de Editura de stat, Moscova, 1919 (prețul 8 ruble), 99 de pagini. Vă fac cunoscut că sînteți sancționat cu *admonestare severă* pentru editarea ei în asemenea condiții și vă cer să dați membrilor colegiului Editurii de stat să citească cu toții această scrisoare a mea și să elaboreze măsuri serioase, care să preîntîmpine repetarea unui asemenea caz scandalos.

Broșura este editată în condiții mizerabile. E o adevărată mîzgăleală. Nu are tablă de materii. Cineva — un idiot sau un dezordonat fără pereche și agramat, după cît se vede — a adunat, de parcă ar fi fost în stare de ebrietate, toate „materialele“, articolașele și cuvîntările și le-a tipărit *a l a n d a l a*.

Broșura n-are prefață și nu conține procesele-verbale ale ședințelor; textul hotărîrilor nu este exact și ele nu sînt separate de cuvîntări. Nu conține de loc articole, note sau ceva asemănător! O rușine nemaipomenită!

O asemenea broșură este o batjocură la adresa acestui mare eveniment istoric.

Cer:

1) să se introducă prin *lipire* paginile omise. (Vinovații să fie băgați la închisoare și puși să aplice *lipituri* la toate exemplarele.)

Să mi se comunice:

2a) Cîte exemplare au fost tipărite?

2b) Cîte au fost difuzate?

3) Broșura să fie reeditată într-o formă *decentă*. *Să mi se arate și mie corecturile*.

4) Să se introducă regula ca pentru *fiecare* lucrare editată să răspundă o *anumită persoană* (să se înființeze un registru în care să fie trecute numele responsabililor de carte).

5) Alte măsuri de reglementare; să fie elaborate și să-mi fie prezentate mie.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *V. Ulianov*
(*Lenin*)

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

119

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI și G.E. ZINOVIEV*

Petrograd. Pentru Troțki și Zinoviev

Comandantul-șef, într-o telegramă trimisă de el, respinge cererea de a se trimite o brigadă în afară de regimentul feroviar și de cele două regimente ale Armatei a 6-a, dintre care unul este deja pe drum. Cred că el procedează just, întrucît nu mai avem de unde lua, iar în sud, lângă Orel, au loc încă lupte extrem de înverșunate. Deocamdată vi se trimit întăriri: 1 500 de oameni. În afară de asta, s-au luat măsuri să vi se trimită și letoni, dacă se vor găsi. S-a propus să vi se dea 600 de oameni de la Școala sovietică⁶⁷.

Lenin

Scrisă la 24 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul scris
de mîna lui E.M. Skleanski

120

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU PROBLEMELE NAȚIONALITĂȚILOR⁶⁸

O propunere: bunurile cu adevărat poloneze să fie strinse pentru a fi înapoiate polonezilor. Nu sînt multe.

Cele ce rămîn să fie date spre folosință, de pildă, bolnavilor din spitalele de aici.

* Transmisă prin fir direct. — Nota red.

Se va preda această adresă adjunctului comisarului poporului pentru problemele naționalităților, ca să-și dea *i m e d i a t* avizul.

25/X. *Lenin*

Să mi se înapoieze această adresă împreună cu avizul.

Scrisă la 25 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

121

CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE SUD⁶⁹

25.X.1919

Tovarășului Smilga și celorlalți membri ai Consiliului
militar-revoluționar al frontului și al armatelor

Vă recomand cu toată căldura pe aducătorul acestei scrisori, tovarășul Stepan Nazarov, un bolșevic pe care-l cunosc de multă vreme.

Împreună cu alți tovarăși din Ivanovo-Voznesensk, el a alcătuit un grup *anume organizat* (de 300 pînă la 500 de oameni) pentru deservirea multilaterală și redresarea unei întregi armate.

Îi recomand din toată inima pe acești tovarăși și vă rog insistent să luați toate măsurile pentru ca ei să nu se piardă, ci să fie repartizați în mod just și cu atenția cuvenită. Vă rog foarte mult să mă informați despre primirea acestei scrisori și despre locul și modul în care ei au fost repartizați.

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

122

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.A. PETERSON

Pentru Peterson,
comandant militar al Letoniei

Comunicați-mi imediat:

1) Dacă ați trimis pe cei mobilizați pentru batalionul de rezervă al Diviziei letone, cîți anume ați trimis și dacă mobilizarea s-a efectuat cu suficientă energie.

2) Dacă ați executat ordinul de trimitere a unor întăriri pentru regimentul leton din Armata a 7-a. Ambele ordine nu suferă nici o amîinare.

Lenin

Scrisă la 25 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul scris
de mîna lui E.M. Skleanski

123

CATRE G.E. ZINOVIEV

Tovarășe Zinoviev,

1) Am auzit că în apropiere de Veimarn se găsesc șisturi la mică adîncime. Se scoate un strat de pămînt de 2—3 stînjeni și după aceea se pune în funcțiune un escavator, cu ajutorul căruia se poate sparge și extrage o mare cantitate de șisturi.

Trebuie să depuneți eforturi în această direcție; să mobilizați acolo pe burghezi (care o să locuiască în bordeie); să se lucreze în trei schimburi de cîte 8 ore; treziți entuziasmul muncitorilor din Petrograd pentru această treabă;

mobilizați pe țărani (să lucreze, *pentru început*, cîte 4 ore pe zi timp de două săptămîni *etc.*).

2) Se spune că Juk (care a fost ucis) a reușit să extragă zahăr din rumeguș.

E adevărat? Dacă-i adevărat, trebuie să găsiți neapărat pe colaboratorii lui, pentru a continua treaba asta, care prezintă o importanță enormă.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă mai târziu de 25 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1925, în cartea „La împlinirea unui an de la moartea lui V.I. Lenin. 1924—21 ianuarie — 1925”. Moscova-Leningrad

Se tipărește după manuscris

124

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIEI PENTRU APROVIZIONARE DIN JUDEȚUL PUGACIOV⁷⁰

Comunicați de urgență, cu toată precizia, ce localități sau plăși anume și-au îndeplinit în întregime obligațiile privind predarea surplusurilor de cereale.

Lenin

Scrisă la 26 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

125

*CĂTRE TOATE INSTITUȚIILE DE STAT ȘI AUTORITĂȚILE MILITARE

27.X.1919

Aducătorul acestei scrisori, tovarășul Boris Solomonovici Veisbrod, de profesiune medic, este un vechi lucrător de partid, pe care-l cunosc personal. Vă rog să aveți față de dînsul o atitudine *plină* de încredere și să-i acordați *tot* sprijinul.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *V. Ulianov*
(*Lenin*)

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

126

CĂTRE F.A. ROTȘTEIN*

27.X.1919

Tovarășe Rotștein,

E de neiertat că dv. ne informați atît de defectuos. Aveți bani și nu angajați un secretar care să strîngă literatură socialistă de tot felul, broșuri și extrase din presă. Aveți bani și nu vă procurați fotografiile pentru a le copia într-un format mai mic. O asemenea atitudine e de neiertat. Toate acestea se pot procura, fără îndoială, și trebuie procurate. Altfel mijloacele de legătură și de informare vor fi din cale-afară de proaste. Ocupați-vă serios de treaba asta și scrieți-mi măcar din cînd în cînd.

Multe salutări, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

127

CĂTRE N.A. SEMAȘKO⁷¹

Tovarășe Semașko,

Examinați acest memoriu (dacă e necesar, împreună cu cei de la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație și de la Comisariatul poporului pentru problemele militare) și răspundeți-mi *telefonic* dacă vă apucați de treaba asta, *c u m și c î n d*. E o chestiune *u r g e n t ă!*

27/X. *Lenin*

Scrisă la 27 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1919,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

* Acest document poartă pe verso următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Rog să se trimită cifrat lui Rotștein”. — *Nota red.*

128

CĂTRE V.A. KUGUȘEV⁷²

28.X.1919

Ufa

Tovarășului Veaceslav Aleksandrovici Kugușev

Tovarășe Kugușev,

Permiteți-mi să mă adresez dv. cu o rugămintă. La Ufa urmează să vină Lidia Aleksandrovna Fotieva, pe care o cunosc bine încă din perioada de dinainte de 1905 și cu care lucrez de multă vreme la Consiliul Comisarilor Poporului.

Dinsa este grav bolnavă, și noi trebuie să reparăm un asemenea „bun al statului“ (o secretară a C.C.P.). Vă rog foarte mult să luați toate măsurile necesare pentru a-i asigura locuință, tratament medical și hrană *indestu-lătoare*.

Tovarășul A.D. Ţiurupa mi-a spus că dv. o cunoașteți pe L.A. Fotieva și că nu veți refuza s-o ajutați.

Vă mulțumesc anticipat. Vă rog să-mi scrieți câteva rânduri cu vreo ocazie (eventual prin poșta militară) și să-mi confirmați primirea acestei scrisori.

Cu salutări tovarășești, V. *Ulianov (Lenin)*.

*Se tipărește pentru prima oară
după manuscris*

129

TELEGRAMĂ ADRESATĂ

LUI D.N. AVROV, J.H. PETERS ȘI V.G. GROMAN

28 octombrie 1919

Petrograd. Consiliul raionului fortificat — pentru *Avrov*; Comisia pentru evidența și repartizarea automobilelor — pentru *Peters*; pentru *Groman*, împuternicitul special al Consiliului Apărării.

O copie la Moscova, tovarășului *Markov*, T.P.*

O copie la Smolnii, pentru *Zinoviev***

Consiliul Apărării, într-o serie de hotărâri, a trasat drept sarcină împuternicitului său *Groman* și comisiei

* T.P. — prescurtare telegrafică convențională pentru: adjunctul comisarului poporului pentru căile de comunicație. — *Nota red.*

** Aceste cuvinte au fost scrise de mina lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

pentru evaluare din Petrograd ca în 24 de ore să transporte din raionul Petrograd 100 de vagoane cu obiecte de valoare, conform planului Comisiei pentru evacuări de pe lângă Consiliul Apărării. Comisia pentru descărcări din Petrograd să fie asigurată cu mijloacele de transport necesare, punându-i-se la dispoziție zilnic, cu începere de la 28 octombrie, cîte 10 autocamioane. Informații-ne de executare.

Președintele Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești,
Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

130

*CĂTRE INTENDENTUL KREMLINULUI

29.X.1919

Astăzi trebuie să-mi vină o scrisoare de la un ostaș (de la școala de aici, din Kremlin),
Grigori Ivanovici Nikolski,
din gubernia Reazan.

Vă rog s-o primiți și să mi-o transmiteți mie, personal, chiar astăzi.

Președintele C. C. P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

131

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL REAZAN

*Reazan, comitetul executiv gubernial. O copie Comitetului
executiv Mihailovskoe, gubernia Reazan*

Cercetați de urgență cazul cursantului *Grigori Nikolski*.
Acordă Comitetul executiv al plășii Pecernikovo familiei

lui ajutorul legal? Cercetați dacă există fricțiuni între Nikolski și comitetul executiv de plasă din cauza acapărării recoltei de către fratele său, care este preot. Raportați-mi de executare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
Lenin

Scrisă la 30 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

132

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ⁷³

Dă un telefon la secția transporturi și materiale a Consiliului economic superior: întreabă ce au făcut, dacă au dat telegramă și care este conținutul ei.

Scrisă la 31 octombrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

133

CATRE Z.P. SOLOVIEV

1.XI.1919

*Adjunctului de comisar al poporului
pentru ocrotirea sănătății*

Tovarășe Soloviev,

1) Vă rog să examinați însemnările mele și să mi le trimiteți înapoi împreună cu avizul dv.

2) Există o statistică din care să se vadă câți medici sînt în total la Moscova?

3) Au fost publicate (unde anume și cînd?) normele de muncă pentru medici?

4) — același lucru în ce privește metodele de control al activității medicilor (că nu sînt medici de prisos, că sînt luați în evidență).

5) Care sînt normele de muncă (și numărul medicilor) la Petrograd?

6) — dar în alte orașe?

7) N-ar fi cazul să se publice o statistică de control cu privire la medici și normele lor de muncă? **Pe scurt, în ziare**, pentru ca toată lumea să poată verifica.

Cu salutări, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

134

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI
și G. E. ZINOVIEV

1. XI. 1919

C i f r a t
p r i n f i r d i r e c t

Petrograd. Pentru Troțki și Zinoviev

Întreaga situație militară și politică impune o concentrare rapidă de forțe masive lângă Petrograd pentru zdrobirea completă a lui Iudenici. Vă sfătuiesc ca această măsură s-o înfăptuiți împreună cu comandantul-șef sau cu sprijinul Biroului Politic.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1941,
în „Documente privind apărarea
eroică a Petrogradului în 1919”

Se tipărește după manuscris

135

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV

1.XI.1919

Cifrat

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a.
Pentru Smirnov

Comunicați-mi cîte divizii pot fi dislocate de la dv., care din ele și cînd anume. Cereți relații de la Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a și de la acela al frontului. Răspundeți-mi imediat.

Lenin

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1938,
în ziarul „Pravda“ nr. 53

Se tipărește după manuscris

136

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.I. GOLDBERG

1.XI.1919

Cifrat

Kazan.

Pentru Goldberg, comandantul Armatei de rezervă

Comunicați-mi care este situația unităților dv. militare de curînd formate. Informați-mă dacă Marele stat-major v-a dat tot ce v-a promis, arătați cum se desfășoară lupta împotriva tifosului exantematic, cum stați cu asigurarea de locuințe și dacă ați fost sprijiniți de partid.

Lenin

Publicată pentru prima oară
la 23 februarie 1938,
în ziarul „Pravda“ nr. 53

Se tipărește după manuscris

137

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE

Prin fir direct

C i f r a t

Pentru Frunze; o copie pentru Sundukov și Zul

Lupta cu cazacii din Ural se prelungește. Nu văd să se fi luat măsuri pentru lichidarea mai grabnică a acestui

front, cu toate că v-am cerut să vă concentrați întreaga atenție asupra acestui lucru*. Vă informez că inamicul își consolidează pozițiile, folosindu-se de răgazul pe care i l-ați acordat din dorința de a pune capăt luptei doar printr-o conciliere a părților. Comunicați-mi imediat ce măsuri ați luat pentru a-l zdrobi.

Lenin

Scrisă la 2 noiembrie 1919

Publicată pentru prima oară
la 24 iulie 1928,
în ziarul „Pravda” nr. 170

Se tipărește după un text scris
de mîna lui E.M. Skleanski

138

CĂTRE L.D. TROŢKI

Pentru Troțki

Am crezut că Cicerin ți-a comunicat că îi va informa pe estoni că vom porni ofensiva împotriva lor dacă vor da cale liberă lui Iudenici. După părerea mea, trebuie să intrăm în Estonia dacă conducătorii acestei țări vor permite lui Iudenici să pătrundă pe teritoriul ei și, în caz de necesitate, trebuie să accelerăm ofensiva prin toate mijloacele⁷⁴. Cicerin este de părere să nu facem cunoscut acest lucru, fiindcă în acest caz Antanta va lua unele măsuri.

Lenin

Scrisă nu mai târziu de
6 noiembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text
scris de un necunoscut

139

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL SIMBIRSK

Simbirsk, comitetul executiv gubernial

Cite o copie: comisiei guberniale pentru aprovizionare,
lui Koganovici, comitetului pentru aprovizionare
din regiunea Volgăi

În ciuda telegramei (cu nr. 907) trimisă de mine la
15 octombrie**, Kațepov, imputernicitul comitetului

* Vezi volumul de față, documentul 103. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, Anexe, documentul 6. — *Nota red.*

pentru aprovizionare din regiunea Volgăi, raportează că la 4 noiembrie, cînd direcția căii ferate Volga—Bugulma a pus la dispoziție vagoane, hamalii n-au ieșit la lucru. Cer să mi se explice care e cauza unei asemenea atitudini de nepăsare față de necesitățile unui oraș infometat. Reținerea fără rost, în repetate rînduri, a vagoanelor și neluarea de măsuri pentru organizarea hamalilor sînt fapte cu totul inadmisibile, care vor atrage după sine pedepse aspre. Răspunzător pentru toate acestea este președintele comitetului executiv gubernial. Comuni-cați-mi imediat ce măsuri ați luat.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 8 noiembrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

140

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

10.XI.1919

Prin fir direct,
de primă urgență

Petrograd,

Smolnii.

Pentru Zinoviev

Vă rog să stringeți imediat informații despre comu-niști bașkiri de nădejde sau simpatizanți cinstiți din Bașkiria și să-mi trimiteți de urgență numele și adresele lor⁷⁵.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

141

SCHIMB DE SCRISORI CU M.N. POKROVSKI

11.XI.1919

CĂTRE M.N. POKROVSKI

Tovarășe Pokrovski,

După cît cred eu, din materialul alăturat⁷⁶ reiese că chestiunea privește Comisariatul poporului pentru învățămînt. Trimiteți-mi-l înapoi împreună cu avizul dv.

Al dv., *Lenin*

RĂSPUNSUL LUI M.N. POKROVSKI

Dacă există tovarăși membri de partid care manifestă interes pentru biblioteconomie și au cunoștințe în acest domeniu, trebuie să-i atragem la noi în secția bibliotecii*, care tocmai duce lipsă cumplită de oameni competenți, iar nu să organizăm paralel cu bibliotecile „de stat“ bibliotecii „de partid“.

CĂTRE M.N. POKROVSKI

Sînt de acord. Înaintați *Comitetului Central* un raport oficial din partea *comisariatului poporului* (sau a adjunctului său) în această problemă (și trimiteți-mi și mie o copie).

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

142

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV

11.XI.1919

Pentru Briuhanov, președintele Comisiei speciale
pentru aprovizionarea Frontului de est

Aprovizionarea muncitorilor infometăți din Ural este o necesitate imperioasă. Comunicați-mi ce ați întreprins

* Subliniat de V.I. Lenin. — Nota red.

în acest sens, în ce măsură i-ați aprovizionat și dacă nu s-ar putea ca acești muncitori să fie trimiși la strînsul recoltei dincolo de Kurgan. Tînguiețile dv. pe tema lipsei de oameni sînt cam ciudate.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

143

*CĂTRE

DIRECȚIA GENERALĂ A EXPLOATĂRII
ZĂCĂMINTELOR DE TURBĂ⁷⁷

11.XI.1919

În legătură cu darea de seamă pe 1919 pe care mi-ați trimis-o, țin să vă spun următoarele:

1) Ar fi de dorit să se publice *concluziile* ei în „Economiceskaia Jizn” (și să mi se trimită și mie un exemplar).

2) Ea conține o mulțime de tabele detaliate, dar nu ne prezintă *tabele totalizatoare*, care să ne ofere:

— o comparație între producția din anii 1918, 1919 și cea din anii *precedenți* (numărul zilelor lucrate, gradul de utilizare a mașinilor ș.a.m.d.);

— o hartă sumară sau distanța de la stațiile de cale ferată;

— condițiile de punere în funcțiune a *tuturor* mașinilor;

— date comparative cu privire la producție, în funcție de consum (hrană și produse textile).

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

144

CĂTRE A. S. ENUKIDZE,
L.B. KAMENEV și E.D. STASOVA

Tov. Enukidze, L.B. Kamenev și E.D. Stasova

Vă rog foarte mult să-l ajutați pe aducătorul acestui bilet, tovarășul *Piotr Ohrimenko*, să primească imbrăcăminte, locuință și alimente.

În caz că veți întâmpina greutăți de un fel sau altul, vă rog stăruitor să-mi telefonați⁷⁸.

12.XI.1919

V. Ulianov (Lenin)

Publicat pentru prima oară în 1956,
în revista „Smena” nr. 7

Se tipărește după manuscris

145

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ ⁷⁹

Caută, te rog, decretul cu privire la alimentația gratuită pentru copii.

Cine-i hrănește?

[—Societele de deputați, iar nu asigurările sociale?—]

Trebuie, așadar, să se dea dispoziție (și această dispoziție o dau eu) *Comisariatului poporului pentru aprovizionare* să răspundă celor de la Tula (să-mi trimită și mie o copie).

Scrisă nu mai de vreme
de 17 noiembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

146

CĂTRE E.M. POPOVA

20.XI.1919

Tovarășei Popova,
directoarea casei de oaspeți nr. 1 a Sovietelor

Vă rog să puneți la dispoziție o cameră (pentru început măcar una, iar ulterior două—dintre care una pentru translator)

tovarășului Keeley, inginer american, care a venit să ajute Republica sovietică.

Vă rog să-i dați cea mai călduroasă cameră, nu mai sus de etajul II⁸⁰.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

147

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL ARMATEI A 3-A, COMISARULUI
PENTRU APROVIZIONARE DIN GUBERNIA PERM,
COMISARULUI CĂII FERATE PERM
ȘI COMISARULUI PENTRU APROVIZIONARE
DIN GUBERNIA EKATERINBURG⁸¹

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a
Perm, comisarului gubernial pentru aprovizionare
și comisarului căii ferate Perm
Ekaterinburg, comisarului gubernial pentru aprovizionare
O copie la Ekaterinburg, pentru secția metalurgie*

Aprovizionați cu orice preț pe toți muncitorii din
Ural, în special pe cei din raionul Ekaterinburg, din
Kizel și din celelalte bazine miniere, cu cantitatea nece-
sară de alimente. Autoritățile militare și organele fero-
viare sînt răspunzătoare de executarea întocmai a acestei
dispoziții. Comunicați-mi imediat cîte puduri—și încotro
—au fost expediate**.

Președintele Consiliului Apărării, Lenin

Scrisă la 20 noiembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

* Cuvintele „O copie la Ekaterinburg, pentru secția metalurgie” au fost scrise de mîna lui E.M. Skleanski. — *Nota red.*

** Cuvintele „cîte puduri — și încotro — au fost expediate” au fost scrise de mîna lui E.M. Skleanski. — *Nota red.*

CĂTRE F.E. DZERJINSKI

Tovarășe Dzerjinski,

Tovarășa Kollontai îmi scrie despre un tânăr, Aleksei Sapojnikov, care a fost arestat la Petrograd.

El a fost arestat pentru că, folosindu-se de acte străine, s-a strecurat în zona operațiilor militare.

A făcut asta, spune dînsa, pentru că nutrește „o dragoste bolnăvicioasă față de mama lui“, iar în timpul ofensivei lui Iudenici s-a pomenit izolat de părinți.

Kollontai scrie că-l cunoaște pe Aleksei Sapojnikov ca „pe un om absolut apolitic“ „și, în afară de asta, foarte nervos, de o sensibilitate maladivă, care numai din prostie a ajuns în incurcătura asta“.

Se teme ca el să nu fie împușcat.

- 1) N-ai putea să cercetezi acest caz?
- 2) — să suspenzi pronunțarea sentinței?
- 3) — sau ar fi cazul să-i telefonez eu lui Zinoviev?

Cu salutări, al d-tale *Lenin*

21. XI

Scrisă la 21 noiembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

21.XI.1919

Tovarășe Enukidze,

Vă rog foarte mult să dați dispoziție să se distribuie *o anumită cantitate suplimentară de alimente*, în general (și de alimente din cele enumerate mai jos, în special), următorilor tovarăși:

Primul a venit să dea ajutor Puterii sovietice. Este oaspetele nostru. Trebuie să-i creăm condiții bune.

Al doilea este un întemeietor al social-democrației finlandeze, E bătrîn. Finlandezii ne-au ajutat mult pînă

în 1905. Acum este de datoria noastră să-i ajutăm noi.

- 1) *Keelley*, inginer american, care a venit să dea ajutor Puterii sovietice, Hotel Național, camera 321.
(Să i se dea în special *zahăr, ciocolată, dulciuri.*)
- 2) *Ursin* (intemeietor al social-democrației finlandeze)
Hotel Metropol, camera 471.
(să i se dea în special *unt*)

Cu salutări, al dv. *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

150

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. VEISBROD*

Samara, pentru Veisbrod

Voi transmite chiar acum lui Semașko cele comunicate de dv.⁸² Vom căuta să luăm toate măsurile. Am mobilizat medici stomatologi care vor lucra ca felceri. Cu bine,

Lenin

Scrisă la 25 noiembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după textul
blanchetei de telegramă

151

CĂTRE N.A. SEMAȘKO⁸³

27.XI.1919

Tovarășe Semașko,

(1) Vă rog să-mi înapoiți acest memoriu împreună cu avizul dv.

(2) Dispuneți să se verifice exactitatea faptelor menționate aci (*persoanele de răspundere* să prezinte

* Transmisă prin fir direct. — Nota red.

în cel mai scurt timp, sub proprie semnătură, o expunere precisă a *acestor* fapte).

(3) Acceptați proiectul lui Veisbrod, introduceți unele amendamente sau întocmiți un contraproiect?

Al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

152

CĂTRE V.P. MILIUTIN

Consiliul economic superior

Tovarășe Miliutin,

Vă rog să examinați chestiunea elaborării unor scurte chestionare (sau formulare) tip, cuprinzând indicii principali pe baza cărora să se publice în „*Ekonomiceskaia Jizn*“ dări de seamă periodice asupra *rezultatelor* activității desfășurate în direcția dezvoltării forțelor de producție (numărul muncitorilor ocupați; întreprinderile industriale și cele extractive; productivitatea pe fiecare muncitor etc.), în toate ramurile economiei naționale sau numai în cele mai importante.

Comunicați-mi concluzia dv.

Lenin

Trebuie ca dările de seamă să fie alcătuite din două părți:

a) o parte care poate fi doar expusă (plan, condiții, caracteristici etc.);

b) o parte care poate și trebuie să se exprime în cifre.

Să fie publicate *amîndouă*.

Partea a doua să cuprindă doar ceea ce e esențial (pentru concluzii și comparații).

(Ca un exemplu de imprecizie se poate cita „Direcția generală pentru exploatarea șisturilor“, dare de seamă prezentată la 1 octombrie 1919.) Se tipărește. Unde? De cite ori?

(Datele cu caracter secret vor fi prezentate în procent; de exemplu, numărul muncitorilor la 1 octombrie 1919: 100; la 1 noiembrie 1919 — 120 ș.a.m.d.)

Scrisă la 27 noiembrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

153

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central
(O copie pentru Vorovski)

În legătură cu editarea „Proiectului de Statut al P.C.(b) din Rusia” cred că este nevoie de o anchetă⁸⁴.

Propun să se instituie o asemenea anchetă pentru a clarifica împrejurările în care a fost editată o lucrare care se prezintă în condiții atât de proaste.

Cine a făcut comanda? În câte mii de exemplare? Cine a redactat textul ș.a.m.d.?

Propun ca raportul comisiei de anchetă să fie înaintat Biroului Politic al Comitetului Central.

3/XII. *Lenin*

Scrisă la 3 decembrie 1919

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

154

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

5.XII.1919

Tovarășe Enukidze,

N-ați putea dv. să dați dispoziție să i se distribuie produse alimentare tovarășei Valentina Petrovna *Smirnova*, soția lui Vladimir Mihailovici Smirnov, care se află pe front? Ea locuiește în Kremlin,

Mi s-a spus că rabdă de foame.

Vă rog foarte mult să-mi răspundeți telefonic.

Al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

155

CĂTRE PREZIDIUL CELUI DE-AL VII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR

După părerea mea, trebuie ales și un reprezentant din partea guberniei *Kiev*⁸⁵.

Cînd o să ia ființă un C.E.C. al Ucrainei (deocamdată el nu există), acest reprezentant o să plece. De ce să nu avem printre noi un asemenea reprezentant atîta timp cît Ucraina nu are un Comitet executiv central?

Lenin

Scrisă între 5 și 9 noiembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

156

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

10.XII.1919

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central

După părerea mea, Frunze ne cere prea mult. Să eliberăm mai întîi toată Ucraina; pînă atunci, Turkestanul să mai aștepte, să mai rabde⁸⁶.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

157

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI Ș.Z. ELIAVA, I.E. RUDZUTAK,
V. V. KUIBIȘEV

11.XII.1919

Cifrat

Taşkent. Pentru Eliava, Rudzutak și Kuibișev

Pretenția dv. de a vi se trimite noi lucrători este exagerată. E ridicol, e mai mult decât ridicol, să vă închipuiți că Turkestanul prezintă mai multă importanță decât centrul și Ucraina. N-o să primiți mai mult. Trebuie să vă descurcați cu ce aveți și să nu mai vă faceți planuri fanteziste, să fiți modești.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

158

CĂTRE A.I. BELENKI

11.XII.1919

Tovarășului Belenki,
Lubeanka, 11, camera 27

Tovarășe Belenki,

Vă recomand călduros pe aducătorul acestei scrisori, tovarășul Rovio, comunist finlandez, vechi activist de partid, și vă rog să-l ajutați, așa cum am vorbit la telefon.

Cu salutări,
al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

159

CĂTRE S. D. MARKOV

11.XII.1919

Tovarășe Markov,

Citiți, vă rog, cu atenție scrisoarea alăturată și trimiteți-mi-o înapoi, împreună cu avizul dv.: dacă se poate etc.⁸⁷

Cu salutări, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

160

ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ
A LUI A.K. PAIKES ȘI UN BILET CĂTRE
BIROUL ORGANIZATORIC
AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Înaintarea rapidă a armatei face necesară organizarea imediată a Instituțiilor sovietice locale. Tovarășii din regiunile respective, necunoscând structura și politica Puterii sovietice, nu sînt în măsură, în momentul de față, să organizeze asemenea instituții. Comunicațiile cu centrul fiind imposibile, lipsa de conducători corespunzători în aceste regiuni creează pericolul de a repeta unele stadii deja depășite și de a folosi în mod nerațional bogățiile Siberiei. E necesar să se trimită imediat Comitetului revoluționar din Siberia oameni pentru funcțiile politice de răspundere din aceste regiuni și pentru conducerea construcției de stat și a economiei sovietice.

Paikes

Către biroul organizatoric
(Pentru Stasova)

După părerea mea, în Siberia nu mai putem trimite: nu mai avem. Siberia *nu* va pieri. *T o t u l* pentru Ucraina.

Lenin

Scrise între 11 și 16 decembrie 1919

Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

161

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

15.XII

Tovarășe Zinoviev,
Îți trimit concluzia Biroului Politic.

Două lucruri vreau să spun:

1) Nu s-ar putea comanda de urgență două sănii auto-propulsate grele și două ușoare pentru Frontul de sud?

È o chestiune *urgentă*. Răspunde-mi.

2) Acordați o deosebită atenție șisturilor combustibile de lângă Iamburg.

Este extrem de important să depuneți toate eforturile.

3) *Nu* faceți risipă de materiale (șirmă ghimpată etc.); păstrați-le bine.

O să aveți nevoie de ele. Ocupați-vă de treaba asta.

Cu salutări, *Lenin*

Am început să scriu articolul. Dacă nu-l termin astăzi, nu așteptați⁸⁸.

Scrisă la 15 decembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

162

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV

Prin fir direct

Omsk, Consiliul militar-revoluționar. Pentru *Smirnov*

Vă felicit cu prilejul eliberării orașului Novonikolaevsk. Faceți totul pentru eliberarea întregului raion Kuznețk și pentru preluarea întregii cantități de cărbune existente acolo. Nu uitați că veți comite o greșală de neiertat dacă vă veți înfunda prea mult în est într-un moment când e necesar ca întreaga energie...*

* Mai departe telegrama n-a fost descifrată. — *Nota red.*

Comunicați-mi la ce oră ați primit această telegramă.

15.XII

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 15 decembrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

163

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMANDANȚILOR SERVICIILOR DE COMUNICAȚII
ALE ARMATELOR A 5-A ȘI A 3-A

Corespondență militară de primă urgență

Comandantului Serviciului de comunicații
al Armatei a 5-a

Comandantului Serviciului de comunicații
al Armatei a 3-a

O copie la Direcția centrală a comunicațiilor
militare

Normele de folosire a transportului pe calea ferată stabilite de Consiliul Apărării nu exclud transporturile de alimente pentru muncitorii întreprinderilor din Ural concomitent cu cele operative. În acest scop, se vor pune zilnic la dispoziție cel puțin 40 de vagoane. Comunicați-mi telegrafic în fiecare zi câte vagoane cu cereale pentru muncitori ați expedit*.

16.XII.1919

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin***

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

* Ultima frază a telegramii a fost scrisă de mîna lui V. I. Lenin. — *Nota red.*

** În continuare, în manuscris figurează semnătura: „Rîkov, Imputernicit extraordinar al C.M.A. pentru aprovizionarea armatei și a flotei”, scrisă de V.I. Lenin. — *Nota red.*

164

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

16.XII.1919

N-ai putea să trimiți pe cineva să afle (sau să te informezi d-ta prin telefon) dacă nu există cumva la vreuna din bibliotecile publice din Moscova (Muzeul Rumeanțev etc.) o colecție de ziare sovietice („*Pravda*” și „*Izvestia*”) pe primele șase săptămîni de după 25/X (7/XI) 1917?

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „*Culegeri din Lenin*”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

165

CĂTRE L.B. KRASIN⁸⁹

Trimiteți-mi miine cîte un exemplar din instrucțiunile, regulamentele, formularele de dare de seamă etc. ale Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, ale secției lui politice, ale secțiilor (sau direcțiilor) de exploatare, tehnică, de reparații, schema de organizare (dacă există o asemenea schemă) a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație.

Scrisă la 17 decembrie 1919

Publicată pentru prima oară
la 24 noiembrie 1963,
în ziarul „*Pravda*” nr. 328

Se tipărește după manuscris

166

CĂTRE L.B. KRASIN

Acest răspuns este mai prost decît cel dat de Controlul de stat.

Nu se dă nici un *nume*. „Spiritul de răspundere“ este mai precar decât acela al Consiliului economic superior.

O puzderie de ranguri: sub —, deasupra —, în numele —, pentru — etc. etc.!!

C u i să mă adresez acum?⁹⁰

Scrisă la 17 sau 24 decembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

167

CĂTRE D.I. KURSKI⁹¹

1

C ă t r e K u r s k i

După părerea mea, ar trebui să se adauge:

1) a întocmi un proces-verbal *nu* înseamnă încă a înainta o „reclamație“, ci numai a *constata* exact un *început* de conflict. Cel mai bun mijloc de a evita reclamațiile este de a obține un răspuns precis sau o executare imediată;

2) în felul acesta se poate obține — și trebuie să se obțină — o rapidă soluționare *efectivă*, fără birocrație, și anume propunându-se un mijloc simplu de soluționare pe loc, propunându-se în mod oficial („să se procure material în cutare loc; propun să se facă comanda în cutare loc; rog să se procedeze astfel pentru a evita birocrația“) o asemenea petiție sau cerere i-ar ușura *foarte mult* centrului lupta împotriva birocrației;

3) să fie prezentat acest proiect Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Apărării — și, mai departe, Comitetului Executiv Central din Rusia;

4) după aprobarea lui de către Consiliul Comisarilor Poporului, să se publice un *articol* (cu exemple, cu explicații amănunțite) în „*Bednota*“⁹².

Lenin

2

Către Kurski:

(răul pe care-l provoacă birocrația)

- 1) Trebuie formulat într-un mod mai popular,
- 2) să se reproducă în întregime textul legii,
- 3) să se dea
3—4 exemple concrete
- 4) să se ceară ca el să fie publicat de *fiecare* comitet executiv gubernial,
- 5) să se explice că vom aplica pedepse *atît pentru necunoașterea* acestei legi, *cît și pentru neaplicarea ei.*

}	de ce? prin ce?
	aceasta <i>ușurează</i>
	lupta împotriva
	birocrației

*Scrise între 17 și 23 decembrie 1919**Publicate pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII**Se tipăresc după manuscris*

168

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC
AL C.C. al P.C.(b) DIN RUSIA

Către Biroul Organizatoric

Propun ca autorii acestei declarații⁹³ să fie sancționați cu mustrare (ei sînt în număr de 32, și numele lor se poate afla din declarația anterioară)

sau

să li se atragă atenția că birfelile lor pe seama politicii C.C. al P.C.(b) din Rusia constituie o încălcare a disciplinei și o piedică pentru desfășurarea unei activități organizate armonioase;

— dat fiind că autorii declarației, fără să indice nici un caz concret, pierd un timp atît de prețios și sustrag atenția de la acțiunea de trimitere în cel mai scurt timp a unor lucrători în Ucraina,

Comitetul Central le cere să pună capăt birfelilor și proiectomaniei și să se apuce numaidecît de treabă, pen-

tru a traduce în viață, cu toată consecvența, linia și directivele C.C. al P.C.(b) din Rusia.

Lenin

P.S. Autorii declarației trebuie puși sub observație și repartizați departe unul de altul, printre lucrătorii *serioși*. Altfel se vor ține de zizanii și treaba va avea de suferit.

Scrisă nu mai târziu
de 18 decembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

169

CĂTRE A.B. HALATOV

19.XII.1919

Tovarășului Halatov,
membru al colegiului Comisariatului poporului pentru
aprovizionare
Dispoziție

Sinteti obligat să rămîneți în sanatoriu pentru *completa* în sănătoșire *timp de o lună de zile*, pentru ca după expirarea acestui termen să primiți o însărcinare *foarte dificilă*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

170

CĂTRE S.Z. ELIAVA

19.XII.1919

Tovarășe Eliava,
Vă recomand pe aducătorul acestei scrisori,
tov. P.N. Lepeșinski⁹⁴, pe care-l cunosc din 1902, de la

Geneva, unde am luptat împreună împotriva menșevicilor.

Tov. Lepeșinski, fără îndoială, vă va fi de ajutor tocmai într-un domeniu de activitate care e menit să sădească în rîndurile populației autohtone ideea și convingerea că oamenii sovietici nu pot să fie imperialiști și nici să aibă apucături imperialiste.

Cu salutări, al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

171

TELEGRAMĂ TRIMISĂ LA REAZAN⁹⁵

De primă urgență

Telegrama va fi înmînată comisarului de serviciu, care o va expedia imediat și va raporta de primire la Moscova, Kremlin

Reazan, trei adrese:

Comitetul gubernial de partid, comitetul executiv gubernial,

comisarul gubernial pentru aprovizionare

Dragi tovarăși,

La consfătuirea dv. din 19 decembrie ați hotărît ca, în termen de 10 zile, să expediați 800 de vagoane de cartofi pentru muncitorii din Moscova și ați stabilit în acest scop o serie de măsuri. Hotărîrea este minunată, dar toată greutatea constă în operativitatea și perseverența cu care vă veți achita de sarcina asumată. Clasa muncitoare din Moscova îndură chinurile cumplite ale foamei. Problema salvării ei este o problemă a salvării revoluției. Asupra clasei muncitoare din acest oraș a apăsător și apasă principala greutate a luptei împotriva contrarevoluției. Armata Roșie i-a înfrînt pe Kolceak și pe Iudenici, iar acum e rîndul lui Denikin. Pentru a da posibilitate Armatei Roșii să se achite într-un timp cît mai scurt și cu un consum minim de forțe de această sarcină, care

ne va da posibilitatea să terminăm războiul și să trecem la construcția socialistă pașnică, muncitorii din Moscova trebuie să mai facă un sacrificiu. Ei vor trebui să pună la dispoziția forțelor operative ale armatei mijloacele de transport menite să asigure aprovizionarea orașului cu alimente. În aceste condiții, se înțelege că localitățile din jurul centrului revoluției mondiale trebuie să-i vină acestuia în ajutor. Toți activiștii de partid și toți lucrătorii din aparatul de stat trebuie să fie pătrunși de ideea că aprovizionarea Moscovei, salvarea clasei muncitoare din acest oraș este pentru ei cea mai sfântă datorie revoluționară. De energia și hotărârea dv. depind succesele revoluției. Toate forțele să fie concentrate asupra colectării de cereale, asupra lucrărilor de încărcare și predare a vagoanelor. Expedierea și transportul la Moscova al trenurilor cu produse alimentare este asigurată de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. Cereți cu insistență organelor locale ale acestui comisariat să-și îndeplinească această obligație. La muncă, tovarășii! Pentru o ajutorare revoluționară promptă și energică a muncitorilor din Moscova!

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 21 decembrie 1919

Publicată pentru prima oară parțial
în 1953, în cartea

„Istoriokraevédceskii sbornik
(«Ucenie zapiski» nr. 11)”, Reazan

Publicată în întregime în 1957,
în cartea „Lupta pentru instaurarea
și consolidarea Puterii sovietice
în gubernia Reazan (1917—1920)”,
Reazan

Se tipărește după textul benzii
de telegraf

172

CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI⁹⁶

1) Să se stabilească un termen *scurt* pentru elaborarea instrucțiunilor;

2) ele să fie înaintate Micului Consiliu, întrucât circulara a fost defectuos întocmită;

3) peste trei luni să se întocmească un raport cu privire la rezultatele acțiunii de folosire a bisericilor ca localuri de școală.

În ce condiții s-a desfășurat această acțiune și care sînt rezultatele ei?

22/XII. *Lenin*

Scrisă la 22 decembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

173

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

23.XII

Tovarășe Zinoviev,

Am primit scrisoarea d-tale din 20.XII.

În ce privește Petrogradul, caută să vă puneți cu toții de acord cu Troțki. Pe cît se pare, trebuie să păstrați și să refaceți toate fortificațiile (am auzit că a și început să dispară sîrma etc.) și să întocmiți un sistem de mobilizare săptămînală (de „alarmă“ sau de *adunare*) pentru a menține Petrogradul în stare de luptă. Asupra acestui lucru trebuie să reflectați în mod serios.

Aprovizionarea este complet paralizată din cauza transportului. *Dați zor cu repararea locomotivelor și a vagoanelor!!*

În ce privește șisturile, e bine că v-ați apucat de treabă. Dar pe mine mă miră că d-ta îmi scrii despre transportul șisturilor. Șisturile nu se transportă (în afară de cazul cînd sînt destinate pentru gaz: șisturile, pe cît am aflat, dau mai mult gaz decît cărbunii); ele trebuie să fie folosite acolo ca sursă de energie electrică și tot acolo trebuie instalate distilerii pentru extragerea petrolului din șisturi. Așa mi-au spus cei de aici. Și eu m-am gîndit că Petrogradul, cu resursele de care dispune, poate

să porceadă cu succes la electrificare și la extracția petrolului prin distilare.

Cu salutări, *Lenin*

N.B. Nu s-ar putea construi niște cazemate pentru apărarea Petrogradului? Vă trimit, d-tale și lui Troțki, un referat pe această temă.

De ce nu mai există săniile autopropulsate? Am auzit că aveți peste o sută de șenile.

Scrisă la 23 decembrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

174

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI A.V. LUNACEARSKI

Dragă Vladimir Ilici,

Într-una din convorbirile noastre mi-ați făcut reproșul că noi nu avem încă la Moscova un monument corespunzător al lui K. Marx...

Sînt de acord că trebuie să trecem la înălțarea unui monument al lui Marx la Moscova. Știu că la primul concurs au fost prezentate grandioase proiecte care prevedeau reconstruirea unor piețe întregi. Firește, acum nu ne putem gîndi la așa ceva și trebuie să ne mulțumim doar cu o statuie a lui Marx, frumoasă, monumentală și expresivă, ridicată într-una din piețe.

...Avem în Moscova un sculptor căruia am putea foarte bine să-i dăm să facă o statuie a lui Marx. Mă refer la maestrul Merkurov, autorul minunatului monument din granit al lui Dostoievski, care a fost deja ridicat de către Sovietul din Moscova pe bulevardul Tvetnoi...

Tovarășe Kamenev,

Comunică-mi, te rog, concluzia d-tale în scris sau telefonic⁹⁷.

Scrisă la 24 sau 25 decembrie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

175

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ⁹⁸

Să se treacă această chestiune pe ordinea de zi a ședinței Consiliului Apărării și să fie însărcinat Krasin (sau Lomonosov) să întocmească *imediat* un proiect de hotărâre (cu privire la demobilizarea unor muncitori) și să se pună de acord cu Skleanski.

*Scrisă nu mai devreme
de 25 decembrie 1919*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

176

*CĂTRE SECȚIA POLIGRAFIE
A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

(O copie la prezidiul C.E.S.)

26.XII.1919

Vă rog să-mi comunicați numai decît:

- 1) cînd a fost naționalizată (dacă a fost naționalizată) tipografia lui Sitin din Moscova, care multă vreme după 25.X.1917 a rămas sub o administrație particulară;
- 2) motivele pentru care a fost naționalizată (dacă această măsură a fost dictată de împrejurări speciale);
- 3) dacă există informații (și care sînt ele) cu privire la starea în care se află această tipografie după naționalizare.
- 4) Din cine e alcătuită conducerea tipografiei naționalizate? Din organe locale sau regionale?
- 5) Ce măsuri a luat secția poligrafie pentru îmbunătățirea activității acestei întreprinderi?⁹⁹

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV¹⁰⁰

26.XII.1919

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a,
pentru Smirnov, la Omsk și oriunde s-ar afla

Cu privire la telegrama dv. cu nr. 4 211: trimiteți nu o sută, ci două sute de eşaloane și locomotive. Faceți uz de toate forțele pentru a grăbi transporturile de cărbune și a descongiona calea ferată și pentru a asigura paza bunurilor împotriva oricăror sustrageri. Raportați-mi mai des de executare.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

ADAOS LA O TELEGRAMĂ A LUI A. S. KISELEV

Către comisarii guberniali pentru aprovizionare din Vladimir,
Reazan, Samara, Simbirsk, Kostroma, Iaroslavl, Tula și Tambov
Răspundeți imediat:

- 1) Când ați primit dispozițiile Comisariatului poporului pentru aprovizionare cu privire la colectările de cartofi pe anii 1919—1920?
- 2) A fost creat un aparat pentru traducerea în viață a decretului cu privire la monopolul cartofilor?
- 3) Când a fost alcătuit un aparat pentru colectări și în ce fel? Ce cantități de cartofi au fost colectate și încărcate de la începutul campaniei?
- 4) Dacă efectuați colectarea împreună cu alte organizații și cu care anume. Ce cantități au colectat și încărcat ele?
- 5) Dacă cantitățile fixate prin dispozițiile Comisariatului pentru aprovizionare cu privire la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole corespund cu surplusurile existente în gubernii. Răspunsul se va trimite pe adresa: Kremlin, Prezidiul C.E.C. din Rusia, camera 33.

Președintele comisiei pentru cercetarea activității
Comisariatului poporului pentru aprovizionare de pe
lângă Consiliul Apărării,

A. Kiselev

Увед Математиком!

Меня и. г. амперсвалло Углас са
 Агусте о Лорре.

Ке саммелл - в сфржон ол
 зрам в "К. А. А. А." (и јарген
 "Бескупков" или в "Супрал")?

Кавододуно Обудуло Вонго
 Вчерашу.

Уо де Јанас Лорре - митлерс.

Ево Јулсвад уансодс.

Ево мезонатореме - код Моск.
 Вон; Моск. вичадо

Мод Нидерланд - нојоме

Ево Лексодс добиванс (србн.

Јаво с улас, свакучи и ирон).

Ирмилетна Грда недрок

Sprijin întru totul cererea lui Kiselev și rog să i se răspundă neapărat.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scris la 26 decembrie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

179

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI T.V. SAPRONOV
26.XII.1919

Harkov

Comitetul executiv gubernial
sau Comitetul revoluționar gubernial.

Pentru Sapronov*

O copie pentru Vladimirov, președintele comisiei speciale pentru aprovizionarea Frontului de sud

Situația transporturilor este aici atit de grea, încit e nevoie de eforturi extraordinare atit pentru aducerea cărbunelui, cit și pentru repararea în ritm mai rapid a locomotivelor. Mobilizați în acest scop cele mai bune elemente, controlați personal executarea dispozițiilor, acordați premii în cereale pentru fiecare locomotivă reparată, refaceți cele mai bune ateliere, introduceți două și chiar trei schimburi. Comunicați-mi telegrafic de executare.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

180

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Gleb Maximilianici,

Comunicarea d-tale în legătură cu turba prezintă, după mine, un interes deosebit.

* În partea de sus a manuscrisului V.I. Lenin a notat: „de primă urgență, prin fir direct. Comunicați-mi la ce oră a fost primită telegrama de către destinațarii la Harkov. Lenin“. — Nota red.

N-ai vrea să scrii, în „Ekonomiceskaia Jizn“, un articol pe această temă (iar după aceea să-l publici în broșură sau într-o revistă)?¹⁰¹

E absolut necesar ca problema să fie dezbătută în presă.

Să se explice că rezervele de turbă înseamnă miliarde.

Să se arate valoarea calorică a turbei.

Locul unde se găsește — în apropiere de Moscova; în regiunea Moscova.

În apropiere de Petrograd — ceva mai precis.

Ușurința cu care poate fi extrasă (în comparație cu cărbunile, șisturile etc.).

Folosirea în acest scop a muncitorilor și țăranilor localnici (măcar câte 4 ore pe zi pentru început).

Să se arate că avem astfel o bază pentru electrificare în cutare proporții, în condițiile actualelor centrale electrice.

Să se explice că dispunem de o bază foarte sigură pentru refacerea în cel mai scurt timp a industriei;

— pentru organizarea muncii în chip socialist (agricultură + industrie);

— pentru a ieși din criza de combustibil (vor deveni disponibile pentru transporturi atâtea și atâtea milioane de metri cubi de lemne).

Prezintă *concluziile* care decurg din raportul d-tale; anexează o hartă a terenurilor cu turbă; dă și unele calcule sumare. Arată că avem posibilitatea să construim repede mașini pentru extragerea turbei etc. etc. Explică, pe scurt, în ce constă esența programului economic.

Problema trebuie ridicată *imediat* în presă.

26.XII

Al d-tale, *Lenin*

P. S. În caz de nevoie, pune-l la treabă și pe Vinter, dar scrie articolul cât mai repede.

Scrisă la 26 decembrie 1919

Publicată pentru prima oară la
22 ianuarie 1925, în ziarul
„Ekonomiceskaia Jizn“ nr. 18

Se tipărește după manuscris

181

CĂTRE G.V. CICERIN

27.XII.1919

Tovarășe Cicerin,

Propunerile dv. au fost adoptate aproape în întregime de Biroul Politic¹⁰². Pentru textul exact luați legătură prin telefon cu tovarășul Krestinski, secretar al Comitetului Central.

Vă rog să nu mai folosiți niciodată expresia „președinte al Comitetului Central“,

fiindcă *o asemenea funcție nu există.*

Cu salutări, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

182

TELEGRAMA ADRESATĂ LUI M.M. LITVINOV*

Tovarășului *Litvinov*,din partea lui *Lenin*

Ne interesează, în cel mai înalt grad, toate documentele, rezoluțiile, broșurile, articolele de ziar și cuvântările în legătură cu curentele ideologice din sinul socialismului de stînga și al comunismului, în special cele care privesc denaturările anarhosindicaliste ale comunismului sau atacurile împotriva comunismului. Strînge cu grijă toate aceste materiale apărute în diverse limbi, fă extrase, trimite-le, adu-le în 3—4 exemplare, în special pe cele publicate de „independenții“ germani, debaterile congresului lor și articolele apărute după congres¹⁰³, precum și pe cele publicate de comuniștii germani¹⁰⁴.

Lenin

*Scrisă la 28 decembrie 1919
Trimisă la Copenhaga*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

* În parlea de sus a manuscrisului, V.I. Lenin a făcut următoarea însemnare: „Tov. Cicerin! Nu s-ar putea trimite cifrat? Vă rog să-mi telefonați. *Lenin*“. — *Nota red.*

183

**CĂTRE COLEGIUL CENTRAL
AL PUNCTELOR DE AGITAȚIE**

30.XII.1919

Către Colegiul central al punctelor de agitație¹⁰⁵

Recomand pe aducătoarea acestei scrisori, tovarășa Maria Movșovici, pe care o cunosc personal de mulți ani ca o activistă de partid devotată, și vă rog foarte mult să-i acordați deplină încredere și tot sprijinul, în special ca să obțină un concediu de 10 zile pentru refacerea sănătății¹⁰⁶.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

1920

184

CĂTRE S.B. BRICIKINA¹⁰⁷

Tovarășă Bricikina,

Nu se procedează în felul acesta. Nu e de ajuns să trimiți o copie lui Țiurupa. Trebuie să controlezi și să *consemnezi* ce răspuns s-a dat și *cînd a fost trimis*.

Scrisă la începutul lui ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

185

ÎNSEMNĂRI
PE O TELEGRAMĂ A LUI I.N. SMIRNOV
ȘI O NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

Bazinul Kuznețk a fost eliberat în întregime; în minele de la Sudja și Anjer lucrează 8 000 de oameni. La suprafață se află o cantitate de 750 000 de puduri de cărbune; se extrag zilnic 200 000

N.B. || de puduri; se simte lipsă de conducători tehnici, ceea ce atrage după sine pericolul unei scăderi a producției. Pentru acest grup de mine a fost constituit un consiliu de conducere, sub președinția tovarășului Ciugurin. La cel de-al doilea grup de mine, de la Kolciughino, se află la suprafață o cantitate de cărbune de aproape 1 000 000 de puduri. Muncitorii beneficiază de toate formele de sub-

N.B. || zistentă ale armatei, cu excepția celei bănești. Descongestionarea căii ferate siberiene se va face în următoarele trei săptămîni. Partizanii au început să fie vărsați la regimentele de rezervă. Sperăm ca în timp de o lună să formăm din ei trupe regulate disciplinate.

Smirnov, membru al Consiliului revoluționar al Armatei a 5-a

Să i se trimită și lui Krasin o copie, iar exemplarul de față să fie prezentat la *Consiliul Apărării* pentru a include această problemă în ordinea de zi a ședinței¹⁰⁸.

- 1) Trecerea muncitorilor în subzistența armatei (telegrama lui Smirnov).

Scrise la 1 ianuarie 1920

Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

186

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ¹⁰⁹

Să se trimită cite o copie

- 1) La Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf și
- 2) la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație și cei de-acolo să fie informați telefonic că astăzi (2.I.1920), în ședința Consiliului Apărării, vom pune problema dărilor de seamă asupra îndeplinirii sarcinilor *militare*, așa că trebuie să se pregătească.

Lenin

Scrisă la 2 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

187

CĂTRE COMITETUL EXECUTIV JUDEȚEAN PODOLSK

Podolsk, comitetul executiv județean
O copie Comitetului executiv gubernial Moscova

În satul Aleksandrovo din județul Podolsk, gubernia Moscova, un oarecare *Terehin*, în numele Uniunii Tinerețului Comunist, a ocupat, în ciuda dispoziției categorice date de Comisariatul poporului pentru învățământ, școala de croșetat dantele, a arestat o profesoară și a scos de acolo o parte din bunuri. Eliberați numaidecît

localul școlii, înapoiăți lucrurile luate, atit pe cele ale școlii, cit și pe cele ale profesoarelor, dați-le acestora posibilitatea să-și desfășoare în liniște activitatea. Cercetați acțiunile ilegale ale lui Terehin pentru a-l deferi justiției.

Raportați de executare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*
2.I.1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

188

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ¹¹⁰

Cărți și broșuri — în toate limbile — cu o pronunțată orientare socialistă de stînga și comunistă și conținînd cele mai importante materiale cu privire la urmările războiului, economie, politică etc.

Totodată și opere literare despre război.

Scrisă la 2 ianuarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

189

ÇĂTRE G.V. CICERIN

4.I.1920

Tovarășe Cicerin,

Rog să i se transmită lui Litvinov (iar dacă se poate, să i se comunice printr-o telegramă cifrată în formă prescurtată) cele ce urmează:

Am primit de la el o sumedenie de broșuri și ziare*, dar am fost profund dezamăgit. Alegerea lor s-a făcut într-un mod cu totul întimplător și neglijent. Se vede că nimeni n-a manifestat nici cea mai mică grijă față de

* Vezi volumul de față, documentul 182. — *Nota red.*

o problemă atât de importantă cum este aprovizionarea Rusiei cu literatură socialistă occidentală.

N-am primit broșuri și cărți scrise de frunțași ai socialismului (cu toate că titlurile acestor cărți și numele autorilor lor pot fi găsite în ziarele austriece, germane, franceze, italiene și engleze).

Alegerea ziarelor s-a făcut într-o formă atât de neglijentă, încît $\frac{9}{10}$ din ele nu prezintă nici o importanță; din vrăful de numere din „Freiheit“¹¹¹, de pildă, *au fost omise* tocmai cele care prezentau interes (și chiar *cel mai mare* interes, sau, dacă vreți, un interes capital), și anume cele care conțin dări de seamă asupra lucrărilor Congresului de la Leipzig și textul rezoluțiilor.

O totală nepăsare și neglijență sau o totală lipsă de înțelegere și de dorință de a înțelege ceea ce trebuie.

Trebuie să cerem (atît lui Litvinov și *tuturor* celorlalți membri ai P.C.(b) din Rusia aflați în străinătate, cit și tuturor „birourilor“ și agențiilor) ca în fiecare țară să fie *angajați* oameni care au contact cu literatura (pentru început, e de ajuns să se facă acest lucru în Danemarca, Olanda etc.), cu *obligația* de a procura cite 4—5 exemplare din *fiecare* broșură sau carte socialistă, anarhistă sau comunistă, din *fiecare* rezoluție, din

N.B. || *toate dările de seamă și procesele-verbale* || N.B.
ale congreselor etc. etc., *în toate limbile*. Toate acestea să fie trimise la Copenhaga, Stockholm, Viena etc. (precum și la Berlin). Ocazii se ivesc — rareori, dar se ivesc. Trebuie strînse din vreme, prin intermediul unor persoane *angajate* în acest scop (rușii sînt neglijenți și *niciodată* n-o să facă treaba asta cum se cuvine).

E o prostie să cruți banii cînd e vorba de o asemenea acțiune.

Roagă-l pe Litvinov să comunice toate astea lui

Abramovici

Kopp

Rutgers

Bronski

Liubarski

Reih

Ström
Z. Höglund
Kilbom
Rotştein etc.

Să fie 3—5 și mai mulți colectori de acest fel, fiindcă altfel n-o să primim niciodată tipăriturile ce ne sînt absolut necesare.

Lenin

P.S. Rog să se trimită lui Klinger o copie a acestei scrisori (sau exemplarul de față, după ce va fi folosit).

*Publicată pentru prima oară parțial
în 1961, în cartea
„Biblioteca lui V.I. Lenin de la
Kremlin“*

*Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris*

190

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI

4.I.1920

Dragă V.D.,

#

Costul bibliotecii mele îl achit eu *personal*.
Te rog ca, *după ce te însă nătoșești*, să plătești totul:

3 200
+ 500 (Dal)
3 700 etc.

și să păstrezi chitanțele.

Al d-talc, *Lenin*

Îți trimit 4 000 de ruble.

#

Cu biblioteca *Direcției* treburilor Consiliului Comisarilor Poporului e altceva.

*Publicată pentru prima oară în 1926,
în revista „Ogonek“ nr. 13*

Se tipărește după manuscris

191

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.I. BOKII

*De primă urgență.*Să mi se comunice la ce oră
a fost primită.

Samara

Secția specială a Frontului din Turkestan
Pentru Bokii

Comunicați-mi dacă probele de vinovăție împotriva lui Leonid Sergheevici Vivien sînt serioase și dacă este absolut necesar ca el să fie trimis la Samara. Mi s-a spus că e vorba de o neînțelegere și de aceea am să-l rețin temporar la Moscova¹¹².

*Lenin**Scrisă la 4 ianuarie 1920**Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV**Se tipărește după manuscris*

192

ÎNSEMNĂRI
PE O TELEGRAMĂ A LUI V.M. SVERDLOV
ȘI O NOTĂ PENTRU DIRECȚIA GENERALĂ
A CĂRBUNELUI

...în decursul celor patru luni de cînd minele au fost părăsite de albgardiști, nu numai că nu s-a făcut nimic pentru sporirea rezervelor de cărbune în exploatările de la suprafață și în cele subterane, dar, datorită lipsei de experiență a conducătorilor, rezervele, care constituie principalele surse de aprovizionare, vor fi complet epuizate într-o lună, două; eu însă consider imposibilă reducerea lucrărilor subterane la productivitatea necesară de 1 500 000 de puduri pe lună. De asemenea, nu s-a făcut nimic măcar pentru o utilare primitivă a lucrărilor de la suprafață, pentru asigurarea unui fond de locuințe pentru muncitori, aprovizionarea acestora cu îmbrăcămintea necesară, procurarea de furaje pentru cai, lucru care aici se putea face fără greutate deosebite. Personalul tehnic și administrativ al raionului Celeabinsk era alcătuit, pînă

în ultima vreme, din trei tineri maiștrimeri din Ural cu un stagiu foarte redus, și numai printr-o dispoziție a comisiei pentru Ural-Siberia cu data de 20 decembrie 1919 acestora li s-a adăugat inginerul Iakovlev, trimis de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. Trecînd la fapte concrete, țin să arăt că în exploatarea la zi a mai rămas o cantitate de 3 000 000 de puduri de cărbune, administrația raionului a alcătuit devizul pentru extracția în anul viitor prin exploatarea la zi a unei cantități de 25 000 000 de puduri de cărbune, pentru care este necesar să se scoată 135 000 de stînjeni cubi de steril, adică 900 de stînjeni cubi pe zi. Efectuarea unei asemenea lucrări necesită excavatoare cu o productivitate de 150 de stînjeni cubi pe zi, cu brigăzi și ingineri care cunosc bine tehnica excavației. În raion există 4 excavatoare, cu o productivitate totală de 450 de stînjeni cubi pe zi; mai e nevoie de un inginer constructor, un inginer de mine, specialist în extracția de cărbuni...

N.B. Către Direcția generală a cărbunelui: rog să mi se înapoieze această telegramă, împreună cu *concluzia* dv. și cu o informare asupra ajutorului ce l-ați acordat.

Lenin

Scrise la 4 ianuarie 1920

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

193

CĂTRE A.I. SVIDERSKI¹¹³

Tovarășe Sviderski,

Primiți-i *neapărat* pe acești tovarășși sau rugați pe un alt membru al colegiului să-i primească el și informați-mă imediat ce hotărîre ați luat.

5.I.1920. *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

194

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA¹¹⁴

Către membrii Biroului Politic

Eu am votat împotriva acestei hotărâri a Consiliului Comisarilor Poporului, dar consider că ar fi inoportun s-o anulăm imediat.

Propun ca, fără a convoca Biroul Politic, să se procedeze la o consultare a membrilor lui. Iată propunerea mea: Consiliul Comisarilor Poporului să adopte numai deocamdată o hotărâre prin care Controlul de stat este obligat să comunice Comisariatului poporului pentru aprovizionare fiecare asemenea caz în parte. Peste vreo lună o să re-examinăm problema.

Lenin

Scrisă între 5 și 23 ianuarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

195

ÎNSEMNĂRI PE O TELEFONOGRAMĂ A COMITETULUI CENTRAL PENTRU INDUSTRIA GRĂSIMILOR DE PE LÎNGĂ CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR

*Tovarășului V.I. Ulianov (Lenin),
președintele Consiliului Comisarilor Poporului*

Drept răspuns la telefonograma primită la 10 ianuarie a.c., Comitetul Central pentru industria grăsimilor vă comunică următoarele:

Comitetul Central pentru industria grăsimilor nu are în atribuția sa valorificarea cadavrelor de vite. La Moscova se ocupă de treaba asta Secția de valorificare a deșeurilor de pe lângă consiliul economic orășenesc, care dispune de fabrici special utilitate, dar din informațiile primite de noi prin telefon la 10 ianuarie a.c., reiese că aceste fabrici, din lipsă de combustibil, și-au încetat

activitatea. Din această cauză, cei de la consiliul economic orășeneșc Moscova iau vitelor moarte numai pielea, copitele și cozile, iar cadavrele se îngroapă în pământ...

Primită la 10 ianuarie 1920

- 1) Cite fabrici de acest fel există?
- 2) De ce cantitate de combustibil are nevoie, într-o lună, o fabrică (cea mai bună) —
  - (α) lucrînd într-un singur schimb,
  - (β) în regim de lucru neîntrerupt?

semnătura specialistului

Scrise la 10 ianuarie 1920

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

196

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL ARMATEI A 3-a¹¹⁵

12.I.1920

Către Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a

Aprob intru totul propunerile dv. Salut inițiativa pe care ați luat-o și voi supune această chestiune discuției Consiliului Comisarilor Poporului. Începeți să acționați în strînsă colaborare cu organele civile, depunînd toate eforturile pentru colectarea tuturor surplusurilor de produse alimentare și pentru refacerea transporturilor.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

197

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV

12.I.1920

*De primă urgență,
prin fir direct*

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a.
Pentru Smirnov

1) Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a propune ca această armată să fie transformată într-o armată a muncii, care să contribuie la dezvoltarea economică a Uralului și a guberniilor Celeabinsk și Tobolsk. Eu sprijin întru totul această propunere și mâine am s-o supun discuției Consiliului Comisarilor Poporului. Te rog și pe d-ta să te pronunți.

2) Sînt foarte îngrijorat de tărăgănarea trimerii încoace a celor 200 de trenuri cu produse alimentare. Trebuie grăbită această acțiune prin cele mai operative mijloace revoluționare. Faceți neapărat totul pentru ca ea să fie îndeplinită fără discuție în cel mai scurt timp.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

198

*CĂTRE TOȚI MEMBRII
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

Chestiunea ridicată de Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a are o importanță cu totul deosebită. La 13.I.1920 eu am s-o pun în discuția Consiliului Comisarilor Poporului, și de aceea rog departamentele interesate ca pînă la această dată să-și formuleze concluziile lor.

După părerea mea, la 13.I, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului, va trebui:

în primul rînd, s-o aprobăm în principiu,
 în al doilea rînd, să dispunem ca ea să fie popularizată
 pentru a stimula inițiativa,

iar în al treilea rînd, să aprobăm *principiile fundamentale* de organizare a acestei acțiuni sau, dacă deocamdată acest lucru nu e cu putință, să instituim o comisie de lucru pentru elaborarea într-un termen scurt a acestor principii.

12.I.1920

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

199

ÎNSEMNĂRI ȘI O REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI S.I. ȘIRȚOV

Tovarășului *Lenin*, președintele C.C.P.

În domeniul aprovizionării cu produse alimentare, în regiunea Donului s-a creat o situație imposibilă. Au fost numite, pe hîrtie, organele de aprovizionare locale, dar lucrătorii respectivi își desfășoară activitatea în guberniile Tambov și Saratov, iar nu acolo unde au fost repartizați. Organele de aprovizionare din diferite districte nu au nici o legătură cu Comitetul executiv al Donului; ele au fost create în chip rudimentar, nu primesc nici un fel de indicații și instrucțiuni, și de aceea nu sînt în stare să lucreze, nu se pot opune împuterniciților pentru aprovizionarea armatei,
 care adeseori își fac de cap într-un mod revoltător.

Șirțov,

Vicepreședinte al Comitetului executiv al regiunii Donului

Tov. Țiurupa și Sereda:

Care e părerea dv.?

N.B. || Se simte mare nevoie de semințe pentru campania de
 însămînțări!!¹¹⁶

Scrise între 13 și 15 ianuarie 1920

Publicate pentru prima oară în 1945,
 în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

200

CĂTRE S.D. MARKOV

14.I.1920

Tovarășe Markov,

Aducătorul acestei scrisori este tov. Manuilski, comisarul pentru aprovizionare al guberniei Ivanovo-Voznesensk, despre care am vorbit cu dv. la telefon. Vă rog să-l primiți¹¹⁷.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară
(în facsimil) în 1924,
în revista „Krasnii Thaci”
(Ivanovo-Voznesensk) nr. 13

Se tipărește după manuscris

201

*CĂTRE DIRECȚIA GENERALĂ A CĂRBUNELUI¹¹⁸

Să mi se răspundă
urgent:

- 1) se știe ceva despre asta?
- 2) ce anume?
- 3) există material documentar în legătură cu aceste zăcăminte de cărbune?
- 4) ce s-a întreprins în acest sens?
- 5) ce se întreprinde?

14/I. Lenin

Scrisă la 14 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

202

CĂTRE M.N. POKROVSKI

15.I.1920

Comisarului adjunct al poporului pentru învățămînt

Vă rog să dați dispoziție ca bibliotecile noastre de stat (Muzeul Rumeanțev, Biblioteca publică din Petro-

grad etc.) să înceapă de îndată să colecționeze și să păstreze toate ziarele *albgardiste* (care apar în Rusia și în străinătate). Vă rog să-mi trimiteți un proiect de dispoziție prin care toate autoritățile *militare* și civile sint obligate să strângă și să predea aceste ziare bibliotecilor de stat¹¹⁹.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

P.S. Poate veți găsi indicat ca în acest ordin (sau, mai bine, separat?) să dați dispoziție să se întocmească colecții ale ziarelor noastre, cu începere din 1917, și să controlați modul cum se face acest lucru.

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

203

*CĂTRE DIRECȚIA GENERALĂ A PETROLULUI DIN CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR

Alăturat vă trimit un extras din „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 8 (855) cu data de 14.I.1920 și vă rog să-mi comunicați dacă vă sint cunoscute faptele expuse în acest articol¹²⁰ și în ce măsură cifrele indicate în el pot fi considerate drept exacte. Ce măsuri practice se întreprind în acest sens?*

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 15 ianuarie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin

* Această propoziție a fost scrisă de mina lui V.I. Lenin. — Nota red.

204

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.G. MEASKOV

Samara

Către Measkov, comisar gubernial pentru aprovizionare

O copie lui Muss, la secția cooperatie

O copie comitetului gubernial al partidului comunistilor

În materie de fricțiuni și confuzii privind activitatea cooperatiei, Samara deține locul întâi. Pentru mine e de mirare că nici pînă azi n-ați reușit să puneți în practică prevederile decretului din 20 martie¹²¹. Vă cer să vă conformați întocmai instrucțiunilor date de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Comunicați-mi ce piedici au existat în activitatea dv., de cine a fost instituită comisia care a înlăturat pe președintele Mihailov și pe alți lucrători din cooperatie, și pe ce baze își desfășoară ea activitatea. În loc să luptați împotriva unor anumite persoane și să întăriți astfel pe cooperatori, ar fi mai bine să vă concentrați eforturile spre pregătirea politică a alegerilor.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 15 ianuarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

205

CĂTRE CONSILIUL CENTRAL
AL SINDICATELOR DIN RUSIA¹²²

16.I.1920

Tovarășului Tomski,
cu rugămintea de a o prezenta Consiliului
Central al Sindicatelor și fracțiunii comuniste a acestuia

Dragi tovarăși,

Vă trimit alăturat o comunicare în legătură cu uluitoarea manifestare de *tărăgăneală*, neglijență, birocratism

și nepăsare într-o chestiune *practică* de cea mai mare importanță.

Nu m-am îndoit niciodată că în comisariatele noastre — și nu numai în unele din ele, ci în toate — mai există birocrațism, și încă mult de tot.

Dar nu m-am așteptat ca și în sindicate să existe *tot atîta* birocrațism.

E cît se poate de rușinos. Vă rog foarte mult ca, în cadrul fracțiunii comuniste a C.C.S. din Rusia, să dați citire tuturor acestor documente și să elaborați măsuri *practice* de luptă împotriva birocrațismului, tărăgănelii, inerției și nepăsării.

Vă rog să nu uitați să-mi comunicați rezultatul.

În legătură cu acești 10 000 de metalurgiști mi-a telefonat *chiar* Melniceanski. I-am luat la rost pe cei de la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, și acum tov. Melniceanski m-a pus într-o situație penibilă...

Cu salutări comuniste,

V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară
la 22 ianuarie 1925,
în ziarul „Trud” nr. 18

Se tipărește după manuscris

206

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV AL GUBERNIEI KAZAN

Prin fir direct

K a z a n, comitetului executiv gubernial.

Cîte o copie comitetului de aprovizionare din regiunea Volgăi, comisarului secției guberniale pentru aprovizionare cu produse alimentare, secției guberniale pentru exploatarea forestiere, secției guberniale pentru aprovizionare cu combustibil, Cekăi guberniale*

Dumneavoastră vă revine sarcina de a asigura cu orice preț transportul întregii cantități de secară și grâu exis-

* Cuvintele: „Cekăi guberniale” au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin.
— *Nota red.*

tente în golfurile de riu Arakcin și Parat la morile de dincolo de Volga, spre a fi măcinată, și apoi la stația Iudino, unde urmează să fie încărcată în vagoane. Asigurați neapărat aprovizionarea cu combustibil lemnos necesar, astfel ca pînă la pornirea ghețurilor întreaga cantitate de cereale să fie măcinată. Mobilizați țărani la transportul lemnului. Informați-mă telegrafic de executare*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 16 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat corectat,
completat și semnat de V.I. Lenin

207

ADAOS LA O TELEGRAMĂ A LUI L.D. TROŢKI¹²³

Rog pe tovarășul Frunze ca, ținînd seamă de indicațiile lui Troțki, să dea dovadă de energie revoluționară pentru a accelera la maximum construirea liniei ferate și transportul petrolului. Răspundeți de primire.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scris la 17 ianuarie 1920

Publicat pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

208

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI

18.I.1920

Tov. Lunacearski,

Nu demult am avut prilejul să răsfoiesc — spre regretul și spre rușinea mea, pentru prima oară — vestitul dicționar al lui Dal¹²⁴.

E un dicționar minunat, dar are un caracter *dialectal* și s-a cam învechit. Nu crezi c-ar fi timpul să procedăm

* Ultimele două propoziții au fost scrise de V.I. Lenin. — *Nota red.*

la întocmirea unui dicționar al limbii ruse moderne, bunăoară a unui dicționar cu cuvintele folosite *azi* și care sînt folosite și de *clasic*, de la Pușkin pînă la Gorki?

Ce-ar fi să punem la treaba asta 30 de oameni de știință, cărora le-am asigura o rație alimentară de ostaș roșu?

Cum ți se pare ideea asta?

Un dicționar al limbii ruse clasice.

Fără să faci prea multă zarvă, vorbește cu cunoscători în materie, dacă nu-ți vine prea greu, și comunică-mi ce părere ai.

Al d-tale, *Lenin*

Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1940,
în ziarul „Pravda” nr. 21

Se tipărește după manuscris

209

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

Te rog să-i telefonezi lui Markov și să-i spui că eu sprijin întru totul cererea lui Semașko¹²⁵.

18/I. *Lenin*

Scrisă la 18 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

210

CĂTRE L.B. KAMENEV

Dacă așa se pune problema, dictează-i secretarei d-tale o hîrtie care să conțină o notă de protest la adresa Micului C.C.P. și un proiect de hotărîre pentru Marele C.C.P. (în care să se prevadă că Micul C.C.P. nu trebuie să se amestece, fără motive speciale, în treburile organelor locale și că este întotdeauna obligat să *consulte*

Sovietele de deputați locale, afară de unele cazuri de extremă urgență)¹²⁶.

Scrisă la 20 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

211

CĂTRE S.B. BRICIKINA

Tov. Bricikina,

Te rog să înregistrezi această scrisoare și s-o trimiți imediat spre consultare (*foarte urgent*) tovarășului Dzerjinski, cu rugămintea s-o înapoieze în termenul cel mai scurt, împreună cu concluziile¹²⁷.

21.I.1920

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

212

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

Să i se interzică lui Larin să mai facă planuri utopice. Să i se dea lui *R i k o v u n a v e r t i s m e n t*: potolește-l pe Larin, altfel ai s-o pățești *d - t a*¹²⁸.

Scrisă nu mai târziu
de 23 ianuarie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

213

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

Cel ce solicită această întrevvedere este *H a r d y*, secretarul organizației „Muncitorii industriali ai lumii“. Telefonază-i și află **precis** când pleacă. La „*L u x*“*.

* Numele hotelului la care trăsesse Leo Hardy. — *Nota red.*

Această întrevvedere este absolut necesară. N-ar putea fi aminată pînă miercuri seara?

Scrisă la 23 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

214

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI I A MUNCII

Consiliul revoluționar al Armatei I a muncii.

O copie lui Ermakov, împuternicitul comitetului special*
Ekaterinburg

Drept răspuns la telegrama lui Ermakov (cu nr. 25) în care se arată că există un număr imens de comisii și organizații de tot felul, și de diverși împuterniciți, care se ocupă de organizarea aprovizionării cu combustibil — numai comisii militare sînt vreo 12, la care se adaugă comisia militară districtuală din Ekaterinburg, cea de front din Ufa și altele, recent create printr-un ordin al Consiliului militar-revoluționar al republicii — Consiliul Apărării a hotărît: Consiliul revoluționar al Armatei muncii este însărcinat să rezolve problemele ridicate în telegramă, căutînd să imprime un caracter cît mai unitar și mai organizat lucrărilor de colectare și tăiere a lemnelor, de aducere a lor la malul rîurilor și de plutărit, care vor fi coordonate și de acum înainte de comitetul gubernial pentru exploatarea forestieră și de comitetul feroviar pentru transportul lemnelor¹²⁹.

Comunicați-ne ce hotărîri și măsuri ați luat**.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 23 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin

* Este vorba de Comitetul special al Consiliului Apărării pentru introducerea stării de război la căile ferate și pentru sprijinirea aprovizionării cu combustibil. — *Nota red.*

** Ultima propoziție a fost scrisă de mina lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

215

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
ORGANELOR MILITARE ECONOMICE
ȘI ADMINISTRATIVE DIN PETROGRAD

Comandantului armatei din Petrograd.
Șefului Consiliului militar din Petrograd.
Petrograd, Consiliul economic din Nord,
comisariatul militar districtual,
comitetul executiv gubernial,
Ruzovskaia, 9, Petorel

Cei de la șantierele de construcție a liniei de cale ferată Ijorskaia, de la posturile de pază a fortului Krasnaia Gorka, de la construcțiile militare, din batalioanele de geniu, din companiile de pază a drumurilor și podurilor, din comitetele revoluționare de plasă distrug, iau și înstrăinează bunuri aparținând șantierului căii ferate Koporskaia, chiar fără știrea administrației acestui șantier. Prin prezenta dispun să se pună numaidecît capăt samavolnicilor, să se înapoieze tot ce s-a luat, să se plătească despăgubiri pentru tot ce s-a înstrăinat și distrus; altfel cei vinovați vor suferi toate rigorile legii. Pe viitor să nu se mai permită în nici un caz folosirea în mod arbitrar a bunurilor unor instituții străine, fără aprobarea prealabilă a acestora. Cei ce se vor face vinovați de nerespectarea acestei dispoziții vor fi trași la răspundere cu toată severitatea. Raportați de executare*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

*Scrisă nu mai devreme
de 23 ianuarie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

* Ultima propoziție a fost scrisă de V.I. Lenin. — *Nota red.*

216

CĂTRE MEMBRII
COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU APROVIZIONARE
ȘI AI COLEGIULUI UNIUNII CENTRALE
A COOPERATIVELOR DE CONSUM¹³⁰

Cu tot respectul rog pe tovarășii din Comisariatul poporului pentru aprovizionare și din Uniunea centrală a cooperativelor de consum să-mi răspundă în scris la următoarele chestiuni:

1. Ce cantitate de cereale (în %, aproximativ) colectează
Cooperativele (Lejava) organele Comisariatului poporului pentru aprovizionare, fără concursul cooperativelor

Ș m i d t: aceleași
date ca Lejava

2. Alte produse în afară de cereale
Cooperativele cu concursul cooperativelor organele Comisariatului poporului pentru aprovizionare, fără concursul cooperativelor

Scrisă la 26 ianuarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se lipărește după manuscris

217

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ¹³¹

Să fie inclus acest proiect în ordinea de zi a ședinței de mâine a Consiliului Comisarilor Poporului.

Să fie multiplicat imediat și trimis tuturor comisarilor poporului care sînt interesați în această chestiune (vezi § 11).

Dacă există divergențe de păreri, rog pe comisari să-i telefoneze mâine lui Zinoviev și să se pună de acord cu el.

21/I. Lenin

Scrisă la 26 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

218

CĂTRE AGENȚIA TELEGRAFICĂ RUSĂ¹³²

Să se transmită celor de la Agenția telegrafică rusă:

- 1) luați cunoștință de cele ce urmează și conformați-vă întocmai;
- 2) cercetați cine a dat drumul neroziei lui „Zatonski“ și sancționați-l pe vinovat;
- 3) raportați de executare și comunicați-mi totodată
- 4) ce măsuri ați luat pentru a preîntîmpina repetarea unor asemenea cazuri „nefericite“.

27/I. Lenin

Scrisă la 27 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

219

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV ȘI M.I. FRUMKIN*

Omsk.

Comitetul revoluționar din Siberia
Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a,
pentru *S m i r n o v* și pentru Frumkin.
O copie lui Sverdlov

29.I.1920

Paikes ne informează că sabotajul feroviarilor la calea

* În partea de sus a manuscrisului V.I. Lenin a scris: „29.I. La 20 s-a trimis o telegramă lui Troțki. La arhivă. Să se păstreze“. — Nota red.

ferată siberiană și la vest de ea este evident. El ne prezintă o serie de exemple revoltătoare.

Printre altele: în atelierele feroviare din Omsk lucrează vreo 3 000 de muncitori. În timp de o lună au ieșit din aceste ateliere doar 3—4 vagoane și nici o locomotivă. Atelierele n-au suferit distrugerii, întreruperile în livrarea de combustibil au fost cu totul neînsemnate. Cei de acolo îi bănuiesc de sabotaj pe foștii muncitori de la Ijevsk care au fost mutați la aceste ateliere. Tărăgâneala cu care ei trimit încoace locomotivele este evidentă.

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

220

CĂTRE A. LOMOV¹³³

Tovarășe Lomov,

Trebuie să cereți celor de la Comitetul construcțiilor* să întocmească pînă mîine un raport și să-l prezentați în ședința din 31/I a C.C.P.

Urgent.

Lenin

Spuneți-i și lui Krasin.

Scrisă la 30 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

221

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI**

Tovarășe V.D. Bonci-Bruevici,

S-ar putea ca cei de la Editura de stat să fie supărați că n-am predat prin intermediul lor broșura lui Krji-

* E vorba de Comitetul construcțiilor de stat din cadrul Consiliului economic superior. — *Nota red.*

** Pe plic se află următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Pentru V.D. Bonci-Bruevici. ((Dacă este acasă, să se aștepte răspuns)) (din partea lui Lenin) (să se semneze de primire)“. — *Nota red.*

janovski¹³⁴. Poate că am călcat regula. Dar a trebuit să mă grăbesc.

Dacă nu poți să lămurești altfel chestiunea, n-ai putea d-ta să trimiți această scrisoare tovarășului Vorovski (îl rog să dea, din partea Editurii de stat, o dispoziție scrisă tipografiei nr. 17, fostă Kușnerev, să publice broșura lui Krjijanovski, care trebuie să apară neapărat pînă duminică 1.II, și să mă scuze că am trimis broșura direct la tipografie, intrucit a trebuit să mă grăbesc).

Sau poate că acest lucru l-ai și făcut? Dacă nu, *t r e - b u i e s ă - l f a c i*. Răspunde-mi.

Al d-tale, *Lenin*

Scrisă la sfîrșitul lunii ianuarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1930,
în cartea: Vlad. Bonci-Bruevici.
„La poșturi de luptă în revoluțiile
din februarie și octombrie“, Moscova*

Se tipărește după manuscris

222

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.I. PETROVSKI ȘI L.P. SEREBREAKOV

Harkov, Comitetul revoluționar al Ucrainei.

Pentru Petrovski și Serebreekov.

O copie la Ekaterinoslav,
pentru comitetul revoluționar gubernial

Vă rog să-mi comunicați dacă știți ceva despre Serghei Iakovlevici Alliluev, care a fost trimis de la Harkov, de către Consiliul economic superior al Ucrainei, în calitate de membru al comisiei speciale pentru inspectarea minelor din bazinul Krivoi Rog și a lucrat acolo din aprilie pînă la sfîrșitul lui iunie. Cînd a început ofensiva albgardiștilor s-a evacuat, împreună cu comisia, la Kiev. La sfîrșitul lui iulie, din însărcinarea C.E.C. din Ucraina, s-a întors iarăși la Krivoi Rog pentru a achita salariile muncitorilor de la minele din acest bazin. De atunci nu

se mai știe nimic despre el. Vă rog să vă informați la Krivoi Rog și să-mi răspundeți telegrafic.

Lenin

Scrisă la 4 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după textul
benzii de telegraf*

223

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI
COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL
NIJNI NOVGOROD

Nijni Novgorod.

Președintelui comitetului executiv gubernial
O copie la laboratorul de radio, pentru directorul adjunct

Data fiind importanța deosebită a sarcinilor ce i-au fost trasate laboratorului de radio și succesele însemnate obținute de el, acordați-i un sprijin cât mai efectiv pentru a-i ușura condițiile de lucru și a înlătura greutatea ce-i stau în cale.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 5 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
dactilografial
semnal de V.I. Lenin*

224

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI
CEKĂI DIN NIJNI NOVGOROD

Nijni Novgorod. Pentru președintele Cekăi
O copie pentru directorul adjunct al laboratorului de radio
O copie la Moscova, la Ceka, pentru Dzerjinski

Data fiind importanța deosebită și urgența lucrărilor pe care le are de efectuat laboratorul de radio, eliberați-l

imediat pe Șorin, pe garanția colegiului și a comitetului laboratorului de radio, și fără a întrerupe ancheta¹³⁵.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**

Scrisă la 5 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după un text dactilografiat, completat și semnat de V.I. Lenin

225

CĂTRE M.A. BONCI-BRUEVICI**

5.II.1920

Mihail Aleksandrovici,

Tov. Nikolaev mi-a predat scrisoarea d-tale și mi-a expus fondul problemei. M-am informat la Dzerjinski și am expediat numaidecît cele două telegrame cerute de d-ta***.

Mă folosesc de acest prilej pentru a-ți adresa cele mai calde mulțumiri și a-ți exprima toată simpatia mea pentru munca rodnică de inventator depusă de d-ta în domeniul radiofoniei. Ziarul fără hirtie și „în afara distanțelor“, pe care-l crezi d-ta, va avea o însemnătate uriașă. Îți făgăduiesc tot sprijinul posibil pentru înfăptuirea acestei lucrări și a altora de acest fel.

Cu cele mai bune urări, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Telegrafia i Telefoniiia bez Provodov“ (Nijni Novgorod) nr. 23

Se tipărește după manuscris

* Cuvintele „O copie la Moscova, la Ceka, pentru Dzerjinski“, „eliberat-l imediat“, „fără a întrerupe ancheta“ au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Pe plic se află următoarele cuvinte scrise de V.I. Lenin: „Nijni Novgorod. Tovarășului Mihail Aleksandrovici Bonci-Bruevici (din partea lui Lenin)“. — *Nota red.*

*** Vezi volumul de față, documentele 223 și 224. — *Nota red.*

226

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI S.T. KOVILKIN

7.II.1920

Prin fir direct

Saratov. Pentru Kovilkin

Demisia dv. nu poate fi primită. Trebuie, neapărat, să colaborați cu Arjanov. Acest lucru se poate face dacă n-o să vă încăpăținați. Dacă se produce vreo fricțiune, oricât de mică, raportați-mi. Arjanov a fost numit în mod provizoriu¹³⁶.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

227

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL ARMATEI MUNCII

10.II.1920

Ekaterinburg.

Consiliul militar-revoluționar al Armatei muncii

Chestiunile ridicate de dv. am să le supun discuției Consiliului Apărării. Troțki a plecat spre dv. Personal, am temerea că dv. alunecați în proiectomanie, iar opoziția lui Bumajni și Maksimov în jocul de-a departamentele. Vă sfătuiesc să puneți capăt fricțiunilor și să concentrați toate forțele asupra a ceea ce e mai important, și anume: 1) refacerea transportului feroviar, 2) colectarea și transportul produselor alimentare, 3) stringerea lemnului de foc, cherestelei și a șlepurilor din porturile fluviale. Comunicați-ne dacă puteți desfășura în strinsă colaborare și în mod energetic, operativ, această activitate¹³⁷.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

228

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Să fie remisă comisarului de serviciu,
 pentru a fi transmisă imediat, cu prioritate
 Informați-ne despre remiterea ei: Moscova, Kremlin
 Harkov, Comitetul revoluționar al Ucrainei, pentru Stalin

Am toată nădejdea că, după convorbirile purtate de d-ta cu Tuhacevski și după îndepărtarea lui Sokolnikov, totul o să se aranjeze fără să mai fie nevoie să te deplasezi; de aceea, deocamdată, nu-l înștiințăm pe Smilga. D-ta însă trebuie, neapărat, să mă informezi la timp și în mod amănunțit, prin cifru sau telefonic, din Harkov. Eu consider că este foarte important ca trupele rămase disponibile după eliberarea Odesei să nu fie menținute la Nistru, ci să fie transferate pe Frontul de vest, pentru a ne asigura împotriva polonezilor. Comunică-mi care e părerea d-tale.

Lenin

Scrisă la 10 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară parțial,
 în 1929, în cartea:
 K.E. Vorosilov. „Stalin și Armata
 Roșie”,
 Moscova-Leningrad*

*Se tipărește pentru prima oară
 în întregime, după textul
 descifrat al benzii de telegraf*

229

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI B.I. GOLDBERG

*Kazan, Tovarășului Goldberg, comandant al Armatei
 de rezervă
 și comisar de cale ferată al districtului Kazan*

Printr-o hotărîre a Consiliului Apărării cu data de 7.II a.c. s-a stabilit că trebuie să acordați tot sprijinul construirii, în stația Iudino, a unei platforme, a cărei necesitate este impusă de măcinarea cerealelor pe cheiu-

rile de dincolo de Volga, pentru care s-au dat cuvenitele dispoziții șefului căii ferate Kazan prin adresa nr. D.C. 1 288, din 10.II.a.c., a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație.

Conformați-vă cu maximum de energie acestei hotărâri și comunicați-ne telegrafic de executare*.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 10 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat

completat și semnat de V.I. Lenin

230

CĂTRE S.P. SEREDA și A.D. ȚIURUPA

14.II.1920

Tovarășilor Sereda și Țiurupa

Cîte o copie: Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia,
Comisariatului poporului pentru controlul de stat,
Comisariatului poporului pentru comerț,
Consiliului economic superior

Vă atrag în mod serios atenția asupra unui articol, deosebit de judicios, al tovarășului E. Preobrajenski, publicat în numărul din 11.II al ziarului „Pravda”, sub titlul „Nu pierdeți timp”.

E necesar să se adopte propunerea lui¹³⁸ și numai decît

1) să se elaboreze un proiect de decret

a) cu privire la organizarea *obligatorie* a folosirii în scopuri agricole a fondului funciar al orașelor (al tuturor);

b) cu privire la măsurile de întărire și dezvoltare;

c) prin care să se traseze *sarcini* (cît mai detaliate) în acest domeniu pentru anul 1920 etc.;

2) să se intensifice cumpărarea de semințe din Danemarca și, în general, *din străinătate*;

3) să se intensifice agitația și controlul *muncitoresc* asupra aplicării măsurilor preconizate la § 1.

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin, — *Nota red.*

Rog să mi se trimită o *s c u r t ă* informare în care să se arate ce *s-a făcut pînă acum* (dacă e posibil, să fie întocmită în așa fel ca să poată fi, totodată, publicată în presă — în „*Ekonomiceskaia Jizn*“, dacă nu vom reuși să o tipărim în „*Pravda*“ sau în „*Izvestiia*“).

În legătură cu aceasta, trebuie dusă, pe viitor, o luptă intensă și mai sistematică împotriva comerțului clandestin, practicat de cei din comunele suburbane; acest lucru se poate face prin atragerea muncitorilor de la orașe la operațiile de înregistrare (amănunțită) a înșămînțărilor, a rezervelor și surplusurilor, a recoltei de produse alimentare în raioanele din jurul orașelor și prin sprijinirea organelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare în acțiunea lor de colectare. Rog Comisariatul poporului pentru aprovizionare să-mi comunice ce măsuri au fost luate.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „*Culegeri din Lenin*“, vol. XXXIV

Se lipărește după manuscris

231

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Prin fir direct
Cu prioritate

16.II.1920

Harkov. Consiliul militar-revoluționar
al Frontului de sud-vest
Pentru Stalin

Astăzi v-am auzit foarte bine, atît pe d-ta cît și pe ceilalți; am înțeles fiecare cuvînt. Amenință-l cu împușcarea pe individul de la transmisiuni care nu este în stare să-ți pună la dispoziție un amplificator bun și să-ți asigure o legătură telefonică perfectă cu mine. Aprob fixarea unor cote mai reduse în cadrul predării obligatorii a surplusurilor de cereale și prioritatea acordată

țărănilor săraci la repartizarea unei părți din cantitățile colectate. Trebuie să-i cointeresăm în primul rînd pe ei.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1938,
în revista „Bolșevik” nr. 2

Se tipărește după manuscris

232

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA și G.K. ORDJONIKIDZE

T o t u l c i f r a t

Pentru Smilga și Ordjonikidze

Sînt foarte îngrijorat de starea trupelor noastre de pe Frontul din Caucaz, de totala descompunere din armata lui Budionnii, de slăbirea capacității de luptă a tuturor trupelor noastre, de lipsa de fermitate a corpului de comandă, de animozitățile dintre armate, de întărirea inamicului¹³⁹. Trebuie să vă încordați toate puterile și să aplicați o serie de măsuri excepționale, cu o energie revoluționară. Comunicați-ne în mod detaliat, printr-o telegramă cifrată, ce anume întreprindeți.

Lenin

Scrisă la 17 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

233

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

17.II.1920

Tovarășului Briuhanov

Gorki mi-a predat aceste hîrtii, căutînd să mă convingă că Goldin este un băiețandru fără experiență.

El spune că chiaburii, *d i n r ă u t a t e*, pun zăpadă în hambare, făcîndu-și socoteala: în felul acesta n-o să fie nici ale noastre, nici ale voastre. O să se încingă.

Vă rog să-mi comunicați telefonic concluzia dv.: ce trebuie făcut și ce ați făcut¹⁴⁰.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscri

234

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Harkov. Consiliul Armatei muncii din Ucraina.
Pentru Stalin

O copie pentru Comitetul revoluționar al Ucrainei

Sint foarte bucuros că ați stabilit o cotă mai moderată pentru predarea obligatorie a surplusurilor de cereale — 158 [milioane de puduri], din care lăsați 10% țăranilor săraci, și că ați și pus la dispoziția consiliului Armatei muncii din Ucraina trei regimente și patru escadroane. Vă sfătuiesc: 1) să asigurați paza cărbunelui extras și să trimiteți de urgență întăriri Frontului caucazian. Acesta este lucrul cel mai important; 2) să asigurați paza sării și, ocupînd cu regimentele și escadroanele cîte o plasă din jurul Donbassului, să realizați în întregime planul de predare obligatorie a surplusurilor de produse agricole, acordînd recompense în cereale și sare țăranilor săraci; 3) să mobilizați imediat o parte din muncitorii din Harkov și Donbass, pentru a forma detașamente de aprovizionare, care să acționeze alături de regimente și escadroane; 4) munca consiliului Armatei muncii din Ucraina s-o apreciați după cantitatea de cereale și cărbune transportată și după numărul locomotivelor reparate zilnic.

Lenin

Scrisă la 18 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

235

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ¹⁴¹

Comunică telefonic 1) lui Miliutin și 2) lui Vladimirski că, după părerea mea, hotărîrea comitetului executiv județean trebuie anulată, iar centrala să fie lăsată plășii.

Lenin

*Scrisă nu mai devreme de
18 februarie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

236

CĂTRE G.L. VOLLENBERG

19.II.1920

Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf.

Pentru Vollenberg, membru al colegiului,
șeful serviciului de comunicații telefonice

O copie lui Nikolaev, adjunct al comisarului poporului
pentru poștă și telegraf

În decurs de câteva săptămîni am cerut de nenumărate ori să se pună la punct, în cel mai scurt timp, legătura mea telefonică directă cu Harkovul, întrucît ea îmi este absolut necesară.

S-a întimplat că, după repararea completă a firului, am vorbit la 15.II și am auzit *f o a r t e b i n e* Harkovul (ceea ce dovedește că firul e bun), dar cei din Harkov nu m-au auzit pe mine (însă statul-major l-au auzit). Înseamnă că defecțiunea se află fie la receptorul meu, fie pe circuitul dintre mine și statul-major. Reparația este un fleac, dar a tot fost aminată!

La 15.II l-am informat pe Nikolaev despre această tergiversare inadmisibilă.

Abia la 18. II a apărut un tehnician și a spus că grăunțele de cărbune din microfon sînt prea mărunte (că trebuie puse altele mai mari) și a meșterit ceva.

La 18.II după amiază am vorbit cu Harkovul. Eu i-am auzit pe cei de la Harkov (însă mai prost decît data tre-

cută: erau zgomote pe circuit), dar ei nu m-au auzit pe mine.

La 18.II, pe la orele 11—12 noaptea, i-am telefonat tovarăşului Nikolaev şi i-am cerut ca pînă a doua zi la orele 12 să trimită pe cineva să repare telefonul (sau să-i înlocuiască receptorul), intrucît urma să am o convorbire.

Astăzi 19.II, pînă la orele 11,45 tehnicianul nu şi-a făcut încă apariţia!

Pentru o asemenea neglijenţă totală, manifestată în rezolvarea unei sarcini mici, dar importante, îl sancţionez pe

tovarăşul Vollenberg

cu mustrare şi-l avertizez că, dacă această atitudine se va repeta,

il voi deferi justiţiei.

Cer să se numească un supraveghetor responsabil pentru telefonul meu. Să mi se comunice numele, adresa şi numărul de telefon al acestui supraveghetor şi să fie trimis la mine să discut personal cu el.

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

237

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI

C i f r a t

Tovarăşului Troţki

O copie la Consiliul militar-revoluţionar al Armatei a 5-a,
pentru *S m i r n o v*
tot *c i f r a t*

Aprob întru totul răspunsul dat de d-ta lui Smirnov. Trebuie să-i criticăm cu toată asprimea pe adversarii statului-tampon¹⁴² (printre care, pe cît se pare, se numără şi Frumkin), să-i ameninţăm cu trimiterea în faţa unei instanţe de partid şi să cerem ca toţi cei din Siberia să traducă în viaţă lozinca: „Nici un pas mai departe spre

răsărit! Să ne concentrăm toate forțele pentru a grăbi trimiterea de trupe și locomotive spre vest, în Rusia“. Ar însemna să procedăm ca niște idioți dacă ne-am lăsa ispitiți să înaintăm în interiorul Siberiei, în timp ce Denikin ar prinde viață și polonezii ne-ar da lovături. Ar fi o crimă să procedăm în felul acesta.

Lenin

Scrisă la 19 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

238

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA¹⁴³

Tovarășilor Krestinski și L.B. Kamenev
Pentru membrii Biroului Politic:

Sînt împotriva chemării lui Stalin. El invocă tot felul de pretexte. Comandantul-șef are perfectă dreptate: întii să-l învingem pe Denikin și după aceea să trecem la starea de pace.

Propun să i se răspundă lui Stalin: „Biroul Politic nu poate să vă cheme în momentul de față, el consideră ca o sarcină deosebit de importantă și urgentă zdrobirea completă a lui Denikin, în care scop dv. trebuie să urgențați prin toate mijloacele trimiterea de întăriri pe Frontul din Caucaz“.

Lenin

Scrisă la 19 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

; tipărește după manuscris

2

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.D. MALKOV

Tovarășului Malkov, intendentul Kremlinului

Secția centrală a spațiului locativ și a fondului funciar, împreună cu administrația imobilelor C.E.C. din Rusia

și a Kremlinului, au hotărît ca toate traversele care se află în Kremlin și sînt folosite drept combustibil să fie utilizate la amenajarea drumurilor de acces la construcțiile de așezări muncitorești și la castelul de apă. Subsecția construcției din cadrul secției centrale a spațiului locativ și a fondului funciar a primit sarcina de a furniza, în schimbul traverselelor, material lemnos provenit din demolarea clădirilor vechi. Dar paza și transportul acestui material urmează să le organizați dv. Luați toate măsurile pentru a preda în cel mai scurt timp traversele și a obține în schimb materialele indicate a fi folosite drept combustibil și informați-mă despre modul cum decurge această operație. Comunicați-mi în fiecare zi în scris, pe scurt, ce cantitate de lemne ați primit și cite traverse ați dat*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*
19 II 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin

240

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

T o t u l c i f r a t

Prin fir direct

Tovarășului Stalin,
membru al Consiliului militar-revoluționar
al Frontului de sud-vest

Moscova, 20 februarie

Situația pe Frontul din Caucaz devine din ce în ce mai serioasă. Așa cum se prezintă azi lucrurile, nu este exclusă posibilitatea de a pierde orașele Rostov și Novocerkassk și nici încercarea inamicului de a exploata succesul printr-o înaintare spre nord, amenințînd regiunea Donețului¹⁴⁴. Luați măsuri excepționale pentru a grăbi depla-

* Ultima frază a fost scrisă de mina lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

sarea Diviziei a 42-a și a Diviziei letone și pentru a întări capacitatea lor de luptă. Sper că, ținând seamă de situația generală, veți depune toate eforturile și veți dobîndi rezultate însemnate.

Lenin

Scrisă la 20 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1935,
în ziarul „Pravda” nr. 21*

*Se tipărește după textul blanchetei
de telegramă, care a fost semnat
de V.I. Lenin*

241

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN*

D-tale îți revine sarcina de a grăbi trimiterea de întăriri de pe Frontul de sud-vest pe Frontul caucazian. Trebuie, în general, să dăm ajutor prin toate mijloacele și nu să ne cramponăm de chestiuni de competență departamentală¹⁴⁵.

Lenin

Scrisă la 20 februarie 1920

Se tipărește după manuscris

242

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. ZAHAROV ȘI A.V. BUDASSI

Saratov, Moskovskaia, 30.

Comisarului Zaharov și inginerului-șef Budassi
O copie la Moscova, la Comitetul pentru construcțiile
de stat.

E absolut necesar să vă dublați eforturile pentru construirea căii ferate Aleksandrov — Gai — Emba. Asupra dificultăților, de orice natură ar fi ele, trebuie** să informați, prin telegrame operative, direct pe președin-

* Transmisă cifrat, prin fir direct. — *Nota red.*

** Acest cuvînt a fost scris de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

tele Consiliului Comisarilor Poporului, indicînd precis și măsurile pe care le considerați necesare. Raportați-mi, la fiecare două luni, despre mersul lucrărilor.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 21 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat corectat și semnat de V.I. Lenin

243

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU INSPECȚIA MUNCITOREASCĂ-ȚĂRĂNEASCĂ

Comisariatul poporului pentru controlul de stat¹⁴⁶
O copie la Comitetul principal pentru construcțiile de stat

Vă rog să nu întîrziți, prin formalități inutile, acordarea de fonduri Comitetului principal pentru construcțiile de stat în vederea comenzilor și achizițiilor necesare șantierului căii ferate Aleksandrov-Gai — Emba. Dacă e nevoie de un control special, găsiți forme potrivite, care să nu provoace întîrzierea comenzilor și achizițiilor*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 21 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat completat și semnat de V.I. Lenin

244

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI D.Z. MANUILSKI

Harkov. Pentru Manuilski
Statul-major al Frontului de sud-vest

Sapronov n-are dreptate, deoarece pînă la mutarea centrului de greutate pe țaranul mijlocăș trebuie mai întii, adică înainte de asta, să organizăm sărăcimea satelor. Această organizare e neapărat necesară, și cel

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

mai bine ar fi ca ea să nu capete forma unor comitete ale sărăcimii¹⁴⁷, ci pe aceea a unor soviete alcătuite numai din țărani săraci și mijlocași, luându-se totodată măsuri speciale pentru apărarea intereselor sărăcimii și pentru colectarea cerealelor. V-am întrebat care e situația transporturilor, întrucît sarcina principală în momentul de față este să transportăm trupele și să-l zdrobim pe Denikin. Pentru aceasta trebuie să mobilizăm pe muncitori, să aducem repede și cu orice preț multe trupe și să luăm cu asalt Rostovul. Îl rog pe Stalin să-mi răspundă dacă a luat toate măsurile necesare.

Lenin

Scrisă la 22 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1957,
în cartea:
V.I. Lenin. „Despre Ucraina“, Kiev

Se tipărește după textul
blanchetei de telegramă

245

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Harkov. Pentru Stalin

Este neapărat necesar ca, în cel mai scurt timp, toate statele-majore și instituțiile militare să aibă traducători; introduceți obligativitatea pentru toți de a primi cereri și alte acte în limba ucraineană. Acest lucru este absolut necesar; în ce privește limba trebuie să facem toate concesii și să introducem o cât mai mare egalitate în drepturi. În legătură cu salariile feroviarilor am să-ți răspund numaidecît. Te aud bine, dacă vorbești deslușit, așa că poți să-mi răspunzi telefonic la ambele telegrame.

Lenin

Scrisă la 22 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV.

Se tipărește după o copie
dactilografiată

246

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C. G. RACOVSKI

23.II.1920

Harkov. Pentru Racovski,
președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei

Hotărîrea Internaționalei a III-a* va fi redactată definitiv mâine seară, astfel că vi se va trimite miercuri. În legătură cu norma de trei deseatine am discutat azi cu Țiurupa; deocamdată n-am ajuns la nici o concluzie, însă sper că mâine o să luăm o hotărîre.

Lenin

*Publicată pentru prima oară, după
manuscris*

247

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ¹⁴⁸

1) Trimite cite o copie la cele patru comisariate ale poporului care sint menționate aci.

2) Comunică-le totodată că îi rog să convoace imediat o consfătuire în legătură cu această problemă și să-mi comunice telefonic concluziile ei.

23.II. *Lenin*

Scrisă la 23 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

248

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE

T a ș k e n t, Frontul din Turkestan. Pentru F r u n z e

Formați numaidecît, cu maximum de urgență, două trenuri marșrutizate cu destinația Moscova, care să fie

* Este vorba, pe cît se pare, de rezoluția Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste cu privire la borotbiști (vezi *V.I. Lenin. Opere complete*, vol. 40, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 166). — *Nota red.*

încărcate jumătate cu petrol și jumătate cu benzină. Luați măsuri energice pentru expedierea lor imediată la Moscova, sub paza dv. și cu un grafic de circulație excepțional. Raportați telegrafic de executare. Comunați-mi cum stau lucrurile cu petrolul din Celeken și cu petrolul în general*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin***

Scrisă la 24 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat

completat și semnat de V.I. Lenin

249

REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI ZALÎGHIN

Tovarășului Lenin,
președintele Consiliului Comisarilor Poporului
Moscova. Urgent

Simakov, președintele Comitetului județean de partid Bolhov, s-a însurat cu fiica unui capitalist ostatic și au făcut cununie religioasă. La adunarea generală a comuniștilor din organizația Bolhov am propus excluderea președintelui Simakov, ca unul care a încălcat principiile partidului. Propunerea a fost adoptată, și el a fost exclus din rândurile partidului. O parte dintre membrii comitetului au rămas însă la părerea lor și au chemat pe tovarășul Pakun, împuternicitul Comitetului gubernial Orel. Hotărîrea adunării a fost anulată. Peste câteva zile am fost arestat pentru propunerea pe care am făcut-o, și acum mă aflu în închisoare. Vă rog să-mi acordați sprijinul dv.

Zalighin, șeful secției județene de învățămînt

Arestatul să fie eliberat imediat. Explicați-mi printr-o telegramă care au fost motivele arestării, iar după aceea trimiteți la Comitetul Central toate materialele în legătură cu acest caz.

*Scrisă nu mai devreme
de 24 februarie 1920*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Telegrama este semnată și de A.I. Rîkov, împuternicitul special al Consiliului Apărării pentru aprovizionarea Armatei Roșii și a flotei. — *Nota red.*

250

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETELOR DE PARTID
ȘI COMITETELOR EXECUTIVE ALE
GUBERNIILOR SAMARA ȘI SARATOV

Samara

Comitetul organizației guberniale de partid
Comitetul executiv gubernial
Tov. Avksentievski, locțiitorul comandantului
Frontului din Turkestan

Saratov

Comitetul organizației guberniale de partid
Comitetul executiv gubernial
Tov. Budassi, inginer-șef al șantierului căii ferate
Aleksandrov - Gai — Emba

Construirea căii ferate și a conductei de petrol spre Emba prezintă o importanță cu totul deosebită. Ea trebuie ajutată prin toate mijloacele și accelerată cu orice preț. Organizați o agitație susținută, alcătuiți o comisie permanentă de sprijin, folosiți prestațiile în muncă; totul de comun acord cu Budassi, inginerul-șef al acestui șantier. Raportați-mi regulat, telegrafic, de executare¹⁴⁹.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 25 februarie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

251

*CĂTRE MEMBRII
COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU APROVIZIONARE

25.II.1920

Uzina din Uhta (Liubertși), gubernia Moscova, județul Moscova, care fabrică mașini agricole, are cărbuni și

materiale, iar muncitorii ei (în număr de 1 300) *nu s-au împărășit*. E *deosebit* de important ca o asemenea uzină să fie sprijinită.

Vă rog să analizați imediat situația și să vedeți dacă nu s-ar putea acorda, în mod excepțional, un ajutor în alimente muncitorilor de la această uzină.

Aștept răspuns telefonic¹⁵⁰.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. (*Ulianov*) *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

252

CĂTRE V.N. LOBOVA, A.E. MINKIN
ȘI E.M. IAROSLAVSKI¹⁵¹

26.II.1920

Tov. Lobova,
Minkin și
Em. Iaroslavski,
iar dacă ei lipsesc din Perm, altor
membri ai comitetului gubernial de partid

Aducătorii prezentei scrisori — tovarășii

Feodor Samsonovici Sannikov,
Grigori Ivanovici Mihalev și
Platon Pavlovici Moskalev —

au venit la mine trimiși de Kalinin.

Ei nu sînt membri de partid, dar fac impresia unor oameni de perfectă bună-credință.

Acești tovarăși cer să se verifice cadrele comitetului județean de partid (ei sînt din plasa Polovodskaia, județul Ușolie, gubernia Perm). Mi-au spus că în comitetul local sînt multe elemente cu totul *necorespunzătoare*.

Vă rog foarte mult să satisfaceți cererea lor.

- Să mă informați asupra rezultatelor verificării.
- Să-mi comunicați numele unor membri ai comite-

tului județean de partid (din Usoleie și din plășile județului respectiv) pe care-i cunoașteți *personal* și care merită toată încrederea.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Expediată la Perm

*Publicată pentru prima oară
(în facsimil) la 24 noiembrie 1929,
în ziarul „Pravda” nr. 274*

Se tipărește după manuscris

253

CĂTRE A.M. NIKOLAEV¹⁵²

Tov. Nikolaev:

Să fie deferiți justiției cei ce au trimis această telegramă de salut.

*Scrisă nu mai devreme
de 26 februarie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

254

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI

27.II.1920

Totul cifrat

Pentru Troțki,

Desigur, Consiliul Apărării nu va avea nimic de obiectat împotriva desființării aparatului acestor armate¹⁵³. Sint toate indiciile că Polonia ne va prezenta condiții absolut irealizabile, insolente chiar. Trebuie să ne concentrăm toată atenția asupra pregătirii și întăririi Frontului de vest. Eu socot că trebuie luate măsuri urgente pentru a transporta repede tot ce putem transporta din Siberia și din Ural spre Frontul de vest. Mi-e teamă că ne-am cam pripit cu armatele de muncă dacă nu le vom folosi în întregime pentru grăbirea transporturilor spre

Frontul de vest. Trebuie să lansăm lozinca pregătirii pentru un război cu Polonia.

Lenin

*Publicată pentru prima oară,
parțial, în 1934
în revista „Voina i Revoluția” nr. 1*

*Publicată în întregime în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

255

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.F. RASKOLNIKOV

27.II.1920

Astrahan. Pentru Raskolnikov, comandantul flotei
O copie Consiliului militar-revoluționar, pentru Kirov
O copie Comitetului gubernial de partid Astrahan

Trebuie mobilizate toate forțele pentru ca, imediat după deschiderea navigației, fără a pierde nici un moment și luând toate măsurile de precauție, să fie transportat tot petrolul din Guriev. Comunicați-mi imediat dacă s-au luat toate măsurile, în ce stadiu se află pregătirile, care sînt mijloacele folosite, dacă au fost desemnați pentru această misiune oamenii cei mai buni și cine răspunde de securitatea transportului pe mare.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

256

*CĂTRE MEMBRII COLEGIULUI
COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU APROVIZIONARE

27.II.1920

Tovarășul Vinogradov, președintele comitetului executiv al Asociației cadrelor didactice din Vesiegonk, a înaintat cererea anexată¹⁵⁴.

Esențialul, în această cerere, este *să se dea dispoziție* comisiei județene pentru aprovizionare să distribuie cadrelor didactice (al căror efectiv e de circa 500 în tot județul) rații mărite de piine și cartofi, plus încălțăminte sau piele.

Și una și alta să fie luate din rezervele locale: *în județ există surplusuri*.

Vă rog ca, *chiar astăzi*, să cereți informațiile necesare (tovarășul trebuie să plece mâine) și să-mi răspundeți telefonic (diseară în ședința Consiliului Apărării urmează *să luăm o hotărîre*).

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1924,
în cartea: A. Vinogradov, „Amintiri
despre V.I. Lenin”, Vesiegonsh

Se tipărește după manuscris

257

CĂTRE K.A. ALFEROV

Tovarășe Alferov,

Lomonosov, încă înainte de plecare, mi-a spus că s-a făcut *totul* pentru construirea conductei de petrol.

E clar că acolo este vorba de sabotaj sau de indolență, căci comunicarea dv. este *cît se poate de confuză*.

Trimiteți-mi neapărat *pînă marți la orele 11: 1)* o informare scurtă, *cît se poate de scurtă*, în care să se arate: (a) ce s-a comandat și (b) ce s-a făcut;

2) numele și prenumele *fiecăreia* din persoanele cu funcții de răspundere.

27/II. *Lenin*

(P.S. Ca răspuns la nota dv. din 27.II.)¹⁵⁵

Scrisă la 27 februarie 1920

Publicată pentru prima oară
la 22 aprilie 1926,
în ziarul „Pravda” nr. 92

Se tipărește după manuscris,
care a fost confruntat
cu textul dactilografiat
semnat și completat de V.I. Lenin

258

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

28.II.1920

Petrograd. Pentru Zinoviev

Pokrovski mă informează că biblioteca fostei Societăți de studii economice¹⁵⁶ este prădată și, mai mult chiar, o parte din cărțile ei sînt arse. Te rog insistent să vezi dacă e adevărat, să pui capăt acestei infamii și să-mi comunicii numele inspectorului care răspunde de activitatea bibliotecilor din localitate. Să-mi trimită el numai-decît o telegramă oficială în care să-mi raporteze de executarea acestei dispoziții.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

259

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Pentru Stalin, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud-vest

Comitetul Central confirmă decizia sa prin care lucrători politici de răspundere din cadrul armatelor Frontului de sud-vest urmează să fie trimiși să lucreze în transporturi. El consideră că transferarea unor lucrători din diferite armate la căile ferate constituie cea mai bună garanție pentru salvarea transporturilor. Pînă și Frontul caucazian a pus la dispoziția căilor ferate de sud-est întregul aparat al Armatei a 2-a și 100 de lucrători politici. Comunică-mi telegrafic numărul celor transferați și funcțiile lor.

Lenin

Scrisă la 28 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul
blanchetei de telegramă,
care a fost semnat de V.I. Lenin

260

CĂTRE L.B. KAMENEV¹⁵⁷

După părerea mea, trebuie să-i „istoviți“, dându-le însărcinări cu caracter *practic*:

lui Dan — *sectorul sanitar*, iar lui *Martov* — controlul *cantinei*.

Scrisă la sfârșitul lui
februarie — începutul
lui martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

261

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CEKĂI GUBERNIALE KAZAN

1.III.1920

Kazan. Ceka gubernială

O copie comitetului executiv gubernial

O copie comitetului gubernial de partid

Sofia Mihailovna Ivanova, văduva fostului președinte al Societății tolstoiene, se plînge că este mereu jignită și că oamenii din popor sînt instigați împotriva ei. Controlați dacă e adevărat. Luați imediat măsuri pentru a pune capăt unei asemenea infamii. Raportați-mi telegrafic de executare, indicînd totodată numele celui însărcinat cu verificarea faptelor, și comunicați-mi prin poștă amănunte.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

262

CĂTRE L.B. KRASIN

Dacă n-o să fie prea complicat, v-aș ruga să dați dispoziție să se întocmească și să mi se trimită o hartă care să oglindească situația pe data de 1.III.1920,

în care să fie înfățișate:
 căile ferate aflate în construcție,
 + α) șinele instalate,
 β) alte stadii inițiale (sau mai avansate)
 ale construcției.

Scrisă nu mai devreme
 de 1 martie 1920

Publicată pentru prima oară, parțial,
 la 18 aprilie 1963,
 în ziarul „Izvestiia” nr. 93

Se tipărește pentru prima oară
 în întregime, după manuscris

263

*PENTRU LANSBURY

În cursul convorbirii pe care am avut-o cu tovarășul Lansbury i-am promis să-i scriu despre atitudinea noastră față de religie¹⁵⁸. Treaba asta a făcut-o tov. Krasikov mult mai bine decât aș fi putut s-o fac eu, mai cu seamă că dînsul se ocupă în mod special de aceste probleme.

2/III. *Lenin*

Scrisă la 2 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
 după manuscris

264

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.I. FRUMKIN

Urgentă. Cu caracter militar

Comitetul revoluționar al Siberiei. Pentru tov. Frumkin
O copie lui Sverdlov, acolo unde se află

Refacerea transportului feroviar și a celui fluvial al Siberiei constituie una din principalele sarcini ale republicii. Și totuși, printr-o dispoziție a dv., s-a dat altă destinație celor două sute de milioane de ruble puse la dispoziția T.C. de sub conducerea lui Sverdlov în vederea

satisfacerii unor necesități urgente și imperioase ale căilor ferate din Siberia. Asemenea dispoziție subminează întreaga acțiune de refacere a transporturilor, face imposibilă stabilirea legăturii între centru și Siberia. Vă cer să faceți tot posibilul pentru a ajunge la un acord cu Sverdlov și să înapoiți căilor ferate banii luați. Raportați telegrafic de îndeplinirea acestei dispoziții*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 3 martie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat
și semnat de V.I. Lenin*

265

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI I.T. SMILGA ȘI G.K. ORDJONIKIDZE

3.III.1920

Cifrat

Consiliul militar-revoluționar al Frontului caucazian
Pentru Smilga și Ordjonikidze

Este extrem de important ca dv. să stabiliți raporturi de strînsă colaborare cu Ksandrov, care a fost trimis în Donbass cu împuterniciri speciale. În legătură cu cărbunele, comunicați-mi telegrafic cum stau lucrurile. Este adevărat ce se spune pe aici, că Peters a fost ucis de denikiști la Rostov? Cum se prezintă, în general, situația din punct de vedere militar?

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

---

* Ultima propoziție a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

266

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. KUZMIN

Cifrat

Prin fir direct

Tovarășului Kuzmin,
membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei
a 6-a

La nr. 95.

În această chestiune trebuie să dați dovadă de maximum de prudență și neîncredere¹⁵⁹. Aveți grijă să nu fiți trași pe sfoară de ofițerii care vor să pătrundă în rîndurile noastre cu scopul de a dezorganiza armata. Căutați să obțineți date cît mai amănunțite despre fiecare dintre cei ce vor să se întoarcă, și, dacă sînteți convinși că întoarcerea lui e de folos, informați Moscova, pentru a vi se da cuvenita dezlegare. Discutați această chestiune și cu comisia Lomov¹⁶⁰, care a plecat la Arhanghelsk. Prezențați considerentele dv. în legătură cu cazul în discuție.

La nr. 82.

Declarația lui Cicerin cu privire la plecarea în străinătate prevedea drept condiție predarea guvernului alb-gardist, dar acest guvern a fugit. Deocamdată nu permiteți nimănui să iasă din țară. Pe ofițerii arestați puneți-i la muncă. Pe cei care se află în libertate folosiți-i în același scop. Telegrama lui Skleanski, cu nr. 59/ș, prin care se cere trimiterea unora dintre ei la centru, rămîne în vigoare. Discutați această chestiune cu comisia Lomov.

*Lenin**Scrisă la 5 martie 1920*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după un text
scris de E. M. Skleanski

267

CĂTRE S.E. CIUȚKAEV

5/III

Tovarășe Ciuțkaev,

Trebuie luate măsuri *deosebit* de operative pentru a *accelera* trierea obiectelor de valoare¹⁶¹. Dacă întârziem, nu mai primim nimic pe ele nici în Europa și nici în America.

Pentru treaba asta, la Moscova ar putea (*și ar trebui*) să fie mobilizați, după o verificare specială, *o mie* de membri de partid etc.

La dv., pe cât se vede, toată această acțiune se desfășoară *încet de tot*.

Răspundeți-mi, printr-o scrisoare, ce măsuri **excepționale** veți lua pentru a-i imprima un ritm mai viu.

Lenin

Scrisă la 5 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

268

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CEKĂI GUBERNIALE KAZAN

6.III.1920

Kazan. Ceka gubernială.

O copie pentru comitetul gubernial de partid

O copie pentru Pervușina-Zalesskaia, Krasnaia, 36

Comunicați-mi telegrafic motivele pentru care a fost arestat Nikolai Vsevolodovici Pervușin, lector la facultatea de științe sociale, precum și concluzia dv.¹⁶²: n-ar putea să fie eliberat pe garanția citorva comuniști, ale căror nume vă vor fi indicate de mama lui, Zalesskaia-Pervușina?

*Lenin*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI¹⁶³*Cifrat**

Tovarăşului Troţki

Dacă colectările de cereale și lemne au sporit, trebuie să vă concentrați îndeosebi eforturile asupra pregătirii șlepurilor, în special a celor pentru transportul petrolului, și asupra plutăritului; dați zor cu construcția de locuințe pentru muncitorii minieri de la Celeabinsk și din alte părți. Nu s-ar putea să aduceți în Ural pe prizonierii și ofițerii din Siberia și să-i puneți să lucreze la minele de cărbune și la exploatarea forestiere?

Pentru a primi cât mai repede răspuns de la centru, căutați să vă asigurați fir telefonic direct prin intermediul organelor militare.

Krestinski și-a răspuns. Repet pe scurt răspunsul lui: Ișim rămâne în ținutul Tiumen. Pe Brunovski îl puteți reține. În legătură cu carnea s-a dat dispoziție pentru organizarea de centre de conservare prin sărare.

În ceea ce privește centrele regionale, trebuie să procedăm cu mai multe menajamente și să mai chibzuim, pentru a nu cădea în regionalism.

Dacă în Siberia s-a exagerat cu formarea de noi unități, d-ta trebuie să controlezi personal măsurile reale pentru combaterea acestui fenomen, discutând cu cine trebuie, prin fir direct.

Smirnov trebuie readus la munca de construcție pașnică, eliberându-l de îndatoririle lui diplomatice, grănicerești și militare.

Lenin

Scrisă la 7 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

* Transmisă prin fir direct. — Nota red.

270

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI

Prin *militari*
prin fir militar

Pentru Troţki

Cu cifrul C.C.

Polonezii continuă să înainteze; noi am evacuat Reşiţa. Gomelul e în pericol; de aceea, în ciuda optimismului manifestat de Stalin, consider că toate măsurile excepţionale propuse de d-ta sînt necesare, imperios necesare. În ce priveşte Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, Biroul Politic a luat hotărîrea de a-ţi propune d-tale să preiei conducerea acestui departament, deoarece Krasin pleacă peste o săptămîină în străinătate, iar Lomonosov, care a fost bolnav de tifos exantematic, are nevoie de şase săptămîni pentru a se întrema¹⁶⁴. Răspunde-mi numaidecît.

Lenin

Scrisă între 8 şi 20 martie 1920

Se tipăreşte pentru prima oară,
după manuscris

271

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV¹⁶⁵

Cu eserii şi menşevicii nu admitem nici un fel de condiţii: sau ni se supun necondiţionat, sau vor fi arestaţi*.

Scrisă la 9 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1930,
în revista „Bolşevik” nr. 2

Se tipăreşte după manuscris

* În copia dactilografiată a telegramei figurează, în continuare, şi următoarele cuvinte: „Din însărcinarea Biroului Politic, Lenin”. — Nota red.

272

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. LOMOV

9.III.1920

Arhanghelsk
Pentru Lomov,
membru al Prezidiului C.E.S.

Căutați sau însărcinați pe cineva să caute, la muzeul societății pentru studierea Ținutului nordic și la administrația bunurilor statului, lucrări și rapoarte tipărite în legătură cu zăcămintele de petrol din regiunea riului Uhta.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

273

DISPOZIȚIE

CĂTRE UNELE COMISARIATE ALE POPORULUI¹⁶⁶

10.III.1920

Avind în vedere situația deosebit de grea a muncitorilor din gubernia Ivanovo-Voznesensk în ceea ce privește aprovizionarea cu alimente, vă rog să organizați chiar azi o consfătuire la care să participe reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare,
ai Comisariatului poporului pentru agricultură,
ai Comisariatului poporului pentru căile de comunicație,
ai Direcției generale a navigației maritime și fluviale,
ai Direcției generale a industriei textile,
ai Comisariatului poporului pentru problemele muncii.

Sarcina convocării acestei comisii și-a asumat-o tov. *Kiselev*, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia.

Comisiei îi revine sarcina de a discuta propunerile făcute, la 6/III, de Comitetul gubernial de partid Ivanovo-Voznesensk și de a elabora unele măsuri *exceptionale* pentru acordarea unui ajutor. Raportul cu privire la îndeplinirea acestei sarcini să fie prezentat pînă sîmbătă la C.C.P.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima dată în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

274

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA¹⁶⁷

Pentru *Biroul Politic* (sau *Biroul Organizatoric*): trebuie să ne agățăm de acest caz, să cercetăm lucrurile pînă la capăt, să cerem ajutorul lui *Dzerjinski*, să găsim pe „sora“ despre care scrie menșevicul și să procedăm la o epurare în rîndul funcționarilor lui *Karahan*.

11/III. *Lenin*

Scrisă la 11 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară
după manuscris

275

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROŢKI

Cifrat

Pentru Troțki

Cicerin îmi scrie:

„În Polonia au venit 5 000 de ofițeri francezi, se așteaptă sosirea lui *Foch* și sînt puține șanse ca războiul să fie evitat. *Politica noastră sistematică de pace demonstrează maselor de polonezi că n-au de ce să se teamă de noi*, în timp ce amenințările ar fi folosite de imperialiști pentru a influența în mod negativ starea de spirit a

maselor, care ne e favorabilă nouă. Totuși este absolut necesar să facem pregătirile de război corespunzătoare. Trebuie să fim gata pentru orice eventualitate, oricât de rea.

În Finlanda s-a produs o explozie de șovinism, deoarece, după prăbușirea albgardiștilor, ocuparea de către noi a întregului nord înmormintează visul finlandezilor de a deveni o mare putere. Activiștii* finlandezi își fac socoteala: «acum ori niciodată». Guvernul Vennola, fricos și moderat, a demisionat. *Pe activiști, amenințările nu-i impresionează.* Dimpotrivă, ei se vor folosi de amenințările noastre pentru a influența starea de spirit a maselor din țara lor. E necesar ca pentru orice eventualitate să fim pregătiți de război. Pe frontul finlandez trebuie să fim gata de apărare.

Hanhoiski polemizează, dar dă semne vădite că e dispus să ducă tratative. Dacă vom fi nevoiți să ne concentrăm toate forțele împotriva Poloniei și a Finlandei și dacă vom putea să obținem petrol prin mijloace pașnice, n-ar fi indicat să amânăm războiul acolo?...”

Litvinov, de asemenea, ne previne că Polonia va porni război, că propunerile noastre de pace sînt considerate acolo drept semn de slăbiciune.

Lenin

Scrisă la 11 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

276

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. S. UNȘLIHT**

11.III.1920

Cifrat

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest
Pentru Unșliht

Pe cît se pare, polonezii ne vor declara război. Noi facem tot ce-i posibil pentru a întări apărarea. Trebuie totodată să intensificăm într-o măsură considerabilă

* — Socialiștii-revoluționari. — *Nota trad.*

** Transmisă prin fir direct. — *Nota red.*

agitația în limba polonă. Dacă e nevoie, vă vom ajuta cu oameni, bani și hîrtie.

Lenin

Publicată pentru prima oară
(în facsimil) în 1930, în cartea
„Războiul civil din 1918—1921”,
vol. III

Se tipărește după manuscris

277

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI I. T. SMILGA și G. K. ORDJONIKIDZE

11.III.1920

Totul e i f r a t

Consiliul militar-revoluționar al Frontului caucazian.

Pentru Smilga
și Ordjonikidze

O copie la Consiliul militar-revoluționar al
Frontului de sud-vest
Pentru Stalin

Mă bucură foarte mult comunicarea dv., din care reiese că vă așteptați la o apropiată și totală înfringere a lui Denikin, dar mă tem că optimismul dv. e exagerat. Polonezii, pe cît se vede, se comportă în așa fel încît războiul cu ei va deveni inevitabil. De aceea, principala sarcină în momentul de față nu este aceea de a constitui o Armată a muncii în Caucaz, ci de a pregăti transferarea în cel mai scurt timp a unui număr cît mai mare de trupe pe Frontul de vest. Asupra acestei sarcini să vă concentrați toate eforturile. Pentru îndeplinirea ei folosiți cît mai din plin pe prizonieri.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1934,
în revista „Voina i Revoluția” nr. 1

Se tipărește după manuscris

278

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

14.III

Gleb Maksimilianovici,

Examinînd declarația adoptată de *GOELRO*¹⁶⁸ și gîndindu-mă la cele vorbite de noi ieri, am ajuns la concluzia că ea este cam *seacă*.

Și are un conținut prea redus.

N-ai putea d-ta să scrii sau să-i dai lui Krug (sau altcuiva) să scrie un articolăș de acest fel, în care să demonstreze sau măcar să illustreze

a) imensele avantaje ale electrificării,

b) *n e c e s i t a t e a* ei.

De pildă:

I. Transporturile. Pentru refacerea lor după vechile metode e nevoie de α milioane (în prețurile de dinainte de război) sau de α combustibil + β zile de muncă.

Iar pentru refacerea lor pe baza electrificării e nevoie de $\alpha - x$ milioane de ruble,
 $\alpha - y$ combustibil + ($\beta - z$) zile de muncă.

Sau *tot de* $\frac{\alpha}{\alpha + \beta}$, dar cu un rezultat de atîtea ori mai mare decît cel vechi.

II. Forța aburului. Dacă refacem industria după vechile metode, trebuie să cheltuim mai mult decît dacă o refacem pe baza electrificării.

III. Agricultură.

S-o refacem sporindu-i inventarul, să zicem, cu 5 000 000 de pluguri și atelaje cu cai.

Care ar fi costul lor după vechile metode și costul lor în condițiile electrificării?

Asta cu *aproximație*. Cred că un specialist priceput ar putea să facă în două zile o asemenea lucrare (dacă vrea s-o execute conștiincios), fie luînd cifrele statisticii de dinainte de război (puține, foarte puține cifre globale), fie efectuînd un calcul *foarte aproximativ* („în primă aproximație“¹⁶⁹ *la o primă aproximație*).

Însărcinează pe cineva cu treaba asta. Poate dai cuiva să întocmească *materialul* și scrii chiar d-ta articolul sau *dai un interviu*: am să trimit un ziarist la d-ta. Atunci o să avem o *canava* pentru propagandă. Și acest lucru este deosebit de important.

După ce citești această scrisoare, dă-mi un telefon.

Al d-tale, *Lenin*

Scrisă la 14 martie 1920

*Publicată pentru prima oară
la 22 ianuarie 1925, în ziarul
„Ekonomiceskaia Jizn” nr. 18*

Se tipărește după manuscris

279

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.F. RASKOLNIKOV ȘI S.M. KIROV *

14.III.1920

Cifrat

Astrahan

Comandamentul flotei. Pentru Raskolnikov și Kirov

Planurile dv. prevăd efectuarea transportului prin largul mării, în timp ce Babkin propune ca petrolul să fie transportat pe lingă mal, prin apropiere de bancul Belinski, pentru ca flota inamicului să nu poată captura sau scufunda navele. În cazul unei imersiuni de 4—5 sferturi, consideră că ar fi indicate vapoarele „Djambai“, „Ukno“, „Ratmir“, „Lev“, „Neva“, „Liubimii“, „Kirghiz“, „Aleksandr“ și șlepurile „Pluton“, „Apollon“, „Meduza“, „Rusalka“, „Valeria“, „Stefania“ și altele. Pomparea urmează să se facă lingă bancul Belinski. Dinsul apreciază că în felul acesta s-ar putea transporta 320 000 de puduri într-o singură cursă și 1 600 000 într-o lună. Comunicați-mi care e părerea dv.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

* În partea de sus a manuscrisului se află o indicație dată de V.I. Lenin: „După cifrare să mi se restituie. *Lenin*”. — *Nota red.*

280

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

15.III.1920

Tov. Skleanski,

E nevoie de o hotărîre a Consiliului militar-revoluționar în sensul că

trebuie să se dea cea mai mare atenție greșelii vădite care *a fost comisă* în privința Crimeii (nu s-au trimis la timp forțe suficiente)¹⁷⁰;

— să se depună toate eforturile pentru îndreptarea acestei greșeli (evenimentele din Germania¹⁷¹ fac ca problema zdrobirii, în cel mai scurt timp, a lui Denikin să devină extrem de acută);

— între altele, să se pregătească mijloace de luptă navale (mine, submarine etc.) și o eventuală ofensivă, declanșată din Taman, asupra Crimeii (îmi amintesc că Mihail Dmitrievici Bonci-Bruevici mi-a spus că acest lucru se poate face destul de ușor).

Consiliul militar-revoluționar *trebuie* să adopte *numai-decît* o serie de hotărîri foarte precise și energice în acest sens.

Trimiteti-mi și mie o copie a acestor hotărîri.

Lenin

Publicată pentru prima oară
(în facsimil) în 1930, în cartea
„Războiul civil din 1918—1921”,
vol. III

Se tipărește după manuscris

281

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
PREZIDIULUI CONFERINȚEI GENERALE
A BOROTBIȘTILOR DIN UCRAINA¹⁷²

16.III.1920

Harkov

Tovarășului Racovski, președintele C. C. P. din Ucraina;
pentru Blakitnii, membru al prezidiului
Conferinței generale a borotbiștilor

Vă mulțumesc din toată inima pentru mesajul de salut.
Urez deplin succes lucrărilor conferinței, mai cu seamă

în acțiunea pe care ați început-o, în vederea unificării cu partidul bolșevic.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

282

CĂTRE L.B. KRASIN¹⁷³

Nu credeți că ar fi cazul să prezentați un decret special privind aducerea unor *experți* (electrotehnicienii) din străinătate și alocarea, în acest scop, a sumei de 500 000 de ruble?

O asemenea măsură ar fi de *effect* (și din punct de vedere politic ar fi *utilă*).

Scrisă la 16 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

tipărește după manuscris

283

CĂTRE L.B. KRASIN¹⁷⁴

Faceți o greșeală dacă vă „pregătiți” pentru lucruri „mari” și nu dați importanță celor mici. Nu trebuie să pierdeți ocazia. Există și firme mici, în afara trusturilor. Aceste firme pot să producă (și, uneori, să vîndă) piese de schimb etc.

Scrisă după 16 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

284

CĂTRE UN ADRESANT NECUNOSCUT

Ne-a scăpat ceva, în ce privește repararea locomotivelor.

N-ar fi cazul să instituim o comisie de cekiști, care să-i zgâlție pe oameni și să verifice rezultatele?

Sau să se prezinte dări de seamă săptămânale?

Sau să se ia alte măsuri?

Cine urmărește cum se desfășoară munca? Cine dă zor oamenilor? *N i m e n i.*

Cine a evidențiat cele mai bune ateliere? Ce rezultate dau premiile de 200 de puduri pentru fiecare locomotivă?

N-ar fi bine să-l însărcinăm *în mod special pe Rozengolt* cu treaba asta și, poate, încă pe cineva?

Am tot emis decrete și apoi ne-am culcat pe-o ureche...¹⁷⁵

Scrisă după 16 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

285

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA
și G.K. ORDJONIKIDZE¹⁷⁶

17. III. 1920

C i f r a t

Consiliul militar-revoluționar al Frontului caucazian
Pentru Smilga și Ordjonikidze

Este necesar, absolut necesar, să eliberați orașul Baku.

Concentrați-vă toate eforturile în acest sens și aveți grijă ca în declarațiile pe care le faceți să fiți cât se poate de diplomați și să căpătați cât mai multă certitudine că se pregătește instaurarea unei puteri sovietice locale temeinice. Acest îndemn se referă și la Gruzia, deși în privința ei vă sfătuiesc să aveți o atitudine și mai prevenitoare. În ceea ce privește transferările de trupe, înțelegeți-vă cu comandantul suprem.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

286

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.E. KOTLEAKOV

Petrograd
Pentru Kotleakov, președintele Consiliului
economic al Regiunii de nord

Vă rog să acordați tot sprijinul posibil pentru ca grupul din Petrograd al activiștilor de stat care lucrează în domeniul electrificării Rusiei să primească în cel mai scurt timp materialele și ordinele de repartitie necesare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 19 martie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1939,
în revista „Krasnii Arhiv” nr. 4*

*Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva
și semnat de V.I. Lenin*

287

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.M. GORKI¹⁷⁷

Petrograd. Pentru Gorki

Drept răspuns la scrisoarea d-tale din 5/III îți trimit o copie a telegramei pe care Comisariatul poporului pentru aprovizionare i-a adresat-o lui Badaev: „Prin prezenta dispunem ca, pînă ce problema îmbunătățirii situației oamenilor de știință va fi definitiv rezolvată de către comisia specială instituită de Consiliul Comisarilor Poporului, să continuați cu aprovizionarea lor conform planului adoptat de dv. anterior, adică fără a micșora rațiile, așa cum prevede ultima dispoziție a Comisariatului poporului pentru aprovizionare“. Comisia Pokrovski contestă lista celor din Petrograd ca fiind inechitabilă. Sapojnikov a fost pus în libertate la 9/III. Manuhin trebuie să prezinte lui Semașko, comisarul poporului pentru ocrotirea sănătății, un memoriu în legătură cu cercetările pe care urmează să le întreprindă ;

hotărîrea depinde de concluziile ce vor fi trase din examinarea acestui memoriu.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 19 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipăreşte după un text scris de L.A. Fotieva şi semnat de V.I. Lenin

288

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV ŞI I.E. KOTLEAKOV¹⁷⁸

Petrograd, Smolnii, pentru Zinoviev şi Kotleakov, preşedintele Consiliului economic al Regiunii de nord
O copie la Petrograd, pentru reprezentanţa şantierului căii ferate Alexandrov-Gai — Emba

Dată fiind importanţa de stat cu totul excepţională a căii ferate militare operative Alexandrov-Gai — Emba, care se construieşte în primă urgenţă, vă rog să daţi dispoziţie categorică tuturor instituţiilor şi organizaţiilor subordonate ale administraţiei civile, ale instituţiilor militare şi ale consiliului economic ca să acorde tot sprijinul agenţilor reprezentanţei din Petrograd a susnumitului şantier în vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor de răspundere ce le-au fost încredinţate.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 19 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipăreşte după un text dactilografiat corectat şi semnat de V.I. Lenin

289

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B. I. GOLDBERG

Consiliul militar-revoluţionar al Armatei de rezervă
Pentru tov. *Goldberg*

Consiliul Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti, în numele Puterii sovietice, aduce mulţumiri tovărăşeşti tuturor

muncitorilor, ostașilor Armatei Roșii, personalului tehnic și administrativ care au lucrat la reconstruirea podului de peste Kama, de lângă Sarapul, și care l-au terminat cu o lună înainte de termenul stabilit, oferind astfel o nouă dovadă de ceea ce poate realiza proletariatul prin organizare, energie și disciplină în muncă și printr-o atitudine conștientă, atât de necesară acum, față de sarcinile generale ce stau în fața Republicii Sovietice Ruse în lupta ei împotriva ruinii economice.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 20 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografat, semnat de V. I. Lenin

290

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

22.III.1920

Tovarășe Skleanski,

Vă rog să dați dispoziție pentru acordarea unui lung concediu (pentru tratament) și, apoi, pentru transferarea pe Frontul caucazian (pentru odihnă în sud, în rezervă) a ostașului roșu Pavel Sergheevici *Alliluev*.

(Armata a 6-a, Divizia I de infanterie, Regimentul 159 infanterie; grupul de transmisiuni: P.S. Alliluev, ajutorul comandantului grupului de transmisiuni.)

Cu salutări comuniste, *N. Lenin*

Post-scriptum. P.S. Alliluev a fost bolnav de tifos exantematic și nu prea stă bine cu plămîinii. Rog organele de resort să mă informeze dacă i s-a acordat concediu și i s-a dat permis să meargă la Moscova să-și vadă mama¹⁷⁹.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

291

CĂTRE K.B. RADEK¹⁸⁰

Tovarășe Radek,

Care e părerea dv.? Răspundeți-mi, chiar pe această pagină, în câteva cuvinte. Cunoașteți *e x a c t* situația familiei lui K. Liebknecht? E nevoie de un ajutor? Și de ce sumă anume?

Lenin

Scrisă în martie 1920,
nu mai devreme de 23 ale lunii

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

292

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Tovarășului Stalin

O copie tovarășului Racovski

Dat fiind că la congres au fost aleși cîte 13 delegați din partea fiecărui curent și că 105 delegați n-au participat la alegerea Comitetului Central, iar 8 s-au abținut, pentru a ieși din situația anormală ce s-a creat, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît să creeze un birou provizoriu din care să facă parte cîte doi reprezentanți ai vechiului și ai noului C.C. al P.C.(b) din Ucraina. În calitate de al cincilea membru al biroului să fie numit un fost borotbist, tovarășul Șumski¹⁸¹.

Din însărcinarea Biroului Politic, *Lenin*

Scrisă la 24 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

293

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. ȘUMSKI

Harkov, pentru Șumski

O copie noului C.C. al P.C.(b) din Ucraina

O copie lui Racovski

Cifrat

Ca o confirmare a telefonogramei trimise de Lenin ieri noapte lui Racovski, vă informăm că Biroul Politic

al C.C. al P.C.(b) din Rusia, ținând seamă de situația inadmisibilă ce s-a creat ca urmare a faptului că 105 delegați au refuzat — iar alți 8 s-au abținut — de a participa la alegerea Comitetului Central și au contestat această alegere ca fiind ilegală, a hotărît să numească un organ provizoriu care să funcționeze pînă la aplanarea acestui conflict. Din acest Comitet Central provizoriu urmează să facă parte Șumski, un fost borotbist, actualmente membru al partidului, care n-a participat la lupta fracționistă de la Conferința P. C. (b) din Ucraina, precum și cîte 2 membri ai noului și ai vechiului Comitet Central.

Din însărcinarea Biroului Politic, *Lenin*

Scrisă la 24 martie 1920

Se publică pentru prima oară,
după o copie dactilografiată

294

CĂTRE C.E.C. DIN RUSIA¹⁸²

24.III.1920

Consiliul Comisarilor Poporului înaintează spre aprobare Comitetului Executiv Central din Rusia lista întreprinderilor care sînt direct subordonate organelor centrale ale Consiliului economic superior din Rusia și care, potrivit instrucțiunilor acestuia, au fost incluse în „grupa I“.

Această listă a fost aprobată în unanimitate de o comisie instituită de C.C.P. și apoi confirmată de el.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

295

NOTĂ CĂTRE
MEMBRII BIROULUI POLITIC
AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA,
CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE
Ș.Z. ELIAVA ȘI I.E. RUDZUTAK¹⁸³

Către membrii Biroului Politic:

Propun să se trimită următoarea telegramă cifrată tovarășilor Eliava și Rudzutak: „Insistăm asupra îndeplinirii întocmai a hotărîrilor adoptate de Comitetul Central cu privire la politica externă. Demiteți imediat pe Gheller și pe Broido din toate funcțiile pe care le ocupă, și toate prerogativele lor transmiteți-le lui Golub, Mașitki și Gopner. Puneți numaidecît în aplicare și celelalte indicații ale Comitetului Central și raportați de îndeplinirea lor întocmai. Vă atragem atenția că, dacă veți continua să tergiversați lucrurile sau nu vă veți supune hotărîrilor Comitetului Central al partidului, veți fi sancționați“.

Lenin

Scrisă la 24 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

296

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ¹⁸⁴

1) Răspunde-i lui Gubkin: argumentele lui nu m-au convins, fiindcă *secția gubernială Petersburg pentru exploatarea șisturilor* continuă să fie indirect legată de Direcția generală pentru exploatarea șisturilor.

Distileriiile trebuie construite pe Volga pentru că Veimarn este prea aproape de graniță.

2) Să fie consultat și Rikov.

Scrisă la 24 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Gulegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

297

CĂTRE A.I. SVIDERSKI

Tovarășe Sviderski,

Am fost informat despre situația disperată a unor întreprinderi:

Administrația Uzinei nr. 6 din gubernia Kaluga, Fabrica Troițko-Kondrov și Fabrica Polotneanovskaia, fostă W. Howard și Goncearov.

Stația Govardovo de pe linia ferată Sızran-Veazma și stația Polotneanfi Zavod.

Muncitori, aproximativ ..... 2 500—3 000

Funcționari 200

Guri de hrănit 12 000

La 28 februarie a.c. au fost militarizați.

În decembrie au fost trecuți la rația de ostaș roșu. Nu au primit nimic*.

Vă rog să chibzuiți și să dați dispoziție urgentă să li se distribuie alimente; comunicați-mi care e răspunsul dv.

Lenin

*Scrisă nu mai devreme
de 24 martie 1920*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

298

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE
A CONDUCERII

„LIGII PENTRU SALVAREA COPIILOR”¹⁸⁵

Să fie consultat tovarășul *Dzerjinski*. Îl rog să-și spună părerea. (Cred că se pune la cale o uneltire.)

Lenin

*Scrisă nu mai devreme
de 24 martie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

* Sublinierea aparține lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

299

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA¹⁸⁶

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central

După părerea mea, atita timp cit transportul feroviar n-a fost *complet* refăcut, nici nu ne putem gindi la așa ceva.

Lenin

Scrisă la 26 martie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

300

CĂTRE A.I. RIKOV

Tovarășului Rikov

Capturarea a 15 000 000 de puduri de benzină la Groznii¹⁸⁷ ne obligă să luăm o serie de măsuri urgente și importante, și anume:

1. Să instituim o pază deosebit de severă a benzinei. Să luăm măsuri cu caracter militar. Să stabilim răspunderi speciale pentru organele militare.

2. Să facem un calcul: cit ne trebuie nouă (*maxim*).

Restul să fie trimis în străinătate în schimbul unor locomotive.

3. Să fie strinse autocamioanele (*de pretutindeni*, în special din armată) și să fie reparate pentru transportul cerealelor la stațiile de cale ferată.

4. Să se procedeze la mobilizarea în acest scop a autocamioanelor și șoferilor.

5. Să se transporte benzina la depozitele centrale.

Poate că ar fi indicat să convoci, în legătură cu această problemă, o consfătuire (a reprezentanților Comisaria-

tului pentru aprovizionare și ai departamentului apărării) și să prezinte propunerile ei Consiliului Apărării.

Te rog să faci *cît mai urgent* acest lucru.

28. III. *Lenin*

Scrisă la 28 martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

301

CĂTRE L.D. TROŢKI

Tovarășe Troțki,
Luăți cunoștință!

Pentru căile ferate din sud:

Zabarov cunoaște perfect de bine căile ferate din sud.

Este un membru de partid din cei mai de nădejde, de profesiune feroviar.

Bliznicenko — pentru calea ferată Donețul de nord. Și el este un om de nădejde. A făurit divizionul blindat greu.

Feroviar de profesie.

Ivanov Aleksei este un ins complet incapabil, un trîntor (a fost numit la căile ferate de sud de „noul“ Comitet Central ucrainean)¹⁸⁸.

Recomandarea a fost dată de Șvarț („Semion“) — un vechi bolșevic, membru de partid din cei mai de încredere, care este indignat de faptul că Racovski este prigonit de semimahnoviștii ucraineni.

28/III.1920

Lenin

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

302

CĂTRE I.I. ȘVARTȚ, I.A. IAKOVLEV ȘI ALȚII¹⁸⁹

Toți muncitorii din bazinul Donețului sînt cu Sapronov!!
Nu cred. Ce spun faptele?

Către Șvarț, Iakovlev și ceilalți.

Scrisă la 31 martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

303

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

Tovarășe Krestinski,

Trebuie respectată *regula* stabilită.

Potrivit acestei reguli, ultima hotărîre este aceea a *Biroului Organizatoric*, care a respins deja *protestul* Comitetului Central ucrainean.

Iakovlev (și Comitetul Central ucrainean) *este obligat* să aducă *imediat* la îndeplinire această hotărîre a Biroului Organizatoric¹⁹⁰.

Sînt de acord să se procedeze la o *consultare* individuală, dar fără a înțelege prin aceasta dreptul de a amîna aplicarea unei hotărîri, fiindcă acest drept îl are *numai* plenara, și eu cer să se recunoască dreptul de a face agitație.

Lenin

Scrisă cel mai tîrziu
în martie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

304

*CĂTRE E.S. STASOVA

Cicerin este bolnav și n-are cine să-l îngrijească, nu vrea să se trateze, își face singur rău.

E necesar să i se trimită din partea Comitetului Central o scrisoare *amabilă* (pentru a nu-l ofensa) cu o

hotărîre prin care i se cere să nu irosească un bun al statului și să fie chemat (chiar și prin Karahan) cel mai bun medic, iar el *să-i urmeze prescripțiile*; în caz că medicul îl sfătuiește, trebuie să-și ia concediu și *să stea în sanatoriu atîta timp cît va fi nevoie*.

Lenin

Scrisă cel mai tîrziu în martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

305

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Tovarășe Țiurupa,

În Biroul Politic s-a discutat despre necesitatea de *a înlocui* transporturile militare din Siberia prin transporturi *de alimente* (ca urmare a victoriei obținute în sud).

N-a fost înscrisă nici o hotărîre, întrucît Troțki, care s-a declarat întru totul de acord cu cele discutate, *dăduse deja dispoziție* în acest sens.

Un membru al Consiliului superior al transporturilor care face parte din Comisariatul poporului pentru aprovizionare trebuie *să urmărească* cu cea mai mare atenție aplicarea acestei dispoziții.

Al dv., *Lenin*

Scrisă cel mai tîrziu în martie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV I

Se tipărește după manuscris

306

CĂTRE A.M. NIKOLAEV¹⁹¹

Trimiteti-mi:

- 1) rapoarte lunare,
- 2) despre *toate* stațiile mari,

- 3) indicînd cîte cuvinte revin
Comisariatului poporului pentru afacerile externe,
Comisariatului poporului pentru problemele militare,
Agenției telegrafice ruse etc.

Scrisă în martie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1934,
în cartea: A.M. Nikolass.
„Lenin și radioul”, Moscova*

Se tipărește după manuscris

307

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI¹⁹²

Trebuie folosite o serie de mănăstiri din jurul Petrogradului în vederea amenajării de cămine pentru copiii și adolescenții *arierați și cei rămași fără îngrijire.*

Lenin

Scrisă în martie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

308

CĂTRE S.M. MANUCEARIANȚ

Pentru bibliotecară

N-ați putea

- 1) să strîngeți *toate* tipăriturile fiecărui *comisariat al poporului* în dosare sau rafturi aparte?
- 2) de asemenea: tipăriturile *C.C.* al *P.C.(b)* din Rusia și ale *comitetelor de partid* locale?

Scrisă mai tîrziu de luna martie 1920

*Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1927,
în ziarul „Pravda” nr. 17*

Se tipărește după manuscris

309

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE
ȘI O NOTĂ CĂTRE L.D. TROȚKI

2.IV.1920

Strict secret
Cifrat

*Consiliul militar-revoluționar al Frontului caucazian
Pentru Ordjoni k i d z e*

Vă rog încă o dată să acționați cu prudență și să manifestați neapărat maximum de bunăvoință față de musulmani, mai cu seamă la intrarea trupelor în Daghestan. Căutați să demonstrați prin toate mijloacele și în modul cel mai solemn că simpatizăm cu musulmanii, cu autonomia și independența lor etc. Informați-mă mai precis și mai des cum merg lucrurile.

Lenin

Tovarășe *Troțki*, dacă ești de acord cu conținutul ei, trimite-o cifrat prin fir direct; am întocmit-o împreună cu Stalin.

Lenin

*Publicată pentru prima oară parțial
în 1942, în „ulegeri din Lenin”.
vol. XXXIV*

*Se tipărește pentru prima oară
în întregime,
după o copie dactilografată*

310

CĂTRE I.I. HODOROVSKI

La Kazan se află (la Universitate, ca docent, profesor etc.) un tovarăș cu numele de *Adoratski*.

Îl cunosc de mai bine de zece ani. E un om de nădejde și un marxist cu o vastă cultură.

I-am dat însărcinarea să scrie o scurtă istorie a revoluției.

Vă rog

- 1) să-l folosiți în mod intens, punîndu-l să țină prelegeri etc.,
- 2) să-l ajutați, dîndu-i o rație alimentară (*m a j o r a t ă*) pentru el și familia lui, lemne de foc etc.,
- 3) comunicați-mi telegrafic adresa lui (și ce s-a făcut pentru el).

Lenin

6—IV.1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

311

CĂTRE V.V. ADORATSKI

6.IV.1920

Tov. Adoratski,

I-am scris tovarășului Hodorovski, rugîndu-l să vă ajute în privința rației alimentare, a lemnelor etc.

A promis că va face acest lucru.

Comunicați-mi în scris, printr-o ocazie (cel mai bine ar fi prin militari):

1) s-a făcut ceva pentru a vă veni în ajutor — în privința rației alimentare, a lemnelor?

2) mai aveți nevoie de ceva?

3) ați putea să strîngeți materiale pentru *istoria războiului civil?*

și pentru *istoria Republicii sovietice?*

În general, se pot strînge în Kazan asemenea materiale? V-aș putea ajuta cu ceva în această privință?

Aveți colecțiile ziarelor „*Pravda*” și „*Izvestiia*”? Vă lipsesc multe numere?

V-aș putea ajuta cu ceva la procurarea numerelor care vă lipsesc?

Vă rog să-mi scrieți și să-mi comunicați adresa dv.

Cu cele mai bune salutări, al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista
„*Proletarskaia Revoluția*” nr. 3

Se tipărește după manuscris

312

CĂTRE COMANDANTUL ARMATEI DE REZERVĂ
ȘI CĂTRE TOATE ORGANELE
MILITARE ȘI FERROVIARE

6.IV.1920

Rog pe comandantul Armatei de rezervă și, în general, toate organele militare, feroviare etc. să primească de la aducătorul acestui document, tovarășul *Adoratski*, scrisorile ce-mi sînt *adresate mie*, pentru ca ele să ajungă la destinație în mod sigur și într-un timp cît mai scurt.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1969,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

313

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI
EXECUTIV GUBERNIAL SAMARA

6.IV.1920

Samara. Comitetul executiv gubernial
O copie pentru Consiliul militar-revoluționar

Ați luat măsuri îndeajuns de radicale pentru curățirea orașului? Vă rog să dați toată atenția acestor măsuri și să controlați mai des cum sînt ele aplicate. Burghezii și țirgoveții nu încearcă să se sustragă de la prestația în muncă? E necesar ca pentru treaba asta să depuneți toate eforturile.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

314

CĂTRE M.I. LAȚIS

6.IV.1920

Tovarășe Lațis,

Scrisoarea primită de la eserul „de stînga“ care semnează „Senea“ este *deosebit de importantă*. N-ar fi cazul s-o publicăm?¹⁹³

Chiar acum n-o putem publica. Scrie-mi cînd am putea face treaba asta și *c u m* (căci ea necesită o serie de măsuri de precauție).

Cu salutări, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

315

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE*

Prin fir direct

Rostov pe Don, Consiliul militar-revoluționar
al Frontului din Caucaz
Pentru *Ordjonikidze*

Te împuternicesc să aduci la cunoștința muntenilor din Caucaz că le promit să obțin aprobare din partea Consiliului Comisarilor Poporului să li se acorde un ajutor în bani. Pune-le la dispoziție în contul acestui ajutor o sumă de circa** 200 000 000 de ruble. Narimanov pleacă zilele acestea la Petrovsk, așa cum ai propus d-ta. Poți să-i comunicii din partea d-tale domnului Uratadze că guvernul nu se opune venirii lui la Moscova; de asemenea, sînt întru totul de acord cu d-ta că nu trebuie

* În partea de jos a telegramei se află următoarele cuvinte, adăugate de V.I. Lenin: „Rog să fie transmisă la noapte, prin fir direct, la Rostov pe Don. Lenin“. — *Nota red.*

** Subtitlul și cuvintele „le promit să obțin... în contul acestui ajutor o sumă de circa“ au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

să ne grăbim cu plecarea lui din Rostov spre a veni aici, și ca atare las la latitudinea d-tale să stabilești data plecării¹⁹⁴. În ce privește chestiunile agrare, puteți să acționați independent, dar să-mi comunicați ce măsuri ați luat în acest domeniu. Vă rog să ne informați mai des. Căutați să grăbiți deplasarea trupelor pe Frontul de sud-vest.

Lenin

Scrisă la 16 aprilie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

316

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI
COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL
ȘI CEKĂI GUBERNIALE SARATOV

Prin fir direct

Saratov, președintelui comitetului executiv gubernial

Saratov, Cekăi guberniale

*O copie la Saratov, comisarului gubernial pentru
aprovizionare*

*O copie la Kamîșin,
președintelui comitetului executiv județean*

Confirm telegrama cu nr. 1 111 trimisă de *Țiurupa*, comisarul poporului pentru aprovizionare¹⁹⁵, și cer ca dispozițiile cuprinse în ea să fie numai decît aduse la îndeplinire; totodată îl oblig pe președintele comitetului executiv gubernial să controleze informațiile trimise de comisarul gubernial pentru aprovizionare. În caz că aceste informații corespund realității, să fie pus la arest timp de trei zile președintele comitetului executiv județean din Kamîșin pentru că a intervenit în mod inadmisibil în desfășurarea activității de aprovizionare, ceea

ce a prejudiciat interesele întregii țări și ale Armatei Roșii.

15.IV.1920

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

317

CĂTRE F.E. DZERJINSKI

16.IV.1920

Tovarășe Dzerjinski,

Dă, te rog, dispoziție să se facă o anchetă *mai riguroasă*. Nu s-ar putea ca în comisia de anchetă să fie numiți oameni imparțiali, și nu dintre cei din Petrograd?

Am aflat, din încă o sursă (în afară de scrisorile știute, din cea trimisă de Kalmikova), că în cazul de față Ceka locală a avut o comportare revoltătoare.

Trebuie să verifici lucrurile pînă la capăt și cit mai repede.

Fii bun, te rog, și, după lichidarea cazului, înapoiază-mi documentele alăturate și dă dispoziție secretarului d-tale să-mi comunice printr-o telefonogramă concluziile anchetei¹⁹⁶.

Cu salutări, al d-tale, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

318

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI

16.IV.1920

Tovarășe Vladimir Dmitrievici,

Te rog, *în caz că te-ai* restabilit (sau după ce te restabilești *complet*),

- 1) să verifici cazul cu martori și fără multă viltă;
- 2) să-l chemi pe Ghil și, pentru început, să-i dai doar o muștrare (*b l i n d ă*), atrăgându-i atenția că, ținând seama de comportarea lui bună de pînă acum, te limitezi la cea mai mică sancțiune, fără s-o treci în fișa personală, dar, dacă se mai întîmplă o dată, o pățește¹⁹⁷.

Cu salutări, al d-tale, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1958,
în cartea: A.A. Strucikov,
„Lenin și poporul”, Moscova

Se tipărește după manuscris

319

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI V.M. ANDERSON

...Literatura revoluționară rusă este nespūs de prețioasă, îndeosebi acum, cînd depozitul analog, dar mai restrîns, al Academiei de științe n-a fost încă adus din evacuare, iar singurul păstrător al acestor „perle ale literaturii” în Petrograd este Biblioteca publică; și dacă fondul ei de cărți va fi afectat, pierderile vor fi ireparabile.

Într-un cuvînt, vă rog — mai mult chiar, vă implor — să binevoiți, dacă credeți de cuviință, să-mi trimiteți un ordin prin care se interzice categoric să se împrumute cuiva pentru acasă literatură revoluționară. În unele cazuri, fără sprijinul Moscovei, al dv. personal, sînt neputincios. Asemenea cereri se explică în majoritatea cazurilor prin considerente de comoditate din partea cititorilor. Motivul interzicerii împrumutului este simplu: „valoarea și unicitatea” unor asemenea ediții...

Tovarășe Lunacearski,

Dă d-ta neapărat un asemenea ordin. Eu am să-l semnez¹⁹⁸.

Al d-tale, *Lenin*

Scrisă la 16 sau 17 aprilie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

320

ÎNSEMNĂRI ȘI O REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI A. V. LUNACEARSKI

Tovarășului V.I. Lenin,
președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Mi-ați transmis o telegramă primită din Kazan care conține o plîngere în legătură cu lipsa de semne monetare. Asemenea telegrame am primit și din guberniile Veatka și Vologda. Din lipsă de bani, învățătorii din aceste gubernii n-au primit salariile de trei luni.

Reiese deci că în guberniile complet infometate învățătorii flămînzesc din lipsă de produse alimentare, iar în cele producătoare, cum sînt guberniile Kazan, Vologda și Veatka, în care au posibilitatea practică de a se hrăni, ei flămînzesc din lipsă de bani.

Vă rog foarte mult, Vladimir Ilici, să dați dispoziție — sau să puneți chestiunea în discuția Consiliului Comisariatului Poporului — ca sumele de bani ce se alocă pentru nevoile guberniilor să fie distribuite proporțional, adică: dacă există o lipsă de bani de 10—20%, ea să fie distribuită proporțional între toate departamentele. Altfel, în practică se întîmplă că absolut toți lucrătorii primesc salariile, cu excepția celor din învățămînt...

Către Micul C.C.P.: să se adopte o hotărîre în acest sens. Mai mult chiar: să se dea *prioritate* personalului didactic.

17/IV. Lenin

Scrisă la 17 aprilie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

321

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI ȘI CĂTRE MICUL C.C.P.

19.IV.1920

Tovarășului Lunacearski
și
Micului C.C.P.

Sculptorul S. Merкуроv consideră că e complet nejust și greșit procedeul prin care anularea comenzii ce i s-a

dat (la 30.XII.1919) de către Consiliul Comisarilor Poporului s-a făcut

(1) fără să i se comunice personal,

(2) fără ca el să fie înștiințat în scris și să i se prezinte o copie de pe hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, prin care se anulează comanda.

De aceea el insistă ca pînă la 15.IV.1920 (termenul dat, prin hotărîrea C.C. din 23.II.1920, lui Alioșin și colectivului său) să i se acorde dreptul de a prezenta un nou proiect¹⁹⁹.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

322

TELEGRAME ADRESATE LUI G.L. PEATAKOV

1

Ekaterinburg, Consiliul Armatei I a muncii.
Pentru Peatakov

Consiliul Comisarilor Poporului confirmă telegrama tovarășului Vladimirski și cere tuturor instituțiilor locale din regiunea Uralului ca în problema noii împărțiri administrative a guberniilor să dea dovadă de cea mai mare moderație și prudență; totodată, el propune ca și Consiliul Armatei I a muncii să se călăuzească după aceeași directivă și, mai cu seamă, să nu instituie comisii speciale în această problemă²⁰⁰.

20/IV. 1920

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

2

Ekaterinburg, Consiliul Armatei I a muncii.
Pentru Peatakov

Consiliul Comisarilor Poporului, în ședința sa din 20/IV.1920, a adoptat următoarea hotărîre: se sancționează cu mustrare Consiliul Armatei I a muncii pentru

atitudinea insuficient de serioasă de care a dat dovadă în problema noii delimitări a guberniilor și cere ca pe viitor acțiunile lui să fie mai temeinic pregătite, pentru a exclude posibilitatea obținerii unor informații contradictorii de la organele locale.

20/IV.1920

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după texte dactilografiate
semnate de V.I. Lenin

323

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ SERVICIULUI
DE TRANSMISIUNI AL ARMATEI ROȘII,
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL FRONTULUI DIN TURKESTAN,
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL ARMATEI A 4-A, COMISARIATULUI
POPORULUI PENTRU POȘTĂ ȘI TELEGRAF

O copie la Comitetul pentru construcțiile de stat,
pentru tov. *Alferov*

O copie la Novouzensk, șantierul căii ferate
Aleksandrov-Gai — Emba, pentru *Budassi*

O copie la Moscova, administrația șantierului
căii ferate Aleksandrov-Gai — Emba, Sadovaia Kudrin-
skaia, 13

Pentru deservirea șantierului căii ferate Aleksandrov-
Gai — Emba trebuie instalată în cel mai scurt timp o
linie telefonică specială Saratov-Novouzensk, folosind
în acest scop materialele aflate la dispoziția Frontului
din Turkestan. Raportați de începerea lucrărilor.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 22 aprilie 1920

Publicată pentru prima oară la
24 iulie 1928,
în ziarul „Pravda” nr. 170

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de V.I. Lenin

324

CĂTRE SOVIETUL DIN PETROGRAD²⁰¹

Tovarăși,

Vă rog foarte mult ca, ori de câte ori tovarășul Gorki vi se adresează cu asemenea chestiuni, să-i dați *t o t* concursul, iar dacă se ivesc obstacole, greutăți sau obiecții de un fel sau altul, să-mi comunicați numaidecît mie, arătînd în ce constau ele.

22/IV.1920

V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1925,
în cartea „Un an de la moartea lui
V.I. Lenin. 1924-21 ianuarie - 1925”,
Moscova - Leningrad

Se tipărește după manuscris

325

CĂTRE L. M. KARAHAN și F. E. DZERJINSKI

22.IV.1920

Tovarășilor Karahan și Dzerjinski

M. F. Andreeva propune un mijloc de comunicație pentru primirea ziarelor și a corespondenței (primirea și expedierea sau schimbul).

Rog să i se acorde tot sprijinul în vederea unei bune organizări a acestei acțiuni.

V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Gulegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

326

CĂTRE V.P. MILIUTIN²⁰²

1

Această incertitudine nu poate fi tolerată *nici un moment*. Dacă protestează careva, adresează-te *imediat*

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВЕТСКИЯ РЕСПУБЛИКА.

Председатель Совета
РАБОЧЕЙ и КРЕСТЬЯНСКОЙ
ОБОРОНЫ.

— о —
Москва, Кремль.

27 IV 1920
№.....

Дорогой Клемаузи!
Архадьевич! Большое
спасибо Вам за Вашу
книжку и доброд слово. Я
был у Вас в воскресенье,
слушал Ваши замечания
по поводу выступления "за советскую
власть. Крепко, крепко беру
к себе от всех друзей желаю
Вам здоровья, здоровья
и здоровья!

Ваш
В. Ульянов
(Ленин)

Consiliului Comisarilor Poporului (altfel vei fi d-ta vinovat).

S-a luat de la delegații germani o *dovadă* scrisă din care să reiasă că noi i-am încunoștințat că *nu garantăm* că vor primi alimente, îmbrăcăminte și locuințe mai bune decât cele pe care le primesc muncitorii *de rînd* din Rusia?

2

1) *Discută neapărat* cu Cicerin.

2) *D-ta* trebuie să controlezi dacă s-a luat dovadă scrisă (să se ia neapărat sau, dacă nu, să se introducă în contract *întregul ei conținut*).

Scrisă la 23 aprilie 1920

Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista „Projektor” nr. 4

Se tipărește după manuscris

327

CĂTRE K.A. TIMIREAZEV

27.IV.1920

Scumpe Klimentii Arkadieviici,

Vă mulțumesc din toată inima pentru cartea dv. și pentru cuvintele calde care o însoțesc²⁰³. Mi-a făcut o deosebită plăcere să citesc observațiile dv. împotriva burgheziei și în favoarea Puterii sovietice. Vă trimit un salut cordial și vă urez din tot sufletul multă sănătate.

Al. dv., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1923,
în revista „Ogonek” nr. 35

Se tipărește după manuscris

328

REZOLUȚIE PE O NOTĂ A LUI L.B. KRASIN

Trebuie să i se interzică revistei „*Ekonomiceskaia Jizn*” să publice date amănunțite cu privire la combustibil. Se prea poate ca ofensiva polonezilor să fie determinată, în parte, de incontinența

verbală ce domnește la noi în această privință. Noi sîntem mari meșteri în a demonstra pe bază de cifre, în ziarele noastre, că, datorită unor cauze diverse, pieirea noastră e inevitabilă.

Către *R i k o v*: după părerea mea, e adevărat. Care e părerea d-tale?²⁰⁴

Scrisă înainte de 28 aprilie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

329

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ²⁰⁵

Vladimirski este bolnav.

Telefonați la Comisariatul poporului pentru afacerile interne (lui Vasiliev?) și spuneți *s ă i a m ă s u r i*.

Lenin

Scrisă la 29 aprilie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

330

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășului C i c e r i n

Tovarășe *C i c e r i n*, aș vrea să vă rog, pe dv. și pe Fainberg (iar dacă sînteți ocupat, pe un tovarăș indicat de dv., care să cunoască la perfecție mișcarea socialistă din Anglia), să citiți broșura mea *sau capitolul despre Anglia** și să-mi spuneți dacă nu sînt în ea greșeli sau

---

* Vezi *V.I. Lenin*. „Stingismul» — boala copilăriei comunismului”, în *Opere complete*, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 1—104. — *Nota red.*

unele afirmații lipsite de tact. Dacă nu vă împovărez prea mult, v-aș ruga ca observațiile pe care le aveți de făcut să le scrieți separat cu creionul.

Al dv., *Lenin*

Scrisă la începutul lui mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

331

CĂTRE N.A. SEMAȘKO

3.V.1920

Pentru tov. Semașko sau,
dacă dînsul lipsește, pentru tov. *Soloviev*

Tovarășe Semașko,

Vă rog să-l primiți pe aducătorul acestei scrisori, tov. Dmitri Nikitici *Eroșenkov*, ajutor de medic. Dînsul mi-a fost recomandat de un tovarăș dintre cei mai de încredere. Tov. Eroșenkov are liber cîteva săptămîni (pînă ce va primi o însărcinare specială din partea noastră) și în acest timp ar vrea să mai învețe cîte ceva din ale medicinei și, totodată, să-i consacre toate forțele sale. Vă rog foarte mult să-i acordați tot sprijinul.

Al dv., *Lenin*

P.S. Tovarășul Eroșenkov a inventat o etuvă *de dezinfecție*, foarte *practică*. Trebuie verificată și dată în folosință.

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

332

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE

*Extraurgentă**Prin fir direct*

(pe răspunderea comisarilor de serviciu la telegraf)

*Prin Rostov la Baku*Tovarășului *Ordjonikidze*, oriunde s-ar afla

Pentru a doua oară vă rugăm să ne comunicați *de urgență*, fără a pierde nici un minut, ce motive v-au determinat să trimiteți telegrama în legătură cu amănarea²⁰⁶.

3/V.

*Lenin***Scrisă la 3 mai 1920**Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV**Se tipărește după un text dactilografiat*

333

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.I. KON**

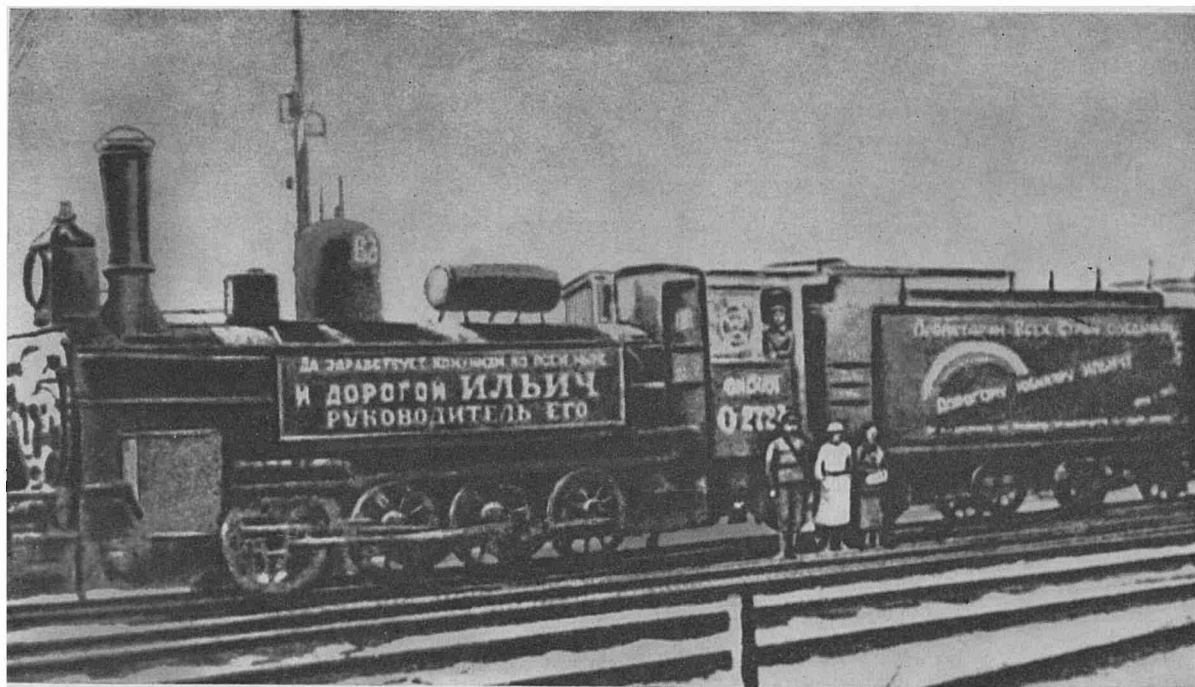
Pentru Felix Kon, Kiev

O copie lui Racovski, Harkov

În privința lui Vinnicenکو sîntem, în principiu, de acord. Pentru amănunte înțelegeți-vă cu Racovski²⁰⁷. Comunicați-ne, pe scurt, cum se prezintă situația pe front și care sînt perspectivele.

*Lenin**Scrisă la 4 mai 1920**Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

* Telegrama a fost semnată și de I.V. Stalin. — *Nota red.*
** Transmisă prin fir direct. — *Nota red.*

Tren cu produse alimentare trimis la Moscova de către muncitorii din Omsk
22 aprilie 1920

334

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE²⁰⁸

La Baku, prin Rostov
Pentru Ordjonikidze,
membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului
caucazian

Să fie înmînată prin persoane de răspundere, iar după aceea să fie informat de primire tov. Skleanski, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii.

Comitetul Central vă ordonă să retrageți trupele de pe teritoriul Gruziei, spre granițele ei, și să vă abțineți de la orice acțiuni ofensive în Gruzia.

După tratativele purtate cu cei de la Tiflis a devenit evident că nu este exclusă o pace cu Gruzia.

Comunicați-ne imediat toate datele absolut precise în legătură cu răsculații²⁰⁹.

Din însărcinarea Biroului Politic al Comitetului Central,
Lenin*

Scrisă la 4 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text scris
de o persoană necunoscută*

335

CĂTRE L.D. TROŢKI²¹⁰

Tovarășe Troțki,

După părerea mea, Cicerin are dreptate: să răspundem numaidecît că sîntem de acord 1) cu încetarea operațiilor militare (a) în Crimeea și (b) în Caucaz (avînd grijă să chibzuim bine fiecare cuvînt) și 2) cu tratative privind condițiile de evacuare a Crimeii *pe baza* unei amnistieri generale (și nimic mai mult) a albgardiștilor, precum și 3) cu participarea unui ofițer englez la tratativele cu Vranghel. Textul răspunsului ce urmează să-i

* Telegrama a fost semnată și de I.V. Stalin. — *Nota red.*

fie trimis lui Cicerin trebuie discutat chiar astăzi în Biroul Politic, pentru a fi expediat la noapte.

Lenin

Vom proceda la vot prin telefon:

Scrisă la 4 mai 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

336

CĂTRE P.I. POPOV,
A.L. ȘEINMAN ȘI K.M. ȘVEDCIKOV

5.V.1920

Prin prezenta se instituie o comisie alcătuită din tovarășii Popov, Șeinman și Șvedcikov, care are sarcina de a obține rezultate practice în ce privește aprovizionarea completă cu hîrtie pentru recensămînt, necesară Direcției centrale de statistică. Termen de încheiere a lucrărilor: trei zile.

Vă rog să-mi răspundeți de îndeplinirea acestei dispoziții printr-o adresă (sau o copie a acordului încheiat) care să fie semnată de toți cei trei membri ai comisiei.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

337

CĂTRE M.N. POKROVSKI

5.V.1920

Tov. Pokrovski,

Am avut cîndva prilejul să discut cu tov. Lunacearski despre necesitatea editării unui bun dicționar al limbii ruse*. Nu în genul dicționarului „Dal“, ci unul pe care

* V.I. Lenin se referă la scrisoarea sa către A.V. Lunacearski din 18 aprilie 1920 (vezi volumul de față, documentul 208). — *Nota red.*

să-l poată folosi (și pe care să poată învăța) toată lumea, un dicționar, ca să zic așa, al limbii ruse clasice moderne (de la Pușkin și pînă la Gorki, bunăoară). Să alegem în acest scop vreo 30 de oameni de știință, sau cîți va fi nevoie, și să le acordăm rații alimentare; să luăm, bineînțeles, dintre aceia care nu pot fi folosiți în altă parte — și să-i punem la treabă.

Lunacearski spunea că s-a gîndit și el la treaba asta și că ea se face sau se va face.

Fii bun, te rog, și vezi dacă se face ceva. Și scrie-mi.

Al d-tale, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

338

CĂTRE

SECRETARIATUL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA²¹¹

Propun să fie dată următoarea directivă: toate articolele despre Polonia și despre războiul cu ea să fie în prealabil văzute de *redactorii*-șefi, care vor răspunde *personal* de conținutul lor. Să nu se întrecă măsura, adică să nu se propage șovinismul; să se facă totdeauna deosebire între pani și capitaliști, de o parte, și muncitorii și țărani polonezi, de altă parte.

Lenin

Scrisă mai tîrziu de 5 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

339

CĂTRE V.P. MILIUTIN

Mă raliez întru totul la această declarație, trimisă de tovarășul Miliutin, ca și la aceea care a fost transmisă prin radio la 16.III.1920²¹², și rog să se dea o dispoziție

prin care *orice* delegație de muncitori străini care vine în Rusia este obligată să dea o adeverință scrisă că a *luat notă* de conținutul declarației transmise prin radio și al prezentului adaos, *care trebuie aduse la cunoștința* muncitorilor străini. E necesar ca aceștia să cunoască adevărul, să știe că, venind la noi, vor avea de suportat unele privațiuni.

6.V.1920

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în: *V.I. Lenin. Opere, ed. 2-3,*
vol. XXIX

Se tipărește după manuscris

340

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

6.V.1920

Tovarășe Preobrajenski,

Tovarășul Ganețki ridică problema numirii lui ca membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerțul exterior²¹³.

Propunerea trebuie să fie discutată în Biroul Politic și să fie adunate toate referințele, în special aceea a lui Krestinski, dacă tratamentul permite să fie deranjat.

Ganețki nu este mulțumit de postul pe care-l deține la Uniunea centrală a cooperativelor de consum, considerându-l prea mărunț pentru el.

Lenin

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

341

REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I.E. GUKOVSKI

Potrivit unor informații demne de toată încrederea, care mi-au parvenit intimplător în ultimele zile, Finlanda face intense pregătiri militare. Ea se pregătește în mod evident pentru un atac.
5 mai 1920

Gukovski

Să fie expediată cifrat organelor militare din Petrograd și lui Zinoviev, cu indicația ca deocamdată să nu fie adusă la cunoștința opiniei publice.

Să se adauge că și Litvinov ne-a trimis o informare în acest sens.

Scrisă la 6 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

342

CĂTRE MEMBRII BIROULUI ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Către membrii Biroului Organizatoric

Poate că ar fi bine să adoptăm următoarea hotărîre:

C.C. al P.C.(b) din Rusia să traseze ca directivă pentru C.C. al P.C.(b) din Ucraina să *dubleze* numărul lucrătorilor din domeniul aprovizionării, reducînd în acest scop, **fără cruțare**, personalul tuturor comisariatelor poporului, cu excepția celui pentru probleme militare.

7/V. *Lenin*

Scrisă la 7 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

343

CĂTRE BASIN

7.V.1920

Tovarășe Basin,

Vă rog să transmiteți mulțumirile mele regimentului 30 al comunarzilor roșii de pe Frontul din Turkestan

pentru făina și macaroanele trimise, pe care le-am dat să le distribuie copiilor din Moscova.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește
după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

344

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE²¹⁴

O asemenea măsură ar fi în totală contradicție cu hotărîrea Comitetului Central. Ar putea avea urmări dăunătoare. Comitetul Central în nici un caz nu permite așa ceva. Cerem în mod categoric să fie oprită aplicarea ei și anulată clauza.

Lenin*

Scrisă între 7 și 12 mai 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie scrisă de mîna*

345

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Cifrat

Tovarășului Krasin

Sensul hotărîrii care a fost adoptată de Biroul Politic și care v-a fost comunicată dv. este acesta: toate convențiile pe bază de valută-aur pe care urmează să le încheiați trebuie să fie în prealabil aprobate de Biroul Politic. Este absolut necesar să economisim pe toate căile aurul. Biroul Politic nu vede nici un motiv temeinic pentru care să-și anuleze hotărîrea.

Din însărcinarea Biroului Politic, *Lenin*

11 mai 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

* Telegrama a fost semnată și de L. D. Troțki. — *Notă red.*¹

346

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA

(prin fir direct)
CifratPentru *Smilga*

Diviziile care, potrivit ordinului dat de comandantul-șef, urmează să fie trimise în vest trebuie să plece fără întârziere. Urmăriți personal executarea acestui ordin. Luați măsuri ca aceste divizii să nu-și piardă din efectivul lor pe parcurs și ca ele să nu fie descompletate pentru necesitatea frontului înainte de plecare. Dacă socotiți că ar putea fi detașate și alte unități, ridicați această chestiune în fața comandantului-șef. E necesar să sprijinim cu mai multă energie Frontul de vest. Răspundeți-mi printr-o telegramă mai amănunțit.

Lenin*

12.V.1920

Publicată pentru prima oară
în 1934, în revista
„Voina i Revoliuția” nr. 1

Se tipărește după un text
scris de E.M. Skleanski
și completat și semnat
de V.I. Lenin

347

CĂTRE I.V. STALIN²¹⁵

Tovarășe Stalin,

Dacă găsești un cunoscător de nădejde, un specialist în acest domeniu, cere-i părerea și nu uita să mă informezi și pe mine.

Al d-tale, *Lenin*

13/V

Scrisă la 13 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

* Cuvintele: „(prin fir direct), Cifrat” și „Răspundeți-mi printr-o telegramă mai amănunțit. 12.V.1920. *Lenin*” au fost scrise de mina lui V.I. Lenin.
— Nota red.

348

INDICAȚII PENTRU COMISARIATELE POPORULUI

La Comisariatul poporului pentru afacerile interne au fost pregătite diagramele de lucru în vederea primirii delegației engleze, precum și scurte rapoarte statistice și un translator pentru limba engleză, care va da explicații. Dacă la celelalte comisariate nu au fost luate măsurile necesare, dispun ca ele să fie luate de urgență. În ceea ce privește tipărirea unor scurte rapoarte statistice, luați legătura cu Vorovski²¹⁶.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrise la 15 mai 1920

Publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipăresc după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

349

CĂTRE A.E. BADAEV

16.V.1920

Petrograd
Tovarășului Badaev
sau locțiitorului său

Vă rog să acordați grupului din Petrograd al Comisiei de stat pentru electrificare (conducător al grupului: Șatelen) 5 0 de rații alimentare de ostaș roșu din spatele frontului și 9 rații alimentare pentru membrii de familie, fără să li se ia cartelele cu rații civile.

Vă rog să mă informați printr-o telegramă când li s-a dat și cit anume.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

350

CĂTRE A.S. SERAFIMOVICI²¹⁷

Tovarășului Serafimovici

21.V.1920

Scumpe tovarășe,

Sora mea mi-a vorbit chiar acum de marea nenorocire ce s-a abătut asupra dv. Vă trimit o caldă strângere de mină și vă urez curaj și tărie sufletească. Îmi pare nespuse de rău că n-am reușit să-mi realizez dorința de a vă vedea mai des și de a vă cunoaște mai de aproape. Dar operele dv., ca și cele relatate de sora mea, mi-au inspirat o profundă simpatie pentru dv., și tare aș vrea să vă spun cât de *necesară* este acum muncitorilor și nouă tuturor munca dv. și cât de mult aveți nevoie acum de tărie sufletească pentru a vă învinge durerea și a vă impune hotărîrea să vă întoarceți la munca dv. Iertați-mă că vă scriu așa în grabă. Încă o dată: o caldă strângere de mină.

Al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1924,
în cartea: V. Veșnev. „A. Serafimovici,
maestru al cuvîntului“

Se tipărește după manuscris

351

UNOR TOVARĂȘI DIN PETROGRAD

Către tovarășii din Petrograd care se ocupă de editarea broșurii mele despre „stîngiști“*:

1) Rog să se confrunte *ultima* corectură cu corectura de față și să se introducă modificările respective;

2) rog să-mi fie trimisă *înapoi* corectura alăturată;

3) la „completare“ rog *în special* să se îndrepte pasajele de la p. 3, notate *pe margine* prin semnele:

1)))

și 2))) (după ce se face controlul, să mi se restituie);

* Este vorba de cartea lui V.I. Lenin „Stîngismul“ — boala copilăriei comunismului“, publicată de Editura de stat la Petrograd în iunie 1920 (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 1—104). — Nota red.

4) rog să mi se comunice printr-o telefonogramă *numele* tovarăşului care *răspunde* de control şi de forma definitivă a lucrării (totodată şi *data* apariţiei);

5) *nu e nevoie* să mai aşteptaţi alte modificări de la mine.

23/V. 1920. Lenin

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

352

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Dată fiind hotărîrea, deosebit de riguroasă, adoptată în şedinţa Biroului Politic, este necesar să urmăriţi respectarea ei mai cu seamă în zilele de sărbătoare²¹⁸. După părerea mea, atunci cînd plecaţi (adică atunci cînd împrejurări deosebite vă cer să plecaţi de la serviciu) trebuie să *comunicaţi telefonistelor* numărul de telefon *de acasă*, pentru ca, la nevoie, să vi se poată telefona; în acest caz, cel ce face controlul nu va putea spune că **n-a găsit-o pe secretară**.

Repet: chibzuind bine (şi avînd grijă), puteţi face în așa fel ca *cel de la control să nu poată spune*: „n-am găsit-o pe secretară“.

La noi, pe cît se vede, nu s-a introdus serviciul de noapte al secretarilor. De aceea trebuie *folosite* telefonistele de noapte.

Scrisă nu mai tîrziu de 25 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

353

*CĂTRE L.A. FOTIEVA

25.V.1920

În legătură cu directiva Comitetului Central de a lua toate măsurile pentru întărirea disciplinei, în special

pentru cei ce sînt de gardă în zilele de duminică și de sărbători, vă rog să întocmiți și să-mi prezentați spre semnare un regulament de funcționare a gărzii efectuate de către persoanele *responsabile* (Gleasser, Volodiceva, Kizas etc.) la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Apărării în zilele de *duminică* și de *sărbători* în special (precum și în zilele de lucru). *Orele* etc.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

354

RADIOGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.F. FRUNZE

Prin radio

Tașkent,
Comisia pentru treburile Turkestanului
Tovarășului Eliava,
pentru Frunze

Cum stați cu petrolul? Ce rezerve există? Instalațiile sînt intacte? Cît se extrage? Ce măsuri s-au luat pentru sporirea producției? Cît se repartizează pentru export și cît pentru nevoile căilor ferate din regiune?*

Lenin

Scrisă la 25 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

* La sfîrșitul radiogramei se află aceste cuvinte adăugate de V.I. Lenin: „Se va cere rîcîpîsă de la postul de radio“. -- *Nota red.*

355

*CĂTRE TOȚI COMISARIII POPORULUI²¹⁹

În special către: comisarul poporului pentru agricultură,
comisarul poporului pentru aprovizionare
și comisarul poporului pentru problemele
muncii

26.V.1920

Vă rog să acordați tot sprijinul dv. formării în cel mai scurt timp a trenului „Caucazul de nord“ și încadrării lui cu lucrători politici și instructori pricepuți.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

356

CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL REPUBLICII

N-ați putea da dispoziție să se facă pentru mine o hartă a Frontului de est pe care să figureze linia frontului:

- 1) înainte de ofensiva poloneză (la 1, 15 sau 30.IV??);
- 2) la maximum de înaintare a polonezilor (la 10 sau 15.V?);
- 3) în prezent (la 25, 24 sau 26.V)?

Scrisă la 26 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

357

CĂTRE L.A. FOTIEVA

În adresele către Sovietele din Moscova și Petrograd (prin care li se aduce la cunoștință hotărârea de azi cu,

privire la grădinile de legume)²²⁰ trebuie adăugat că așteptăm să ne comunice și măsurile luate pentru întocmirea unei evidențe a surplusurilor de legume și a cantităților ce urmează a fi predate de grădinarii din jurul acestor orașe*.

Scrisă la 27 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

358

REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI CAUCAZIAN²²¹

Să se aprobe această cerere, dar numai cu condiția:
1) ca *anumiți* tovarăși de acolo să-și asume în mod special răspunderea pentru această acțiune;
2) să se ia *măsuri speciale* de dezarmare;
3) să nu fie eliberați oameni deosebit de periculoși (listele să fie controlate de Ceka).

Scrisă nu mai devreme de 27 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

359

CĂTRE G.V. CICERIN

Tov. Cicerin,

Vă trimit scrisoarea mea către muncitorii englezi**. Nu sînt mulțumit de ea: eram obosit și treaba a mers greu de tot. Dacă sînteți de părere că nu trebuie s-o trimit, scrieți-mi cîteva rînduri prin aducătorul acestei

* Pe acest document se află o însemnare a Lidiei Fotieva, în care ea întreabă: „în procesul-verbal sau numai în telefonogramă?” și în care cuvintele „numai în telefonogramă” sînt subliniate de trei ori de V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Vezi Opere complete, vol. 4, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 124—128. — *Nota red.*

scrisori (el se întoarce imediat); *în afară de asta* o să caut să mai vorbesc cu dv. la telefon²²².

Al dv., *Lenin*

Scrisă la 30 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

360

CĂTRE G.V. CICERIN

Tov. Cicerin,

Căutați neapărat să profitați de venirea tovarășului Stalin la Moscova (pentru 2—3 zile): stați de vorbă cu dinsul *personal* și strângeți (acum imediat și după plecarea lui, adică să vă mai trimită de pe front) *tot* materialul în legătură cu ajutorul pe care Anglia l-a dat lui Vranghel.

Strângeți cu grijă totul și, peste o săptămână sau două, *publicați* acest material cu o notă calmă de protest (fără injurii), pentru a demonstra astfel că Anglia *a ocolit adevărul*²²³.

Cu salutări, *Lenin*

P.S. I-am trimis lui Buharin (și *pentru dv.*) scrisoarea mea către muncitorii englezi. *Dați-i un telefon.*

Scrisă la 30 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

361

TELEGRAMĂ ADRESATĂ AUTORITĂȚILOR PORTUARE DE LA MAREA NEAGRĂ

În numele Consiliului Muncii și Apărării confirm următoarea telegramă trimisă de tov. Rikov, membru al Consiliului Muncii și Apărării²²⁴. „În caz că în porturile

de la Marea Neagră vor sosi vapoare comerciale aparținând unor state străine, este interzisă efectuarea oricăror rechiziții sau confiscări de mărfuri; cei ce se vor face vinovați de încălcarea acestei dispoziții vor fi trimiși în fața Tribunalului revoluționar. Sosirea vapoarelor străine trebuie anunțată imediat la Moscova, Comisariatului poporului pentru comerțul exterior“.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 31 mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după textul blanchetei
de telegramă

362

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV
GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD

Nijni, pentru președintele comitetului executiv gubernial

Am fost informați că, în urma unei hotărâri a Comitetului executiv gubernial Nijni Novgorod, în ziua de duminică 30 mai nu s-a lucrat la încărcarea cerealelor. Având în vedere că aprovizionarea Frontului de vest, a Petrogradului și a Moscovei se face aproape numai pe seama transporturilor pe apă, sistarea lucrărilor de încărcare fie și pentru o singură zi este o măsură inadmisibilă, condamnată. Vă cer să luați măsuri ca pe viitor asemenea cazuri să nu se mai repete. Comunicați-mi imediat de executare.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă la 31 mai sau 1 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul consemnat
de L.A. Fotieva
și semnat de V.I. Lenin

363

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Kremenciug pentru tov. Stalin

Se va înmîna tovarăşului *Stalin* personal,
pentru a fi descifrată de dînsul

Pe Frontul de vest situația s-a dovedit a fi mai proastă decît au crezut Tuhacevski și comandantul-șef; de aceea trebuie ca diviziile cerute de d-ta să fie trimise acolo, iar de pe Frontul caucazian să nu mai luăm nimic, fiindcă în părțile acelea au izbucnit răscoale și situația este extrem de îngrijorătoare. Troțki are grijă să-ți trimită completări din diviziile aflate în Crimeea, ceea ce îți va da, eventual, posibilitatea de a disloca două-trei divizii și a le îndrepta spre Kiev. Caută să concentrezi unitățile d-tale și să continui neapărat, cu mai multă energie, ofensiva începută. N-ai uitat, desigur, că, printr-o hotărîre a Biroului Politic, ofensiva în direcția Crimeii este suspendată pînă ce el va adopta o nouă hotărîre²²⁵.

*Lenin**Scrisă la 2 iunie 1920*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie
dactilografată

364

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

Întreabă, te rog, la telefon pe toți membrii C.C.P. (și pe tov. *Kamenev*) dacă sînt de acord să se introducă în „constituția“ (aprobată ieri) a Micului Consiliu²²⁶ o completare în sensul că și *președintele C.C.P. poate supune* spre examinare Micului Consiliu diferite probleme.

Răspunsurile lor notează-le chiar aici, pe acest bilet.

*2/VI. Lenin**Pentru:**Contra:**Scrisă la 2 iunie 1920*

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

365

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE

Este necesar să se întreprindă cele mai urgente și mai drastice acțiuni pentru dezarmarea completă a burgheziei și a țăranilor, precum și a elementelor nesigure. Comunați-mi exact ce s-a făcut în acest sens și ce rezultate au fost obținute.

Lenin

Scrisă la 3 iunie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după textul consemnat
de un necunoscut*

366

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE²²⁷

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud
Pentru Ordjonikidze

Am primit scrisoarea dv., din care reiese că vă simțiți ofensat. Degeaba considerați această întrebare — obligatorie pentru mine — ca o dovadă de neîncredere. Sper că încă înainte de întrevederea noastră veți renunța la acest ton de om ofensat.

Lenin

Scrisă la 3 iunie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

367

CĂTRE L.D. TROŢKI²²⁸

Asta-i o adevărată utopie. Nu crezi că ne-ar cere jertfe prea mari? Am sacrifica o mulțime de soldați. Trebuie să ne mai gândim, să chibzuim îndelung. De aceea pro-

pun să-i răspundem lui Stalin în felul următor: „Propunerea d-tale de a începe ofensiva în direcția Crimeii e un lucru atât de serios, încît trebuie să ne informăm și să chibzuim cu multă atenție. Așteaptă răspunsul nostru. *Lenin, Trojki*“*.

Scrisă la 3 iunie 1920

*Publicată pentru prima oară
parțial în 1960,
în „Istoria războiului civil
din U.R.S.S. 1917—1922“, vol. 5*

*Se tipărește pentru prima oară
în întregime,
după o copie dactilografiată*

368

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

Tovarășului Krestinski. Urgent.

(Se va anexa telegrama din Siberia în legătură cu recensămîntul, precum și referatul lui Popov.)

Propun ca chiar astăzi să se ceară, la telefon, tovarășilor din Biroul Politic să se pronunțe asupra unei hotărîri de felul acesta:

e necesar ca recensămîntul din Siberia să se desfășoare, neapărat, în mod concomitent cu cel din Rusia, iar în locul unor elemente locale îndoielnice și suspecte de simpatie față de Kolceak să fie chemați muncitori din guberniile înfometate ale Rusiei.

Dacă ei nu sînt de acord, trebuie convocată pentru miine, 5.VI, dimineața, o ședință a Biroului Politic. O să fie nevoie de mai puțin de 1 000 de muncitori. N-o să fie greu să-i transportăm, iar folosul o să fie considerabil.

Scrisă la 4 iunie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

* În copia dactilografiată urmează: „Scrisă de mîna lui Lenin“. — *Nota red.*

369

CĂTRE V.V. VOROVSKI și V.P. MILIUTIN

Tovarășilor Vorovski (Editura de stat)
și Miliutin (C.E.S.)

Tovarășii din Kirghizia ne roagă să-i ajutăm să-și procure
o turnătorie de litere,
utilaj tipografic
și hîrtie.

Vă rog foarte mult să-i primiți și să le acordați tot
sprijinul.

4/VI.1920. V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

370

CĂTRE L.D. TROŢKI²²⁹

1

Tov. Troțki,

Trebuie să comunici toate astea comandantului-șef
și să-i ceri părerea. După ce primești răspunsul, te rog
să-mi trimiți concluzia d-tale la ședința Consiliului
Apărării sau, dacă nu, o să vorbim la telefon (dacă ședința
n-o să se termine prea tîrziu).

Lenin

2

S-ar putea să fie un capriciu. Însă trebuie să discutăm
de urgență. Și ce măsuri extraordinare ar trebui luate?

Lenin

Scrisă la 4 iunie 1920

Se tipărește după o copie
dactilografiată

371

UN SCHIMB DE BILETELE CU K.A. ALFEROV²³⁰

CĂTRE G. A. ALFEROV

Tovarășe Alferov,
 Tahtamișev lucrează la dv.? *Îl hrăniți prost?* De ce
 e așa de slab și de palid?

RĂSPUNSUL LUI K.A. ALFEROV

El e membru al Colegiului superior, trăiește din rația obișnuită, muncește fără să țină seama de ore. *Alferov.*

CĂTRE K.A. ALFEROV

Trebuie să i se fixeze, într-un fel sau altul, o rație alimentară *mai mare*.

Această situație nu poate fi tolerată. Trebuie să se facă excepție.

Scrisă la 4 iunie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
 după manuscris

372

CĂTRE S.I. BOTIN

4.VI.1920

Tovarășe Botin,

Ați spus tovarășului Belenki că experiențele ar putea fi făcute vineri (adică astăzi)²³¹. S-a întâmplat un eveniment politic-militar *deosebit*, de așa natură că ne-ar putea face să pierdem *în mod inutil*, în zilele acestea, *multe mii* de ostași roșii. De aceea e pentru mine o datorie imperioasă să vă rog în mod insistent să grăbiți experiența și s-o faceți neapărat *a s t ă z i* dacă există o cât de mică posibilitate în acest sens (toată munca *brută*, cum e, de pildă, reglarea motorului, trebuie s-o lăsați în grija *altora*; să nu vă ocupați personal de toate fleacurile).

Vă rog foarte mult să-mi răspundeți imediat, prin aducătorul acestei scrisori, și cît mai precis și mai amănunțit posibil; nu v-aș grăbi atîta dacă nu s-ar impune să luăm *numaidecît* o hotărîre politică-strategică extrem de importantă.

Răspundeți-mi amănunțit:

- (1) dacă puteți să grăbiți la maximum lucrările;
- (2) cînd veți face prima experiență și cînd o veți termina (ipotetic).

Cu salutări, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

373

CĂTRE S.I. BOTIN*

4.VI, orele 11¹/₂ seara

Tovarășe Botin,

Astăzi cînd ați fost la mine n-am avut liber decît două minute, fiindcă mă aflam într-o ședință importantă, de la care am fost chemat ca să vorbesc cu dv.

Acum am liber un sfert de oră și de aceea pot (și trebuie) să vă explic mai clar și mai amănunțit că s-au comis greșeli evidente și că trebuie să le lichidăm fățiș, cinstit, fără nici o ezitare. Altfel, o treabă deosebit de serioasă riscă să se soldeze printr-un eșec.

Greșeala dv. a fost, în primul rînd, că ați manifestat neîncredere față de „specialist”²³², ceea ce l-a împiedicat din capul locului să spună *totul* și să organizeze repede *experiența*; în al doilea rînd, că dv. personal, sustrăgîndu-vă de la munca *adevărată*, ați efectuat o muncă „brută”, pregătitoare, deși toată această muncă „brută”, pregătitoare, trebuia *neapărat* lăsată în seama mecanicilor, montorilor, electricienilor etc., din care puteam găsi o *duzină*. Or, pentru a delimita munca dv. *efectivă* de cea

* Pe plic se află următoarea indicație scrisă de V.I. Lenin: „Tovarășului Belenki, cu rugămîntea de a o preda tovarășului Botin (și de a primi răspuns din partea lui)”. — *Nota red.*

pregătitoare sau auxiliară este nevoie de sfatul *permanent* al „specialistului“.

Acum mi-ați promis că veți avea încredere deplină în „specialist“ și cred că v-ați convins pe deplin de spiritul lui partinic și de devotamentul lui absolut față de revoluție. De aceea trebuie să vă rog să vă respectați *întru totul* promisiunea (altfel greșelile *se vor repeta* inevitabil). Chiar mâine dimineată să *arătați* și să *relatați* *t o t u l* „specialistului“ (în timp ce *ajutorii* vor aduce vagoanele și vor executa lucrările pregătitoare). În aceste condiții, cu ajutorul „specialistului“, *experiențele* vor avea loc fără întârziere.

Vă rog să-mi trimiteți un răspuns prin care să-mi promiteți acest lucru.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 4 iunie 1920

Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1927,
în „Krasnaia Gazeta“ nr. 17

Se tipărește după manuscris

CĂTRE V.A. OBUH

5.VI.1920

Scumpe Vladimir Aleksandrovici,

Chiar acum am aflat de la Maria Ilinicina de moartea fiului dumneavoastră. Pe amândoi știrea asta ne-a lovit ca un trăsnet. Probabil că dînsul suferea de inimă. Permiteți-mi ca, în numele meu, al Nadejdei Konstantinovna și al Mariei Ilinicina, să vă trimit o caldă stringere de mînă, dumneavoastră și soției dumneavoastră, pe care, spre regretul meu, n-am avut încă ocazia s-o cunosc. Trebuie foarte multă fermitate pentru ca, în condițiile unei oboseli extreme, ale unei munci excesive, să puteți rezista amîndoi acestei lovituri. Și, totuși, trebuie să

rezistați, pentru că avem prea puțini lucrători. Încă o dată, o caldă strângere de mână!

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1960,
în revista
„Voprosi Istoriei KPSS” nr. 2

Se tipărește după manuscris

375

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV

Tovarășului Smirnov,

președintele Comitetului revoluționar din Siberia

De acord cu Biroul Politic, drept răspuns la telegrama dv. cu nr. 4 451/c, vă comunic: în Siberia recensământul trebuie făcut tot în acest an, concomitent cu cel din Rusia. Mîine pleacă Paikes.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 5 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după textul consemnat
de Lidia Foltieva
și semnal de V.I. Lenin

376

CĂTRE G.L. VOLLENBERG

8.VI.1920

Tovarășului Vollenberg,
membru al colegiului Comisariatului poporului pentru
poștă și telegraf

O copie tovarășului Liubovici

Tovarășe Vollenberg,

Cu o săptămîină în urmă v-am trimis prin tov. Belenki (de la Ceka) o adresă prin care ceream să se repare linia telefonică pe care urma s-o indice dînsul.

Linia continuă să funcționeze din cale-afară de prost:

de la 50 de verste se aude mai prost decît se aude de la 600—750 Petrogradul sau Harkovul!!

Se pare că organizarea și disciplina în domeniul serviciului telefonic se prezintă prost de tot.

Vă rog să-mi trimiteți:

1) o copie de pe prima dispoziție pe care ați dat-o pentru a se pune la punct această linie telefonică (precum și racordarea ei directă cu centrala de la etajul III al Kremlinului, de la C.C.P.);

2) o copie de pe cea de-a doua dispoziție în acest sens, pe care vă rog s-o faceți imediat;

3) numele și prenumele (precum și funcția) persoanelor care răspund de îndeplinirea acestei dispoziții, ca și de *întreținerea* liniilor telefonice. Vă rog să comunicați tuturor acestor persoane că pentru proasta funcționare a transmisiunilor vor fi trase la răspundere și sancționate conform legilor din timp de război.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

377

CĂTRE P.I. POPOV

Direcția centrală de statistică, pentru tov. Popov

Vă rog să-mi trimiteți pentru scurt timp:

1) un volum cu datele centralizatoare ale recensămîntului agricol din 1907 din Germania (rezultatele pe întreaga Germanie, datele cu privire la munca salariată și muncitorii agricoli);

2) un volum cu datele centralizatoare ale recensămîntului agricol din Austria, rezultatele pentru Austria, pare-se, din 1902.

La mine se mai află încă...*

Dacă aveți nevoie de ele, vi le trimit imediat.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 8 iunie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată

378

UN BILET PENTRU L.M. KARAHAN
ȘI O TELEGRAMĂ PENTRU M.M. LITVINOV,
ȘI L.B. KRASIN

Tov. Karahan,

Vă rog să trimiteți lui Litvinov și lui Krasin o telegramă cifrată cu următorul conținut:

La Paris, arrondissement XIV, pe strada Victor Considérant, 5, stă monsieur Weisbein, la care se află în păstrare un geamantan cu arhivă de-a partidului și de-a mea personală²³³. Căutați să-l scoateți de acolo în modul cel mai conspirativ. Weisbein lucrează la agenția „Florence“, bulevardul Saint-Michel, 40.

Lenin

Scrisă la 9 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

379

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL IRKUTSK
SAU COMITETULUI REVOLUȚIONAR GUBERNIAL
IRKUTSK

10.VI.1920

1) *Ir k u t s k*. Comitetul executiv gubernial
sau comitetul revoluționar gubernial

2) O copie la *Omsk*, pentru Smirnov,
președintele Comitetului revoluționar din Siberia

Vă rog să dați tot sprijinul lui Ivan Lukici Prominski,
un tovarăș de-al meu de deportare în Siberia, actualmente

* În copia dactilografiată fraza este întreruptă aici. — *Nota red.*

ungător de vagoane la depoul Innokentievski. Adresa: Innokentievskaja, strada a patra comercială, nr. 195, casa Lukianov. Totodată, vă rog să-i transmiteți telegrafic salutări din partea mea și, în fine, să-l transferați la calea ferată Altai într-un post mai bun. E deja bătrîn. Comunicați-mi telegrafic ce ați făcut.

Lenin

Publicată pentru prima oară
(în facsimilul copiei) în 1924,
în revista „Ogonek”, nr. 34

Se tipărește după manuscris

380

CĂTRE G.V. CICERIN²³⁴

- Asta e o minciună sfruntată cu care încearcă să împuieze capul proștilor.

Au dat armament, dau cărbune și flotă și fac declarații prin intermediul lui „Wise“ (= Bullitt?).

Vă recomand: 1) să trimiteți lui Krasin o telegramă cifrată în care să-i spuneți: „ticălosul de Lloyd George vă minte cu nerușinare, să nu credeți nimic din ce spune el; căutați să-l trageți voi pe sfoară“;

2) să-i trimiteți lui Curzon o telegramă persiflantă (în care să-i spuneți: desigur, dacă i-ați dat *deja* armament, ofensiva a început-o el, iar nu *voi*; și dacă i-ați dat *cărbune*, folosește el vapoarele, iar nu voi, și altele în genul acesta).

Lenin

Scrisă la 11 iunie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

381

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

Comunică lui Nikolaev și lui Belenki că nu e cazul să mi se adreseze mie într-o chestiune pe care trebuie s-o rezolve singuri. N-are rost să-mi ceară mie soluții, cînd

eu nu pot să stau de vorbă cu *toți* cei implicați și să cercetez lucrurile la fața locului²³⁵. Am indicat ce colegiu trebuie să arbitreze, să strângă informații și să adopte o hotărâre oficială, printr-un vot în toată regula. Propun să procedeze tocmai în felul acesta: să cîntărească toate datele și informațiile, să ia o hotărâre, iar după aceea să-mi comunice hotărârea, care să poarte semnătura tuturor.

Lenin

Scrisă la 11 iunie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

382

CĂTRE D.S. LEȘCENKO

Dat fiind că fotografiile și documentele în legătură cu procesul miniștrilor lui Kolceak, aduse de tov. Goihsberg, prezintă o importanță cu totul deosebită și sînt de mare actualitate, dispun să se facă *imediat* copii după aceste fotografii și documente, iar tov. Goihsberg să întocmească scurte comentarii, astfel ca să se monteze o serie de filme pentru *cinematografe*, care să cunoască o cît mai largă difuzare.

Comunicați-mi de executare de două ori pe săptămînă.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 12 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1925,
în cartea: G. Bolleanski. „Lenin și
cinematografia“, Moscova—Leningrad

Se tipărește după textul cărții

383

*CĂTRE SECȚIA COMBUSTIBIL A SOVIETULUI DIN MOSCOVA

16.VI.1920

Dragi tovarăși,
Vă trimit alăturat hotărîrea din 11.VI a Consiliului Muncii și Apărării²³⁶ și vă rog, *din partea mea*, să acordați *cea mai mare* atenție acestei probleme.

Putem și *trebuie* să mobilizăm toată populația Moscovei și să scoatem *pe brațe* din păduri o cantitate suficientă de lemne (să zicem, câte un metru cub de fiecare bărbat adult în timp de trei luni — iau cifra asta cu titlu de exemplu, fiindcă specialiștii o să calculeze mai precis) pînă la gările căilor ferate normale și înguste.

Dacă nu vor fi luate măsuri *extraordinare*, voi cere personal, în Consiliul Apărării și în Comitetul Central, nu numai arestarea persoanelor responsabile, dar și împușcarea lor. Neglijența și pasivitatea nu pot fi tolerate.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară
la 26 septembrie 1942,
în ziarul „Pravda” nr. 269

Se tipărește după manuscris

384

CĂTRE A.I. RÏKOV²³⁷

Tovarășului Rîkov sau tovarășului Miliutin, cu rugămintea de a-mi trimite atît referatul unui *s p e c i a l i s t*, cît și avizul lor.

16.VI. *Lenin*

Scrisă la 16 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

385

CĂTRE I.E. RUDZUTAK

18.VI.1920

Tov. Rudzutak este însărcinat cu convocarea unei consfături a departamentelor interesate, în vederea unificării lucrărilor de întocmire a evidenței și de repartizare a forței de muncă (C.E.S., C.C.S. din Rusia, Comisa-

riatul poporului pentru problemele muncii și Comitetul principal pentru problemele muncii).

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

386

CĂTRE A.M. GHELLER²³⁸

18.VI.1920

Tov. Gheller,

Vă trimit *toate* materialele (adică pe cele de care dispun).

Întocmiți numaidecît o listă *completă* a acestor materiale.

Am să fac rost de „Avanti!“ și am să vi-l trimit.

Întocmiți o listă a documentelor *deosebit de importante*, iar pe cele *extrem* de importante, care *dovedesc* abaterea reformiștilor (și a lui Turati et Co. în special) de la disciplină și hotăriri, dați-le la tradus.

(În legătură cu Serrati, „Comunismo“ nr. 10 din 15 — 29.II.1920, p. 693:

„Simile opéra di epurazione — di «purificazione» ha scritto Francesco Misiano nello stesso «Soviet» — può essere veramente opportune ed utile, soprattutto se si tratti di chi risolutamente si opponga alla propaganda per la realizzazione dei principi fis- N.B.
sati a Bologna²³⁹ «come mèta del nostrò movimento»^{*}.) X

Tocmai asemenea texte trebuie găsite,
identificate și reproduse în mod exact. X

Al dv., Lenin

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* — „O asemenea acțiune de epurare — de «purificare» — scria Francesco Misiano în același «Soviet» — poate fi cu adevărat oportună și folositoare, în special dacă e vorba de acei care se ridică cu hotărîre împotriva propagandei în favoarea înlăptuirii principiilor stabilite la Bologna drept scop al mișcării noastre“ (sublinierile aparțin lui V.I. Lenin). — Nota trad.

387

*CĂTRE INTENDENTUL CASEI DE OASPEȚI NR. 2

O copie pentru tov. Șotman

19 iunie 1920

Apartamentul nr. 439 din Casa de oaspeți nr. 2, care e ocupat de tov. A.V. Șotman, rămîne în timpul cînd e dînsul plecat la dispoziția Comitetului Central al Partidului Comunist Finlandez și nu poate fi ocupat de altcineva fără o aprobare specială din partea Consiliului Comisarilor Poporului.

Tovarășilor care vin din Finlanda trebuie să li se acorde tot sprijinul și să li se distribuie alimente pe baza normelor generale sau, mai bine zis, pe baza unor norme mărite, ca oaspeți.

Președintele C.C.P.

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

388

CĂTRE B.G. KAPLUN

Tov. Kaplun,

Vă rog să-i acordați lui Gorki tot sprijinul pentru dotarea clădirii Comisiei de expertiză²⁴⁰ cu mijloacele necesare pentru combaterea incendiilor.

Fiți bun și comunicați-mi ce s-a făcut și cînd anume.

Treaba asta, pe cît se spune, este tărăgănată în mod îngrozitor.

Cu salutări comuniste,
V. Ulianov (Lenin)

20.VI.1920

389

CĂTRE M.N. POKROVSKI²⁴¹

Tov. Pokrovski,
După părerea lui Gorki, este neapărat necesar să-i
ajutăm. Vă rog să vă spuneți și dv. părerea.

20/VI. *Lenin**Scrisă la 20 iunie 1920**Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV**Se tipărește după manuscris*

390

CĂTRE A.N. MEREJIN²⁴²

Tov. Merejin,

Ar trebui (pe baza datelor furnizate de Rafes și de
alții) să formulăm punctul suplimentar cam în felul
următor:

Experiența dictaturii proletare în Ucraina, în acele
părți ale ei în care se observă îndeosebi o populație etero-
genă, precum și în Bielorusia (și + ? + ? Ungaria?),
a arătat că lupta națională, nu numai sub forma pogro-
murilor, de care nu ne scutește nici cea mai democra-
tică republică burgheză, dar și sub forma măruntelor
mîncătorii care se întind peste tot, dispore aproape cu
desăvîrșire. Acest lucru se explică prin următoarele
cauze: 1) interesul, atenția, toate resursele spirituale
ale muncitorilor și ale țăranilor muncitori, în general,
sînt absorbite în întregime de marea luptă împotriva
burgheziei, o luptă care unește strîns pe oamenii muncii
de toate naționalitățile; 2) dictatura proletariatului
înăbușă „libertatea“ de acțiune a mării și micii burghezii,
a intelectualității burgheze, libertate care înseamnă
folosirea de către burghezie a forțelor, a influenței, a
cunoștințelor sale pentru întărirea luptei de clasă.

Nu s-ar putea completa punctul 2 cu unele cazuri concrete — — ?

Scrisă între 21 iunie
și 26 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

391

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE

22.VI.1920

Prin prezenta dispun ca cetățeanului *Tirkov*, unul dintre ultimii mohicani ai eroicului grup de narodovoliști implicat în procesul din martie în legătură cu asasinarea lui Alexandru al II-lea și care se află acum la o vîrstă foarte înaintată, să i se acorde, pentru el și pentru familia lui, două-trei deseatine din fosta lui moșie și două vaci.

Cu executarea urgentă a acestei dispoziții sînt însărcinați comisarul poporului pentru agricultură, tov. Sereda, și comisarul poporului pentru aprovizionare, tov. Țiurupa (sau adjunctul lui), care se vor pune de acord, *telegrafic*, cu comitetul executiv al guberniei respective*.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Rog pe comisarii poporului să se pronunțe, sub semnătură, dacă sînt sau nu de acord.

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

---

* În partea de sus a acestui document V.I. Lenin a scris: „Să mi se amintească că Comisariatul poporului pentru agricultură trebuie să-mi comunice de executare“ ¹⁴². — *Nota red.*

392

CĂTRE I.S. GANEŢKI

22.VI

Tov. GaneŢki,

Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît azi numirea dv. ca membru al colegiului.

Concediul are un caracter obligator: acesta este, după părerea mea, sensul hotărîrii adoptate de Biroul Politic²⁴⁴. Avutul statului trebuie cruşat. Toţi au spus şi au arătat pe bază de fapte concrete că sînteţi *surmenat*.

Şi de ce să nu vă odihniţi?

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 22 iunie 1920

*Publicată pentru prima oară
la 13 februarie 1924,
în ziarul „Pravda” nr. 35*

Se tipăreşte după manuscris

393

*TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV
JUDEŢEAN PODOLSK, GUBERNIA MOSCOVA

22.VI.1920

În urma explicaţiilor suplimentare date de tov. Vever, am examinat încă o dată hotărîrea mea cu privire la persoana d-sale²⁴⁵ şi vă fac cunoscut că această hotărîre rămîne valabilă şi trebuie executată.

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipăreşte după manuscris

394

CĂTRE G.V. CICERIN²⁴⁶

Vinovat de toate astea este tov. Karahan.

Nu ştie *cum* trebuie procedat în Republica sovietică:

- 1) să facă un extras din procesul-verbal al ședinței Biroului Politic,
  - 2) pe baza lui să scoată o hotărîre a Micului C.C.P. (care să fie semnată de mine) sau a comisarului respectiv,
  - 3) în caz de neexecutare, să mi se plîngă mie oficial după 24 de ore,
  - 4) să repete mereu această plîngere.
- Cine nu știe așa ceva e un naiv.

24/VI. *Lenin*

Scrisă la 24 iunie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

395

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarășului Zinoviev, președintele Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd

Renumitul fiziolog Pavlov cere să i se permită să plece în străinătate, deoarece se află într-o situație materială precară. Mă îndoiesc că ar fi rațional să i se permită să iasă din țară, întrucît odată, venind vorba de asta, a spus că, fiind un om sincer, nu va putea, în caz că se vor isca discuții în acest sens, să nu se pronunțe împotriva Puterii sovietice și a comunismului din Rusia.

Totodată acest savant prezintă o valoare culturală atît de mare, încît nu ne e permis să-l reținem cu sila în Rusia, dacă nu-i asigurăm condiții materiale acceptabile.

De aceea ar fi de dorit să i se acorde, ca o excepție, o rație mărită de produse alimentare și, în general, să se urmărească ca el, spre deosebire de alții, să aibă condiții de viață mai mult sau mai puțin confortabile.

Mi s-a spus că la casele de odihnă de la Petrograd s-au creat condiții de viață foarte bune. Ceva asemănător ar trebui să se facă și pentru profesorul Pavlov la el acasă.

Tov.Lunacearski are să se adreseze tovarășului Badaev

cu o propunere în acest sens. Te rog să-i acorzi tot sprijinul cuvenit²⁴⁷.

25/VI.

Lenin

Scrisă la 25 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

396

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ARMATEI A 2-a A MUNCII

Saratov.

Consiliul Armatei a 2-a a muncii

Conform hotărârii din 25 iunie a Consiliului Apărării²⁴⁸, vă ordon să luați măsuri energice pentru terminarea cât mai urgentă a lucrărilor de construcție a liniei ferate Aleksandrov—Gai—Emba și a conductei de petrol. Raportați de executare.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 25 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după textul consemnat de L.A. Fotieva și semnat de V.I. Lenin

397

*CĂTRE INSTITUȚIILE SOVIETICE DIN SIBERIA

26. VI. 1920

Vă rog să acordați tot sprijinul aducătorului acestei scrisori,

tovarășul Ilia Danilovici *Putințev*,

pentru organizarea unei grădinițe de copii și a altor instituții de acest fel în localitatea lui din județul Pavlodar, gubernia Semipalatinsk.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

398

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ²⁴⁹

Controlați *cînd* am cerut să trimită raportul*.

Trebuie să li se pună în vedere că orice tărăgănare e inadmisibilă. Ei sînt obligați să ne trimită imediat un răspuns concis; o amîinare (trebuie să precizeze pentru *cîte* zile) le vom acorda numai pentru un raport mai amănunțit.

Prezentați-mi textul telegramei noastre de răspuns.

Scrisă la 28 iunie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

399

O TELEGRAMĂ PENTRU A.E. BADAEV
ȘI O DISPOZIȚIE PENTRU D.I. KURSKI

Petrograd.

Comitetul executiv. Pentru Badaev

O copie pentru secția agricolă gubernială

În chestiunea prezentării materialelor cu privire la predarea produselor legumicole v-ați făcut vinovat de o tărăgăneală inadmisibilă. Prima telefonogramă v-a fost trimisă la 28 mai, a doua la 22 iunie și abia după telegrama din 26 iunie, semnată de secretarul Trilisser, a venit și răspunsul dv. Trebuie să prezentați imediat un scurt raport. Comunicați-ne precis de cite zile de amîinare aveți nevoie pentru întocmirea unui raport mai amănunțit. În caz că nu vom primi, imediat, un scurt raport și, în termenul cel mai scurt, un raport mai amănunțit, cei vinovați vor fi trași la răspundere cu toată rigoarea.

Președintele C.C.P., *Lenin*

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*

O copie pentru tov. Kurski: aduceți-i în fața justiției, pentru târăgăneală birocratică.

Raportați de executare*.

Lenin

Scrisă la 29 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după textul consemnat de Lidia Fotieva și completat și semnat de V.I. Lenin

400

CĂTRE A.M. NIKOLAEV

29.VI.1920

Tov. Nikolaev,

Trebuie să profităm de acest proces-verbal și de coop-tarea dv. (*în sfârșit*, capriciosul nostru²⁵⁰ începe să înțeleagă că fără specialist nu se poate!) pentru a *adopta o hotărîre definitivă* și a schimba *în mod radical* toată organizarea.

1) Studiați cu atenție procesul-verbal și chestionați-l pe mecanicul de la centrala electrică;

2) pe baza celor constatate, hotărîți dv. înșivă dacă merită să fie *continuate* experiențele;

3) dacă sînteți de părere că merită, atunci vom întocmi *în scris* o înțelegere precisă prin care îi vom acorda specialistului (adică d-voastră) *toate* drepturile, iar eu voi garanta inventatorului că vom păstra *secretul*.

Și atunci o să începeți să lucrați serios, adică să antrenați diferiți specialiști într-o serie de sarcini de specialitate auxiliare, iar *un singur specialist* (d-voastră) *va fi inițiat* în toate secretele.

Cu salutări, *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

* Acest adaos — de la cuvintele „O copie pentru tov. Kurski” și pînă la sfîrșit — a fost scris de V.I. Lenin. — *Nota red.*

401

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

Tovarășului *Preobrajenski*

1) Cereți Editurii de stat să tipărească în cel mai scurt timp (cu unele prescurtări) cartea

Keynes: „The economic consequences of the peace“*;

2) să aranjeze cu *o serie* de docenți ca să traducă lucrări economice *noi*, dintre *cele mai bune* (după indicațiile date de Radek și Buharin) și să compileze unele scrieri de acest gen;

3) s-o atragă pe Liubov Akselrod la redactarea lucrărilor de la secția *filozofie*;

4) să editeze *o serie* de traduceri ale materialiştilor (din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea) și *o serie* de compilații din operele lor.

Lenin

29.VI.1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

402

*CĂTRE PREZIDIUL SOVIETULUI DIN MOSCOVA

Vă trimit, alăturat, un extras din broșura „Cum se poate pregăti mîncarea fără foc“ (p. 43 din „Mica bibliotecă a gospodinei“ nr. 1, ed. C.E.S., Moscova, 1918) și vă rog să-mi comunicați rezultatele concursului pentru cele mai bune termosuri, organizat de secția alimentație a Sovietului din Moscova²⁵².

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrișă la 29 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

* — „Consecințele economice ale păcii“, ²⁵¹. — Nota trad.

403

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

prin Allilueva

Totul să fie cifrat
și transmis imediat

Tov. Ordjonikidze,

Zinoviev are să vă transmită numaidecît o importantă sarcină internațională²⁵³. În afară de asta, am lămurit lucrurile și am ajuns la concluzia că, în calitate de membru al comandamentului frontului și al organului superior local de partid, vă mențineți toate drepturile și imputernicirile. Încă o dată vă rog să nu vă pierdeți cumpătul și să mai aveți un pic de răbdare.

În afară de asta, vă revine sarcina de a îndruma întreaga politică externă și internă a Azerbaidjanului și de a urmări îndeplinirea directivelor Comitetului Central și ale Comisariatului poporului pentru afacerile externe cu privire la Persia, Armenia și Gruzia²⁵⁴.

Aștept răspuns.

Lenin

Scrisă la 29 sau 30 iunie 1920

Publicată pentru prima oară parțial în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

404

CĂTRE MICUL CONSILIU
AL COMISARILOR POPORULUI

30.VI.1920

Către Micul Consiliu

Cite o copie pentru 1) Comisariatul poporului pentru afacerile externe

2) Comisariatul poporului pentru problemele naționalităților

Tov. Marchlewski îmi face cunoscut că trecerea comisiei de lichidare a treburilor fostului Regat al Poloniei de la

Comisariatul poporului pentru problemele naționalităților la Comisariatul poporului pentru afacerile externe se face cu prea mare încetineală.

Vă rog să *urgentați* examinarea (definitivă) a acestei probleme și să-mi comunicați precis când va fi rezolvată.

Președ. C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

405

COMPLETĂRI LA O DISPOZIȚIE A LUI NOVIKOV

Pentru mecanicul Kalinkin

Potrivit unei dispoziții date de tov. Lenin, trebuie făcute următoarele modificări la instalația telefonică din cabinetul său: 1) firul particular care se termină cu butonul nr. 2 din tabloul de pe birou să fie iarăși legat cu firul din biroul tov. Skleanski. 2) Aparatul

#

telefonic de la firul particular de legătură cu cartierul general de campanie (nou instalat) să fie scos provizoriu din circuit, dar să rămână pe loc pentru eventualitatea că legătura prin acest fir particular cu cartierul general de campanie va trebui refăcută. Verificarea aparatelor instalate în acest cabinet se va face zil-

numai la nic între orele 9 și 10 dimineața și 5 și 6 după-amiază.
aceste ore Pentru operațiile indicate la punctele 1 și 2 se va cere aprobarea tovarășului Lenin, iar dispoziția de la urmă va fi riguros executată.

Inginer *Novikov*

Dacă aceasta poate servi la întărirea sunetului (adică să fie mai puternic decât cel de la Harkov), atunci să nu-l scoată din circuit, dar să facă neapărat în așa fel încât să nu sune la nici o verificare (în general să nu sune).

Nu s-ar auzi mai bine de la Harkov dacă centrala (de la etajul 3, Consiliul Comisarilor Poporului) ar face legătura nu prin statul-major de campanie (ca în momentul de față), ci direct prin centrala interurbană?

+ Se va adăuga: amplificatorul de pe biroul meu (cu un receptor suspendat), care acum este racordat cu

mica mea centrală de 10 numere, va fi legat cu telefonul meu care leagă cabinetul meu cu centrala mare (Kremlin, etajul 3, C.C.P.).

Scrisă în iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

406

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

Petrograd, pentru Zinoviev

Luni, cel mai târziu, am să-ți trimit, în primul rînd, tezele cu privire la sarcinile congresului*, iar în al doilea rînd, un articol sau o recenzie a noii cărți a lui Otto Bauer împotriva bolșevismului²⁵⁵. Sper că o să aveți timp să le tipăriți. Comunică-mi dacă ești de acord. Moscova, Kremlin,

Lenin

3.VII.1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

407

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Lidia Aleksandrovna,

Multe mulțumiri. Ai organizat totul foarte bine.
Sînt de acord pentru miercuri

de la 6 la 7 (fix) — francezii²⁵⁶

(vor începe la 6 progr.)

De la 7 la 9 Consiliul Apărării

Între 9 și 10 (fix) — Murphy

Te rog să-mi trimiți:

Fixează

aceste ore

și reamintește-mi

marți

* Este vorba de „Teze cu privire la sarcinile fundamentale ale Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste” (vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 184—211). — Nota red.

1) Colecția „Internaționalei Comuniste“; e în cabinetul meu, lângă masă; pe etajera turnantă se află un volum legat în roșu cu nr. 1—8 din „Internaționala Comunistă“, precum și nr. 9 + nr. 10 nelegate.

Chiar asta este colecția.

2) „Imperialismul“ (ediția 1 sau, mai bine, a 2-a). Nu știu unde se află. Caută și fă rost de această broșură pentru 2—3 zile de la Bonci, Stepanov, Nevski sau Preobrajenski.

Tocmai pleacă Dmitri Ilici și o să caute el la mine acasă și în dulapul din cabinet.

□Nu trebuie să-mi trimiți rapoartele despre tratativele de pace cu finlandezii.□

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 3 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

408

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI I.N. SMIRNOV

Vladimir Ilici,

Vă trimit date absolut exacte, verificate la fața locului de oamenii noștri, cu privire la mărfurile care se află pe cheiurile noastre și care sînt destinate exportului. Toate mărfurile sînt ambalate și peste două săptămîni vor fi expediate spre gurile fluviului Obi.

Am făcut ce ni s-a cerut, dar mă tem că valoarea acestor mărfuri e de 2—3 ori mai mare decît a aceluia care ne vor fi aduse din Suedia.

Faceți presiuni asupra Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, ca să caute să profite de acest surplus.

Smirnov

Tovarășului *K r a s i n*

- 1) Înapoiți-mi această scrisoare, cu a v i z u l dv.
- 2) Faceți *presiu ni* serioase.
- 3) Trimiteți-mi o copie cu măsurile luate²⁵⁷.

Lenin

Scrisă între 3 și 13 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

409

CĂTRE L.A. FOTIEVA²⁵⁸

Trimite-mi *numai* ultimele 10—12 numere din:

„L’Humanité“,
 „Rote Fahne“ de la Berlin,
 „ „ „ de la Viena,
 „Daily Herald“,
 „Avanti!“,

iar pe viitor să-mi trimiți numai aceste ziare și numai numerele cele mai recente.

Scrisă după 3 iulie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

410

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

Se va înmîna comisarului de serviciu

Petrograd,
 pentru Zinoviev

Tovarășe Zinoviev,

Tezele am să ți le trimit miine*, luni. Aranjează în așa fel ca să le primești fără întârziere. Trebuie să ceri lui Kobețki și Vorovski să scrie neapărat, pină la congres, o critică „serioasă“ la adresa partidelor de stînga din Norvegia și Suedia²⁵⁹. Trebuie să avem un material exact și complet. Cu translatorii pentru congres lucrurile trebuie organizate din vreme; să fie repartizați toți, după limbile pe care le cunosc, în așa fel ca să poată traduce direct și simultan germanilor, francezilor și englezilor. Atunci o să dureze mai puțin. De limba rusă,

* Este vorba de „Teze cu privire la sarcinile fundamentale ale Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste“ (vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 184—211). — *Nota red.*

pe cît se vede, o să fie nevoie, fiindcă e clar că oamenii vor cere să se țină ședință într-o sală de teatru.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 4 iulie 1920

Se publică pentru prima oară,
după textul
blanchetei de telegramă

411

CĂTRE D.I. KURSKI²⁶⁰

Au fost luate măsuri pentru a se proceda *i m e d i a t* (1) la constituirea de organe ale *Puterii sovietice* în regiunile eliberate; (2) la convocarea de *congrese* ale Sovietelor; (3) la izgonirea *moșierilor* și împărțirea unei părți din pămînturile lor țăranilor săraci, iar a celeilalte părți *Sovietelor* de muncitori agricoli?

Scrisă între 4 și 11 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

412

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

1

Ar trebui să edităm în limba germană (și în alte limbi) cărticica mea despre *imperialism*, întrucît problema fundamentală* e mereu la *ordinea zilei*.

Ce părere ai?

Dacă ești de acord, *pe cine* să-l însărcinăm cu treaba asta?

2

Aș vrea să scriu o nouă prefață.

Cînd este *u l t i m u l* termen?

---

* Este vorba de cartea lui V.I. Lenin „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului“ (vezi Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 307-432). — *Nota red.*

3

Angajați în acest scop un docent sau doi care să găsească sursele citatelor în principalele biblioteci.

*Le găseesc ei.*²⁶¹

Scrisă înainte de 6 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

413

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tov. Zinoviev,

Îți trimit prefața la „Imperialism“*.

Te rog să dai dispoziție ca să mai fie tipărit ca anexă *Manifestul de la Basel* din 1912. (Textul german nu e greu de găsit: doar aveți „arhiva“ lui Grinberg etc.)

Tezele d-tale cu privire la Soviete și la condițiile de creare a lor le-am primit, dar am avut timp doar să le parcurg la repezeală. N-am nimic de obiectat.

7.VII.

Cu salutări, *Lenin*

Ce se aude cu cuvântările mele și cu rapoartele pe care urmează să le prezint la congres?²⁶² Va trebui să le pregătesc în limba germană sau în limba franceză? Cred că cuvântarea de deschidere (ca și alte cuvântări) va fi cazul s-o rostesc *în rusește* (pentru că e aproape sigur că vor fi rostite într-o sală de teatru, în prezența unui public rus). Se vor face traduceri. Și, din moment ce există teze, trebuie vorbit foarte pe scurt, cu referiri la conținutul lor. Care e părerea d-tale? (Raportul în problema agrară va fi prezentat de Marchlewski; mie îmi revine misiunea să prezint raportul în problema *națională* și să rostesc cuvântarea *de deschidere*, și atita tot?)

Scrisă la 7 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1967, ed. a doua, p. 311—317. — Nota red.

414

*CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE²⁶³

O copie la *Harkov*, pentru *Ksandrov*

Ordon, în numele Consiliului Muncii și Apărării*, să se dea telegrafic o circulară pe întreaga rețea de căi ferate prin care să se interzică în mod categoric rechi-ziționarea cărbunelui fără aprobarea reprezentantului oficial al Direcției generale a combustibilului sau a lui Ksandrov, imputernicitul Consiliului Apărării; totodată, să se interzică oricui să facă vreo rechiziție, schimbare de destinație sau oprire a transporturilor de coacs sau de cărbuni de forjă, indiferent de scopul ce l-ar urmări sau de destinația pe care ar vrea să le-o dea.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 7 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografial,
corectat și semnat de V.I. Lenin

415

CĂTRE A.M. NIKOLAEV

Tovarășe Nikolaev,

Am primit scrisoarea dv. din 7.VII.

Mă bucură mult că acum ați început cum trebuie.

Vă recomand (1) să cereți în mod mai oficial și mai insistent să vi se dezvăluie *imediat toate* secretele.

(2) Dispozitivul, dacă se poate, să fie montat pe suporturi speciale de lemn, astfel ca să poată fi scos din vagon imediat (poate că ar fi mai bine să folosiți o platformă în loc de vagon) și încărcat într-un camion, pus *pe pământ* etc. (fiindcă inventatorul spune că experiența care i-a reușit *nu* a fost făcută în vagon).

* Cuvintele „Consiliului Muncii și Apărării“ au fost scrise de V.I. Lenin.
— *Nota red.*

(3) Dacă ajungeți la concluzia că e vorba de ceva serios, nu faceți economie de bani și de oameni pentru a *accelera* lucrările.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă nu mai devreme de 7 iulie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

416

CĂTRE M.M. GRUZENBERG

Tov. Gruzenberg,

Tov. Murphy mi-a spus că în traducerea *tezelor* sînt multe monstruoziități stilistice.

Trebuie să vă asumați sarcina de a asigura o bună redactare a traducerii *tuturor* tezelor (sau să organizați numaidecît un *grup* de sprijin în acest scop).

Sfătuiți-vă în acest sens cu englezii.

În legătură cu Wijnkoop: declarația lui (scrisă de *el* în limba engleză) i-am trimis-o lui Radek. Dacă este scrisă într-o englezească perfectă, nu știu. *Luați de la Radek tot ce i-am trimis* (dacă e nevoie, trimiteți-i această scrisoare) și verificați, vă rog, dacă textul e bine formulat în limba engleză. (Conținutul declarației: *partidul* olandez nu poate fi făcut răspunzător de „stingism“; asta e *o chestiune care privește doar pe unii* din membrii săi.)

(Să se tipărească numai această declarație și declarația mea că am făcut modificări în text²⁶⁴.)

Trebuie să urmăriți cu toată atenția ca traducerile în limba engleză să fie de bună calitate și ar fi indicat să organizați un grup de englezi care să *răspundă* de treaba asta (să-și asume *în scris* asemenea răspundere), altfel o să ne vorbească lumea de rău (și pe dv. la fel).

8/VII.

Cu salutări, al dv., *Lenin*

Scrisu la 3 iulie 1920

Publicată pentru prima oară parțial în 1960, în revista „Voprosii Istorii KPSS“ nr. 3

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

417

*CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU OCROTIREA SĂNĂTĂȚII²⁶⁵

După cite am fost informat, dv. dispuneți de peliculă cinematografică pe care n-o folosiți.

Dat fiind că secția cinematografie a Comisariatului poporului pentru învățămînt are mare nevoie de asemenea peliculă și că sînt în curs o serie de lucrări urgente care prezintă o deosebită importanță agitatorică, vă rog să-i predați măcar o parte din rezerva dv. de peliculă*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 8 iulie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

418

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Pentru membrii Biroului Politic

Propun să se traseze lui Krasin și întregii delegații următoarea directivă:

|| „Să dea dovadă de mai multă fermitate și să nu se
teamă de o întrerupere temporară a tratativelor“²⁶⁶.

9.VII. *Lenin*

Scrisă la 9 iulie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

---

* Pe acest document se află următoarele cuvinte, adăugate de L.A. Fotieva: „Din însărcinarea lui V.I., vă rog să-mi comunicați de îndeplinirea acestei dispoziții. L. Fotieva“. — Nota red.

419

CĂTRE L.B. KAMENEV ȘI G.V. CICERIN

Pentru Kamenev și Cicerin

Planul tovarășului Kamenev e fundamental greșit²⁶⁷. Tratativile cu Anglia trebuie să aibă *numai* un caracter comercial. Cicerin n-are dreptate. În Anglia trebuie trimis *numai* un „negustor“: dacă ei îi dau ceva cu $2\frac{1}{4}$ copeici, el să caute să obțină cu $1\frac{3}{4}$.

Orice demascări în cazul de față ar fi dăunătoare. Nu mai sîntem în 1918. Pentru așa ceva există Cominternul. Toate argumentele lui Kamenev pledează *impotriva* trimiterii lui.

10/VII. *Lenin*

P.S. Deocamdată să numim pe Krasin, Vorovski și vreo 2—3 locțiitori²⁶⁸.

*Lenin**Scrisă la 10 iulie 1920**Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

420

INSEMĂNĂRI ȘI O REZOLUȚIE
PE O TELEGRAMĂ A LUI I.N. SMIRNOVMoscova, *Kremlin*, tovarășului *Lenin*O copie la Comisariatul poporului pentru aprovizionare,
tovarășului *Țiurupa*

Omsk, 9 iulie. Jumătate din guberniile Altai și Tomsk sînt cuprinse de o răscoală chiaburească, pe care căutăm s-o înăbușim cu forța armată. Cauza răscoalei este lipsa de mărfuri. Chiaburilor răsculați le confiscăm cerealele, care, toate, nu sînt treierate. E nevoie să trimiteți de urgență aici brațe de lucru pentru treierat și încărcat; dacă nu trimiteți muncitori, nu vom putea să luăm cerealele. Avem nevoie chiar acum, numai pentru gubernia Altai, de cel puțin 7 000 de muncitori. Dacă întirziați, pierdem momentul. Lămurii ce posibilități există și comunicați-ne; dacă nu ne puteți trimite, atunci anulăm numaidecît ordinul de confiscare, pentru

că cerealele nu sînt treierate și nu sînt păzite, iar chiaburii o să le dea foc...

Președintele Comitetului revoluționar din Siberia,
Smirnov

Insist să le dăm tot ajutorul posibil. Directiva Comitetului Central trebuie să fie: grăbiți-vă prin toate mijloacele. Vă trimitem oameni.

Pentru Țiurupa, Șmidt (Comisariatul poporului pentru problemele muncii) și Direcția generală pentru problemele muncii:

să se trimită chiar acum, de urgență; să se depună toate eforturile.

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

421

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

Tov. Skleanski,

Vă rog să-mi înapoiți această scrisoare²⁶⁹ împreună cu o notă din partea dv. din care să se vadă ce *s-a făcut*, ce se va face și *c î n d a n u m e*.

Lenin

Scrisă între 11 și 15 iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

422

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN²⁷⁰

Prin telefon lui *S t a l i n*, la *Harkov*:

S-a primit o notă de la Curzon. El propune un armistițiu cu Polonia în condițiile retragerii armatei poloneze dincolo de linia ce i-a fost indicată de conferința de pace

din anul trecut²⁷¹: Grodno, Ialovka, Nemirov, Brest-Litovsk, Dorogusk, Uștilug, Kriflov. Această linie traversează Galiția între Peremișl și Rava-Ruskaia și merge pînă la Munții Carpați. Spre est, totul ne rămîne nouă. Armata noastră trebuie să se retragă cu 50 de kilometri spre est de *această* linie. La Londra va avea loc o conferință a reprezentanților Rusiei Sovietice, Poloniei, Letoniei și Finlandei, sub patronajul conferinței de pace. La lucrările ei vor fi admiși să participe și reprezentanți ai Galiției de est. Noi putem trimite pe oricine ca reprezentanți. Ni se propune să încheiem un armistițiu cu Vranghel, cu condiția ca el să se retragă în Crimeea. Vranghel se duce la Londra ca să discute soarta armatei sale, dar nu ca membru al conferinței. Ni se dă o săptămînă pentru răspuns. În afară de asta, în nota lui Curzon se spune că guvernul polonez este de acord să încheie pace cu Rusia pe baza acestor condiții.

Acesta e conținutul notei lui Curzon. Îl rog pe Stalin:

1) să urgenteze ordinul de a se intensifica la maximum ofensiva;

2) să-mi comunice care e părerea lui (a lui Stalin).

Eu personal cred însă că toate acestea sînt o șarlatanie curată, prin care se urmărește anexarea Crimeii, așa cum reiese din nota lor impertinentă. Ei vor să smulgă victoria din mîinile noastre cu ajutorul unor promisiuni șarlatanești.

Lenin

Notați-vă *răspunsul* lui Stalin și transmiteți-mi-l prin telefon.

Lenin

Scrisă la 12 sau 13 iulie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1950,
în: V.I. Lenin. Opere, ed. a 4-a,
vol. 31*

*Se tipărește după textul scris
de mîna unui necunoscut
și completat și corectat de V.I. Lenin*

423

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

Tov. Skleanski,

Situația internațională, și în special propunerea lui Curzon (anexarea Crimeii în schimbul unui armistițiu cu Polonia; linia Grodno-Belostok)²⁷², ne impune să grăbim *din răspuțeri* ofensiva împotriva Poloniei.

Se face acest lucru? Se iau toate măsurile necesare? Se procedează cu destulă energie?

Lenin

Scrisă la 12 sau 13 iulie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

424

CĂTRE F.A. ROTȘTEIN

15.VII.1920

Scumpe tovarăș,

Vă mulțumesc din suflet pentru scrisorile dv., în care găsesc întotdeauna informații extrem de prețioase. Vă trimit alăturat o scrisoare din partea soției mele și vă rog să transmiteți salutările mele soției și familiei dv., cu care mă vedeam adeseori la dv. acasă, la Londra.

În ce privește venirea dv. în Rusia, eu am unele șovăieli. Prezența dv. acolo, la Londra, este deosebit de importantă pentru cauză. N-au decît să vă expulzeze; să vedem dacă o să aibă curajul. Trebuie doar să vă prindă cu ceva, altfel o să fie scandal. Nu sînt împotriva venirii dv. în Rusia, ca să vedeți cum mai arată lucrurile, dar mă tem că ar fi păgubitor pentru cauză să părăsiți Anglia.

În ce privește delegația, o să analizăm zilele acestea chestiunea sub toate aspectele. La fel și răspunsul către Curzon²⁷³, care, după părerea mea, vrea pur și simplu să ne tragă pe sfoară. Dar n-o să reușească.

În ce privește publicațiile, am luat măsuri speciale ca să vi se trimită. Trebuie să știți că pe ruși, ca să facă cum trebuie un lucru oricât de simplu, e nevoie să-i cerți de 20 de ori și să-i controlezi de 30 de ori. Urmăriți dacă vi se trimite totul și semnați întârzierile (adresându-vă, măcar din când în când, și mie), și eu voi face toate demersurile pentru ca să primiți mai regulat publicațiile.

Cred că e deosebit de prețioasă participarea dv. ca îndrumător (ceea ce se poate face prin scris și în secret) la mișcarea anglo-saxonă. O importanță cu totul deosebită prezintă aici îndreptarea liniei. Veți primi broșura mea îndreptată împotriva „stingiștilor“*, precum și rezoluțiile (proiectele) pentru Congresul al II-lea al Internaționalei; țin mult de tot să știu care e părerea dv.

O caldă stringere de mână și cele mai bune urări!

Al dv., *Lenin*

Expedită la Londra

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

425

CĂTRE MICUL C.C.P.

Am refuzat să-l semnez pentru că e lăbărțat și neclar. Propun să fie refăcut, astfel ca să fie mai precis (ce anume înseamnă, *mai concret* vorbind, „a introduce în rețea“?), și să-mi fie prezentat din nou *împreună* cu instrucțiunile²⁷⁴.

15/VII. *Lenin*

Scrisă la 15 iulie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

* Este vorba de cartea lui V.I. Lenin „Stingismul“, boala copilăriei comunismului“ (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 1-104). — *Nota red.*

426

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI I.T. SMILGA ȘI I.V. STALIN

17.VII.1920

Totul cifrat

Smolensk, Consiliul militar-revoluționar
al Frontului de est.

Pentru Smilga. Urgent.

Harkov,

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud-vest.

Pentru Stalin. Urgent.

Plenara Comitetului Central a adoptat aproape în întregime propunerile făcute de mine²⁷⁵. Veți primi textul lor complet. Trimiteți-mi neapărat de două ori pe săptămână, prin cifru, informații mai amănunțite despre modul cum se desfășoară operațiile și despre mersul lucrurilor.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1938,
în revista „Bolșevik” nr. 18

Se tipărește după manuscris

427

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KAMENEV

Pentru *Kamenev*

1. Trebuie să dai cea mai mare atenție străngerii materialelor apărute în presa engleză, din care reiese că pentru burghezia engleză ar fi mai avantajos să încheie acorduri comerciale cu republicile sovietice decât să facă încercări inutile și chiar ruinătoare de a le sugruma. Trebuie să strângem asemenea materiale pentru noi și, în afară de asta, să discutați cu oameni pricepuți dacă n-ar fi bine ca, în plus, să angajăm un fel de agenție de publicații

sau un birou pentru editarea broșurilor de acest fel, prezentarea de referate, difuzarea lor etc. D-ta știi, desigur, cu cine trebuie să te sfătuiești în primul rînd în legătură cu toate acestea.

2. Prin intermediul unor oameni special desemnați trebuie să organizezi strîngerea sistematică, cumpărarea — fără a te zgîrci la parale — și trimiterea în țară, în cîte 5 exemplare, a unor cărți, articole, broșuri, tăieturi din ziare — îndeosebi din cele ce apar în limba engleză, dar și din celelalte — în legătură cu diverse probleme ale economiei moderne. Drept model îți poate servi cartea lui Keynes „Consecințele economice ale păcii“. Asemenea publicații trebuie strînse în mod sistematic.

3. Același lucru — dar numai cu ajutorul unor oameni care să se ocupe în mod special de asta — trebuie făcut pentru a strînge și trimite în țară, în cîte 20 de exemplare, diverse publicații periodice, în special broșuri și procese-verbale aparținînd următoarelor 4 orientări: 1 — comunistă, 2 — de centru (cum e, de pildă, partidul independent din Anglia), 3 — anarhistă sau apropiată de ea, 4 — sindicalistă etc.

4. Toate acestea trebuie organizate oficial, în baza unui contract autentificat, și în mod obligatoriu prin intermediul cuiva care să fie de cetățenie engleză și să nu fie comunist.

5. Mie personal te rog să-mi trimiți: 1) niște îndreptare statistice bune, cît mai recente, și niște buletine statistice sinoptice în domeniul geografiei, politicii și economiei, în special în limbile engleză și franceză, care se pot găsi mai ușor la Londra, și 2) două termosuri bune.

Lenin

428

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ
LUI L.B. KAMENEV, M.M. GRUZENBERG
ȘI K.B. RADEK

În ediția engleză a broșurii mele despre „boala copilăriei”* s-a strecurat următoarea greșeală. Traducătorul a tradus după manuscris, în timp ce autorul a făcut în ediția rusă anumite îndreptări și modificări în text. Îl rog pe tov. Kamenev să ia neapărat cu dînsul un exemplar englez și unul rus și să-i ceară tovarășului Rotștein să facă în ediția engleză cuvenitele îndreptări, în conformitate cu textul rus.

De asemenea, îl rog pe tov. Gruzenberg să confrunte textul rus cu cel englez, iar modificările necesare să le tipărească pe file separate, care să fie apoi lipite în ediția engleză.

Același lucru îl rog și pe tov Radek să facă cu textul francez și cu cel german, pe care eu nu l-am văzut.

Lenin

Dictată la telefon la 17 iulie 1920,
orele 5 și 30 min.

Se publică pentru prima oară,
după o copie dactilografată

429

CĂTRE G.V. CICERIN

22.VII.1920

Tovarășului Cicerin

Propunerea mea este:

1) Să-i dăm lui Kopp directive, prin Comisariatul poporului pentru afacerile externe, în spiritul propunerii făcute de tov. Cicerin (să ducă numai tratative comerciale).

2) Să-i răspundem lui Gukovski.

3) Lui Curzon să-i răspundem *peste două zile* (nu mai devreme; n-are rost să-i răsfațăm), după ce vom fi întrebat încă o dată pe Kamenev și pe consul de ce nu am primit originalul în limba engleză²⁷⁶.

* Este vorba de cartea lui V.I. Lenin „«Stîngismul», boala copilăriei comunismului” (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 1-104). — Nota red.

Să-i dăm un răspuns cît se poate de politicoș, în care să arătăm:

dacă *Anglia* (+ Franța + ? + ?) dorește o pace generală, adică *adevărată*, noi sîntem de multă vreme *pentru* încheierea ei. Atunci *luați-l pe Vranghel* — fiindcă el este *al dv.*, dv. îl întrețineți — și imediat vom începe tratativele.

Dacă Polonia vrea pace, noi sîntem *pentru*; am spus limpede acest lucru și-l repetăm încă o dată; n-are decît să facă propuneri.

Dacă întrerupeți tratativele *comerciale*, noi considerăm că e cît se poate de regretabil, dar prin aceasta dați dovadă că *vă* abateți de la adevăr, deoarece ați început aceste tratative *în timpul* războiului nostru cu Polonia și ați *promis un armistițiu*. Să fie dezvăluite în mod calm și precis contradicțiile lor.

Proiectul de răspuns urmează să fie aprobat prin telefon de membrii Biroului Politic vineri 23 sau sîmbătă 24.VII²⁷⁷.

Lenin

Tov. Cicerin,

Dacă sînteți de acord, comunicați-i acest lucru tovarășului Krestinski (el este, în principiu, de acord) și apoi întocmiți proiectul de răspuns.

Al. dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară
parțial în 1950,
în V.I. Lenin. Opere, ed. a 4-a,
vol. 35

Se publică pentru prima oară
în întregime, după manuscris

430

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE

22.VII.1920

Urgent
cu prioritate
prin fir direct

Baku.

Pentru Ordjonikidze

După ce m-am sfătuit cu Zinoviev și cu Krestinski, vă răspund: veniți pentru o zi, ca să pierdeți cît mai puțin

timp; aduceți cît mai multe materiale și informații despre revoluția din Persia.

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

431

CĂTRE D.-M. SERRATI²⁷⁸

Tovarășului Serrati
sau unui alt membru al delegației italiene

De ce nici unul dintre tovarășii italieni nu participă la ședința comisiei pentru problema națională și colonială, pentru a-și susține punctul de vedere că *mișcarea democratică burgheză nu trebuie sprijinită?*

Scrisă la 25 iulie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris
Tradus din limba franceză*

432

*CĂTRE BIROUL POLONEZ DE PE LÎNGĂ C.C. al P.C.(b) DIN RUSIA

28.VII.1920

Îl recomand pe aducătorul acestei scrisori, tov. Ivan Lukici

Prominski,

muncitor polonez, social-democrat din 1894.

Îl cunosc bine din anii de deportare (1897—1900). Vă rog să-i acordați toată încrederea și tot sprijinul.

V. Ulianov (Lenin),
membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

CĂTRE MEMBRII CONSILIULUI MUNCII ȘI APĂRĂRII

Propunerea de pace făcută de polonezi ne oferă prilejul să folosim în mod mai sistematic trupele pe care am stabilit să le luăm de pe Frontul caucazian și să le transferăm pe Frontul de vest. De aceea propun Consiliului Apărării să elaboreze următoarea hotărâre:

1. Trupele Frontului caucazian să parcurgă pe jos întreaga Ucraină, stabilind în așa fel itinerarul, încît prin *fiecare* plasă (din cele vreo 1 900 cite sînt în Ucraina) să treacă, la un anumit interval de timp, *două* unități, întii una de cavalerie și apoi una de infanterie, pentru a îndeplini (și apoi *a controla* modul cum au fost executate) următoarele sarcini:

- (a) stringerea produselor alimentare (în cadrul predării obligatorii a surplusurilor);
- (b) formarea pe loc, adică în fiecare sat, sub paza țăranilor din localitate și pe răspunderea lor, a unei rezerve *duble* (față de cea prevăzută în sistemul predării obligatorii a surplusurilor) de produse alimentare (care să fie depozitate într-un hambar, în casa preotului, a moșierului, a unui bogătaș etc.).

Această rezervă dublă va fi destinată *schimbului de mărfuri*: din stocul ei se vor lua cereale de la țăranii localnici, *după ce* li se vor pune la dispoziție *mărfuri* indigene și *din import*, *potrivit unei înțelegeri* încheiate cu ei;

- (c) întocmirea (și verificarea) unei liste de țăranii „răspunzători” (aleși din rîndurile bogătașilor locali; începînd de sus, adică cu cei ce dispun de o avere mai mare, vor fi aleși 5—20% ș.a.m.d. din capii gospodăriilor existente în fiecare sat, după mărimea acestuia).

Țăranii „răspunzători” vor purta *personal* răspunderea pentru îndeplinirea sarcinilor care privesc aprovizionarea sau alte obiective fixate de autorități.

După plecarea trupelor, o sarcină specială a autorităților locale (a cărei neîndeplinire e pasibilă de pedeapsa cu moarte prin *împușcare*) este aceea de a păstra intacte și a respecta cu rigurozitate aceste liste.

- (d) dezarmarea țăranilor bogătași.

Se vor stringe toate armele. Pentru cele negăsite răspunde comandantul unității respective; pentru cele nedeclarate răspunde acela la care au fost găsite (el va fi condamnat la moarte prin *împușcare*) și *întregul grup de țărani „răspunzători“* (sanctiunea: amendă, dar nu în bani, ci în cereale și în diverse obiecte; confiscarea avutului, arestarea; trimiterea la muncă în mine);

- (e) ajutorarea țăranilor la semănat, la reparatul uneltelor agricole și la alte lucrări necesare (la paza depozitelor sau la controlul pazei, la lucrările de cale ferată etc.) (la paza depozitelor de sare etc.).

2. În acest scop, fiecărei unități militare (celulei comuniste din cadrul ei) i se va repartiza un comisar sau un instructor (la nevoie, vor fi recrutați 1 000 de muncitori din Petrograd, Moscova și Ivanovo-Voznesensk) pentru a conduce îndeplinirea acestor sarcini.

3. În plășile sau satele „recalcitrante“, unitățile militare vor organiza o „a treia venire“ (a unei trupe) sau vor rămâne *de gardă* mai mult timp (până la două săptămâni), pentru pedepsirea vinovaților și îndreptarea situației.

4. O parte din aceste hotărâri vor fi supuse aprobării Consiliului Apărării, iar o parte Consiliului Armatei muncii și Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina.

5. Se va scoate o foaie volantă pentru țărani, *cît se poate de populară*, pentru a le explica cum stau lucrurile în general și a le arăta ce rost au *magazinele cu rezerve de produse alimentare pentru schimbul pe mărfuri de import*, în special.

Se va înființa imediat o comisie pentru editarea unei asemenea foi volante sau a mai multora, precum și a unei serii de instrucțiuni,

Pentru elaborarea acestor propuneri va fi instituită imediat o comisie alcătuită din tovarășii Briuhanov și Skleanski. Tov Stalin va fi invitat să facă parte din această comisie în calitate de președinte.

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la sfârșitul lunii iulie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

434

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV

*Cifrat
prin fir direct*

Omsk.

Pentru Smirnov,
președintele Comitetului revoluționar din Siberia

Comandantul-șef a cerut să i se trimită din Siberia cartușe și puști. Această dispoziție trebuie îndeplinită imediat, fără nici o întârziere, iar expedierea trebuie făcută în așa fel ca totul să ajungă la destinație cât mai repede posibil. Vedeți dacă nu s-ar putea trimite o cantitate mai mare; în caz că se poate, trimiteți. Urmăriți executarea.

Lenin

Scrisă la 2 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

*Se tipărește după textul scris de
mîna lui E.M. Skleanski*

435

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN ȘI O NOTĂ PENTRU E. M. SKLEANSKI

**Urgent
Cifrat**

Pentru Stalin

Chiar acum Biroul Politic a adoptat o hotărîre în legătură cu împărțirea fronturilor²⁷⁹, în sensul că d-ta ur-

mează să te ocupi numai de Vranghel. O dată cu izbucnirea răscoalelor, îndeosebi a celor din Kuban și apoi a celor din Siberia, primejdia pe care o prezintă Vranghel devine imensă, iar în cadrul Comitetului Central se accentuează tendința de a încheia imediat pace cu Polonia burgheză. Te rog să examinezi cu mare atenție situația cu Vranghel și să ne comunicii concluziile d-tale. Am convenit cu comandantul-șef să vă dea mai multe cartușe, întăriri și avioane. Dzerjinski împreună cu prietenii lui au întemeiat un Comitet revoluționar polonez și au scos un manifest.

Lenin

Tovarășului Skleanski

Această telegramă cifrată vă rog s-o transmiteți lui Stalin, așa cum ne-am înțeles, după ce veți vorbi cu dînsul prin fir direct.

Scrise la 2 august 1920

Telegrama adresată lui I.V. Stalin a fost publicată pentru prima oară parțial în 1929, în cartea: K.E. Vorosilov. „Stalin și Armata Roșie“

Se tipărește: telegrama — după manuscris, iar biletul —, pentru prima oară, după o copie dactilografiată

Publicate în întregime în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

436

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN²⁸⁰

Cifrat

Pentru Stalin:

Nu prea înțeleg de ce ești nemulțumit de împărțirea fronturilor. Comunică-mi motivele. Mi s-a părut că acest lucru e necesar, întrucît pericolul pe care-l prezintă Vranghel crește. În ce privește locțiitorul, comunică-mi care este părerea d-tale despre candidatul propus. De asemenea, te rog să-mi comunicii ce promisiuni n-au fost încă îndeplinite de comandantul-șef. Diplomația, la noi, este subordonată Comitetului Central și în nici un

caz nu va zădărnici succesele noastre, dacă pericolul pe care-l prezintă Vranghel nu va provoca șovăieli în cadrul Comitetului Central. Din Kuban și din regiunea Donului ne vin telegrame îngrijorătoare și chiar desperate în legătură cu creșterea amenințătoare a răscoalelor. Ni se cere în mod insistent să grăbim lichidarea lui Vranghel.

Lenin

*Scrisă la 3 august 1920
Expedită la Lozovaia*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

437

CĂTRE I.T. SMILGA și M.N. TUHACEVSKI

3.VIII.1920

*Cifrat
prin fir direct*

Tovarășilor Smilga
și Tuhacevski

Trebuie luate toate măsurile necesare pentru a răspîndi, pe scară cit mai largă, în Polonia manifestul Comitetului revoluționar polonez. Să fie folosită în acest scop aviația noastră. Comunicați-mi ce ați făcut.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după textul
scris de E.M. Skleanski*

438

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Pentru Stalin

Pentru mine la orele 6 d.a. a fost fixată o plenară a Comitetului Central. Caută pînă atunci să ne comunici concluziile d-tale în legătură cu caracterul poticnelilor lui Budionni²⁸¹ și al piedicilor întîmpinate pe frontul

de luptă împotriva lui Vranghel; la fel și în ce privește perspectivele noastre militare pe aceste două fronturi. De concluziile d-tale pot să depindă hotărâri politice de cea mai mare importanță.

Lenin

Scrisă la 4 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

439

CĂTRE L.B. KAMENEV

Trebuie să spuneți (în legătură cu frontiera) că dăm *mai mult* (linia de frontieră va fi *mai la răsărit*)²⁸², dar *n u* trebuie să spuneți: „mult“ mai mult, *m u l t* mai la răsărit.

Scrisă nu mai târziu de 5 august 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

440

CĂTRE N.N. KRESTINSKI²⁸³

Tov. Krestinski,
Credeti că s-a făcut totul pentru Kuban? Pentru lichidarea răscoalelor?

N-ar mai fi cazul să fie convocată o consfătuire la care să participe:

- 1) Ceka,
- 2) Vladimirski,
- + 3) Skleanski,
- 4) Krestinski?

Lenin

Scrisă la 5 august 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

441

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Pentru *Stalin*

Scuză-mă pentru întârzierea cu care îți răspund; ea a fost cauzată de încheierea lucrărilor Cominternului. Plenara Comitetului Central n-a adoptat nici un fel de hotărâri* care ar însemna schimbarea liniei politice stabilite. Anglia amenință cu războiul și nu vrea să aștepte decît pînă luni 9 august. Eu nu prea cred în asemenea amenințări. La Londra, Kamenev se ține și el, deocamdată, ferm pe poziție și sînt convins că succesele obținute de d-ta împotriva lui Vranghel vor contribui la lichidarea șovăielilor din Comitetul Central. În general însă multe mai depind încă de bătălia de la Varșovia și de dezno-dămîntul ei²⁸⁴.

Lenin

Scrisă la 7 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

442

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ²⁸⁵

- 1) Scoate vreo două copii,
- 2) Trimite imediat una lui Briuhanov, ca să ia măsuri, și
- 3) Pune această chestiune pe ordinea de zi a ședinței de marți a C.C.P.,
- 4) Anunță-l despre asta (pct. 3) și pe Briuhanov.

Lenin

Scrisă la 7 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

---

* Textul ce urmează a fost subliniat de V.I. Lenin, care pe margine a scris: „Cifrat“. — *Noia red.*

443

CĂTRE EDITURA DE STAT ȘI CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI ȘI N.I. BUHARIN

Pentru Editura de stat

și pentru tovarășii *Preobrajenski* și *B u h a r i n*

Atît în ziarele noastre, cît și în cele străine (nu numai în cele comuniste, dar și în cele *burgheze* din *diferite țări*) se adună *în fiecare săptămînă* un material imens, *în special în legătură cu politica externă* a Antantei.

Acest material (vezi și „*Buletinul Comisariatului poporului pentru afacerile externe*“) este extrem de prețios, dar nu este folosit pentru agitația comunistă internațională.

Propun să se înființeze o comisie care să îngrijească de concentrarea acestui material și de editarea lui, *lunar*, în broșuri mici.

Ele trebuie să conțină *fapte* din politica externă a Antantei (jafuri, războaie, răscoale, sugrumare *financiară*).

Numărul exemplarelor editate poate fi oricît de mic, întrucît scopul principal este traducerea acestui material *în alte limbi*.

O subcomisie formată din cîțiva profesori trebuie să adune (sub un control sever) *toate* materialele valoroase, *în special cele apărute în ziarele burgheze* (care își *demască* cum nu se poate mai bine „*rivalii*“).

O comisie formată din tovarăși *membri de partid* să citească manuscristele profesorilor, să le corecteze și să-i *pună și pe ei* să corecteze.

Ziarele se pierd; broșurile se vor păstra și *vor fi de ajutor tovarășilor din străinătate*.

Vă rog să vă spuneți părerea.

8.VIII.1920

Lenin

444

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA,
F.E. DZERJINSKI ȘI J.J. MARCHLEWSKI

Cifrat

Pentru Smilga,
Dzerjinski
și Marchlewski

Comunicările dv. sînt din cale-afară de laconice. E necesar să-mi comunicați și cît se poate de urgent amănunte despre starea de spirit a muncitorilor agricoli și a muncitorilor industriali din regiunea Varșovia, precum și despre perspectivele politice în general. Vă rog foarte mult să-mi răspundeți, dacă se poate, chiar astăzi.

Lenin

Scrisă la 9 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

445

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ²⁸⁶

- 1) Trimite această telegramă lui Lobacev (la Comisariatul poporului *pentru aprovizionare*), ca să ia măsuri
- 2) și să-mi dea explicații,
- 3) cere celor de la *Comisariatul poporului pentru căile de comunicații* să-ți dea lămuriri în legătură cu acest caz (250 de verste în 12 zile),
- 4) să urgenteze transportul în legătură cu punctul 3,
- 5) pune această chestiune pe ordinea de zi a ședinței de marți a C.C.P.

Scrisă la 9 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

446

CĂTRE SOVIETUL DIN PETROGRAD²⁸⁷

10.VIII.1920

Vă rog să editați un atlas
asemănător cu cartea

„Căile ferate din Rusia“ (tipărită de Întreprinderea de cartografie A. Illin. Petrograd, 1 septembrie 1918),

- 1) adică cit o cărticică de format mic;
- 2) hărțile să fie dispuse pe două pagini de carte, pe cit se poate, *fără a fi îndoite*;
- 3) pe fiecare hartă să figureze *noile* granițe ale guberniilor (cu aceleași culori pentru fiecare gubernie ca în cartea lui Illin). *Toate* capitalele de județ;
- 4) căile ferate, cu *toate* gările;
- 5) *noile* granițe ale statului;
- 6) separat: regiunile și teritoriile care s-au desprins de fostul Imperiu rus (pe o hartă specială);
- 7) se vor adăuga *cîteva* hărți istorice, indicîndu-se *liniile fronturilor* (ale războiului civil) în diferite perioade ale anilor 1917—1920.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1942,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

447

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN²⁸⁸

Pentru Stalin

Delegații polonezi au și trecut linia frontului nostru. Prima întîlnire a delegaților urmează să aibă loc mîine; de aceea nu e cu putință ca Baran să participe încă de la început. Vom cere imediat lui Cicerin să-și dea avizul

în legătură cu participarea lui ulterioară și-ți vom comunica răspunsul lui și d-tale*.

Lenin, Krestinski

Scrisă la 10 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după textul scris
de mîna lui N.N. Krestinski*

448

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. G. BELOBORODOV

10.VIII.1920

Consiliul Armatei muncii din Caucaz.
Pentru Beloborodov,
la Rostov pe Don
sau oriunde s-ar afla,
la Armavir etc.

Cifrat

Vă rog să-mi comunicați telegrafic cum stau lucrurile cu răscoalele din Caucaz și din Kuban, dacă au căpătat amploare sau au mai slăbit, dacă au fost luate măsurile necesare, dacă se simte că au venit noi trupe, dacă ele sînt suficiente, precum și alte amănunte²⁸⁹.

Președintele C.C.P., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

449

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Pentru Stalin

Cifrat

Chiar acum am primit o telegramă de la Kamenev. Anglia s-a speriat de greva generală și Lloyd George

* Documentul conține și un adaos scris de mîna lui N.N. Krestinski: „tov. Allilueva, transmiteți-i lui Stalin acest răspuns, iar după aceea cereți-i lui Cicerin să vă comunice avizul său în legătură cu telegrama“. — *Nota red.*

a declarat că recomandă Poloniei să accepte condițiile noastre de armistițiu, în care sînt cuprinse și dezarmarea, și trecerea armelor în mîinile muncitorilor, și chestiunea pămîntului pentru țărani și altele. Am obținut astfel o mare victorie, și ea va fi absolut deplină dacă vom termina cu Vranghel. Aici, noi luăm toate măsurile necesare. Faceți și voi eforturi pentru a elibera cu orice preț întreaga Crimee prin actuala lovitură. De asta depinde acum totul. Polonezii s-au mișcat anevoie și n-au venit la termenul stabilit. Și asta ne convine de minune.

Lenin

Scrisă la 11 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

450

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.H. DANIȘEVSKI*

Pentru Danișevski

Cicerin vă va informa despre marele succes diplomatic obținut de noi în Anglia în legătură cu Polonia. Sper că veți ști să folosiți acest succes și printre alte clauze veți include cu pricepere și pe cea în legătură cu Varșovia, așa cum am vorbit, și veți obține garanții cît mai temeinice pentru toate celelalte prevederi.

Lenin

Scrisă la 11 august 1920

*Publicată pentru prima oară parțial
în 1934, în cartea:*

*K. Danișevski și S. Kamenev.
„Amintiri despre Lenin“. Moscova*

*Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris*

* Transmisă cifrat, prin fir direct. — Nota red.

451

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

11.VIII.1920

Tovarășului Krestinski

Tov. Șapovalov (Aleksandr Isidorovici) este un vechi membru de partid. Dînsul e muncitor din Petrograd.

L-am cunoscut bine, ca militant de partid, încă de pe cînd eram în străinătate, unde dînsul a muncit întotdeauna pe spetite.

Acum *e bolnav și are mare nevoie* de o hrană mai bună.

N-ați putea aranja în așa fel ca să ia masa la cantina de la Kremlin? Vă rog foarte mult să luați această măsură; totodată, să-i acordați o rație alimentară (mărită) și tot sprijinul necesar.

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

452

CĂTRE N.N. KRESTINSKI²⁹⁰

11.VIII.1920

Tov. Krestinski,

Tovarășul *Lau*, președintele Uniunii muncitorilor chinezi din Rusia, vrea neapărat să stea de vorbă cu dv. V-aș ruga foarte mult să-i dați această posibilitate.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

453

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE
ȘI SECȚIILOR AGRICOLE GUBERNIALE²⁹¹

Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să suspende, în condițiile specificate mai jos, pînă la o nouă hotărîre

specială*, aprovizionarea cu lemne de foc prin munca voluntară a șefilor și subșefilor de ocoale silvice și a personalului de pază a pădurilor, trasându-le sarcina să depună toate eforturile pentru prevenirea și stingerea incendiilor prin: 1) întărirea generală a supravegherii continue, în special în locurile expuse incendiilor, cum sînt zonele din imediata apropiere a căilor ferate și a drumurilor cu circulație intensă, în locurile de depozitare a lemnului de foc, în parchetele de tăiere care n-au fost curățate, precum și în turbării; 2) organizarea unei rețele de posturi fixe și de patrulare sistematică în cuprinsul ocoalelor silvice; 3) luarea de măsuri urgente pentru curățarea parchetelor de rămășițele lemnului tăiat și 4) participarea personală obligatorie la stingerea incendiilor. În toate cazurile de participare la alte lucrări — bunăoară, la stingerea incendiilor sau la săparea de șanțuri de izolare etc. — se vor întocmi acte aparte, din care să se vadă munca intensă a administrației pădurilor. Răspunderea pentru aplicarea tuturor acestor măsuri revine șefilor de ocoale. Secțiunile agricole guberniale sînt obligate să trimită săptămînal la Direcția ocrotirii pădurilor informări despre mersul lucrărilor de prevenire și stingere a incendiilor și despre participarea organelor administrative ale silviculturii la această acțiune.

Neîntocmirea de procese-verbale și acte precise din care să se vadă cum își îndeplinesc șefii de ocoale îndatoririle lor va fi considerată drept o abatere gravă.

Președintele C.C.P., *Lenin***

Scrisă între 11 și 13 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după un text dactilografiat completat și semnat de V.I. Lenin

* Cuvintele „pînă la o nouă hotărîre specială“, precum și ultimul alineat al acestei telegrame au fost scrise de mina lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Telegrama a fost semnată și de S.P. Sereda, comisar al poporului pentru agricultură, și de V. A. Avanesov. — *Nota red.*

454

CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI²⁹²

Către *Micul Consiliu*:

Vă rog să examinați această cerere (paragr. b să fie discutat, *în parte*, în ședința Biroului Organizatoric). Ea trebuie satisfăcută într-o *anumită măsură*, deoarece lupta împotriva analfabetismului este o sarcină *mai importantă decât altele*.

Lenin

*Scrisă nu mai devreme de 11
august 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

455

CĂTRE D.I. KURSKI

Tov. Kurski,

Cine a scos lucrarea asta în condiții așa de proaste ?²⁹³
E un adevărat haos. Nici măcar titlul nu e clar.
O adunătură de mărunțișuri și de proclamații.
Cel ce a redactat textul e un nepriceput sau un sabotor?
Ar trebui editate într-un volum asemănător *principalele legi în vigoare* (acum, în anul 1920).

Lenin

Scrisă nu mai târziu de 12 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

456

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

Poate că ar trebui să-i spunem lui Smilga că (după stringerea recoltei) ar trebui să luăm în armată absolut *toți bărbații adulți*.

Cred că ar fi cazul.

Din moment ce Budionnii pleacă în sud, trebuie să întărim nordul.

Scrisă la 12 august 1920

Se publică pentru prima oară,
după manuscris

457

CĂTRE N.N. KRESTINSKI²⁹⁴

Tov. Krestinski,

Nu s-ar putea totuși să verificăm toate astea cu ajutorul unei comisii *severe*? Voznesenski a lucrat cu pri-cepere.

Nu se comite o greșeală prin înlăturarea lui? Nu-s la mijloc unele animozități personale sau unele intrigi?
12.8.1920

Lenin

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

458

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

Petrograd, Smolnii. Pentru Zinoviev

Krjijanovski îmi comunică: președintele comitetului sărăcimii din imobilul de pe Aleksandrovski prospekt nr. 15 (Petrogradskaia storona) amenință cu percheziții și cu confiscarea avutului pe profesorul Ghenrih Osipovici Graftio, locatar al apartamentului nr. 3.

Graftio e profesor emerit și, totodată, e un om de-al nostru. Trebuie să-l apărăm împotriva abuzurilor suszi-sului președinte. Vă rog să-mi comunicați ce măsuri ați luat.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 13 august 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după textul consemnat de Lidia
Fotieva și semnat de V. I. Lenin

459

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN
ȘI O TELEGRAMĂ PENTRU L.B. KAMENEV

14.VIII.1920

Tov. Cicerin,

Sper că-l veți informa în amănunțime pe Kamenev, indicându-i *toate* faptele concrete care demonstrează că Franța și Daszynski *încearcă să torpileze i n t î l n i r e a* de la Minsk²⁹⁵.

Este necesar să faceți acest lucru. Absolut necesar.

Trebuie să-i comunicăm lui Danișevski să înceapă prin a declara **în mod solemn** că

(a) vom respecta independența și suveranitatea,

(b) granița admisă de noi e **mai convenabilă** decât cea propusă de Curzon²⁹⁶,

(c) nu pretindem nici un fel de contribuții. Nu-i așa?

Vă trimit spre cifrare următoarea telegramă, prin care răspund la rugămintea lui Kamenev:

Tovarășului Kamenev Cifrat

Totul se reduce, după părerea mea, la încercarea Franței și a lui Daszynski de a torpila însăși întâlnirea de la Minsk, iar după aceea, probabil, și armistițiul. Sper că Anglia nu va mai putea să ducă război, iar fără ea totul cade la pământ. Din Polonia nu ne parvin aproape de loc știri. Puținele știri pe care le primim pledează în sprijinul celor hotărâte de noi în plenara Comitetului Central: să dăm dovadă de cea mai mare vigilență, și atunci vom câștiga neapărat această campanie. Faptul că i-am trezit pe muncitori este, prin el însuși, un lucru destul de important. *Lenin*.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Anglia încearcă să demonstreze că *noi* sîntem aceia care vrem să torpilăm întâlnirea. Trebuie să-i trimitem de urgență lui Kamenev **toate** documentele care dovedesc contrarul.

460

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

Unui comandant-șef nu-i este permis să se enerveze. Dacă departamentul *armatei* sau comandantul-șef *nu renunță* la cucerirea Varșoviei, *ea* trebuie *cucerită* (spuneți-mi ce măsuri extraordinare trebuie luate pentru asta?).

E o absurditate să vorbești de încheierea *cît mai grabnică* a armistițiului într-un moment cînd inamicul e *în ofensivă*.

Din moment ce polonezii au trecut la ofensivă pe *toată* linia, nu trebuie să ne lamentăm (ca Danișevski), căci așa ceva e ridicol.

Trebuie să ne gîndim la unele *contra măsuri*: acțiuni militare (învăluiri, tergiversarea *tuturor* tratativelor etc.).

Scrisă nu mai devreme
de 14 august 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

461

*CĂTRE DIRECȚIA STAȚIUNILOR
BALNEOCLIMATERICE
ȘI A SANATORIILOR DIN CAUCAZ

17.VIII.1920

Vă rog să faceți tot posibilul pentru a asigura cele mai bune condiții de cazare și tratament pentru aducătoarea acestei scrisori, tovarășa Inessa Feodorovna Armand, cu fiul ei bolnav.

Vă rog să acordați astfel unor tovarăși membri de partid pe care-i cunosc personal toată încrederea și tot sprijinul dv.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicatu pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

462

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.H. DANIȘEVSKI

Cifrat

Pentru Danișevski

E ridicol să ne plîngem de perfidia inamicului atîta timp cît n-a fost încheiat încă armistițiul. Păstrați-vă tot calmul și toată fermitatea, nu cedați nici un pas pînă ce polonezii nu vor dovedi că într-adevăr vor pace.

Lenin

Scrisă la 17 august 1920
Expedită la Minsk

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

463

*CĂTRE COMISARII POPORULUI
ȘI MEMBRII COLEGIILOR²⁹⁷

17.VIII.1920

Tovarășul *Louis Fraina*, un comunist american care a rămas pentru un timp la Moscova și care este autorul unor lucrări extrem de utile (despre bolșevism, despre istoria și tactica bolșevismului), scrise în limba engleză, are neapărată nevoie de *cîțiva traducători* din limba rusă în limba engleză pentru a lucra în permanență cu el²⁹⁸.

Pot să fie și nemembri de partid.

Vă rog să căutați oameni potriviți, care cunosc *b i n e* limba engleză, și să comunicați numele lor la *secretariatul nostru*.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1957,
în revista
„Inostrannaia Literatura” nr. 11

Se tipărește după manuscris

464

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

18.VIII.1920

Tovarășe Sergo,

Inessa Armand pleacă astăzi. Vă rog să nu uitați promisiunea făcută. E necesar să trimiteți o telegramă la Kislovodsk prin care să dați dispoziție să se asigure o bună cazare pentru dînsa și pentru fiul ei și, totodată, să urmăriți dacă s-a făcut totul cum trebuie, altfel, cei de acolo n-o să facă nimic.

Vă rog să-mi răspundeți printr-o scrisoare, iar dacă se poate și printr-o telegramă, în care să-mi comunicați: „am primit scrisoarea, voi face tot ce trebuie, voi controla totul în mod riguros“.

Vă rog foarte mult ca, ținînd seama de situația nesigură care domnește în Kuban, să stabiliți legătura cu Inessa Armand, pentru ca, în caz de nevoie, să poată fi evacuată la timp, împreună cu fiul ei, în direcția Petrovsk și Astrahan, sau să fie cazați (intrucît fiul ei este bolnav) undeva în munți, lingă țărmul Mării Caspice, și, în general, să fie luate toate măsurile de precauție.

Scrieți-mi, vă rog, din cînd în cînd despre situația din Persia etc.

Prea rar mă informați despre toate acestea.

Cu salutări, al dv., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

465

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA

Cifrat

Pentru Smilga

Ofensiva polonezilor face ca pentru noi să capete o mare importanță intensificarea ofensivei, fie și numai

pentru câteva zile. Faceți pentru asta tot ce-i posibil. Dacă considerați că e util, adresați un ordin către trupele noastre, în care să spuneți că, încordându-și acum toate forțele, vor asigura Rusiei condiții favorabile de pace pe mulți ani înainte.

Lenin

Scrisă la 18 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

466

CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARIILOR POPORULUI

Rog Micul Consiliu să examineze cât mai repede chestiunea și, pe cât e posibil, s-o rezolve în mod favorabil²⁹⁹.

18. VIII. *Lenin*

Scrisă la 18 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

467

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA

19.VIII

Minsk. Pentru Smilga

Tov. Troțki are să vă comunice în mod amănunțit o hotărîre a Biroului Politic³⁰⁰ din care veți vedea că împărtășim pe de-a-ntregul punctul dv. de vedere. Este necesar să depuneți toate eforturile pentru ca muncitorii și țărani bielorugi să vă dea imediat, cu o promptitudine revoluționară, completări de trupe de trei și de patru ori mai numeroase, chiar dacă oamenii vor veni doar în opinci și în cămașă.

Trebuie, totodată, să intensificați considerabil acțiunea de agitație cu ajutorul avioanelor, pentru a explica

muncitorilor și țăranilor polonezi cum capitaliștii lor torpilează tratativele de pace și-i condamnă astfel să-și verse singele fără rost.

Lenin

Scrisă la 19 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie dactilografială

468

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.V. RADEK

Rog să fie expediată **c i f r a t**
Tovarășului Smilga, *p e n t r u R a d e k*

Vom ține seama de considerentele prezentate de dv. Vă rog, de vreme ce vă duceți la Dzerjinski, să insistați asupra necesității de a zdrobi mai repede și mai energic, și fără cruțare, pe moșierii și chiaburii polonezi și, totodată, de a ajuta în mod real pe țăranii, dându-le pământ din moșiile panilor și lemne din pădurile lor. Trimiteți-mi informații mai amănunțite și urmăriți la fața locului cum sînt aplicate măsurile luate.

Lenin

Scrisă la 19 august 1920

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

469

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.P. ZATONSKI

Rog să fie expediată
c i f r a t

Pentru *Z a t o n s k i*

(Skleanski cunoaște adresa și cifrul)

Comunicați-mi mai amănunțit ce ați făcut pentru a-i ridica la luptă pe țăranii din Galiția. Vi s-a trimis arma-

ment. E de ajuns? Zdrobiți fără milă pe pani și pe chia-buri, pentru ca muncitorii agricoli, și masele țărănești în general, să simtă că se produce o schimbare radicală în folosul lor. Faceți agitație cu ajutorul avioanelor?³⁰¹

Lenin

Scrisă la 19 august 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

470

CĂTRE M.N. POKROVSKI

Tovarășului *P o k r o v s k i*

- 1) Care este situația *juridică* a Proletcultului?³⁰²
- 2) *Ce* reprezintă și 3) *de cine* a fost numit centrul lui conducător?
- 4) Ce sumă i-ați alocat din partea Comisariatului poporului pentru învățămînt?
- 5) În plus: unele informații mai *i m p o r t a n t e* privind situația, rolul și rezultatele activității Proletcultului.

Lenin

Scrisă nu mai târziu de 20 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

471

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE

Totul cifrat

Tovarășului **Ordjonikidze**

Astăzi, în ședința Biroului Politic am adoptat hotărîrea, obligatorie pentru dv., de a pleca la Rostov pentru a lua parte, în cel mai scurt timp, la lichidarea trupelor debarcate în Kuban și în regiunea Mării Negre³⁰³. Urgan-

tați această acțiune, concentrați-vă asupra ei toate eforturile și informați-mă mai des. Lăsați pe cineva la Baku în locul dv. Încă o rugămintă: nu uitați promisiunea ce mi-ați făcut-o de a aranja cazarea și tratamentul pentru Inessa Armand și fiul ei, bolnav, care au plecat de aici la 18 august și care acum au ajuns, probabil, la Rostov.

Lenin

Scrisă la 20 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

472

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI K.B. RADEK, F.E. DZERJINSKI
ȘI TUTUROR MEMBRILOR
COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI MUNCITORESC COMUNIST
DIN POLONIA

Cifrat

Tovarășului *S m i l g a*, pentru Radek, Dzerjinski și pentru toți membrii Comitetului Central polonez

Dacă în gubernia Sedleț țaranii cu pământ puțin au început să ocupe moșiile, este absolut necesar ca Comitetul revoluționar polonez să publice o hotărâre specială prin care să acorde neapărat țăranilor o parte din pământurile moșierești; aceasta pentru a ajunge, cu orice preț, la o împăcare între țaranii cu pământ puțin și muncitorii agricoli. Aștept răspunsul dv.

Lenin

Scrisă la 20 august 1920

*Publicată pentru prima oară parțial
în 1938, în revista „Bolșevik” nr. 2*

*Publicată pentru prima oară
în întregime
(în facsimil) în 1951, în cartea
„Felix Edmundovici Dzerjinski.
1877—1926”, Moscova*

Se tipărește după manuscris

473

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI L.B. KAMENEV ȘI O SCRISOARE
CĂTRE G.V. CICERIN

Pentru K a m e n e v. C i f r a t

E îndoielnic că vom lua curînd* Varșovia. Inamicul s-a întărit acolo și atacă. E clar că Lloyd George își împarte în mod conștient rolurile cu Churchill, încercînd să camufleze cu o frazeologie pacifistă adevărata politică a francezilor și a lui Churchill și păcălind pe niște prostănaci ca Henderson et Co. Depuneți toate eforturile pentru a explica acest lucru muncitorilor englezi, scrieți chiar dv. articole și teze pentru lămurirea lor, învățați-i marxismul în chip concret, deprindeți-i să folosească oscilațiile operate de Hendersoni spre stînga, arătați-le cum se face agitație în rîndul maselor, — în asta constă, în momentul de față, principala dv. sarcină. Lloyd George ne-a înșelat cu pacifismul lui și l-a ajutat pe Churchill să debarce trupe la Danzig, în sprijinul polonezilor. Aici e fondul chestiunii. Căutați să mențineți contactul cu ministrul plenipotențiar al României.

Lenin**

Tov. Cicerin, expediați, vă rog, această telegramă dacă n-aveți nimic împotriva. Dacă există vreo obiecție, să ne înțelegem la telefon.

Lenin

Scrisă la 20 august 1920
Expediată la Londra

Se lipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Cuvîntul „curînd“ a fost scris de G. V. Cicerin. — *Nota red.*

** Telegrama a fost semnată și de G.V. Cicerin. — *Nota red.*

474

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

20.VIII.1920

Tovarășului Zinoviev

Pentru comitetul Întreprinderii cartografice
de stat nr. 1 (fostă A. Illin), str. Preajka nr. 5

Vă mulțumesc din suflet pentru trimiterea a încă unui exemplar din atlasul „Căile ferate ale Rusiei” și vă rog să nu uitați că, dacă e vorba să scoateți un nou atlas cu noua împărțire administrativă, trebuie să strângeți *cu multă grijă* de la respectivele comisariate ale poporului date cu privire la hotarele guberniilor noi, ca și la acelea ale republicilor Tatară, Bașkiră etc. și ale altor regiuni și comune (germană, ciuvașă) etc.

Mă îndoiesc că s-ar putea face ceva bun fără instituirea unei comisii pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Expedită la Petrograd

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

475

NOTĂ PENTRU SECRETARĂ

Comunică-i lui Cicerin:

1) După mine, Kamenev are dreptate: răspunsul trebuie dat *prin el* (și să fie negativ).

2) Tratatивele cu Vanderlip să le începem *prin Krasin*; trebuie să stabilim precis *condițiile*, fără să-l chemăm aici pe Vanderlip³⁰⁴.

Scrisă înainte de 21 august 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

476

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC
AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Krestinski,
pentru *Biroul Organizatoric*

Sînt de acord cu cele spuse de Krestinski că Preobrajenski „n-a reușit“.

Trebuie explicat într-o formă mai amănunțită, *mai agitatorică*, mai emoționantă și mai clară, mai concretă.

Ar putea să scrie *Zinoviev* (mîine, 5/VIII, el e aici), iar Biroul Organizatoric să facă eventualele schimbări³⁰⁵

Lenin

Scrisă la 24 august 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

477

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
PREȘEDINTELUI
COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL
NIJNI NOVGOROD

*Nijni Novgorod, pentru președintele comitetului executiv
gubernial*

O copie pentru laboratorul de radio

Îndată ce primiți această telegramă, luați toate măsurile convenite pentru a-l sprijini din plin pe Botin, care e trimis la Nijni Novgorod în vederea efectuării unor lucrări militare de importanță statală, precum și măsurile necesare pentru a asigura cartiruirea și aprovizionarea cu alimente a echipei postului militar de radio nr. 605, care se află la dispoziția lui Botin. I se vor pune acestuia la dispoziție mijloacele de transport necesare, i se va

acorda rație militară de front și locuință pentru dînsul și pentru soția și fiica lui.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*
24.VIII.1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
semnat de V. I. Lenin*

478

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

Tovarășe Sergo,

Vă trimit niște informații primite de mine. Vă rog să mi le înapoiți însoțite de observațiile dv., din care să se vadă ce e și ce nu e adevărat³⁰⁶.

Pe cît se pare, uneori vă înfuriați strașnic, nu-i așa?

Poate că ar trebui să vă luați niște ajutoare și să vă organizați în chip mai sistematic munca.

Sper că nu vă veți simți ofensat de observațiile mele și îmi veți răspunde sincer ce anume aveți de gînd să îndreptați și cum anume.

Cu salutări, al dv., *Lenin*

Scrisă înainte de 27 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

479

*TOVARĂȘULUI EDWARD MARTIN

27.VIII.1920

Scumpe tovarăș,

Îmi dau seama că îmbolnăvirea dv. se datorește muncii prea încordate pe care ați depus-o pentru Internaționala Comunistă. Tovarășul John Reed mi-a vorbit despre acest lucru.

Vă rog să primiți din partea mea cele mai bune urări, cele mai sincere mulțumiri și încredințarea că sint gata să fac tot ce-mi stă în putință pentru a vă ajuta.

Cu cele mai bune urări. Al dv.,

Vl. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1957,
în revista
„Inostrannaia Literatura“ nr. 11

Se tipărește după manuscris
Tradusă din limba engleză

480

CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI

27.8.1920

Către Micul Consiliu

Dat fiind că tov. *Vorovski* a contractat o boală *extrem de grea* și de periculoasă (febră tifoidă, congestie pulmonară etc.), vă rog să aprobați de urgență un ajutor substanțial în bani pentru tratament medical și supraalimentație.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

481

CĂTRE N.N. KRESTINSKI³⁰⁷

Sint de acord, cu condiția ca la această concluzie („se pune în vedere“) să se adauge neapărat: *nu este permis* a se angaja polemici interdepartamentale, a ataca *Consiliul economic superior, Comisariatul poporului pentru aprovizionare* și alte comisariate.

Lenin

Scrisă la 27 august 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

482

CĂTRE F.E. DZERJINSKI

Tov. Dzerjinski,
 Îți trimit alăturat o telegramă cifrată primită de la
 tov. Beloborodov³⁰⁸.

E vorba, după părerea mea, de un mare pericol.
 Propun ca:

Biroul Politic să adopte următoarea directivă:

Biroul Organizatoric, de acord cu Comisariatul
 poporului pentru problemele militare și cu Ceka,
 să stabilească măsuri *urgente* de luptă împotriva
 pericolului unei răscoale și să mobilizeze suficiente
 forțe militare, cekiste și de partid.

Vă rog să transmiteți numai decît toate acestea
 tovarășului *Krestinski* (dînsul pleacă azi, doar
 pentru cîteva ore) și, în ce vă privește, să luați *imediat*
toate măsurile necesare.

Dacă o să izbucnească o răscoală în Kuban, atunci
toată politica noastră (de care am vorbit la ședința Comi-
 tetului Central) o să dea greș. Trebuie, cu orice preț,
 să preîntîmpinăm o răscoală, iar pentru asta să nu cru-
 țăm nici oamenii, nici forțele. N-ar fi cazul să-l trimitem
 acolo pe Manțev?

Al dv., *Lenin*

*Scrisă nu mai devreme
 de 28 august 1920*

*Se lipărește pentru prima oară,
 după manuscris*

483

CĂTRE MICUL CONSILIU
 AL COMISARIILOR POPORULUI³⁰⁹

Către Micul Consiliu :

E necesar ca ajutorul să fie centralizat, concentrat
 într-un singur loc și apoi repartizat *în mod just*.

31/8

Lenin

Scrisă la 31 august 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
 în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se lipărește după manuscris

484

CĂTRE N.I. BUHARIN

Tov. Buharin,

După părerea mea, *ar trebui* să traducem în limba rusă cartea lui De Leon „Two pages etc.“, însoțită de adnotări și de o prefață a lui Fraina³¹⁰. Am să scriu și eu câteva cuvinte.

Dacă ești de acord, *dă dispoziții* în acest sens Editurii de stat.

Dacă nu, o să mai discutăm noi.

Lenin

Scrisă la sfârșitul verii anului 1920

*Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista „Jizn“ nr. 1*

Se lipărește după manuscris

485

CĂTRE BIBLIOTECA MUZEULUI RUMEANȚEV³¹¹

Dacă, potrivit regulamentului, nu se împrumută dicționarele pentru acasă, nu s-ar putea să le capăt pentru o seară, pentru o noapte, când biblioteca este închisă?
L e   î n   a p o i e z   a   d o u a   z i   d i m i n e a ț a .

Să mi se dea pentru o singură zi,
spre a mă documenta:

I. Două dicționare *dintre cele mai bune* și mai complete de limba *g r e a c ă*, *din greacă în germană*, franceză, rusă sau engleză.

II. Cele mai bune dicționare *filozofice*, dicționare de termeni filozofici: în limba germană, mi se pare, acela al lui Eisler; în engleză, mi se pare, acela al lui Baldwin; în limba franceză, mi se pare, acela al lui Franck (dacă nu există altul mai nou); în limba rusă, unul dintre cele noi.

III. Istoria filozofiei grecești:

- 1) *Zeller*, cea mai nouă ediție completă,
- 2) *Gomperz* (filozof vienez): „*Griechische Denker*“*.

Scrisă la 1 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1929,
în revista „Ogonek“ nr. 3

Se tipărește după manuscris

486

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE

2.IX.1920

Consiliul revoluționar
al Frontului caucazian
Pentru Ordjonikidze

Am primit telegrama dv. N-are rost să vă supărați. Dacă cele comunicate de X nu corespund adevărului³¹², întocmiți liniștit o scrisoare de dezmințire de vreo zece rînduri și trimiteți-mi-o mie. Vă rog să-mi comunicați ceva mai multe amănunte despre mersul luptei împotriva banditismului și despre modul cum i-ați încartiruit la Kislovodsk pe lucrătorii sovietici despre care v-am vorbit aici personal**.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

487

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

Tov. Krestinski,
Sînt de părere că, pentru asemenea irosire de hîrtie bună și de mijloace tipografice, cei vinovați trebuie

* — „Gînditori greci“. — *Nota trad.*

** Vezi și volumul de față, documentul 464. — *Nota red.*

dați în judecată, iar unii din ei scoși din slujbă și arestați³¹³.

Lenin

2. IX.

Scrisă la 2 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

488

CĂTRE L.B. KRASIN

*Rog să se trimită lui Krasin,
cifrat*

Maria Feodorovna Andreeva cere să fie trimisă în America sau în țările scandinave ca delegată a Comisariatului poporului pentru comerțul exterior³¹⁴.

2.IX. *Lenin*

Scrisă la 2 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1958,
în revista „Teatr” nr. 4*

Se tipărește după manuscris

489

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A ARTISTEI N.E. NIKULINA

Mult stimată Vladimir Ilici,

Numai situația disperată în care mă aflu m-a determinat să vă importunez cu umila mea rugămintă. Am 74 de ani, din care 51 am slujit, pe măsura puterilor și a priceperii mele, scumpei mele Moscove... Știind cât de greu e acum cu locuințele, am cedat cu plăcere, din proprie inițiativă, câteva camere din căsuța mea. Nu mi-am păstrat decît pe cele necesare mie sau pe cele de trecere, care nu pot fi încălzite și locuite. Acum sînt amenințată că o să mi le ia și pe astea. Vă implor, ajutați-mă... Cîteva cuvinte scrise din ordinul dv. vor prezenta suficientă garanție că voi fi lăsată în pace.

Cu distinsă considerație,

N. Nikulina,
artistă emerită a Teatrului mic

Verificați faptele și cereți telefonic să fie lăsată în pace.

*Scrisă nu mai devreme
de 3 septembrie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

490

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI JUDEȚEAN DE APROVIZIONARE PODOLSK

Comitetul județean de aprovizionare Podolsk
O copie pentru Comitetul executiv județean Podolsk

Mi-a fost înmînată personal cererea alăturată³¹⁵.

Pot să confirm că țărani din Bogdanovo (Bogdaniha, cum i se mai spune) se află într-o situație alimentară grea. De aceea vă rog să examinați imediat cererea lor și, pe cît se poate, să le ușurați situația, adică, pe cît se poate, să reduceți cotele pe care urmează să le livreze în cadrul predării obligatorii.

Vă rog să-mi comunicați hotărîrea dv. atît în scris cît și printr-o telefonogramă.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

6.IX.1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

491

CĂTRE L.A. FOTIEVA³¹⁶

Pentru Lidia Aleksandrovna

Citește această scrisoare, trimite-o la secția tehnică-științifică și *o z i* ce s-a făcut (n-ar fi cazul să-i trimitem lui o scrisoare?).

6.IX

Lenin

Scrisă la 6 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

492

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI

Azi am semnat o hotărîre a Micului C.C.P. prin care se repartizează încă o clădire (pare-se, cea din stradela Ştatnaia nr. 12) *Secţiei extraşcolare* (stradela Ştatnaia nr. 13).

Aş vrea să vă rog:

- 1) să vedeţi această clădire;
- 2) să spuneţi dacă poate fi complet renovată şi *în cît timp anume*;
- 3) dacă e destul de potrivită.

Scrisă la 7 septembrie 1920

Se tipăreşte pentru prima oară,
după manuscris

493

CĂTRE L.D. TROŢKI

Tovarăşe Troţki,

Această telegramă cifrată am primit-o astăzi ca răspuns la cererea mea de azi-noapte de a mi se da lămuriri în legătură cu „pseudonimul“ (el a fost chemat aici la noi; a fost întrebat şi Gusev³¹⁷...* Gusev nu se opune.

Dar cele comunicate de el despre marea înfrîngere a Armatei a 13-a sînt extrem de îngrijorătoare şi de importante.

Sînt de părere că trebuie să privim lucrurile cu toată seriozitatea, ţinînd seama de întreaga situaţie, şi 1) să cerem imediat lămuriri de la comandantul-şef, 2) să punem această chestiune în şedinţa de astă-seară a Comitetului Central...*

---

* În copia dactilografiată, acest fragment de text lipseşte, iar o mină necunoscută a scris: „(s-a rupt o parte şi nu i s-a putut stabili conţinutul)“.
— *Nota red.*

..., N-ar fi bine să-l numim pe Frunze comandant al frontului de luptă împotriva lui Vranghel și să-i încredințăm chiar acum acest post?³¹⁸ I-am cerut lui să discute cât mai curînd cu d-ta. El spune că a studiat frontul lui Vranghel, că s-a pregătit să pornească spre acest front și că cunoaște (din experiența bătăliilor din regiunea Ural) metodele de luptă împotriva cazacilor.

Lenin

Scrisă la 8 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară parțial în cartea „Istoria războiului civil din U.R.S.S. 1917—1922”, vol. 5

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după o copie dactilografiată

494

CĂTRE L.D. TROŢKI

9.IX.1920

Cifrat

Pentru Troțki

Consider că propunerea lui Iakovlev în legătură cu armata din Crimeea, ce ți-a fost transmisă din partea lui Gusev, este extrem de importantă. Te sfătuiesc să primești această propunere, să institui un control special și, independent de asta, să întocmești imediat un manifest, care să fie semnat de d-ta, de Kalinin, de mine, de comandantul-șef, de Brusilov și de o serie de alți foști generali și care să cuprindă propuneri precise, să specifice exact garanțiile și, totodată, să arate ce soartă are Galiția Orientală și cât de impertinenți au devenit polonezii. Te rog să-mi trimiți cât mai repede răspunsul d-tale; ar fi și mai bine dacă aș primi, o dată cu el, și proiectul de manifest scris de d-ta³¹⁹.

Lenin

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

495

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.K. ORDJONIKIDZE

9.IX.1920

Cifrat

Consiliul militar-revoluționar al Frontului caucazian
Pentru Ordjonikidze

Lichidarea urgentă și totală a diferitelor bande și a rămășițelor de detașamente albgardiste din Caucaz și Kuban este o chestiune de maximă importanță statală. Informați-mă mai des și mai precis cum se prezintă situația.

Lenin

Publicată pentru prima oară
la 28 octombrie 1936,
în ziarul „Pravda” nr. 293

Se tipărește după manuscris

496

CĂTRE A.G. ȘLIHTER*

9.IX.1920

Tovarășe Șlihter,

Vreau să vă fac o rugămintă: la Tambov se află două tovarășe pe care le cunoaște Nadejda Konstantinovna: bătrîna Elizaveta Nicolaevna Azancevskaja și fiica ei, Anna Vasilievna.

Adresa lor este: *T a m b o v*, hotel Nikolaevski, camera nr. 1, mi se pare.

Nadejda Konstantinovna vă roagă foarte mult să luați măsuri ca ele să capete *tot ce e posibil* în ce privește alimentele. Bătrîna *merită* din plin acest lucru.

---

* Pe plicul acestei scrisori, V.I. Lenin a scris: „*T a m b o v*. Tovarășului *Ș l i h t e r*. președintele comitetului executiv gubernial (din partea lui Lenin)”, — *Nota red.*

Fiți bun și răspundeți-mi, în câteva cuvinte, ce ați făcut, dacă ați luat măsuri ca ele să nu fie date uitării în lipsa dv. (cînd sînteți *p l e c a t ș. a. m. d*).

Cum se prezintă situația la Tambov?

Bintuie foametea?

Nu e asigurată hrana (prin mijloace locale)?

Ce ați întreprins în acest sens?

Cele mai bune salutări! Al dv., *Lenin*

Expedită la Tambov

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se lipărește după manuscris

497

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. RÏKOV ȘI A.M. LEJAVA

Consiliul economic superior. Pentru Rïkov
Comisariatul poporului pentru comerțul exterior.
Pentru Lejava

O serie de mari tranzacții pentru exportul de cherestea, încheiate de delegația noastră comercială la Londra, au o mare importanță politică și economică, întrucît ele înseamnă, de fapt, o spargere a blocadei. De aceea trebuie să urmărim cu deosebită grijă ca livrările prevăzute în respectivele contracte să se facă cum trebuie, în termenul convenit și în condițiile stabilite. Vă rog să dați numaidecît dispozițiile necesare în acest sens și să introduceți un control eficace asupra îndeplinirii lor.

Totodată, este evidentă necesitatea de a spori pe toate căile fondul nostru de export, în primul rînd prin intensificarea exploatării pădurilor pentru export. Pentru a imprima acestor exploatări un caracter de șoc, vă rog ca în cel mai scurt timp să elaborați și să prezentați Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de măsuri necesare, menționînd printre ele și organizarea contro-

lului asupra organelor care se ocupă de exploatarea forestiere pentru export³²⁰.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 10 septembrie 1920

*Publicată la 18 septembrie 1920,
în ziarul „Ekonomiceskaia Jizn”
nr. 207*

*Se tipărește după textul scris
de mîna unui necunoscut
și semnat de V.I. Lenin*

498

CĂTRE I. G. RUDAKOV

Petrograd. Pentru *Rudakov*, șeful secției combustibil
a Comunei din Petrograd

O copie la Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd

Vă rog să aprovizionați cu lemne comisia pentru îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor de știință.

Dacă se ivesc divergențe în ce privește cantitatea cuvenită sau se ridică unele obiecții, vă rog să-mi scrieți câteva rînduri.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 10 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

499

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin

Vă mulțumesc foarte mult pentru informația trimisă³²¹. Răspunsul dv. e mult mai bun; vă rog să-l semnați și să-l trimiteți francezilor sub semnătura dv. (puteți să adăugați: la rugăminta lui Lenin).

Al dv., *Lenin*

*Scrisă numai de vreme
de 11 septembrie 1920*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

500

CĂTRE A.G. BELOBORODOV

Pentru Beloborodov,
președintele Consiliului Armatei muncii din sud-est

Consiliul Muncii și Apărării, în ședința sa din 10/IX, a hotărît să pună în vedere Consiliului Armatei muncii din sud-est că greșit a procedat reținînd la Bataisk un tren marșrutizat care era încărcat cu materiale pentru construcția liniei ferate Kizlear—Starii—Terek și-l obligă să ia toate măsurile necesare pentru a păstra intacte aceste bunuri și a le trimite la destinație.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă la 13 sau 14 septembrie
1920

Se tipărește pentru prima oară,
după textul consemnat de L.A. Fotieva
și semnat de V.I. Lenin

501

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI V.I. CIUBAR și V.N. KSANDROV

Prin fir direct

Biroul industrial din Ucraina. Pentru Ciubar
Direcția centrală a minelor de cărbune din regiunea
Donețului

Pentru Ksandrov

Consiliul Muncii și Apărării, în ședința sa din 10/IX, a hotărît să dea o admonestare severă Biroului industrial din Ucraina și Direcției centrale a minelor de cărbune din regiunea Donețului pentru că n-au prezentat datele cerute: 1) la 20/VIII de Direcția generală a cărbunelui și 2) la 4/IX de Consiliul Muncii și Apărării, punîndu-le, totodată, în vedere că, în caz că nu vor da imediat un

răspuns satisfăcător, se vor lua măsuri și mai severe față de întreg personalul acestor instituții.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă la 13 sau 14 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după textul consemnat de L. A. Fotieva și semnat de V. I. Lenin

502

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI CAUCAZIAN

Consiliul revoluționar al Frontului caucazian

Consiliul Muncii și Apărării a luat hotărârea de a sancționa Consiliul revoluționar al Frontului caucazian cu admonestare severă pentru neexecutarea dispoziției din 25/VI a Consiliului Muncii și Apărării și a ordinului din 5/VII al statului-major de campanie al republicii³²², avertizînd, totodată, pe membrii Consiliului revoluționar al Frontului caucazian că, dacă nu vor depune toate eforturile pentru executarea dispozițiilor menționate, vor fi arestați și deferiți justiției.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă la 13 sau 14 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după textul consemnat de M. I. Gleasser și semnat de V. I. Lenin

503

CĂTRE V. A. AVANESOV³²³

Instituți o comisie de anchetă, în care să numiți, de acord cu Skleanski, comuniști din rîndurile militarilor și din care să facă parte și comuniști trimiși de dv. (și scrieți-mi cîteva rînduri).

S risă la 14 septembrie

Se tipărește pentru prima oară, după textul consemnat de secretară

504

CĂTRE MINERII DIN CEREMHOVO³²⁴

15.IX.1920

Direcția generală a minelor de cărbuni din Siberia
de răsărit.

Pentru muncitorii minieri și pentru personalul tehnic

Dragi tovarăși,

Vă mulțumesc din tot sufletul pentru mesajul vostru de salut din 2 august 1920, care mi-a fost transmis de tov. Ivan Iakovlevici Ilin. Convorbirea pe care am avut-o cu tov. Ilin despre munca intensă ce se desfășoară în minele din Siberia și cele relatate de dînsul despre creșterea treptată a disciplinei conștiente în rîndurile oamenilor muncii (care acum nu mai lucrează pentru capitaliști, ci pentru ei înșiși) m-au bucurat nespus de mult.

Ceea ce prețuiesc mai ales în mesajul vostru de salut este, tovarăși, sentimentul de profundă încredere în victoria deplină și definitivă a Puterii sovietice asupra moșierilor, capitaliștilor și exploatatorilor de orice fel, precum și fermitatea și hotărîrea nestrămutată de a birui toate piedicile și greutățile. Tocmai pe această fermitate a muncitorilor, a maselor muncitoare se bazează certitudinea mea, ca și a oricărui comunist, că victoria mondială a muncitorilor și a cauzei muncitorești este inevitabilă.

Cu salutări comuniste și urări de grabnică reușită, al vostru profund devotat

V. Ulianov (Lenin)

„Petrogradskaia Pravda” nr. 253
din 11 noiembrie 1920

Se tipărește după manuscris

505

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.A. IOFFE³²⁵

Rog să fie trimisă lui Ioffe

Plenara Comitetului Central a fost fixată pentru ziua de 20. În noaptea de 19 trimiteți-ne concluzia dv. despre

starea de spirit a polonezilor, arătînd dacă e posibilă încheierea păcii, dacă se poate face acest lucru repede și în ce condiții și în special cum se prezintă problema Lituaniei, a Bielorusiei și a Galiției Orientale.

Lenin

Scrisă la 16 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

506

CĂTRE M. I. KALININ

16.IX.1920

Tovarășului Kalinin

Tovarășe Kalinin,

Tov. Ilin ne roagă să-l lăsăm, pe el și familia lui, pînă în primăvară în *vechea lor locuință* de la fostul hotel *M e t r o p o l*,

întrucît medicii atestă că soția și copiii lui sînt grav bolnavi și au nevoie de condiții mai bune în iarna asta, în vederea apropiatei operații.

Ca unul care-l cunosc pe tov. Ilin încă de dinainte de revoluție, de pe cînd mă aflam în străinătate, vă rog foarte mult să-l ajutați să aranjeze această chestiune.

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

507

CĂTRE A.P. PLATONOV

Tovarășului Platonov

Insist categoric ca tovarășului Skvorțov să i se acorde imediat locuință.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 16 septembrie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

508

CĂTRE A. M. LEJAVA³²⁶

Tovarășului Lejava (după consfătuirea cu Sklean-ski trebuie să hotărîm cît mai repede și să luăm măsuri).

16/IX. *Lenin*

P.S. Asemenea hîrtii trebuie trimise *direct* Comisariatului poporului pentru afacerile interne, ca să nu se mai piardă timp.

Scrisă la 16 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară parțial,
la 24 noiembrie 1963,
în ziarul „Pravda” nr. 328*

*Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris*

509

REZOLUȚIE PE O SCRISOARE
A LUI W.B. VANDERLIP
ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE A.M. LEJAVA³²⁷

Am primit-o la 20/IX.

Trebuie, după părerea mea, să luăm drept bază cea de-a treia propunere și să acționăm *cît se poate de repede*.

Lenin

t o v a r ă ș u l u i L e j a v a :

Dați imediat la tradus și apoi *repede* la dactilografiat în 5—10 exemplare pentru membrii Comitetului Central.

Scrise la 20 septembrie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

510

CĂTRE A.M. LEJAVA

20.IX.1920

Tovarășului Lejava

Tov. Lejava,

Trebuie să vă vedeți *de urgență* cu Zimmerman și să supuneți Biroului Politic următoarele:

Platten ne roagă prin curierul său (Zimmerman (pleacă *m î i n e*, 21/IX): comunist din Elveția; acum e aici) să-i menținem și să-i confirmăm mandatul de reprezentant comercial al R.S.F.S.R. în Elveția, pentru că aceasta

1) l-ar ajuta pe el (pe Platten) să iasă din închisoare (unde a și intrat, pentru a-și ispăși pedeapsa de 6 luni detențiune) *înainte de termen*,

2) ar consolida situația lui în cadrul mișcării comuniste.

Pe Platten trebuie să-l ajutăm și *cu bani*, căci se află într-o situație grea.

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

511

CĂTRE M.I. FRUMKIN³²⁸

Pentru paza trenului împotriva unor atacuri bandițești sinteți, firește, în drept și chiar obligat să luați toate măsurile necesare, inclusiv oprirea lui temporară, pentru că dv. răspundeți de integritatea lui. În ce privește linia ferată Kizlear — Starii Terek, Consiliul Comisarilor Poporului, după o nouă examinare, a confirmat definitiv necesitatea ei.

Lenin

Scrisă la 22 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

512

ÎNSEMNĂRI PE UN RAPORT AL LUI S.S. KAMENEV ȘI O NOTĂ CĂTRE G.V. CICERIN

2) O concesiune teritorială maximă din partea noastră poate fi o graniță pe riul Șara, canalul Oghinski, râurile Iaselda și Stiri și mai departe pe linia de graniță dintre Rusia și Galiția Orientală. O împingere și mai departe, spre răsărit, a graniței noastre ar crea condiții strategice extrem de dificile pentru noi, lipsindu-ne de niște noduri de cale ferată atât de importante ca Baranovici, Lunineț, Sarna și Rovno. În afară de asta, nici starea armatelor noastre și nici situația strategică generală nu ne impun un sacrificiu atât de mare...

Tov. Cicerin, această graniță reprezintă maximum din ce putem accepta. Ea a fost aprobată de Comitetul Central. Trebuie să le-o spui încă o dată, textual³²⁹.

Lenin

Scrisă la 23 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

513

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.A. IOFFE

Să fie trimisă *a s t ă z i*,

cifrat, lui Ioffe în numele plenarei Comitetului Central.

Pentru noi, esențialul este, în primul rînd, să obținem în scurt timp armistițiul, iar în al doilea rînd — ceea ce este mai important — să căpătăm garanții reale că în termen de zece zile vom avea o pace efectivă. Sarcina dv. este să asigurați aceste condiții și să verificați cit de reală este garanția că ele vor fi într-adevăr îndeplinite. Dacă asigurați îndeplinirea acestor condiții, puteți face concesiuni maxime, pînă la linia care merge pe riul Șara, canalul Oghinski, râurile Iaselda și Stiri, iar mai departe pe linia frontierei de stat dintre Rusia și Galiția Orientală. Iar dacă această clauză, cu toate

eforturile și concesiile noastre, nu poate fi de loc asigurată, atunci singura sarcină ce vă revine este să demascați tergiversările polonezilor și să ne demonstrați în mod concludent că o campanie de iarnă a devenit inevitabilă.

Scrisă la 23 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

514

CĂTRE G. V. CICERIN³³⁰

Tov. Cicerin,

Trebuie:

1) să prezentați Comitetului Central, încă o dată, proiectul unei hotărâri în care să se indice **p r e c i s**: Comitetul Central interzice cutare procedeu și cere să se facă cutare lucru;

2) să protestați împotriva **f i e c ă r u i** caz concret de încălcare a hotărârii;

3) să supuneți spre aprobare Comitetului Central numirea unei persoane **r e s p o n s a b i l e** (nu prea „sus-puse“).

Altfel, totul se reduce la o simplă bombăneală.

Lenin

*Scrisă nu mai devreme
de 24 septembrie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

515

CĂTRE S.I. GHILLERSON

Foarte urgent

Praga. Pentru Ghillerson

Publicați numaidecît în presă și transmiteți congresului Partidului social-democrat din Cehoslovacia³³¹ o

dezmințire în sensul că cele spuse de Frantz Beneș despre o pretinsă convorbire pe care ar fi avut-o cu mine în legătură cu posibilitatea sau imposibilitatea dictaturii proletariatului în Cehoslovacia sînt pe de-a-ntregul inventate și că eu nu numai că n-am stat vreodată de vorbă cu el, dar nici măcar nu l-am văzut. Se înțelege că părerea mea — în versiunea prezentată de Beneș — despre Béla Kun și despre revoluția din Ungaria nu este nici ea altceva decît o minciună sfruntată.

Lenin

Scrisă la 25 septembrie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

516

CĂTRE N.A. SEMAȘKO

Tov. *Semașko*,

Vă rog s-o lăsați pe Liubov Isaakovna *Akselrod (Ortodoks)* să stea toată iarna la sanatoriul nr. 2 (stradela Neopalimovski nr. 5) și, totodată, să-i dați o cameră mai potrivită.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Tovarășe *Semașko*,
Comunicați-mi în cîteva cuvinte cum ați instalat-o.
Trebuie ajutată.

Al dv., *Lenin**

Scrisă la 25 septembrie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

---

* Ultimele cuvinte: „Tovarășe *Semașko*, ... Al dv., *Lenin*“ au fost scrise de mina lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

517

*CĂTRE COMITETUL REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA

Tovarășe I.N. Smirnov,

Vă trimit spre examinare următoarele puncte³³².
Scrieți-mi, în câteva cuvinte, care e părerea dv.

Al dv., *Lenin*

1. Să se acorde atenția cuvenită țăranilor sărați din Siberia, cărora să li se repartizeze produse alimentare provenite din predările obligatorii de surplusuri din localitățile respective.

2. Să se organizeze producția de smoală în Siberia, atrăgând în această acțiune Sovietul local și populația (producția locală de smoală).

3. Țăranii primesc cite un pud de grâu, îl macină și obțin cite 18—20 de funți de făină fină. E mai bine să se macine făină obișnuită; țăranii vor fi de acord.

4. Să se acorde o deosebită atenție fierăriilor sătești care repară mașini agricole; să fie aprovizionate cu cărbunii necesari.

Este adevărat că în Siberia au fost cazuri când pentru ungerea căruțelor s-a folosit unt (în loc de smoală)?

26.IX.1920. *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după o copie
dactilografiată

518

O NOTĂ CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI ȘI NIȘTE OBSERVAȚII PE BULETINUL GOELRO NR. 5³³³

Tovarășului *G. M. Krjijanovski*

Gleb Maksimilianovici,

Vă trimit acest buletin, pe care vă rog să mi-l înapoiți împreună cu câteva cuvinte, scrise de dv., după ce veți citi p. 20—21.

Al dv., *Lenin*

...Fără îndoială că la început va trebui să acordăm o deosebită atenție— așa cum se face acum în întreaga Europă și în America— folosirii raționale a inventarului electrotehnic deja existent. Cu greu poate fi supraapreciată importanța pe care o poate avea în momentul defață grabnica punere în funcțiune și cu întreaga lor capacitate a principalelor centrale electrice existente, funcționarea în comun a unui grup de centrale și folosirea rațională a rețelelor electrice.

N. B. În ultimul timp vedem că se manifestă tendința, care a luat o mare amploare în întreaga provincie, de a construi — cu deosebire în cazurile când există posibilitatea de a folosi cit de cit energia apei — mici centrale electrice. Oricît de mari ar fi necesitățile ce impun o asemenea soluționare, nu trebuie să uităm totuși că rolul hotărîtor într-o electrificare rațională îl au doar marile centrale electrice, care deserveșc regiuni întinse...

...În momentul de față, lucrarea este pe trei sferturi terminată și, începînd de la jumătatea lunii iulie, trecem la întocmirea unei operații finale de sinteză, pentru a prezenta Consiliului Comisariilor Poporului raportul respectiv. Și numai cînd această operație va fi complet terminată, voi putea să vă prezint un studiu mai concret despre ceea ce subînțelegem noi cînd vorbim de electrificarea agriculturii, industriei și transporturilor din Rusia, avînd în vedere o anumită succesiune a lucrărilor, care vor cuprinde o apropiată perioadă de aproximativ zece ani.

G. Krjijanovski

Dar tocmai asta-i problema: pînă acum, în cele cinci numere ale „Buletinului“ găsim doar „scheme“ și „planuri“ pentru o perioadă îndepărtată și *n i m i c p e n t r u v i i t o r u l a p r o p i a t*.

Ce anume lipsește (în mod precis) pentru „o grabnică punere în funcțiune a centralelor electrice e x i s t e n t e“?

Aici e miezul chestiunii. Dar despre asta nu se spune nici un cuvînt.

Ce lipsește? Muncitori? Muncitori calificați? Mașini? Metal? Combustibil? Ce altceva?

„Planul“ de procurare a tot ce lipsește trebuie întocmit *imediat* și publicat.

26/IX. Lenin

Scrise la 26 septembrie 1920

Publicate pentru prima oară:
nota — la 21 ianuarie 1927,
în ziarul „Pravda“ nr. 17,
iar observațiile — în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

519

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

27.IX.1920

Tov. Briuhanov,

Vă trimit două documente; vă rog să le citiți și să mi le înapoiți pe *amîndouă*:

1) despre gubernia *Ivanovo-Voznesensk*
vom discuta în ședința din 29.IX a Consiliului Apărării³³⁴.

Trebuie să-i acordăm o deosebită atenție și să căutăm să satisfacem în cît mai mare măsură cererile formulate aici.

2) Despre gubernia *Tambov*.

Chibuiți dacă cele 11 000 000 de puduri de cereale pe care urmează să le dea această gubernie în cadrul sistemului de predare obligatorie reprezintă o cifră rezonabilă. Sau e cazul să operăm o reducere?

Cu salutări comuniste,
Lenin

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

520

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Cereți amănunte despre împrejurările în care a căzut orașul *Pinsk* și au fost capturate statele-majore și aflați care sînt pierderile materiale respective³³⁵.

Se știa dinainte că el e în pericol?

Scrisă nu înainte
de 28 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

521

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

Tov. Krestinski,

E necesar, cred eu, ca Biroul Organizatoric să adopte — iar Consiliul militar-revoluționar să aplice — o hotărâre în sensul că împuterniciții speciali ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare urmează *să facă parte, în calitate de membri*, din consiliile militare-revoluționare ale fronturilor, cu drept de vot deliberativ în toate problemele care privesc acest comisariat.

Lenin

Scrisă nu mai târziu
de 29 septembrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

522

CĂTRE MICUL CONSILIU
AL COMISARILOR POPORULUI

Sprijin această cerere întrucît am văzut eu însumi în ce situație grea se află Vorovski și ea mi-a fost semnalată și de cîțiva tovarăși³³⁶.

29/IX

Lenin

Scrisă la 29 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

523

CĂTRE L.B. KAMENEV³³⁷

N-am s-o mai citesc. I-am mai scris, nu o dată, lui Cicerin: ajunge cu atîta *bombăneală**, prezențați Comitetului Central propuneri *constructive*.

Scrisă la 29 sau 30 septembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 514. — Nota red.

524

CĂTRE N.I. BUHARIN³³⁸

Bogdanov v-a păcălit, camuflind (verkleidet) și cău-
tînd să *d e p l a s e z e* vechea controversă. Iar dv. v-ați
lăsat convins!

Scrisă în septembrie — decembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1930,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XII

Se tipărește după manuscris

525

CĂTRE L.D. TROȚKI

1.X.1920

Secret

Tovarășe Troțki,

Îți trimit alăturat o informare trimisă de tov. Sklean-
ski³³⁹.

Reiese că ofensiva asupra Crimeii a fost amînată pînă
la 27/X!!!

Există vreo hotărîre în acest sens a Consiliului militar-
revoluționar al republicii???

Comandantul-șef mi s-a lăudat că, la 10 (sau 8) octom-
brie, la el *totul* o să fie gata pentru ofensivă. În-
seamnă că a mințit?

Cînd s-a hotărît să fie trimis *acolo* Budionni? Doar
și fără să-l trimiteti pe el s-au promis forțe de trei ori mai
mari.

În sfîrșit, dacă trebuia *totuși* să se modifice vechiul
plan, nu era suficient să se dea doar o divizie?

Reiese că *toate* calculele comandantului-șef nu-s bune
de nimic și că el *le modifică în fiecare săptămînă*, ca un
ignorant. Asemenea șovăieli sînt extrem de periculoase.

Lenin

Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată

526

CĂTRE V.M. SVERDLOV

Tovarășului *Sverdlov*

Aleksei Andreevici Preobrajenski e un vechi lucrător de partid, care de peste 20 de ani lucrează la căile ferate. În prezent el deține postul de șef al serviciului administrativ al direcției căii ferate Samara—Zlatoust. Are acum vreo 57—58 de ani. E surmenat și tare bolnav și are nevoie de odihnă îndelungată și de tratament. Vă rog să-i aprobați un concendiu de trei luni cu menținerea salariului și a dreptului la rația alimentară.

Adresa lui: gara Samara.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 1 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată
semnată de V.I. Lenin

527

CĂTRE L.D. TROŢKI

Tov. Troțki,

E nevoie, după părerea mea, să trimitem *imediat* pe Frontul de sud (și în special la *Armata 1 de cavalerie*) atât pe *Kamenev* cât și pe *Zinoviev*, cu misiunea de *inspecta munca politică*, de *aostimula* și *înviorea*, de *accelera* întregul ritm de desfășurare. Altfel nu vom putea obține o schimbare în starea de spirit a oamenilor.

2/X. *Lenin*

Scrisă la 2 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

528

CĂTRE MICUL CONSILIU
AL COMISARILOR POPORULUI³⁴⁰

Către *Micul Consiliu*: sînt de părere să nu li se dea în nici un caz aprobare, întrucît statul-major al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest *poate* (și trebuie) să fie cazat *în alte clădiri*, chiar dacă o să stea puțin mai înghesuit.

3.X

*Lenin**Scrisă la 3 octombrie 1920**Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV**Se tipărește după manuscris*

529

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL FRONTULUI DE VEST

Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest

E interzisă ocuparea clădirii Universității din Smolensk pînă ce Consiliul Comisarilor Poporului sau Consiliul Apărării nu va adopta o hotărîre în acest sens.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

*Scrisă la 3 octombrie 1920**Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV**Se tipărește după manuscris*

530

CĂTRE N.P. BRIUHANOV³⁴¹

4.X

Tov. Briuhanov,

1) Cele înfățișate în acest memoriu se referă la momentul debarcării. După lichidarea ei, în starea de spirit a oame-

nilor și în situația generală s-a produs o schimbare radicală, după cum mi-a spus, de altfel, Lander ieri.

2) Tot Lander mi-a spus că tocmai acum, după înăbușirea cu succes a unei serii de răscoale (a căror izbucnire trebuie pusă în legătură cu debarcarea), colectarea (mai ales în Kuban, unde sînt multe cereale) a început să meargă, și pe viitor o să meargă mai bine.

3) După părerea lui Lander, acolo se pot strînge *mai multe* cereale decît era prevăzut în planul preliminar de predare obligatorie a surplusurilor.

Atrageți-i atenția lui Frumkin printr-o *scrisoare* confidențială (nu printr-o telegramă). Trebuie să folosim momentul prielnic, să nu pierdem timp (căci mai tîrziu o să fie mai rău) și să intensificăm eforturile în Kuban.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 4 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

531

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI 1 DE CAVALERIE³⁴²

Prin fir direct (cifrat)

Consiliul militar-revoluționar al Armatei 1 de cavalerie

Este extrem de important să faceți totul pentru a grăbi deplasarea armatei dv. pe Frontul de sud. Vă rog să luați toate măsurile în acest scop, recurgînd chiar la mijloace eroice. Comunicați-mi telegrafic ce anume ați întreprins în acest sens.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

4 octombrie

Scrisă la 4 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară la
23 februarie 1933,
în ziarul „Pravda” nr. 53

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

532

CĂTRE A.M. NIKOLAEV

Tov. Nikolaev,

Examinînd materialele trimise de dv. și sfătuindu-mă cu tov. Stalin, care le-a examinat și el, vă rog să-mi mai comunicați în plus:

- 1) Unele amănunte cu privire la cei trei oameni propuși de dv. să facă parte din comisie, și anume:
  - (a) funcția fiecăruia;
  - (b) stagiul tehnic (în domeniul radiofoniei sau numai pregătirea electrotehnică; vechimea în serviciu);
  - (c) dacă sînt comuniști; dacă sînt, de cît timp anume?, iar dacă nu sînt, care e părerea dv.: în ce măsură putem avea încredere în ei?
- 2) Dacă i-ați trasat lui Botin sarcina de a relua experiența de la Tiflis, iar dacă nu, atunci ce altă sarcină i-ați trasat? dacă i-ați trasat vreuna, atunci în ce formă, în scris sau verbal? pentru acum, imediat, sau pentru mai tirziu și de cînd anume?
- 3) Dacă Botin v-a spus în mod clar că teoretic el nu poate nici să explice și nici să formuleze invenția lui, ci a dat de ea întimplător? (Vă rog să redați în modul cel mai exact declarația pe care a făcut-o el pe această temă și despre care m-ați informat.)
- 4) Ce sume și de către cine i-au fost alocate lui Botin pentru această lucrare și cînd anume? Din ce fonduri? Din cele ale laboratorului de la Nijni Novgorod sau din altele?
- 5) Pe ce temeii „comisarul puternicului post de radio din Moscova, cu oscilații întreținute“ (numele nu e scris clar), a putut (în adresa lui din 28.IX.1920) să vorbească de 500 000 de ruble?

6.X

Lenin

P.S. Fiți atît de bun și răspundeți-mi chiar pe această scrisoare, iar după aceea trimiteți-mi-o înapoi³⁴³.

533

CĂTRE A.I. RIKOV³⁴⁴

Tov. Rikov,

Părerea mea e că trebuie să ne tocim și pînă la urmă să cedăm (prin C.C.P.). Pentru tocmeală: răscumpărare înainte de expirarea termenului, după *30 de ani*, prin evaluarea la o sumă *mai ridicată* a cheltuielilor și eforturilor lor.

6/X. Lenin

Cedați dv., acceptînd ca termen de concesionare 50 de ani.

Scrisă la 6 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

534

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

6.X.1920

Tov. Krestinski,

Vă rog să puneți următoarea problemă în ședința Biroului Organizatoric. După părerea mea, *bolnavilor* trebuie să li se dea ceva în plus, pentru regimul dietetic; totodată, ca măsură pentru îmbunătățirea alimentației lor, să se instituie o *comisie medicală*.

Pentru bolnavii de scorbut și pentru alte categorii de suferinzi ar trebui, cred eu, să se dea imediat dezlegare să se cumpere de pe piața liberă, fixîndu-se pentru asta anumite reguli (poate va trebui să instituim, de asemenea, o comisie și să cerem concursul sovhozurilor).

În ce privește protestul Comitetului Central din Petrograd, propun să se pună la vot. Eu sînt pentru:

- 1) mobilizarea pentru cîtva timp a lui Zinoviev,
- 2) ridicarea mobilizării generale a bărbaților.

Lenin

Publicată pentru prima oară parțial în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

535

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P. C. (b) DIN RUSIA

8.X.1920

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central

În rezoluția din 7.X (nr. 59, punctul 3) a Biroului Organizatoric, la paragraful *b*, i se pune în vedere tovarășului *Bonci-Bruevici* că este inadmisibil să mi se adreseze mie în problema dată și în „alte probleme mărunte de acest fel“.

Rog să fie scos acest paragraf, întrucît, în timpul unor vizite la spitalul din Kremlin, am auzit *personal* pe niște *medici* spunînd că alimentația bolnavilor nu este suficientă și am propus *eu însumi medicilor* să-mi facă, prin Bonci-Bruevici, propuneri scrise pentru îmbunătățirea ei ș.a.m.d.

Prin urmare, în acest caz, tov. Bonci-Bruevici n-are nici măcar vina de a mi se fi „*adresa*“ mie.

V. Ulianov (*Lenin*)

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

536

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI

Cifrat

Numai pentru Troțki

Avînd în vedere întreaga situație de pe frontul polonez și în special în urma convorbirii — în legătură cu această situație — pe care am avut-o azi-noapte cu Ioffe, care susține cu toată tăria convingerea sa și a expertului nostru militar că, de fapt, polonezii nu vor putea să torpileze armistițiul (Ioffe, amenințîndu-i cu ruperea tratativelor, i-a făcut să renunțe la cererea lor de a li

se da aur într-o anumită sumă; el spune că polonezii se tem și mai mult decât noi de o ruptură), Biroul Politic al Comitetului Central însărcinează autoritățile militare să riște într-o oarecare măsură și să disloce câteva unități de pe Frontul de sud-vest pentru a nimici cât mai repede și mai sigur armata lui Vranghel.

Din însărcinarea Biroului Politic, *Lenin*

Scrisă la 10 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

537

CĂTRE N.I. BUHARIN³⁴⁵

N-are nici un rost să vorbim *acum* de divergențele noastre (care sînt, poate, doar virtuale) dacă e de ajuns ca în *numele întregului Comitet Central* să declarăm (și să demonstrăm) că:

- (1) cultura proletară = comunism;
- (2) ea este promovată de P.C. (b) din Rusia;
- (3) clasa proletară = P.C. (b) din Rusia = *P u t e r e a s o v i e t i c ă*.

În această privință sîntem cu toții de acord?

Scrisă la 11 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1958,
în revista
„Voprosi Istorii KPSS” nr. 1

Se tipărește după manuscris

538

CĂTRE A.M. GHELLER

Tov. Gheller,

Procurați-mi *neapărat* cuvîntarea lui Treves care e citată aici (la pagina 3)³⁴⁶.

Adunați *tot* materialul și traduceți din el ceea ce este *mai important*, pentru a *demonstra*

fiecare teză din programul de la Torino, pentru a o *demonstratemeinic*.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă între 11 octombrie
și 4 noiembrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

539

CĂTRE S.E. CIUȚKAEV

12.X.1920

Tov. Ciuțkaev,

1) Trebuie să adăugați *ce fel* de ruble și să calculați valoarea în ruble aur sau, aproximativ, în *dolari*.

2) Ce faceți cu valorile adunate și sortate?³⁴⁷

Gukovski spunea că le poate vinde legal. Treaba trebuie făcută *cît mai repede* posibil.

3) Cîte persoane lucrează la Depozitul de stat de pe lângă Comisariatul poporului pentru finanțe?

4) Cîte lăzi (sau camere, sau locuri, cu aproximație) au fost deschise și din cîte?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

540

CĂTRE S.P. SEREDA³⁴⁸

Tov. Sereda,

N-ar fi bine, în legătură cu această problemă, să organizați o consfătuire cu Comisariatul poporului pentru afacerile interne + o reprezentanță a Secției căzăcești din Comitetul Executiv Central? Eu cred că ar fi bine.

Scrieți-mi cîteva rînduri în această privință sau comunicați Consiliului Comisarilor Poporului părerea dv.

12.X

Lenin

Scrisă la 12 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

541

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI

12.X.1920

Tov. Bonci-Bruevici,

Vă rog foarte mult să interveniți pe lângă instituțiile și autoritățile de resort să-i pună la dispoziție tovarășului *Teodorovici*, care a venit din Siberia cu familia sa, o locuință (încălzită) și masa de prînz.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

542

CĂTRE N.N. KRESTINSKI³⁴⁹

Pentru Krestinski

Propun ca *Manuilski* să fie obligat să se ducă la cei mai buni doctori (sau să fie trimiși ei la dînsul), ca să-i pună diagnosticul și să-i aplice un tratament *serios*.

Lenin

*Scrisă mai târziu
de 12 octombrie 1920*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

543

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C.
AL P.C. (b) DIN RUSIA³⁵⁰*Către membrii Biroului Politic*

Cred că trebuie să acceptăm propunerea comandantului-șef, cu această completare: pînă la încheierea efectivă a armistițiului.

13.X

Lenin

Scrisă la 13 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1961,
în cartea „Din istoria războiului
civil din U.R.S.S.“, vol. 3*

Se tipărește după manuscris

544

CĂTRE E.M. SKLEANSKI³⁵¹

Tov. Skleanski,

Vă rog să dați dispoziție ca solicitantul, tov. Emelianov, să fie înscris la cursurile de comandanți de artilerie, pe cât se poate, mai aproape de Petrograd.

Il cunosc personal pe tov. Emelianov și îl recomand cu toată încrederea.

14.X. *Lenin*

A. Emelianov.

Adresa tatălui *său*: Nikolai Aleksandrovici *Emelianov*, *Sestorețk* (Sovietul de deputați).

Scrisă la 14 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

545

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

14.X.

Gleb Maksimilianovici,

Vă trimit răspunsul lui Nikolaev.

Mîine trebuie să vină Botin, și eu am să-l trimit la dv.

Intrucît Nikolaev are unele îndoieli și bănuieli, e necesar ca chestiunea cu Botin să fie pusă precis și tranșant: ori spuneți că „nu merită să încercăm“, și atunci lichidăm totul; ori spuneți: „trebuie să mai încercăm“, și atunci Botin va fi trimis la dv. ca să-i trasați o sarcină *precisă*, să-i fixați condiții *precise* de lucru și să instituiți *un control riguros*. (N-ar fi cazul să-l punem să descrie amănunțit, cât se poate de amănunțit experiența de la Tiflis?)

Al dv., *Lenin*

Scrisă la 14 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

546

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Tocmai mă pregăteam să-i scriu „inventatorului“ o scrisoare în care să-i spun că *am pierdut orice încredere în el,*

că dacă vrea s-o recapete trebuie să-i relateze *imediat totu l* lui Nikolaev.

Dacă nu vrea, îl trimit imediat înapoi la Stalin și lichidez „experiențele“.

Belenki m-a sfătuit *să mai aștept* pînă marți (astăzi) și mi-a arătat *semnătura* d v.

Să mai așteptăm încă o zi, două.

Cînd găsiți necesar, scrieți-mi cîteva rînduri (în care să formulați argumente în favoarea lichidării).

De la cine veți afla cum merg comenzile etc.?

Unde se spune că ați fost „înlăturat“?

*Scrisă nu mai devreme
de 14 octombrie 1920*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

547

CĂTRE MEMBRII COMITETULUI CENTRAL
AL P. C. (b) DIN RUSIA³⁵²

Către membrii Comitetului Central:
Nu sînt de loc de acord cu acest proiect. Asemenea schimbare de denumiri constituie un joc periculos.

Pentru îndeplinirea hotărîrii Congresului al IX-lea (al cărei text îl anexez aici) trebuie, cred eu, să instituiam o *comisie interdepartamentală permanentă* pe lîngă Consiliul Muncii și Apărării, sub președinția mea (dacă tovarășii n-au nimic împotrivă). Acest lucru e absolut suficient.

15.X Lenin

Rog să mi se trimită înapoi această notă, pe care să fie însemnate numele celor ce au citit-o.

Lenin

15.X

Scrisă la 15 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

548

CĂTRE E.M. SKLEANSKI³⁵³

Tov. Skleanski,

Dați însărcinare Consiliului militar-revoluționar al republicii sau, și mai bine, dați ordin precis să procedeze cât mai grabnic la lichidarea totală a bandelor. Comunați-mi ce măsuri ați luat.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

15.X

Scrisă la 15 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

549

CĂTRE S.A. HALEPSKI

15.X.1920

Tov. Halepski,

Vă atrag atenția că, în pofida celor declarate de dv., linia telefonică Moscova—Harkov, care a fost verificată de mine azi-noapte, funcționează lamentabil: am auzit foarte prost, iar pe mine nu m-au auzit aproape de loc; pe o asemenea linie nu se poate vorbi.

Cer să fie imediat îmbunătățită legătura pe această linie, astfel ca să nu funcționeze mai prost decât cea cu Petrogradul.

Comunicați-mi ce măsuri ați luat.

Dacă nu puneți totul în ordine, am să vă trag la răspundere.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

550

CĂTRE COLECTIVUL FABRICII DE CIMENT DIN STAȚIA ȘCIUROVO

16.X.1920

Stația Șciurovo.
Fabrica de ciment

Trimit salutul meu muncitorilor și funcționarilor de la fabrica pusă acum în funcțiune. Am convingerea că, printr-o muncă energetică, veți reuși să atingeți și să depășiți vechiul nivel de producție. Rog comitetul de întreprindere și celula comunistă să-mi comunice, peste o lună sau două, cum merge treaba.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

551

*CĂTRE SECȚIA POLIGRAFICĂ A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

O copie pentru *tipografia* ziarului „Pravda“*

Vă rog să-mi comunicați prin ce se explică faptul că „Pravda” apare în condiții poligrafice atât de proaste, ca acelea ale numărului 231 din 16.IX.a.c., pe care-l anexez aici. Întrucît urmează să ridic această chestiune în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului, vă rog să-mi

* Acest rînd a fost scris de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.
—
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЭТА
НАРОДНЫХ КОМИССАРОВЪ.
—
Москва, Кремль.

16. X 1920.
№ 20.

Станция Щурово
Цементный завод

Кричевскую рабочих и служащих
Щуровского завода надеюсь
что энергичной работой удастся
восстановить и превратить прежнее
производство цемента заводской
колоннаты и колоннаты цемент
уже сообщением о ходе работ через
один два месяца.

Председатель В.И. Ленин.

comunicați de urgență ce măsuri ați luat și ce garanții există că actuala situație va fi remediată.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 16 octombrie 1920

Se tipărește

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*după un text dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

552

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE

Cifrat
Secret

*Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud
Pentru Frunze*

Am primit entuziastele telegrame trimise de Gusev și de dv., însă mă tem că manifestați un optimism exagerat. Nu uitați că trebuie să pătrundem cu orice preț în Crimeea, urmărindu-l îndeaproape pe inamic. Faceți pregătiri cât mai temeinice, vedeți dacă au fost cercetate toate vadurile de trecere în vederea eliberării Crimeii³⁵⁴.

16.X.1920

Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1935,
în revista „Krasnii Arhiv“ nr. 5*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

553

CĂTRE REDACȚIA REVISTEI „INTERNAȚIONALĂ COMUNISTĂ“

Către redacția „Internaționalei Comuniste“

Nu pot să scriu un articol nou. Dacă vreți, procurați-vă broșura mea „Victoria cadeților și sarcinile partidului

* În copia dactilografiată urmează cuvintele: „Scrisă de mina tov. Lenin“. — *Nota red.*

muncitoresc^{*}, apărută în 1906, și reproduceți de acolo capitolele *despre dictatură* („Digresiune” și încă cite ceva).

Are să iasă ceva foarte nimerit, iar eu am să scriu o prefață de 20 de rinduri³⁵⁵.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

16.X

Scrisă la 16 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

554

*CĂTRE ACADEMIA SOCIALISTĂ³⁵⁶

Vă rog să-mi comunicați sub conducerea cui se află biblioteca Academiei socialiste, cine este bibliotecar și cine răspunde de administrarea ei.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

P.S. Vă rog să-mi indicați numărul de telefon și, dacă se poate, condițiile de folosire a bibliotecii (e deschisă pentru toată lumea?) și a sălii de lectură^{**}.

Scrisă la 16 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară, după un text dactilografiat completat și semnat de V.I. Lenin

555

CĂTRE M.V. KOBETKI

Tov. Kobețki,

1) Atît *raportul* dv. (adică buletinul medical trimis de dv.), cit și această notă³⁵⁷ trebuie traduse în limba engleză și trimise în străinătate.

^{*} Vezi *V. I. Lenin. Opere complete*, vol. 12, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 263—341. — *Nota red.*

^{**} Acest post-scriptum a fost scris de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

2) Cine se ocupă de hotelul „Lux“, de transformarea lui în sediu al „Cominternului“? Dar de serviciul administrativ?

18.X

Lenin

Scrisă la 18 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1957,
în revista
„Inostrannaia Literatura“ nr. 11*

Se tipărește după manuscris

556

CĂTRE S.P. SEREDA

Tov. Sereda,

Vă rog să-mi comunicați părerea dv.³⁵⁸

Trebuie pregătit în cel mai scurt timp un plan pentru
campania de folosire a tractoarelor.

- 1) Cumpărarea din străinătate
- 2) Fabricarea în Rusia
- 3) Tehnicienii — muncitori etc.

Comunicați-mi neapărat zilele acestea când veți prezenta un memoriu preliminar (n-ar fi cazul să convocați chiar acum, imediat, o consfătuire?).

19.X. *Lenin*

Scrisă la 19 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

557

CĂTRE V.S. KORNEV

Tovarășului Kornev,
comandantul trupelor pentru asigurarea ordinii interne
a republicii.

O copie pentru tov. Dzerjinski

Tov. Șlihter îmi comunică că răscoala din gubernia Tambov se întetește, că forțele noastre, în special cavaleria, dau dovadă de slăbiciune.

Este neapărat necesar ca răscoala să fie lichidată în cel mai scurt timp (și în mod exemplar)*.

Vă rog să-mi comunicați ce măsuri s-au luat. Trebuie să dăm dovadă de mai multă energie și să punem la dispoziție mai multe forțe.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
Vl. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 19 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după o copie
dactilografiată

558

CĂTRE F. E. DZERJINSKI

Urgent

Tovarășului Dzerjinski

Bandiții au pus stăpânire pe fabricile *Boldîrev* (de la Rasskazovo, gubernia *Tambov*).

Mai mare rușinea.

Propun ca cekiștii (și membrii comitetului executiv gubernial) din gubernia Tambov care au avut o atitudine de gură-cască

- 1) să fie trimiși în fața curții marțiale,
- 2) Kornev să fie sancționat cu admonestare severă,
- 3) să se trimită acolo imediat oameni dintre cei mai energici,
- 4) să li se facă, telegrafic, celor de-acolo o mustrare și să li se transmită instrucțiuni.

Lenin

Scrisă mai târziu
de 19 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Vezi, de asemenea, volumul de față, documentul 548. — Nota red.

559

*SCRISOARE ADRESATĂ
UNOR TOVARĂȘI DIN TULA

Dragi tovarăși,

Așa cum puneți *voi* chestiunea, sînt de acord cu voi, dar, dacă vreți să faceți uz de părerea mea împotriva „opoziției“ voastre, atunci trebuie să-i *remiteți* atît scrisoarea ce mi-ați adresat-o mie, cît și răspunsul dat de mine³⁵⁹. Atunci ei vor fi informați, vor fi în măsură să-mi expună chestiunea din punctul *lor* de vedere, și *nu* voi fi unilateral informat.

În ce privește fondul chestiunii, iată care este, pe scurt, părerea mea. Atîta timp cît nu l-am înfrînt *definitiv* pe Vranghel și n-am eliberat întreaga Crimee, sarcinile militare continuă să rămînă pe *p r i m u l* plan. Acest lucru este absolut indiscutabil.

Totodată, *pentru* Tula, cu fabricile ei de arme și cartușe, *se prea poate* ca sarcina primordială să rămînă pentru un timp oarecare și *după victoria* asupra lui Vranghel continuarea pînă la capăt a muncii de fabricare a armelor și cartușelor, *întrucît armata trebuie să fie pregătită* pentru primăvară.

Vă rog să mă scuzați că vă răspund printr-o scrisoare atît de scurtă și să-mi comunicați dacă ați arătat „opoziției“ această scrisoare a mea și pe aceea pe care mi-ați trimis-o voi mie.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 20 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

560

CĂTRE A.M. LEJAVA ȘI M.N. POKROVSKI

Tovarășilor Lejava și Pokrovski

Insist ca treaba asta să fie urgentată *la maximum*, iar *m a r ț i* (26.X) să fie prezentat Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de hotărîre prin care

1) se aprobă vânzarea în cel mai scurt timp a acestor lucruri în străinătate;

2) se cere Comisariatului poporului pentru învățămînt ca *pînă marți* 26/X să răspundă oficial dacă are vreo obiecție (se spune că ei au și ales obiecte pentru muzeele noastre: sînt de acord să li se lase numai un minimum *strict* necesar);

3) se trimite imediat în străinătate o comisie specială formată din experți+negustori, cărora li se promite un premiu *substanțial* dacă fac o vânzare rapidă și avantajoasă;

4) considerînd că lucrarea înaintază extrem de încet (8 depozite *din* 33), socot că e absolut necesar să *fie lărgită* componența *comisiei de experți* (Gorki indică un număr de *aproximativ 200* de persoane) și să se acorde acestora *o rație de alimente* cu condiția să termine în scurt timp lucrarea³⁶⁰.

21.X. Lenin

Scrisă la 21 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

561

* CĂTRE PREZIDIUL SOVIETULUI DIN PETROGRAD³⁶¹

Stimați tovarăși,

După părerea mea, n-ar fi păcat ca într-un oraș cum e Petrogradul (cu largi disponibilități de spațiu locativ) să se dea o cameră în plus oamenilor de știință pentru cabinet de lucru și pentru laborator. Ba chiar se cuvenea ca această inițiativă să pornească de la dv.

Vă rog foarte mult să vă ocupați îndeaproape de această chestiune, iar dacă nu sînteți de acord cu cele de mai sus,

să fiți buni și să-mi scrieți imediat câteva cuvinte, ca să văd și eu care sînt impedimentele.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

21.X

Scrisă la 21 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară
la 13 septembrie 1924, în ziarul
„Leningradskaja Pravda” nr. 209*

Se tipărește după manuscris

562

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

21.X.1920

Tovarășului Briuhanov

Țăranii din regiunea Stavropol (care au adus grâu pentru copii) se plîng că cooperativele nu le distribuie unsoare pentru căruțe (în depozit există), chibrituri și alte mărfuri.

Au lăsat să se strice scrumbiile și nu le-au distribuit.

Domnește o mare nemulțumire. Comisarul gubernial pentru aprovizionare le spune țăranilor că trebuie să predea toate surplusurile de cereale și abia după aceea vor primi mărfurile cerute.

Țăranii susțin că e necesar ca *distribuirea să fie făcută imediat*.

Cantitatea de 27 000 000 de puduri prevăzută a fi predată în mod obligatoriu este cu totul excesivă, li se iau oamenilor și rezervele păstrate *pentru semănat*. În anul viitor, spun ei, o să rămînă terenuri neînsămînțate.

În gubernia Stavropol recolta e mediocră (27 000 000 de puduri).

În gubernia Kuban e mai bună (37 000 000 de puduri).

Vă rog să examinați *de urgență* cele arătate aici, în special primul punct, și pînă mîine cel mai tîrziu să-mi prezentați concluziile.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Adresa: Gara Kazanskaia, rampa de mărfuri, vagonul nr. 506 955 de pe linia curbă. *Petrov* din comitetul gubernial de partid.

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

563

CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARIILOR POPORULUI³⁶²

Vă rog să examinați cât *m a i c u r î n d* această problemă. Din cele anexate reiese că prin dispoziția *Comisariatului poporului pentru aprovizionare* (a centrului) aceste produse alimentare sînt puse *l a d i s p o z i ț i a* *Comisiei pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință*. Prin urmare, *fără aprobarea centrului*. Petrogradul n-are dreptul să le rechiziționeze sau să le dea altă destinație!

21/X. Lenin

Scrisă la 21 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

564

CĂTRE EDITURA DE STAT³⁶³

21.X.1920

1) Cea dintîi e o lucrare de diletant. Cartea lui Klein e bună, trebuie comandate mai multe exemplare.

2) Cea de-a doua (Brodski). E o inițiativă cu totul inutilă și inoportună.

Lui A.I. Rîkov i-au fost comunicate o serie de greșeli mai grave etc.

Publicată pentru prima oară parțial
în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris

565

**TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR
AL ARMATEI 1 DE CAVALERIE**

Consiliul militar-revoluționar al Armatei 1 de cavalerie
O copie pentru comandamentul Frontului de sud
O copie pentru L.B. Kamenev*

Este evident că Vranghel își retrage unitățile. S-ar putea ca chiar în acest moment el să încerce a se refugia în Crimeea. Ar fi o mare crimă să-l lăsăm să ne scape. Succesul viitoarei lovituri depinde în mare măsură de Armata 1 de cavalerie. Consiliul militar-revoluționar al Armatei 1 de cavalerie trebuie să ia măsurile cele mai eroice pentru a grăbi concentrarea Armatei 1 de cavalerie.

24.X.1920

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin**

*Publicată pentru prima oară în 1940,
în „Voенно-Исторический Журнал“ nr. 10*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

566

CĂTRE V.M. SVERDLOV³⁶⁴

Urgent

Tov. Sverdlov,

Ce s-a întâmplat? Doar faceți parte din Consiliul superior al transporturilor de pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului. Cum se prezintă formal problema, adică în sensul ordinii și al drepturilor legale?

* La începutul telegrammei se află următorul text: „Foarte urgent, sub răspunderea controlului (?) politic, să se comunice pe adresa: direcția cifrului, tovarășului Skleanski, când a fost predată această telegramă unui membru al Consiliului militar-revoluționar și lui Kamenev“. — *Nota red.*

** Telegrama a fost semnată și de L.D. Troțki, președintele Consiliului militar-revoluționar. — *Nota red.*

Dispoziția lui Troțki e justă (și legală) fără aprobarea Consiliului Apărării?

24/X. Lenin

Scrisă la 24 octombrie 1920
Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI

Se tipărește după manuscris

567

CĂTRE G.V. CİCERIN³⁶⁵

Tov. Cicerin,

Trebuie adresată *neapărat* o notă *oficială* în legătură cu acest caz și cu toate cazurile similare.

Trimiteți o circulară în acest sens tuturor reprezentanților R.S.F.S.R. în străinătate.

25.X. Lenin

Scrisă la 25 octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

568

SCHIMB DE BILETELE CU A.D. ȚIURUPA

Aproape sigur
d a.

N-ați putea să mă primiți măine pentru
30—40 de minute?

O să vorbim la
telefon la ora 11.

Cu aprobarea
medicului?

Pe joi urmează să plec la Harkov pen-
tru 5—7 zile.

Azi mi-am făcut ieșirea din sanatoriu*.

În gubernia Taurida au fost luate de la Vranghel
2 000 000 de puduri de cereale.

* Subliniat de V.I. Lenin. — Nota red.

Ar trebui să le *scoatem cît mai repede*
și să aprovizionăm *Donbassul*.

Scrise la 26 octombrie 1920

*Publicate pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

569

CĂTRE A.A. IOFFE

Petrograd, tovarășului Ioffe

Complicațiile ce se ivesc fac să fie necesară prezența
dv. la Riga cît mai curînd cu putință. Îndată ce sănă-
tatea vă permite, grăbiți-vă să vă întoarceți acolo.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 26 octombrie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografial
semnat de V.I. Lenin*

570

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.M. LEJAVA,
F.F. SÎROMOLOTOV ȘI S.M. FRANKFURT

Tovarășilor Lejava,
Siromolotov
și Frankfurt

Vă rog să profitați de prezența tovarășului Frankfurt
la Moscova și să organizați o consfătuire în legătură cu
producția de aur din Siberia și cu măsurile ce trebuie
luate pentru dezvoltarea ei.

Concluziile acestei consfătuiri vă rog să mi le trans-
miteți mie pentru a le prezenta Consiliului Comisarilor
Poporului sau pentru a rezolva problema prin realizarea
unui acord între diferite departamente etc.³⁶⁶

27.X

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 27 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

571

CĂTRE COMITETUL GUBERNIAL DE PARTID DIN VLADIMIR³⁶⁷

27.X.1920

Către Comitetul gubernial de partid din Vladimir

Prin prezenta confirm că tovarășii Ratnikov, Ribakov, Romanov și Glazunov, în numele conferinței județene de partid din Aleksandrov (gubernia Vladimir), au fost la mine în ziua de 27.X.1920 pentru a mă informa despre revoltătoarele samavolnicii comise de niște activiști de partid și funcționari sovietici.

Consider că, în împrejurările date, ei au procedat cit se poate de just adresându-mi-se mie și vă rog să-mi comunicați care este, în general, la voi modalitatea, pentru membrii organizației județene, de a se adresa organelor din Moscova, în general, și Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia, în special.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

572

*CĂTRE COMISIA DE CONTROL A P.C.(b) DIN RUSIA

Tov. Dzerjinski, Muranov, Preobrajenski ș.a.

Vă rog insistent să primiți personal pe tovarășii Ratnikov, Ribakov, Romanov și Glazunov din partea conferinței județene de partid din Aleksandrov (gubernia Vladimir) în legătură cu abuzurile *revoltătoare*, cu totul ieșite din comun, care au fost săvârșite (atit de activiști de partid cit și de funcționari de stat) la fabrica de muniții din Troițk și în special în legătură cu greutățile pe care le întâmpină membrii de partid cînd încearcă să sesizeze organele centrale sau să obțină măcar o examinare rapidă

a chestiunii *pe linie de partid*. Pe cit se pare — asta-i impresia mea —, nici în comitetul gubernial de partid lucrurile nu stau prea bine. Vă trimit alăturat o copie a hotărîrii Biroului Organizatoric.

Cu salutări comuniste,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 27 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

573

CĂTRE A.I. RIKOV ȘI I.I. RADCENKO

28.X.1920

- 1) Tovarășului *Rikov* (iar în caz că dinsul încă nu s-a făcut bine, tovarășului Miliutin) și
- 2) tovarășului *I.I. Radcenko*, la *Direcția generală a exploatării zăcămintelor de turbă*.

Cîte o copie pentru:

- 3) R.E. Klasson (poate fi găsit prin Radcenko),
- 4) Krjijanovski, președintele GOELRO,
- 5) Skleanski (Ș 4) și Troțki,
- 6) Lejava și Lomonosov,
- 7) Secția cinematografie,
- 8) Sosnovski,
- 9) Șatunovski (Comisia principală a transporturilor).

La 27.X. 1920 a fost prezentat în fața unui mare număr de membri de partid un film care înfățișează un nou sistem de extracție — hidraulică — a turbei (invenție a inginerului R.E. Klasson), care mecanizează operațiile în comparație cu cel vechi.

Cu acest prilej am avut un schimb de păreri cu inginerul Klasson, cu tovarășii I.I. Radcenko și Morozov, reprezentanții Direcției generale a exploatării zăcămintelor de turbă, și cu tovarășul Șatunovski (din partea Comisiei principale a transporturilor).

Acest schimb de păreri a arătat că conducătorii Direcției generale a exploatării zăcămintelor de turbă sînt intru totul de acord cu inventatorul în ceea ce privește importanța deosebită a unei asemenea invenții. În întreaga operă de refacere a economiei naționale a R.S.F.S.R. și de electrificare a țării, mecanizarea lucrărilor de extracție a turbei face posibilă o înaintare incomparabil mai rapidă, mai temeinică și efectuată pe un front mai larg. De aceea se impune să luăm numaidecît o serie de măsuri pe scară statală pentru dezvoltarea acestei ramuri.

Vă rog să discutați numaidecît această chestiune și să-mi prezentați neîntirziat avizul dv. (îndreptări, completări, contraproiecte etc.) în legătură cu următoarele propuneri care decurg din schimbul prealabil de păreri și propuneri care a avut loc ieri.

1. Se consideră că lucrările de aplicare a sistemului hidraulic de extracție a turbei prezintă o importanță primordială pentru stat și de aceea ele devin deosebit de urgente. Această chestiune va fi pusă în discuția Consiliului Comisarilor Poporului sîmbătă 30 octombrie.

2. Direcțiile generale (și alte instituții) de al căror sprijin depinde în primul rînd succesul activității „Comisiei (sau a comitetului?) pentru extracția hidraulică a turbei“ (de pe lângă Direcția generală a exploatării zăcămintelor de turbă) sînt obligate să-și delege reprezentanții lor (de preferință comuniști sau, în orice caz, oameni de vădită bună-credință și *deosebit de energici*), care să participe permanent la lucrările acestei comisii. Ei vor fi făcuți în mod special răspunzători pentru executarea *urgentă*, fără nici un fel de tergiversări, a comenzilor și cererilor acestei comisii. Numele și adresele acestor reprezentanți se vor comunica Consiliului Comisarilor Poporului.

3. Același lucru în ce privește cîteva uzine dintre cele mai importante în acest domeniu. Se va întocmi o listă a acestor uzine.

4. *Departamentul marinei* este însărcinat să delege în această comisie un reprezentant al său care să cunoască

perfect de bine rezervele de materiale și mijloacele tehnice de care dispune acest departament.

5. Se acordă rație de ostaș roșu grupului de persoane de a căror muncă depinde în mod nemijlocit succesul rapid și deplin al acestei acțiuni și se majorează, totodată, retribuția lor în așa fel, încît să se poată consacra pe de-a-ntregul activității lor. „Comisia pentru extracția hidraulică a turbei“ este însărcinată să înainteze imediat Comisariatului poporului pentru aprovizionare și Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia o listă (completă) a acestor persoane, indicîndu-se normele de retribuire, premiile etc.

6. Se vor examina neîntîrziat, împreună cu Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, comenzile ce trebuie făcute încă de pe acum la uzine suedeze și germane (poate că ar fi bine să angajăm acolo unul sau mai mulți chimiști de seamă), astfel ca pînă în vara anului 1921 să obținem cele necesare pentru aplicarea în timp mai scurt și pe scară mai largă a procedurii hidraulic. În special trebuie folosită în acest scop plecarea tovarășului Lomonosov, peste cîteva zile, în Suedia și Germania.

7. Se însărcinează Secția cinematografie (din Comisariatul poporului pentru învățămînt?) să organizeze pe scară cît mai largă (în special la Petrograd, Ivanovo-Voznesensk, Moscova și în regiunile de extracție a turbei) o prezentare cinematografică a acestui sistem hidraulic și în același timp să se citească o scurtă expunere de popularizare (i se va cere tovarășului Sosnovski s-o redacteze), care să explice imensa importanță a mecanizării extracției turbei și a electrificării.

8. Primul referat în legătură cu această problemă, întocmit de „Comisia pentru extracția hidraulică a turbei“, urmează să fie prezentat Consiliului Comisarilor Poporului la 30.X.1920³⁶⁸.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

P.S. Tov. Rîkov, n-ar fi cazul să punem chestiunea unui transfer mai mare de materiale și de mijloace ale

Departamentului marinei, pentru nevoile producției mijloacelor de producție? Ce nevoie avem de noi cuirasate etc.? Ce rost au ele în momentul de față? *Şatunovski* (să nu-l pierdeți din vedere, e devotat, *muncitor*, în străinătate a învățat matematicile, e un element de valoare) spune (după cum am aflat de la *Sosnovski*) că *Troțki* a găsit la Departamentul marinei, pe cât se pare, *un milion de puduri de oțel de cea mai bună calitate* (din cel pentru cuirasate) și l-a luat pentru nevoile Comisiei principale a transporturilor. Vedeți dacă așa stau lucrurile și chibzuiți dacă n-ar fi cazul să punem această problemă în discuția Consiliului Apărării sau a Consiliului Comisariilor Poporului.

Al dv., *Lenin*

Publicată pentru prima oară parțial în 1925, în cartea: G. Bolteanski.

„*Lenin și cinematografia*“.
Moscova — Leningrad

Publicată incomplet (fără post-scriptum) în 1934, în cartea

„*Lenin pe frontul economic. Culegere de amintiri*“.
Moscova

Se tipărește după manuscris; post-scriptumul — pentru prima oară, după textul consemnat de M.I. Gleasser

574

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE³⁶⁹

28.X.1920

Cifrat

Pentru Frunze, comandantul Frontului de sud
O copie pentru Troțki

Răspund la telegrama dv. nr. 001/p.ș. Mă supără neșpus de mult tonul dv. optimist, cînd tot dv. îmi comunicați că există doar o infimă șansă de reușită în îndeplinirea sarcinii care de mult a fost trasată. Dacă lucrurile stau într-adevăr atît de prost, vă rog să puneți problema adoptării unor măsuri arhiurgente pentru aducerea de artilerie grea și construirea, în acest scop, a unor linii

de transport, pentru repartizarea unor unități de pionieri ș.a.m.d.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1941,
în cartea „M.V. Frunze
pe fronturile războiului civil.
Culegere de documente“

Se tipărește după manuscris

575

CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI³⁷⁰

Către *Micul Consiliu*: vă rog să examinați această cerere. Dacă nu putem face rost de o infirmieră în alte condiții, atunci o să recurgem, probabil, la noi cheltuieli. Pacientul trebuie să fie tratat neapărat *pînă la vindecare* și după aceea să fie trimis în Italia.

28.X. *Lenin*

Scrisă la 28 octombrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

576

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN³⁷¹

C i f r a t

Pentru Stalin, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, la *B a k u* sau oriunde s-ar afla

29/X

Consider neîndoielnic că Gruzia va ceda Antantei orașul Batum, probabil în secret, și că Antanta va porni o ofensivă în direcția orașului Baku. Chibzuiți asupra situației și pregătiți de urgență măsuri pentru întărirea drumurilor de acces spre acest oraș dinspre mare și din-

spre uscat, aducînd aici artilerie grea etc. Comunicați-mi ce hotărîre ați luat.

Lenin

Scrisă la 29 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

577

CĂTRE P.S. POPOV³⁷²

- 1) Numărul funcționarilor sovietici.
- 2) Pe comisariate.
- 3) Dacă se poate, pe secții.
- 4) Dacă se poate, pe principalele categorii (specialiști, personal de serviciu, funcționari de birou etc.).
- 5) Alte date (sexul etc.), în raport cu datele existente în fișa de recensămînt.

Vă rog să împărțiți lucrarea în două părți.

- 1) Datele cele mai sumare (numărul etc.).

În cel mult patru săptămîni.

- 2) Date amănunțite — în cîte săptămîni?
- 3) Date foarte amănunțite — în cîte săptămîni?

30.X.1920. *V. Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

*Se tipărește după o copie
dactilografată*

578

CĂTRE S.I. BOTIN

Tov. Botin,

Vă rog să întocmiți cîte un proces-verbal pentru fiecare experiență, indicînd:

- 1) intensitatea curentului sau a capacității energiei electrice,
- 2) unde (la ce distanță) și după ce plan au fost așezate gloanțele, în fața barajului sau în dosul lui,
- 3) pe pămînt, sus, jos sau sub pămînt (la ce adîncime),
- 4) ce fel de gloanțe au explodat și cînd,

5) procesele-verbale să fie semnate de toți trei, să fie păstrate *la dv.* pentru a-mi fi transmise mie.

Pentru fiecare experiență se va întocmi un proces-verbal separat (indicînd ziua, ora etc.).

Al dv., *Lenin*

Scrisă în octombrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

579

*CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI

F o a r t e u r g e n t

Tovarășul Gorki îmi comunică următoarele:

„Permiteți-mi să vă reamintesc că, transferînd unele instituții din Moscova la Petrograd, veți elibera aici o mulțime de locuințe; cu venirea frigului, criza de locuințe la Moscova capătă un caracter tragic“.

Vă rog să profitați de prezența tovarășului Zinoviev și să examinați de urgență această problemă.

1.XI.1920

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară parțial
în 1945, în
„Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după un text
dactilografiat semnat de V.I. Lenin

580

REZOLUȚIE PE O TELEFONOGRAMĂ A LUI N.A. SEMAȘKO

Consiliul Comisarilor Poporului, în ședința sa din 4 octombrie, a adoptat o hotărîre prin care Consiliul militar-revoluționar al frontului era obligat să elibereze clădirea Universității din Smolensk; Consiliul militar-revoluționar al republicii urma să ceară telegrafic îndeplinirea acestei hotărîri. Dînd curs hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului, tov. Skleanski a transmis-o spre executare Consiliului militar-revoluționar. Și, totuși, statul-major al Frontului de vest n-a eliberat nici pînă astăzi clădirea universității. Întrucît universitatea (facultatea specială) are mare

nevoie de clădire, vă semnez această încălcare a hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului și vă rog să dați dispoziție categorică Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest.

Comisarul poporului pentru ocrotirea sănătății, *Semașko*
tovarășului Skleanski

Se va aduce imediat la îndeplinire. Îmi veți raporta de executare, iar chestiunea nesupunerii și a pedepsei am s-o pun în discuția Micului Consiliu.

2.XI

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 2 noiembrie 1920

Se tipărește pentru prima oară,
 după manuscris

581

CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE VEST

Telegramă *prin fir direct**

*Consiliul militar-revoluționar
 al Frontului de vest*

O copie pentru Skleanski*

Cu toate că Consiliul Comisarilor Poporului a dat dispoziție să fie eliberate clădirile Universității Smolensk, dv., după cum ne comunică tov. Semașko, comisarul poporului pentru ocrotirea sănătății, nici pînă azi nu v-ați conformat. Vă ordon să executați imediat dispoziția Consiliului Comisarilor Poporului, eliberînd clădirile universității, și să-mi raportați de executare.

Chestiunea nerespectării de către dv. a unei dispoziții date de Consiliul Comisarilor Poporului și a aplicării unei sancțiuni am s-o pun în discuția Consiliului Comisarilor Poporului.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 2 noiembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945,
 în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după textul
 scris de mîna lui E.M. Skleanski
 și completat și semnat de V.I. Lenin

* Aceste cuvinte au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin. — Nota red.

582

CĂTRE R.E. KLASSON

2.XI.1920

Tov. Klasson,

Mă tem că dv. — iertați-mi sinceritatea — nu veți ști să faceți uz de hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la aplicarea procedurii hidraulice de exploatare a turbei³⁷³. Și am această temere pentru că dv., pe cît se vede, v-ați pierdut prea multă vreme cu „visurile absurde“ de restaurare a capitalismului și n-ați acordat destulă atenție particularităților cu totul specifice ale perioadei de trecere de la capitalism la socialism. Și spun asta nu pentru a vă reproșa ceva și nu numai pentru că mi-am amintit de discuțiile teoretice pe care le-am avut cu dv. prin anii 1894—1895, dar și cu un scop strict practic.

Pentru a folosi cum se cuvine hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, trebuie:

1) să faceți reclamație la timp, fără nici un fel de menajamente, împotriva oricărei încălcări a acestei hotărîri, urmărind cu cea mai mare atenție aplicarea ei și, bineînțeles, alegînd — în vederea denunțării — numai cazurile care se potrivesc cu zicala: „rar și bine“;

2) din timp în timp — și urmînd aceeași regulă — să-mi scrieți (N.B. p e p l i c : p e r s o n a l d e l a c u t a r e în cutare chestiune):

vă rog să trimiteți nota sau cererea

cutare (proiectul de text să fie scris pe o foaie separată) cutărei persoane sau instituții în legătură cu cutare problemă, avînd în vedere că lucrările de exploatare hidraulică a turbei sînt recunoscute ca fiind de importanță statală.

Dacă n-o să-mi jucați vreo festă, adică dacă notele și cererile vor fi absolut concrete (fără gilcevi sau polemici departamentale), în două minute le voi semna, și uneori ele vor aduce un folos practic.

Cu urări de multe și grabnice succese pentru invenția d-tale și cu salutări,

V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1929,
în revista „Izobretatel” nr. 2

Se tipărește după manuscris

583

CĂTRE A.Z. GOLȚMAN

3.XI.1920, ora 21 și 25 min.

Urgent. Personal

Tovarășului *Golțman*
O copie pentru *Eismont*

O copie pentru *Direcția generală a confecțiilor*

Direcția generală a confecțiilor trebuie să supună comisiei pentru premieri problema acordării de premii pentru producția a 20 000 de perechi de cizme.

Problema are o importanță imensă pentru victoria noastră în sud, și lucrul cel mai important este confecționarea grabnică a cizmelor. Vă rog să examinați de urgență această problemă și să luați măsuri ca cizmele să fie într-adevăr confecționate în termenul fixat de comandantul-șef, tov. Kamenev.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

V. Ulianov (Lenin)

P.S. Tov. Skleanski este însărcinat să controleze aducerea la îndeplinire a acestei dispoziții*.

Lenin

Publicată pentru prima oară parțial
în 1961, în cartea
„Ideile leniniste dăinuie și înving.
Culegere de articole”

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după un text
dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin

* Această frază a fost scrisă de mina lui V.I. Lenin. — Nota red.

A N E X E

1

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIATULUI
MILITAR DISTRICTUAL OREL

Orel, Comisariatul militar districtual; o copie pentru comitetul executiv și una pentru Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud

În baza hotărârii din 11/VII a Consiliului Apărării, ordon ca toate automobilele sanitare din Orel care nu se află în serviciul transporturilor militare să fie predate imediat Direcției militare districtuale a trupelor de geniu din Orel, pentru nevoile sanitare ale armatei. Raportați de executare.

12. VII. 1919

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1940,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 1

Se tipărește după o copie
dactilografată

2

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. OSINSKI

Tula, pentru Osinski, împuternicit gubernial. Cite o copie pentru: pentru Measnișki, comandantul apărării regionale;

pentru Orlov, comisar al uzinelor; pentru Oskin;
pentru comitetul gubernial de partid, comitetul
gubernial pentru aprovizionare,
comitetul executiv gubernial

Răspunzînd la telegrama lui Osinski, vă comunicăm că în nici un caz nu se va admite să se facă vreun fel de achiziții independente, fie ele la liber sau la prețuri

fixe. Cei ce vor să intensifice colectările sînt invitați să se încadreze în planul general, să acționeze în front unic, folosind schimbul de mărfuri, în deplin acord cu indicațiile primite de la centru, sub conducerea generală a comitetului gubernial pentru aprovizionare și pe răspunderea lui. Orice acțiuni separate în domeniul colectărilor, mai ales dacă încalcă principiile politicii de aprovizionare, vor fi considerate drept acțiuni de dezorganizare a aprovizionării, cu toate consecințele care decurg de aici. Îl rog pe tovarășul Osinski, care dispune de suficiente imputerniciri în acest sens, și rog totodată și autoritățile locale să lupte cu hotărîre, pe toate căile, împotriva oricărei dezorganizări, să nu se dea în lături de la destituirea și arestarea dezorganizatorilor. Susțin cu toată convingerea că o bună organizare în acest domeniu și o muncă desfășurată cu dirzenie și perseverență nu numai că vor asigura posibilitatea de a satisface nevoile locale, dar vor crea, totodată, și surplusuri pentru centrele infometate și pentru armate; resursele guberniei sînt departe de a fi epuizate.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**

Scrisă la 19 iulie 1919

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

3

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI A 5-A³⁷⁴

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a

Cu prilejul împlinirii unui an de la înființarea Armatei a 5-a³⁷⁵, care era la început un grup restrîns și a devenit între timp o armată puternică prin avîntul ei revoluționar, o armată încheată în victorioasele bătălii pentru

* Telegrama a fost semnată și de A.D. Tlurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

apărarea Volgăi și zdrobirea detașamentelor lui Kolceak, Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești adresează acestor eroi ai Armatei Roșii un tovarășesc salut și-și exprimă recunoștința pentru eforturile lor și pentru lipsurile îndurate de ei în apărarea Revoluției Socialiste. Pentru a compensa lipsurile materiale pe care le-a avut de suferit Armata a 5-a în greaua ei activitate de luptă, toți ostașii și toate cadrele ei de comandă vor primi o soldă lunară în plus.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin**

Scrisă la 8 august 1919

*Publicată la 24 august 1919,
în ziarul „Krasnii Strelok“
(organ de presă al secției politice
a Consiliului militar-revoluționar al
Armatei a 5-a) nr. 95*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

4

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI C.G. RACOVSKI, L.D. TROŢKI
ȘI S.V. KOSIOR**

Kiev, pentru Racovski, Troțki și Kosior

Vă recomandăm insistent să suspendați activitatea tuturor comisariatelor poporului, afară de aceea a comisarariatelor pentru problemele militare, pentru căile de comunicație și pentru aprovizionare. Mobilizați-i pe toți, fără excepție, pentru nevoile armatei, trasându-le drept sarcină să se mențină măcar cîteva săptămîni și contopind într-o singură instituție Consiliul Comisarilor Poporului, Consiliul Apărării, Comitetul Executiv Central și Comitetul Central al P.C.(b) din Ucraina.

* Telegrama a fost semnată și de E.M. Skleanski, membru al Consiliului Apărării. — *Nota red.*

** Pe telegramă a fost scrisă următoarea indicație: „Se va expedia imediat, cifrat. Elena Stasova. 1919, 13/VIII“. — *Nota red.*

Îl rugăm pe Troțki să depună toate eforturile în acest sens³⁷⁶.

13 august.

Biroul Politic: *Lenin, Kamenev, Stasova*

Scrisă la 13 august 1919

*Publicată pentru prima oară parțial
în 1942, în
„Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după textul
scris de mîna lui E.D. Stasova*

*Publicată în întregime în 1956,
în cartea: V.I. Lenin. „Corespondență
militară. 1917—1920”. Moscova*

5

TELEGRAMĂ ADRESATĂ UNOR MUNCITORI DIN UFA³⁷⁷

La Ufa, pentru muncitorii care au lucrat la refacerea podului de pe Belaia.

Cîte o copie: Samara, Npolkom*; Ufa, inginerului Olșevski;

Moscova, Z.P.*, Consiliului militar-revoluționar, Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, Direcției generale politice a căilor de comunicație

Consiliul Apărării al republicii consideră că terminarea în mod strălucit, cu patru zile înainte de termenul prevăzut, a lucrărilor de refacere provizorie a podului de pe Belaia, care au fost efectuate în condiții extrem de grele chiar pentru timp de pace, se datorește în întregime bunei organizări și strînsei unități de care ați dat dovadă și care au fost animate de puternica dorință de a apăra Rusia Sovietică nu numai cu arma în mînă, pe cîmpul de luptă, ci și pe calea construcției pașnice. În

---

* Denumiri convenționale: Npolkom — șeful și comisarul politic al Direcției regionale a căii ferate; Z.P. — șeful Direcției generale a comunicațiilor militare. — *Nota trad.*

numele Consiliului Apărării vă trimit un salut tovarășesc și cele mai calde mulțumiri.

Președintele Consiliului Apărării al republicii, *Lenin*

Scrisă la 10 octombrie 1919

Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
semnat de V. I. Lenin

6

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL SIMBIRSK
ȘI COMITETULUI EXECUTIV JUDEȚEAN SÎZRAN³⁷⁸

Comunicare prin fir direct:

Simbirsk, comitetul executiv gubernial; o copie la comitetul pentru aprovizionare a regiunii Volgăi Sîzran, comitetul executiv județean; o copie la comitetul pentru aprovizionare a regiunii Volgăi

În legătură cu apropiata transbordare a încărcăturilor de cereale din șleपुरi în vagoane la Ceasovnea și Batraki, vă revine sarcina de a pregăti, în acest scop, în ambele puncte un număr suficient de muncitori pentru a asigura o rapidă descărcare a șleपुरilor, întoarcerea lor pe Volga în jos pentru reîncărcare și ținerea vagoanelor cât mai puțin timp sub încărcătură. Răspunderea pentru asigurarea forței de muncă la Ceasovnea să fie încredințată unui membru al comitetului executiv gubernial, iar la Batraki unui membru al comitetului executiv județean. Comunicați-mi, cel mai târziu la 20 octombrie, măsurile luate și numele celor însărcinați cu conducerea lucrărilor.

15.X.1919

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1940,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 1

Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V. I. Lenin

7

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMISARULUI GUBERNIAL
PENTRU APROVIZIONARE OREL

Orel.

Comisarului gubernial pentru aprovizionare

Țăranii din plasa Lavrov se pling că li s-a cerut să predea o cotă de cereale prea mare. Ei spun că s-ar putea să nu-și aibă asigurată piinea nici pînă la crăciun. Cercețați cu grijă dacă această plingere este întemeiată. În caz că cele spuse se adevăresc, înlăturați nedreptatea*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**Scrisă la 11 decembrie 1919**Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV**Se tipărește după un text consemnat de A.I. Sviderski și semnat de V.I. Lenin*

8

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMISARILOR TUTUROR DIRECȚIILOR
REGIONALE ALE CĂILOR FERATE

*Comisariatul poporului pentru căile de comunicație.
Pentru șefii și comisarii politici
ai direcțiilor regionale ale căilor ferate*

Datele cu privire la încărcarea lemnului și cărbunilor, întocmite de dispeceri, sînt foarte neglijent prezentate. Zilnic se constată la o serie de căi ferate omisiuni de date care însumează mii de vagoane. Datele lipsă nu mai sînt ulterior completate, iar evidența încărcărilor capătă un caracter haotic. O asemenea neglijență este inadmisibilă. Organizați imediat, pe propria dv. răspundere, întocmirea zilnică a acestei evidențe și controlul asupra trimi-

---

* La sfîrșitul acestei telegrame figurează următoarea indicație, scrisă de A.I. Sviderski: „Se va trimite o copie la Direcția cerealelor și furajelor din Comisariatul poporului pentru aprovizionare“. — *Nota red.*

terii ei la destinație. Instituiți, în cadrul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, pe răspunderea organului de resort, un control sever asupra obținerii la timp a datelor și a înaintării lor către autoritățile respective.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 30 decembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

9

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI A 5 A

Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a

Aprob propunerea dv. cu privire la crearea unui stat-tampon³⁷⁹. Se impune numai să se stabilească precis că reprezentantul nostru sau, și mai bine, doi reprezentanți de pe lângă Centrul politic să fie informați despre toate hotărârile ce se adoptă și să aibă dreptul să participe la toate consfăturile Centrului politic.

În al doilea rând, să se ia măsuri serioase de control asupra dezarmării cehoslovacilor³⁸⁰.

În al treilea rând, o să fie foarte greu să-i evacuăm pe cehoslovaci, din cauza condițiilor de transport.

21 ianuarie 1920

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin**

Publicată pentru prima oară incomplet în 1958, în cartea: V.T. Agalakov, „Din istoria organizării Puterii sovietice în Siberia răsăriteană. 1919—1921”

Se tipărește după o copie dactilografiată

Publicată în întregime în 1960, în cartea „Organizația de partid din Irkutsk în perioada refacerii (1920—1926)”

* Telegrama a fost semnată și de L.D. Trocki, președintele Consiliului militar-revoluționar. — *Nota red.*

10

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Prin fir direct
(cifrat)Pentru *Stalin*

Comitetul Central nu insistă să plecați*, dar cu condiția ca în cursul săptămînilor ce vin să vă concentrați întreaga atenție și întreaga energie asupra deservirii Frontului caucazian, subordonîndu-i interesele Frontului de sud-vest. Arjanov este trimis la Voronej ca să accelereze dislocările de trupe necesare. Vă rugăm să-i dați tot sprijinul necesar și să ne informați în mod regulat despre mersul dislocărilor.

4.II.1920

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin***

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie
dactilografiată

11

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE
SIMBIRSK, SAMARA, KAZAN, PENZA, REAZAN
ȘI UFA

Cîte o copie: la direcțiile regionale ale căilor ferate Samara-Zlatoust, Sîzran-Veazma, Reazan-Ural și Moscova-Kazan și la secțiile politice ale acestora

Consiliul Apărării Muncitorești-Tărănești consideră necesar ca toate comitetele executive guberniale, județene și de plasă să acorde, la prima cerere, tot sprijinul organelor feroviare pentru încărcarea produselor alimentare

* Este vorba de plecarea lui I.V. Stalin pe Frontul caucazian. — *Nota red.*

** Telegrama a fost semnată și de L.D. Troțki, președintele Consiliului militar-revoluționar. — *Nota red.*

în vagoane, precum și pentru intensificarea tuturor lucrărilor legate de circulația trenurilor încărcate cu produse alimentare, de accelerarea reparațiilor, de îmbunătățirea traficului etc. Acest sprijin trebuie să se manifeste prin mobilizarea lucrătorilor cu funcții de cea mai mare răspundere și punerea lor la dispoziția organelor feroviare, organizarea de prestații în muncă, procurarea de mijloace de tracțiune animală etc. Comunicați-mi pe scurt, telegrafic, numărul lucrătorilor mobilizați, precum și celelalte măsuri ce au fost luate în cadrul acestei acțiuni.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

Scrisă la 28 februarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

12

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETELOR GUBERNIALE DE PARTID,
COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE
ȘI COMITETELOR GUBERNIALE
PENTRU APROVIZIONARE

Comunicare prin fir direct

comitetelor de partid, comitetelor executive și comitetelor pentru aprovizionarea guberniilor Iaroslavl, Kostroma, Uralsk, Reazan, Penza, Simbirsk, Tambov, Nijni Novgorod, Vladimir, Samara, Saratov, Smolensk, Gomel, Vitebsk, Ufa, Ekaterinburg, Voronej, Kursk, Orel, Veatka și Moscova

În anul ce vine, cartofii sînt meniți să joace un rol extrem de important în îmbunătățirea situației alimentare a republicii. De aceea, în cursul lunii viitoare, întreaga noastră atenție și toate forțele de care dispunem trebuie îndreptate spre asigurarea țării cu cantitățile de cartofi necesare pentru însămintări. Entuziasmul revoluționar și profundul devotament al tuturor lucră-

torilor locali față de interesele Rusiei Sovietice vor învinge toate piedicile care se pot ivi în calea îndeplinirii riguroase și necondiționate a dispozițiilor date de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Pentru realizarea cu deplin succes a acestei sarcini, organizați o săptămână a strîngerii cartofilor pentru sămînță, mobilizînd pe cei mai buni activiști de partid și lucrători din domeniul aprovizionării în vederea unei ample acțiuni de agitație, atît scrise cit și orale, pentru colectarea cartofilor de sămînță, aducerea lor la gări și cheiuri și încărcarea lor. Organizați o largă campanie pentru colectarea cartofilor, acționați cu maximum de energie pentru realizarea acestei probleme de importanță vitală pentru republică. Data deschiderii acestei săptămîni trebuie fixată de organele locale. Comunicați-mi cum se desfășoară această campanie și care sînt rezultatele obținute. Se va trimite o copie Oficiului de colectare a produselor agricole.

Lenin*

Scrisă la 17 aprilie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V. I. Lenin*

13

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMANDANTULUI FLOTEI DIN MAREA BALTICĂ

Petrograd, Flota din Marea Baltică

În vederea organizării neîntîrziate a exportului de cherestea este necesar ca, ocolind orice piedici și tergiversări birocratice, să treceți imediat la punerea în ordine a portului Petrograd, și anume la eliberarea lui de șlepurile și pontoanele scufundate. Pontoanele scoase la suprafață trebuie să fie imediat reparate și puse la dispoziția șantierelor navale. Comunicați-mi telegrafic, în fiecare sîmbătă ce lucrări au fost efectuate. Se va trimite o copie

* Telegrama a fost semnată și de A.D. Țiurupa. — *Nota red.*

Comitetului pentru comerțul exterior de pe lângă Consiliul economic superior.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 20 aprilie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

14

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
PREȘEDINȚILOR COMITETELOR
EXECUTIVE GUBERNIALE

Prin fir direct

Președinților

*comitetelor executive guberniale Tambov, Saratov,
Samara, Ufa, Celeabinsk, Kazan, Veatka, Sarapul
(Comitetul pentru aprovizionare din regiunea Kamei),
Penza, Pokrovsk, Baronsk (Comitetul german), Orenburg
(Comisariatul poporului pentru aprovizionare din
Kirghizia), Omsk (Comitetul revoluționar din Siberia),
Ekaterinburg (Consiliul Armatei muncii), Voronej*

*Cite o copie comitetelor militare guberniale,
comitetelor guberniale pentru problemele muncii
și comisarilor guberniali pentru aprovizionare*

La 21 aprilie, Consiliul Apărării a hotărît să ia măsuri deosebit de intense pentru îndeplinirea planului de aprovizionare a republicii cu cereale și furaje, folosind pentru transportul produselor alimentare de la punctele interioare de colectare la gări și cheiuri prestația obligatorie de muncă cu brațele și cu atelajele, precum și sprijinul unităților militare. Ca atare, vă ordon să vă conformați acestei hotărâri și în decurs de 24 ore de la primirea

prezentei telegrame să organizați pentru perioada de transportare a cerealelor de la punctele interioare de colectare la gări și cheiuri niște comisii prezidate personal de comisarul gubernial pentru aprovizionare și avînd ca membri pe președintele comitetului gubernial pentru aprovizionare și personal pe comisarul militar gubernial, care să vegheze la îndeplinirea sus-menționatei hotărîri a Consiliului Apărării. Comitetul gubernial pentru problemele muncii este obligat să satisfacă neîntîrziat și cu prioritate nevoile de forță de muncă și atelaje ale comitetului gubernial pentru aprovizionare. Această comisie este obligată: 1) să întocmească imediat o situație din care să se vadă ce fel de produse trebuie transportate, de unde anume, în ce cantitate și la ce gări; 2) să instituie în aceste regiuni prestări obligatorii de muncă cu brațele și cu atelajele și să atragă în acest scop forțele armate în numărul necesar, precum și mijloacele de tracțiune; 3) toate încărcăturile aduse în gări să fie imediat anunțate organelor căilor ferate și să se organizeze cu nestăvilită energie încărcarea lor, avînd în vedere că punerea la dispoziție în timpul cuvenit a vagoanelor necesare este asigurată de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație; 4) să urmărească întregul mers al lucrărilor și în fiecare săptămînă să raporteze comitetului executiv gubernial despre rezultatele obținute, iar în fiecare luni să comunice prin fir direct aceste rezultate reprezentantului de serviciu al Comisariatului poporului pentru aprovizionare.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin**

Scrisă la 23 aprilie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se țipărește după un text
dactilografiat
semnat de V. I. Lenin*

---

* Telegrama a fost semnată și de A.D. Ţiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

15

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
TUTUROR COMITETELOR
EXECUTIVE GUBERNIALE,
COMITETELOR EXECUTIVE ORĂȘENEȘTI
MOSCOVA ȘI PETROGRAD,
COMITETELOR REVOLUȚIONARE GUBERNIALE,
COMITETULUI REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA

*Către comitetele executive guberniale,
comitetele executive orășenești Moscova și Petrograd,
comitetele revoluționare guberniale,
comitetul revoluționar din Siberia
Cite o copie pentru secțiile agricole,
comitetele guberniale pentru aprovizionare,
secțiile de învățămînt guberniale, direcțiile guberniale,
comitetele guberniale pentru problemele muncii,
birourile guberniale de statistică*

În conformitate cu o hotărîre adoptată de Congresul al VII-lea al Sovietelor, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să fixeze pentru luna august anul curent efectuarea unui recensămînt demografic, profesional și agricol și întocmirea unei scurte evidențe a întreprinderilor industriale^{3a1}. Acest recensămînt va avea o importanță primordială și un rol călăuzitor în construirea socialismului în Republica sovietică. Pentru executarea întocmai a acestei hotărîri vă rog ca, alit în cursul lucrărilor de organizare, cit și în perioada de efectuare a acestui recensămînt și de prelucrare a materialelor obținute, să acordați tot sprijinul Direcției centrale de statistică și organelor locale cărora le revine sarcina de a efectua recensămîntul. Toate forțele și mijloacele existente în gubernie care sînt necesare acestui recensămînt trebuie să fie din plin folosite. Sprijiniți biroul gubernial de statistică în recrutarea de colaboratori prin mobilizarea în vederea prestării de munci obligatorii a cadrelor didactice și agronomice și a salariaților de la alte instituții sovietice, potrivit unui plan special, elaborat de Direcția centrală de statistică de comun acord cu alte departa-

mente. Puneți la dispoziție, pentru distribuirea materialelor recensământului și deplasarea statisticienilor, mijloacele de transport necesare, precum și mijloacele de comunicare prin poștă și telegraf și prin curieri. Puneți la dispoziția birourilor guberniale de statistică cite o tipografie, hîrtie pentru tipărirea formularelor de recensământ, rechizite de birou și material de ambalat, asigurați-le încăperile necesare, inclusiv încălzitul, iluminatul și inventarul respectiv. Dați numaidecît dispoziție instituțiilor de stat orășenești, de plasă și satești să dea neapărat tot sprijinul Direcției centrale de statistică și organelor ei, precum și tuturor persoanelor implicate în această acțiune. Cel puțin o dată pe săptămîină, iar pentru rezolvarea urgentă a unor probleme chiar și mai des, șefii birourilor guberniale de statistică vor prezenta președintelui biroului gubernial de statistică un raport cu privire la mersul recensământului și la adoptarea de măsuri organizatorice pentru desfășurarea lui. Cei ce se vor face vinovați de insuficientă energie în sprijinirea acestei acțiuni, care prezintă o importanță primordială pentru construcția Republicii sovietice, vor fi deferiți de urgență Tribunalului revoluționar, indiferent de posturile pe care le ocupă.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**

Scrisă între 5 și 7 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se lipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

16

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI L.B. KRASIN ȘI M.M. LITVINOV

Pentru Krasin și Litvinov, Copenhaga

Cifrat

La comunicările nr. 34, 35, 49, 43 și 48, trimise de dv., vă răspundem: 1) Contractele cu consorțiul uzinelor

* Telegrama a fost semnată și de P.I. Popov, șeful Direcției centrale de statistică. — *Nota red.*

suedeze de prelucrare a metalelor și al uzinei constructoare de locomotive sint satisfăcătoare; semnați-le. Explicați-ne dacă modul de plată stabilit, care prevede acordarea de credite, se extinde asupra tuturor produselor metalurgice suedeze cumpărate de noi sau este valabil numai pentru comenzile ce le vom face pe viitor. 2) Aurul, în valoare de 32 000 000 de coroane, va fi expedit la Revel la cererea dv. 3) Ne îndoim că industria scandinavă ar putea să contribuie în mod simțitor la refacerea mijloacelor noastre de transport. Livrarea a o mie de locomotive în termen de șase ani confirmă acest lucru. Acordăm importanță contractului încheiat, mai ales că el e merit să influențeze marile uzine constructoare de locomotive din Europa și din America. 4) Pe viitor vom fi nevoiți să restrângem considerabil cheltuielile în aur. Considerăm că actuala conjunctură politică nu este de ajuns de favorabilă pentru plasarea unei mari părți din fondul nostru în străinătate. Nomenclatura mărfurilor și cantitățile pentru care vi se acordă dreptul să faceți plata în aur vi le vom comunica ulterior. 5) În ce stadiu de reglementare se află comenzile făcute de Vorovski și care este soarta aurului rusesc plasat în Suedia de guvernul provizoriu?

8 mai

Lenin*

Scrisă la 8 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
dactilografic
semnat de V.I. Lenin*

17

TELEGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI UZINEI DIN SORMOVO

Direcția uzinei din Sormovo

O copie pentru Direcția generală a uzinelor unificate
de stat pentru construcția de mașini

Prezidiul Consiliului economic superior și președintele
Consiliului Apărării știu cât de aglomerată este uzina din

* Telegrama a fost semnată și de I.V. Stalin, L.B. Kamenev, A. Lomov și M.M. Șcimam. — *Nota red.*

Sormovo cu comenzi pentru armată; lotuși, vă cer să acceptați comanda dată, prin adresa nr. 9 din 17 februarie, de Direcția generală a exploatării zăcămintelor de turbă pentru o macara cu șenile necesară la extracția turbei după proiectul nr. 30 821, elaborat de dv., și s-o executați în termenul cel mai scurt. Informați-ne telegrafic de acceptarea comenzii și trimiteți o copie în acest sens Direcției generale a exploatării zăcămintelor de turbă.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin**

Scrisă la 28 mai 1920

*Publicată pentru prima oară în 1912,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnal de V.I. Lenin*

18

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL
NIJNI NOVGOROD

*Nijni Novgorod, comitetului executiv gubernial;
cîte o copie: comitetului gubernial pentru aprovizionare,
comitetului gubernial pentru problemele muncii,
secției mijloace de transport,
comitetului pentru aprovizionare al regiunii Volgăi
și comitetului militar-gubernial*

Avind în vedere că în momentul de față centrul de greutate al aprovizionării cu produse alimentare a Frontului de vest, a Moscovei și a Petrogradului cade asupra Nijni Novgorodului, prin prezenta dispun ca zilnic, la cererea comitetului pentru aprovizionare a regiunii Volga, să i se pună la dispoziție numărul de muncitori și de căruțe necesar pentru descărcarea șlepurilor și adu-

---

* Telegrama a fost semnată și de A. Lomov, președintele Consiliului economic superior, și I.I. Radcenko, președintele Direcției generale a exploatării zăcămintelor de turbă. — *Nota red.*

cerea în gări a cel puțin 60 de vagoane de produse alimentare zilnic.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin**

Scrisă în mai 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

19

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI DIN SIBERIA
ȘI COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE

O m s k, Comitetul revoluționar din Siberia

Samara,

Saratov,

Ufa,

Rostov pe Don,

Uralsk și

Celiabinsk

comitetelor executive guberniale ;

cîte o copie pentru secțiile

agricole guberniale

Pentru a asigura strămutarea în mod organizat a țăranilor în Siberia și în guberniile producătoare de cereale, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să permită încă de pe acum plecarea unor delegați ai țăranilor care să cerceteze condițiile chiar la fața locului. Clarificați de urgență care sînt proporțiile fondului agrar disponibil și util. Comunicați telegrafic, pînă la 10 iulie, Comisariatului poporului pentru agricultură aceste date, indicînd: 1) numărul deseatinelor; 2) locul unde se află situate; 3) numărul plugarilor de ambele sexe care pot fi primiți imediat în partid în fiecare județ și în fiecare plasă; 4) locurile de debarcare. Indicați în special care sînt posibilitățile de plasare în sovhozuri și, totodată, care e necesarul de brațe de muncă. Organizați numai-

* Telegrama a fost semnată și de A.D. Țiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

decît pregătirea primirii delegaţilor şi a celor strămutaţi, cerînd la nevoie indicaţii de la Comisariatul poporului pentru agricultură. Vă facem atenţi că aceasta este o acţiune deosebit de importantă, care implică o mare răspundere.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**

Scrisă între 25 şi 29 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipăreşte după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin

20

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ECONOMIC DIN AZERBAIDJAN

Baku, Consiliul economic din Azerbaidjan

două copii la Astrahan: una pentru *Babkin*,
împuternicitul special al Consiliului Apărării,
şi alta pentru *Poteaev*, membru al colegiului
Comisariatului poporului pentru aprovizionare

Din informaţiile primite de Comisariatul poporului pentru aprovizionare reiese că dispuneţi de 6 000 de puduri de icre negre tescuite, pe care le-aţi repartizat pentru export în cadrul schimbului de mărfuri descentralizat. Considerăm necesar să vă atragem atenţia că, în interesul general, nu este de dorit să procedaţi la un asemenea schimb de mărfuri fără să vă puneţi în prealabil de acord cu noi. În caz că există într-adevăr un excedent de 6 000 de puduri de icre tescuite, vă rugăm să le expediaţi la *Moscova*, pe adresa *Comisariatului poporului pentru aprovizionare*, pentru a fi distribuite copiilor şi proletarilor bolnavi din centrele înfometate. Comunicaţi tele-

---

* Telegrama a fost semnată şi de Ş.P. Sereda, comisar al poporului pentru agricultură. — *Nota red.*

grafic la *Comisariatul poporului pentru aprovizionare, serviciul repartiții*, ce hotărîre ați luat.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**

Scrisă la 29 iunie 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text
dactilografial
semnat de V.I. Lenin

21

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C.G. RACOVSKI

H a r k o v, pentru *R a c o v s k i*,
președintele Consiliului Comisarilor Poporului din
Ucraina

Am trimis comitetelor executive guberniale, comitetelor militar-revoluționare guberniale, Consiliului Armatei 1 a muncii, Comitetului revoluționar din Siberia, Comitetului revoluționar din Tataria, Comitetului revoluționar din Bașkiria și Comitetului revoluționar din Kirghizia, precum și, în copie, birourilor guberniale de statistică o telegramă cu următorul cuprins:

„Se stabilește ziua de 28 august 1920 ca dată a începerii recensămîntului demografic, agricol și profesional.

La orașe, recensămîntul demografic și profesional va dura o săptămîină, iar în localitățile rurale, două săptămîni. Recensămîntul agricol va dura o lună și jumătate, cu începere de la 28 august. Succesul acestor recensămînte, care prezintă o mare însemnătate pentru construcția Republicii sovietice, depinde întru totul de modul cum au fost planificate și pregătite lucrările de către birourile guberniale de statistică, de măsura în care ele sînt asigurate cu colaboratorii corespunzători pentru prestarea de muncă pe baza normelor legale privind

* Telegrama a fost semnată și de N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

munca obligatorie, de felul cum e organizată deplasarea rapidă în termenul necesar a personalului și a materialelor de recensămînt pe teritoriul guberniilor, de măsura în care li se pun la dispoziție clădirile necesare și li se asigură iluminatul, aprovizionarea cu alimente, mijloacele bănești trebuincioase, precum și alte mijloace de sprijinire a lor de către instituțiile de stat.

În fiecare gubernie, comitetul executiv, secția agricolă, comitetul pentru aprovizionare, Ceka, secția de învățămînt, secția financiară, comitetul pentru problemele muncii și secția administrativă sînt obligate să acorde un sprijin multilateral Direcției centrale de statistică și organelor sale locale, prin toate mijloacele de care dispun. Operațiile de recensămînt nu sînt o chestiune departamentală, ele privesc întreaga republică, toate instituțiile sovietice.

Sprijinirea lor insuficientă, manifestările de neglijență și nepăsare, indiferent de la cine pornesc, vor fi pedepsite cu toată rigoarea impusă de vremurile revoluționare prin care trecem, fiind considerate ca o gravă încălcare a îndatoririlor de serviciu.

Președinților comitetelor executive guberniale le revine sarcina de a urmări cu deosebită grijă desfășurarea cu succes a acestor recensăminte. Fiecare președinte este obligat ca la 1, 15 și 25 august să informeze telegrafic Direcția centrală de statistică — pentru ca ea să-mi raporteze mie — despre modul cum se desfășoară aceste lucrări, dacă s-au ivit greutăți și ce măsuri s-au luat pentru înlăturarea lor“.

Poate că, pentru a asigura efectuarea întocmai și cu succes, în termenul indicat mai sus, a recensămintelor pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene, veți găsi că e indicat să trimiteți o telegramă analogă instituțiilor guberniale din această republică.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

22

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI B.I. TROŢKI

Omsk, Comitetul pentru aprovizionare din Siberia,
tovarăşului Troţki

O copie pentru comitetul executiv gubernial

În vederea aprovizionării Armatei Roşii şi a populaţiei muncitoare din centrele industriale ale republicii cu carne şi slănină, dispun să luaţi măsuri energice, revoluţionare pentru efectuarea cu succes a colectării acestor produse. Pentru a asigura reuşita acestei campanii, precum şi pentru considerente de ordin economic, cotele vor fi comunicate din timp populaţiei, iar colectările vor fi efectuate în perioada de toamnă, când agricultorul n-a apucat încă să-şi cheltuiască fondul de carne, iar predarea cotelor, al căror cuantum va fi cunoscut din timp, nu va împovăra atât de mult gospodăria. Pe temeiul celor expuse mai sus, dispun să se treacă numaidecît la colectarea produselor menţionate, procedîndu-se cu toată energia şi în așa fel ca în guberniile din Siberia planul Comisariatului poporului pentru aprovizionare să fie complet îndeplinit cel mai tîrziu la 1 ianuarie anul viitor. Vă pun în vedere că guvernul muncitoresc-ţărănesc consideră că aceasta este o sarcină revoluţionară de primă importanţă şi, ca atare, absolut obligatorie.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin*

Scrisă la 30 iulie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipăreşte după textul
blanchetei de telegraf*

---

* Telegrama a fost semnată şi de N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

23

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI REVOLUȚIONAR
AL REGIUNII URAL ȘI COMITETULUI
EXECUTIV GUBERNIAL SARATOV

Prin fir direct

Uralsk, Comitetul revoluționar al regiunii Ural
Saratov, prezidiul comitetului executiv

Cite o copie pentru: tovarășul *Avksentievski*;
Uralsk, comitetul gubernial de partid;
Saratov, comitetul gubernial de partid

Sapojkov, fostul comandant al Diviziei a 2-a turkestone, a pus la cale o răscoală în zona Buzuluk. El a reușit să atragă de partea sa câteva unități ale Armatei Roșii și o parte din țărănimea înstărită, iar în momentul de față încearcă să-și facă drum spre Novouzensk și mai departe, probabil spre gurile Volgăi și Uralului. Pentru a ușura lupta împotriva lui Sapojkov și a nu-l lăsa să scape teafăr, propun: 1) toate comitetele revoluționare și comitetele executive să fie obligate să rămână pe loc pînă la ultima posibilitate, desfășurînd o energică agitație împotriva trădătorului și împiedicînd pe toate căile agitația pe care caută s-o desfășoare el în rîndurile populației; 2) să i se pună la dispoziție lui Avksentievski o serie de lucrători bine pregătiți; 3) să se stabilească o cît mai strînsă legătură între comitetele revoluționare executive și detașamentele armate din subordinea dv., pentru a asigura coordonarea operațiilor, și să se ia măsuri pentru paza comunicațiilor tehnice; 4) să se organizeze o supraveghere cît mai atentă a deplasării detașamentelor lui Sapojkov, folosind în acest scop pe localnici și comunicînd cele constatate comandanților unităților militare celor mai apropiate; 5) folosind din plin puterea revoluționară, să se curme din rădăcină orice manifestare de simpatie și cu atît mai mult orice sprijin pe care populația locală ar încerca să-l dea lui Sapojkov, iar în cazurile

cînd s-a și acordat un asemenea sprijin, să se ceară predarea principalilor vinovați; să se ia ostatici din partea satelor situate pe drumul de trecere al detașamentelor lui Sapojkov, pentru a preîntîmpina o eventuală încercare de sprijinire a acestora. Prezenta dispoziție se cere îndeplinită cu cea mai mare promptitudine și energie, pe răspunderea personală a celor însărcinați cu executarea ei³⁸².

2 august

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin**

Scrisă la 2 august 1920

Publicată pentru prima oară parțial la 23 februarie 1928, în ziarele „Pravda” nr. 46 și „Izvestiia” nr. 46

Publicată în întregime în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text dactilografiat

24

CĂTRE C.C. AL P.C. (b) DIN UCRAINA³⁸³

Prin fir direct; cifrat

Harkov, pentru tov. *Racovski*
Comitetul Central al P.C.(b) din Ucraina

Ne așteaptă încă o luptă încordată cu armata albă poloneză și, în această situație, Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia îi este imposibil să-și concentreze toată atenția asupra frontului de luptă împotriva lui Vranghel. E necesar ca C.C. al P.C. (b) din Ucraina, la rîndul lui, să ia măsuri pentru a detașa pe acest front un număr însemnat de lucrători dintre cei mai buni, care să fie în stare să ridice capacitatea de luptă a unităților, să întărească spatele frontului, să organizeze lupta împotriva dezertărilor, a banditismului din imediata apro-

---

* La sfîrșitul telegramei se află următorul adaus: „Se va transmite prin statul-major al districtului militar de dincolo de Volga, pe răspunderea comisarului de stat-major. *Skleanski*, locțiitor de președinte al Consiliului militar-revolucionar al republicii”. — *Nota red.*

piere a frontului ș.a.m.d. Comunați Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia ce măsuri ați luat.

19 august

Lenin*

Scrisă la 19 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie dactilografiată

25

CĂTRE BIROUL DIN CAUCAZ AL C.C. al P.C. (b) DIN RUSIA

Prin fir direct; cifrat

Către Biroul din Caucaz al Comitetului Central

Ne mai așteaptă o luptă dirză și cu armata albă a polonezilor. De aceea, Comitetul Central poate să transfere pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel doar un număr redus de lucrători. Biroul din Caucaz al Comitetului Central trebuie să țină riguros seama de forțele de care dispune și să le repartizeze cu multă grijă, considerând drept principal obiectiv frontul de luptă împotriva lui Vranghel. Trebuie să sprijinim întărirea secției politice, a secției speciale, a tribunalelor din armate și ridicarea capacității de luptă a unităților militare, repartizându-le în acest scop cei mai buni comuniști. Comunați Comitetului Central ce măsuri ați luat.

19 august

Lenin*

Scrisă la 19 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie dactilografiată

* Telegrama a fost semnată și de N.N. Krestinski, L.D. Troțki, I.V. Stălin, N.I. Buharin. — Nota red.

26

CĂTRE BIROUL DIN SIBERIA AL C.C. AL P.G.(b) DIN RUSIA

Prin fir direct ; cifrat

Către Biroul din Siberia al Comitetului Central

Lupta cu armata albă a polonezilor este departe de a fi terminată. Frontul împotriva lui Vranghel cere mari jertfe. E posibil să avem o campanie de iarnă. Comitetul Central nădăjduiește că Biroul și Comitetul revoluționar din Siberia vor desfășura și pe viitor o muncă intensă. În afară de mobilizările obișnuite, este nevoie de formațiuni de voluntari, și mai cu seamă de unități de cavalerie, fie ele cât de mici. E nevoie de cai pentru cavalerie, de mijloace de transport pentru convoaie etc. Munca de aprovizionare în nici un caz nu trebuie slăbită. Comuni-cați Comitetului Central ce măsuri ați luat.

19 august

Lenin*

Scrisă la 19 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie
dactilografiată

27

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE ȘI DIRECȚIA CENTRALĂ A COMUNICAȚIILOR MILITARE

Comisariatul poporului pentru căile de comunicație
Direcția centrală a comunicațiilor militare

Moscova, 28 august 1920

Data fiind situația militară, în momentul de față este deosebit de necesară o activitate intensă, neîntreruptă a căilor ferate, astfel ca să asigure transporturile necesare

* Telegrama a fost semnată și de N.N. Krestinski, L.D. Troțki, I.V. Sta-lin, N.I. Buharin. — *Nota red.*

armatei. Cu toate că în această privință căile ferate funcționează și acum în bune condiții, trebuie făcute eforturi și mai mari, întrucît în prezent succesul cauzei comune depinde îndeosebi de buna funcționare a căilor ferate. Se impune mai ales ca, în ce privește itinerariile transporturilor destinate operațiilor militare, să se dea dovadă de suplețe și precizie, pentru că aici orice întîrzieri sau schimbări de destinație sînt cu totul inadmisibile.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară la
23 februarie 1942, în ziarul
„Pravda” nr. 54 și „Izvestiia” nr. 45

Se tipărește după o copie
dactilografiată

28

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE DIN REGIUNEA VOLGĂI³⁸⁴

Comitetelor executive din Astrahan, Saratov, Tarițin,
Nijni Novgorod,
Samara, Ribinsk și Kazan

Cîte o copie:

comitetelor guberniale de partid din Astrahan, Saratov,
Tarițin, Nijni Novgorod, Samara, Ribinsk și Kazan;
Comisariatului poporului pentru căile de comunicație

Transportul produselor petroliere de la Astrahan pe Volga este împiedicat: 1) de nivelul nemaipomenit de scăzut al apei și 2) de lipsa unui număr suficient de nave de lemn auxiliare de mic tonaj. Interese de stat impun cu toată seriozitatea să se aducă la timp și în cantități cît mai mari produse petroliere în regiunile industriale centrale. De aceea, vi se cere să sprijiniți prin diverse măsuri și mijloace organele locale ale transporturilor fluviale, atît în operațiile de reparare a acestor nave, cît și în satisfacerea tuturor celorlalte nevoi ale transporturilor fluviale (aprovizionarea lucrătorilor cu produse alimentare și cu îmbrăcăminte de toamnă etc.). Pre-

* Semnătura „V. Ulianov (Lenin)” a fost scrisă de E. M. Skleanski. —
Nota red.

ședinții comitetelor executive guberniale vor răspunde de aducerea la îndeplinire a acestei dispoziții.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin*

31 august 1920

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după o copie
dactilografiată
semnată de V.I. Lenin

29

CĂTRE C.G. RACOVSKI

*Tovarășului Racovski, președintele Consiliului
Comisarilor Poporului din Ucraina*

Am trimis tuturor comitetelor executive și comitetelor militare-revoluționare guberniale, Consiliului Armatei 1 a muncii, Consiliului Armatei muncii din Caucaz, comitetelor militare-revoluționare din Siberia, Turkestan, Bașkiria, Tataria și Kirghizia și, în copie, birourilor guberniale de statistică o telegramă cu următorul conținut:

„Confirmînd telegramele mele cu nr. 249, 379 și 416, vă rog să luați toate măsurile necesare pentru accelerarea lucrărilor recensămîntului demografic-profesional și ale celui agricol, întocmind, totodată, o evidență a întreprinderilor industriale. Guvernul muncitoresc-țărănesc are nevoie de un asemenea recensămînt. Datele obținute pe această cale vor fi puse la baza construcției sovietice. Faceți tot posibilul ca în gubernia dv. recensămîntul să fie efectuat pretutindeni. Înlăturați în chip revoluționar toate piedicile ce se ivesc în cale. Creați condiții pentru desfășurarea recensămîntului după un plan dinainte stabilit. Asigurați biroul gubernial de statistică cu colaboratorii necesari, puneți-i la dispoziție un sediu, produse alimentare și bani, organizați mijloacele de deplasare. Toate instituțiile și organizațiile sovietice din gubernie trebuie să acorde un sprijin activ biroului gubernial de statistică și agenților lui. Întocmiți, împreună cu biroul gubernial de statistică, un plan de creare a condițiilor necesare pentru o prelucrare eficientă

a materialelor recensămîntului, în conformitate cu indicațiile Direcției centrale de statistică. Nici o zi nu trebuie pierdută cînd e vorba de efectuarea unei asemenea lucrări, care prezintă o imensă importanță pentru stat. În gubernia dv. trebuie efectuat recensămîntul, și el trebuie încheiat la termen. Vă reamintesc că guvernul muncitoresc-țărănesc vă cere să vă concentrați toată energia spre îndeplinirea acestei acțiuni. Pedepsiți cu asprime pe cei ce împiedică efectuarea recensămîntului și nu uitați că guvernul muncitoresc-țărănesc vă va trage la răspundere în primul rînd pe dv. pentru lipsă de energie în efectuarea recensămîntului sau pentru efectuarea lui defectuoasă. Comunicați Direcției centrale de statistică mersul lucrărilor, pentru ca ea să-mi raporteze mie, în conformitate cu dispozițiile din telegrama nr. 379“.

Vă rog să fiți bun și să trimiteți o telegramă cu conținut similar tuturor instituțiilor din Ucraina, pentru ca în R.S.F.S.R. și în R.S.S.U. recensămîntul să se efectueze în condiții absolut identice.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 13 septembrie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

30

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARILOR GUBERNIALI PENTRU APROVIZIONARE

Comisarilor guberniali pentru aprovizionare;
tovarășului Koganovici,
președintele Comitetului pentru aprovizionare din Siberia;
tovarășului Frumkin, imputernicit pentru Caucazul de
nord al Comisariatului poporului pentru aprovizionare

Cîte o copie președinților comisiilor
pentru aprovizionare guberniale și președinților
comitetelor executive guberniale

O recoltă submediocră de cereale pe cea mai mare parte din teritoriul republicii ne pune în fața necesității

de a atenua criza de produse alimentare prin sporirea la maximum a cotelor de colectare la cartofi, care pot să remedieze într-o oarecare măsură lipsa de pâine în alimentația populației. De aceea, dispun în mod categoric: 1) să se ceară comitetelor executive ale Sovietelor de plasă să urmărească ca, imediat după recoltarea cartofilor, gospodarii cărora li s-a fixat obligația de a preda cartofi în cadrul colectărilor să-i predea la centrele respective; 2) să se traseze ca sarcină personală împuterniciților comitetelor guberniale județene și raionale pentru aprovizionare să realizeze într-o anumită proporție și într-un anumit termen cât mai scurt planul de predare obligatorie a surplusurilor de produse; 3) pînă la venirea gerurilor, colectările de cartofi să fie efectuate în proporție de 100%; 4) împreună cu comitetele guberniale pentru aprovizionare, să mobilizați mijloacele de tracțiune animală pentru aducerea cartofilor la rampele de cale ferată și la depozitele de cartofi; 5) aparatul tehnic al organelor de aprovizionare să fie obligat ca pînă la 1 octombrie să termine amenajarea depozitelor de cartofi; 6) consiliile economice guberniale să ia toate măsurile pentru a pune la dispoziția organelor de aprovizionare materialele de construcție necesare; 7) să se comunice zilnic prin fir direct Comisariatului poporului pentru aprovizionare ce cantități de cartofi s-au predat la centrele de colectare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin*

Scrisă la 17 septembrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografial
semnat de V.I. Lenin*

* Telegrama a fost semnată și de N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI I.N. SMIRNOV
și P. K. KOGANOVICI³⁸⁵

*Omsk. Comitetul revoluționar din Siberia,
pentru Smirnov, Comitetul pentru aprovizionare
din Siberia, pentru Koganovici*

Se apropie cea de-a treia aniversare a Revoluției din Octombrie și în cinstea ei trebuie să dăm eroiceii noastre Armate Roșii, copiilor și populației muncitoare o cantitate suplimentară de alimente, fie ea cât de mică. Fiind convins că acest apel va găsi un viu ecou în inimile dv., vă rog ca, încă de pe acum, fără să amînați nici cu o zi, să faceți tot posibilul și să trimiteți pe adresa: Moscova, Comisariatul poporului pentru aprovizionare, în vederea aniversării lui Octombrie, șapte trenuri directe încărcate cu făină albă, câte unul pe zi, comunicîndu-ne telegrafic, mie și celor de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, ziua expedierii. Totodată am dat dispoziție Comisariatului poporului pentru căile de comunicație ca aceste trenuri directe să beneficieze de același regim ca și trenurile militare. Înștiințați Comisariatul poporului pentru aprovizionare, serviciul repartiție, de primirea acestei telegrame, precum și de expedierea trenurilor.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 8 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

TELEGRAMĂ ÎN LEGĂTURĂ CU REGLEMENTAREA
TRANSPORTURILOR MILITARE

Pentru statul-major al Consiliului militar-revoluționar al republicii, Z.R., toți Z.F., Z.A., Z.N.P., Ț.K. R.K., F.K. R.K., K.R.K., N.O.T., R.N., N. — o copie pentru V.S.P.*

Ținând seama că în rețeaua de căi ferate a R.S.F.S.R. se simte o lipsă acută de material rulant, ceea ce face necesar ca el să fie folosit cu deosebită grijă la încărcare, și dînd urmare hotărîrii Consiliului Muncii și Apărării din 13 octombrie a.c.³⁸⁶, vă trimit următoarele dispoziții, care trebuie executate întocmai: 1) se vor lua imediat cele mai energice măsuri pentru descărcarea încărcăturilor militare pe toate căile ferate ale frontului; 2) se vor lua toate măsurile pentru ca transporturile militare din zona frontului să fie neapărat efectuate conform planurilor aprobate de Consiliul superior al transporturilor, admițînd sporirea lor numai în cazul cînd e impusă de situația militară și cu condiția obligatorie ca asemenea sporire să aibă loc pe baza unui acord prealabil cu organele feroviare respective. Ț.K. R.K. este obligat să prezinte săptămînal Consiliului superior al transporturilor de pe lîngă *Consiliul Comisarilor Poporului* rapoarte cu privire la mersul lucrărilor de descărcare.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

* Denumiri convenționale: Z.R. — șeful Direcției centrale a comunicațiilor militare; Z.F. — șeful comunicațiilor militare ale frontului; Z.A. — șeful transporturilor de trupe ale armatelor; Z.N.P. — adjunctul militar al șefului direcției regionale a căii ferate; Ț.K. R.K., F.K. R.K., K.R.K., N.O.T. — n-au fost descifrate; R.N. — șeful regional al căilor de comunicație; N. — direcția regională a căilor ferate; V.S.P. — Consiliul superior al transporturilor de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului. — *Nota red.*

33

***TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIILOR MILITARE-REVOLUȚIONARE
ALE FRONTURILOR DE VEST,
DE SUD-VEST, DE SUD ȘI CAUCAZIAN³⁸⁷**

Consiliul Muncii și Apărării ordonă să luați toate măsurile pentru descărcarea cât mai rapidă a încărcăturilor militare din vagoane. Întreruperile în rulajul vagoanelor și staționările inutile, în condițiile actualei crize a mijloacelor de transport, constituie o crimă împotriva intereselor întregii republici și sînt pasibile de cele mai aspre pedepse.

Consiliile militare-revoluționare ale fronturilor vor raporta în fiecare luni Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și Consiliului militar-revoluționar al republicii, indicînd numărul vagoanelor care au rămas nedescărcate pe diferite linii ferate din zona frontului respectiv.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

34

**TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARILOR
GUBERNIALI PENTRU APROVIZIONARE**

Cu excepția celor de la Reazan, Tula, Orel, Voronej,
Kursk și Kaluga

Cîte o copie pentru șefii secțiilor agricole guberniale

Prin ordinul nr. 500/BA din 30 august am dispus ca însămințarea completă și obligatorie a întregii suprafețe destinate semănăturilor de toamnă să fie considerată drept o urgentă sarcină de stat pentru toate organele puterii, în special pentru organele de plasă și satești, și l-am obligat personal pe comisarul gubernial pentru

aprovizionare ca la 15 octombrie să raporteze de executare. Prin prezenta dispun ca în termen de trei zile să-mi raportați prin fir direct, la Kremlin, de executarea ordinului. În acest raport îmi veți comunica: 1) procentul terenurilor neînsămînțate în comparație cu anul 1919; 2) procentul terenurilor neînsămînțate în comparație cu anul 1916; 3) cauzele neînsămînțării; 4) suprafața pămînturilor luate de la gospodarii care nu-și însămînțează terenurile și transmise unor asociații ca să le însămînțeze ele. Toate datele cifrice ce le veți comunica trebuie stabilite pe județe. Răspunderea pentru transmiterea la timp a rapoartelor revine personal comisarilor guberniali pentru aprovizionare și șefilor secțiilor agricole guberniale.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin**

Scrisă la 27 octombrie 1920

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

35

OBSERVAȚII PE O SCRISOARE A LUI G.V. CICERIN

Mult stimat Vladimir Ilici,

Nu știu dacă din noianul de știri transmise prin radio ați citit și pe cea despre cartea lui Kautsky, așa că vă trimit, separat, extrasul respectiv. Din publicațiile noastre pe care am reușit să le citesc pînă acum mi-am dat seama că la noi nu este lămurit în suficientă măsură rolul capitalismului de stat în condițiile puterii proletare, și acest rol îl

---

* Telegrama a fost semnată și de N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

Din păcate, aproape că nu există o adevărată centralizare.

Asta-i chiar complet eronat ???

scapă din vedere Kautsky. Aceasta nu este un indiciu al capitalismului. # ci capitalism de stat, în care retribuția este inegală, mergându-se pînă la plata în acord; există forme de constrîngere, care uneori reproduc condițiile vechiului regim; există o centralizare a conducerii chiar și în producție, unde administrarea întreprinderilor este limitată. La noi există o Armată Roșie a capitalismului de stat cu un aparat de puternică constrîngere, și nu o armată a comunismului...

Aceasta se datorește formelor de luptă ale dușmanului, precum și nivelului de cultură, iar nu capitalismului.

După părerea mea, nu e chiar așa. La noi se duce lupta caracteristică primei etape de trecere spre comunism, cu încercările țărănești și capitaliste de a apăra (sau reinvia) producția de mărfuri.

12/X. Lenin

Scrisă la 12 octombrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

36

ÎNSEMNARE PE O SCRISOARE A LUI HENRI GUILBEAUX

N-are rost să scrieți despre persoane.

Scumpe tovarășe Lenin,

... Am de gînd să scriu o mică lucrare: *conducători ai revoluției bolșevice și constructori ai Republicii Sovietice Ruse*, care să cuprindă o serie de portrete ale unor oameni a căror activitate s-a manifestat atît în revoluție cît și în opera de construcție sovietică. Nădăjduiesc că acest pro-

iect va fi aprobat de Biroul Internaționalei a
III-a și mai cu seamă îmi pun speranța că după
această aprobare el va fi folosit...
Primiți, scumpe tovarășe, o frățească strângere
de mână.

Henri Guilbeaux

*Scrisă nu mai devreme
de 28 noiembrie 1919*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

SCRISORI ȘI TELEGRAME ALE LUI
V. I. LENIN
INCLUSE ÎN VOLUMELE APĂRUTE
ALE EDIȚIEI DE FAȚĂ

—
SCRISORI ȘI TELEGRAME ALE LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

—
ADNOTĂRI

—
INDICI

SCRISORI ȘI TELEGRAME
ALE LUI V. I. LENIN INCLUSE
ÎN VOLUMELE APĂRUTE ALE EDIȚIEI
DE FAȚĂ

(Iulie 1919 — 5 noiembrie 1920)

TOTUL PENTRU LUPȚA ÎMPOTRIVA LUI DENIKIN! (*Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia către organizațiile de partid*). 9 iulie 1919.

Vol. 39, p. 45—65.

TOVARĂȘILOR SERRATI ȘI LAZZARI. 19 august 1919.

Vol. 39, p. 152.

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORI ȘI ȚĂRANI CU PRILEJUL VICTORIEI ASUPRA LUI KOLCEAK. 24 august 1919.

Vol. 39, p. 153—161.

SCRISOARE CĂTRE SYLVIA PANKHURST. 28 august 1919.

Vol. 39, p. 162—168.

CĂTRE MUNCITORII AMERICANI. 23 septembrie 1919.

Vol. 39, p. 198—199.

SALUT COMUNIȘTILOR ITALIENI, FRANCEZI ȘI GERMANI.
10 octombrie 1919.

Vol. 39, p. 213—224.

TOVARĂȘULUI LORIOT ȘI TUTUROR PRIETENILOR FRANCEZI CARE AU ADERAT LA INTERNAȚIONALĂ A III-A. 28 octombrie 1919.

Vol. 39, p. 254—255.

SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU SCIZIUNEA, ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST DIN GERMANIA.
28 octombrie 1919.

Vol. 39, p. 256—257.

TOVARĂȘILOR COMUNIȘTI CARE AU FĂCUT PARTE DIN „PARTIDUL COMUNIST DIN GERMANIA” ȘI CARE AU FORMAT ACUM UN PARTID NOU. 28 octombrie 1919.

Vol. 39, p. 258—259.

TOVARĂȘULUI SERRATI ȘI COMUNIȘTILOR ITALIENI ÎN GENERAL. 28 octombrie 1919.

Vol. 39, p. 260—261.

CĂTRE TOVARĂȘII COMUNIȘTI DIN TURKESTAN. 7—10 noiembrie 1919.

Vol. 39, p. 307—308.

LA LUPĂ ÎMPOTRIVA CRIZEI DE COMBUSTIBIL. *Scrisoare circulară către organizațiile de partid. 13 noiembrie 1919.*

Vol. 39, p. 309—313.

SCHIMBULUI NOSTRU DE MÎINE. 18 decembrie 1919.

Vol. 40, p. 26.

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII ȘI ȚĂRANII DIN UCRAINA CU PRILEJUL VICTORIILOR ASUPRA LUI DENIKIN. 28 decembrie 1919.

Vol. 40, p. 40—49.

SCRISOARE CĂTRE P.I. POPOV (*Cu privire la consumul populației R.S.F.S.R. înainte și după Revoluția din Octombrie*). A doua nădătare a lunii decembrie 1919.

Vol. 40, p. 354—356.

CĂTRE BIROUL CONGRESULUI FEMEILOR DIN GUBERNIA PETROGRAD. 10 ianuarie 1920.

Vol. 40, p. 53.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 23 ianuarie 1920.

Vol. 40, p. 62—63.

SCRISOARE CĂTRE ORGANIZAȚIILE P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PREGĂTIREA CONGRESULUI PARTIDULUI. *Între 17 și 25 februarie 1920.*

Vol. 40, p. 147—151.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ GUVERNULUI SOVIETIC SOCIALIST DIN AZERBAIDJAN. 5 mai 1920.

Vol. 41, p. 119.

CĂTRE ASOCIAȚIA REVOLUȚIONARĂ INDIANĂ. 20 mai 1920.

Vol. 41, p. 122.

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII ENGLEZI. 30 mai 1920.

Vol. 41, p. 124—128.

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREZIDIULUI CONSĂTURIII PE ÎNTREAGA RUSIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA APROVIZIONĂRII DIN 1 IULIE 1920. 30 iunie 1920.

Vol. 41, p. 155—156.

RĂSPUNS LA SCRISOAREA COMITETULUI PROVIZORIU UNIT PENTRU CONSTITUIREA PARTIDULUI COMUNIST AL MĂRII BRITANII. 8 iulie 1920.

Vol. 41, p. 158—159.

SCRISOARE CĂTRE COMUNIȘTII DIN AUSTRIA. 15 august 1920.

Vol. 41, p. 268—273.

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII GERMANI ȘI FRANCEZI. ÎN LEGĂTURĂ CU DISCUTIILE DESPRE CONGRESUL AL II-LEA AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE. *24 septembrie 1920.*

Vol. 41, p. 295—297.

CĂTRE SĂTENII SĂRACI DIN UCRAINA. *2 octombrie 1920.*

Vol. 41, p. 334—335.

TELEGRAMĂ CĂTRE GUVERNUL SOVIETIC AL UCRAINEI ȘI CĂTRE STATUL-MAJOR AL FRONTULUI DE SUD. *16 octombrie 1920.*

Vol. 41, p. 367.

SCRISORI ȘI TELEGRAME
ALE LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST
GĂSITE

(Iulie 1919 — 5 noiembrie 1920)

SCRISOARE DE SALUT ADRESATĂ OSTAȘILOR ROȘII DE LA DIVIZIUNUL DE OBUZIERE. 8 iulie 1919. În registrul de ieșire al Consiliului Comisarilor Poporului, la nr. 5 259 găsim următoarea însemnare: „Scrisoare de salut trimisă de V.I. Lenin ostașilor roșii de la divizionul de obuziere (Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie, a organelor superioare ale puterii de stat și a organelor administrației de stat a U.R.S.S.).

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE SUD. La 15 iulie 1919, G.I. Sokolnikov, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, îi comunica printr-o telegramă Lidiei Fotieva, secretară a Consiliului Comisarilor Poporului: „Conform dispoziției din telegrama lui Lenin, la 15 iulie în gara Kastornaia se află prezent un detașament de textiliști din Ivanovo-Voznesensk...” (Arhiva centrală de stat).

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE SUD. La 20 iulie 1919, internaționalistul ungar Markus îi scria de la Kiev lui V.I. Lenin: „Am fost, împreună cu tovarășul Liubovici, la tov. Racovski și, pe baza indicației ce ați dat-o în telegrama dv. că «internaționaliștii sînt folosiți numai în direcția sud-vest», am dus tratative cu dînsul” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.).

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. M. SVERDLOV. V. M. Sverdlov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, îi comunica într-o telegramă lui V.I. Lenin la 21 iulie 1919: „Încă înainte de a primi telegrama dv. referitoare la locomotivele din Siberia, am dat dispoziție Direcției regionale a căilor de comunicație din Turkestan...” (Arhiva centrală de stat).

UN BILET CĂTRE I.S. GANEŢKI ȘI O SCRISOARE PENTRU STRĂINĂTATE. În amintirile sale „Despre Lenin“, I.S. Ganețki scria: „În timpul unei ședințe, Lenin îmi trimite un bilet. (Este vorba de ședința din 8 august 1919 a Consiliului Apărării. — *Nota red.*) Îmi spune că trebuie să trimită în străinătate o scrisoare importantă și urgentă și mă întreabă când trebuie să fie gata cu ea“ („Krasnaia Panorama“, 1930, nr. 3, p. 4).

SCRISOARE CĂTRE A.B. HALATOV. 10 octombrie 1919. Într-un raport de serviciu trimis lui V.I. Lenin la 20 octombrie 1919, A.B. Halatov, membru al colegiului Comisariatului Poporului pentru aprovizionare, scria: „Răspunzînd la scrisoarea dv. din 10 octombrie a.c. cu privire la sprijinul pe care trebuie să-l dăm tovarășilor comuniști finlandezi din Petrograd în privința produselor alimentare, vă comunic...“ (Arhiva centrală de stat).

SCRISOARE CĂTRE P.I. STUCIKA. 29 octombrie 1919. În registrul de ieșire al Consiliului Comisarilor Poporului găsim, la nr. 5 993, următoarea însemnare: „Tovarășului Stucika din Comisia interdepartamentală, o scrisoare de la V. Ilici Lenin“ și un adaos scris de M.I. Gleasser, ajutoare de secretară la C.C.P.: „fără copie“.

CĂTRE ORGANIZAȚIA COMERCIALĂ ORĂȘENEASCĂ MOSCOVA. 10 noiembrie 1919. În registrul de ieșiri al C. C., la nr. 6 129 găsim următoarea însemnare: „Către Organizația comercială orășenească Moscova, de la tov. Lenin“.

SCRISOARE CĂTRE M.F. VLADIMIRSKI. 27 noiembrie 1919. În registrul de ieșiri al C.C.P., la nr. 6 227 găsim următoarea însemnare: „tovarășului Vladimirski, o scrisoare de la tov. Lenin“.

CĂTRE I.V. AMOZOV. În 1927, I.V. Amozov povestea că în noiembrie 1919 i s-a născut un fiu, căruia în cinstea lui Lenin i-a dat numele de Vladimir. El i-a comunicat acest lucru lui V.I. Lenin într-o scrisoare, la 5 decembrie. „Mi-a răspuns printr-o scrisoare de câteva rinduri, în care-mi adresa felicitări și îmi ura să-l cresc în spirit comunist“ (Arhiva centrală de partid).

CĂTRE E.M. SKLEANSKI. 7 septembrie 1920. La Arhiva centrală de partid se păstrează registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, în care la nr. 4 găsim următoarea însemnare: „Pentru Skleanski, cererea lui Iiodasevici (înantată prin Gorki) de a fi scutit de serviciul militar, fiind grav bolnav“.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI S.I. GUSEV. Această telegramă este menționată de V.I. Lenin în scrisoarea sa din 8 septembrie 1920, adresată lui L.D. Troțki (vezi volumul de față, documentul 493).

CĂTRE A. B. HALATOV. 9 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 6 găsim următoarea

însemnare: „Lui Halatov, telefonograma lui Krjijanovski în legătură cu rațiile alimentare pentru salariații editurii GOELRO“.

CĂTRE G.L. VOLLENBERG. *9 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 7 găsim următoarea însemnare: „Pentru Vollenberg, în legătură cu telefonul de la arhiva fostului Minister al Afacerilor Externe (din partea lui Adoratski)“.

CĂTRE AGENȚIA TELEGRAFICĂ RUSĂ. *11 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 8 găsim următoarele însemnări: „Este întrebată Agenția telegrafică rusă: pe baza căror documente a publicat informația de la Harkov în legătură cu Vinnicenko?“

CĂTRE M.I. KALININ. *11 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 9 găsim următoarea însemnare: „Rugămintе adresată lui Kalinin (de către Bologova) de a-l primi pe Pavlov“.

CĂTRE N.N. KRESTINSKI. *14 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 11 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Krestinski, pentru membrii Biroului Organizatoric, și în special pentru Stalin, o scrisoare a lui Stopani“.

CĂTRE M.V. KOBETKI. *14 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 12 se află următoarea însemnare: „Lui Kobețki, o scrisoare a lui Mașkevici (Argentina) pentru arhiva Cominternului“.

CĂTRE V.V. FOMIN. *14 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 13 găsim următoarea însemnare: „I se trimite lui Fomin articolul lui Larin «Problema locomotivelor», ca să ia cunoștință de pasajele semnalate și să-și spună părerea“.

CĂTRE EDITURA DE STAT. *14 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 15 găsim următoarea însemnare: „Rugămintе către Editura de stat: să trimită corectura a doua a broșurii lui V.I. Lenin «Situația internă»“

CĂTRE V.V. FOMIN. *17 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 18 găsim următoarea însemnare: „Lui Fomin (de la Bogacev, fostul comisar al echipei de salvare), în legătură cu scoaterea vaselor scufundate, — pentru referire și cu rugămintea de a o înapoia“. La Arhiva centrală de partid se află și un raport al comisarului de la Direcția generală a transporturilor fluviale și maritime adresat tovarășului Lenin, președintele Consiliului Muncii și Apărării, și primit la 25 septembrie 1920 la Direcția treburilor Consiliului Comisarilor Poporului; în el se spune: „Răspunzînd cererii dv., vă prezint următoarele date cu privire la ridicarea ambarcațiilor...“

CĂTRE I. K. KSENOFONTOV. 20 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin găsim următoarea însemnare: „Lui Ksenofontov, cu rugămintea de a se interesa la Ceka gubernială din Tula asupra cauzei pentru care a fost arestată mama lui Ivanov“.

CĂTRE V. A. AVANESOV. 20 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin găsim următoarea însemnare: „Lui Avanesov, în legătură cu trimiterea lui Karfunkel în delegație“.

CĂTRE A. I. RĪKOV. 25 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin, la nr. 23 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Rikov, pentru a referi asupra declarației guvernului ucrainean (Iakovlev, membru al Biroului Politic; V. Smirnov, membru al prezidiului Biroului industrial al Ucrainei) în care se spune că repartizarea cărbunelui și a altor produse de către centru nu se face în mod echitabil“.

CĂTRE A. M. LEJAVA, A. I. RĪKOV ȘI LIBERMAN. 25 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin, la nr. 24 găsim următoarea însemnare: „Tovarășilor Lejava, Rikov și Liberman în legătură cu concesiunile“.

CĂTRE SECȚIA POLIGRAFIEA A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. 28 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin, la nr. 31 găsim următoarea însemnare: „Secției poligrafie a C.E.S. i se trimite raportul adunării generale a Tipografiei de stat nr. 3 cu privire la reparațiile necesare, pentru a-și da avizul; cu rugămintea de a-l *inapoi*“.

CĂTRE G. I. SOKOLNIKOV. 28 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin, la nr. 32 găsim următoarea însemnare: „Scrisoarea lui V. I. în legătură cu telegrama lui Mașițki“ și o notă: „Dispoziția a fost executată. S-a trimis la 28/IX prin Danișevski. A semnat de primire“. La Arhiva centrală de partid se păstrează și o scrisoare trimisă la 6 octombrie 1920, din Tașkent, de G. I. Sokolnikov, care-i comunica lui V. I. Lenin: „Am primit telegrama lui Mașițki (referitoare la Buhara) cu observațiile dv.“

CĂTRE M. I. FRUMKIN. 29 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin, la nr. 33 găsim următoarea însemnare: „Lui Danișevski, pentru a o transmite lui Frumkin“ și o notă: „Dispoziția a fost executată. Avem semnătura lui Danișevski“.

CĂTRE N. OSINSKI ȘI M. V. MILIUTINA (SMIDOVICI). 29 septembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V. I. Lenin, la nr. 34 găsim următoarea însemnare: „Lui Osinski și soției lui Miliutin, pentru a referi în legătură cu arestarea lui Levițkaia“. La Arhiva centrală de partid se păstrează și o scrisoare

a lui N. Osinski în legătură cu cazul Sarei Levițkaia și Anastasiei Levițkaia, arestate la Tula; pe nota anexată la scrisoarea mamei lor, M.M. Levițkaia, se află următoarea însemnare, făcută de secretară: „tovarășei Miliutina, spre a întocmi un referat, conform dispoziției date de tov. Lenin“.

CĂTRE N.P. BRIUHANOV. *29 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 34 găsim următoarea însemnare: „de la Vukol Șașkov (județul Buguruslan), lui Briuhanov, în legătură cu predarea cotelor și cu recolta slabă“.

CĂTRE A.N. VINOKUROV. *30 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 35/2 044 se află următoarea însemnare: „Lui Vinokurov, în legătură cu acordarea unei pensii lui Preobrajenski (dacă pensia este prea mică, să se pună în discuția Biroului Organizatoric)“.

CĂTRE A.I. RÏKOV. *30 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 36 găsim următoarea însemnare:

- „a) Lui Rïkov, despre nota în legătură cu depozitele Dir...*
- b) în legătură cu Gorbunov“.

CĂTRE I.K. KSENOFONTOV. *30 septembrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 37 găsim următoarea însemnare: „tovarășului Ksenofontov, spre referire, o scrisoare primită de la Bezrukova în legătură cu arestarea soțului ei“ și o notă: „Răspunsul tov. Ksenofontov a fost transmis lui V. Ilici personal“.

CĂTRE I.K. KSENOFONTOV. *5 octombrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 39/2 075 găsim următoarea însemnare: „Lui Ksenofontov, concluzia lui Osinski în legătură cu S. și A. Levițki și cea în legătură cu Vranghel (vezi nr. 34)“. În registrul de ieșire al C.C.P. se află următoarea însemnare cu data de 6 octombrie 1920: „Lui Ksenofontov. Potrivit dispoziției lui V.I., să trimită un referat cu privire la dosarul celor două persoane arestate în martie 1920 în gubernia Tula, precum și concluzia de eliberare pusă de tov. Osinski“.

CĂTRE G.G. IAGODA. *5 octombrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin găsim următoarea însemnare: „Lui Iagoda, în legătură cu arestarea foștilor ofițeri Lavrovski (de la Nik. Al.)“.

CĂTRE COMITETUL DIN PETROGRAD AL P.C.(b) DIN RUSIA. *7 octombrie 1920.* În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 41 găsim următoarea însemnare: „Către Comitetul de partid din Petrograd. O cerere a Biroului din Siberia al C.C. al P.C.(b) din Rusia de a trimite 20 de oameni din rindurile

---

* Acest cuvânt n-a putut fi descifrat.

muncitorilor din Petrograd ca să-i ajute pe siberieni la organizarea alimentației publice. Cu o notă din partea lui V.I. că sprijină această cerere“.

CĂTRE DIRECȚIA POLITICĂ A ARMATEI ROȘII MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI. 8 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 45 găsim următoarea însemnare: „Lui Aleksandrov, de la Direcția politică a armatei, cu rugămintea de a-și da avizul în legătură cu raportul lui Bala-kirev“.

CĂTRE PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA, PENTRU ENUKIDZE. 9 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 47 găsim următoarea însemnare: „Prezidiul C.E.C. din Rusia, tovarășului Enukidze, în legătură cu ...* Afanasiev“.

CĂTRE I.K. KSENOFONTOV. 11 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 48 găsim următoarea însemnare: „Lui Ksenofontov, spre a-și da avizul în legătură cu prospectorul de căi ferate Perlov“.

CĂTRE V.A. AVANESOV. 13 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 50 găsim următoarea însemnare: „Se trimite lui Avanesov un raport al lui Maksimov, șeful Cekăi din Kupiansk, pentru a referi de urgență“.

CĂTRE A.N. VINOKUROV. 15 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 52 se află următoarea însemnare: „Lui Vinokurov, din partea secției asigurări sociale și problemele muncii din subraionul Sulinski, în legătură cu îmbrăcămintea și încălțăminte necesare pentru Casa mamei și a copilului“.

CĂTRE M.P. TOMSKI. 15 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 54 se află următoarea însemnare: „Lui Tomski, o scrisoare către muncitorii...**“

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI M.I. FRUMKIN. 16 octombrie 1920. În Arhiva centrală de partid se păstrează un calendar de birou în care, pe fila cu data de 16 octombrie 1920, V.I. Lenin a scris: „la 16/X i s-a trimis lui Frumkin o scrisoare“. Tot acolo se păstrează și un plic cu următoarea indicație scrisă de V.I. Lenin: „Tovarășului Frumkin (membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare), la Rostov pe Don sau oriunde s-ar afla (sub semnătură) (din partea lui Lenin)“ și cu mențiunea făcută de secretară că scrisoarea a fost expediată în ziua de 17 octombrie 1920.

CĂTRE PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA. 16 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 59

* Un cuvânt nu a putut fi descifrat.

** Un cuvânt n-a putut fi descifrat.

se află următoarea însemnare: „Către Prezidiul C.E.C. din Rusia, în legătură cu chestiunea, depe ordinea de zi din 19 octombrie, a contribuției de 5 000 000 de ruble impuse satului Pavlovka pentru cei 150 de dezertori“.

CĂTRE M.N. POKROVSKI. 18 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 62 se află următoarea însemnare: „Lui Pokrovski, pentru a-și da avizul și a pune de urgență în discuția Micului Consiliu situația grea a salariaților Academiei de Științe“.

· **CĂTRE A.S. ENUKIDZE.** 18 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 64 se află următoarea însemnare: „Lui Enukidze, spre examinare, o cerere a cetățeanului Larionov, care solicită grațierea fratelui său, I.G. Larionov, condamnat pentru speculă de către organele pentru asigurarea ordinii interne“.

CĂTRE A.B. HALATOV. 18 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 65 se află următoarea însemnare: „Lui Halatov, cererea tov. Liubovici de a aproviziona cu produse alimentare serviciile de noapte de la telegraf“.

CĂTRE A.I. RÍKOV. 18 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 66 se află următoarea însemnare: „Lui Ríkov, spre a-și da avizul, o scrisoare primită de la Buharin în legătură cu întocmirea culegerii «Industria rusă în timpul războiului și al revoluției, în cifre și fapte»“.

CĂTRE G.I. SAFAROV. 19 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 67 se află următoarea însemnare: „de la secretariatul lui Skleanski, un pachet pentru a fi trimis la Tașkent lui Safarov, cu rugămintea de a transmite 1) semnătura curierului, 2) ziua și ora expedierii, 3) semnătura de primire de la Safarov“.

CĂTRE A.S. ENUKIDZE. 22 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 71 se află următoarea însemnare: „Lui Enukidze, declarația unor delegați ai Cominternului care spun că sînt prost hrăniți; să comunice lui V.I. Lenin ce măsuri s-au luat“.

CĂTRE N.I. BUHARIN. 23 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 73 găsim următoarea însemnare: „Lui Buharin, programul cursurilor de statisticieni, spre a-și da părerea; e rugat a-l trimite înapoi“.

CĂTRE V.A. AVANESOV. 27 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 75 găsim următoarea însemnare: „Lui Avanesov, spre referire, o scrisoare a lui Bonci-Bruevici, care se plînge că la Comisia specială se fac mereu controale“.

„CĂTRE MEMBRII C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 28 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin găsim următoarea însemnare: „Pentru toți membrii C.C. în legătură cu raportul pentru congresul Sovietelor și cu materialele anexate“.

CĂTRE V.R. MENJINSKI. 30 octombrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 77 figurează următoarea însemnare: „Lui Menjinski, despre Freni și Postnikov“.

CĂTRE PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA. În nota de însoțire, din 1 noiembrie 1920, la scrisoarea lui S.A. Korolev, adresată Prezidiului C.E.C. din Rusia, V.D. Bonci-Bruevici, directorul treburilor C.C.P., comunica: „Vă trimit spre examinare scrisorile lui S.A. Korolev adresate lui V. Ilici și mie, precum și o fotografie. Pe una din aceste scrisori se află o rezoluție a lui V.I. Lenin, președintele C.C.P., care îndruma această corespondență spre C.E.C. din Rusia“ (Arhiva centrală de stat).

CĂTRE D.I. KURSKI. 2 noiembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 80 găsim următoarea însemnare: „Lui Kurski: 1) raportul lui Certkov, 2) memoriul lui Certkov, în care se arată cum prin circularele Comisariatului poporului pentru justiție se încalcă decretul C.C.P. cu privire la scutirea sec-tanților de serviciul militar și 3) de la Lejava, în legătură cu obiec-tele de anticariat (confiscarea bunurilor aparținând cetățenilor care au plecat din țară de bunăvoie)“.

CĂTRE V.A. AVANESOV. 5 noiembrie 1920. În registrul de ieșire al corespondenței lui V.I. Lenin, la nr. 82 se află următoarea însemnare: „Lui Avanesov, în legătură cu confiscarea depozitului de țesături și săpun destinate copiilor, pentru a clarifica imediat situația (de la Lunacearski)“.

Cît privește celelalte scrisori și telegrame negăsite din această perioadă, vezi vol. 40, p. 371—372, și vol. 41, p. 471—472.

A D N O T Ă R I

- 1 Răspunzându-i, în aceeași zi, lui V.I. Lenin printr-o telegramă, V.M. Frunze îi comunica: „Am acordat și acord cea mai mare atenție operațiilor întreprinse de inamic pe frontul din Ural și în special în raionul Nikolaevsk, întrucât există pericolul evident al unei joncțiuni, pe Volga, între frontul lui Kolceak și acela al lui Denikin. Din păcate, pînă acum am avut la dispoziție în acest sector numai unități slabe, complet nepregătite și în parte prost înarmate. Celelalte unități, în zilele ofensivei lui Kolceak asupra Samarei, au fost îndreptate împotriva lui și pînă în momentul de față au fost ocupate cu operațiile în direcția Ufa...” („Din istoria războiului civil din U.R.S.S.”, vol. 2, 1961, p. 234). Frunze l-a asigurat pe Lenin că în cel mult 10—14 zile orașul Uralsk și întreaga regiune de nord vor fi curățate de albgardiști. La 11 iulie 1919 trupele Armatei Roșii au eliberat Uralskul. — 2.
- 2 La 16 iunie 1919, la Consiliul Comisarilor Poporului s-a primit o telegramă de la inginerul militar E.A. Berkalov, în care se arăta că secția financiară a Sovietului raional Porohova din Petrograd a stabilit să perceapă ca impozit excepțional 40 000 de ruble din cele 50 000 care îi fuseseră acordate lui Berkalov, printr-o hotărîre a C.C.P. din 26 noiembrie 1918, ca premiu pentru o invenție în domeniul artileriei (care consta, în esență, în descoperirea unor procedee de tragere cu tunul la lungă distanță și de accelerare a vitezei inițiale a proiectilelor). Trimițînd o copie a acestei telegrame comisarului poporului pentru finanțe, N.N. Krestinski, șeful secției tehnice-științifice din Consiliul economic superior, N.P. Gorbunov, arăta că premiul acordat lui Berkalov de către Consiliul Comisarilor Poporului trebuie să-i fie atribuit în întregime, deoarece altfel „riscăm să zdruncinăm încrederea inventatorilor în statul nostru și să-i îndepărtăm de noi, ceea ce ar provoca mari prejudicii, care s-ar măsura nu în zeci de mii, ci în zeci de milioane de ruble”. (Arhiva centrală de stat a Revoluției

din Octombrie, a organelor superioare ale puterii de stat și a organelor administrative ale U.R.S.S.)

Hotărârea „Cu privire la invenții“, adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 30 iunie 1919, prin care se stabilea că premiile pentru invenții sînt scutite de impozit, a fost publicată la 4 iulie în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 144. — 2.

- 3 Această notă a fost scrisă de Lenin ca răspuns la rugămintea lui A.D. Țiurupa de a se sfătui cu el în legătură cu cuvîntarea pe care urma s-o rostească în problema aprovizionării. A doua zi, în baza unei hotărîri a plenarei din 3 iulie 1919 a C.C. al P.C.(b) din Rusia, a avut loc o ședință comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a reprezentanților comitetelor de fabrică din Moscova. În această ședință V.I. Lenin a prezentat raportul „Cu privire la situația actuală și sarcinile imediate ale Puterii sovietice“ (vezi Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 31—44), iar A.D. Țiurupa a rostit o cuvîntare în legătură cu situația în domeniul aprovizionării.

În această notă e vorba de îmbunătățirea situației colecțiilor de cereale de către stat: de la 1 august 1917 pînă la 1 august 1918 au fost colectate 30 000 000 de puduri de cereale, în timp ce de la 1 august 1918 pînă la 1 mai 1919 s-a strîns deja o cantitate de 100 000 000 de puduri (vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 33, 120, 170). — 3.

- 4 Despre necesitatea de a trimite Frontului de vest trei trenuri cu cereale, V.I. Lenin a scris încă la 21 iunie 1919, într-o telegramă adresată lui C. G. Rakovski (vezi Opere complete, vol. 50, București, Editura politică, 1968, ed. a doua, documentul 647). — 3.
- 5 V.I. Lenin îl sfătuiește pe A.M. Gorki „să facă o plimbare“ cu vaporul pentru agitație și instructaj „Krasnaia Zvezda“, care făcea curse pe Volga și Kama. La această călătorie a luat parte, alături de un grup de lucrători cu funcții de răspundere ai C.C. al P.C.(b) din Rusia, ai C.E.C. din Rusia și ai unor comisariate ale poporului, și N.K. Krupskaia. La 10 iulie, Lenin i-a telegrafiat Nadejdei Konstantinovna: „Astăzi l-am văzut pe Gorki și am căutat să-l conving să vină pe vaporul vostru — dădusem o telegramă în acest sens și celor de la Nijni — dar el a refuzat categoric“ (Opere, vol. 37, București, Editura politică, 1958, p. 500). Vezi și volumul de față, documentul 13. — 4.

- 6 *Consiliul Apărării* (Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești) a fost creat, printr-o hotărîre a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, la 30 noiembrie 1918. El dispunea de puteri depline în mobilizarea forțelor și resurselor

- țării în interesul apărării. Președinte al Consiliului Apărării a fost numit V.I. Lenin. La începutul lunii aprilie 1920, Consiliul Apărării a fost reorganizat și a căpătat denumirea de Consiliu al Muncii și Apărării (C.M.A.). Printr-o hotărâre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, în decembrie 1920 Consiliul Muncii și Apărării a căpătat atribuțiile unei comisii a Consiliului Comisarilor Poporului, a cărei sarcină principală era să coordoneze activitatea tuturor departamentelor în domeniul construcției economice; a funcționat până în 1937. — 4.
- 7 V.I. Lenin se referă la bandele contrarevoluționare care acționau în spatele frontului trupelor sovietice. — 5.
- 8 La 3 iulie 1919, biroul organizației de femei din Sormovo a adresat Nadejdei Konstantinovna Krupskaja, care venise în acest oraș, rugămintea de a face demersurile necesare pentru ca o clădire aflată în administrarea conducerii de uzină din Sormovo să fie pusă la dispoziția căminului de copii. Clădirile aparținând întreprinderilor industriale puteau fi predate unor alte instituții numai printr-o dispoziție a Consiliului Apărării, fapt pentru care cererea organizației de femei din Sormovo a fost trimisă lui Lenin. Indicațiile date de el au fost examinate la 18 iulie, într-o ședință a prezidiului Sovietului din Sormovo. Pentru rezolvarea ei definitivă, chestiunea a fost transferată prezidiului comitetului executiv gubernial Nijni Novgorod, care a hotărât ca cererea organizației de femei din Sormovo să fie satisfăcută. — 5.
- 9 La începutul lunii iulie, comandamentul Frontului de sud s-a adresat lui V.I. Lenin cu rugămintea de a i se permite să efectueze, în raioanele din preajma frontului, încorporarea oamenilor muncii care au împlinit 18 ani. Înainte de a pune această chestiune în discuția Consiliului Apărării, Lenin a cerut Marelui stat-major al Armatei Roșii unele informații în legătură cu întăririle trimise Frontului de sud. Răspunzând la telegrama lui Lenin din 8 iulie, Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud a repetat cererea sa anterioară. La 11 iulie 1919, Consiliul Apărării a hotărât „să se permită Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud să efectueze, în raioanele solicitate de el, încorporarea tinerilor care au împlinit 18 ani” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C. C. al P.C.U.S.). Totodată, Consiliul militar-revoluționar al republicii a fost însărcinat să ia măsuri pentru trimiterea imediată pe fronturi, și în primul rînd pe cel de sud, a unităților instruite. — 7.
- 10 Un ostaș roșu, pe nume F. Șturmin, s-a adresat lui V.I. Lenin printr-o scrisoare în care îl ruga să dea dispoziție comisariatului militar județean Nijni Novgorod să-i plătească solda pe timpul cît a fost bolnav. O dată cu scrisoarea adresată

lui Skleanski, Lenin îi trimite și documentele primite de la Șturmin. — 7.

- 11 S.V. Malîșev a condus, în calitate de împuternicit al Uniunii comunelor din Ținutul nordic, o expediție de șleपुरi-prăvălii, care s-a deplasat în regiunea Volgăi pentru a face schimb de mărfuri pe cereale. Răspunzînd la o primă comunicare a lui Malîșev în legătură cu succesele obținute în achiziționarea de cereale, V.I. Lenin i-a trimis o telegramă de salut (vezi Opere complete, vol. 50, București, Editura politică, 1968, ed. a doua, documentul 277). Ulterior Lenin s-a interesat în repetate rânduri de succesele obținute de Malîșev. În august 1919, într-o telegramă adresată comisarilor guberniali pentru aprovizionare din Samara și Saratov, el scria: „Comunicați-mi, pe răspunderea unor informatori cunoscuți de dv., date amănunțite din care să se vadă ce cantități de cereale și la ce date au fost expediate de Serghei Malîșev la Nijni Novgorod și Rîbinsk pe adresa Comitetului pentru aprovizionare“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 149). — 10.
- 12 La 11 iulie 1919, prezidiul congresului gubernial al metalurgiștilor din Tula îl informa printr-o telegramă pe V.I. Lenin că la congres s-a hotărît să se sporească considerabil producția de armament (în document aceste cuvinte au fost subliniate de Lenin printr-o linie dublă), să se organizeze instrucțiunile militare generală în rîndurile muncitorilor și să se formeze în spatele frontului regimente muncitorești, care să fie gata în orice moment să pornească la luptă împotriva albgardiștilor. Prezidiul îl ruga pe Lenin să transmită Consiliului Comisarilor Poporului „jurămîntul socialist prin care metalurgiștii se angajau să obțină, cu prețul vieții lor, victoria asupra imperialiștilor ruși și străini“. — 11.
- 13 I.S. Ganețki, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, trebuia să întocmească textul răspunsului la o telegramă primită de V.I. Lenin, la 16 iulie 1919, de la C.G. Racovski, care cerea să i se trimită banii promiși, pentru a face față acutei crize de numerar care domnește în Ucraina. Ganețki a formulat următorul răspuns: „Astăzi vise expediază 300, din care 50 pentru Kaluga. Pe viitor trimiterile vor fi planificate“. Pe foaia cu răspunsul lui Ganețki, Lenin a scris un nou text, iar în partea de sus a făcut mențiunea: „Răspuns la telegrama lui Racovski“. — 13.
- 14 V.I. Lenin se referă la victoriile decisive obținute în lupta pentru eliberarea Uralului de sub ocupația trupelor albgardiste: cucerirea orașului Zlatoust (la 13 iulie 1919), de către Armata a 5-a, și a orașului Ekaterinburg (actualul Sverdlovsk) la 14 iulie 1919, de către Armata a 2-a.
- La 13 iulie 1919 a fost numit comandant al trupelor de pe Frontul de est M.V. Frunze. — 14.

- 15 Pe cât se pare, este vorba de atragerea bașkirilor în lupta cu trupele lui Kolceak, în special prin constituirea unor unități militare formate din bașkiri. — 14.
- 16 Într-o telegramă cu data de 17 iulie 1919, adresată guvernului sovietic al Letoniei, Lenin scria: „În ce privește schimbarea denumirii, vă rog să luați legătura cu Stalin, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 194). Schimbarea de denumire a diviziei letone nu s-a mai făcut, ea continuând să se numească și după aceea Divizia letonă de pușcași. — 15.
- 17 Comandant-șef al forțelor armate ale republicii era, pe vremea aceea, S.S. Kamenev. — 17.
- 18 În ședința din 22 iulie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului a fost dezbătută problema stabilirii de prețuri ferme la pâine și la produse industriale. Discuțiile au continuat și în ședințele din 24 și 31 iulie. În hotărîrea adoptată la 31 iulie se preciza că prețul de vânzare pentru muncitori și funcționari rămîne neschimbat și se trasa ca sarcină Comisariatului poporului pentru aprovizionare și prezidiului Consiliului economic superior ca pînă la 1 septembrie 1919 să întocmească și să publice lista de prețuri fixe la produsele alimentare și industriale. — 18.
- 19 Această notă a fost prilejuită de întîrzierea ce s-a manifestat în aprobarea instrucțiunilor cu privire la trimiterea de colete cu alimente de către ostași.
Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei a fost însărcinată, la 24 mai 1919, să elaboreze și să prezinte Consiliului Apărării, pînă la 1 iunie, un proiect de instrucțiuni amănunțite cu privire la modalitățile trîmterii de colete alimentare din armată. Dar aceste instrucțiuni n-au fost prezentate în termenul stabilit. La 19 iulie, V.I. Lenin a dat dispoziție secretariatului Consiliului Comisarilor Poporului să cerceteze acest caz și să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului propuneri de măsuri practice pentru înlăturarea oricăror posibilități de tîrăgănare birocratică (vezi Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 113—114). La 22 iulie, Consiliul Comisarilor Poporului, după ce a ascultat explicațiile date de L.B. Krasin în legătură cu această chestiune, a sancționat cu admonestare Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei cu produse alimentare și Comisariatul poporului pentru problemele militare pentru că nu au prezentat la timp Consiliului Apărării, spre aprobare, instrucțiunile cu privire la trimiterea de colete alimentare, și a dat un avertisment Comisariatului poporului pentru aprovizionare și Comisariatului pentru poștă și telegraf. A doua zi, 23 iulie 1919, instrucțiunile cu privire la trimi-

terea de colete alimentare au fost aprobate de Consiliul Apărării.

Pe dosul hîrtiei cu nota lui V.I. Lenin se află următoarele cuvinte scrise de L.A. Fotieva: „Instrucțiunile au fost găsite. De la 16.VII se află pe ordinea de zi a Consiliului Apărării. Au fost prezentate de Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei la 14.VII (luni)“. — 19.

- 20 În telegrama lor de răspuns de la 28 iulie 1919, M.V. Frunze și M.M. Lașevici îi comunicau lui V.I. Lenin că situația la sud de Buzuluk și în zona Uralskului nu le inspiră temeri. Cel mai târziu la 31 iulie întreg malul drept al Uralului urma să fie eliberat de sub ocupația inamicului, iar calea ferată pînă la Uralsk să fie curățată și cît mai curînd reparată. În telegramă se menționa, totodată, că la nord de Astrahan s-a creat o situație grea. — 20.
- 21 Este vorba de planul de luptă împotriva lui Denikin, care fusese elaborat de comandantul-șef S.S. Kamenev. Potrivit acestui plan, lovitura principală urma să fie dată de aripa stîngă a Frontului de sud prin regiunea Donului, iar lovitura secundară în direcția Harkov. Planul a fost prezentat ca o directivă a comandamentului suprem din 23 iulie 1919 (vezi „Din istoria războiului civil din U.R.S.S.“, vol. 2, 1961, p. 499—500). La 27 iulie 1919, L.D. Troțki i-a trimis lui E.M. Skleanski, vicepreședintele Consiliului militar-revoluționar al republicii, o telegramă în care-l informa că „comandantul Frontului de sud, Egoriev, consideră că planul operativ al lui Kamenev pentru regiunea de sud este greșit și că, acționînd după acest plan, nu speră să obțină vreun succes“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.G. al P.C.U.S.). Aceași părere — după cum scria Troțki — a fost exprimată de Sokolnikov, membru al Consiliului militar-revoluționar al acestui front, și de Peremitov, șeful direcției operative. — 21.
- 22 Această scrisoare constituie un răspuns la comunicarea lui Béla Kun în legătură cu situația grea în care se afla Republica Sovietică Ungară în urma declanșării intervenției și la cererea adresată Rusiei Sovietice de a-i acorda un ajutor imediat. — 27.
- 23 Scrisoarea lui V.I. Lenin, care în zilele de 3 și 4 august 1919 se afla la odihnă în localitatea Gorki, a fost prilejuită, după cît se pare, de faptul că la sfîrșitul lunii iulie — începutul lunii august 1919 în presa vest-europeană, ca și în rîndul menșevicilor și eserilor din Rusia, circula tot mai intens zvonul despre o apropiată înlocuire a guvernului sovietic al Rusiei printr-un guvern de coaliție (din care urmau să facă parte menșevicii și eserii). La 6 august, în „Pravda“, și la 8 august, în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“, au fost publicate articole

în care erau ironizate aceste zvonuri ce reflectau speranța imperialiștilor de a răsturna Puterea sovietică în Rusia cu ajutorul social-trădătorilor, așa cum s-a întâmplat în Ungaria. — 29.

- 24 Este vorba de o telegramă a lui L.D. Troțki adresată lui V.I. Lenin în care se arăta că la consfătuirea din 6 august 1919, de la Kiev, la care participaseră L.D. Troțki, C.G. Racovski, A.I. Egorov, S.I. Aralov, N.G. Semenov și V.P. Zatonski, se hotărâse ca trupele sovietice să fie amplasate pe o nouă linie și să se cedeze inamicului litoralul Mării Negre cu orașele Odesa și Nikolaev. — 30.
- 25 V.I. Lenin se referă la broșura „Succesele Puterii sovietice și dificultățile ei“ (vezi Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 39—73). La 17 aprilie 1919, Lenin a scris o postfață la această broșură și a cerut să fie tipărită „chiar și cu petitele cele mai mici“. Dar postfața n-a apărut. În 1921, în „Prefață la broșura «Cu privire la problema noii politici economice (Două articole vechi și o postfață și mai veche)»“, Lenin reproduce în întregime această postfață și scrie că „cei din Petrograd“, în frunte cu Zinoviev, „l-au dus cu vorba“ pe autor și nu i-au îndeplinit rugămintea ce le-o făcuse (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, ed. a doua, p. 247—249). Dar nici în 1921 postfața n-a fost publicată. Broșura a apărut sub titlul: „Cu privire la problema noii politici economice (Două articole vechi)“. Postfața a fost publicată pentru prima oară în 1922, în ediția I a Operelor lui V.I. Lenin, vol. XVI.—31.
- 26 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare primită de la Ț.S. Bobrovskaja, revoluționară de profesie, membră de partid din 1898. În această scrisoare ea îl ruga pe Lenin s-o ajute să se încadreze în muncă. — 35.
- 27 V.I. Lenin se referă la o scrisoare a lui I.T. Smilga adresată C.C. al P.C.(b) din Rusia. În această scrisoare Smilga arăta situația grea în care se afla Frontul de sud. „Cauza principală, esențială, a insucceselor noastre — scria el — o constituie incapacitatea Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud de a comanda și a conduce trupele... Consiliul militar-revoluționar, în actuala lui componență, este incapabil de muncă. Lipsa de înțelegere reciprocă este atât de mare, încît nici nu ne putem închipui cum s-ar putea ajunge la o «colaborare»“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 36.
- 28 La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se află o scrisoare prin care N. Gherd—Struve o informează pe Nadejda Konstantinovna Krupskaja că Kurdinovski, care a locuit la o rudă de-a lui, nu știa nimic despre colecția de arme vechi care se păstrase

acolo. După spusele ei, armele au fost găsite cu ocazia unei percheziții făcute la locuința respectivă. — 39.

- 29 Această notă, pe cit se pare, a fost scrisă în timpul ședinței din 26 august 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului, în care a fost examinată activitatea Institutului de cercetări pentru industria alimentară. Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat următoarea hotărâre: „În termen de trei luni, Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății și Comisariatul poporului pentru aprovizionare vor prezenta un raport cu privire la sarcinile practice ale Institutului de cercetări pentru industria alimentară. În același termen, Institutul sus-menționat va înainta un raport despre mijloacele tehnice de obținere a zahărului din rumeguș“. Pe această notă există o însemnare făcută de L.A. Fotieva: „Rezolvat la 28.VIII“.

Pe cit se pare, în timpul acestei ședințe, L.B. Krasin i-a scris lui V.I. Lenin un bilețel în care arăta că dintr-un pud de rumeguș se pot obține 18 funzi de zahăr. Lenin i-a răspuns printr-un bilețel, în care scria: „De necrezut: dintr-un pud — 18 funzi!! 45% ??? Și care e conținutul de zahăr în procente?“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 29). Asupra acestei probleme — a obținerii zahărului din rumeguș — Lenin a revenit în repetate rânduri (vezi volumul de față, documentul 123).

Procedeeul de obținere a glucozei, manozei, alcoolului etilic etc. prin hidroliza lemnului a cunoscut, în anii Puterii sovietice, o largă răspândire în Uniunea Sovietică. — 39.

- 30 Corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost trimis de Denikin să efectueze un atac în spatele trupelor sovietice de pe Frontul de sud. La 10 august 1919, cavaleria lui Mamontov și-a croit drum prin dispozitivul trupelor sovietice din zona Novohopersk și a operat incursiuni într-o serie de centre populate și orașe. Raidul cavaleriei lui Mamontov a creat o situație periculoasă pentru trupele sovietice, a complicat operațiile ofensive, și în unele localități a subminat activitatea de conducere și aprovizionare a trupelor. Adoptarea de măsuri pentru nimicirea corpului lui Mamontov era considerată de V.I. Lenin drept o sarcină imperioasă (vezi Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 173—174). Corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost nimicim în octombrie-noiembrie 1919. — 39.
- 31 În această scrisoare este vorba de Divizia a 21-a, care a fost trimisă de pe Frontul de est spre a întări Frontul de sud.
 „Finii lui Lașevici“ — corpul de cavalerie al lui Mamontov.
 „Finul lui Sokolnikov“ — F.K. Mironov, care a format, în raionul Saransk, corpul de la Don și, trădând Puterea sovietică, la 23 august 1919 a pornit o rebeliune. Rebeliunea a fost lichidată de corpul de cavalerie al lui S.M. Budionni. — 40.

- 32 La 1 septembrie 1919 a avut loc la Taşkent o adunare generală a sindicatelor, care, luînd cunoștință de această telegramă a lui V.I. Lenin, a înscris în hotărîrea adoptată de ea: „...Taşkentul roșu, în numele Turkestanului roșu, se leagă prin jurămînt să îndeplinească toate sarcinile pe care i le va da centrul, iar steagul roșu care flutură mîndru deasupra Turkestanului va fi ținut ferm în mîinile Taşkentului roșu“ („Din istoria războiului civil din U.R.S.S.“, vol. 2, 1961, p. 737). — 41.
- 33 Prin această directivă a lui V.I. Lenin era anulat ordinul, dat de L.D. Troțki, de a se evacua Astrahanul în vederea „alinierii“ frontului. S.M. Kirov, care conducea apărarea Astrahanului, a contestat acest ordin și s-a adresat lui V.I. Lenin, cerîndu-i sprijin.
În raportul prezentat de el la 3 august 1919, la conferința orașenească de partid din Astrahan, S.M. Kirov a declarat: „Atîta timp cît în ținutul Astrahan va mai rămîne măcar un singur comunist, gurile Volgăi vor rămîne sovietice“ (S.M. Kirov. „Articole, cuvîntări, documente“, vol. I, ed. a doua, 1936, p. 87). — 42.
- 34 În telegrama sa din 2 septembrie 1919 prin care îi răspundea lui V.I. Lenin, I.V. Stalin scria că în ziua sosirii lui J. Marchlewski în vederea tratativelor cu lituanienii, aceștia au declanșat ofensiva pe neașteptate. Este clar, arăta el în telegramă, că lituanienii vorbesc de tratative doar pentru a adormi vigilența noastră. Stalin făcea cunoscut că nu i s-a transmis nici o hotărîre a Comitetului Central privind ducerea de tratative. „Astăzi — spunea el în continuare — a început contraofensiva noastră. Am dat ordin pe întreg frontul să fie întărită vigilența și nici un parlamentar să nu fie lăsat să se apropie de linia frontului fără știrea și aprobarea comandamentului“. — 43.
- 35 Această notă a fost scrisă în legătură cu elaborarea, de către Comisariatul poporului pentru finanțe, a unui proiect de decret cu privire la limitarea termenului pentru predarea declarațiilor privind bunurile amanetate la casele de împrumut. Primind de la N.N. Krestinski acest proiect împreună cu o scrisoare de însoțire cu următorul conținut: „Citiți-l. Dacă sinteți de acord, semnați-l, și eu am să strîng semnăturile celorlalți membri ai Consiliului Apărării“, V.I. Lenin i-a răspuns prin nota de față. Prudența manifestată de Lenin în această privință era determinată de temerea de a nu încălca interesele micilor deținători. — 43.
- 36 Aceste rînduri au fost scrise pe o telegramă trimisă din Revel, la 2 septembrie 1919, lui G.V. Cicerin de către corespondentul ziarelor japoneze „Osaka Mainiti“ și „Tokio Niti-Niti“, K. Fuse, care, în numele redacției, își exprima regretul pentru faptul că nu i s-a dat posibilitatea să viziteze Rusia Sovietică. K. Fuse îl ruga totodată pe Cicerin să-i răspundă la întrebarea:

cum apreciază guvernul sovietic politica guvernului japonez față de Rusia Sovietică și ce fel de relații vrea el să stabilească cu Japonia? În 1920 Fuse a venit la Moscova, iar la 3 sau 4 iulie a fost primit de V.I. Lenin, care i-a acordat un interviu (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 132—134). — 43.

- 37 Acesta este răspunsul dat de Lenin la telegrama trimisă, la 5 septembrie 1919, de L.D. Troțki, L.P. Serebriakov și M.M. Lășevici, care propuneau, în fond, să se modifice planul — adoptat anterior — de luptă împotriva lui Denikin. La 6 septembrie 1919, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, examinând conținutul telegramei, a hotărât „să aprobe proiectul de răspuns al comandantului-șef și să comunice telegrafic că Biroul Politic își exprimă uimirea față de încercarea de a pune din nou această problemă“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 45.
- 38 Broșura „Respectați legile Republicii sovietice!“ a fost editată în 1919. La 11 decembrie 1918, V.I. Lenin îi scria lui V.D. Bonci-Bruevici: „Îți trimit textul unei broșuri în legătură cu respectarea legilor. Dă-i un *titlu* cât mai clar, mai viu, mai sugestiv, și dă-l *cît mai repede* la tipar“ (Opere complete, vol. 50, București, Editura politică, 1968, ed. a doua, documentul 385). În această broșură a fost publicată hotărârea adoptată la 8 noiembrie 1918, de cel de-al VI-lea Congres extraordinar al Sovietelor din Rusia, cu privire la legalitatea revoluționară. În această hotărâre se arăta că toți cetățenii sînt obligați să respecte cu strictețe legile Republicii sovietice. Derogările de la legi, se specifică în această hotărâre, sînt admise numai în cazul cînd sînt impuse de împrejurările războiului civil sau de lupta cu contra-revoluția. — 46.
- 39 O telegramă cu conținut analog a fost trimisă, la 6 septembrie 1919, președintelui comitetului executiv al plășii Nedașin, județul Tihvin. Totodată a fost expediată la Cerepoveț următoarea telegramă: președintelui comitetului executiv (cu indicația de a se trimite o copie președintelui Comisiei guberniale pentru exploatarea forestieră): „Prin prezenta dispoziție sînteți obligat să luați toate măsurile pentru a nu se crea nici un fel de dificultăți exploatarea lemnului de către societatea «Stromat» și asociația «Mariinsk». Opriți numaidecît expulzarea agenților și muncitorilor acestor organizații din plășile Vasilievka și Nedașin; în caz contrar veți fi făcut personal răspunzător și veți fi numaidecît arestat. A fost delegată o comisie din Moscova ca să ancheteze acest caz“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 75—76). —

- 40 Aceste rînduri au fost scrise pe comunicarea din 12 septembrie 1919, cu care A.K. Paikes, adjunct al comisariului poporului pentru controlul de stat, însoțea raportul, întocmit de K.F. Martinovici, controlor-șef al Frontului de sud, cu privire la evacuarea statului-major al Frontului de sud din orașul Kozlov. — 47.
- 41 Această scrisoare a fost prilejuită de sesizarea făcută de Comitetul muncitorilor și funcționarilor de la Smolnîi, în legătură cu numeroasele cazuri de folosire abuzivă, de irosire și sustragere a banilor, alimentelor și obiectelor colectate pentru Armata Roșie. Comitetul cerea să se instituie o comisie de anchetă și cei vinovați să fie trași la răspundere. — 47.
- 42 În ședința din 11 septembrie 1919 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia s-a discutat despre arestările operate în rîndul intelectualilor burgezi. Biroul Politic a propus lui F.E. Dzerjinski, N.I. Buharin și L.B. Kamenev să examineze din nou dosarele acuzațiilor. — 48.
- 43 Complotul de la fortul Krasnaia Gorka, care a izbucnit în noaptea de 12 spre 13 iunie 1919, a fost pus la cale de o organizație contrarevoluționară, „centrul național“, care coordona activitatea a o serie de grupuri antisovietice și organizații clandestine de spionaj. Acestea scontau că, prin ocuparea fortului Krasnaia Gorka, vor provoca o slăbire a zonei întărite a Kronstadtului și, printr-o îmbinare a ofensivei generale de pe front cu rebeliunea, vor ocupa Petrogradul. În noaptea de 15 spre 16 iunie rebeliunea a fost lichidată. — 48.
- 44 La 18 septembrie 1919, în ședința comună a Biroului Politic și a Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, s-a hotărît ca trimiterea lui L.P. Serebreakov la V.I. Selivacev să fie contramandată. — 52.
- 45 Într-o scrisoare cu data de 26 septembrie 1919, G.V. Cicerin îl ruga pe V.I. Lenin să pună în discuția C.C. al P.C.(b) din Rusia problema unei noi propuneri de pace care ar urma să fie prezentată Antantei. Cicerin spunea că s-ar putea adresa Antantei o propunere oficială din partea guvernului sau ar putea să fie rugat A.M. Gorki să scrie el o scrisoare în care să se arate că partea sovietică este oricînd gata să încheie pace. Pe scrisoarea lui Cicerin, Lenin a scris: „...să nu ne adresăm în numele guvernului..., să ne limităm la o scrisoare din partea lui Gorki“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 54.
- 46 Este vorba de un memoriu al lui A.S. Soloviev, intitulat „Petrolul din Uhta“, care i-a fost trimis lui V.I. Lenin la 23 septembrie 1919. În memoriul său, Soloviev scria despre zăcămintele de petrol existente la hotarul dintre județul Ust-Sisol, din gubernia Vologda, și județul Mezen, din gubernia

- Arhanghelsk. „Intensitatea continuă a emanației de țifei — remarca el — ...ne face să credem că zăcămintele existente în adâncuri trebuie să fie de-a dreptul grandioase“). „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 218). Petrolul din această regiune, scria mai departe Soloviev, poate fi transportat pe apă. În afară de asta, o dată cu apariția exploatărilor petroliere va fi nevoie de construirea unei căi ferate sau de instalarea unei conducte de petrol. — 54.
- 47 Este vorba de cea de-a doua ofensivă (de toamnă) a armatei lui Iudenici asupra Petrogradului, care a fost declanșată la 28 septembrie 1919. La 10 octombrie, albgardiștii și-au îndreptat lovitura principală asupra localităților Iamburg, Volosovo și Gacina. La 11 octombrie trupele sovietice au fost nevoite să părăsească Iamburgul. — 58.
- 48 Este vorba, pe cât se pare, de hotărîrea plenarei din 21 și 26 septembrie 1919 a C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la mobilizarea comuniștilor și trimiterea pe Frontul de sud a celor mai buni reprezentanți ai partidului și ai clasei muncitoare, de scrisoarea circulară a C.C. al P.C.(b) din Rusia menită să completeze hotărîrile plenarei din septembrie, în care se arăta că e necesar ca întregul aparat de stat să fie pus în slujba distrugerii armatei lui Denikin, și de scrisoarea C.C. al P.C.(b) din Rusia adresată comitetelor guberniale de partid din Moscova, Kaluga, Tula și Reazan, precum și comitetelor județene de partid din Sicev, Kjat, Veazma și Iuhnov. — 59.
- 49 Acest mesaj a fost scris la rugămintea lui S. Rutgers, care a fost trimis de Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste în Olanda ca să organizeze acolo un Birou vest-european al Cominternului. „Am fost însărcinat să transmit tovarășilor din țările apusene instrucțiuni cu privire la alcătuirea biroului și să particip la activitatea lui — scria Rutgers în amintirile sale. La 14 octombrie 1919, în ziua plecării, la ora 3 dimineața am fost chemat la Lenin pentru o ultimă convorbire... În cursul acestei convorbiri el mi-a dat diverse indicații, precum și adresele unor tovarăși din străinătate... Apoi mi-a vorbit despre prietenii lui olandezi, de la care aștepta să desfășoare o propagandă energetică și eficientă în favoarea ideilor noastre... În ultimul moment l-am mai rugat pe tovarășul Lenin să scrie un scurt mesaj de salut către tovarășii olandezi. Acest mesaj l-am dus în Olanda“ („Istorik-mark-sist“ nr. 2—3, 1935, p. 90—91). — 59.
- 50 La 17 octombrie 1919, în ședința Consiliului Apărării, V.I. Lenin a prezentat un raport în legătură cu revizuirea repartizării și destinației bunurilor militare. Consiliul Apărării a hotărît să transmită această problemă spre examinare unei comisii alcătuite din S.D. Markov, A.I. Sviderski, A.I. Rikov și E.M. Skleanski, căreia i-a trasat sarcina ca,

- „În caz că va ajunge la un acord“, să-l prezinte, pînă luni 20 octombrie, lui Lenin spre semnare. Consiliul Apărării a examinat totodată problema identificării bunurilor care pot fi folosite în scopuri militare; la 31 octombrie 1919, el a aprobat hotărîrea cu privire la revizuirea repartizării și destinației bunurilor militare și pe cea cu privire la identificarea bunurilor care pot fi folosite în scopuri militare. — 60.
- 51 La 15 octombrie 1919, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît să instituie o comisie care să discute și, în numele Comitetului Central, să prezinte spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului un decret cu privire la înființarea unui comitet pentru ajutorarea răniților. La 28 octombrie, proiectul de decret „Cu privire la Comitetul pentru ajutoarea răniților și bolnavilor din cadrul Armatei Roșii“ a fost examinat într-o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului. La 29 octombrie decretul a fost aprobat de C.E.C. din Rusia, iar la 1 noiembrie el a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. — 61.
- 52 Această însemnare a fost făcută pe o scrisoare a lui G.K. Ordjonikidze din 15 octombrie 1919, în care era vorba de dezorganizarea și de condamnabila lipsă de disciplină care domnește în armatele Frontului de sud. Ordjonikidze scria: „E ceva de necrezut, ceva ce aduce a trădare. O atitudine ușuratică, o totală neînțelegere a gravității momentului. La statele-majore nu vezi nici un fel de ordine, iar la comandamentul frontului e o atmosferă de bilci... Unde e ordinea, disciplina și armata regulată a tovarășului Troțki?! Cum de a îngăduit el să se ajungă la o asemenea dezorganizare? E pur și simplu de neînțeles“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 61.
- 53 V.I. Lenin se referă la indicația, cuprinsă în hotărîrea Consiliului Apărării din 16 octombrie 1919, de a apăra Petrogradul pînă la ultima picătură de sînge, de a nu ceda nici un pic de pămînt, de a duce lupte pe străzile orașului. În planul de bătălie împotriva trupelor lui Iudenici, propus de Troțki, se vorbea și despre necesitatea pregătirii în vederea desfășurării luptelor de stradă. Dar dacă Consiliul Apărării, dînd directiva principală de a păstra cu orice preț Petrogradul pînă la sosirea întăririlor, admitea luptele de stradă numai în cazul cînd inamicul ar fi reușit să pătrundă în oraș, Troțki pornea de la un alt considerent. El susținea că „din punct de vedere pur militar“ ar fi mai avantajos să se permită inamicului să pătrundă în Petrograd, care, în acest caz, trebuie să se transforme într-o „uriașă capcană pentru trupele albagardiste“. — 63.
- 54 Această rezoluție a fost scrisă pe o telegramă a lui I.N. Smirnov adresată lui V.I. Lenin. În telegramă se făcea cunoscut

că „în Siberia starea de spirit este net favorabilă Puterii sovietice. Organizînd forțele locale, ii vom veni de hac lui Kolceak, avem nevoie numai de echipament și cartușe. Ieri am trecut la ofensivă pe tot frontul și credem că în trei săptămîni vom ajunge la Ișim“. În continuare era exprimată dorința comuniștilor din Armata a 5-a ca această armată să fie trimisă pe Frontul de sud. Smirnov propunea ca, după ce armata va ajunge la Ișim, trei divizii ale ei să fie trimise în sud. „Dacă ne veți da echipament pentru 30 000 de oameni — scria el —, vom mobiliza neîntîrziat la Celeabinsk și în localitățile în care mergem numărul corespunzător de ostași. Trimiteți-ne numai echipament, căci oameni avem noi, și vom avea și de acum încolo“ (sublinierile aparțin lui V.I. Lenin) (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Pe acest document se află înscrisă și indicația lui Lenin ca telegrama să-i fie înapoiată. — 64.

- 55 În urma extremei înrăutățiri a situației pe Frontul de sud, C.C. al P.C.(b) din Rusia și guvernul sovietic au cerut comandamentului militar, în primul rînd, să lichideze forțele albagardiste care puteau să acționeze în strînsă legătură cu armata lui Denikin. Armata cazacilor albgardiști din Ural, de sub comanda generalului Tolstoi, s-a alăturat flancului drept al frontului lui Denikin și a căpătat posibilitatea de a se menține în contact cu denikiniștii. Ea acționa în nordul Regiunii Caspice și atrăgea spre sine trupele frontului din Turkestan, precum și o parte din forțele Armatei a 11-a a Frontului de sud-est. — 64.
- 56 În primăvara anului 1919, denikiniștii au cotoplit Daghestanul, Cecenia, Osetia și alte regiuni naționale ale Caucazului de nord. Drept răspuns, popoarele muntene au pornit un război sfînt împotriva albgardiștilor. În cursul mișcării insurecționale, elementele burghezo-naționaliste au încercat să ia conducerea în mîinile lor. Dar ele n-au reușit să atragă de partea lor masele principale ale muntenilor. Sub conducerea Comitetului de partid din ținutul Caucaz s-a desfășurat o amplă muncă de lămurire în rîndul răsculaților, iar în cadrul unităților de partizani au fost înființate organizații comuniste. Mișcarea insurecțională a căpătat în scurtă vreme un caracter bolșevic. — 65.
- 57 Primind o telegramă din Petrograd în care se insista să se intensifice aprovizionarea cu alimente, Lenin a cerut informații Comisariatului poporului pentru aprovizionare în legătură cu cantitățile de alimente trimise la Petrograd. Datele primite au fost folosite de el în această telegramă. Lista încărcăturilor de alimente expediate la Petrograd, împreună cu în

- semnările și calculele cifrice făcute de Lenin, au fost publicate în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 136. — 66.
- 58 La 15 octombrie 1919, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a analizat situația de pe fronturi. Întrucît ea inspira cele mai mari temeri, Biroul Politic a hotărît să treacă la transformarea Rusiei Sovietice într-o adevărată tabără militară, să scoată din munca aparatului de stat (cu excepția Comisariatului poporului pentru căile de comunicații, a Comisariatului poporului pentru aprovizionare și a Ceka) un număr cît mai mare de comuniști și de simpatizanți. O comisie, alcătuită din V.I. Lenin, L.D. Troțki, L.B. Kamenev și N.N. Krestinski, a fost însărcinată cu elaborarea unui proiect de decret privind simplificarea administrației civile, în vederea liberării unui număr cît mai mare de persoane apte pentru munca în rindurile armatei. Proiectul de decret „Cu privire la simplificarea aparatului administrației civile a Puterii sovietice“ a fost discutat în ședințele din 21 și 28 octombrie, 4, 21 și 25 noiembrie și 15 decembrie ale Consiliului Comisarilor Poporului. Decretul a fost publicat la 28 decembrie 1919 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. — 68.
- 59 Orașul Orel a fost eliberat de trupele sovietice la 20 octombrie 1919, adică în ziua în care V.I. Lenin a scris scrisoarea de față. — 69.
- 60 În conformitate cu directiva dată la 17 octombrie 1919 de comandantul-șef S.S. Kamenev, în raionul Kolpino-Tosno a fost creat un grup de șoc, sub comanda lui S.D. Harlamov. Acest grup trebuia să lovească inamicul în direcția Krasnoe Selo—Gatcina. În același timp, comandamentul Frontului de vest a elaborat planul unei contraofensive generale a Armatelor a 7-a și a 15-a. Armata a 7-a trebuia să continue ofensiva în direcția Gateina—Volosovo—Iamburg, iar Armata a 15-a în raionul Pskov—Luga. — 69.
- 61 Monetăria statului, de sub administrația Comisariatului poporului pentru finanțe, a fost organizată în 1918, în locul fostei fabrici de monede și timbre. — 70.
- 62 În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.(b) din Rusia se păstrează un extras dintr-un material — datat 17 octombrie 1919 — al serviciului de informații, în care se arată că în zona orașului Disna a avut loc o fraternizare cu soldații polonezi și cu gradele inferioare din corpul de comandă polonez. Pe acest document se află următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Este un lucru extrem de important! Să se trimită cîteva copii tovarășului Troțki, pentru membrii Biroului Politic“. — 71
- 63 Într-o scrisoare adresată lui V.I. Lenin la 22 octombrie 1919, G.V. Cicerin se pronunța împotriva propunerii lui L.D. Troțki

de a porni război împotriva Estoniei. El scria că Iudenici trebuie urmărit pe teritoriul Estoniei numai în caz că se retrage într-acolo. Cicerin arăta că e necesar să se facă totul pentru a evita intrarea trupelor în Estonia. „Un asemenea act ar provoca o bruscă schimbare de spirit existentă în toate statele mici cu care noi ducem sau ne pregătim să ducem tratative și ar zădărnici încheierea unor acorduri, întrucît ar face să reinvie pretutindeni ideea pretinsului «imperialism» practicat de noi. Tratatativele de pace au avut un rol imens, întrucît au convins țărănimia și mica burghezie estonă că nu vrem să le ocupăm teritoriul... În Estonia partidul războiului ar fi bucuros dacă i-am oferi un pretext pentru a aprinde din nou în rîndurile țărănimii și ale micii burghezii flacăra patriotică a războiului împotriva noastră. Noi nu trebuie să cădem în această capcană” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.). — 73.

- 64 Aceste rînduri au fost scrise pe un raport al comandantului șef S.S. Kamenev, care stăruia ca proiectele de directive ale guvernului în problemele operative să fie înaintate comandamentului suprem spre a-și da avizul său prealabil. Pe document se află înscrise următoarele note: „De acord. Cu rezerva ca el să nu fie considerat ca emanînd de la Comitetul Central, ci de la președintele Consiliului militar-revoluționar al republicii. *N. Krestinski, L. Kamenev*”; „de acord cu demersul comandantului-șef. *M. Kalinin*”. — 73.
- 65 În toamna anului 1919, I. Volnii a fost chemat la Moscova și primit de V.I. Lenin. În timpul convorbirii, care a durat două ore, V.I. Lenin, după cum relatea mai tîrziu V.D. Bonci-Bruevici în amintirile sale, s-a interesat de planurile de creație ale scriitorului și l-a rugat să-i comunice observațiile și impresiile lui personale. — 74.
- 66 Aceste rînduri au fost scrise pe o informare privind completarea Armatei a 8-a cu noi efective și înzestrarea ei cu armament și echipament. Pe document figurează următoarea însemnare făcută de G.I. Sokolnikov: „Rezolvat, 12/XI”. — 74.
- 67 În baza unei hotărîri a Comitetului Central al partidului, urmau să plece pe front mai mult de jumătate din noii absolvenți comuniști ai Universității „I.M. Sverdlov”. La 24 octombrie 1919, V.I. Lenin a rostit o cuvîntare în fața absolvenților acestei universități înainte de plecarea lor pe front (vezi Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 242—250). — 76.
- 68 Această notă a fost scrisă pe o comunicare a lui M.S. Olminski din 25 octombrie 1919 în legătură cu bunurile evacuate de guvernul țarist din palatul din Varșovia în timpul primului război mondial. — 76.

- 69 Scrisoarea de față a fost scrisă în legătură cu trimiterea pe front a comuniștilor mobilizați din Ivanovo-Voznesensk. La 3 octombrie a avut loc la Ivanovo-Voznesensk o adunare a organizației orășenești de partid care a cerut fiecărui membru al partidului să contribuie cu toate forțele sale la distrugerea armatei lui Denikin și a obligat organizațiile de partid să procedeze la mobilizarea comuniștilor pentru front. La 22 octombrie a plecat pe front primul grup de mobilizați, iar la 24 octombrie comuniștii mobilizați din Ivanovo-Voznesensk au sosit la Moscova. La Casa sindicatelor, V.I. Lenin a rostit o cuvântare în fața lor (vezi Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 241). 50 dintre comuniștii din Ivanovo-Voznesensk au fost repartizați la statul-major și la secția politică ale Frontului de sud-est, iar ceilalți la Armata a 9-a. — 77.
- 70 La 24 octombrie 1919, președintele Comisiei pentru aprovizionare din județul Pugaciov anunța printr-o telegramă că sarcinile privind predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole au fost îndeplinite în proporție de 50%, iar în unele plăși — de 100%. În telegramă se arată că pînă la 1 decembrie 1919 planul respectiv va fi îndeplinit în întregime. — 79.
- 71 Aceste rînduri au fost scrise pe un memoriu adresat lui V.I. Lenin de V.D. Bonci-Bruevici, directorul treburilor C.C.P., care atrăgea atenția asupra necesității de a construi de urgență băi și etuve în gările Moscovei, pentru a lupta astfel împotriva epidemiei de tifos exantematic care amenința capitala.
- Pe document figurează următoarea însemnare făcută de N.A. Semașko: „Tovarășului Z.P. Soloviev. E necesar să se instituie o comisie... care să examineze *neintirziat* această problemă. Se încredințează doctorului Levenson inițiativa convocării unei consfățuri în acest sens“. — 80.
- 72 Concomitent cu această scrisoare, V.I. Lenin a scris încă una, cu conținut analog, adresată lui Kotomkin, comisar pentru aprovizionare al guberniei Ufa, iar la 11 decembrie 1919 a expediat lui Reske, imputernicitul C.E.C. din Rusia la Ufa, următoarea telegramă (cu indicația de a se trimite cite o copie Fotievei și lui Kotomkin): „Se interzice Fotievei să plece mai devreme de 1 ianuarie. Raportați de executare“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 81.
- 73 Această notă a fost scrisă pe o telegramă trimisă lui V.I. Lenin la 30 octombrie 1919, din orașul Velikii Ustiug, de către Veatkin, șeful secției transporturi și materiale din gubernia Dvina de nord (o copie de pe telegramă a fost trimisă lui V.G. Groman, șeful secției transporturi și materiale din Consiliul economic superior). Veatkin arăta că lipsa materia

lelor necesare și a sprijinului din partea organizațiilor locale pune în pericol efectuarea transporturilor cu atelaje pentru Frontul de nord și pentru spatele frontului și cerea să se dea ordin instituțiilor din Ustiug să pună la dispoziția secției sale materialele de care dispuneau. — 83.

- 74 La 6 noiembrie 1919, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a considerat că e cazul ca Armata Roșie să treacă granița Estoniei în vederea distrugerii complete a trupelor albgardiste ale lui Iudenici. Totuși, în ședința sa din 14 noiembrie el a anulat această hotărîre. Biroul Politic a constatat că, sub presiunea populației muncitoare, guvernul Estoniei consimte să reia tratativele de pace și, pe cît se pare, n-o să acorde ajutor lui Iudenici.

La 5 decembrie 1919, în orașul Iuriev (Tartu) s-a deschis conferința de pace a R.S.F.S.R. și Estoniei, la care s-a încheiat un acord cu privire la încetarea ostilităților dintre armatele celor două țări (la 31 decembrie 1919). La 2 februarie 1920 tratatul de pace dintre Rusia Sovietică și Estonia a fost încheiat. — 86.

- 75 Aceste informații, după cît se pare, îi erau necesare lui V.I. Lenin pentru cel de-al doilea Congres general din Rusia al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, care urma să aibă loc curînd. Acest congres, convocat de Biroul central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, care funcționa pe lîngă C.C. al P.C.(b) din Rusia, și-a desfășurat lucrările la Moscova între 22 noiembrie și 3 decembrie 1919. În prima zi a congresului, V.I. Lenin a prezentat un raport cu privire la momentul actual (vezi Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 323—336). Congresul a dezbătut raportul de activitate al Biroului central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, problema tataro-bașkiră etc. — 87.

- 76 V.I. Lenin se referă la proiectul de organizare a Bibliotecii centrale de partid la Moscova, ce fusese întocmit de un lucrător în domeniul biblioteconomiei și-i fusese trimis spre examinare. — 88.

- 77 Pe dosul acestei scrisori, șeful Direcției generale a exploatării zăcămintelor de turbă, I.I. Radcenko, a notat: „La 11 noiembrie 1919, ora 13, i s-a trimis tovarășului Lenin o dare de seamă cu privire la campania de exploatare a turbei pe anul 1919. Drept răspuns, în aceeași zi, la ora 23, s-au primit aceste indicații“. — 89.

- 78 Despre împrejurările în care a primit acest bilet, P.F. Ohri-menko povestește următoarele. În toamna tîrzie a anului 1919 a plecat din Ucraina, de la Kamenka, ocupată de albgardiști, și a venit la Moscova. În aceste zile a tradus din limba engleză una dintre poeziile revoluționare ale lui E. Car-

penter, care a fost publicată în „Pravda“ din 7 noiembrie 1919. Pe atunci secretar de redacție al „Pravdei“ era M.I. Ulianova. Venind la redacție ca să-și încaseze onorariul, Ohrimenko i-a povestit despre situația materială grea în care se afla. După ce l-a ascultat cu atenție, Maria Ilincina l-a rugat să mai vină și a doua zi. Când a venit, ea i-a dat acest bilet al lui Lenin. Curînd după aceea Ohrimenko a primit tot ce-i trebuia. — 90.

- 79 Nota aceasta a fost scrisă pe o telegramă din 17 noiembrie 1919 a lui G.N. Kaminski, președintele comitetului executiv gubernial Tula, și a lui Gojanski, șeful secției guberniale a asigurărilor sociale, în care se arăta că, dînd urmare unei hotărîri a celui de-al V-lea Congres gubernial al Sovietelor, „comitetul executiv gubernial roagă Consiliul Comisarilor

Poporului să treacă orașul și gubernia Tula la regimul de alimentație gratuită a copiilor“ (subliniat de V.I. Lenin); în

telegramă se spunea totodată că secția gubernială a asigurărilor sociale hrănește 8 000 de copii, în timp ce numai în Tula sînt 45 000.

Nota cu întrebările lui V.I. Lenin a fost trimisă lui A.I. Sviderski, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, care a răspuns că „cel ce hrănește copiii este Comisariatul poporului pentru aprovizionare“, care distribuie pentru ei, gratuit, produsele raționalizate; el comunica, totodată, că la Tula a fost deja introdusă alimentația gratuită pentru copii. După ce a primit răspunsul lui Sviderski, Lenin a anulat textul notei sale și a scris pe ea: „la arhivă“, iar pe verso a scris o dispoziție adresată Comisariatului poporului pentru aprovizionare.

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 17 mai 1919 cu privire la introducerea alimentației gratuite pentru copii, la care se referă Lenin, a fost publicat la 20 mai în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. — 90.

- 80 În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se află textul dactilografiat al traducerii în limba rusă a următoarei scrisori a lui V.I. Lenin, adresată lui P. Keeley, care a fost găsit printre hîrțile acestuia, traduse în limba rusă în 1920, cînd au fost trimise de la Comisariatul poporului pentru afacerile externe la Comisia de anchetă a tribunalului militar:

„Moscova, 20 noiembrie 1919

Scumpe tovarășe Keeley,

Trebuie să-mi cer scuze pentru defectuoasa limbă engleză în care vă scriu. V-am spus că, atunci cînd vreți să veniți pe la mine, trebuie să vă adresați mie personal, pentru că la noi e multă dezordine și lipsă de punctualitate și e greu de crezut

că fără demersul meu veți obține lesne și fără întârziere cele ce vă sînt necesare în situația excepțională în care vă aflați. Pe cît am înțeles, aveți o cameră proastă și rece, iar hrana e neîndestulătoare ș. a. m. d. Vă rog să mă scuzați; voi da numai-decît dispoziție să vi se asigure o locuință mai bună și o masă corespunzătoare. Noi ne aflăm într-o situație extrem de grea (în ce privește alimentele și combustibilul), dar pentru oaspeții noștri (avem foarte puțini oaspeți de peste hotare) vom putea să găsim *tot* ce trebuie. Vă rog încă o dată să vă adresați *mie personal*, fără întârziere. Scrieți pe plic: pentru Lenin, personal, de la Keeley“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C. C. al P. C. U. S.).

Răspunzîndu-i lui Lenin printr-o scrisoare la 26 noiembrie, Keeley i-a mulțumit pentru grija ce i-o poartă și i-a comunicat că a primit „o minunată cameră călduroasă și confortabilă“, precum și alimente (brînză, piine, unt, dulceață, ciocolată etc.).

Vezi și volumul de față, documentul 149. — 91.

- 81 Această telegramă a fost scrisă în urma unei hotărîri a Consiliului Apărării, care în ședința sa din 20 noiembrie 1919 a dezbătut problema aprovizionării cu alimente a metalurgiștilor din Ural. Mai tîrziu, la 15 decembrie, V. I. Lenin a trimis pe aceeași adresă încă o telegramă, în care scria: „...în ce privește aprovizionarea cu alimente a muncitorilor din Ural s-a primit doar un singur răspur — la 15 decembrie. E neapărat necesar să trimiteti de două ori pe lună rapoarte (în care să arătați cîte puduri s-au primit)“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 245). La 14 ianuarie 1920 s-a trimis Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, comisarului pentru aprovizionare din gubernia Ufa, comisarului căii ferate Samara—Zlatoust și șefului serviciului de aprovizionare a Armatei a 5-a o telegramă cu semnătura lui V. I. Lenin și a lui A. I. Rîkov în care se arăta, de asemenea, că e necesar ca toți muncitorii uzinelor și ai exploatărilor miniere din sudul Uralului să fie aprovizionați cu alimente (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 253). — 91.
- 82 Lenin se referă la o telegramă a lui B. S. Veisbrod din 20 noiembrie 1919. În telegramă se arăta că la Orenburg s-a creat o situație extrem de grea ca urmare a extinderii epidemiei de tifos exantematic. Lupta împotriva epidemiei era îngreuiată de lipsa lemnelor de foc și de insuficiența personalului medical. Pentru combaterea tifosului exantematic, sublinia Veisbrod, e necesar ca numărul paturilor în spitalele din Orenburg să fie mărit pînă la 5 000 și să se trimită în plus două spitale de campanie. — 93.
- 83 Aceste rînduri au fost scrise în urma primirii memoriului lui B. S. Veisbrod din 5 noiembrie 1919 în legătură cu asigurarea Armatei Roșii cu cadre medicale. În memoriul său, Veis-

- brod arăta că în instituțiile medicale din Moscova există un surplus de medici și stăruia asupra necesității de a proceda la o mobilizare în rîndul medicilor și la trimiterea lor pe front. V.I. Lenin a subliniat un pasaj din memoriu în care se spunea că unele instituții, de pildă clinicile Universității de stat nr. 2 din Moscova, au angajat mai mulți medici decît aveau înainte de război, a scris „N.B.“, a făcut o trimitere în josul paginii, unde a scris: „Să se verifice cu toată exactitatea, și numai decît acest fapt“. Pe pagina următoare, unde Veisbrod arăta că în Moscova există instituții medicale inutile, Lenin a notat: „cite anume?“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — 93.
- 84 Este vorba, pe cît se pare, de „Proiectul de statut al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Cu o anexă conținînd circularele Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia“, care fusese editat într-un mod cu totul necorespunzător de Editura de stat. — 95.
- 85 V.I. Lenin propune ca un reprezentant al guberniei Kiev să facă parte din C.E.C. din Rusia. Propunerea lui a fost adoptată (și ca reprezentant al guberniei Kiev în C.E.C. din Rusia a fost ales K. Tolkecev). — 96.
- 86 Într-o convorbire prin fir direct cu membrii Comisiei pentru problemele Turkestanului, M.V. Frunze spunea: „Refuzul de a trimite lucrători politici pentru funcții de răspundere se explică prin marile cereri de lucrători de acest fel pentru Frontul de sud și Ucraina... Prin eforturile noastre am reușit să recrutăm... cîțiva atît pentru funcțiile politice, cît și pentru cele tehnice“ („M.V. Frunze pe fronturile războiului civil. Culegere de documente“. Moscova, 1941, p. 259). — 96.
- 87 La această notă a fost anexată o scrisoare, cu data de 11 decembrie 1919, a lui F.F. Siromolotov, membru al prezidiului Consiliului economic superior, în care V.I. Lenin era informat despre experiențele ce se efectuau la uzina de gaze din Moscova, în vederea obținerii de combustibili din șisturile extrase în regiunile Simbirsk și Sizran, și totodată se făcea propunerea de a aduce în mod regulat asemenea șisturi la Moscova.
- În aceeași zi, S.D. Markov, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație, i-a răspuns lui V.I. Lenin că chestiunea posibilităților de a transporta șisturi la Moscova „va fi examinată chiar azi în ședința Consiliului superior al transporturilor“; totuși, arăta el, „e greu să transporti șisturi din Siberia, pentru că dintr-acolo se aduc cereale, cu al căror transport abia o scoatem la cap“. Primind răspunsul lui Markov, Lenin a scris pe marginea lui următoarea indicație: „la arhivă (pentru informații) despre șisturi“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — 98.

- 88 Este vorba de articolul „Alegerile pentru Adunarea constituantă și dictatura proletariatului” (vezi Opere complete, vol. 40, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 1—25), pe care V.I. Lenin l-a terminat la 16 decembrie 1919. — 99.
- 89 Această notă, pe cât se pare, a fost scrisă cu prilejul dezbaterii, în ședința Consiliului Apărării din 17 decembrie 1919, a raportului lui L.B. Krasin „Cu privire la elaborarea unor forme de evidență care să permită urmărirea activității căilor ferate”. Soluționarea definitivă a acestei probleme a fost aminată pentru ședința următoare; Consiliul Apărării a însărcinat pe I.V. Lomonosov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, să prezinte un raport cu privire la formele de evidență prin date cifrice (iar „formele de evidență — se arăta în hotărîre — trebuie să fie mai succinte decît cele care au fost propuse de tovarășul Krasin”). La 24 decembrie, Consiliul Apărării a aprobat programul de măsuri expus de Lomonosov și a trasat ca sarcină Comisariatului poporului pentru căile de comunicație „să-l prezinte mîine, spre semnare, tovarășului Lenin, sub forma unor hotărîri” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
Pe document se află următoarea însemnare, făcută de o persoană necunoscută: „Rezolvat la 19.XII”. — 101.
- 90 I.B. Krasin a dat, într-un bilețel, următorul răspuns: „*Num* vă putem prezenta chiar mîine. E vorba de un mecanism destul de complicat, și faptul că la noi, ca și în toate țările, el e condus de sute de oameni, nu reprezintă nimic extraordinar. Organizarea însăși este de așa natură, încît apare evident că un om atît de competent ca Lomonosov n-a putut găsi altă soluție decît atașarea acestor trei împuterniciți, și asta tot cu titlu de experiență. E necesar doar să ajutăm acestui aparat să-și revină după acțiunea distructivă a Sturm und Drangului din 1918” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 102.
- 91 La 13 decembrie 1919, la Consiliul Apărării s-a primit din partea Direcției centrale a uzinelor de mașini-unelte ale statului o telefonogramă prin care se cerea ca uzinele din Kulebaki și Viksa să fie aprovizionate cu furaje, pentru a putea executa comenzile pentru apărarea țării. În telefonogramă se arăta, totodată, că dreptul acordat acestei centrale de a-și procura singură furajele necesare n-a dat nici un rezultat datorită procedurilor birocratice existente în Comisariatul poporului pentru aprovizionare și atitudinii arbitrare manifestate de comisarii guberniali locali pentru aprovizionare. Consiliul Apărării, în ședința sa din 17 decembrie 1919, a examinat cererea centralei sus-menționate, a hotărît să se ia măsuri pentru aprovizionarea cu furaje a uzinelor respective și l-a însărcinat pe D.I. Kurski să întocmească un proiect de

circulară suplimentară privind aplicarea întocmai a hotărârii celui de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia cu privire la legalitatea revoluționară.

Nota de față și cea care urmează au fost scrise de V.I. Lenin în legătură cu proiectul de circulară întocmit de Kurski. La 23 decembrie 1919, C.C.P. a examinat acest proiect, la a cărui redactare se ținuse seama de observațiile lui Lenin, și a hotărât să-l trimită comisarilor spre avizare. Decretul a fost semnat la 30 decembrie 1919 (vezi „Colecția de legi și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țărănesc“ nr. 1—2, pe anul 1920). — 102.

92 „*Bednota*“ — ziar pentru țărani; a apărut la Moscova de ia 27 martie 1918 pînă la 31 ianuarie 1931. — 102.

93 Este vorba de declarația semnată — în numele a 32 de lucrători din Ucraina — de Popov și Lander, în care era criticată componența Biroului C.C. al P.C.(b) din Ucraina și metodele lui de lucru, și totodată se protesta împotriva mobilizării unor lucrători de partid și de stat din guberniile rusești pentru a fi trimiși în Ucraina.

Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în ședința sa din 18 decembrie 1919, a examinat declarația lucrătorilor ucraineni și a hotărât ca ei „să fie sancționați cu mustrare pentru că, în loc să desfășoare o activitate pozitivă, conformă cu indicațiile date de Comitetul revoluționar din Ucraina și de Biroul C.C. al P.C.(b) din Ucraina, își pierd timpul și-și risipesc forțele cu clevetirile lor și practică un politicianism lipsit de răspundere, ceea ce constituie o încălcare a disciplinei de partid, și să li se ceară ca pe viitor să se supună cu toată strictețea directivelor centrului de partid și să-și îndeplinească fiecare sarcina ce-i va fi încredințată“. — 103.

94 Este vorba de trimiterea lui P.N. Lapeșinski în Turkestan, unde a deținut funcția de adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt. — 104.

95 La 21 decembrie 1919 s-a trimis și o scrisoare, semnată de V.I. Lenin, comitetului gubernial de partid și Comitetului executiv gubernial din Tula; în ea se arăta că e necesar ca în termen de 10 zile să fie expediate, pentru muncitorii din Moscova, nu mai puțin de 400 de vagoane de cartofi. „De succesele voastre — se spunea în această scrisoare —, de energia și hotărîrea voastră depind salvarea clasei muncitoare, consolidarea cuceririlor revoluției, succesele ulterioare și victoria ei finală“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 146). — 105.

96 Această notă, după cît se pare, a fost scrisă cu prilejul examinării, în ședința Micului C.C.P. din 18 decembrie 1919, a cererii comitetului executiv gubernial Moscova de a se reveni asupra dispoziției date printr-o circulară a Comisariatului poporului pentru afacerile interne de a se folosi bisericile ca

localuri de școală. Micul C.C.P. a hotărît să respingă această cerere și a însărcinat Comisariatul poporului pentru învățămînt, Comisariatul poporului pentru justiție și Comisariatul poporului pentru afacerile interne să elaboreze instrucțiunile corespunzătoare și să le prezinte Micului C.C.P. pînă la 29 decembrie 1919. — 106.

- 97 La 30 decembrie 1919, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat următoarea hotărîre: „Recunoscînd, în principiu, ca necesară ridicarea pînă la 1 mai 1920 a unui monument lui Marx în piața I.M. Sverdlov, se însărcinează o comisie a C.C.P. să elucideze pe deplin și în cel mai scurt timp această problemă, să prezinte spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de monument, un proiect de măsuri corespunzătoare și un deviz.

Schița de proiect al monumentului lui Karl Marx, prezentată de sculptorul S.D. Merkurov, a fost apreciată ca nesatisfăcătoare, și la 23 februarie 1920 comanda executării monumentului a fost încredințată de Micul C.C.P. sculptorului S.S. Alioșin. Merkurov, într-o scrisoare adresată lui V.D. Bonci-Bruevici, directorul treburilor C.C.P., a contestat temeinicia acestei hotărîri a Micului C.C.P. După cum relatează A.V. Lunacearski, „V.I. Lenin s-a sesizat de plîngerea lui și mi-a telefonat în mod special, cerînd instituirea unui nou juriu. Mi-a spus că o să vină personal să vadă proiectul lui Alioșin și pe acela al lui M. Și a venit. A rămas foarte mulțumit de proiectul lui Alioșin, iar pe acela al lui M. l-a respins“ (A.V. Lunacearski. „Despre Vladimir Ilici. Culegere de articole și amintiri“. Moscova, 1933, p. 47). La 20 aprilie, Micul C.C.P. a ascultat raportul lui Lunacearski despre mersul lucrărilor pregătitoare pentru ridicarea monumentului lui Karl Marx și a hotărît ca ridicarea monumentului să fie încredințată lui Alioșin și grupului de sculptori de sub conducerea lui. Pînă la 1 mai 1920 monumentul lui Marx n-a fost gata; în această zi a avut loc festivitatea punerii pietrei fundamentale a monumentului, cu care prilej V.I. Lenin a rostit „o cuvîntare scurtă, dar viguroasă, despre importanța lui Karl Marx ca conducător socialist“ (Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 105).

Ideea lui V.I. Lenin de a se ridica la Moscova un monument lui Karl Marx și-a aflat înfăptuirea abia în 1961; în zilele Congresului al XXII-lea al P.C.U.S., în piața I.M. Sverdlov a avut loc festivitatea dezvelirii monumentului lui Marx, operă a sculptorului L.E. Kerbel. — 108.

- 98 Aceste rînduri au fost scrise pe o telegramă primită în noaptea de 25 decembrie 1919, din Ruzaevka, de la I.H. Peters, președintele Comitetului special pentru supravegherea stării de război la căile ferate; în această telegramă se propunea să fie demobilizați din armată muncitorii calificați de la atelier-

rele și depourile de cale ferată, întrucît aproape pretutindeni reparațiile locomotivelor se efectuează greu de tot, iar pe alocuri înregistrează scăderi catastrofale.

În ședința din 31 decembrie, Consiliul Apărării, după ce a dezbătut proiectul de hotărîre, prezentat de L.B. Krasin, „cu privire la demobilizarea maiștrilor și muncitorilor feroviari calificați“, a hotărît să considere problema ca epuizată prin declarația făcută de Krasin că în mod practic ea a fost deja rezolvată. — 109.

- 99 În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează copia dactilografiată a acestei scrisori, care a fost adresată prezidiului Consiliului economic superior; la sfîrșitul ei se află următorul text: „Vă rog ca răspunsul la aceste întrebări să mi-l trimiteți chiar azi, în cel mai rău caz printr-o telefonogramă“. Acest adaos, pe cît se pare, figura și în exemplarul dactilografiat al documentului de față, care a fost trimis secției poligrafie a C.E.S., deoarece pe scrisoarea adresată prezidiului C.E.S. se menționează că se trimite copie doar pentru informare. — 109.
- 100 Această telegramă a fost scrisă ca răspuns la o telegramă adresată de I.N. Smirnov lui V.I. Lenin, pe care îl informa despre mersul lucrărilor de expediere a cărbunelui din Kolciughin și din bazinul Kuznețk.
În telegrama lui Lenin se dădeau indicații cu privire la paza ce trebuia asigurată de trupele Armatei Roșii la Omsk și pe calea ferată pînă la Irkutsk a bunurilor părăsite de armata lui Kolceak, care se retrăgea. — 100.
- 101 Articolul lui G.M. Krjijanovski a fost publicat în ziarul „Pravda“ nr. 5 din 10 ianuarie 1920, sub titlul „Turba și criza de combustibil“. — 114.
- 102 Este vorba de ședința din 27 decembrie 1919 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În această ședință au fost examinate: întrebarea pusă de G.V. Cicerin dacă poate să adreseze guvernului gruzin propunerea de a organiza acțiuni comune împotriva lui Denikin fără a recunoaște acest guvern; comunicarea făcută de Cicerin că estonii s-au declarat de acord să dea garanțiile militare ce li se cer, cu condiția de a li se permite să construiască fortificații pe malul stîng al Narovei; declarația lui Cicerin în legătură cu secția din Petrograd a Agenției telegrafice ruse, care a publicat o informație militară ce putea fi interpretată de Antantă și de Finlanda ca o intenție a Rusiei Sovietice de a declanșa atacul împotriva Finlandei. — 115.
- 103 V.I. Lenin se referă la Partidul social-democrat independent din Germania — partid centrist, înființat în aprilie 1917. Între 30 noiembrie și 6 decembrie 1919 a avut loc la Leipzig

- Congresul extraordinar al partidului. Sub presiunea membrilor de stînga, congresul a adoptat un program de acțiune, care recunoștea ideea dictaturii proletariului și sistemul Sovietelor. La acest congres aripa proletară a partidului a propus „afilierea imediată și necondiționată la Internaționala a III-a” (V.I. Lenin. Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 58). În octombrie 1920, la Congresul de la Halle, în Partidul social-democrat independent s-a produs o scindare. O parte însemnată din acest partid s-a alăturat, în decembrie 1920, Partidului Comunist din Germania. Elementele de dreapta au format un partid aparte și i-au dat vechea denumire: Partidul social-democrat independent din Germania; partidul a ființat pînă în 1922. — 115.
- 104 Această telegramă a fost însoțită de următoarea notă a lui G.V. Cicerin: „Dacă la întoarcerea în țară n-o să aveți voie să luați mult bagaj, folosiți sistemul decupării sau al fotocopiilor. Lăsați acolo restul de material, ca să fie adus în mai multe tranșe”. — 115.
- 105 *Colegiul central al punctelor de agitație* a luat ființă în baza hotărîrii din 13 mai 1919 a Consiliului Apărării cu privire la organizarea punctelor de agitație și culturalizare la nodurile de cale ferată și la locurile de îmbarcare a trupelor. — 116.
- 106 Cu o zi mai înainte, la 29 decembrie 1919, V.I. Lenin primise în cabinetul său de la Kremlin pe Maria Movșovici, care venise de pe front deoarece soțul ei se îmbolnăvisese de tifos exantematic, iar fiica lor rămăsese fără supraveghere; a discutat cu ea despre munca pe care o desfășura în Armata Roșie, despre situația pe front. A doua zi i-a făcut o vizită și i-a promis că o va ajuta să-și rezolve treburile personale. — 116.
- 107 Aceste rînduri au fost scrise pe telegrama lui V. Iușin din satul Oșta, gubernia Olonețk, care se plîngea că autoritățile locale i-au luat, în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, o vacă din cele trei pe care le avea. Iușin arăta că familia lui numără nouă suflete, iar un fiu de-al lui este ostaș roșu. O copie de pe această telegramă a fost trimisă de S.B. Bricikina lui A.D. Țiurupa, la Comisariatul poporului pentru aprovizionare. — 117.
- 108 La 2 ianuarie, Consiliul Apărării a cerut Comisariatului poporului pentru aprovizionare să-și dea avizul în legătură cu oportunitatea trecerii muncitorilor în subzistența armatei, cu excepția Frontului de est și a altor districte. În ședința sa din 16 ianuarie, Consiliul Apărării a luat act de comunicarea lui A.I. Sviderski, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, care a exprimat punctul de vedere al acestui comisariat. — 118,

- 109 Aceste rînduri au fost scrise pe telefonograma trimisă lui V.I. Lenin de V.N. Iakovleva, membră a colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, și consemnată de M.I. Gleasser, secretară a C.C.P., la 1 ianuarie 1920, ora 11 și 25 min., în legătură cu informațiile primite la 30 și 31 decembrie 1919, despre modul cum decurge încărcarea și expedierea la Moscova a trenurilor marșrutizate cu alimente. Iakovleva comunica totodată că nu dispune de informații din Kazan și Simbirsk, întrucît firul direct n-a funcționat în zilele de 30 și 31 decembrie, și că la Samara se pune la dispoziție pentru transportul alimentelor un număr de vagoane mult mai mic decît s-a cerut.
- La 2 ianuarie 1920, în ședința Consiliului Apărării, V.I. Lenin a prezentat referatul „Cu privire la întocmirea dărilor de seamă asupra activității militare a Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf și a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație“. — 118.
- 110 Prezenta notă a fost scrisă ca răspuns la întrebarea în legătură cu caracterul tipăriturilor necesare lui V.I. Lenin care urmau să fie cumpărate din străinătate. Această întrebare a fost adresată secretariatului C.C.P., prin telefon, de un funcționar al C.E.S. care urma să plece în străinătate, în interes de serviciu. Telefonista n-a auzit bine numele funcționarului și l-a însemnat greșit. Citind telefonograma, Lenin a subliniat acest nume și a pus deasupra lui două semne de întrebare. — 119.
- 111 „*Die Freiheit*“ — cotidian, organ al Partidului social-democrat independent din Germania; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — 120.
- 112 Artistul L.S. Vivien a fost arestat la Petrograd sub învinuirea că a participat la activitatea unei organizații contra-revoluționare și trebuie să fie adus la Samara. A.V. Lunacearski, care, pe cît se pare, nu era îndeajuns de informat asupra cazului Vivien, a intervenit ca el să fie eliberat (atunci cînd a trecut prin Moscova). După ce Lenin a primit informații amănunțite, Vivien a fost trimis la Samara. — 122.
- 113 Aceste rînduri, adresate lui A.I. Sviderski, au fost scrise pe o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin de muncitorii fabricii din Balashiha. În scrisoare se spunea: „Noi, muncitorii, primim numai pline, la intervale de 5 pînă la 14 zile, și nici un fel de alte alimente. Dacă ni se trimit cartofi de la centru, ei sînt lăsați să zacă în vagoane aproape o lună de zile... Vă rugăm, tovarășe *Lenin*, să interveniți pentru îmbunătățirea situației noastre, ca să putem munci cu mai mult spor pentru binele și înflorirea Rusiei noastre revoluționare“. — 123.
- 114 La 5 ianuarie 1920, A.D. Țiurupa a adresat o scrisoare Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. În această scrisoare se arăta că hoțărîrea adoptată de C.C.P. la 3 ianuarie 1920, care permi-

lea organelor Consiliului economic superior să achiziționeze furaje la prețuri libere în cazurile când Controlul de stat stabilește că organele Comisariatului poporului pentru aprovizionare nu pot să aprovizioneze cu furaje întreprinderile Consiliului economic superior, încalcă principiile politicii de aprovizionare a comisariatului respectiv și lichidează monopolul colectării furajelor. El cerea ca această chestiune să fie discutată într-o ședință a C.C. al P.C.(b) din Rusia.— 124.

- 115 Această telegramă constituie un răspuns la cea adresată lui V.I. Lenin, la 10 ianuarie 1920, de Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a, care propunea ca trupele respective să fie încadrate în activitatea de refacere a economiei naționale. La 13 ianuarie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului, în hotărîrea — adoptată pe marginea raportului lui Lenin — cu privire la crearea Armatei I a muncii, a salutat propunerea Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 3-a. Pentru elaborarea unor propuneri privind modalitățile cele mai potrivite de folosire a Armatei a 3-a a fost creată o comisie din care făceau parte V.I. Lenin, L.B. Krasin, A.I. Rîkov, M.P. Tomski, L.D. Troțki și A.D. Ţiurupa. Consiliul Apărării, prin hotărîrea sa din 15 ianuarie 1920, a transformat Armata a 3-a în Armata I a muncii și a creat Consiliul revoluționar al Armatei I a muncii, alcătuit din membri ai Consiliului militar-revoluționar și din reprezentanți ai comisariatelor poporului pentru aprovizionare, agricultură, căile de comunicație, problemele muncii și ai Consiliului Comisarilor Poporului. La 17 și 18 ianuarie, problema folosirii unor unități militare pe frontul economic a fost dezbătută de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, care a aprobat hotărîrea Consiliului Apărării cu privire la transformarea Armatei a 3-a în Armata I a muncii și a adoptat o hotărîre cu privire la elaborarea proiectelor de creare a unor armate ale muncii în Kuban—Groznîi, Ucraina, Kazan și Petrograd. La 21 ianuarie, C.C.P. al R.S.F.S.R., de comun acord cu Comitetul revoluționar din Ucraina, a adoptat o hotărîre prin care în regiunea Frontului de sud-vest era creată Armata muncii din Ucraina. La 10 februarie, Consiliul Apărării a adoptat o hotărîre prin care Armata a 7-a avea să se numească Armata revoluționară a muncii din Petrograd. La sfîrșitul lunii ianuarie și începutul lunii februarie au fost trecute la munca de construcție economică Armata de rezervă a republicii și unele unități ale Armatei a 2-a, în martie — trupele Armatei a 8-a, iar ceva mai tîrziu și alte cîteva unități militare. Izbucnirea războiului cu Polonia burghezo-moșierească și cu Vranghel a dus la transformarea armatelor muncii în armate de operații. — 125.
- 116 La 15 ianuarie 1920, A.D. Ţiurupa a comunicat lui M.K. Vladimirov, președintele Comisiei speciale pentru aprovizionare a Frontului de sud, rezoluția lui V.I. Lenin și i-a cerut infor-

mații în legătură cu activitatea de aprovizionare în regiunea Donului. — 127.

- 117 Venirea la Moscova a lui M.Z. Manuilski, comisarul pentru aprovizionare al guberniei Ivanovo-Voznesensk, a fost determinată de situația alimentară, catastrofală de grea, din această gubernie; el s-a adresat lui V.I. Lenin cu rugămintea de a se acorda orașului Ivanovo-Voznesensk un ajutor imediat și i-a expus totodată planul, elaborat de comitetul gubernial de partid și de comitetul executiv gubernial, cu privire la repararea cu forțe proprii a locomotivelor și vagoanelor și formarea unor trenuri marșrutizate proprii pentru transportul alimentelor. „... Vladimir Ilici — își amintește Manuilski — a telefonat la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, tovarășului Markov, adjunctul comisarului. — «Tovarășe Markov, n-aveți cumva, la bazele de aprovizionare cele mai apropiate, trenuri marșrutizate cu cereale? Informați-vă și telefonați-mi»“ („Krasnii Tkaci“ (Ivanovo-Voznesensk) nr. 13, 1924, p. 9). După aceea el a dat dispoziție ca în curs de 24 de ore să fie expediate de la nodul de cale ferată Moscova la Ivanovo-Voznesensk 19 vagoane cu cereale și l-a rugat pe S.D. Markov să discute cu delegatul din Ivanovo-Voznesensk despre repararea materialului rulant feroviar. Întorcându-se la Ivanovo-Voznesensk, M.Z. Manuilski a făcut, la 16 ianuarie 1920, la cea de-a X-a Conferință gubernială de partid, o declarație, în afara ordinii de zi, în legătură cu rezultatele călătoriei lui la Moscova și la sprijinul acordat de V.I. Lenin. El a spus că Lenin „a dat, de asemenea, dispoziție să se ia măsuri pentru a ni se trimită imediat două trenuri marșrutizate și că deplasarea va fi urmărită personal de tovarășul Lenin... Astfel, datorită eforturilor depuse de noi și sprijinului acordat de tovarășul Lenin, vom avea în curând pîine“ („În anii războiului civil. Bolșevicii din Ivanovo-Voznesensk în perioada intervenției militare străine și a războiului civil. Culegere de documente și materiale“. Ivanovo, 1957, p. 155). — 128.

- 118 Această dispoziție a fost scrisă pe un memoriu al lui P.N. Solonko în legătură cu existența în regiunea Breansk a unor zăcăminte de cărbune, de pirită și de nisip alb pentru fabricarea porțelanului. „S-a descoperit cărbune — scria Solonko — pe o suprafață de aproximativ 40 de verste pătrate. Cu mijloacele existente și cu actuala productivitate a muncii se pot extrage de aici pînă la 3 500 000 de puduri pe an, iar dacă producția va fi bine organizată... se vor putea extrage mai mult de 10 000 000 de puduri“. Pe plicul cu memoriul lui P.N. Solonko V.I. Lenin a scris: „**De la P.N. Solonko, în legătură cu cărbunele din raionul Malțevo**“.

La 15 ianuarie 1920, V.I. Lenin a primit de la Direcția generală a cărbunelui informații în legătură cu zăcămintele

- de cărbune din apropierea Breanskului. „Vă trimit — scria A. Lomov — informațiile de față. Unul dintre cei mai buni geologi ai noștri, specialist în problemele miniere, ne-a promis că se va deplasa acolo“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 129.
- 119 La 17 ianuarie 1920, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului, a fost aprobată hotărîrea cu privire la colecționarea de publicații alb-gardiste. Hotărîrea a fost publicată (parțial) în „Pravda“ și „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ din 24 ianuarie 1920. — 129.
- 120 Este vorba de articolul „O bogăție de produse petroliere“, apărut în numărul din 14 ianuarie 1920 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. În acest articol se arată că în apropiere de Berciogura, în împrejurimile localității Jilaia Kosa, la exploatările petroliere se află 20 000 000 de puduri de țiței, 300 000 de puduri de petrol lampant și 200 000 de puduri de benzină. În afară de asta, din patru sonde țîșnește țițeiul. — 129.
- 121 Este vorba de decretul cu privire la comunele de consum, care a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 16 martie 1919 și publicat în numărul din 20 martie 1919 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. V.I. Lenin a participat nemijlocit la elaborarea acestui decret (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XVIII, p. 293—298). Prin acest decret, toate cooperativele existente în orașe și sate se uneau într-o singură comună de consum. În ea era cuprinsă întreaga populație din localitatea respectivă; fiecare cetățean era obligat să devină membru al comunei și să se înscrie într-unul din centrele ei de distribuție. Comunele de consum locale se uneau în uniuni guberniale; centrul unic al tuturor uniunilor comunelor de consum era Uniunea centrală a cooperativelor de consum. — 130.
- 122 La sfîrșitul anului 1919, V.I. Lenin a dat dispoziție ca 10 000 de muncitori metalurgiști calificați să fie trimiși să lucreze la reparațiile de material rulant. Conducerea C.C.S. din Rusia și a Consiliului sindical orășenesc Moscova au întîrziat cu pregătirea condițiilor de trecere a metalurgiștilor la munca în cadrul nodului feroviar Moscova. Această împrejurare l-a determinat pe Lenin să scrie scrisoarea de față. — 130.
- 123 Acest adaos a fost scris de V.I. Lenin pe o telegramă adresată de L.D. Trofki lui M.V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, și lui Vostanov, comandantul Armatei a 4-a. În telegramă se dădeau indicații cu privire la repartizarea forțelor Armatei a 4-a, care fusese transferată, ca armată a muncii, la construcția liniei ferate Aleksandrov-Gai—Emba și la lărgirea ecartamentului liniei ferate Krasnii Kut — Aleksandrov-Gai.
- Regiunea petroliferă Emba a fost eliberată în prima jumătate a lunii ianuarie 1920. Pe vremea aceea ea era singura

- sursă din care Țara sovietică putea să se aprovizioneze cu carburanți. Încă de la 24 decembrie 1919, Consiliul Apărării a adoptat o hotărâre prin care construirea liniei de cale ferată Aleksandrov-Gai—Emba și lărgirea ecartamentului la linia ferată Krasnii Kut—Aleksandrov-Gai erau considerate drept sarcini operative. Consiliul Apărării a încredințat aceste sarcini trupelor de pe Frontul din Turkestan, și în special Armatei a 4-a. La 19 ianuarie, M.V. Frunze a semnat ordinul de construire a liniei ferate Emba de către forțele Armatei a 4-a. — 132.
- 124 Este vorba de „Dicționarul limbii ruse contemporane” al lui V.I. Dal, editat în 4 volume în anii 1863—1866. Dînd urmare indicației lui V.I. Lenin, Comisariatul poporului pentru învățămîntul public a început să elaboreze un nou dicționar, dar pe vremea aceea el n-a putut fi editat. În mai 1921 Lenin a revenit din nou asupra acestei chestiuni (vezi „Culegeri din Lenin”, vol. XX, p. 315—316). El i-a propus lui E.A. Litkens, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt, să elaboreze un plan de lucru și să stabilească componența comisiei redacționale în forma ei definitivă. Pentru întocmirea dicționarului a fost instituită o comisie alcătuită din I.I. Glivenko, D.N. Ușakov, N.N. Durnovo, P.N. Sakulin, A.E. Gruzinski, A.A. Buslaev. La 5 august, primind proiectul de organizare a lucrărilor comisiei, Lenin a cerut secretarei să-l întrebe pe Litkens „cum «stau» (sau cum *merge*) lucrurile?”, iar în ziua de 9 octombrie, la o lună după ce Litkens a comunicat că totul merge normal, a rugat-o pe L.A. Fotieva să ceară o scurtă informare despre mersul lucrării (vezi „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII, p. 205). „Dicționarul limbii ruse contemporane” în 4 volume, alcătuit sub conducerea redacțională a lui D.N. Ușakov, a apărut în anii 1935—1940. În prefața la primul volum se arată că autorii s-au străduit „să imprime dicționarului un caracter care să răspundă cerințelor prezentate de V.I. Lenin pentru un dicționar exemplar al limbii ruse literare contemporane”. — 132.
- 125 În telefonograma sa din 18 ianuarie 1919, N.A. Semașko, comisarul poporului pentru ocrotirea sănătății, informa că eșalonul cu comisia sanitară de sub conducerea lui B.S. Veisbrod, care fusese trimisă pe Frontul de sud și în Ucraina pentru combaterea tifosului exantematic, se deplasează foarte încet. „Rog — scria Semașko — 1) să se dea imediat dispoziții privind deplasarea eșalonului, 2) să fie pus sub observație specială, 3) să se cerceteze cauzele întârzierii, iar cei ce vor fi găsiți vinovați să fie deferiți tribunalului revoluționar” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.). — 133.
- 126 Într-o scrisoare adresată lui V.I. Lenin, L.B. Kamenev protesta împotriva unei hotărâri a Micului C.C.P. cu privire la

- închiderea teatrului Nikitski. După părerea lui Kamenev, soluționarea unei asemenea probleme nu intra în competența organelor centrale ale puterii, ci în aceea a organelor locale, în cazul de față în competența secției învățămînt a Sovietului din Moscova. La 20 ianuarie 1920, în ședința C.C.P. a fost discutată chestiunea închiderii teatrului Nikitski. Consiliul Comisarilor Poporului a confirmat hotărîrea Micului C.C.P. și i-a atras atenția ca „atunci cînd e vorba de chestiuni care privesc Moscova să convoace reprezentanți ai Sovietului de deputați respectiv“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 134.
- 127 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare a lui A.V. Lunacearski, care cerea să se lămurească lucrurile în chestiunea arestării membrilor comisiei pentru minori.
- La 22 ianuarie 1920, F.È. Dzerjinski i-a răspuns lui V.I. Lenin: „Sigilarea sediului acestei comisii și arestarea membrilor ei au fost efectuate de o comisie de anchetă a Tribunalului suprem. Ei s-au făcut vinovați de furturi monstruoase, abuzuri și acte contrarevoluționare. Dovezile sînt serioase“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 134.
- 128 Rîndurile acestea au fost scrise pe dosul unei scrisori a lui N.N. Krestinski, adresată lui V.I. Lenin, în legătură cu tezele rezoluției cu privire la finanțe, scrisă de I. Larin pentru cel de-al III-lea Congres general al consiliilor economice (23—29 ianuarie 1920). „Consider — scria Krestinski — că ele sînt realizabile, iar din punct de vedere politic — dăunătoare“.
- La 23 ianuarie, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, luînd în considerație repetatele manifestări ale lui Larin care contraveneau politicii partidului, a hotărît scoaterea lui din prezidiul Consiliului economic superior. — 134.
- 129 Problemele ridicate în telegrama lui V.S. Ermakov au fost discutate de Consiliul Apărării în ședințele sale din 16 și 23 ianuarie 1920. Hotărîrea menționată de V.I. Lenin a fost adoptată de Consiliul Apărării la 23 ianuarie. — 135.
- 130 Pe scrisoarea lui V.I. Lenin, A.M. Lejava a scris în dreptul întrebărilor respective o serie de cifre. La prima întrebare el a răspuns: „pînă la 40%“. Cuvintele puse de Lenin în chenar arată că O.I. Șmidt, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, a confirmat răspunsul lui Lejava. La întrebarea în legătură cu „Organele Comisariatului poporului pentru aprovizionare, fără concursul cooperativele“, Lejava a răspuns: „60%“, și a pus în dreptul celorlalte întrebări cifrele: 20, 60, 20. În aceeași zi, 26 ianuarie 1920, A.I. Sviderski i-a scris lui Lenin o scrisoare în care arăta că din august 1919 și pînă la 1 ianuarie 1920 s-au colectat 90 000 000 de puduri de cereale. „La diferitele centre de colec-

tare ale cooperăției — scria Sviderski — au fost predate 27 000 000 de puduri“ (sub acest text Lenin a scris: „Asta din 90 000 000 de puduri“), „numărul centrelor de colectare ale organelor de aprovizionare este de 868. Întreaga cooperăție dispune de 770 de centre de colectare, care lucrează pentru Comisariatul poporului pentru aprovizionare“. Cifrele 868 și 770 au fost subliniate de Lenin cu două linii. În afară de asta, s-a păstrat o scrisoare a lui Lenin în care el cerea să i se comunice ce cantități de alte produse, printre care și cartofi, au fost colectate prin intermediul cooperativelor, ce cantități au fost colectate fără concursul cooperativelor și ce rol joacă cooperăția în acțiunea de colectare a produselor. — 137.

- 131 Această notă a fost scrisă pe proiectul de hotărîre cu privire la Armata muncii din Petrograd (fosta Armată a 7-a). Conform indicației lui V.I. Lenin, hotărîrea a fost trimisă Comisariatului poporului pentru problemele muncii, Consiliului economic superior, Comisariatului poporului pentru agricultură, Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, Comisariatului poporului pentru aprovizionare, Direcției flotei din Marea Baltică și Comisariatului militar al districtului Petrograd. Problema transformării Armatei a 7-a în armată a muncii a fost pusă, la 7 februarie 1920, în discuția Consiliului Apărării, care a hotărît: „... tovarășul Skleanski este însărcinat să distribuie chiar mâine proiectul de hotărîre tuturor membrilor Consiliului Apărării și, în caz că nu se vor ridica obiecții, să-l prezinte luni spre semnare tovarășului Lenin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). La 10 februarie, hotărîrea Consiliului Apărării a fost semnată de V.I. Lenin, iar a doua zi a fost publicată în ziarele „Pravda“ și „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 30. — 137.
- 132 Aceste dispoziții au fost scrise pe un raport al lui G.V. Cicerin, comisar al poporului pentru afacerile externe. În cuprinsul lui erau menționate cazuri de încălcare a unei hotărîri a C.C. al P.C.(b) din Rusia potrivit căreia orice informație privind politica externă trebuia să treacă în prealabil prin cenzură. Cicerin se referea, în special, la interviul acordat de V.P. Zatonski (vezi „Vecernie Izvestiia“ din 26 ianuarie 1920). Trimițînd acest document la Agenția telegrafică rusă, Lenin a notat: „Rog să mi se trimită înapoi“. În aceeași zi, P.M. Kerjentev, directorul Agenției, i-a răspuns lui V.I. Lenin că s-au luat măsuri ca, în prealabil, corespondența referitoare la relațiile externe să fie trimisă spre examinare la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Pe această scrisoare V.I. Lenin a făcut următoarea însemnare: „Să se păstreze în dosarul Agenției telegrafice ruse“. La 21 februarie 1920, în urma primirii unei scrisori a Comisariatului poporului pentru afacerile externe cu privire la declarația iresponsabilă făcută

de unul din ziaristii din Moscova la postul de radio în legătură cu unele probleme de politică externă, Lenin se adresează din nou lui Kerjențev cu întrebarea: „de ce nu ați trimis informația la cenzură? cine e vinovat de toată treaba asta?” („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 267). — 138.

- 133 Aceste rînduri au fost scrise pe o telegramă trimisă lui V.I. Lenin, la 29 ianuarie 1920, de către Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 4-a, care ridica obiecții împotriva construirii liniei ferate Aleksandrov-Gai—Emba și expunea unele considerente ce pledau pentru construirea liniei ferate Uralsk—Emba, de-a lungul șoselei care duce la Guriev.
Propunerea Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 4-a a fost inclusă în ordinea de zi suplimentară a ședinței Consiliului Comisarilor Poporului din 31 ianuarie, dar a fost discutată abia în ședința următoare, din 5 februarie, cînd s-a hotărît: se confirmă hotărîrea, adoptată anterior de Consiliul Apărării, cu privire la construirea liniei de cale ferată Aleksandrov-Gai—Emba; Comiseriatul poporului pentru căile de comunicație este însărcinat să ia măsuri urgente pentru ca materialele care au fost deja încărcate să ajungă la șantierul respectiv. S.D. Markov și K.A. Alferov vor prezenta Consiliului Comisarilor Poporului, în termen de două săptămîni, un raport cu privire la mersul lucrărilor pe șantier. — 139.
- 134 Este vorba de broșura „Sarcinile fundamentale în domeniul electrificării Rusiei“ a lui G.M. Krjijancvski. Manuscrisul ei a fost trimis de V.I. Lenin direct la tipografie, pentru tipărire urgentă, înainte de deschiderea primei sesiuni a C.E.C. din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi. — 140.
- 135 A.F. Șorin, constructor și inventator care lucra la laboratorul de radio din Nijni Novgorod, fusese arestat din greșeală; el a fost pus numaidecît în libertate. — 142.
- 136 Pe vremea aceea, S.T. Kovilkin era șeful căii ferate Sud-Est. M.M. Arjanov, șeful Conducerii centrale a comunicațiilor militare din Consiliul militar-revoluționar al republicii, a fost trimis la Saratov pentru a accelera deplasarea trupelor pe Frontul de sud. — 143.
- 137 În 1920, E.O. Bumajni era secretar al Biroului pentru Ural al C.C. al partidului; K.G. Maksimov îndeplinea funcția de președinte al biroului industrial din Ural al Consiliului economic superior și pe aceea de împuternicit al C.M.A. pentru refacerea industriei din Ural. Fricțiunile dintre Consiliul militar-revoluționar al Armatei muncii și reprezentanții unor departamente priveau în special limitele atribuțiilor Consiliului militar-revoluționar. Telegrama lui Lenin era, pe cît se pare, un răspuns la întrebarea ce i s-a pus în legătură cu modalitatea în care Consiliul militar-revoluționar trebuie să soluționeze chestiunile în litigiu. — 143.

138 În acest articol se făcea propunerea ca, în vederea îmbunătățirii aprovizionării muncitorilor, să se folosească suprafețele de teren din jurul orașelor pentru dezvoltarea grădinăritului și creșterii animalelor în cadrul unor unități colective și pentru organizarea de gospodării auxiliare. — 145.

139 La începutul lunii februarie 1920 se pregătea o nouă ofensivă a Armatei Roșii pe Frontul din Caucaz. Dar armatele de pe acest front nu colaborau în suficientă măsură. Cavaleria era slăbită în urma ultimelor lupte, trupele manifestau o pronunțată stare de oboseală, armata era insuficient aprovizionată. Ca rezultat al slăbirii muncii politice-educative, în unitățile militare au început să se constate cazuri de încălcare a disciplinei militare.

Într-o situație deosebit de grea se afla Corpul de cavalerie, care acționa împreună cu Armata 1 de cavalerie. În comandamentul lui unelteau elemente contrarevoluționare, care reușiseră să atragă de partea lor pe B.K. Dumenko, comandantul acestui corp. În noaptea de 2 spre 3 februarie contrarevoluționarii au ucis pe V.N. Mikeladze, comisarul corpului. Toate aceste împrejurări, împreună cu o situație militară extrem de complexă, au provocat îngrijorarea lui V.I. Lenin, întrucât ele puneau în pericol ofensiva Armatei Roșii în Caucazul de nord, al cărei scop era lichidarea definitivă a inamicului. — 147.

140 Este vorba de următoarea dispoziție dată de Goldin, comisarul pentru aprovizionare al guberniei Tambov: „Către toți recepționerii și agenții. Comunicați șefilor centrelor de colectare că sînt obligați să urmărească în permanență calitatea cerealelor și modul lor de depozitare. La primul caz de alterare a cerealelor, șeful centrului de colectare va fi împușcat, iar recepționerul va fi predat Cekăi guberniale“. Această dispoziție ilegală a provocat numeroase reclamații. Primind scrisoarea lui V.I. Lenin, N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, a transmis prin fir direct comisarului pentru aprovizionare din gubernia Tambov următoarea dispoziție: „Comunicați-mi imediat dacă acest ordin a fost executat, fie și într-un singur caz. Dînd un asemenea ordin, dv. v-ați depășit atribuțiile... Ce măsuri practice, reale ați luat pentru a controla recepționarea cerealelor și a preîntîmpina cazurile de predare a unor cereale umede, precum și pentru a controla păstrarea cerealelor și îmbunătățirea calității lor în așa fel ca să poată fi păstrate un timp îndelungat? Răspundeți-mi imediat; trimiteți totodată o copie lui Lenin, la Consiliul Apărării“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 261). — 148.

141 Această notă a fost scrisă pe o telegramă primită de la Belikov, președintele comitetului executiv, și Rusanov, președintele comitetului organizației de partid din plasa Uholovo, gubernia Reazan, care cereau să fie anulată hotărîrea comitetului exe-

cutiv județean din Reajsk de a se naționaliza și transporta în acest oraș centrala electrică din localitatea Uholovo, pentru care comitetul executiv și comitetul de partid de plasă au făcut un demers pe lângă comitetul executiv județean, „cerindu-i s-o municipalizeze..., s-o transforme, împreună cu întreaga ei rețea, cu instalațiile și armătura ei, într-un bun al poporului“. — 149.

- 142 Este vorba despre formarea Republicii din Extremul Orient, a așa-zisului stat-tampon. Această republică a fost creată în aprilie 1920, pe un teritoriu care îngloba regiunile Transbaikal, Amur, Primorie, Kamceatka și Sahalinul de nord. Formarea Republicii din Extremul Orient — ca un stat cu o fizionomie burghezo-democratică, dar care, în esență, promova o politică sovietică — corespundea intereselor Rusiei Sovietice, care urmărea să-și asigure un lung răgaz pe Frontul de est și să evite un război cu Japonia.

După curățirea teritoriului Extremului Orient (cu excepția Sahalinului de nord) de intervențiști și albgardiști, Adunarea națională a Republicii din Extremul Orient a hotărât, la 14 noiembrie 1922, unirea cu R.S.F.S.R. La 15 noiembrie 1922, C.E.C. din Rusia a anunțat integrarea teritoriului Republicii din Extremul Orient în R.S.F.S.R. — 150.

- 143 La 18 februarie 1920 I.V. Stalin îi comunica lui V.I. Lenin printr-o telegramă că nu e de acord cu dispoziția dată de comandantul-șef ca o parte din unitățile Armatei muncii din Ucraina să fie dislocate în vederea întăririi frontului și cerea să fie chemat la Moscova pentru a lămuri lucrurile. La 19 februarie i s-a trimis drept răspuns o telegramă semnată de Lenin, care avea un conținut similar cu acela al prezentei scrisori. — 151.

- 144 Este vorba de încercările întreprinse de corpul de „voluntari“ al albgardiștilor de a da o contralovitură trupelor sovietice care desfășurau o ofensivă în regiunea Rostov-pe-Don. În urma contraofensivei neașteptate declanșate de ei în zorii zilei de 20 februarie 1920, albgardiștii au reușit, la 21 februarie, să pătrundă în oraș și să silească unitățile Armatei a 8-a să se retragă. Dar curînd de tot, la 23 februarie, Armata a 8-a a eliberat din nou orașul și l-a silit pe inamic să se retragă pe malul stîng al Donului. — 152.

- 145 Aceste rînduri au fost scrise ca răspuns la o telegramă a lui I.V. Stalin adresată lui V.I. Lenin. În această telegramă Stalin scria: „Pentru mine nu e limpede de ce grija Frontului din Caucaz trebuie s-o port, în primul rînd, eu. ...Misiunea de a se îngriji de întărirea acestui front revine pe de-a-ntregul Consiliului militar-revoluționar al republicii, ai cărui membri, după cît știu, sînt perfect sănătoși, iar nu lui Stalin, care și așa este supraincărcat de sarcini“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 153.

- 146 *Comisariatul poporului pentru controlul de stat* al R.S.F.S.R. a fost înființat printr-o hotărîre adoptată de C.E.C. din Rusia, la 2 mai 1918, și de C.C.P. al R.S.F.S.R., la 11 mai 1918. Prin decretul din 7 februarie 1920 al C.E.C. din Rusia, Comisariatul poporului pentru controlul de stat a fost transformat în Comisariat al poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească. — 154.
- 147 *Comitetele sărăcimii* au fost înființate prin decretul din 11 iunie 1918 al C.E.C. din Rusia. Ele au jucat un rol imens în lupta împotriva chiaburimii, în consolidarea Puterii sovietice la sate. Ele țineau o evidență riguroasă și a cerealelor și a uneltelelor agricole și se îngrijeau de distribuirea lor. Încă din toamna anului 1918, comitetele sărăcimii, care au jucat un rol istoric în revoluția socialistă, își îndepliniseră cu succes sarcinile ce le fuseseră trasate. Pornind de la acest fapt și ținînd seama de necesitatea de „a desăvîrși construirea aparatului de stat prin unificarea organizării Sovietelor pe întregul teritoriu al Republicii Sovietice“, cel de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia, care a avut loc în noiembrie 1918, a recomandat să se efectueze noi alegeri de deputați în toate Sovietele satești și de plasă și a însărcinat comitetele sărăcimii să efectueze ele aceste alegeri. În conformitate cu instrucțiunile electorale ale C.E.C. din Rusia, publicate la 4 decembrie 1918, după alegeri comitetele sărăcimii urmau să-și înceteze activitatea și să transmită noilor Soviete toate fondurile și scriptele lor. — 155.
- 148 Această notă a fost scrisă pe o telegramă trimisă din Arhanghelsk de N.N. Kuzmin, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 6-a, care informa despre sosirea unor vapoare cu materiale și alimente achiziționate de „guvernul din nord“ albgardist. „E necesar — scria Kuzmin — să fie trimiși aici reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru afacerile externe, ai Comisariatului poporului pentru finanțe și ai Comisariatului poporului pentru afacerile interne... Este deosebit de important să fie prezent reprezentantul Consiliului economic superior, deoarece bunurile sînt în cantități foarte mari. Ar fi de dorit să fie trimiși cel puțin 20 de proletari din Petrograd, oameni cu experiență“ (sublinierile aparțin lui V.I. Lenin). — 156.
- 149 Pe telegrama lui V.I. Lenin care a fost primită la Saratov se află următoarea însemnare: „Prima informare în legătură cu măsurile luate a fost trimisă lui Lenin la 6.III“. — 158.
- 150 Pe dosul scrisorii lui V.I. Lenin, A.I. Sviderski a scris o notă în legătură cu aprovizionarea cu alimente a muncitorilor de la uzina din Liubertși. Deasupra acestei note Lenin a scris: „Să se verifice mîine prin telefon și să se păstreze la arhivă“. — 159.

- 151 Ulterior, E.M. Iaroslavski a scris în legătură cu această scrisoare: „Ea a fost adresată celor trei tovarăși care pe atunci erau membri ai comitetului gubernial Perm. Pe vremea aceea situația la Usoleie era destul de grea. Nu de mult se organizase acolo un nou front — Frontul Kai-Cerdin. Rămășițele trupelor lui Kolceak și ale intervenționiștilor din nord au organizat bande la Cerdin, folosind legăturile trupelor lui Kolceak, de curînd lichidate, și profitînd de nemulțumirile provocate de greșelile săvîrșite de unii activiști de partid din localitățile respective, ale căror relații cu zîreanii deveniseră și ele foarte încordate. După cit îmi amintesc, comitetul gubernial Perm, primind scrisoarea lui Lenin, a trimis la Usoleie un tovarăș pentru a cerceta situația la fața locului, după care s-a format o comisie avînd ca sarcină să reexamineze componența organelor conducătoare, care a fost schimbată la o conferință de partid convocată în mod special“ („Pravda“ din 24 noiembrie 1929). — 159.
- 152 Aceste rînduri au fost scrise pe o telegramă — cu mențiunea „de primă urgență“ — trimisă, la 25 februarie 1920, de către Seșenkov, președintele primei conferințe județene de partid din Ișim, și de secretarului ei, Gusikov, care au adresat, în numele conferinței, un mesaj de salut Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia, lui V.I. Lenin, G.E. Zinoviev și L.D. Troțki. — 160.
- 153 Într-o telegramă cu data de 26 februarie 1920, L.D. Troțki spunea că n-are rost să fie menținut întregul aparat al Armatei a 3-a, care a fost transformată într-o armată a muncii. Această armată nu dispunea decît de o divizie de infanterie și una de cavalerie. În telegramă se arăta că statul-major de campanie este de acord cu desființarea aparatelor acestor armate și se cerea avizul Consiliului Apărării. Pe telegramă V.I. Lenin a făcut următoarea însemnare: „Se va prezenta un raport *Consiliului Apărării*“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 160.
- 154 Este vorba de „Mandatul încredințat tovarășului Vinogradov de cel de-al II-lea Congres județean al lucrătorilor din învățămînt și din domeniul culturii socialiste“, în care se vorbea de situația materială grea a cadrelor didactice. La 27 februarie 1920, A.A. Vinogradov a fost primit de V.I. Lenin. În timpul convorbirii, care a durat 45 de minute, Lenin a scris această scrisoare. Chestiunea îmbunătățirii situației materiale a cadrelor didactice din județul Vesiegonsk a fost rezolvată în mod favorabil. — 161.
- 155 În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se află un bilet în care V.I. Lenin îi spune lui K.A. Alferov: „Mi-ai promis o informare în legătură cu construcția conductei de petrol și nu mi-ai trimis-o încă!“ și un bilet cu răspunsul lui Alferov în legătură

cu construcția conductei de petrol de la Emba; acest bilet poartă mențiunea: „27. II. Alferov“.

Problema construirii unei conducte de petrol la Emba a fost discutată în ședința din 5 martie 1920 a Consiliului Apărării. Acesta a hotărât să însărcineze prezidiul C.E.S. să examineze proiectul de construcție și să-l prezinte în formă definitivă Consiliului Comisarilor Poporului, și totodată să lămuirească dacă au fost comandate în străinătate țevile necesare. — 162.

- 156 *Societatea de studii economice* a fost înființată în 1765, după cum se menționa în statut, cu scopul de „a răspîndi în Rusia cunoștințele folositoare pentru agricultură și industrie“. Această societate întreprindea anchete și expediții pentru studierea diferitelor ramuri ale economiei naționale și a diferitelor regiuni ale țării. Ea dispunea de o bibliotecă proprie, care număra 200 000 de volume. După Revoluția din Octombrie inventarul ei a intrat în patrimoniul bibliotecii publice de stat „M.E. Saltikov-Șcedrin“ din Leningrad. — 163.

- 157 Aceste rînduri au fost scrise cu prilejul alegerii menșevicilor F.I. Dan și L. Martov în Sovietul de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova.

La alegerile pentru Sovietul din Moscova, care au avut loc în a doua jumătate a lunii februarie și în primele zile ale lunii martie 1920, au fost aleși 1 566 de deputați, dintre care: comuniști — 1 316 (84%), simpatizanți — 52 (4%), iar menșevici — 46 (3%). — 164.

- 158 J. Lansbury, directorul ziarului englez „The Daily Herald“, care în februarie 1920 a vizitat Rusia Sovietică, a fost primit, în ziua de 21, de V.I. Lenin, care a stat îndelung de vorbă cu el, în special despre atitudinea bolșevicilor față de religie. Înapoiindu-se în țara sa, Lansbury i-a adresat lui Lenin o scrisoare în care spunea: „Vă sînt recunoscător, dv. și colegilor dv., pentru sprijinul ce mi l-ați dat în încercările mele de a înțelege revoluția dv.“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 165.

- 159 N.N. Kuzmin, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 6-a, îl rugase pe V.I. Lenin să dea indicații asupra felului cum trebuie procedat cu ofițerii albgardiști care au depus armele și se declară dispuși să muncească în Rusia Sovietică. — 167.

- 160 Este vorba de o comisie a Consiliului Comisarilor Poporului, aflată sub conducerea lui G.I. Oppokov (A. Lomov). Această comisie a fost trimisă la Arhanghelsk ca să ia măsurile necesare pentru restabilirea vieții economice și politice în regiunile din nordul Rusiei Sovietice, care fuseseră eliberate de sub ocupația albgardiștilor și a intervențiștilor, precum și pentru întocmirea evidenței bunurilor capturate și repartizarea lor. — 167.

161 Este vorba de vechile lucruri de preț, obiecte de lux și opere de artă care fuseseră naționalizate. În februarie 1919, la Petrograd a fost creată de către A.M. Gorki o comisie de expertiză pentru trierea și evaluarea acestor obiecte. Până la 1 octombrie 1920, comisia de expertiză, compusă din 80 de persoane, a triat, după cum scria Gorki, „120 000 de obiecte de tot felul, ca: mobilă de stil, tablouri din diferite epoci, țări și școli, porțelanuri rusești, de Sévres, de Saxa etc., obiecte de bronz, piese de artă din sticlă și ceramică, arme vechi, obiecte de artă orientală etc.

După o evaluare făcută în 1915, aceste obiecte valorează mai mult de un miliard de ruble. Totodată, în depozitele acestei comisii se află covoare care au fost scoase din locuințele părăsite și a căror valoare se ridică la câteva milioane (tot după o evaluare din 1915)“ (V.I. Lenin și A.M. Gorki. „Scrisori, amintiri, documente“, 1961, p. 164). Totuși, treaba asta se făcea extrem de încet. Pe scrisoarea lui Gorki, Lenin a notat: „Au fost triate numai obiectele aflate în 8 depozite, din cele 33 existente“ (ibidem). — 168.

162 La 11 martie 1920, președintele Cekăi guberniale Kazan, G. Ivanov, îi comunica lui V.I. Lenin că N.V. Pervușin fusese reținut ca unul ce era suspectat că face parte dintr-o organizație albgardistă, dar, după ce s-a stabilit că n-a avut nici o legătură cu această organizație, a fost eliberat la 3 martie. — 168.

163 Această telegramă este un răspuns la cea trimisă din Ekaterinburg, la 5 martie 1920, de L.D. Troțki, care făcea cunoscut că au sporit considerabil colectările de produse alimentare în regiunea Ural și în Siberia, se plîngea că autoritățile de la centru nici nu catadicsesc să răspundă la cererile pe care le adresează organizațiile din Ural și din Siberia și susținea că numai prin crearea unor centre regionale cu împuterniciri largi această activitate ar putea să fie adusă pe făgașul ei normal. În textul acestei telegrame, V.I. Lenin a făcut următoarele însemnări în legătură cu hotărîrea cu privire la județul Ișim și la cererea de a-l menține pe Brunovski în munca de aprovizionare, precum și cu privire la colectările de carne în Siberia: „1) Rămîne în gubernia Tiumen.

2) Nu există obiecții (din partea Comisariatului poporului pentru aprovizionare) împotriva menținerii lui Brunovski.

3) Comisariatul poporului pentru aprovizionare a dat ordin să se organizeze centre de conservare prin sărare“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 169.

164 La 8 martie 1920, în ședința Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia s-a discutat chestiunea numirii unui comisar al poporului pentru căile de comunicație, dată fiind plecarea lui L.B. Krasin în străinătate. S-a hotărît ca „tov. Lenin să ia legătura cu tov. Troțki“ (Arhiva centrală de partid a Insti-

- tutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.); la 20 martie, Biroul Politic a luat hotărîrea să prezinte spre aprobare Prezidiului C.E.C. din Rusia și Consiliului Comisarilor Poporului numirea lui Troțki în calitate de comisar ad-interim la căile de comunicație. — 170.
- 165 Această telegramă constituie un răspuns la o telegramă a lui S.N. Smirnov, președintele Comitetului revoluționar din Siberia, care făcea cunoscut că menșevicii și eserii au pus drept condiție pentru intrarea lor în guvernul-tampon (vezi adnotarea 142) renunțarea la orice cedare de teritorii în Extremul Orient. „Comunicați hotărîrea dv. direct lui Ianson, prin cifrul lui Karahan, precum și mie la Comitetul revoluționar din Siberia“ — scria Smirnov. Pe această telegramă Lenin a scris un proiect de răspuns pentru Smirnov, pe care figurează următoarea însemnare: „De acord. *N. Krestinski, L. Kamenev*“. În același timp, Lenin a trimis lui Ianson, la Irkutsk, o telegramă cu următorul cuprins: „Menșevicii și eserii trebuie să intre în guvernul-tampon fără nici un fel de condiții. Dacă nu se vor supune necondiționat, vor fi arestați“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 170.
- 166 La 10 martie 1920, V.I. Lenin a primit pe V.I. Smirnov (Mal-kov) și M.Z. Manuilski, reprezentanți ai guberniei Ivanovo-Voznesensk, și pe A.S. Kiselev, membru al C.E.C. din Rusia (în trecut unul dintre activiștii din conducerea organizației de partid din Ivanovo-Voznesensk). Conformîndu-se unei hotărîri adoptate la 6 martie de comitetul gubernial, ei l-au rugat pe Lenin să dea dispoziții pentru urgentarea aprovizionării guberniei Ivanovo-Voznesensk cu produse alimentare, pentru desființarea detașamentelor de control din județul Iuriev-Polski, gubernia Vladimir, și trecerea acestui județ la gubernia Ivanovo-Voznesensk; totodată, să dea dispoziție ca, o dată cu deschiderea navigației, să se repartizeze acestei gubernii vapoare și șleperi pentru transportul produselor alimentare și al materialului de sămînță etc. În aceeași zi, în ședința Consiliului Apărării s-a discutat raportul lui A.B. Halatov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, cu privire la aprovizionarea cu produse alimentare a muncitorilor din Ivanovo-Voznesensk, precum și chestiunea trecerii județului Iuriev-Polski la gubernia Ivanovo-Voznesensk. Consiliul Apărării a adoptat următoarea hotărîre: „Direcția generală a transporturilor fluviale și maritime trebuie să ia măsuri urgente pentru a pune la dispoziția comitetului gubernial pentru aprovizionare din Ivanovo-Voznesensk vase cu un tonaj total de 400 000 de puduri, pentru a aduce de urgență cartofi de sămînță din guberniile Simbirsk, Kazan și Iaroslav“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 171.

- 167 Aceste rânduri au fost scrise pe o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin la 11 martie 1920, de I. Berzin, care făcea cunoscut că cenzura Comisariatului poporului pentru afacerile externe a lăsat să treacă în străinătate o scrisoare a menșevicului Abramovici adresată lui R. Hilferding, unul dintre liderii oportuniști ai social-democrației germane. Berzin propunea să se procedeze la o epurare a elementelor dușmănoase din Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — 172.
- 168 Este vorba de programul lucrărilor Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei și de memoriul explicativ anexat la acest program, care au fost adoptate în ședința ei din 13 martie 1920. G.M. Krjijanovski relatează, în amintirile sale, că V.I. Lenin, în convorbirile avute cu el, insista ca „lucrurile să fie orînduite în așa fel, încît să se facă în modul convenit propagandă pentru însăși ideea electrificării“ și că „primul proiect de declarație a Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei nu s-a bucurat de aprobarea lui“ („Ekonomiceskaia Jizn“ nr. 18 din 22 ianuarie 1925). — 175.
- 169 Mai tirziu G.M. Krjijanovski spunea că V.I. Lenin făcea ironii pe seama lui pentru că, din prudență, obișnuia să prezinte drept „primă aproximație“ calculele sau devizele întocmite de el (vezi „V.I. Lenin în fruntea marii construcții. Culegere de amintiri despre activitatea lui V.I. Lenin pe frontul economic“. Moscova, 1960, p. 45). — 175.
- 170 Misiunea de a elibera Crimeea, unde se retrăsese o parte din trupele fostei armate a lui Denikin, aflate sub comanda generalului I.A. Slașcev, a fost încredințată Armatei a 13-a a Frontului de sud-vest. În ianuarie 1920, împotriva trupelor lui Slașcev lupta numai divizia 46 a acestei armate, și ea nu dispunea de forțe suficiente pentru a pătrunde în Crimeea. Noile încercări, întreprinse în februarie și în prima jumătate a lunii martie 1920, de a pătrunde în Crimeea s-au dovedit a fi tot atît de zadarnice. — 177.
- 171 Este vorba de evenimentele care au avut loc în Germania în legătură cu așa-zisul „puci al lui Kapp“. La 13 martie 1920, ofițerimea contrarevoluționară a Reichswehrului a pus stăpînire pe orașul Berlin, urmărind să restaureze monarhia și să instaleze o dictatură militară teroristă. La această încercare de lovitură contrarevoluționară, clasa muncitoare din Germania a răspuns printr-o grevă generală, care a cuprins întreaga țară. Puciștii au fost nimicîți. — 177.
- 172 *Partidul naționalist mic-burghez al borotbiștilor ucraineni* a luat ființă în mai 1918, după sciziunea din partidul socialist-revoluționar din Ucraina. Denumirea partidului provine de la organul său central, ziarul „Borotba“. Borotbiștii s-au adresat în două rânduri Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, cerînd să fie primiți în această Internațională. La 26

februarie 1920, Internaționala Comunistă, într-o hotărîre specială, le-a recomandat să-și lichideze partidul și să fuzioneze cu P.C.(b) din Ucraina.

Datorită creșterii influenței bolșevicilor în masele țărănești și succeselor obținute de Puterea sovietică în Ucraina, „borotbiștii“ s-au văzut nevoiți ca la conferința lor, care a avut loc la mijlocul lunii martie 1920, să adopte hotărîrea de a-și dizolva partidul. Cea de-a IV-a Conferință generală a P.C.(b) din Ucraina, care a avut loc între 17 și 23 martie 1920, a adoptat hotărîrea de a primi pe borotbiști în rîndurile partidului. — 177.

- 173 Consiliul Comisarilor Poporului, în ședința sa din 16 martie 1920, a examinat un proiect de hotărîre, întocmit de L.B. Krasin, cu privire la asigurarea posibilității de a comanda în străinătate locomotive și piese de schimb pentru reparațiile de material rulant. Au fost alocate în acest scop 300 000 000 de ruble aur. Aceste rînduri, pe cit se pare, au fost scrise în timpul ședinței menționate. — 178.
- 174 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare adresată de L.B. Krasin lui V.I. Lenin, căruia îi comunica cum stau lucrurile cu cumpărarea de locomotive de la trusturile americane. Krasin scria că în America nu sînt decît trei trusturi de la care s-ar putea achiziționa locomotive. Se făcuse propunerea de a începe imediat tratative cu ele prin radio, din Peninsula Scandinavă sau de la Londra. Dar Krasin își exprima temerea că, dacă se va recurge la o asemenea publicitate, între el și aceste trusturi, ca principale furnizoare, se va interpune imediat „o întregă bandă de intermediari“, care nu numai că vor provoca o urcare a prețurilor, dar vor face să se lungească termenele de livrare. — 178.
- 175 Chestiunea necesității de a proceda la efectuarea unor lucrări intense și neîntrerupte de reparație a locomotivelor a fost pusă de V.I. Lenin ca urmare a situației catastrofale a transporturilor feroviare, ceea ce a făcut ca această chestiune să fie examinată în repetate rînduri atît de Consiliul Comisarilor Poporului, cît și de Consiliul Apărării. Astfel, la 5 februarie 1920, L.B. Krasin a prezentat Consiliului Comisarilor Poporului un raport cu privire la avantajele ce se acordă muncitorilor care lucrează la reparația locomotivelor și executarea pieselor de schimb pentru transportul feroviar. La 27 februarie Consiliul Apărării a examinat problema nerespectării, de către Comisariatul poporului pentru aprovizionare, a hotărîrii cu privire la premiarea muncitorilor care în orele lor libere au reparat trenuri marșrutizate. La 16 martie, Consiliul Comisarilor Poporului, în urma raportului prezentat de G.N. Melniceanski (președintele consiliului gubernial al sindicatelor din Moscova), a adoptat o hotărîre cu privire la organizarea reparațiilor de locomotive în cele mai bune ateliere, unde să se lucreze în trei schimburi. În aceeași ședință,

Consiliul Comisarilor Poporului a examinat o serie de alte probleme, prin a căror rezolvare se urmărea îmbunătățirea situației în transporturile feroviare. — 179.

- 176 La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., în afară de manuscrisul lui V.I. Lenin s-a păstrat și o copie a acestei telegrame, cu următoarea mențiune a lui G.K. Ordjonikidze: „Telegrama se referă la perioada de pregătire a ofensivei în direcția Baku. S-au făcut pregătirile necesare, și la 25—26 aprilie trupele de sub comanda lui Levandovski au trecut granița Azerbaidjanului, iar la 28 aprilie ele se aflau deja la Baku“. — 179.
- 177 La 5 martie 1920, A.M. Gorki a trimis lui V.I. Lenin o scrisoare prin care-l ruga să mențină numărul de 1 800 de rații alimentare pentru oamenii de știință din Petrograd, să pună cât mai curînd în libertate pe savantul chimist A.V. Sapochnikov și să dea posibilitate medicului I.I. Manuhin să facă cercetări în domeniul preparării vaccinului împotriva tifosului exantematic (vezi V.I. Lenin și A.M. Gorki. „Scrisori, amintiri, documente“. Moscova, 1961, p. 146—147). — 188.
- 178 În textul dactilografiat al acestei telegrame V.I. Lenin a introdus încă un adresant: „și Kotleakov, președintele Consiliului economic al Regiunii de nord“, iar după cuvintele „Aleksandrov-Gai — Emba“ a șters următorul text: „conform indicațiilor date, la 24 decembrie anul trecut, de Consiliul Apărării muncitorești-tărănești“. La sfîrșitul telegramei Lenin a șters următorul pasaj: „și, în special, a celor cu privire la interzicerea necondiționată a oricărei rechiziționări de bunuri, evacuări, introduceri de noi locatari și restrîngeri a spațiului ocupat de salariații acestui șantier. Vă rog să raportați urgent de executare, arătînd ce dispoziții ați dat“. — 181.
- 179 La 23 martie 1920, E.M. Skleanski, vicepreședintele Consiliului militar-revoluționar al republicii, a dat dispoziție Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 6-a să acorde un concediu lui P.S. Alliluev, ajutor de comandant al grupului de transmisiuni al Regimentului 159 infanterie din Divizia I de infanterie, și să-i dea permis pentru a merge la Moscova. — 182.
- 180 Aceste rînduri, adresate lui K.B. Radek, au fost scrise de Lenin cînd a aflat că soția lui Karl Liebknecht era extrem de iritată și că una din cauzele acestei iritări era transferarea la Berlin a unor rude de-ale ei, ingineri de profesie, care locuiau în Rusia, fapt care a fost comunicat de ea într-o scrisoare adresată lui A.V. Lunacearski. — 183.
- 181 Este vorba de alegerea Comitetului Central al P.C.(b) din Ucraina la cea de-a IV-a Conferință generală a P.C.(b) din Ucraina, care s-a ținut la Harkov între 17 și 23 martie 1920. La lucrările conferinței au luat parte 278 de delegați, care

reprezentau circa 25 000 de membri de partid. Conferința a examinat și a dezbătut următoarele probleme: raportul politic și cel organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Ucraina, relațiile dintre Republica Sovietică Ucraineană și R.S.F.S.R., munca la țară, problema aprovizionării, sarcinile imediate ale construcției economice, relațiile cu alte partide politice, alegerea Comitetului Central al P.C.(b) din Ucraina, a delegaților la cel de-al IX-lea Congres al P.C.(b) din Rusia.

Lucrările conferinței s-au desfășurat în condițiile unei lupte înverșunate duse de leniniști împotriva grupului opoziționist al „centralismului democratic”, în frunte cu T. Sapronov, V. Boguslavski, I. Drobnis, M. Farbman (Rafail) ș.a. Prin diverse manevre fracționiste (votarea pe scrutin de listă etc.), „centraliștii democrați” au reușit să facă în așa fel ca majoritatea celor aleși în Comitetul Central să fie adepți ai lor și totodată să trimită delegați de-ai lor la Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia.

105 delegați la conferință, care apărau linia leninistă, au refuzat să participe la alegerea Comitetului Central al P.C.(b) din Ucraina, au contestat valabilitatea ei, considerînd-o ilegală. Dat fiind că Comitetul Central ales de conferință nu reflecta voința majorității comuniștilor din Ucraina, C.C. al P.C.(b) din Rusia a luat hotărîrea de a-l dizolva și de a crea un Comitet Central provizoriu al P.C.(b) din Ucraina, compus din V.P. Zatonski, F.I. Kon, S.V. Kosior, D.Z. Manuilski, G.I. Petrovski, F.A. Sergheev (Artem), V.I. Ciubar ș.a. Pentru a explica măsurile adoptate în vederea curmării activității fracționiste a „centraliștilor democrați” în Ucraina, C.C. al P.C.(b) din Rusia s-a adresat tuturor organizațiilor de partid din Ucraina printr-o scrisoare deschisă, care a fost publicată la 16 aprilie 1920. Această scrisoare a întrunit adevărată susținere din partea organizațiilor de partid ale republicii. Pentru întărirea organizațiilor de partid din Ucraina, C.C. al P.C.(b) din Rusia a pus la dispoziția Comitetului Central al P.C.(b) din Ucraina un numeros grup de activiști de partid cu experiență. Numai în mai 1920 au fost trimiși în Ucraina 674 de comuniști. În urma hotărîrii adoptate la 5 aprilie 1920 de C.C. al P.C.(b) din Rusia, în Ucraina a avut loc o reînregistrare a membrilor de partid. — 183.

182 Comunicarea lui V.P. Miliutin cu privire la lista întreprinderilor care au fost incluse în „grupa I” a fost citită în ședința din 23 martie 1920 a Consiliului Comisarilor Poporului. La 24 martie 1920, după ce lista a fost definitivată de comisie, Consiliul Comisarilor Poporului a înaintat-o Comitetului Executiv Central spre aprobare. — 184.

183 Prezenta notă a fost scrisă de V.I. Lenin ca urmare a faptului că Comisia pentru treburile Turkestanului încălca în mod sistematic hotărîrea C.C. al P.C.(b) din Rusia prin care întreaga

ei activitate în ce privește relațiile cu Buhara, Hiva, Persia și Afganistanul trebuie să se desfășoare sub conducerea Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în hotărîrea sa din 29 septembrie 1919, a fixat ca sarcină Comisiei pentru treburile Turkestanului îndrumarea relațiilor externe pe baza instrucțiunilor Comisariatului poporului pentru afacerile externe și sub controlul lui. Comisia însă nu a respectat instrucțiunile Comisariatului poporului pentru afacerile externe. La cererea acestuia de a demite pe G.I. Broido din funcția de șef al secției relații externe și de a alcătui o secție compusă din A.N. Golub, A.A. Mașițki, D.I. Gopner și un reprezentant al Comitetului executiv central din Turkestan, pentru care trebuie să obțină aprobarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe, Comisia pentru treburile Turkestanului a răspuns printr-un refuz și l-a numit pe Ghiller în funcția de șef al secției relații externe.

Prin hotărîrea din 17 martie 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, funcțiile de politică externă au fost scoase din competența Comisiei pentru treburile Turkestanului, iar secția respectivă a fost trecută în subordinea directă a Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Comisia însă s-a împotrivit ridicării atribuțiilor ei de politică externă. Golub, Mașițki și Gopner au fost destituiți din funcțiile lor și li s-a interzis să mai aibă legături cu Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Demersurile făcute de acesta pentru a se reveni asupra hotărîrii au rămas fără răspuns.

În manuscris ultima frază a fost ștearsă și nu figurează în telegrama expedită. — 185.

184 Această dispoziție, adresată secretarei, a fost scrisă în urma primirii unui memoriu din partea lui I.M. Gubkin, președintele Direcției generale pentru exploatarea șisturilor, care se adresase lui V.I. Lenin cu două chestiuni care priveau această direcție.

1) „În comisia prezidiului Consiliului economic superior care se ocupă cu împărțirea pe categorii a întreprinderilor aflate sub conducerea direcțiilor generale ale C.E.S. — scria Gubkin —, exploatările de șisturi de lângă gara Vaimarn, din regiunea Petrograd, au fost trecute în rîndurile întreprinderilor de categoria a doua, și în felul acesta au fost scoase de sub conducerea și administrația directă a Direcției generale pentru exploatarea șisturilor și puse în subordinea Consiliului economic gubernial Petrograd... Prezidiul C.E.S. a procedat just atunci cînd a concentrat exploatarea șisturilor, punînd-o sub conducerea unui singur organ — Direcția generală respectivă. De aceea încălcarea acestui principiu organizatoric

de bază prin scoaterea unor unități de acest fel din subordinea nemijlocită a Direcției generale pentru exploatarea șisturilor este dăunătoare pentru întreaga extracție și în special pentru lucrările care se fac în prezent la Vaimarn... Vă rog foarte mult ca..., în interesul general, să lăsați exploatarea de șisturi din regiunea Petrogradului sub administrarea și conducerea nemijlocită a Direcției generale.

- Cea de-a doua rugămintă a mea este să ne ajutați să obținem de la Direcția generală a transporturilor maritime și fluviale două drage pentru extracția mecanică a sapropelului în regiunea Ostășkovo, gubernia Tver, unde în prezent extracția se face manual.
- 2) Această chestiune târăgănează din vara anului trecut. În toamnă, Direcția generală a transporturilor maritime și fluviale ne-a promis că o să ne dea drage, dar a amînat predarea lor pînă în primăvară... Direcția generală pentru exploatarea șisturilor s-a adresat tovarășului Rîkov, împuternicitul extraordinar al Consiliului Apărării pentru aprovizionarea armatei, care i-a sprijinit cererea. Totuși, Direcția generală a transporturilor nu ne dă drage, și spune că pentru asta e nevoie de un ordin din partea dv. (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 185.

- 185 Conducerea așa-zisei „Ligi pentru salvarea copiilor” s-a adresat, la 24 martie 1920, Consiliului Comisarilor Poporului cu rugămintea de a i se da aprobare pentru trimiterea în străinătate a unei delegații care să stabilească în ce condiții ar putea fi cumpărate mărfuri pentru copii și ar putea fi aduse în Rusia. La cererea lui V.I. Lenin de a-și da avizul, F.E. Dzerjinski a răspuns astfel: „Consider că nu este indicat să se permită Kuskovei, lui Saltikov (fostul subsecretar de stat) și altor persoane ostile nouă să plece în străinătate cu asemenea misiune”. Referindu-se la componența acestei delegații, F.E. Dzerjinski scria: „Nu este printre ei nici unul care să recunoască în mod sincer Puterea sovietică. Și, în fond, cred că nu străinătatea o să ne hrănească copiii” („Culegeri din Lenin”, vol. XXXV, p. 113). — 186.

- 186 Aceste rînduri, adresate Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, au fost scrise pe o scrisoare a lui V.V. Kosior, președintele Consiliului Central al Sindicatelor din Ucraina, în care se vorbea de greutățile pe care le întâmpină munca în Donbass și în marile centre industriale din sud (Harkov, Ekaterinoslav, Taganrog etc.), unde e lipsă de oameni. Pentru înlăturarea acestei munci, el propunea să fie scoși din armată și din instituțiile de stat o parte din muncitorii înaltați originari din Petrograd și din Moscova, să fie trimiși în Don-

- bass pentru refacerea minelor, a uzinelor metalurgice și a întreprinderilor din industria prelucrătoare. 300 de proletari ruși, seria Kosior, ar constitui nucleul în jurul căruia s-ar strânge și s-ar organiza întreaga masă a muncitorilor. — 187.
- 187 Orașul Groznii a fost eliberat de trupele roșii la 25 martie 1920, o dată cu Maikopol. Instalațiile petroliere erau intacte și în perfectă stare de funcționare. — 187.
- 188 Vorbind de „noul” Comitet Central ucrainean, V.I. Lenin se referă la Comitetul Central care fusese ales la cea de-a IV-a Conferință generală a P.C.(b) din Ucraina (vezi adnotarea 181). — 188.
- 189 Acest bilet, adresat lui I.I. Șvarț, I.A. Iakovlev și altora, a fost scris de V.I. Lenin, pe cât se pare, la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, în timpul discuțiilor cu privire la construcția economică. Luînd cuvîntul la cea de-a 4-a ședință (de dimineață), din 31 martie, a congresului, Lenin a spus: „...muncitorii din bazinul Donețului și din Nikolaev au dat o ripostă categorică apărării principiului semidemagogic al conducerii prin colegii, cu care se îndeletnicea tov. Sapronov” (Opere complete, vol. 40, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 287). După aceea, probabil, a primit el următorul bilet de la Sapronov: „Tovarășe Lenin, de unde ați scos-o și pe asta că muncitorii din bazinul Donețului mi-au dat o ripostă în problema economică? Dimpotrivă, ei toți, în frunte cu Ciubar, au votat pentru tezele mele” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 189.
- 190 Nu s-a putut stabili despre ce hotărîre a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia este vorba. — 189.
- 191 În amintirile sale „Lenin și radioul”, A.M. Nikolaev scrie că, o dată cu punerea la punct a rețelei de radio în Rusia Sovietică, a sporit și interesul diferitelor departamente pentru legăturile prin radio și că cererile depășeau posibilitățile Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf. Pe adresa lui V.I. Lenin au început să sosească plîngeri împotriva activității nesatisfăcătoare a secției radio din Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf. Una din aceste plîngeri, primită din partea lui P.M. Kerjentev, șeful Agenției telegrafice ruse, Lenin a transmis-o lui Nikolaev cu rugămintea de a-i da explicații, iar după ce i s-a răspuns că cererea depășește posibilitățile, i-a trimis această scrisoare, prin care-i cerea să-i prezinte lunar rapoarte cu privire la activitatea postului de radio. „Și, într-adevăr, el controla aceste rapoarte” — scria Nikolaev. (A.M. Nikolaev. „Lenin și radioul”. Moscova, 1958, p. 23). — 190.

- 192 Această notă, adresată lui A.V. Lunacearski, a fost trimisă prin secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului. Pe copia dactilografiată a acestui document găsim următoarea dispoziție dată de V.I. Lenin secretarei: „De comunicat lui Lunacearski“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 191.
- 193 Într-o scrisoare adresată Comitetului Central al partidului eserilor de stînga din Ucraina (al „activiștilor“), „Senea“ (S. Lavrov) declara că se retrage din acest partid, care, după părerea lui, s-a transformat definitiv într-o organizație contra-revoluționară. Această scrisoare a fost publicată, sub titlul „O recunoaștere sinceră“, în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ din 17 aprilie 1920. — 195.
- 194 *Uratadze* — reprezentant al guvernului menșevic al Gruziei, care în drum spre Moscova, unde voia să ducă tratative diplomatice cu guvernul sovietic, se opri la Rostov — a fost reținut aci din ordinul Consiliului militar-revoluționar al Frontului caucazian, fapt care i-a fost comunicat lui V.I. Lenin de G.K. Ordjonikidze. — 196.
- 195 Într-o telegramă trimisă de el președintelui Comitetului executiv gubernial Saratov și Cekăi guberniale, A.D. Țiurupa făcea cunoscut că primise din partea comisarului gubernial pentru aprovizionare din Saratov o plîngere îndreptată împotriva Comitetului executiv județean Kamîșin, care ar fi cerut comitetului județean de aprovizionare să rețină pentru nevoile locale întreaga cantitate de cereale colectată în județ și să nu trimită nimic la centru sau armatei. În baza imputărilor ce i-au fost acordate prin decretul din 31 mai 1918, Țiurupa a cerut ca hotărârile Comitetului executiv județean Kamîșin să fie anulate.
- La 28 aprilie 1920, Plaksin, președintele Comitetului executiv gubernial Saratov, răspundea printr-o telegramă că cele comunicate de comisarul gubernial pentru aprovizionare sînt în contradicție cu realitatea, întrucît Comitetul executiv județean Kamîșin n-a întreprins nimic cu de la sine putere, n-a acționat niciodată fără asentimentul organelor respective ale puterii muncitorești-țărănești. — 196.
- 196 Este vorba de ancheta efectuată de Ceka din Rusia în cazul unei cooperative fictive din Petrograd. Foștii proprietari ai unei edituri și ai unei tipografii, pentru a se sustrăge măsurilor de naționalizare, au organizat în anul 1918 o cooperativă fictivă, care înșela statul primind comenzi de la diferite instituții. În urma unei dispoziții date de V.I. Lenin, Ceka a anchetat cazul. Ca urmare, cooperativa fictivă a fost lichidată, tipografia a fost predată Consiliului economic din Petrograd, iar editura a trecut în subordinea secției din Petrograd a Editurii de stat. — 197.

- 197 Aceste rînduri au fost scrise în urma încălcării disciplinei muncii de către S.K. Ghil, șoferul lui V.I. Lenin. — 198.
- 198 V.M. Anderson, comisarul Bibliotecii publice din Petrograd (astăzi Biblioteca de stat „M.E. Saltîkov-Șcedrin“), s-a adresat lui A.V. Lunacearski, comisar al poporului pentru învățămînt, cu rugămintea: 1) să-i trimită, din partea Comisariatului poporului pentru învățămînt, o dispoziție prin care „să-i interzică în mod categoric“ să împrumute pentru acasă exemplarele rare de tipărituri revoluționare din perioada premergătoare lui Octombrie aflătoare în această bibliotecă și 2) să se dea curs cererii Bibliotecii publice de a purta pe viitor numele de Biblioteca de stat a Rusiei. — 198.
- 199 Vezi adnotarea 97. — 200.
- 200 Această telegramă e un răspuns la cea trimisă, la 17 aprilie 1920, de Consiliul Armatei I a muncii, care atrăgea atenția că „necontenitele schimbări în delimitarea administrativă a guberniilor din Ural și din vecinătatea lor, care merge adeseori pînă la o regrupare a plășilor, a încurcat de pe acum în chip considerabil legăturile“. Consiliul Armatei I a muncii cerea să se pună capăt acestor schimbări și să i se permită să întocmească el hărți ale guberniilor și județelor din Ural și din regiunile învecinate. La propunerea lui V.I. Lenin, această chestiune a fost pusă în discuția Consiliului Comisarilor Poporului la 20 aprilie 1920 și, în urma hotărîrii adoptate de el, a fost trimisă telegrama de față.
- În aceeași ședință a Consiliului Comisarilor Poporului s-a discutat „Protestul Armatei I a muncii în legătură cu noua delimitare a guberniilor Tiumen și Celeabinsk“. Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat o hotărîre care formează conținutul celei de-a doua telegrame. — 200.
- 201 Această adresă a fost scrisă pe o scrisoare a profesorului S.P. Kostîcev adresată lui A.M. Gorki, în care se vorbea de lucrările laboratorului de fiziologie a plantelor de la Universitatea din Petrograd, care prezentau un interes științific și practic cu totul deosebit. În această scrisoare erau enumerate cele mai necesare obiecte și materiale a căror lipsă constituia o piedică serioasă pentru munca laboratorului. La 22 aprilie 1920, A.M. Gorki a transmis această scrisoare lui V.I. Lenin, cu rugămintea de a da ordin să i se pună la dispoziție profesorului Kostîcev materialele necesare pentru experiențe.
- La sfîrșitul acestei adrese a lui V.I. Lenin figurează un adaos din partea comisarului poporului pentru ocrotirea sănătății, în care se spune: „Mă asociez pe de-a-ntregul la această propunere a tov. Lenin și, la rîndul meu, vă rog acordați tot sprijinul tovarășului Gorki. N. Semașko“. — 202.

202 Acest schimb de bilete, după cum relatează V.P. Miliutin, a avut loc cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a lui V.I. Lenin, la 23 aprilie 1920, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în timpul discutării problemelor legate de imigrarea muncitorilor germani care își exprimaseră dorința de a lucra în Rusia Sovietică.

La primul bilet al lui Lenin, Miliutin a dat următorul răspuns: „Pentru ca să nu se producă tergiversări, trebuie făcute presiuni asupra lui Cicerin; el mi-a spus că Dzerjinski ar fi prezentat un memoriu la Comitetul Central. Am să vorbesc chiar azi cu Cicerin. S-a luat semnătură? — Convenția cu ei a fost încheiată; pot să vă prezint mâine textul ei“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 62). După aceea Miliutin a primit cel de-al doilea bilet de la V.I. Lenin.

În legătură cu imigrarea muncitorilor germani în Rusia Sovietică vezi și adnotarea 212 din volumul de față. — 202.

203 Este vorba de cartea lui K.A. Timireazev, „Știință și democrație. Culegere de articole din anii 1904—1919“. Moscova, 1920.

La pagina IX a acestei cărți se află următoarea dedicație: „Mult stimatului Vladimir Ilici Lenin, din partea lui K. Timireazev, care se consideră fericit că este contemporan cu el și martor al glorioasei lui activități“. Cartea lui Timireazev se află expusă în muzeul „Cabinetul de lucru și apartamentul lui V.I. Lenin de la Kremlin“. — 205.

204 Răspunzându-i lui V.I. Lenin, A.I. Rîkov scria că a doua zi va da dispoziție ziarului „Ekonomiceskaia Jizn“ să nu mai publice date cu privire la încărcarea și transportul combustibilului, ci numai date cu privire la exploatare. — 206.

205 Această notă, adresată secretarei, a fost scrisă în urma primirii, la 25 aprilie 1920, a unei telegrame din partea conferinței districtuale de partid din Taganrog, prin care V.I. Lenin era rugat să pună capăt dezordinii și încurcăturilor create de noile delimitări administrative din gubernia Donețk și din regiunea Donului, care dezorganizau munca comitetului militar districtual și a comitetului revoluționar de plasă. — 206.

206 Nu s-a putut stabili despre ce telegramă trimisă de G.K. Ordjonikidze lui V.I. Lenin este vorba. — 208.

207 În manuscrisul acestei telegrame, cuvîntul „amănunte“ a fost șters de un necunoscut și înlocuit cu următoarele cuvinte: „modalitatea de atragere a lui Vinnicenko în activitatea de conducere a statului“.

În primăvara anului 1920, V.K. Vinnicenko, care se afla în emigrație la Viena, a declarat că rupe legăturile cu menșevicii ucraineni și se situează pe platforma Partidului Comunist din Ucraina. El s-a adresat guvernului R.S.F.S.R. cu rugămintea de a-i permite să vină în Ucraina și a-i da posibili-

latea să ia parte activă la lupta împotriva polonezilor albi și a lui Vranghel, precum și la construcția Ucrainei Sovietice.

Luându-se în considerare faptul că în spatele lui Vinnicenko și al altor conducători naționaliști se aflau un mare număr de emigranți ucraineni și considerându-se necesar să fie desprinse din rîndurile lor elementele muncitorești induse în eroare, a fost luată hotărîrea de a-l atrage pe Vinnicenko în aparatul de stat. Această chestiune a fost discutată în cîteva rînduri de C.C. al P.C.(b) din Rusia și de C.C. al P.C.(b) din Ucraina.

La 6 septembrie, printr-o hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Ucraina, Vinnicenko a fost primit în P.C.(b) din Ucraina și numit vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și comisar al poporului pentru afacerile externe al R.S.S.U. În aceeași zi, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărîre cu privire la Vinnicenko: „Biroul Politic constată că în starea de spirit a tovarășului Vinnicenko se manifestă lipsă de fermitate; de aceea, fără a se opune primirii lui imediate în partid, propune să nu i se încredințeze nici un post, punîndu-l mai întîi la încercare într-o muncă practică“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În octombrie 1920 Vinnicenko a emigrat din nou. — 208.

- 208 La 3 mai 1920, V.I. Lenin a primit o telegramă de la Baku, din partea lui G.K. Ordjonikidze, care spunea că, cel mai tîrziu la 15 mai, speră să fie la Tiflis. La 4 mai Lenin a primit o altă telegramă de la G.K. Ordjonikidze, care îi făcea cunoscut că e posibil ca pînă la 12 mai Tiflisul să fie eliberat. În aceeași zi, la 4 mai, a avut loc o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în care, examinîndu-se telegramele lui Ordjonikidze, s-a adoptat hotărîrea de a i se trimite numai decît o telegramă prin care să i se interzică să pună chestiunea „autodeterminării Gruziei. Trebuie să continue tratativele cu guvernul gruzin“. — 209.

- 209 La 7 mai 1920, V.I. Lenin a primit un răspuns telegrafic din partea lui G.K. Ordjonikidze și S.M. Kirov, care îi comunicau: „Ordinul dv. va fi executat întocmai...“

Zona de răscoală: Osetia de sud, județele Dușet și Lagod, Abhazia și aproape întreaga gubernie Kutais. La apropierea noastră, răscoala în regiunile menționate va izbucni în mod inevitabil. Ce ordonați să facem: s-o susținem sau nu?“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 209.

- 210 Aceste rînduri, adresate lui L.D. Troțki, au fost scrise pe o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin, la 4 mai 1920, de G.V. Cicerin, care îi comunica nota lui Curzon, transmisă prin radio. În această notă se făcea propunerea de a declara amnistie generală și de a adopta o atitudine conciliantă față de alb-

gardiștii învinși. În ea se vorbea de suspendarea acțiunilor militare în Crimeea și în Caucaz. După părerea lui G.V. Cicerin, propunerea de a duce tratative directe cu Vranghel în prezența unui ofițer englez e sortită să indisună pe orice albgardist autentic și ea constituie un pas spre recunoașterea efectivă a Rusiei Sovietice de Anglia. Cicerin propunea „să acceptăm amnistia cerută de Vranghel și să întrerupem înaintarea noastră în Caucaz, unde am și ocupat pînă acum tot ce era important; am putea să dăm un răspuns favorabil fără să mai amînăm nici o clipă“. — 209.

211 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare primită de V.I. Lenin de la E.A. Preobrajenski, care propunea „să se pună capăt necuviințelor cu «patriotismul»“ și cita una din cuvîntările lui K. B. Radek „avînd ca temă războiul «național»“, precum și un articol șovinist al lui Bergman, transmis de secția de propagandă a Agenției telegrafice ruse. Preobrajenski cerea să i se acorde permisiunea de a da cuvenitele indicații redacțiilor ziarelor, în special celor din provincie. La cererea lui Preobrajenski, V.I. Lenin a răspuns: „sînt cu totul de acord“ și a propus să se traseze directiva de față. — 211.

212 În legătură cu propunerile unor muncitori, ingineri și tehnicieni germani de a veni să lucreze în Rusia Sovietică, la 16 martie 1920 a fost transmisă prin radio o declarație a guvernului sovietic în care se arăta că e necesar ca în prealabil ei să trimită aici niște delegații speciale care să se lămurească la fața locului asupra condițiilor de muncă și de trai ale viitorilor imigranți.

La 6 mai 1920, guvernul sovietic, care primea propuneri din partea unui mare număr de grupuri de muncitori din străinătate care își exprimau dorința de a veni la lucru în Rusia Sovietică, a confirmat cele declarate la 16 martie 1920, repetînd încă o dată, într-o declarație transmisă prin radio, că e necesar ca ei să trimită delegații speciale în Rusia Sovietică. În această declarație se spunea: „Grelele condiții ce s-au creat ca urmare a unui război îndelungat impun ca în prealabil să fie lămurite în mod amănunțit condițiile menționate, întrucît muncitorii care imigrează în Rusia vor primi tot ce primesc muncitorii ruși, dar nu mai mult.

Venirea unei delegații trebuie anunțată din timp prin radio“.

Pe această declarație, L.A. Fotieva a scris următoarele rînduri pentru V.P. Miliutin: „Tov. Miliutin, Vladimir Ilici vă roagă să-i trimiteți copiile după dispozițiile date de dv. potrivit indicațiilor date de el în post-scriptum“. Pe aceeași declarație, V.P. Miliutin a scris următoarea indicație: „Copiile se vor trimite la radio, iar post-scriptumul tovarășului Lenin la Comisariatul poporului pentru problemele muncii — tovarășilor Șmidt și Anikst, la Comisariatul poporului pentru aface-

rile externe — tovarășilor Cicerin și Karahan, la *Comisariatul poporului pentru comerțul exterior* — tovarășului Șeinman și membrilor prezidiului Consiliului economic superior ca îndreptar indispensabil în timpul tratativelor. Convențiile încheiate vor putea intra în vigoare numai după primirea susnumitelor adevărinite“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 211.

213 Printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu data de 22 iunie 1920, I.S. Ganețki a fost confirmat ca membru al colegiului comisariatului poporului pentru comerțul exterior. — 212.

214 Această telegramă, pe cît se vede, a fost scrisă ca răspuns la telegrama din 7 mai 1920, prin care G.K. Ordjonikidze și S.M. Kirov făceau cunoscut că Gruzia întreprinde o serie de acțiuni agresive împotriva Azerbaidjanului Sovietic și că este necesar ca printre condițiile tratatului de pace să figureze neapărat și „declararea Puterii sovietice în Gruzia“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 214.

215 Aceste rînduri au fost scrise pe un memoriu al lui P.P. Noghin în legătură cu necesitatea centralizării lucrărilor contabile în Rusia Sovietică. Într-un proiect de decret anexat memoriului se propunea înființarea, în acest scop, a unui Comisariat al poporului pentru contabilitate, căruia i-ar fi revenit sarcina de a unifica, organiza și reglementa lucrările contabile în toate departamentele; de a elabora după un plan unitar modul de evidență a activității economice; de a îndruma și urmări lucrările de evidență a bunurilor statului; de a întocmi dări de seamă și bilanțe anuale complete ale mișcării bunurilor, materialelor și fondurilor bănești ale republiciiș.a.m.d.

Trimițînd, la 25 mai 1920, lui V.I. Lenin referatul lui Acikasov, șeful secției financiare a Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, I. V. Stalin îi scria că, după părerea lui, proiectul lui Noghin este rodul „tendințelor carieriste ale unui grup de funcționari care caută să creeze noi sinecure“ și propunea ca el să fie respins („Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 124). — 215.

216 La 18 mai 1920, Consiliul Comisarilor Poporului, după ce a ascultat un raport al lui M.F. Vladimirski, adjunct al comisariatului poporului pentru afacerile interne, „Cu privire la sistemul de prezentare a unor rapoarte de către comisariat în caz că ele vor fi cerute de delegația engleză“, a adoptat o hotărîre cu următorul conținut: „Rapoartele scrise vor fi eliberate numai sub semnătura comisariatului poporului, în timp ce răspunsurile la întrebările puse de delegație în chestionarul ei trebuie să fie înaintate — pe cît posibil, deja traduse în limba engleză — tovarășului Vladimirski la Comisariatul po-

- porului pentru afacerile interne. Tov. Vladimirski este însărcinat să discute cu comisia de sub președinția tovarășului Radek despre necesitatea editării unei broșuri în limba engleză, care să conțină un istoric al formării Puterii sovietice și al atitudinii celorlalte partide politice față de Puterea sovietică“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 125). — 216.
- 217 Această scrisoare, adresată scriitorului A.S. Serafimovici, a fost scrisă de Lenin după ce a aflat că fiul acestuia a căzut pe frontul războiului civil. — 217.;
- 218 La 4 mai 1920, Biroul Politic al C.C. al P. C. (b) din Rusia a examinat chestiunea instituirii unei gărzi permanente la secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia și a adoptat o hotărâre în acest sens (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
În nota de față este vorba de introducerea unui sistem asemănător la secretariatul C.C.P. și C.M.A. — 218.
- 219 La 12 iunie 1920, secția trenuri de instructaj și agitație a C.E.C. din Rusia a trimis Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia o copie a acestei scrisori a lui V.I. Lenin, cu rugămintea de a numi de urgență ca reprezentanți ai săi la trenul „Caucazul sovietic“ și la vaporul „Krasnaia zvezda“ instructori dintre cei mai pricepuți și mai conștiincioși. — 220.
- 220 V.I. Lenin se referă la hotărârea din 27 mai 1920 a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la resursele alimentare; prin această hotărâre Sovietul din Moscova și cel din Petrograd erau însărcinate să acorde o mai mare atenție obținerii, în anul în curs, a unor cantități sporite de produse legumicole din împrejurimile orașelor respective și, în termen de două săptămâni, să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului propunerile lor de măsuri în acest sens (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 221.
- 221 În telegrama Consiliului militar-revoluționar al Frontului caucazian (primită de Consiliul militar-revoluționar al republicii la 27 mai 1920) se făcea propunerea ca cazacii—ostași și subofițeri ai armatei albe din Kuban — aflați în lagărele de prizonieri să fie eliberați și trimiși la vatră, iar ofițerii să fie puși la dispoziția statului-major al frontului. — 221.
- 222 În scrisoarea sa, în care-i răspundea lui V.I. Lenin în legătură cu apelul către muncitorii englezi, G.V. Cicerin spunea: „Vă scriu aceste rânduri după o noapte nedormită, când traducerea în limba engleză a apelului dv. e deja gata. Cu toate că prezintă unele lipsuri, el va avea efectul unei bombe...“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 222.

- 223 La 11 iunie 1920, comisarul poporului pentru afacerile externe, G.V. Cicerin, a trimis ministrului de externe al Marii Britanii, Curzon, o notă a guvernului sovietic, în care erau menționate fapte menite să dovedească sprijinul acordat de guvernul englez generalului albardist Vranghel. În notă se spunea că însuși Vranghel, în ordinul de zi din 6 mai, „se referă făcîs, direct, la intervenția diplomatică a Marii Britanii în favoarea sa, cu scopul de a-i asigura rămînerea în Crimeea și de a pregăti o nouă lovitură împotriva Rusiei Sovietice“. Această notă a fost publicată la 13 iunie 1920, în ziarul „Izvestia C.E.C. din Rusia“. În legătură cu această chestiune vezi și scrisoarea adresată de V.I. Lenin lui G.V. Cicerin la 11 iunie 1920 (volumul de față, documentul 380). — 222.
- 224 Pe telegrama lui A. I. Rikov, primită la 31 mai 1920, găsim următoarele însemnări făcute de V.I. Lenin: a) către secretară: „Dați-mi spre semnare o telegramă prin care confirm această dispoziție în numele *Consiliului Apărării*“ și b) către membrii Consiliului Apărării și ai Consiliului Comisarilor Poporului: „Membrii Consiliului Apărării și ai Consiliului Comisarilor Poporului sînt rugați să semneze chiar aici dacă sînt sau nu de acord. *Lenin*“.
- Urmează apoi semnăturile: „De acord. *V. Avanesov, A. Sviderski, V. Miliutin, M. Vladimirski, V. Šmidt, Mih. Pokrovski, Liubovici, Vinokurov, V. Kuraev, N. Briuhanov și D. Kurski*“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 222.
- 225 Este vorba de hotărîrea din 4 mai 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la suspendarea operațiilor militare în Crimeea și în Caucaz. Vezi și documentul 335 din volumul de față. — 224.
- 226 V.I. Lenin se referă la „Hotărîrea cu privire la comisia de pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului (Micul C.C.P.)“, care a fost aprobată de C.C.P. la 1 iunie 1920. Completarea făcută de V.I. Lenin se referă la primele patru puncte ale „Hotărîrii“, în care se arăta că „Micul C.C.P. are menirea să pregătească în mod amănunțit problemele care urmează să fie prezentate C.C.P. și care necesită o elaborare prealabilă. Repartizarea problemelor ce urmează să fie rezolvate de C.C.P. cade în sarcina Micului C.C.P., cu excepția celor de ordin bugetar, care sînt supuse în mod obligator Micului C.C.P., și a celor care sînt înaintate Micului C.C.P. în urma unei hotărîri a C.C.P.“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
- Secretara a însemnat pe document numele următorilor membri ai C.C.P., consultați de ea, care s-au declarat de acord cu completarea făcută de V.I. Lenin: Vladimirski, Avanesov, Kurski, Kamenev, Semaško, Miliutin, Pokrovski, Nișolaev, Șereda, Krestinski, Skleanski. — 224,

- 227 Pe marginea copiei dactilografiate a acestei telegrame, care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., se află următoarea însemnare, făcută de G.K. Ordjonikidze: „Telegrama am primit-o în vara anului 1920. *Ordjonikidze*“. Nu s-a putut stabili despre ce întrebare este vorba. — 225.
- 228 Aceste rînduri au fost scrise de V.I. Lenin pe o telegramă ce-i fusese transmisă, la 3 iunie 1920, de I.V. Stalin, care propunea să se încheie un armistițiu cu Vranghel, pentru a obține astfel posibilitatea de a transfera una sau două divizii de pe Frontul Crimei sau, dacă nu, să se renunțe la orice tratative cu Vranghel și să i se dea o lovitură decisivă, pentru a elibera astfel forțele necesare pentru Frontul polonez. Stalin cerea Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia „să ia toate măsurile necesare pentru a asigura încheierea unui armistițiu și a crea posibilitatea de a disloca unități de pe Frontul Crimei, iar dacă împrejurările nu permit acest lucru, atunci să se aprobe ofensiva noastră, pentru a lichida chestiunea Crimei pe calea armelor“. — 225.
- 229 Aceste cuvinte au fost scrise pe o telegramă trimisă de I.V. Stalin la 4 iunie 1920 din Kremenciug și primită de V.I. Lenin, pe cit se pare, în timpul unei ședințe a Consiliului Muncii și Apărării. În telegramă se spunea că generalul Vranghel intenționează să întreprindă cu o parte din trupele sale o ofensivă în direcția Aleșki—Herson, iar cu o altă parte să debarce în zona Odesei, pentru a efectua o manevră de învăluire a orașului din două părți.
- Primind, drept răspuns din partea lui L.D. Troțki, un bilet în care acesta spunea că procedeul lui Stalin de a se adresa direct lui Lenin constituie o încălcare a normelor stabilite (întrucît comandantul trupelor de pe Frontul de sud-vest, A.I. Egorov, trebuia să comunice asemenea știri comandantului-șef), Lenin i-a scris lui Troțki cel de-al doilea bilet.—227.
- 230 Schimbul de bilețele între V.I. Lenin și K.A. Alferov a avut loc la 4 iunie 1920, în cursul unei ședințe a Consiliului Muncii și Apărării, la care a luat parte și Tahtamișev. — 228.
- 231 V.I. Lenin se referă la experiențele lui S.I. Botin, care încerca să rezolve problema provocării de explozii la distanță cu ajutorul undelor electromagnetice. Înțelegînd imensa însemnătate a acestei probleme în condițiile războiului civil și ale intervenției militare străine, V.I. Lenin acorda o mare atenție inventatorului și îi purta de grijă în mod deosebit. A.M. Nikolaev, în amintirile sale, vorbește în mod amănunțit despre acest lucru (vezi *A.M. Nikolaev*. „Lenin și radioul“, Moscova, 1958, p. 24—26).
- În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează bilețelele

adresate de V.I. Lenin lui L.N. Krasin, în care e vorba de Botin. Lenin îi scrie lui Krasin: „Botin? Ați auzit de el? Se spune că a descoperit procedeul de a provoca explozii la distanță“. Krasin răspunde: „N-am auzit. Probabil că e o prostie“. Lenin: „*El e aici*. Spuneți celor de la C.E.S. să-l trimită la dv.“. În arhivă se păstrează o serie de alte bilețele și scrisori ale lui Lenin în legătură cu această problemă; o parte din ele se tipăresc în volumul de față (vezi documentele 373, 400, 415, 477, 532, 545, 578). — 228.

- 232 Când vorbește de „specialist“, V.I. Lenin se referă la A.M. Nikolaev, care în anii 1918—1924 era membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf și președinte al Consiliului pentru radio. În vara anului 1920, în urma unei dispoziții date de Lenin, A.M. Nikolaev a fost detașat pe lângă S.I. Botin în calitate de „specialist“ și persoană autorizată să ia cunoștință de toate secretele inventatorului. — 229.
- 233 Este vorba de faimosul „geamantan al lui Frei“ (Frei — pseudonim al lui Lenin) primit de la Paris în anul 1923 de către Comisia pentru strângerea, prelucrarea și editarea materialelor de istorie a Partidului comunist și a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În geamantan se aflau un mare număr de documente ale lui V.I. Lenin, printre care și manuscrisul celei mai vechi dintre lucrările lui care s-au păstrat pînă azi: „Noi schimbări economice în viața țărănească“ (1893), materiale legate de elaborarea proiectului de program al P.M.S.D.R., corespondența lui V.I. Lenin cu membrii redacției ziarului „Iskra“, însemnările zilnice făcute de Lenin la Congresul al II-lea al partidului, scrisorile adresate de el unor activiști de partid și bolșevici de seamă în perioada dintre congresele al II-lea și al III-lea ale partidului, manuscrisul lucrării „Un pas înainte, doi pași înapoi“ și alte documente. — 233.
- 234 Aceste indicații au fost scrise pe o telegramă trimisă lui G.V. Cicerin de către L.B. Krasin, președintele delegației comerciale a Rusiei la Londra, care îi făcea cunoscut că la 10 iunie 1920 a fost vizitat de Wise și informat de el oficial, în numele lui Lloyd George, că ofensiva lui Vranghel a fost pornită împotriva voinței guvernului englez și, ca atare, acesta nu mai poartă de acum încolo nici o răspundere pentru acțiunile lui Vranghel.
- În nota ca răspuns a guvernului R.S.F.S.R. către guvernul Marii Britanii, care a fost întocmită în spiritul indicațiilor lui V.I. Lenin și transmisă prin radio în ziua de 11 iunie, se spunea: „Este adevărat că în momentul de față Vranghel cu albgardiștii săi, și nu un general britanic, atacă din nou Rusia, dar armele, munițiile de care se servesc ei au fost furnizate de guvernul britanic și de alte guverne aliate; mișcările lui strategice au fost efectuate sub protecția navelor britanice și a altor nave aliate; el a căpătat cărbunile necesar de la

- Marea Britanie, iar flota aliată i-a acordat în parte sprijin, iar în parte a participat chiar în mod direct la efectuarea operațiilor de debarcare. De aceea guvernul Rusiei nu poate împărtași punctul de vedere al guvernului britanic care pretinde că nu poartă răspunderea pentru acest nou atac împotriva Rusiei Sovietice“ („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. II, Moscova, 1958, p. 567). — 234.
- 235 Pe cât se pare, este vorba de experiențele lui S.I. Botin. — 235.
- 236 Consiliul Muncii și Apărării, în ședința sa din 11 iunie 1920, ascultând raportul comisiei asupra măsurilor pentru transportul unei cantități cât mai mari de lemne de foc în special la Moscova, a adoptat următoarea hotărâre: „Secția combustibil a Sovietului din Moscova și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație au obligația ca în termen de trei săptămâni să asigure aducerea la Moscova a întregii cantități de lemne de foc aflate în gărilor din jurul Moscovei pe o rază de 30 de verste și care se ridică la 8 000 de stinjeni cubi (Culegeri din Lenin, vol. XXXIV, p. 321). — 235.
- 237 Aceste rînduri au fost scrise pe proiectul conductei de petrol Grozni—Armavir—Tihorețkaia, cu ramificația spre Turișin și Tuapse, care a fost prezentat de un grup de ingineri. Autorii acestui proiect scriau că regiunea petroliferă Grozni dispune de mari posibilități, a căror folosire a fost împiedicată de dezorganizarea transporturilor feroviare; ei considerau că pentru a ieși din impas e nevoie de construirea unei conducte de petrol pînă în anumite puncte, de unde petrolul extras la Grozni ar putea să ajungă repede la locurile de consum. Acest proiect a fost înfăptuit în mod parțial în 1928 prin construirea conductei Grozni—Tuapse. Biletelul lui V.I. Lenin a fost trimis la prezidiul C.E.S. pentru Rikov sau pentru Miliutin, de către V.D. Bonci-Bruevici, directorul treburilor C.C.P., care scria: „Vă trimit, alăturat, memoriul în legătură cu conducta de petrol... După ce-l veți fi examinat, vă rog să-mi trimiteți referatele respective pentru ca să pot întocmi și prezenta un raport președintelui C.C.P.“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.)—236.
- 238 Această scrisoare a fost prilejuită de pregătirile pentru cel de-al II-lea Congres al Cominternului. Gheller, care făcea parte dintre cei desemnați să reprezinte C.C. al P.C.(b) din Rusia pe lângă delegația italiană, a fost însărcinat de Biroul Politic „să extragă din presa italiană citate îndreptate împotriva lui Turati și a altor reformiști și în general să strîngă tot materialul necesar“ pentru demascarea reformismului din rîndurile Partidului socialist italian (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). „Avanti!“ — cotidian, organul central de presă al Partidului socialist italian, a fost fondat în 1896 la Roma. În anii

primului război mondial s-a situat pe o poziție internaționalistă inconsecventă și nu a rupt legăturile cu reformiștii. În 1926, ziarul a fost interzis de guvernul fascist al lui Mussolini, dar a continuat să apară în străinătate; începând din 1943 apare din nou în Italia.

„*Comunismo*“ — revistă bilunară a Partidului socialist italian; a apărut la Milano din 1919 pînă în 1922, sub conducerea redacțională a lui Serrati.

„*Il Soviet*“ — ziar al Partidului socialist italian; a apărut la Neapole din 1918 pînă în 1922; începând din 1920 a apărut ca organ de presă al fracțiunii comuniștilor-abstenționiști din Partidul socialist italian. — 237.

- 239 Este vorba de Congresul de la Bologna al Partidului socialist italian care a avut loc în octombrie 1919; congresul a adoptat hotărîrea de afiliere a partidului la Comintern. — 237.
- 240 Este vorba de Comisia de expertiză instituită în februarie 1919, sub președinția lui A.M. Gorki și avînd drept misiune crearea unui fond de articole de anticariat pentru export (vezi adnotarea 161). — 238.
- 241 Această notă pentru M.N. Pokrovski a fost scrisă pe o scrisoare a lui A. Ivanov, directorul Observatorului astronomic din Pulkovo, care s-a adresat lui V.I. Lenin cu rugămintea de a crea condițiile necesare pentru o activitate științifică normală. Punctul 7 din această scrisoare, în care era vorba de fixarea unei rații alimentare mărite pentru salariații acestui observator, a fost tăiat de Lenin, care a scris: „Vor primi de la Casa oamenilor de știință“. — 239.
- 242 Această scrisoare, adresată lui A.N. Merejin, membru al Biroului central al secțiilor evreiești de pe lângă C.C. al P.C. (b) din Rusia, a fost scrisă de V.I. Lenin cu prilejul pregătirii proiectului de teze cu privire la problema națională și problema colonială care urma să fie prezentat la cel de-al II-lea Congres al Cominternului.
- „*Datele furnizate de Rafes*“ — aici e vorba, pe cît se pare, de scrisoarea lui M.G. Rafes „Apărarea drepturilor minorităților naționale în regiunile cu populație eterogenă (Experiența raporturilor ucraino-evreiești și polono-evreiești)“, trimisă de el lui V.I. Lenin la 21 iunie 1920. — 239.
- 243 Pe scrisoarea lui V.I. Lenin se află următoarea însemnare făcută de comisarul poporului pentru agricultură: „Propunerea respectivă am trimis-o deja la secția agricolă gubernială, S. Sereda“. — 240.
- 244 Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în ședința sa din 15 iunie 1920, a adoptat următoarea hotărîre în legătură cu I.S. Ganețki: „Tov. Ganețki va fi numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerțul exterior și i se va

acorda un concediu de o lună pentru tratament“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 241.

- 245 La 14 iunie 1920, V.I. Lenin l-a sancționat pe E.I. Vever, directorul sanatoriului „Gorki“, cu o lună de arest pentru că tăiașe un brad perfect sănătos din parcul sanatoriului. Cu executarea acestei sentințe a fost însărcinat Comitetul executiv județean Podolsk (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 151). — 241.
- 246 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare din 23 iunie 1920 a lui G.V. Cicerin, care se plîngea că n-au fost îndeplinite hotărîrile adoptate de Biroul Politic al C.C. al P.C.U.S. în probleme privind Comisariatul poporului pentru afacerile externe. În ciuda unor hotărîri repetate, adoptate de Comitetul Central al Partidului, scria Cicerin, nu s-a făcut nimic în ce privește rațiile alimentare, atribuirea unei noi clădiri pentru acest comisariat, repartizarea unor automobile pentru delegațiile străine și nici în ce privește alte nevoi ale comisariatului. — 241.

- 247 V.I. Lenin îl aprecia în mod deosebit pe marele savant fiziolog rus, creatorul teoriei materialiste a activității nervoase superioare a animalelor și a omului, academicianul I.P. Pavlov, avea o atitudine atentă față de el și-i purta o grijă deosebită, acordîndu-i sprijin și ajutor ori de cîte ori avea nevoie.

I.P. Pavlov n-a înțeles chiar de la început importanța Revoluției Socialiste din Octombrie. Numai cu timpul, văzînd amploarea construcției socialiste, creșterea puterii Uniunii Sovietice, înflorirea culturii și a științei, el și-a dat seama de marele rol istoric al Statului sovietic și a devenit un participant activ la construirea socialismului, un înflăcărat patriot al țării socialiste. „Orice aș face, spunea el, am permanent în minte că prin asta îmi slujesc pe măsura puterilor în primul rînd patria mea, știința noastră rusă. Și tocmai asta constituie pentru mine un puternic stimulent și un motiv de deosebită satisfacție“ (I.P. Pavlov. Opere complete, vol. I, 1951, ed. a doua, p. 12).

Ținînd seamă de meritele științifice cu totul excepționale ale academicianului I.P. Pavlov, care aveau o însemnătate imensă pentru oamenii muncii din lumea întreagă, guvernul sovietic, din inițiativa lui V.I. Lenin, în anii grei ai ruinei economice și ai marilor greutăți provocate de războiul civil și de intervenția străină, a adoptat o hotărîre specială prin care se urmărea crearea unor condiții cît mai favorabile pentru activitatea științifică a academicianului Pavlov și a colaboratorilor săi (vezi Opere complete, vol. 42, București, Editura politică, 1966, p. 273—274).

Relevînd imensele posibilități pe care le oferă sistemul socialist sovietic pentru dezvoltarea culturii și a științei, I.P. Pavlov, într-o cunoscută scrisoare a sa adresată, înainte

de moarte, tineretului, spunea: „Patria noastră deschide largi orizonturi oamenilor de știință și trebuie să recunoaștem că în țara noastră știința își găsește o largă aplicare în viață. O aplicare cât se poate de largă.

Și ce trebuie să spunem despre situația pe care o are la noi un tânăr om de știință? Aici totul e cât se poate de clar. Lui i se dă mult, dar i se și cere mult. Pentru tineret, ca și pentru noi, e o chestiune de onoare să îndreptățescă marile speranțe pe care patria noastră și le pune în știință“ („Pravda“ nr. 58 din 28 februarie 1936). — 243.

- 248 La 25 iunie 1920, Consiliul Muncii și Apărării, ascultînd raportul lui K.A. Alferov cu privire la situația reală a lucrărilor de construcție a căii ferate Aleksandrov-Gai—Emba, a hotărît: „În conformitate cu hotărîrea Consiliului Muncii și Apărării prin care se acordă prioritate construcției liniei de cale ferată Aleksandrov-Gai—Emba și a conductei de petrol, se va trimite o telegramă, semnată de tov. Lenin, Consiliului Armatei a 2-a a muncii din regiunea de dincolo de Volga, căruia i se va cere să ia măsuri energice pentru terminarea urgentă a acestor lucrări. O copie a acestei telegramă va fi trimisă Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, pentru ca acesta să dea dispozițiile convenite direcției căii ferate Reazan—Ural.

Tov. Rîkov va supune din timp Consiliului superior al transporturilor chestiunea stabilirii gradului de urgență al transportului de țevi pentru conducta petrolieră Aleksandrov-Gai—Emba“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 243.

- 249 Această notă a fost scrisă pe o telefonogramă a secretarului Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, D.A. Triliser, care cerea Consiliului Comisarilor Poporului să-i acorde o amîinare pentru prezentarea datelor cu privire la dezvoltarea gospodăriilor din preajma orașelor și la predarea obligatorie a surplusurilor de legume de către grădinari. La propunerea lui V.I. Lenin, Consiliul Comisarilor Poporului, în hotărîrea sa din 29 iunie 1920, a pus în vedere Sovietului din Petrograd că „este inadmisibilă tergiversarea de care dă el dovadă în acest caz“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 244.
- 250 Este vorba de S.I. Botin și de experiențele lui în domeniul efectuării exploziilor la distanță cu ajutorul undelor electromagnetice (vezi volumul de față, adnotarea 231). — 245.
- 251 În 1921, Editura de stat a publicat cartea lui N. Liubimov „Războiul mondial și influența lui asupra economiei naționale a țărilor apusene. Expunere critică a lucrării lui Keynes «Consecințele economice ale păcii»“, iar în 1922 traducerea

în limba rusă a cărții lui Keynes sub titlul „Consecințele economice ale tratatului de pace de la Versailles“. — 246.

- 252 În extrasul menționat de V.I. Lenin se spune: „Dată fiind lipsa de cărbune, de păcură și de țifei, precum și insuficiența aprovizionare cu lemne, termosurile vor avea un rol important. Ținând seama de acest lucru, secția alimentație a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova a instituit un concurs pentru proiecte de termosuri — mari și mici. Au fost instituite trei premii: pentru termosurile de 5 litri — 10 000, 5 000 și 3 000 de ruble, iar pentru cele de 50 de litri — 5 000 și 3 000 de ruble. Termenul de prezentare a modelelor și proiectelor este 20 octombrie 1918“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În informarea prezentată lui V.I. Lenin la 16 iulie 1920, conducerea Asociației de consum din Moscova îi făcea cunoscute rezultatele concursului. — 246.

- 253 V.I. Lenin se referă la hotărîrea din 29 iunie 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la convocarea la Baku a unui congres al popoarelor din Orient. În această hotărîre se spune: „Tovarășul Ordjonikidze și tovarășa Stasova sînt însărcinați ca, împreună cu tovarășii cooptați de ei, să formeze un birou pentru organizarea la Baku a unui congres al popoarelor din Orient. Tov. Zinoviev va comunica chiar astăzi tovarășului Ordjonikidze prin fir direct această hotărîre“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Spunînd că G.K. Ordjonikidze își „menține toate drepturile și împuternicirile“, V.I. Lenin are în vedere hotărîrile din 29 și 30 iunie 1920 ale Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, prin care Ordjonikidze a fost numit membru al Consiliului Armatei muncii din Caucaz ca reprezentant al Consiliului militar-revoluționar al Frontului caucazian. — 247.

- 254 V.I. Lenin se referă la hotărîrea din 18 iunie 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Caucazul de nord, în care se spunea: „Biroului Organizatoric îi revine misiunea de a ajunge la un acord cu Biroul din Caucaz al Comitetului Central, în sensul instituirii unui colegiu restrîns, alcătuit din membri ai acestuia, ... care își va exercita atribuțiile asupra întregului Caucaz. În caz că tov. Ordjonikidze nu va face parte din acest colegiu restrîns, problemele pivoitoare la Gruzia, Azerbaidjan, Armenia, Turcia etc. vor trebui să fie rezolvate în prezența lui“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 247.

- 255 V.I. Lenin are în vedere cartea lui Otto Bauer „Bolșevism sau social-democrație?“, apărută în 1920 la Viena. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe

lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează un exemplar al acestei cărți care e plin de însemnări făcute de Lenin. În raportul cu privire la situația internațională și sarcinile fundamentale ale Internaționalei Comuniste prezentat la Congresul al II-lea al Cominternului, Lenin a supus unei critici nimicitoare cartea lui Bauer, calificând-o drept un pamflet pe de-a-ntregul menșevic (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 229—230). — 249.

256 La 7 iulie 1920, Lenin a avut o convorbire cu reprezentanții Partidului socialist francez — M. Cachin, redactor-șef al ziarului „l'Humanité“, și L. Frossard, secretarul partidului. În aceeași zi, el a avut o convorbire cu D.T. Murphy, delegat la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste din partea organizației „Shop Stewards Committees“ din Anglia, cărui i-a cerut informații în legătură cu mișcarea revoluționară din Anglia și cu lupta minerilor din Wallesul de sud. — 249.

257 În răspunsul său la această notă, L.B. Krasin i-a comunicat lui V.I. Lenin măsurile luate pentru expedierea cât mai rapidă a mărfurilor ce urmau să fie vândute în străinătate, precum și pentru vânzarea lor și cumpărarea, cu valuta obținută, a unor mărfuri necesare Rusiei Sovietice. — 250.

258 Acest document a fost scris de V.I. Lenin la începutul lunii iulie 1920, în urma primirii unui bilet în care L.A. Fotieva îl întreba: „Să vă trimit ziarele străine? Pot să trimit la Comintern toate ziarele (străine) vechi, din decembrie?“ Pe cât se pare, ziarele străine menționate aici îi erau necesare lui V.I. Lenin pentru expunerile ce urma să le facă la cel de-al II-lea Congres al Internaționalei Comuniste, care avea să-și țină lucrările între 19 iulie și 7 august 1920 în Rusia Sovietică.

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează plicul în care a fost trimis acest document și pe care Lenin a scris: „Pentru L.A. *F o t i e v a* (din partea lui Lenin)“. — 251.

259 Este vorba de *Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste*, care a avut loc între 19 iulie și 7 august 1920.

Intreaga muncă de pregătire a convocării congresului a fost condusă de V.I. Lenin. El a scris tezele cu privire la problema națională și problema colonială, tezele cu privire la problema agrară și pe cele cu privire la sarcinile fundamentale ale Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste și tot el a întocmit condițiile de primire în Internaționala Comunistă și planul tezelor cu privire la situația internațională și situația economică (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 161—210).

La congres, V.I. Lenin a prezentat raportul cu privire la situația internațională și sarcinile fundamentale ale Internaționalei Comuniste, a rostit o cuvântare despre rolul parti-

dului comunist, a prezentat raportul comisiei pentru problema națională și problema colonială, a rostit o cuvîntare cu privire la condițiile de primire în Internaționala Comunistă, una cu privire la parlamentarism și alta cu privire la intrarea în Partidul muncitoresc britanic (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 213—267). Tezele prezentate de V.I. Lenin au fost adoptate ca hotărîri ale congresului. — 251.

- 260 Aceste rînduri au fost scrise de V.I. Lenin pe o scrisoare primită de la D.I. Kurski, care îi făcea cunoscut că la Consiliul militar-revoluționar al republicii s-a primit un raport de la M.N. Tuhačevski, de pe Frontul de vest, în care se spunea că „ofensiva Armatei a 15-a se desfășoară cu succes, că polonezii bat în retragere (au fost capturate 5 tunuri, 20 000 de puduri de fîn, vagoane cu autovehicule și alte trofee). În gubernia Minsk au izbucnit răscoale, partizanii au provocat deraierea a 5 trenuri“.

Ofensiva armatelor de pe Frontul de vest (printre care și a Armatei a 15-a) a început la 4 iulie 1920 și încă din primele zile a fost marcată de succese strălucite. Spre mijlocul lunii iulie, trupele Frontului de vest au eliberat cea mai mare parte din Bielorusia. În regiunile eliberate erau reînstate de îndată organe ale Puterii sovietice. — 252.

- 261 La întrebarea pusă de V.I. Lenin în primul bilețel — cui ar putea fi încredințată traducerea acestei cărți —, Zinoviev a răspuns că ea a și fost tradusă la Petrograd, în limbile germană și franceză, și se află în faza de redactare.

Noua prefață a acestei cărți a fost scrisă de V.I. Lenin la 6 iulie 1920 și publicată pentru prima oară în octombrie 1921, sub titlul „Imperialism și capitalism“, în numărul 18 al revistei „Internaționala Comunistă“. În timpul vieții lui Lenin, lucrarea sa „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului“ a apărut în limba germană în 1921, iar în franceză și în engleză (incomplet) în 1923 (vezi Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 311—317).

Cel de-al treilea bilețel al lui Lenin constituie un răspuns la următorul pasaj din scrisoarea lui Zinoviev: „sînt unele dificultăți cu citatele (din publicațiile germane și engleze)“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 253.

- 262 Vezi adnotarea 259. — 253.

- 263 Textul acestei telegrame a fost aprobat la 7 iulie 1920 de Consiliul Muncii și Apărării. — 254.

- 264 Vorbînd de declarația lui D. Wijnkoop, V.I. Lenin se referă la scrisoarea lui din 30 iunie 1920 în legătură cu cartea „«Stingismul» — boala copilăriei comunismului“, pe care delegația olandeză la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste

a citit-o înainte de apariția traducerii ei în limbi străine. Scrisoarea lui Wijnkoop și răspunsul lui Lenin au fost publicate pentru prima oară în cartea „Stingismul” — boala copilăriei comunismului”, apărută în limba engleză la Moscova în 1920, iar în limba rusă în 1930, în ediția a doua a operelor lui V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 103—104). — 255.

- 265 Această scrisoare a fost scrisă în urma primirii unei scrisori din partea secției cinematografie a Comisariatului poporului pentru învățămînt, în care se arăta că îndeplinirea sarcinii trasate de V.I. Lenin de a turna filmul „Procesul miniștrilor kolceakiști” este stînjinită de lipsa de peliculă.

O dată cu scrisoarea către Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății, V.I. Lenin a trimis scrisori cu conținut analog Uniunii centrale a cooperativelor de consum, Cekăi din Moscova, Comisariatului poporului pentru problemele militare și Cekăi din Rusia. La 9 iulie, L.A. Fotieva, secretara C.C.P., a primit următorul răspuns din partea Cekăi din Rusia: „Stimată tovarășă Fotieva, fiți bună și comunicați-i lui Vladimir Ilici că Ceka n-are și nu a avut *pelicule*, ci are filme gata, cu conținut contrarevoluționar, care nu pot fi folosite. Pe cît se pare, Vladimir Ilici a fost indus în eroare de cineva care nu știa cum stau lucrurile” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 256.

- 266 Este vorba de tratativele duse la Londra de delegația comercială rusă, condusă de L.B. Krasin, cu membrii guvernului englez (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.”, vol. II, Moscova, 1958, p. 695—705). — 256.

- 267 Lenin se referă la o scrisoare a lui L.B. Kamenev din 9 iulie 1920 în legătură cu caracterul tratativelor anglo-ruse, în care acesta susținea că trebuie duse tratative politice „în cel mai larg spirit agitatoric” și că este necesar să fie înfățișată „pe larg și în azul tuturor întreaga istorie a intervenției, inclusiv povestea cu Kolceak, Denikin, Polonia, Vranghel, Lituania, Estonia etc. etc., să fie atinse și ridicate toate problemele politicii orientale, începînd cu Turcia și terminînd cu China”. G.V. Cicerin, într-un adaos la această scrisoare, îl sprijinea pe Kamenev, care, la rîndul său, făcea propunerea ca, „fără a periclita tratativele și exprimîndu-ne într-o formă delicată, să-i facem lui Lloyd George un istoric al jecmănelilor practicate de englezi pe scară mondială”. Citind scrisoarea, V.I. Lenin a scris pe ea: „În principiu nu sînt de acord. 10/VII. Lenin” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Scrisoarea lui V.I. Lenin este un răspuns la această propunere. — 257.

- 268 La 11 iulie 1920, N.N. Krestinski, secretar al C.C al P.C.(b) din Rusia, îi comunica lui V.I. Lenin că G.V. Cicerin insistă ca în fruntea delegației sovietice care urmează să plece în Anglia să fie numit L.B. Kamenev, iar nu L.B. Krasin. Pe scrisoarea lui Krestinski, Lenin a scris: „De acord: Kamenev — președinte, iar Krasin — vicepreședinte“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 257.
- 269 Este vorba de o scrisoare din 11 iulie 1920 prin care I.V. Stalin îi comunica lui V.I. Lenin că comandantul-șef S.S. Kamenev a promis că va întări sectorul din Crimeea al frontului cu o serie de unități și formații militare, precum și cu tehnică de luptă.
La 15 iulie, E.M. Skleanski i-a trimis lui V.I. Lenin o informare în legătură cu proporțiile ajutorului acordat Frontului de sud-vest. — 258.
- 270 Începutul acestei telefonograme, de la cuvintele „S-a primit o notă de la Curzon“ și pînă la cuvintele „Ni se dă o săptămîină pentru răspuns“, a fost scris, în numele lui G.V. Cicerin, de un necunoscut. Partea din text de la cuvintele „În afară de asta, în nota lui Curzon se spune“ și pînă la sfîrșit a fost scrisă de V.I. Lenin. Tot el a scris și adresa: „Prin telefon, lui *S t a l i n*, la *Harkov*“, și a făcut unele îndreptări în textul telefonogramei. Linia graniței de est a Poloniei: „Grodno—Brest-Litovsk“ a fost completată cu denumirile altor orașe luate din nota oficială a lui Curzon: „Grodno, Ialovka, Nemi-rov, Brest-Litovsk, Dorogusk, Ustilug, Krilov“. — 258.
- 271 Este vorba de conferința de pace de la Paris, convocată, după terminarea primului război mondial, de către puterile învingătoare în vederea încheierii tratatelor de pace cu țările învinse.
La această conferință s-a discutat, de asemenea, problema granițelor răsăritene ale Poloniei și a fost formată o comisie teritorială care a elaborat linia graniței răsăritene a Poloniei, adoptată de țările Antantei îndată după încheierea tratatului de pace de la Versailles. La 8 decembrie 1919, Consiliul suprem al Antantei a publicat o declarație cu privire la granița răsăriteană provizorie a Poloniei. Linia acestei granițe a fost confirmată și de conferința puterilor Antantei care a avut loc între 5 și 16 iulie 1920 la Spaa (Belgia). — 259.
- 272 Lenin se referă la nota trimisă de ministrul de externe al Marii Britanii, Curzon, guvernului sovietic la 11 iulie 1920, de la Spaa (Belgia), unde se ținea pe atunci conferința reprezentanților puterilor Antantei cu reprezentanții Germaniei. În hotărârile adoptate la conferința de la Spaa, Curzon a inclus și propunerea ca guvernul sovietic să semneze un armistițiu cu generalul Vranghel. — 260.

- 273 Este vorba de răspunsul la nota lui Curzon din 11 iulie 1920 care a fost discutat la plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia din 16 iulie 1920 (vezi adnotarea 275). Răspunsul a fost publicat în numărul din 18 iulie 1920 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. — 260.
- 274 Această explicație a fost scrisă pe proiectul de decret cu privire la centralizarea activității bibliotecilor de pe cuprinsul republicii, care fusese adoptat de Micul C.C.P. la 22 iunie 1920. În acest proiect se prevedea că, pentru a înlătura paralelismul în muncă, pentru a folosi în modul convenit întreaga bogăție de cărți existentă și a asigura o repartizare uniformă, „bibliotecile tuturor organizațiilor obștești și ale instituțiilor intră în rețeaua generală a bibliotecilor secțiilor de învățământ“. Toate bibliotecile pe care le vor deschide de acum înainte organizațiile obștești vor trebui să fie neapărat incluse „în rețeaua generală a bibliotecilor publice“.
- Pe acest proiect de decret se află și o notă adresată de N.K. Krupskaja Comisariatului poporului pentru învățământ: „Dacă îmi veți trimite articolul meu despre centralizarea bibliotecilor și îmi veți înapoia acest proiect, voi încerca să întocmesc un nou proiect și să scriu instrucțiunile. Sau poate că instrucțiunile au și fost scrise? Atunci trimiteți-mi-le și pe ele“. — 261.
- 275 Este vorba de propunerile lui V.I. Lenin în legătură cu răspunsul la nota lui Curzon din 11 iulie 1920 care au fost adoptate de plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia din 16 iulie 1920. Plenara a adoptat hotărârea de a respinge propunerea de mediație a Angliei în tratativele dintre Republica sovietică și Polonia, a dat indicații să fie continuată ofensiva pe Frontul polonez și a trasat măsuri pentru intensificarea acestei ofensive. Pe baza propunerilor făcute de Lenin a fost întocmită o radiotelegramă a comisarului poporului pentru afacerile externe care la 17 iulie 1920 a fost transmisă prin radio lui Curzon, ministrul de externe al Marii Britanii (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. III, Moscova, 1959, p. 47—53). — 262.
- 276 Este vorba de telegrama pe care Curzon, ministrul de externe al Marii Britanii, a trimis-o, la 20 iulie 1920, ca răspuns la nota din 17 iulie a guvernului sovietic în legătură cu încetarea ostilităților militare dintre Polonia și Rusia Sovietică. Guvernul Marii Britanii — se spunea în telegrama lui Curzon — în nota sa din 11 iulie, adresată guvernului sovietic, propunea să se organizeze o întâlnire la Londra între reprezentanții sovietici și polonezi, „întrucât considera că în felul acesta se va stabili o legătură între Rusia și participanții la conferința de pace și se va netezi calea spre o mai bună înțelegere între Rusia și lumea externă“. Curzon susținea că aliații au îndemnat guvernul Poloniei să înceapă imediat tratativele pentru înche-

- ierea armistițiului și a păcii și, cu toate că guvernul polonez a cerut armistițiu, trupele sovietice își continuă ofensiva. (În realitate însă, Sapega, ministrul de externe al Poloniei, abia la 22 iulie a trimis guvernului sovietic o radiogramă în care propunea să se treacă la încheierea imediată a armistițiului.) Avînd în vedere toate acestea, declara în continuare Curzon, guvernul Marii Britanii „trebuie să spună deschis că tratativele pentru reluarea relațiilor comerciale între Rusia și Imperiul britanic nu vor duce la nici un rezultat pozitiv, dacă trupele Rusiei Sovietice vor intra în Polonia“ („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. III, Moscova, 1959, p. 62—63). — 264.
- 277 Proiectul răspunsului care urma să fie dat guvernului Marii Britanii a fost întocmit de G.V. Cicerin pe baza indicațiilor date de V.I. Lenin și a fost aprobat de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia în ședința sa din 23 iulie 1920; în aceeași zi, textul notei de răspuns a guvernului sovietic a fost transmis prin radio (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. III, Moscova, 1959, p. 61—62). — 265.
- 278 Trimiterea acestui bilețel a fost prilejuită de constatarea că membrii delegației italiene la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste nu participă la ședința comisiei pentru problema națională și colonială. — 266.
- 279 Este vorba de hotărîrea din 2 august a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la separarea sectorului din Crimeea al Frontului de sud-vest și formarea, în acest fel, a Frontului de sud, de sine stătător, în legătură cu pericolul tot mai mare pe care-l prezentau trupele lui Vranghel și răscoalele din Kuban.
- Vorbînd de Comitetul revoluționar polonez, V.I. Lenin are în vedere Comitetul revoluționar provizoriu al Poloniei, care a fost înființat la sfîrșitul lunii iulie 1920. În acest comitet au intrat militanți marcanți ai mișcării muncitorești poloneze: F. Dzerjinski, F. Kon, J. Marchlewski, E. Pruhneak, J. Unslit. Pe teritoriul eliberat al Poloniei, comitetul a luat în mîinile sale întreaga putere politică. La 30 iulie, el a scos un „Manifest adresat poporului muncitor polonez de la orașe și sate“, în care erau explicate obiectivele și sarcinile Armatei Roșii, care a pătruns pe teritoriul Poloniei. În „Manifest“ se arăta că trupele sovietice vin în Polonia nu pentru a pune stăpînire pe teritoriul ei, ci pentru a-și apăra propria lor țară și a da ajutor poporului polonez în lupta lui de eliberare de sub jugul moșierilor și capitaliștilor. În „Manifest“ se spunea că „fabricile și uzinele trebuie smulse din mîinile capitaliștilor și speculanților. Ele trec în proprietatea poporului din această țară și sînt puse sub conducerea comitetelor muncitorești. Moșiile și pădurile trec și ele în proprietatea poporului și urmează să fie administrate de el. Moșierii trebuie să fie izgo-

niți, iar moșiile să fie puse sub conducerea comitetelor de muncitori agricoli. Pământurile țăranilor muncitori rămân inalienabile. La orașe conducerea trece în mâinile deputaților muncitorilor, iar la sate se creează Soviete sătești („Istoria războiului civil din U.R.S.S.“, vol. 5, Moscova, 1960, p. 145). — 269.

280 Această telegramă a fost scrisă ca răspuns la următoarea telegramă trimisă de I.V. Stalin din Lozovaia la 2 august 1920: „Luptele crincene continuă cu o violență mereu crescîndă; azi vom pierde, probabil, orașul Aleksandrovsk. Am primit scrisoarea dv. în legătură cu împărțirea fronturilor; Biroul Politic n-ar trebui să se țină de fleacuri. Pot să mai lucrez pe front încă cel mult două săptămîni. Am nevoie de odihnă. Căutați-mi un înlocuitor. Nu cred nici un moment în promisiunile comandantului-șef. Cu promisiunile lui, el nu face decât să ne ducă de nas. În ce privește starea de spirit a Comitetului Central, favorabilă încheierii unei păci cu Polonia, trebuie să observ că uneori diplomația noastră se pricepe de minune să strice ceea ce reușesc să facă armatele noastre“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 270.

281 Cauzele care au dus la opririle vremelnice ale Armatei 1 de cavalerie au fost comunicate de I.V. Stalin lui V.I. Lenin în telegramele din 4 și 5 august 1920. În regiunea Brodi, polonezii contrarevoluționari au aruncat împotriva Armatei 1 de cavalerie grupurile de unități din Lituania, Luțk și Galiția. Pentru moment Armata 1 de cavalerie a întrerupt ofensiva și a trecut pe poziții de apărare. — 271.

282 Este vorba de granița răsăriteană a Poloniei, care, după terminarea primului război mondial, la 8 decembrie 1919 a fost stabilită în mod arbitrar de Consiliul suprem al Antantei. Această graniță urma să fie fixată pe linia Grodno—Ialovka—Nemirov—Brest-Litovsk—Dorogusk—Ustilug—Krilov, să traverseze Galiția între Peremișl și Rava-Russkaia, mergînd pînă la Munții Carpați (vezi volumul de față, documentul 422). Linia aceasta a fost menționată și în nota lui Curzon din 11 iulie 1920; ulterior a fost cunoscută mai mult sub numele de „linia Curzon“.

Propunînd pace Poloniei, guvernul sovietic s-a arătat dispus să recunoască drept graniță între această țară și Rusia Sovietică o linie situată mai la răsărit de „linia Curzon“.

Nota de față constituie o indicație dată de V.I. Lenin președintelui delegației sovietice trimise la Londra pentru tratative politice cu guvernul englez. — 272.

283 Împreună cu această notă, V.I. Lenin i-a trimis lui N.N. Krestinski și următoarea hotărîre a plenarei C.C. al partidului adoptată la 5 august 1920 în legătură cu situația existentă pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel și din Kuban: „Șe

consideră că frontul Vranghel—Kuban prezintă mai multă importanță decât Frontul de vest și, de aceea, Biroul Organizatoric și Comisariatul poporului pentru problemele militare trebuie să ia cele mai energice măsuri pentru îndreptarea forțelor armate și a comunistilor spre acest front. Pe picul care conținea aceste documente, Lenin a făcut următoarea însemnare: „Pentru *Krestinski* din partea lui Lenin” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 272.

- 284 În legătură cu această chestiune, vezi și telegrama adresată lui I.V. Stalin la 11 august 1920 (volumul de față, documentul 449). — 273.
- 285 Această dispoziție către secretară a fost scrisă pe o telefogramă prin care se transmitea un extras din hotărîrea adoptată la 7 august 1920, de prezidiul Sovietului din Moscova, în legătură cu situația alimentară catastrofală din acest oraș. Din inițiativa lui V.I. Lenin, la 10 august această chestiune a fost supusă examinării Consiliului Comisarilor Poporului. Printr-o hotărîre a C.C.P. a fost creată o comisie pentru verificarea zilnică a „datelor cu privire la toate transporturile destinate Moscovei și îndreptate spre Moscova, astfel ca la orice întrerupere în aprovizionarea acestui oraș să convoace ședințe extraordinare ale Consiliului Comisarilor Poporului sau ale Consiliului Muncii și Apărării, pentru adoptarea de măsuri concrete necesare”. În cazurile cînd nu se mai putea distribui pîine, Comisariatul poporului pentru aprovizionare era însărcinat „să ia măsuri urgente pentru a distribui populației, în loc de pîine, alte produse”. Toate transporturile de produse alimentare expediate pe alte adrese decât cele prevăzute în dispoziții, precum și cele trimise sub formă de „daruri”, Comisariatul poporului pentru aprovizionare urma „să le rețină pentru a fi repartizate în cazurile de întrerupere în aprovizionarea populației orașului Moscova” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 273.
- 286 Dispoziția aceasta, adresată secretarei, a fost scrisă pe o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin de V.V. Obolenski (N. Osinski), care atrăgea atenția asupra grelei situații alimentare a orașului Tula. La propunerea lui V.I. Lenin, la 10 august 1920 această problemă a fost luată în discuție de Consiliul Comisarilor Poporului.
- „250 de verste în 12 zile” — se referă la cele spuse de Obolenski că 7 vagoane de secară trimise, la 24 iulie 1920, de la baza de colectare din Kocetovka la Tula au parcurs o distanță de 250 de verste în 12 zile. Cuvintele „250 de verste de la Kocetovka la Tula au fost parcurse în 12 zile”, din scrisoarea lui

Obolenski, au fost subliniate de 6—7 ori de V.I. Lenin, care pe margine a scris „N.B.“.

La punctul 3 din scrisoarea sa, Obolenski făcea cunoscut că un tren marșrutizat cu 20 de vagoane de secară care fusese expediat la 2 august de Lobacev din Kocetovka n-a sosit încă. — 275.

- 287 V.I. Lenin acorda o importanță deosebită editării unui atlas școlar, astfel că a revenit în repetate rînduri asupra acestei chestiuni. În însemnările sale cu privire la editarea unui asemenea atlas școlar, Lenin scria:

„20—24 de hărți ale părții europene a Rusiei+ Caucazul;

4—6 hărți ale Siberiei și Asiei Centrale;

4—6 hărți generale: istoria fronturilor

1918 (pacea de la Brest),

1918, sfîrșitul;

1919, începutul;

1920, începutul;

1920, sfîrșitul;

1 hartă: repartizarea sindicatelor;

1 hartă: electrificarea;

1 hartă economică

39 („Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI, p. 120—121).

Vezi, de asemenea, volumul de față, documentul 474 și „Culegeri din Lenin“, vol. XX, p. 317—322; vol. XXXVI, p. 315, 399—400. — 276.

- 288 Această telegramă este un răspuns la o telegramă din 10 august 1920 prin care I.V. Stalin cerea Comitetului Central al partidului să consimtă ca la tratativele pentru încheierea armistițiului cu Polonia să fie invitat și un reprezentant al Comitetului revoluționar din Galiția și făcea cunoscut că acest comitet a desemnat ca reprezentant al său pe M.L. Baran.

La întrebarea dacă este indicat ca M.L. Baran să participe la asemenea tratative, G.V. Cicerin a dat următorul răspuns: „Dacă tratativele de la Minsk se vor mărgini doar la citirea proiectului nostru și la declarația polonezilor că ei se retrag, atunci prezența reprezentantului Galiției e de prisos, nu are nici o justificare și poate duce la complicații și șicane din partea polonezilor...“ Mai departe, în scrisoare se spunea că, dacă se vor duce tratative asupra fondului problemei, atunci „s-ar putea să fie nevoie de prezența lui...“ V.I. Lenin a subliniat prima frază și a scris: „întrucît această eventualitate e mai probabilă, *d e o c a m d a t ă* se poate amîna“, adică se poate amîna participarea la tratative a lui Baran, reprezentantul Comitetului revoluționar din Galiția (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 276.

- 289 Răspunzându-i lui V.I. Lenin printr-o telegramă, A.G. Beloborodov, vicepreședintele Consiliului Armatei muncii din Caucaz, scria la 13 august 1920: „Telegrama dv. cu nr. 402 am primit-o abia pe ziua de 13, la ora 20. În ce privește pericolul izbucnirii unor răscoale, Caucazul de nord, cu excepția regiunii Kuban, deocamdată nu inspiră temeri...” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 277.
- 290 Această scrisoare a fost scrisă în timpul audienței acordate de V.I. Lenin, la 11 august 1929, lui Liu Tze-Jun (Lau, Siudjau), membru al Partidului socialist din China și președinte al Comitetului executiv central al Uniunii muncitorilor chinezi din Rusia, cu care a avut o convorbire. Pe dosul acestei scrisori figurează răspunsul lui N.N. Krestinski: „mîine la orele 3^{1/2}”. — 279.
- 291 Necesitatea trimiterii unei asemenea telegrame a fost impusă de incendiile tot mai dese izbucnite în pădurile și turbăriile din zona centrală a Rusiei. — 279.
- 292 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare cu data de 11 august 1920, prin care I. Brihnichev, președintele Comisiei extraordinare pentru lichidarea analfabetismului în Rusia, îl ruga pe V.I. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, să întărească această comisie cu cadrele necesare, să-i pună la dispoziție o clădire care să-i servească drept sediu, să-i asigure mijloacele de transport necesare și să-i repartizeze rațiile alimentare cuvenite. În paragraful „b” al acestei scrisori el spunea: „E nevoie de oameni, de vreo 15 lucrători calificați și necalificați. Să fie rechemați activiști de pe teren și să fie mobilizați la Moscova”. — 281.
- 293 Este vorba de colecția de decrete pe anul 1919. Răspunzându-i lui Lenin printr-o scrisoare, D.I. Kurski spunea că această colecție a fost editată sub îngrijirea lui Kozlovski, că este o retipărire a „Colecției de legi în vigoare pe anul 1919” și că se pregătește pentru tipar o altă colecție a principalelor decrete ale R.S.F.S.R. emise în decurs de trei ani (din 1917 pînă în 1920). Pe plicul scrisorii lui Kurski, Lenin a făcut următoarea însemnare: „La arhivă (VIII.1920) Cu privire la editarea legilor” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 281.
- 294 Aceste rînduri au fost scrise în urma primirii unei scrisori din partea lui A.N. Voznesenski, fostul șef al secției pentru problemele orientului din Comisariatul poporului pentru afacerile externe, care considera că prin demiterea lui s-a comis o nedreptate. Această chestiune a fost discutată în ședința din 19 august 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, care i-a trasat drept sarcină lui G.V. Cicerin să-l folosească

pe Voznesenski într-una din subcomisiile Comisariatului poporului pentru afacerile externe în calitate de specialist în problemele orientale și de cunoscător al unor limbi orientale și al limbii engleze. — 282.

295 Este vorba de conferința de pace care avea drept obiectiv încetarea războiului și instaurarea unor relații pașnice și prietenești între R.S.F.S.R. și R.S.S.U., de o parte, și Polonia, de altă parte. Conferința de pace, în ciuda încercărilor întreprinse de imperialiști pentru zădărnicierea ei, și-a început lucrările la 17 august, la Minsk, unde le-a continuat pînă la 3 septembrie. Guvernul sovietic s-a declarat de acord cu propunerea făcută de guvernul polonez ca lucrările conferinței să nu se mai țină la Minsk, care se afla în zona frontului, ci la Riga. La 21 septembrie conferința și-a reluat lucrările la Riga.

Guvernul sovietic, nevrînd să supună poporul unor noi încercări, întrucît în caz de continuare a războiului era inevitabilă o grea campanie de iarnă, a făcut concesii serioase Poloniei. K.H. Danișevski, președintele delegației ruse, încă de la prima ședință plenară a conferinței a declarat: „1) R.S.F.S.R. și R.S.S.U. recunosc fără rezerve independența și suveranitatea Republicii polone și confirmă în mod solemn dreptul indiscutabil al poporului polonez de a-și organiza viața cum dorește și de a stabili acea formă a puterii de stat pe care o crede de cuviință. 2) R.S.F.S.R. și R.S.S.U. renunță la orice fel de contribuții. 3) Granița definitivă a Republicii poloneze coincide, în linii generale, cu linia menționată în nota din 11 iulie a lordului Curzon, cu o deviere spre răsărit în favoarea Republicii poloneze în regiunea Belostok—Holm“ („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. IV, Moscova, 1959, p. 137). Tratatul de pace s-a încheiat prin semnarea la 12 octombrie 1920 la Riga a „Tratatului de armistițiu și a condițiilor preliminare ale păcii“ între Rusia Sovietică și Ucraina Sovietică, de o parte, și Polonia, de altă parte (op. cit., p. 245—258). — 283.

296 Vezi adnotarea 282. — 283.

297 Pe dosul manuscrisului lui Lenin se află semnăturile unor comisari ai poporului și ale unor membri ai colegiilor, care au citit această scrisoare: V.A. Avanesov, I. Larin, A.M. Lejava, A.N. Vinokurov, A.M. Nikolaev, M.F. Vladimirski, V.P. Noghin, S.P. Sereda, L.M. Hinciuk, N.P. Briuhanov, V.V. Fomin, A.I. Rikov. — 285.

298 La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează cîteva bilete ale lui V.I. Lenin, care conțin dispoziții date secretarelor Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu găsirea unor traducători pentru Fraina. Pe unul din aceste bilete, adresat

unei secretare a Consiliului Comisarilor Poporului, Lenin scria: „**N.B.** Trebuie găsit un traducător pentru *Fraina*“. Pe dosul acestui bilet Lenin a scris: „Căutați neapărat traducători (pentru *Fraina*) și *comunicați-mi rezultatu!*“. Răspunzind la comunicarea făcută de o secretară a Consiliului Comisarilor Poporului, M.I. Gleasser, că s-au găsit doi traducători din limba engleză, Lenin dă următoarea dispoziție: „Strângeți laolaltă pe *toți* traducătorii buni și *repartizați-i* pe zile și *ore* ca să lucreze cu *Fraina*. În al doilea bilet Lenin scria: „Nu m-am angajat și nu mă angajez să-i pun la dispoziție lui *Fraina stenografi*. El (contrar celor spuse de cei ce v-au informat *greșit*) are nevoie de *traducători* care să-l *inițieze* în literatura rusă. Asupra acestui lucru țin să insist în mod deosebit.

Vă rog să nu vă încredeți cituși de puțin în cele spuse de Axelrod și să **verificați** (în numele meu) repartizarea traducătorilor **pe ore**. — 285.

- 299 Într-o scrisoare adresată Consiliului Comisarilor Poporului, A.M. Gorki îi aducea la cunoștință hotărârea adoptată de Comisia de control ce fusese instituită de Sovietul din Petrograd pentru a verifica listele celor care au căpătat dreptul la rația alimentară de om de știință. Această comisie nu s-a mulțumit să verifice listele, ci a hotărât să priveze de acest drept pe asistenți, lectori și preparatori. Comisia pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință din Petrograd a protestat împotriva acestei hotărâri și a cerut Consiliului Comisarilor Poporului să mențină cele 2 000 de rații academice repartizate oamenilor de știință din Petrograd. — 287.
- 300 Este vorba de hotărârea adoptată la 19 august 1920 de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia pe marginea rapoartelor cu privire la situația militară de pe Frontul polonez și frontul de luptă împotriva lui Vranghel, prezentate de L.D. Troțki și I.V. Stalin. În această hotărâre se spunea: „a) Frontul de luptă împotriva lui Vranghel va fi considerat drept frontul principal... b) Se va convoca mâine Biroul Organizatoric pentru a rezolva problema unei noi mobilizări a comuniștilor. c) Se vor lua măsuri mai energice pentru a grăbi mobilizarea generală a bieloruşilor. d) Divizia a 6-a din Armata 1 de cavalerie va fi transferată pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel... e) 55% dintre comuniștii mobilizați vor fi trimiși pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel, iar restul pe Frontul de vest“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 287.
- 301 În vara anului 1920 a început eliberarea pământurilor din Ucraina apuseană de către Armata Roșie. În 16 județe din Galiția răsăriteană a fost lichidată puterea burgheziei și moșierimii și instaurată Puterea sovietică. La Ternopol a fost creat un organ provizoriu al Puterii sovietice al Galiției răsă-

ritene — Comitetul revoluționar din Galiția — în frunte cu V.P. Zatonski. În județe au luat ființă comitete revoluționare locale, care luptau pentru transpunerea în viață a decretelor puterii populare. V.I. Lenin a salutat cu căldură instaurarea Puterii sovietice în Galiția răsăriteană și a dat ajutor comuniștilor din acest ținut în construcția de partid și de stat. Mai târziu, V.P. Zatonski, președintele Comitetului revoluționar din Galiția, scria în amintirile sale că Lenin îndemna acest comitet să facă tot posibilul pentru ca masele largi ale muncitorilor și ale țăranilor săraci să-și dea seama imediat și în mod concret că Puterea sovietică le dorește numai binele. „Lenin — spune Zatonski — îmi cerea să-i trimit în fiecare săptămână scrisori informative“ („Kommunist“ (Harkov) nr. 159 din 14 iulie 1920). — 289.

302 *Proletcultul* — organizație cultural-educativă, a apărut în septembrie 1917 ca organizație muncitorească de sine stătătoare, a cărei conducere era concentrată în mâinile lui A.A. Bogdanov și ale adepților lui. A continuat să-și apere „independența“ și după Revoluția Socialistă din Octombrie, opunându-se astfel statului proletar. Datorită acestui fapt, în Proletcult au pătruns intelectuali burghezi, care au început să exercite o influență hotărâtoare. Proletcultiștii negau de fapt importanța moștenirii culturale a trecutului, căutau să se delimiteze de sarcinile muncii cultural-educative de masă și, complet ruși de viață, urmăreau să creeze „prin metode de laborator“ „o cultură proletară“ cu caracter aparte. Proletcultul nu era o organizație omogenă. În afară de intelectuali burghezi, el cuprindea și tineret muncitoresc, care urmărea în mod sincer să ajute la construcția culturală a statului sovietic. Comitetul Central al partidului comunist, în scrisoarea sa „Cu privire la Proletcult“, publicată în ziarul „Pravda“ din 1 decembrie 1920, a arătat că aceste organizații, „sub aparența unei «culturi proletare», au oferit muncitorilor concepții filozofice burgheze (machism). Iar în domeniul artei, muncitorilor li s-au inoculat gusturi alterate, absurde (futurism)“. În proiectul de rezoluție despre „Cultura proletară“ (Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, p. 336—337), ca și într-o serie de alte lucrări ale sale, V.I. Lenin a supus unei critici aspre orientarea Proletcultului. La începutul deceniului al 3-lea, organizațiile Proletcultului au început să decadă, iar în 1932 el și-a încetat existența. — 289.

303 Este vorba de debarcarea trupelor albgardiste, organizată de Vranghel cu sprijinul Antantei în regiunea Kubanului, la mijlocul lunii august 1920, cu scopul de a izola de Republica sovietică una din regiunile cele mai bogate în cereale.

Contrarevoluția se bizuia pe izbucnirea unor răscoale căzăcești în Kuban. Ea lua drept stare de spirit a întregii căzăcimi starea de spirit a vîrfurilor ei. Dar, așa cum au arătat

evenimentele ce au urmat, o dată cu primele înfringeri ale trupelor debarcate, pînă și păturile simpatizante ale populației, nemaicrezînd în victoria albilor, au căutat să scape de mobilitate; populația se ascundea în stufărișuri și-și scufunda cărutele în lac. În urma unor lupte dîrze și înverșunate, Armata Roșie a zdrobit unitățile albgardiste, iar la începutul lunii septembrie restul trupelor debarcate au fost respinse în Crimea. — 289.

- 304 În telegrama trimisă la 30 iulie 1920 de M.M. Litvinov, imputernicit al Consiliului Comisarilor Poporului în străinătate, lui G.V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, se făcea cunoscut că la Copenhaga a sosit Vanderlip, reprezentantul cercurilor de afaceri din S.U.A., care ar vrea să contracteze o concesiune pentru exploatarea petrolului, a cărbunelui și pentru dreptul la pescuit în regiunea Primorie și în Kamciatka. „Această propunere — scria Litvinov — deschide posibilități cît se poate de ispititoare, și eu aș crede că, după primirea răspunsului dv., ar fi bine să-i spun să vină acolo, la Moscova, pentru tratative mai amănunțite. Vă rog să-mi trimiteți răspuns urgent în această privință. Deocamdată Vanderlip rămîne la Copenhaga“ („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. III, Moscova, 1959, p. 71).

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o însemnare făcută de V.I. Lenin pe scrisoarea lui G.V. Cicerin din 21 august 1920, în care spune că este de acord cu venirea lui Vanderlip la Moscova.

La 17 septembrie 1920, Vanderlip a sosit la Moscova pentru a duce tratative în vederea încheierii unui contract de concesiune. În aceeași zi, G.V. Cicerin s-a adresat lui V.I. Lenin cu o scrisoare în care propunea să se înceapă imediat tratative cu Vanderlip și-și expunea considerentele sale în legătură cu această chestiune. Lenin i-a răspuns prin următoarele cuvinte, scrise de el chiar pe scrisoare: „Tov. Cicerin, mă pronunț fără rezerve *pentru* angajarea de tratative. Ele trebuie începute cît mai curînd. Gîndiți-vă ce directive ar mai fi cazul să i se dea lui Krasnoșcekov“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În vederea acestor tratative a fost numită o comisie interdepartamentală formată din reprezentanți ai Consiliului economic superior, ai Comisariatului poporului pentru afacerile externe și ai Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. Guvernul sovietic, consimțînd să acorde o concesiune sindicatului lui Vanderlip, urmărea nu numai să stabilească o colaborare reciproc avantajoasă cu cercurile de afaceri americane, dar și să normalizeze relațiile dintre Rusia Sovietică și Statele Unite ale Americii. Într-o scrisoare adresată de G.V. Cicerin la 1 noiembrie 1920 sindicatului lui Vanderlip se spunea: „Indiferent dacă acordul de concesiune va fi sau nu semnat

până atunci, guvernul Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse subînțelege că el va intra în vigoare numai după ce între guvernul Rusiei și guvernul Statelor Unite vor fi stabilite de facto relații normale și cu condiția ca aceste relații să fie stabilite înainte de 1 iulie 1921“. Această condiție însă n-a fost îndeplinită și, ca atare, nici acordul de concesiune cu Vanderlip n-a fost perfectat și n-a intrat în vigoare. — 292.

- 305 Este vorba de un proiect de scrisoare circulară a C.C. al P.C.(b) din Rusia scris de E.A. Preobrajenski pe baza raportului său cu privire la unele simptome de descompunere în rândurile partidului. N.N. Krestinski, în referatul său pe marginea acestui proiect, a scris următoarele: „Aș considera că rezerva formulată la sfârșitul paragrafului V, în care se vorbește de lichidarea inegalităților în condițiile de trai «în măsura în care ele nu sînt impuse de cerințele vieții» ar trebui dezvoltată într-un paragraf separat sau poate chiar într-un întreg capitol al circularei.

Realitatea este că condițiile de viață ale activiștilor guberniali de partid și de stat — mai ales acum, cînd operăm cu mutări masive și pe cei mai mulți dintre tovarăși îi smulgem din locurile în care au avut tot felul de legături de familie și de legături cu satul — sînt foarte grele.

Tovarășii îndură foamea și, în afară de asta, lucrează peste puterile lor, se istovesc foarte repede și devin, pentru multă vreme sau pentru totdeauna, incapabili de muncă. Trebuie să-i facem să înțeleagă pe membrii de rînd ai partidului că pentru un mic număr de cadre revoluționare active trebuie create condiții de viață ceva mai bune, că ele trebuie să fie mai puțin chinuite de foame.

Dacă în cuprinsul circularei această idee va fi îndeajuns subliniată și va fi dezvoltată în suficientă măsură, atunci cele două rînduri de la sfârșitul proiectului, care condamnă cu multă precauție și cu insuficientă claritate demagogia pe terenul inegalității, vor deveni inutile.

În cadrul discuțiilor purtate în comisie, tov. Preobrajenski n-a contestat necesitatea de a formula, în cuprinsul circularei, ideea că o oarecare inegalitate vremelnică este inevitabilă, dar n-a prea reușit să facă acest lucru“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Textul scrisorii Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia „Către toate organizațiile de partid, către toți membrii de partid“, definitivat de către Biroul Organizatoric și semnat de N.N. Krestinski, a fost trimis lui V.I. Lenin spre aprobare. Pe această scrisoare V.I. Lenin a scris că este de acord cu cuprinsul ei și a propus să se introducă în ea „un citat din programul partidului, în care se arată că deocamdată nu poate fi egalitate“. (Este vorba de punctul 8 din partea economică a programului. Vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, confe-

rințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 436.)

Această scrisoare circulară a C.C. al P.C.(b) din Rusia a fost publicată la 4 septembrie 1920 în „Izvestia C.C. al P.C.(b) din Rusia“. — 293.

- 306 La 27 august 1920, G.K. Ordjonikidze a primit această scrisoare a lui V.I. Lenin, la care erau anexate unele extrase din scrisoarea lui A.S. Serafimovici, care în vara anului 1920 fusese în Caucaz. Greșit informat asupra muncii politice desfășurate de activiștii de partid și de stat în Caucaz, A.S. Serafimovici a citat în scrisoarea sa o serie de fapte menite să discrediteze activitatea revoluționară a lui G.K. Ordjonikidze, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului caucazian. Înapoiindu-i lui V.I. Lenin aceste extrase, G.K. Ordjonikidze a respins ca nefondate și denaturate toate învinuirile ce i-au fost aduse.

Primind acest răspuns, V.I. Lenin a făcut pe marginea lui următoarea însemnare: „Cred că Sergo (= Ordjonikidze) nu e în stare să mintă“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 294.

- 307 Aceste rînduri au fost scrise ca răspuns la scrisoarea adresată lui V.I. Lenin, la 27 august 1920, de N.N. Krestinski, secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în legătură cu articolul lui A. Kolegaev „Vînătorii de cranii“, apărut în numărul 77 al ziarului „Gudok“. Autorul articolului se deda la atacuri împotriva Comisariatului poporului pentru aprovizionare, fiindcă acesta rechiziționase cerealele aduse la Moscova de unul din serviciile Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. N.N. Krestinski a cerut să i se pună în vedere autorului acestui articol și redacției ziarului „Gudok“ că este inadmisibil să se publice astfel de articole. La 1 septembrie 1920, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a pus în vedere lui Kolegaev și redacției și i-a cerut acesteia ca „în nici un caz să nu permită publicarea în paginile ziarului a unor articole cu caracter de polemică interdepartamentală, îndreptate împotriva Consiliului economic superior, a Comisariatului poporului pentru aprovizionare și a altor comisariate“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 295.

- 308 În telegrama trimisă de A.G. Beloborodov, vicepreședinte al Consiliului Armatei muncii din Caucaz, se spunea că debarcarea contrarevoluționară albgardistă în Kuban va fi în scurt timp lichidată (vezi adnotarea 303). — 296.

- 309 Aceste rînduri au fost scrise pe copia unei telegrame trimise, la 27 august 1920, la Saratov de către V.M. Sverdlov, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație, care cerea să se repartizeze textile, încălțăminte și obiecte de uz

casnic unui număr de 345 de familii de feroviarci ce fuseseră sinistrate de un incendiu. Sverdlov scria că, din lipsă de îmbrăcăminte, feroviarci nu pot să meargă la lucru, ceea ce creează pericolul unor întreruperi în circulația trenurilor. — 296.

310 Este vorba de cartea lui Daniel De Leon, socialist revoluționar american, intitulată „Two pages from roman history“, New York, 1920. Această carte n-a fost tradusă în limba rusă. — 297.

311 Mai târziu V.D. Bonci-Bruevici spunea, în amintirile sale, că la 1 septembrie 1920 a fost chemat de V.I. Lenin, care, înmîndu-i această scrisoare, l-a rugat să se ducă la muzeul Rumeanțev. „Am vorbit numaidecît la telefon cu directorul acestui muzeu, care m-a rugat să fac o adresă oficială, prin care să solicit cărțile necesare, și totodată mi-a spus că va căuta să facă rost de dublete și să aranjeze lucrurile în așa fel ca să i se pună la dispoziție lui Vladimir Ilici toate cărțile necesare, fără ca aceasta să provoace neajunsuri celorlalți cititori ai bibliotecii“ („Ogonek“ nr. 3, 1929, p. 3).

Pe document figurează următoarea însemnare făcută de V.D. Bonci-Bruevici: „1/IX.1920. Vladimir Ilici a cerut cărți de la biblioteca muzeului Rumeanțev V.B.-B“. La sfîrșitul punctului II, la cuvintele, „în limba rusă, unul dintre cele mai noi“, Bonci-Bruevici, la rugămintea lui Lenin, a adăugat: „Radlov ș.a.“. — 297.

312 Vezi adnotarea 306. — 298.

313 Este vorba de publicarea de către conducerea fabricii de timbre a unei broșuri „Cu privire la construirea unei fabrici de hîrtie cu destinație specială“, Moscova, 1920. Broșura era tipărită pe hîrtie de calitate superioară, „vergé“, și la 36 de pagini de text conținea 11 clișee pe hîrtie cretată. Pe timpurile acelea, editarea unei broșuri atît de puțin necesare însemna o irosire inadmisibilă de hîrtie și de bani. — 299.

314 Începînd din 1919, M.F. Andreeva a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior: de la 31 iulie 1919 a deținut funcția de comisar al Comisiei de expertiză de pe lângă secția din Petrograd a Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, iar apoi, de la 10 septembrie 1919 pînă la 15 februarie 1920, pe aceea de comisar al acestei secții. Comisia de expertiză a fost înființată în vederea descoperirii, strîngerii și trierii lucrurilor de artă, obiectelor de anticariat și articolelor de lux naționalizate; această comisie alegea obiectele care prezentau o valoare artistică, iar din celelalte forma un fond de mărfuri pentru export. La 26 octombrie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat, din inițiativa lui V.I. Lenin, o hotărîre prin care Comisariatul poporului pentru comerțul exterior era însărcinat să organizeze vînzarea în străinătate a fondurilor selecționate de Comisia de expertiză pentru export (vezi adnotarea 360). Iar în aprilie 1921,

Andreeva, în calitate de comisar al Comisiei de expertiză, a fost trimisă în străinătate pentru a pune în aplicare această hotărâre a guvernului. În străinătate ea s-a ocupat și de organizarea ajutorului pentru populația înfometată din regiunea Volgăi și din Ucraina, întreprinzând în acest scop călătorii prin Danemarca, Suedia și Germania. — 299.

- 315 După cum relatează în amintirile sale S.K. Ghil, fost șofer la Kremlin, această cerere i-a fost prezentată lui V.I. Lenin de către un grup de țărani la 5 septembrie 1920, când, în drum spre locul de vînătoare, a făcut un popas în satul Bogdanovo. Țăranii se plîngeau de Sovietul lor sătesc, care, denaturînd în mod grosolan politica partidului și a guvernului, luase celor săraci toate cerealele, chiar și pe cele de sămînță.

Dînd urmare acestei plîngeri, V.I. Lenin a luat chiar a doua zi măsuri pentru instituirea unei anchete, iar cei găsiți vinovați au fost aspru pedepsiți. — 300.

- 316 Aceste rînduri, adresate Lidiei Fotieva, au fost scrise de V.I. Lenin pe o scrisoare primită de la A.A. Dammi, inginer mecanic de marină, care-i făcea cunoscută o nouă metodă de extracție a aurului. — 300.

- 317 Este vorba de o telegramă cifrată primită de V.I. Lenin la 8 septembrie 1920 de la S.I. Gusev, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud-vest. În cuprinsul ei erau expuse propunerile făcute de „pseudonim” — transfugul Iakovlev, un fost locotenent ce părăsise armata lui Vranghel, intrată în descompunere, și, trecînd prin zona Armatei a 13-a, venise la cartierul general al Frontului de sud-vest. Propunerile lui Iakovlev se reduceau la următoarele: „În armata lui Vranghel s-a format o organizație secretă de ofițeri care și-a propus să-l torpileze pe Vranghel și să predea întreaga lui armată Puterii sovietice. Din organizație fac parte vreo 30 de ofițeri, recrutați din principalele state-majore ale lui Vranghel. Această organizație urmărește să-l răstoarne pe Vranghel, să pună armata lui sub comanda lui Brusilov și s-o declare Armată Roșie a Crimeii. Guvernului rus i se cer garanții reale că se va acorda amnistie întregii armate, fără excepție, și că se va lansa un apel în acest sens din partea comandantului-șef. Pentru a dovedi seriozitatea propunerilor sale, Iakovlev se oferă să denunțe pe conducătorii unei organizații puse în slujba lui Vranghel, care operează în Rusia Sovietică în scopul... pregătirii unei răscoale armate. În mod provizoriu, pînă la sosirea lui Brusilov, Armata Roșie a Crimeii va fi pusă sub comanda lui Sokolovski, șeful statului-major, care se află în fruntea complotului pus la cale împotriva lui Vranghel” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — 301.

- 318 M.V. Frunze a fost numit comandant al trupelor de pe Frontul de sud printr-o hotărîre a plenarei din 20—21 septembrie 1920 a C.C. al P.C.(b) din Rusia. — 302.
- 319 În ce privește propunerile lui Iakovlev, vezi adnotarea 317. „Apelul către ofițerii armatei baronului Vranghel“, semnat de M.I. Kalinin, președintele C.E.C. din Rusia, V.I. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, L. D. Troțki, comisar al poporului pentru problemele armatei și flotei, Ș.S. Kamenev, comandant-șef al forțelor armate alerepublicii, A.A. Brusilov, președintele comisiei speciale de pe lângă comandantul-șef, a fost publicat la 12 septembrie 1920 în ziarul „Pravda“. În acest apel, ofițerii armatei lui Vranghel erau îndemnați să renunțe la rolul lor rușinos de oameni în slujba panilor polonezi și a cămătarilor francezi, să depună armele, care în mod mișcav erau îndreptate împotriva propriului lor popor. Celor care în mod cinstit și de bunăvoie vor trece de partea Puterii sovietice li se garanta amnistie deplină. — 302.
- 320 La 28 septembrie 1920, V.I. Lenin a semnat o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, întocmită de A.M. Lejava (comisar al poporului pentru comerțul exterior) și D.I. Kurski (comisar al poporului pentru justiție), cu privire la stocarea materiilor prime destinate exportului. — 305.
- 321 Este vorba de o scrisoare trimisă de G.V. Cicerin la 11 septembrie 1920 lui V.I. Lenin și de proiectul răspunsului adresat unor delegați ai sindicatelor din Franța care se interesau asupra motivelor pentru care întârzie eliberarea pașaportului solicitat de S.P. Kropotkina (fiica cunoscutului anarhist P.A. Kropotkin). În proiectul de răspuns întocmit de Cicerin se arată că fiicei lui Kropotkin, cu toată atitudinea ei ostilă față de Puterea sovietică, i se permite să plece în străinătate. — 305.
- 322 Printr-o hotărîre a Consiliului Muncii și Apărării și printr-un ordin al statului-major de campanie al republicii se cerea Consiliului militar-revoluționar al Frontului din Caucaz să efectueze de urgență în Caucazul de nord și în Kuban rechiziții de cai și de căruțe, în vederea asigurării transportului de cărbune la punctele de încărcare din Donbass. — 307.
- 323 Această dispoziție către V.A. Avanesov a fost scrisă în urma primirii unui memoriu din partea lui Liubovici, care arăta că trebuie date în folosință aparatele de radiorecepție aflate la fabricile secției „Radio“ din Petrograd. — 307.
- 324 La începutul lunii august 1920, V.I. Lenin a primit, prin I.I. Ilin, o scrisoare de salut trimisă de minerii din Ceremhovo, care își exprimau ferma convingere în victoria completă și definitivă a Puterii sovietice. „Sîntem convingși — spuneau minerii — că, sub conducerea dv. și a partidului comunist, proletarii din lumea întreagă vor trece victorioși peste mili-

oane de obstacole, vor învinge ruina economică, foametea, bolile și, luptând împotriva patronilor, bancherilor, moșierilor și generalilor înnebuniți de desperare, își vor dobândi eliberarea lor deplină și definitivă“ („Scrisori ale oamenilor muncii adresate lui V.I. Lenin. 1917—1924“, Moscova, 1960, p. 197).

În august, V.I. Lenin a dat dispoziție secretarei să-i aducă aminte, și totodată a făcut următoarea însemnare pentru sine: „Să scriu o scrisoare minerilor din Ceremhovo (să mi se amintească când mai telefonează *I l i n*)“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 148). — 308.

325 La 1 septembrie 1920, A.A. Ioffe a fost numit președinte al noii delegații ruso-ucrainene la conferința de pace de la Riga, fapt care a fost comunicat guvernului Poloniei prin nota din 1 septembrie 1920 a guvernelor R.S.F.S.R. și R.S.S.U. — 308.

326 Aceste rînduri, adresate lui A.M. Lejava, au fost scrise pe o scrisoare din 15 septembrie 1920 a lui I.M. Dvorkin, adjunct al împuternicitului extraordinar al Republicii Extremului Orient, care-i comunica lui V.I. Lenin că italienii și francezii oferă spre vânzare camioane și turisme de diferite mărci în valoare totală de aproximativ 105 000 de dolari. — 310.

327 Această rezoluție a fost scrisă pe o scrisoare din 18 septembrie 1920 a americanului V.B. Vanderlip către Consiliul Comisariilor Poporului în legătură cu încheierea unui acord pentru exploatarea ținutului Primorie și a Peninsulei Kamciatka (vezi adnotarea 304). Scrisoarea conținea trei propuneri ale lui Vanderlip. Conținutul acestei scrisori a fost expus de Lenin în raportul său cu privire la concesiuni pe care l-a prezentat la adunarea din 6 decembrie 1920 a activului organizației Moscova a P.C.(b) din Rusia și apoi în fața fracțiunii P.C.(b) din Rusia de la Congresul al VIII-lea al Sovietelor (vezi Opere complete, vol. 42, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 62—65 și 96—98). — 310.

328 Prezenta telegramă a fost scrisă de V.I. Lenin ca răspuns la telegrama primită de la Rostov-pe-Don la 21 septembrie 1920 din partea Consiliului Armatei muncii: „Consiliul Armatei muncii consideră că e de datoria lui să atragă atenția asupra posibilității devastării de către bandiți în regiunea Kizlear a unui tren cu încărcătură de valoare, care a fost trimis, potrivit dispoziției date de dv., pe numele șefului șantierului căii ferate Kizlear—Starti Terek, și vă roagă să-i permiteți să rețină acest tren în gara Prohladnaia și să-i asigure paza necesară. Trimiteți cât mai curînd răspuns. Consiliul Armatei muncii a hotărît pentru a doua oară, în unanimitate, să vă atragă atenția asupra inutilității strategice și economice a acestei linii“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 358). — 311.

329 Această notă, adresată lui G.V. Cicerin, a fost scrisă de V.I. Lenin pe un raport al comandantului-șef S.S. Kamenev în care se arăta importanța strategică a noii granițe dintre Rusia Sovietică și Polonia, pentru a cărei stabilire se duceau pe atunci tratative între reprezentanții celor două țări la conferința de pace de la Riga.

Vezi și adnotările 282 și 295 din volumul de față. — 312.

330 Aceste indicații au fost scrise pe un memoriu al lui G.V. Cicerin în care erau menționate fapte concrete ce dovedeau încălcarea, de către redacțiile unor ziare din Petrograd, a normelor de publicare a materialelor despre situația internațională și politica externă. — 313.

331 Este vorba de *Congresul al XIII-lea al Partidului muncitoresc social-democrat din Cehoslovacia*, care a avut loc la Praga între 25 și 28 septembrie 1920. Congresul a fost precedat de lupta dintre aripa de stînga, marxistă, revoluționară a partidului și conducerea lui de dreapta, reformistă. La lucrările congresului au participat 321 de persoane, care, toate, erau partizane ale stîngii. Pe vremea aceea partidul avea peste 4 800 de organizații active și aproape 500 000 de membri. La congres, aripa de stînga a luat în mîinile ei conducerea partidului și s-a constituit într-un partid de sine stătător, care și-a luat denumirea de Partidul muncitoresc social-democrat (de stînga) din Cehoslovacia. În rîndurile lui se aflau cei mai mulți dintre membrii fostului partid social-democrat. Congresul a condamnat politica scizionistă a celor de dreapta, s-a declarat de acord cu condițiile de primire în Internaționala Comunistă și a însărcinat noul Comitet executiv să ducă tratative pentru afilierea la Internaționala Comunistă. Liderii reformiști au pășit pe calea sciziunii și, în noiembrie 1920, și-au ținut propriul lor congres. — 313.

332 La 17 septembrie 1920, V.I. Lenin a avut o convorbire cu S.I. Poroskun, membru al Biroului din Moscova al Comitetului revoluționar din Siberia, care se întorsese la Moscova, și și-a însemnat măsurile propuse de el pentru ajutorarea țăranilor siberieni (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 151). Rezultatele acestei convorbiri și măsurile propuse de Poroskun s-au reflectat în această scrisoare a lui Lenin adresată Comitetului revoluționar din Siberia. — 315.

333 Această notă, adresată lui G.M. Krjijanovski, a fost scrisă pe pagina 21 din nr. 5 pe anul 1920 al Buletinului Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei.

Înapoindu-i în aceeași zi lui Lenin acest Buletin, Krjijanovski scria că e vorba ca într-un timp foarte apropiat să se scoată ultimele numere ale Buletinului și „în fiecare din ele să fie expus planul micii (apropiatei) electrificări și al marii electrificări a principalelor regiuni ale țării“, Concomitent

cu elaborarea programului de electrificare s-a pornit și la munca practică de înfăptuire a lui. Krjijanovski comunica, între altele, că în Regiunea industrială centrală organizarea și socializarea centralelor electrice se desfășoară într-un mod destul de mulțumitor (în special în apropierea Moscovei). În prezent, scria el, este necesar „să legăm acțiunea acestor centrale cu electrificarea pe scară largă a agriculturii locale. Și în această privință vă pot comunica unele lucruri care prezintă interes *practic pentru un viitor apropiat*“.

Observații ale lui V.I. Lenin găsim și la pagina 45 a Buletinului, unde el a făcut sublinieri și însemnări marginale și a scris „N.B.“ în dreptul frazei „Consumul de combustibil la căile ferate va fi de $2\frac{1}{2}$ — 3 ori mai mare în cazul tracțiunii cu abur decât în cazul tracțiunii electrice“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 315.

- 334 Consiliul Muncii și Apărării, examinând în ședința sa din 1 octombrie 1920 comunicarea făcută de V.I. Lenin în legătură cu aprovizionarea cu combustibil și produse alimentare a fabricilor în curs de refacere din gubernia Ivanovo-Voznesensk care au fost trecute în grupul întreprinderilor textile prioritare, a hotărât: „a) Să aprobe acordul încheiat la 28 septembrie 1920 între Comitetul gubernial pentru aprovizionare din Ivanovo-Voznesensk și Comisariatul poporului pentru aprovizionare; b) Să se ia act de comunicarea făcută de Comisariatul poporului pentru aprovizionare că de la Nijni Novgorod au fost trimise 40 de vagoane cu produse alimentare“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 155). — 317.
- 335 Orașul Pinsk a fost evacuat de Armata Roșie la 28 septembrie 1920. — 317.
- 336 Aceste rînduri au fost scrise pe un memoriu al lui V.D. Bonci-Bruevici, directorul treburilor Consiliului Comisarilor Poporului, care s-a adresat Micului C.C.P. cu rugămintea de a se acorda un ajutor bănesc lui V.V. Vorovski. — 318.
- 337 Aceste rînduri au fost prilejuite de o comunicare a lui G.V. Cicerin, care-și exprima nemulțumirea că „Petrogradskaia Pravda“ a publicat fără aprobarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe un raport al lui L.B. Kamenev despre rezultatele călătoriei delegației sovietice la Londra. „E necesar — scria el — să luăm măsuri hotărâte. Cenzura, la noi, trebuie să fie absolut obligatorie — așa s-a hotărât, dar încălcarea acestei hotărâri rămîne mereu nesancționată“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 318.
- 338 În această scurtă scrisoare, Lenin răspunde la o notă a lui N.I. Buharin în legătură cu articolul lui V.I. Nevski „Materialismul dialectic și filozofia reacțiunii moarte“ (vezi *V.I. Lenin*.

- Opere complete, vol. 18, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 12). În nota sa, Buharin arăta că înainte A. Bogdanov se situa pe punctul de vedere al recunoașterii filozofiei, în timp ce acum el o desființează și o înlocuiește cu „tectologia“ sau „știința organizatorică universală“ (așa și-a intitulat Bogdanov o carte a sa apărută în 1913). „Acest mod de a pune problema — scria Buharin — se situează pe un *alt* plan decât cel empiriomonist. El poate fi pus în discuție, dar pentru asta trebuie să fie cel puțin înțeles. Și acest minimum îi lipsește lui Nevski“. — 319.
- 339 Pe acest document se află următoarele cuvinte scrise de un necunoscut: „Notă: informarea trimisă de tov. Skleanski n-a fost găsită“. La sfârșitul documentului e o însemnare dactilografiată: „(scris de tov. Lenin)“. — 319.
- 340 Aceste rînduri au fost scrise pe copia unei telegrame pe care E.M. Skleanski, vicepreședinte al Consiliului militar-revoluționar, și M.F. Vladimirski, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe, au trimis-o la 2 octombrie 1920 la Minsk Consiliului militar revoluționar al Frontului de vest și în care se atrăgea atenția că „Universitatea din Smolensk va putea fi ocupată numai dacă clădirile puse la dispoziție de comitetul executiv se vor dovedi insuficiente“.
- La 3 octombrie, Lenin trimite Comitetului militar-revoluționar al Frontului de vest o telegramă în care cere să nu se ocupe clădirea Universității din Smolensk pînă ce Consiliul Comisarilor Poporului sau Consiliul Muncii și Apărării nu va adopta o hotărîre în acest sens (vezi volumul de față, documentul 529). La 2 noiembrie, luînd cunoștință de telegrama lui N.A. Semașko în care se arăta că Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest nu s-a conformat dispoziției date de Consiliul Comisarilor Poporului, prin care se cerea să fie eliberată clădirea Universității din Smolensk, Lenin scrie o notă lui E.M. Skleanski, precum și o telegramă Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest prin care cere să fie adusă la îndeplinire, fără întîrziere, hotărîrea C.C.P. și să i se comunice de executare (vezi volumul de față, documentele 580 și 581). — 321.
- 341 Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin în urma primirii unui memoriu al Comitetului regional pentru aprovizionare din Terski ce-i fusese prezentat de către N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. În acest memoriu se relatează despre grelele condiții de muncă din această regiune, ca urmare a debarcării de trupe efectuate de către Vranghel în Kuban, despre mersul nesatisfăcător al predării surplusurilor de cereale, despre starea de spirit a populației. — 321.

- 342 Această dispoziție a fost scrisă în urma primirii unor telegrame din partea lui M.V. Frunze, care-l ruga pe V.I. Lenin să ia măsuri pentru a accelera deplasarea Armatei I de cavalerie pe Frontul de sud. La 28 septembrie 1920, Frunze scria: „Momentul trecerii la ofensiva generală depinde de sosirea Armatei I de cavalerie“. La 3 octombrie, M.V. Frunze îi comunică din nou, printr-o telegramă lui Lenin: „Consider că cel mai prost lucru este întârzierea cavaleriei lui Budionnii, și asupra acestui lucru atrag mereu atenția comandantului-șef“ („M.V. Frunze pe fronturile războiului civil. Culegere de documente“, Moscova, 1941, p. 346, 353). — 322.
- 343 Răspunzându-i lui V.I. Lenin, A.M. Nikolaev, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf, îi comunica date concrete în legătură cu cei trei specialiști în radio recomandați de el pentru a face parte din comisie: Rumeanțev, șeful postului de radio de la Hodinka, de lângă Moscova, Novobranov, subșef al serviciului telecomunicații al Armatei Roșii, și Buteatin, lector la o școală tehnică de electricitate.
- La punctul 2, A.M. Nikolaev a răspuns: „I-am spus precis și categoric tovarășului Botin să repete experiența de la Tiflis. I-am cerut foarte insistent să nu se lase antrenat de alte lucrări și de alte experiențe. În acest scop i-am pus numaidecît la dispoziție în mod special un post de radio de campanie de felul celui de la Tiflis. El a promis că în termen de câteva zile, cu materialul pe care-l avea la dispoziție, va repeta experiența de la Tiflis“.
- La întrebările de la punctul 3, Nikolaev a răspuns: „Botin a declarat că nu poate să formuleze în mod teoretic invenția sa, ceea ce, de altfel, se vede clar din convorbirile lui în legătură cu electrotehnica și radioul...“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 334.
- 344 Aceste rînduri au fost scrise de V.I. Lenin în urma primirii scrisorii din 5 octombrie 1920 a lui G.V. Cicerin, care-l înforma despre mersul tratativelor purtate de A.I. Rîkov cu V.B. Vanderlip în legătură cu acordarea unor concesiuni în Extremul Orient. Rîkov insistă asupra reducerii termenului de concesiunare și asupra dreptului de rîscumpărare înainte de termen. Vanderlip nu voia să accepte aceste condiții.
- Vezi și adnotarea 304. — 324.
- 345 Printr-o hotărîre adoptată la 11 octombrie 1920 de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia i se trasa drept sarcină lui Buharin să ia cuvîntul la ședința fracțiunii comuniste de la primul Congres general al Proletcultului din Rusia, care și-a desfășurat lucrările la Moscova între 5 și 12 octombrie 1920. Documentul de față este un răspuns al lui V.I. Lenin la scri-soarea lui N.I. Buharin prin care acesta făcea cunoscut că

refuză să ia cuvîntul la congres pe motiv că în unele probleme cu privire la cultura proletară s-ar putea să fie în divergență cu Lenin, de pildă, în legătură cu punctul 4 din proiectul de rezoluție „Despre cultura proletară” scris de V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 336—337). Frațiunea comunistă a propus să se adopte rezoluția organizatorică prin care organizațiile Proletcultului, la centru și în provincie, erau subordonate față de organele Comisariatului poporului pentru învățămînt. Această rezoluție, întocmită în spiritul indicațiilor directe ale lui V.I. Lenin, a fost adoptată în unanimitate de congresul Proletcultului. — 326.

346 În articolul „Despre lupta dinăuntrul Partidului socialist italian”, scris la 4 noiembrie 1920, V.I. Lenin citează din cuvîntarea rostită de Treves la Congresul reformiștilor italieni care s-a deschis la 11 octombrie 1920 la Reggio-Emilia (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 415). — 326.

347 Este vorba de valorile artistice sortate de Comisia de expertiză care a fost înființată de către Gorki în februarie 1919 la Petrograd. Vezi adnotarea 161. — 327.

348 Aceste rînduri au fost scrise pe un raport prezentat de V.M. Harlov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură, în legătură cu politica agrară și măsurile agronomice ce urmau să fie luate în vederea viitoarei organizări a regiunii Uralului. — 327.

349 Această scrisoare a fost scrisă în urma obiecției ridicate de D.Z. Manuilski împotriva hotărîrii Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S. de a-l trimite în Italia. La 14 octombrie 1920, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît să-și mențină hotărîrea sa, însă i-a explicat lui Manuilski că ea a fost dictată de starea proastă a sănătății lui. — 228.

350 Aceste rînduri au fost scrise pe raportul prezentat președintelui Consiliului militar-revoluționar al republicii de către comandantul-șef S.S. Kamenev, care propunea să se profite de armistițiul cu Polonia pentru a zdrobi în cel mai scurt timp trupele albgardiste ale lui Vranghel. La sfîrșitul punctului 2 al propunerilor practice făcute de comandantul-șef — privind folosirea la acțiuni de luptă, în sudul țării, a unei părți din forțele și mijloacele Frontului de vest, „fără a ne atinge de cele de pe Frontul de sud-vest”, V.I. Lenin a pus semnul de intercalare „ $\sqrt{x}$ ” și în partea de jos a paginii a scris „De adăugat $\sqrt{x}$ pînă la instaurarea efectivă a armistițiului”.

Dedesubtul propunerii făcute de Lenin de a aproba raportul comandantului-șef figurează o însemnare a lui N.N. Krestinski:

„De acord, *N.K.*“ și semnăturile lui I.V. Stalin și N.I. Buharin. — 328.

- 351 Această scrisoare, adresată lui E.M. Skleanski, a fost scrisă în urma rugăminții adresate de ostașul A.N. Emilianov de a fi trimis la cursurile de comandanți de cavalerie. — 329.
- 352 Aceste rînduri, adresate membrilor Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia, au fost scrise de V.I. Lenin pe procesul-verbal al unei consfături interdepartamentale care a avut loc la 14 octombrie 1920. Această consfătuire a considerat necesar ca Consiliul economic superior să se transforme într-un comisariat al poporului pentru industrie, iar pe lângă Consiliul Muncii și Apărării să se înființeze un organ extradepartamental de coordonare a planurilor economice: de producție, transport, aprovizionare, combustibil, comerț exterior, forță de muncă și repartizare a semnelor monetare. Într-un adaos la acest proces-verbal, președintele consfătuirii, I. Larin, adresându-se lui V.I. Lenin, scria: „Această hotărîre este în conformitate cu rezoluția adoptată de Congresul din aprilie al partidului... Sper că putem conta pe sprijinul dv., căci altfel n-o să putem scăpa de haos“.

La cele scrise de V.I. Lenin a fost anexat textul hotărîrii celui de-al IX-lea Congres al P.C.(b) din Rusia „Cu privire la organizarea unei legături între comisariatele economice“. În această hotărîre se spune că „Congresul însărcinează Comitetul Central să elaboreze în viitorul cel mai apropiat un sistem de legături organizatorice între Consiliul economic superior și celelalte comisariate care sînt legate direct de economie (Comisariatul poporului pentru aprovizionare, Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, Comisariatul poporului pentru agricultură) în activitatea lor de zi cu zi, cu scopul de a asigura o unitate deplină în aplicarea planului economic aprobat de congresul partidului“. Pe acest document figurează următoarele însemnări și semnături ale unor membri ai Comitetului Central care au citit cele scrise de V.I. Lenin: „Am citit. *N. Krestinski*“, „Am citit și sînt de acord cu Lenin. *L. Serebriakov*“, „Sînt de acord cu propunerile tovarășului Lenin. *F. Dzerjinski*“, „Am citit și sînt de acord cu Vl. İlici. *A. Andreev*“, precum și următoarele cuvinte scrise de secretară: „tov. Tomski a citit și a comunicat prin telefon că este întru totul de acord cu tov. Lenin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 330.

- 353 Aceste rînduri, adresate lui Skleanski, au fost scrise pe o telegramă trimisă de A.G. Șlihter, președinte al Comitetului executiv gubernial și al Consiliului militar-gubernial Tambov, care cerea să se trimită întăriri unităților Armatei Roșii care acționau împotriva unor grupuri de bandiți din gubernia Tambov.

La 19 octombrie, V.I. Lenin a trimis lui V.S. Kornev, comandantul trupelor pentru menținerea ordinii interne, o scrisoare în care-i spunea că este necesar să fie lichidată în cel mai scurt timp acțiunea contrarevoluționară din gubernia Tambov și cerea să i se comunice ce măsuri au fost luate (vezi volumul de față, documentul 557). La 23 octombrie s-a primit un raport al lui Kornev în legătură cu măsurile luate pentru lichidarea răscoalei din gubernia Tambov. — 331.

354 Crimeea a fost eliberată de Armata Roșie în noiembrie 1920. Iată cronica eliberării ei: la 7 noiembrie trupele sovietice de pe Frontul de sud au început atacul împotriva pozițiilor întărite ale lui Vranghel de la Perekop: la 11 noiembrie unități ale Armatei Roșii au intrat în Crimeea și au eliberat la 13 noiembrie Simferopolul, la 15 noiembrie Sevastopolul și Feodosia, la 16 noiembrie Kerciul, la 17 noiembrie Ialta. Așa s-a terminat lichidarea trupelor lui Vranghel. — 335.

355 În locul prefeței promise, care trebuia să cuprindă 20 de rânduri, V.I. Lenin a scris la 20 octombrie articolul „Cu privire la istoria problemei dictaturii“, care a fost publicat în 1920 în numărul 14 al revistei „Internaționala Comunistă“ (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 369—391).

O mare parte din acest articol o constituie textul luat de Lenin din broșura sa „Victoria cadetilor și sarcinile partidului muncitoresc“, scrisă în 1906 (vezi Opere complete, vol. 12, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 263—341). Din această broșură Lenin folosește capitolul V — „O mostră de mulțumire de sine cadetă“. — 336.

356 *Academia socialistă de științe sociale* a fost creată în 1918 cu participarea directă a lui V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 394—395). Prin hotărârea din 25 iunie 1918 a C.E.C. din Rusia a luat ființă Academia socialistă avînd ca scop elaborarea științifică a problemelor socialismului și comunismului, efectuarea de cercetări științifice în domeniul științelor sociale, al filozofiei și al științelor naturii în măsura în care ele au contingentă cu științele sociale și pregătirea de oameni de știință specialiști în domeniul științelor sociale, precum și răspîndirea învățaturii socialismului și comunismului științific în masele largi populare.

La sfîrșitul anului 1923, denumirea Academiei socialiste a fost schimbată, hotărîndu-se ca ea să se numească Academia comunistă. În februarie 1936, C.C. al P.C.(b) din Rusia și C.C.P. al U.R.S.S. au adoptat o hotărîre în care se spunea că „în scopul strîngerii oamenilor de știință într-un singur centru științific de stat“ se desființează Academia comunistă, urmînd

ca institutele ei și cadrele ei de bază să treacă la Academia de Științe a U.R.S.S. — 336.

- 357 *Raportul medicului* (buletin medical) cu privire la boala și moartea lui John Reed i-a fost trimis la 18 octombrie 1920 lui V.I. Lenin de M.V. Kobașki, secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, iar la 3 noiembrie 1920 a fost publicat în limba engleză în ziarul „The Call”.

Vorbind de notă, V.I. Lenin se referă la necrologul lui John Reed (publicat la 19 octombrie în ziarul „Pravda”), care avea următorul conținut: „În noaptea de 16 spre 17 octombrie a murit de febră tifoidă tovarășul John Reed, membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, reprezentant al Partidului Comunist Unit din America”. — 336.

- 358 Este vorba de avizul asupra unui memoriu primit de Consiliul Comisarilor Poporului din partea lui V.D. Batiușkov, directorul Muzeului de stat al agriculturii, membru al consiliului și președinte al Camerei agricole din Rusia, și a lui G. Frolov, membru al Camerei agricole: „Cu privire la folosirea forței mecanice (a tractoarelor) în lucrările agricole (la arat și recoltat)”.

Vezi și adaosul scris de V.I. Lenin la proiectul de decret cu privire la o administrare unică a tractoarelor („Culegeri din Lenin”, vol. XXXV, p. 164). — 337.

- 359 Cîțiva membri ai prezidiului Comitetului gubernial de partid Tula, într-o scrisoare adresată lui Lenin, au cerut să li se arate „care dintre cele două poziții este justă în actualul moment prin care trece Rusia Sovietică: poziția care pune pe primul plan construcția pașnică, sau cealaltă poziție, care consideră că pe primul plan se situează necesitatea de a depune toate eforturile pentru rezolvarea sarcinilor noastre militare” (Culegeri din Lenin, vol. XXXIV, p. 372). Autorii scrisorii își exprimau temerea că punerea pe primul plan a sarcinilor economice și culturale, așa cum urmăreau unii membri ai organizației de partid din Tula, ar slăbi efortul și disciplina în muncă la uzinele de armament din Tula. — 339.

- 360 La 23 octombrie 1920, într-o scrisoare oficială adresată lui V.I. Lenin, M.N. Pokrovski, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt, scria: „În ce privește propunerea tovarășului Gorki de a vinde în străinătate obiectele de artă de care dispune R.S.F.S.R., Comisariatul poporului pentru învățămînt nu are de făcut obiecții, însă consideră că ar fi de dorit ca la expertiză să participe și reprezentanți ai secției muzeelor din acest comisariat. Aceștia au și verificat majoritatea depozițiilor, așa că participarea lor la expertiză nu va provoca nici un fel de întîrziere.

Ei vor primi dispoziție să acționeze repede și să nu rețină nici un obiect care nu prezintă importanță pentru istoria dez-

voltării artistice a Rusiei, iar din cele ce fac parte din această categorie să rețină în primul rînd unicatele“.

La 26 octombrie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului a examinat proiectul de hotărîre cu privire la vînzarea obiectelor de anticariat în străinătate și a aprobat următoarea hotărîre: „1) Comisariatul poporului pentru comerțul exterior va organiza strîngerea obiectelor de anticariat care au fost triate de Comisia de expertiză din Petrograd și va stabili un premiu pentru vînzarea lor cît mai rapidă și mai avantajoasă în străinătate. 2) Chestiunea numărului și mărimii rațiilor ce urmează să fie distribuite membrilor Comisiei de expertiză va fi înaintată spre rezolvare Comisiei pentru aprovizionarea muncitorilor. În caz că nu se va ajunge la o înțelegere cu tov. Lejava, chestiunea va fi prezentată spre rezolvare Consiliului Comisarilor Poporului. 3) Comisariatului poporului pentru comerțul exterior i se trasează sarcina de a examina de urgență chestiunea înființării unei comisii analoge la Moscova și, în caz că ea va fi considerată utilă, s-o organizeze“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Pentru stabilirea de legături cu principalele firme de anticariat din Occident, pentru o informare asupra prețurilor precise la obiectele de anticariat și organizarea unor licitații pe piețele de anticariat din Europa, Comisia de expertiză a recomandat să fie trimiși la Paris, Londra, Florența și Roma cunoscutul anticar M.M. Savostin și pictorul I.N. Rakițki, membru al comisiei. — 340.

- 361 Această scrisoare a fost prilejuită de adresa lui A.M. Gorki către Comisia generală pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință, în care erau citate cazuri de reducere ilegală a spațiului locativ pentru oamenii de știință. Pe vremea aceea A.M. Gorki era președinte al Comisiei din Petrograd pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință. — 340.
- 362 Aceste rînduri, adresate Micului C.C.P., au fost scrise de V.I. Lenin pe o scrisoare a lui A.M. Gorki în legătură cu rațiile alimentare ale oamenilor de știință din Petrograd. Întrucît Comuna din Petrograd intenționa să rechiziționeze produsele alimentare pe care comitetele guberniale pentru aprovizionare, cu aprobarea Comisariatului poporului pentru aprovizionare, le puneau la dispoziția Comisiei din Petrograd pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii, A.M. Gorki, președintele acestei comisii, s-a adresat Consiliului Comisarilor Poporului cu rugămintea de a adopta următoarea hotărîre: „Toate produsele alimentare pe care comitetele guberniale pentru aprovizionare, cu aprobarea Comisariatului poporului pentru aprovizionare, le repartizează Comisiei din Petrograd pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor

de știință nu pot fi rechiziționate de Comuna din Petrograd și nici trecute în contul rației aprobate de Consiliul Comisariilor Poporului pentru oamenii muncii din Petrograd“. — 342.

363 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare a lui A.M. Gorki care făcea cunoscut că Editura de stat a înaintat următoarele comenzi: 1) lui Remezov, în Elveția, două cărți: *Fabre*. „Viața insectelor“; *Klein*. „Minunile globului pămîntesc“. Cîte 20 000 de exemplare. 2) lui Brodski, la Stockholm: Biografii ale unor muzicieni și pictori și un abecedar decupabil. Valoarea contractului: 1 200 000 de ruble aur. — 342.

364 Aceste rînduri, adresate lui V.M. Sverdlov, au fost scrise de V.I. Lenin în urma primirii unei telegrame cu data de 23 octombrie 1920 prin care Troțki protesta împotriva măsurii prin care Consiliul superior al transporturilor anula dispoziția dată de el Direcției generale a combustibilului de a expedia zilnic cinci trenuri (marșrutizate) cu lemne pentru aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate din zona Frontului de sud. În telegramă se spunea că Consiliul superior al transporturilor a interzis Comisariatului poporului pentru căile de comunicație „să predea lemnele altui destinatar, fie și prin rechiziționare“ și, mai departe, că Troțki a dat dispoziție să se trimită imediat pentru căile ferate de sud 10 trenuri (marșrutizate) cu lemne de foc (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). V.I. Lenin considera că aceste măsuri ale lui Troțki constituie o depășire de atribuții și o încălcare a ordinii legale. De aceea, pentru 25 octombrie a fost convocată o ședință extraordinară a Consiliului Muncii și Apărării, pe a cărei ordine de zi figura un singur punct: „Aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate din sud (în legătură cu telegrama lui Troțki)“. În hotărîrea sa, Consiliul Muncii și Apărării a arătat că nu se admite rechiziționarea de combustibil fără o dispoziție a Direcției generale a combustibilului sau fără o hotărîre specială a C.M.A. și că toate dispozițiile privind transporturile, inclusiv cele operative și de evacuare, vor trebui să fie executate numai pe baza unei hotărîri și aprobări a Consiliului superior al transporturilor.

Consiliul Muncii și Apărării a însărcinat Consiliul superior al transporturilor să examineze problema și să vadă dacă nu e nevoie de modificări sau completări la hotărîrea din 13 octombrie a Consiliului Muncii și Apărării în vederea lărgirii drepturilor în zona frontului, în funcție de operațiile militare.

În aceeași ședință, Consiliul Muncii și Apărării a elaborat măsuri concrete de aprovizionare cu combustibil a căilor ferate din sud. — 343.

365 Această dispoziție a fost prilejuită de înțelegerea secretă dintre guvernul burghez leton și agenții lui Vranghel în vederea unei acțiuni comune împotriva Rusiei Sovietice. La 26 septembrie

- 1920, la contele Palen, un cunoscut agent al lui Vranghel, care încercase să treacă granița germană, s-au găsit scrisori adresate lui Savinkov, agentul lui Vranghel la Varșovia. În aceste scrisori se făcea cunoscut că la Riga a avut loc o întrevvedere secretă între un reprezentant al lui Savinkov și reprezentanții guvernului leton și ai Înaltului comandament al armatei letone în cursul căreia s-a ajuns la o înțelegere în vederea unei acțiuni comune cu Vranghel, prin care se urmărea răsturnarea guvernului sovietic și restaurarea Rusiei unice și indivizibile, și în schimb Vranghel promitea independență Poloniei și Letoniei. În scrisorile confiscate se comunica, de asemenea, că în Letonia se procedează la recrutarea de soldați pentru armata lui Vranghel, că la Riga funcționează, aproape deschis, un birou de recrutare care primește ajutor material de la Savinkov și transportă soldați cu vapoare letone. — 344.
- 366 Comisariatul poporului pentru comerțul exterior i-a comunicat lui V.I. Lenin că la 28 și 29 septembrie a avut loc la Direcția generală a aurului o consfătuire cu reprezentanții din Ural și Siberia, în cadrul căreia au fost discutate măsuri concrete privind dezvoltarea producției de aur și de platină. — 345.
- 367 La 27 octombrie 1920, V.I. Lenin a primit pe Ratnikov, Ribakov, Romanov și Glazunov, delegați ai conferinței de partid din județul Aleksandrov (gubernia Vladimir), care l-au informat că la fabrica de armament din Troițk se comit abuzuri și că membrii de partid întâmpină greutăți când vor să aducă anumite cazuri la cunoștința centrului și să obțină o cercetare rapidă. În urma acestei convorbiri, V.I. Lenin a scris scrisoarea de față, adresată Comitetului gubernial de partid din Vladimir. — 346.
- 368 La 30 octombrie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului, pe baza unui referat întocmit de V.I. Lenin și V.P. Miliutin, a adoptat hotărârea „Cu privire la procedeul hidraulic de exploatare a turbei“. Lucrările de exploatare a zăcămintelor de turbă prin procedee hidraulice, oriunde ar fi fost ele efectuate, erau considerate ca fiind deosebit de urgente și de o extremă importanță statală. Prezidiul Consiliului economic superior a primit sarcina să organizeze pe lângă Direcția generală a exploatării zăcămintelor de turbă o Direcție pentru extracția hidraulică a turbei, al cărei șef-responsabil a fost numit R.E. Klasson. Au fost aprobate măsuri concrete pentru extinderea lucrărilor de extracție hidraulică a turbei (vezi „Istoriceskii Arhiv“ nr. 1, 1956, p. 12). — 349.
- 369 Acest document este un răspuns la telegrama nr. 001/ps, trimisă de M.V. Frunze lui V.I. Lenin, la 26 octombrie 1920, din gara Apostolovo; în el se spunea: „Chiar acum am dat ultimul ordin pentru ofensiva generală. Zilele de 30 și 31 octombrie și 1 noiembrie vor duce la rezultate decisive. Nu mă îndo-

iesc că principalele forțe ale inamicului vor fi zdrobite. El nu va reuși să se retragă dincolo de istmuri înainte ca noi să începem ofensiva. Consider că am avea o șansă de reușită cu totul infimă dacă am încerca să ocupăm numaidecît istmurile.

În noaptea de 25 spre 26 am avut, la Apostolovo, o consfătuire cu comandantii și Consiliile revoluționare ale Armatei a 6-a, a 2-a și a I. Am ajuns la un acord perfect și la o deplină înțelegere reciprocă. În special în ce privește Consiliul revoluționar al Armatei I și întreaga Armată I de cavalerie n-am nici o îndoială că-și vor îndeplini pînă la capăt datoria. Toți s-au despărțit în foarte bună dispoziție. Au fost date directivele corespunzătoare cu privire la Mahno. Astăzi la orele 20 plec la Harkov. Comandantul Frontului de sud, *Frunze* („M.V. Frunze pe fronturile războiului civil. Culegere de documente”, Moscova, 1941, p. 415). — 350.

- 370 Aceste rinduri, adresate Micului C.C.P., au fost scrise pe o scrisoare a soției lui V.V. Vorovski, care ceruse să i se dea un ajutor material pentru îngrijirea soțului ei intrat în convalescență.

La 2 noiembrie 1920, directorul treburilor Consiliului Comisarilor Poporului a înaintat Micului C.C.P. scrisoarea trimisă de Vorovskaia, împreună cu rezoluția lui V. I. Lenin și cu o scrisoare de însoțire cu următorul cuprins: „Rog Micul Consiliu să aprobe achitarea sumei de 100 000 (o sută de mii) de ruble tovarășului Vorovski pentru plata produselor alimentare, a asistenței medicale etc., care îi sînt atît de necesare acum, cînd a intrat în convalescență. Acești bani pot fi luați dintr-un fond pus la dispoziția Direcției treburilor C.C.P., care e destinat ajutorării, în asemenea cazuri, a lucrătorilor cu funcții de răspundere” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 351.

- 371 Această telegramă este un răspuns la telegrama lui I.V. Stalin din 26 octombrie 1920, în care era formulată ipoteza că guvernul menșevic al Gruziei ar putea să predea Antantei Batumul. — 351.

- 372 Acest document este un răspuns la următoarea adresă a lui P.I. Popov, director al Direcției centrale de statistică: „Pre-lucrarea datelor din 1920 cu privire la funcționarii publici din orașul Moscova poate fi efectuată în timp de patru săptămîni. Vă rog să-mi comunicați la ce întrebări ale dv. trebuie să răspundă această prelucrare”.

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o notă a lui V.I. Lenin care conține următoarea dispoziție pentru secretară: „Înregistrați conținutul și data (30/X) acestei scrisori, iar originalul trimiteți-l înapoi lui Pcpov”. Pe această scri-

soare secretara a notat și ea: „Trebuie făcută doar o copie și dată lui Lenin pentru cartea în curs de apariție“.

Pe copia dactilografiată figurează următoarea însemnare: „Originalul a fost restituit lui Popov la 30/X“. — 352.

373 V.I. Lenin se referă la hotărîrea „Cu privire la procedeul hidraulic de exploatare a turbei“, adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 30 octombrie 1920 (vezi adnotația 368). — 355.

374 Consiliul Apărării, în ședința sa din 1 august 1919, a adoptat hotărîrea de a-l însărcina pe E.M. Skleanski să întocmească proiectul unei telegrame de salut către Armata a 5-a, cu ocazia împlinirii unui an de la înființarea ei și să-l prezinte lui V.I. Lenin spre semnare. — 360.

375 Armata a 5-a a fost înființată la 11 august 1918, prin contopirea trupelor care au luptat, în regiunea Kazan, împotriva unităților contrarevoluționare ale cehoslovacilor. — 320.

376 Această telegramă a fost trimisă în urma hotărîrii adoptate la 13 august 1919 de Biroul Politic și Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.U.S. — 362.

377 Acest mesaj a fost scris în urma unei hotărîri a Consiliului Apărării, care la 10 octombrie 1919 îi trasa lui L.B. Krasin sarcina de a elabora textul unei telegrame de mulțumire din partea Consiliului Apărării către muncitorii care terminaseră înainte de termen refacerea podului de pe Belaia și să dea apoi această telegramă spre semnare lui Lenin. În afară de această telegramă a mai fost scrisă încă una, semnată apoi de Lenin și de Krasin, care era adresată lui Slovațki, șeful și comisarul politic al districtului Ufa. În telegramă se spunea: „Transmiteți tuturor muncitorilor și funcționarilor din gara Ufa și de la șantierul podului de pe Belaia felicitări pentru terminarea cu succes a acestei lucrări atât de grele și de importante pentru Republica sovietică“ („Proletarskaia Revoluția“ nr. 1, 1940, p. 153). — 362.

378 Pe cât se pare, această telegramă a fost întocmită de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Documentul poartă viza lui A.D. Țiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. — 363.

379 Este vorba de poziția adoptată de Comitetul revoluționar din Siberia și de Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a la tratativele purtate, la 19 ianuarie 1920, cu delegația așa-zisului „centru politic“, care a fost înființat în ziua de 12 noiembrie 1919 la Irkutsk, la Conferința generală a zemstvelor și orașelor din Siberia; el era alcătuit din reprezentanți ai eserilor și menșevicilor, ai administrației locale și ai cooperatorilor. După ce, la 5 ianuarie, Irkutskul a trecut în mâinile muncitorilor, soldaților și țăranilor răsculați, „centrul politic“ a declarat că el a preluat puterea în acest oraș. Dar adevărata autori-

tate la Irkutsk erau statul-major al drujinelor muncitorești-fărănești și Comitetul militar-revoluționar, care acționau sub conducerea Comitetului de partid din Irkutsk. Problema lichidării „centrului politic“ n-a fost pusă chiar de la început, întrucît el se bucura de o oarecare încredere în rîndurile unei părți din populație și beneficia de sprijinul forțelor intervenționiste, destul de numeroase, care se aflau în gubernia Irkutsk și în Transbaikalia. „Centrul politic“ și-a fixat drept obiectiv crearea unui stat burghez „democratic“ în Siberia răsăriteană. Delegația lui la tratativele cu Comitetul revoluționar din Siberia a propus să fie oprită înaintarea Armatei a 5-a spre răsărit, iar în Siberia răsăriteană să se creeze un stat-tampon, dar Comitetul revoluționar din Siberia a insistat să fie acceptate condițiile sale: Armata Roșie să înainteze pînă la Baikal, iar statul-tampon să fie organizat în Transbaikalia. La sfîrșitul tratativelor, I.N. Smirnov a declarat: „Vom comunica la Moscova punctul nostru de vedere“.

Între timp, raportul de forțe la Irkutsk s-a schimbat în mod radical, și nu în favoarea „centrului politic“. La 21 ianuarie întreaga putere a trecut în mîinile comitetului revoluționar. — 365.

380 Este vorba de eșaloane ale corpului de armată cehoslovac folosit în anii 1918—1919 de imperialiștii Antantei și de albaștriștii ruși ca forță antisovietică de șoc, care acum se retrăgeau sub lovitura Armatei Roșii. La 19 ianuarie 1920, comandamentul trupelor cehoslovace a declarat că încetează acțiunile militare și este gata să înceapă tratative în vederea încheierii unui armistițiu cu comandamentul trupelor sovietice. Parlamentarii sovietici au plecat la gara Taișet pentru a înmîna condițiile armistițiului, dar comandamentul contrarevoluționar cehoslovac s-a eschivat de la tratative. Armistițiul a fost semnat abia la 7 februarie. Comandamentul corpului de armată cehoslovac și-a luat obligația să urgenteze deplasarea trupelor sale spre răsărit; la rîndul său, comandamentul sovietic și-a luat obligația să sprijine transportul eșaloanelor corpului cehoslovac. — 365.

381 V.I. Lenin se referă la decretul adoptat la 22 aprilie 1920 de Consiliul Comisarilor Poporului cu scopul de a stabili care este numărul populației R.S.F.S.R., efectivul ei muncitoresc și potențialul forțelor economice ale țării. Acest recensămînt urma să consemneze pentru fiecare persoană: „situația familială, sexul, vîrsta, știința de carte, situația militară, capacitatea de muncă, ocupația principală și cea secundară, deprinderile profesionale și situația socială. Scopul recensămîntului agricol era să stabilească atît pentru fiecare gospodărie individuală, cît și pentru fiecare întreprindere agricolă colectivă: a) numărul de lucrători și de consumatori pentru fiecare gospodărie; b) suprafața totală destinată însămînțărilor și cea rezervată grădinilor de zarzavat, precum și suprafețele cultivate cu

cereale, ierburi, legume, plante tehnice; c) numărul vitelor, după fel și vîrstă, al păsărilor și stupilor; d) inventarul agricol. La fiecare întreprindere sau stabiliment industrial se înregistrează: felul întreprinderii sau stabilimentului, denumirea principalelor produse, perioada obișnuită de funcționare; clădirile de care dispun; numărul, felul și capacitatea motoarelor, numărul muncitorilor și muncitoarelor“ („Izvestiia C.E.C. din Rusia“ din 1 mai 1920).

La 21 mai, Lenin a semnat „Decretul cu privire la luarea obligatorie în evidență a statisticienilor din R.S.F.S.R.“. — 371.

382 Dînd urmare indicațiilor lui V.I. Lenin, comitetul de partid și comitetul executiv al guberniei Saratov au luat măsuri urgente: a fost înființat un comitet revoluționar la Novouzensk; au fost detașate 20 de persoane, dintre activiștii de partid și de stat cu funcții de răspundere, în frunte cu un membru al prezidiului comitetului gubernial; Ceka a primit directivele necesare și un număr suplimentar de lucrători. Ca urmare a adoptării acestor măsuri excepționale, aventura lui Sapojkov a fost lichidată în decurs de cîteva zile. — 381.

383 În ședința din 19 august 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia s-a discutat situația de pe Frontul polonez și de pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel. Într-unul din punctele hotărîrii adoptate se spunea: „tov. Troțki este însărcinat să se pună de acord cu tov. Krestinski și să trimită o serie de telegrame în care să indice directivele trasate de Biroul Politic cu privire la situația militară“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). În aceeași zi au fost trimise, sub semnătura tuturor membrilor Biroului Politic, telegrame Comitetului Central al Partidului Comunist din Ucraina, Biroului din Caucaz al Comitetului Central și Biroului din Siberia al Comitetului Central.

În conformitate cu această directivă a lui V.I. Lenin și a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, P.C.(b) din Ucraina a trimis pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel peste două mii de comuniști; un număr tot atît de mare de membri ai săi a trimis pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel și Comsomolul din Ucraina. În spatele frontului inamicului și-au desfășurat activitatea organizațiile ilegale ale partidului, conduse de secția din străinătate a Comitetului Central al P.C.(b) din Ucraina, care a fost înființată în mai 1920.

În completarea trupelor de pe Frontul din sud, un rol important au avut comitetele celor nevoiași din Ucraina, care au trimis pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel mii de voluntari și mari cantități de alimente, îmbrăcăminte și arme. — 381.

- 384 Această telegramă, adresată comitetelor executive guberniale din regiunea Volgăi, a fost trimisă în urma unei hotărâri adoptate la 25 august 1920 de Consiliul Muncii și Apărării, în care se spunea: „Se consideră necesară trimiterea unei telegrame, semnată de tov. Lenin, principalelor comitete executive ale localităților unde se efectuează importante lucrări de reparații, cu indicația de a lua toate măsurile menite să sprijine activitatea Direcției generale a transporturilor maritime și fluviale“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 384.
- 385 Asemenea apeluri, prin care cerea să se colecteze și să se trimită alimente cu prilejul aniversării Revoluției din Octombrie, au fost adresate de V.I. Lenin și comisarilor poporului pentru aprovizionare din Ucraina și Azerbaidjan, precum și organizațiilor din Caucazul de nord. — 388.
- 386 La 13 octombrie 1920, Consiliul Muncii și Apărării, ascultând comunicarea lui V.M. Sverdlov cu privire la accelerarea descărcării pe front a vagoanelor cu transporturi militare, a hotărât: „Consiliul militar-revoluționar al republicii e însărcinat: a) Să ia măsuri energice pentru descărcarea vagoanelor de pe căile ferate din zona fronturilor. Să trimită o telegramă în acest sens semnată de tov. Lenin. b) Să ia măsuri pentru ca toate transporturile militare din zona fronturilor să fie efectuate potrivit normelor stabilite. Iar în cazul când, datorită situației militare, se va dovedi necesar ca ele să fie mărite, această problemă va trebui să fie pusă de acord cu organele respective ale căilor ferate“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 389.
- 387 Această telegramă, adresată consiliilor militare-revoluționare ale Fronturilor de vest, de sud-vest, de sud și caucazian, a fost scrisă în urma hotărârii adoptate la 13 septembrie 1920 de Consiliul Muncii și Apărării (vezi adnotarea 386). — 390.
-

I N D I C E D E N U M E *

A

A.M. — *vezi* Gorki, A.M.

Abramovici, A.E. (n. 1888) — membru de partid din 1908. După Revoluția din Octombrie a servit în Armata Roșie, apoi a lucrat în cadrul Cominternului (*vezi* și vol. 49, p. 588)** — 120.

Adoratski, V.V. (1878—1945) — membru de partid din 1904. În 1918 a lucrat în Comisariatul poporului pentru învățămînt, iar după aceea la Universitatea din Kazan. Începînd din 1920 a fost subdirector al Direcției centrale a arhivelor (*vezi* și vol. 44, p. 622). — 192—193, 194.

Akselrod, L.I. (Ortodoks) (1868—1946) — autoare de lucrări de filozofie; social-democrată, menșevică. Începînd din 1918 s-a îndepărtat de activitatea politică propriu-zisă și s-a ocupat cu munca pedagogică într-o serie de instituții de învățămînt superior (*vezi* și vol. 4, p. 499). — 246, 314, 315.

Aleșin, S.S. (1886—1963) — sculptor sovietic. A participat la înfăptuirea planului leninist de „propagandă prin monumente“. Proiectul monumentului lui Karl Marx, prezentat de el, a fost aprobat de Micul C.C.P. la 23 februarie 1920. — 200.

Alexandru al II-lea (Romanov****) (1818—1881) — împărat al Rusiei (1855—1881). — 240.

Alferov, K.A. (n. 1883) — membru de partid din 1918, inginer de drumuri. În 1905 a intrat în rîndurile P.M.S.D.R., în 1911 a

---

* Avînd în vedere marea număr de nume menționate în volumul de față, la persoanele pentru care în indicele din volumele precedente s-au prezentat informații amănunțite, aici, de regulă, sînt prezentate doar date în legătură cu anii 1917—1918. Referitor la persoanele care sînt menționate pentru prima oară, în acest volum sînt prezentate informații mai amănunțite. Despre unele persoane nu s-au putut afla nici un fel de date.

** Aici și mai încolo au fost puse în paranteze trimiterile la volumele precedente ale prezentei ediții, în ale căror indice de nume se pot găsi date mai amănunțite despre persoana respectivă.

*** În paranteză, cu litere cursive, sînt scrise adevăratele nume de familie.

devenit menșevic. În toamna anului 1918 a fost numit subcomisar al Direcției șoselelor, apoi a lucrat în Comitetul principal pentru construcțiile de stat (1919—1921); în 1922—1924 a fost vicepreședinte al Consiliului economic gubernial din Gomel. În anii următori a lucrat în cadrul Inspecției muncitorești-tărănești din R.S.F.S.R. și în Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. — 162, 201, 228.

Alliluev, P.S. (1894—1938) — membru de partid din 1917, participant la războiul civil, comisar militar al Direcției unităților de tancuri ale Armatei Roșii muncitorești-tărănești, inginer de divizion. În 1920 a fost comandant al unor unități de transmisiuni. — 182.

Alliluev, S.I. (1866—1945) — membru de partid din 1896. În anii 1912—1917 locuința lui a servit drept loc de întâlnire conspirativă pentru bolșevici. În iulie 1917 l-a ascuns la el, câteva zile, pe V.I. Lenin, care era urmărit de guvernul provizoriu burghez. În anii războiului civil a desfășurat muncă ilegală de partid în Ucraina și în Crimeea. În 1921 a făcut parte din Comitetul revoluționar de la Ialta, apoi a deținut funcții de conducere pe linie economică la Moscova, Leningrad și în Ucraina. A scris cartea „Drumul parcurs” (1946). — 140—141.

Allilueva, N.S. (1901—1932) — membră de partid din 1918. Începând din 1919 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului. În perioada războiului civil s-a aflat pe Frontul de la Tărițin. Ulterior a lucrat în redacția revistei „Revoluția și Cultura”; apoi a urmat cursurile Academiei industriale. — 247.

Anderson, V.M. (n. 1880) — membru de partid din 1918. În anii 1918—1923 a fost comisar și apoi subdirector al Bibliotecii publice din Petrograd (azi Biblioteca publică de stat „M.F. Salțikov-Șcedrin”). În 1924 a lucrat în aparatul Cominternului, iar din 1925 în diplomație. Începând din 1928 a lucrat din nou în domeniul bibliotecilor. — 198.

Andreeva, M.F. (1868—1953) — membră de partid din 1904; renumită actriță rusă, militantă pe tărîm obștesc, soția și colaboratoarea lui A.M. Gorki.

După Revoluția din Octombrie a participat activ la viața socială; a îndeplinit funcția de comisar al teatrelor și spectacolelor din Petrograd, a lucrat în sistemul comerțului exterior în Rusia și în străinătate. A luat parte la organizarea cinematografului sovietic (vezi și vol. 48, p. 439). — 53, 202, 299.

Arjanov, M.M. (1873—1941) — feroviar, inginer; nemembru de partid. Începând din 1918 a deținut posturi de răspundere în sistemul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. A participat activ la războiul civil, a fost șef al Direcției centrale a comunicațiilor militare a Consiliului militar-revoluționar al republicii. A fost membru al Consiliului superior al transporturilor. Începând din 1922 a deținut funcția de șef al aprovizionării Armatei

Roșii muncitorești-tărănești, iar din 1924 pe aceea de inspector al unităților militare de la căile ferate. La sfârșitul anului 1924 a ocupat din nou funcții de răspundere în Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. Printr-o hotărâre a C.E.C. al U.R.S.S. i s-a atribuit titlul de Erou al Muncii Socialiste. — 143, 336.

Armand, A.A. (1903—1944) — fiul Inesei F. Armand, inginer mecanic, a lucrat la fabrica de automobile din orașul Gorki, iar din 1935 la Moscova. În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei (1941—1945) a plecat pe front ca voluntar. În 1944, când era pe front, a devenit membru de partid. — 284, 286, 290.

Armand, I.F. (1875—1920) — membră de partid din 1904. După Revoluția din Octombrie a fost membră a Comitetului gubernial de partid și a Comitetului executiv gubernial Moscova și a deținut funcția de președinte al Consiliului economic gubernial Moscova. Începând din 1918 a fost șefă a Secției femei de pe lângă C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 48, p. 439—440). — 284, 286, 290.

Avanesov, V.A. (1884—1930) — membru de partid din 1903. În anii 1917—1919 a fost secretar și membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia; în 1919 și la începutul lui 1920 a făcut parte din colegiul Controlului de stat (vezi și vol. 37, p. 673). — 59—60, 307.

Avilov, N.P. (Glebov, N.) (1887—1942) — membru de partid din 1904. În mai 1918 a fost comisar al flotei din Marea Neagră, iar după aceea, membru al prezidiului și secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, comisar al poporului pentru problemele muncii al Ucrainei; începând din 1922 a lucrat pe linie de partid la Petrograd (vezi și vol. 35, p. 529—530). — 21.

Avksentievski, K.A. (1890—1941) — membru de partid din 1917. A luat parte la Revoluția din Octombrie și la războiul civil. În 1918 a fost comisar militar al guberniei Vologda, iar apoi al circumscripției Iaroslav. În 1919 a comandat Armata a 4-a din grupul de sud al Frontului de est și a fost membru al Consiliului militar-revoluționar. În 1920 s-a aflat în fruntea Armatei a 6-a a Frontului de sud, a deținut funcția de ajutor de comandant al Frontului de sud, a fost ajutor de comandant al trupelor de pe Frontul Turkestanului. În 1921 a fost adjunct al comandantului forțelor armate din Ucraina. — 158, 380—381.

Avrov, D.N. (1890—1922) — membru de partid din 1918, participant activ la războiul civil. În 1919 a deținut funcția de comandant al zonei fortificate a Petrogradului, iar apoi pe aceea de șef al apărării interioare a acestui oraș. În anii 1920—1921 a fost comandant al trupelor din circumscripția militară Petrograd. A participat la lichidarea rebeliunii antisovietice de la Kronstadt din 1921. — 81—82.

Azancevskaia, A.V. (n. 1885) — de profesiune pianistă. — 303.

Azancevskaia, E.N. (n. 1850)—literată. — 303.

B

Babkin, I.P. (1885—1940) — membru de partid din 1902. În 1917 a participat activ la instaurarea Puterii sovietice în regiunea Donului; a fost membru al comitetului revoluționar și a făcut parte din Sovietul de deputați din Rostov-Nahicevan. Începând din 1920 a deținut diferite funcții pe linie de stat și în economie, a fost membru al comisiei Consiliului Muncii și Apărării pentru transportul țiteiului din Astrahan, lucrător al Uniunii cooperativelelor de consum, membru al prezidiului C.E.S. al R.S.F.S.R., președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Karelia, vicepreședinte al Societății pentru exportul lemnului. — 176, 376.

Badaev, A.E. (1883—1951) — membru de partid din 1904; a activat la Petersburg. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Comisiei pentru aprovizionare din Petrograd, comisar pentru aprovizionare al Petrogradului și al Regiunii de nord și a deținut diferite alte funcții de răspundere pe linie de partid și de stat și în domeniul economic (vezi și vol. 31, p. 595). — 66, 180—181, 216, 242, 244.

Baldwin, James Mark (n. 1861) — psiholog și filozof american, redactor al unor reviste științifice. Sub îngrijirea lui a fost editat marele dicționar enciclopedic de filozofie și psihologie „Dictionary of Philosophy and Psychology”. — 297.

Baran, M.L. (1880—1937) — membră de partid din 1917. A luat parte la înființarea Partidului Comunist din Galiția răsăriteană. A participat la războiul civil. A deținut funcția de vicepreședinte al Comitetului revoluționar din Galiția. A fost membră a Biroului Politic al C.C. al P.C. din Galiția (1920). A participat la conferința de pace polono-sovietică (1922). După terminarea războiului civil a deținut funcții de răspundere pe linie de partid și de stat. — 276—277. ↓

Basin. — 213.

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democrației austriece și a Internaționalei a II-a (vezi și vol. 45, p. 654). — 249.

Belenki, A.I. (1883—1941) — membru de partid din 1902. După Revoluția din Octombrie a lucrat în organele Cekăi; din 1919 pînă în 1924 a fost șeful serviciului de pază personală a lui V.I. Lenin (vezi și vol. 41, p. 562). — 97, 228, 229, 231, 234, 330.

Beloborodov, A.G. (1891—1938) — membru de partid din 1907. După revoluția din februarie 1917 a fost membru al Comitetului regional de partid din Ural. În 1919 a fost imputernicit al Consiliului Muncii și Apărării pe Frontul de sud și membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 9-a. În 1920 a fost vicepreședinte al Consiliului revoluționar al Armatei muncii din Caucaz. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales în Comitetul Central al P.C.(b) din Rusia. — 277, 296, 306.

Beneš, Frantisek (n. 1882) — de profesiune zețar. Din august 1916 s-a aflat în Rusia. În mai 1917 a devenit membru al P.M.S.D.R.(b), iar mai târziu, membru al secției cehoslovace de pe lângă C.C. al P.C.(b) din Rusia. A făcut parte din Comitetul Central al acestei secții. Începînd din 1918 a fost funcționar al secției cehoslovace a Comisariatului poporului pentru naționalități. În februarie 1920 a plecat în Cehoslovacia, unde a aderat la aripa de dreapta a partidului social-democrat; a lucrat la ziarul „Duch Času“, care apărea la Morawska-Ostrava și care reflecta concepțiile social-democraților de dreapta. — 314.

Berkalov, E.A. (1878—1952) — profesor, doctor în științe tehnice, membru activ al Academiei de artilerie, general-locotenent de geniu. S-a încadrat în Armata Roșie încă de la începutul organizării ei; a participat activ la perfecționarea artileriei. — 2.

Blakitni (Ellanski), V.M. (1894—1925) — scriitor sovietic și om de stat ucrainean. A fost unul dintre liderii partidului socialistilor-revoluționari ucraineni de stînga (borotbiști) și redactor al ziarului „Borotba“, organul central al acestui partid. La începutul anului 1920 a intrat în Partidul Comunist (bolșevic) din Ucraina. A făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 12-a. A fost membru al C.C. al P.C.(b) din Ucraina, al C.E.C. din Rusia, în toate legislaturile, și al C.E.C. al U.R.S.S. — 177.

Bliznicenko, A.E. (1888—1957) — membru de partid din 1912. După revoluția din februarie 1917 a fost comisar al căii ferate Doneț-Nord, membru al Sovietului de deputați ai muncitorilor și țăranilor din Harkov. A participat la Revoluția din Octombrie și la războiul civil. Începînd din 1918 a fost comisar al districtului de sud al căilor de comunicație, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație al Ucrainei. A elaborat proiectul de construcție a unor mari tunuri blindate. Din 1921 pînă în 1924 a fost reprezentant al misiunii feroviare sovietice în Germania, iar apoi în Canada. Din 1924 pînă în 1928 a studiat la Universitatea din Columbia (S.U.A.). Cu începere din 1928 a lucrat în domeniul economic. La Congresul al XVI-lea al P.C.(b) al Uniunii Sovietice a fost ales în Comisia Centrală de Control. — 188.

Bobrovskaia (Telikson), T.S. (1876—1960) — membră de partid din 1898. În 1919 a condus secția militară de pe lângă Comitetul din Moscova al P.C.(b) din Rusia; începînd din mai 1920 a deținut funcții de răspundere la Comitetul Central al partidului (vezi și vol. 46, p. 542). — 35.

Bogdanov, A. (Malinovski, A.A.) (1873—1928) — social-democrat, filozof. În domeniul filozofiei a încercat să creeze un sistem propriu — „empiriomonismul“, pe care V.I. Lenin l-a criticat cu vehemență în lucrarea sa „Materialism și empiriocriticism“. După Revoluția din Octombrie a fost unul dintre organizatorii și conducătorii Proletcultului (vezi și vol. 15, p. 531). — 319.

Bogdatian, M.S. — în 1919 a fost membru al Consiliului apărării muncitorești-tărănești al Ucrainei și președinte al Comisiei centrale de repartiție și evidență a armatei (vezi și vol. 42, p. 534). — 28.

Bokii, G.I. (1879—1940) — membru de partid din 1900. În octombrie 1917 a făcut parte din Comitetul de partid din Petrograd; după Revoluția din Octombrie a fost secretar al acestui comitet. În anii 1919—1920 a fost membru al Comisiei pentru treburile Turkestanului și șef al secției speciale a Frontului din Turkestan. Din 1921 a fost membru al Cekăi din Rusia și, apoi, al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne. A fost ales membru supleant și membru al C.E.C. din R.S.F.S.R. și U.R.S.S. — 122.

Bonci-Bruevici, M.A. (1888—1940) — inginer sovietic, specialist de seamă în domeniul radiotehnicii. În anii 1916—1919 s-a ocupat cu studiul lămpilor electronice. Începând din 1918 a condus laboratorul de radio din Nijni Novgorod (vezi și vol. 45, p. 655). — 142.

Bonci-Bruevici, M.D. (1870—1956) — unul dintre primii mari specialiști militari din vechea armată care au trecut de partea Puterii sovietice. A fost șef al statului-major al comandantului suprem, conducător militar al Consiliului militar superior, șef al statului-major de campanie al Consiliului militar-revoluționar al republicii (vezi și vol. 45, p. 655). — 177.

Bonci-Bruevici, V.D. (1873—1955) — membru de partid din 1895. În anii 1917—1920 a fost director al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului (vezi și vol. 7, p. 535—536, și vol. 45, p. 655—656). — 325, 328.

Botin, S.I. — inginer electrician, s-a ocupat cu problema provocării de explozii la distanță cu ajutorul undelor electromagnetice. Experimentele efectuate n-au dat rezultate. — 228-230, 293, 323, 329, 352.

Bricikina, S.B. (n. 1883) — membră de partid din 1903. În timpul Revoluției din Octombrie 1917 a fost secretară a Comitetului militar-revoluționar din Moscova. Cu începere din mai 1919 a lucrat ca șefă de birou, apoi ca secretară la Consiliul Comisarilor Poporului, ca secretară pentru procesele-verbale aleședintelor Biroului Politic al Comitetului Central și ale plenarelor Comitetului Central. Din 1921 pînă în 1935 a lucrat în cadrul Cominternului, apoi a fost subșefă a secretariatului C.E.C. din Rusia. Din 1948 pînă în 1949 a deținut funcția de colaborator științific al Institutului Marx-Engels-Lenin de pe lângă C.C. al P.C.(b) din Rusia. — 117, 134.

Briuhanov, N.P. (1878—1942) — membru de partid din 1902. După Revoluția din Octombrie a deținut funcția de adjunct al

comisarului poporului, iar din 1921 pe aceea de comisar al poporului pentru aprovizionare (vezi și vol. 38, p. 497). — 88—89, 146—147, 269, 273, 317, 321—322, 341—342.

Brodski — unul dintre lucrătorii secției din Petrograd a editurii „Literatura universală“. În anul 1920 se afla la Stockholm ca reprezentant al Editurii de stat. — 342.

Broido, G.I. (1885—1956) — membru de partid din 1918; pînă atunci — menșevic. În 1919 a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei 1 a Frontului de est, apoi a condus secția relații externe a Comisiei pentru treburile Turkestanului. În 1920 a fost trimis de această comisie în Hiva, cu împuterniciri speciale. În anii 1921—1923 a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele naționalităților. A participat la organizarea Universității comuniste a oamenilor muncii din Orient, al cărei rector a fost pînă în 1926. În 1933 a fost ales prim-secretar al C.C. al P.C.(b) din Tadjikistan. În anii 1934—1941 a fost adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R., director al Editurii partidului și a deținut și alte posturi de răspundere. A fost membru al C.E.C. al U.R.S.S. — 185.

Bronski, M.G. (1882—1941) — membru al S.D.R.P. și L. din 1902, apoi membru al partidului bolșevic. După Revoluția din Octombrie a deținut postul de adjunct al comisarului poporului pentru comerț și industrie. Începînd din 1920 a fost reprezentant plenipotențiar și comercial în Austria (vezi și vol. 41, p. 563). — 120.

Brunovski. — 169.

Brusilov, A.A. (1853—1926) — general în vechea armată rusă. În 1919 a trecut în serviciul Armatei Roșii. În 1920 a fost numit președinte al Consiliului special de pe lângă comandantul suprem al forțelor armate ale republicii. După aceea a îndeplinit funcția de inspector al cavaleriei (vezi și vol. 43, p. 496). — 302.

Budassi, A.V. (m. 1941) — inginer-șef la căile de comunicație; în ianuarie 1920 a fost numit inginer-șef al șantierului de construcție a căii ferate Aleksandrov-Gai — Emba și de lărgire a ecartamentului liniei Krasnii Kut — Aleksandrov-Gai. În ultimii ani ai vieții sale a făcut parte din conducerea hidrocentralei de pe Volga. — 153, 158, 201.

Budionni, S.M. (n. 1883) — membru de partid din 1919. În anii 1919—1921 a comandat o divizie de cavalerie, un corp de cavalerie, apoi Armata 1 de cavalerie, care a avut un rol important în zdrobirea trupelor albgardiste ale lui Denikin, ale panilor polonezi și ale lui Vranghel (vezi și vol. 43, p. 496). — 56, 147, 271, 282, 319.

Buharin, N.I. (1888—1938) — membru de partid din 1906. După Revoluția din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda“, membru al Biroului Politic al Comitetului Central,

membru al Comitetului Executiv al Cominternului (vezi și vol. 41, p. 564). — 48, 222, 246, 274, 297, 319, 326.

Bullitt, William Christian (n. 1891) — ziarist și diplomat reacționar american, unul dintre promotorii activi ai politicii antisovietice. În 1919 a fost trimis de Wilson și Lloyd George în Rusia Sovietică cu o misiune specială (vezi și vol. 39, p. 560—561). — 234.

Bumajni, E.O. (n. 1894) — membru de partid din 1917. După Revoluția din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii (vezi și vol. 42, p. 536). — 143.

C

Churchill, Winston (1874—1965) — om politic englez; conservator. În anii 1918—1921, ca ministru de război, a fost unul dintre inspiratorii intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice (vezi și vol. 41, p. 566). — 291.

Cicerin, G.V. (1872—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1905; în 1918 a intrat în P.C.(b) din Rusia. Din 1918 până în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe (vezi și vol. 37, p. 676—677). — 27, 29, 43, 73, 86, 115, 119—120, 167, 189, 205, 206—207, 209, 221, 222, 234, 241—242, 257, 264—265, 278, 283, 291, 292, 305, 312, 344, 391.

Ciubar, V.I. (1891—1941) — membru de partid din 1907. Din 1918 până în 1923 a fost președinte al consiliului de conducere al uzinelor de construcții de mașini „Gomza“, șef al Direcției generale a metalurgiei din Consiliul economic superior și director general al industriei carbonifere din Donbass (vezi și vol. 43, p. 497—498). — 306—307.

Ciușkaev, S.E. (1876—1946) — a intrat în mișcarea revoluționară în 1896; membru de partid din 1903. După Revoluția din Octombrie a deținut diferite funcții în aparatul de partid și de stat; din 1918 până în 1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, apoi adjunct al comisarului poporului pentru finanțe, membru al prezidiului Comisiei Centrale de Control, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească a U.R.S.S. (1923—1927). Membru al C.E.C. al U.R.S.S. și președinte al Comitetului executiv regional din Extremul Orient (1927—1929); președinte al comisiei bugetare a C.E.C. al U.R.S.S. (1929). Din 1927 — membru suplent al C.C. al P.C.(b) din Rusia. — 168, 327.

Curzon, George Nathaniel (1859—1925) — om politic și diplomat englez; conservator. Ca ministru de externe a fost unul dintre principalii organizatori ai intervenției armate străine împotriva Rusiei Sovietice. În iulie 1920, în timpul războiului polono-sovie-

tic, a adresat guvernului sovietic o notă prin care cerea oprirea ofensivei Armatei Roșii pe o linie stabilită de Consiliul suprem al Antantei în decembrie 1919 ca graniță de răsărit a Poloniei și carea rămasă cunoscută sub numele de „linia Curzon“ (vezi și vol. 41, p. 567). — 234, 258—259, 260, 264, 283.

D

Dal, V.I. (1801—1872) — savant dialectolog, etnograf, lexicograf, scriitor; din 1838 membru corespondent al Academiei de științe din Petersburg, iar din 1863 membru de onoare. A întocmit „Dicționarul explicativ al limbii velicoruse vii“. — 121, 132—133, 210.

Dan (Gurvici) F.I. (1871—1947) — unul dintre liderii menșevicilor; de profesiune medic. După revoluția din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Șovietului din Petrograd și al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluția din Octombrie a luat poziție împotriva Puterii sovietice. În 1920 a fost ales deputat în Șovietul din Moscova. La începutul anului 1922 a fost expulzat din țară ca dușman al Statului sovietic (vezi și vol. 22, p. 570). — 164.

Danișevski, K.H. (1884—1941) — membru de partid din 1900. După Revoluția din Octombrie a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii și al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, președinte al Tribunalului militar-revoluționar al republicii. În 1920 a fost președinte al delegației sovietice la conferința de pace de la Minsk, unde s-au purtat tratative pentru încetarea războiului și instaurarea unor relații prietenești între R.S.F.S.R., R.S.S.U și Polonia. La Congresul al VIII-lea al P.C.(b) a fost ales membru supleant al Comitetului Central (vezi și vol. 20, p. 543—544, precum și vol. 44, p. 628). — 278, 283, 285.

Daszynski, Ignatz (1866—1936) — om politic polonez. În anii 1892—1919 s-a aflat în conducerea Partidului social-democrat din Galiția, iar după aceea a fost unul din liderii P.P.S. unificat (de dreapta). În 1920 a făcut parte din guvernul burghezo-moșieresc polonez, ca vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. A sprijinit lovitura de stat și regimul fascist al lui Piłsudski în Polonia. — 283.

De Leon, Daniel (1852—1914) — militant al mișcării muncitorești din S.U.A. în ultimul deceniu al secolului trecut; lider și ideolog al Partidului muncitoresc socialist, publicist (vezi și vol. 41, p. 568). — 297.

Denikin, A.I. (1872—1947) — general al armatei țariste; în perioada intervenției militare străine și a războiului civil (1918—1920) a deținut funcția de comandant-șef al forțelor armate alb-gardiste din sudul Rusiei. După ce acestea au fost zdrobite de trupele sovietice (martie 1920), a emigrat. — 22, 33, 51, 65, 72, 105, 151, 171.

Dmitri Ilici — vezi *Ulianov*, D.I.

Dzerjinski, F.E. (1877—1926) — membru de partid din 1895. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Comisiei extraordinare din Rusia pentru lupta împotriva speculei, sabotajului și contrarevoluției (Čeka). A fost membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 35, p. 534). — 47, 67, 92—93, 134, 141—142, 172, 185, 197, 202, 270, 275, 288, 290, 296, 338, 346.

E

Eisler, Rudolf (1873—1926) — filozof german, discipol al lui Kant și Wundt. Este cunoscut mai ales prin dicționarele sale „Wörterbuch der philosophischen Begriffe und Ausdrücke“, „Handwörterbuch der Philosophie“, „Philosophenlexikon“. — 297.

Eismont, N.B. (n. 1891) — membru de partid din 1917. A participat la războiul civil. Din 1920 a lucrat în domeniul economic: a fost membru al prezidiului C.E.S., vicepreședinte al C.E.S. al R.S.F.S.R. În 1926 a fost numit comisar al poporului pentru comerț al R.S.F.S.R., iar în 1930 — comisar al poporului pentru aprovizionare al U.R.S.S. — 356.

Eliava, Ș. Z. (1888—1937) — membru de partid din 1904. În aprilie 1918 a fost numit președinte al Comitetului executiv unificat al guberniei Vologda; din noiembrie 1918 a lucrat la Moscova ca membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerț și industrie. În 1919 a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est și din acela al Frontului din Turkestan; a fost președinte al Comisiei speciale pentru treburile Turkestanului (vezi și vol. 50, p. 534). — 97, 104—105, 185, 219.

Emelianov, A.N. (n. 1899) — membru de partid din 1917; a servit în Armata Roșie. După demobilizare, din 1925 a lucrat ca strungar. A luat parte la Marele Război pentru Apărarea Patriei (1941—1945). — 329.

Emelianov, N.A. (1871—1958) — muncitor, membru de partid din 1904. A participat activ la revoluția din 1905—1907 și la revoluția din februarie 1917. În iulie-august 1917, potrivit indicațiilor date de partid, l-a ascuns, la Razliv, pe V.I. Lenin, care era urmărit de agenții guvernului provizoriu. După Revoluția din Octombrie a deținut funcții de răspundere. În 1918 a fost comisar militar, iar în 1919 președinte al Comitetului executiv al Sovietelor din Sestroretsk. — 329.

Emșanov, A.I. (1891—1941) — membru de partid din 1917; lucrător la căile ferate. În anii 1917—1920 a fost președinte al comitetului sindical de linie din direcția căii ferate Perm, apoi șef al acestei direcții. În 1920—1921, a fost comisar al poporului pentru căile de comunicație, iar în 1921—1922 adjunct de comisar.

După aceea a lucrat în Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. — 70.

Enukidze, A.S. (1877—1937) — membru de partid din 1898. După Revoluția din Octombrie a lucrat la secția militară a C.E.C. din Rusia; din 1918 a fost secretar al C.E.C. din Rusia (vezi și vol. 43, p. 499). — 90, 92, 95.

Ermakov, V.S. (n. 1888) — din 1905 pînă în 1910 a făcut parte din P.M.S.D.R.; membru de partid din 1917. Pînă în 1917 a fost mecanic de locomotivă; a participat activ la lupta pentru instaurarea Puterii sovietice și la războiul civil. A fost comisar al Frontului de sud (1919) și al Frontului de vest (1920), împuternicit al Comitetului special al Consiliului Apărării pentru supravegherea stării de război la căile ferate, împuternicit pentru lupta cu bandiții în sud (1922). Din 1929 pînă în 1935 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior și al Comisariatului poporului pentru comerț. Începînd din 1937 a lucrat în aparatul de stat. — 135.

Eroșenkov, D.N. — 207.

Evečki. — 32.

F

Fainberg, I.I. (1886—1957) — membru de partid din 1918. A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Marea Britanie. În 1918 a venit în Rusia Sovietică, unde a făcut propagandă în rîndurile trupelor intervenționiste și printre prizonieri. A participat la convocarea și la lucrările Congresului I al Internaționalei Comuniste. A activat în cadrul Cominternului pînă în 1935, iar după aceea, pînă în 1953, a lucrat ca redactor și traducător la Editura pentru literatură în limbi străine. — 20C—207.

Fotieva, L.A. (n. 1881) — membră de partid din 1904. Începînd din 1918 a lucrat ca secretară a Consiliului Comisarilor Poporului și a Consiliului Muncii și Apărării și în același timp ca secretară a lui V.I. Lenin (vezi și vol. 44, p. 630). — 19, 52, 81, 218, 249, 251, 300.

Fraina, Louis (1892 —1953) — ziarist american, comunist. A fost delegat la Congresul al II-lea al Cominternului (1920). În 1922 s-a îndepărtat de mișcarea comunistă. — 285, 297.

Franck, Adolf (1809—1893) — filozof idealist francez, unul dintre autorii dicționarului filozofic. — 297.

Frankfurt, S.M. (n. 1888) — a intrat în partid în 1904. După Revoluția din Octombrie a lucrat la comisia pentru aplicarea clauzelor tratatului de la Brest. A deținut apoi funcția de vicepreședinte al colegiului Direcției generale a cărbunelui de pe lângă Consiliul economic al R.S.F.S.R. (1919) și pe aceea de membru al Biroului din Siberia al Consiliului economic superior (1920). Din 1921 pînă

în 1925 a ocupat diferite posturi de conducere în Comisariatul poporului pentru afacerile externe, iar din 1926 în domeniul economic. — 345.

Frumkin, M.I. (1878—1939) — membru de partid din 1898. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare, a fost adjunct al comisariatului poporului pentru aprovizionare (pînă în martie 1922). În 1920 a fost numit vicepreședinte al Comitetului revoluționar din Siberia, apoi împuternicit al Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Mai târziu a fost adjunct al comisariatului poporului pentru comerțul exterior, adjunct al comisariatului poporului pentru finanțe și a deținut și alte funcții de răspundere (vezi și vol. 50, p. 535). — 71.

Frunze, M.V. (1885—1925) — membru de partid din 1904. În anii războiului civil a fost comandant de armată, comandant al grupului de sud al Frontului de est, comandant al fronturilor de vest, din Turkestan și de sud (vezi și vol. 50, p. 535—536). 1—2, 20, 53, 58, 64, 85, 96, 132, 156, 219, 302, 335, 350.

G

Ganecki (Fürstenberg), I.S. (1879—1937) — membru de partid din 1896; militant al mișcării revoluționare poloneze și ruse. A făcut parte din conducerea centrală a Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania; la Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru finanțe; a lucrat în Centrala cooperativelor de consum; în 1920 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, apoi comisar și guvernator al Băncii de stat (vezi și vol. 22, p. 573). — 13, 212, 241.

Gheller (Chiarini), A.M. (1891—1935) — s-a născut în Rusia; în 1916 a emigrat în Italia, unde a participat la mișcarea socialistă. În 1920 a venit în Rusia Sovietică. Începînd din 1920 a activat pe linia Cominternului. — 185, 237, 326.

Ghil, S.K. (n. 1888) — membru de partid din 1930. Din 1917 pînă în 1924 a fost șoferul lui V.I. Lenin. — 198.

Ghillerson, S.I. (n. 1869) — membru de partid din 1917 pînă în 1924. În anii 1920—1921 a fost șeful misiunii Crucii Roșii sovietice la Praga, care se ocupa cu repatrierea foștilor prizonieri de război originari din Rusia aflați în Cehoslovacia. — 313.

Ghittis, V.M. (1881—1938) — colonel în vechea armată rusă; începînd din 1918 a servit în Armata Roșie. Din septembrie pînă în noiembrie 1918 a fost comandant al Armatei a 6-a de pe Frontul de nord, apoi al Armatei a 8-a și al armatelor de pe Frontul de sud. Din iulie 1919 pînă în aprilie 1920 a fost comandant al Frontului

de vest, iar din mai 1920 pînă în iulie 1921 — al Frontului caucazian. Ulterior a deținut diferite posturi de comandă în Armata Roșie; în 1925 a intrat în partid. — 12, 71—72.

Glazunov, N.I. (n. 1882) — membru de partid din 1904 pînă în 1935. În anii 1919—1920 a fost comisar la gara Struhino de pe linia de cale ferată din Nord. — 346.

Gleasser, M.I. (1890—1951) — membră de partid din 1917. Din 1918 pînă în 1924 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului, apoi la Institutul Lenin, iar mai tîrziu la Institutul Marx-Engels-Lenin de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — 219.

Glebov — vezi Avilov, N.P.

Goinbarg, A.G. (1883—1962) — unul dintre conducătorii Comisariatului poporului pentru justiție. Membru de partid din 1919 pînă în 1924. Din 1904 pînă în 1917 a fost menșevic, redactor la „Novaia Jizn“. Din primele zile ale Revoluției din Octombrie a trecut de partea Puterii sovietice. În 1918 a lucrat în Comisariatul poporului pentru justiție. Participant la războiul civil, a luptat pe Frontul de est (1919), a făcut parte din Comitetul revoluționar din Siberia (1920), a fost acuzator în procesul miniștrilor kolceakști de la Omsk. Din 1921 pînă în 1923 a fost președinte al Micului C.C.P. În anii care au urmat a deținut funcția de jurisconsult în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. — 235.

Goldberg, B.I. (1884—1946) — membru de partid din 1902. După revoluția din februarie 1917 a fost președinte al Sovietului garnizoanei din Tomsk. Din 1917 pînă în 1925 a servit în Armata Roșie. Din 1919 pînă în 1921 a fost comandant al Armatei de rezervă a republicii și al districtului militar al regiunii Volgăi, apoi vicepreședinte al Comitetului general pentru construcții de stat de pe lîngă Consiliul economic superior din Rusia (1921—1922), subșef al Direcției generale a aviației militare a republicii (1922—1923), imputernicit al Consiliului militar-revoluționar al republicii pe lîngă Comisariatul poporului pentru comerțul exterior (1923—1924). Începînd din anul 1925 a deținut funcții de răspundere în domeniul economic. — 66, 85, 144, 181—182.

Goldin — în 1920 a fost comisar gubernial pentru aprovizionare la Tambov. — 147.

Goltman, A.Z. (1894—1933) — membru de partid din 1917. După Revoluția din Octombrie a deținut funcții de conducere pe linie sindicală și economică. Din 1917 pînă în 1920 a făcut parte din Comitetul Central al sindicatului muncitorilor metalurgiști. În anii 1920—1921 a fost membru al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. În timpul discuției cu privire la sindicate s-a manifestat ca adept al platformei lui Troțki. Începînd din 1922 a deținut funcții de răspundere în Consiliul economic superior, în C.C.C.—I.M.T. și în Direcția generală a aviației civile. — 356.

Golub, A.N. (n. 1885) — membru de partid din 1905. În 1912 a emigrat; în 1917 s-a înapoiat în Rusia.

După Revoluția din Octombrie a lucrat în Comisariatul poporului pentru problemele muncii, apoi în Comisariatul poporului pentru afacerile interne. În 1919 a făcut parte din misiunea specială trimisă în Hiva pentru tratativele de pace; a fost membru al colegiului Comisariatului pentru afacerile externe al Republicii turkeștane. Din 1920 pînă în 1930 a deținut posturi de răspundere în diplomație. Ulterior a activat pe linie de partid. — 185.

Gomperz Theodor (1832—1912) — filozof pozitivist burghez german, specialist în istoria filozofiei antice. Principala sa lucrare în acest domeniu este „Griechische Denker“. — 298.

Gopner, D.I. (1884—1925) — membru de partid din 1921; în P.M.S.D.R. a intrat în anul 1900. În 1913 a emigrat; în 1917 s-a întors în țară. În zilele lui Octombrie a luat parte la lupta pentru instaurarea Puterii sovietice la Ekaterinoslav. Începînd din 1920 a deținut posturi de răspundere în Republica turkmenă: a fost membru al Biroului pentru treburile Turkeștanului, lucrător al Comisariatului poporului pentru afacerile interne, adjunct al comisarului poporului pentru justiție. — 185.

Gorki Maxim (Peșkov, A.M.) (1868—1936). — 4, 8, 15, 22—27, 47—50, 54, 133, 147, 180, 211, 238, 340, 353.

Graftio, G.O. (1869—1949) — inginer și om de știință sovietic, specialist în domeniul energiei, unul dintre pionierii construcției de lucrări hidroenergetice în Uniunea Sovietică, academician. În anii 1918—1920 a deținut funcția de locțiitor de inginer-șef, iar apoi pe aceea de inginer-șef al șantierului hidrocentralei de la Volhov. A participat la lucrările Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO). Ulterior a condus construcția unei serii de mari hidrocentrale electrice. — 282.

Grinberg. — 253.

Groman, V.G. (n. 1874) — social-democrat, mensevic; în anii reacțiunii a aderat la lichidatori. Din primele zile ale revoluției din februarie 1917 a condus serviciul de aprovizionare a Petrogradului. În 1918 a fost președinte al comisiei pentru aprovizionare din Nord. În 1919 a fost împuternicit special al Consiliului Apărării pentru evacuarea Petrogradului. În 1920 a deținut funcția de președinte al comisiei pentru evaluarea pierderilor pricinuite economiei Rusiei de războiul imperialist și de războiul civil; ulterior a lucrat în domeniul planificării economiei (vezi și vol. 14, p. 535). — 81-82.

Gruzenberg (Borodin), M.M. (1884—1951) — membru de partid din 1903.

Din 1918 pînă în 1922 a lucrat în Comisariatul poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. și în aparatul Cominternului (vezi și vol. 37, p. 675). — 255, 264.

Gubkin, I.M. (1871—1939) — membru de partid din 1921. Începînd din 1918 a ocupat posturi de conducere în instituțiile centrale care aveau în competența lor industria petrolului și explorările geologice din Rusia Sovietică. În anii 1919—1920 a deținut funcția de președinte al Comitetului general pentru exploatarea șisturilor, iar apoi pe aceea de șef al Direcției exploatării șisturilor; a fost președinte al Comisiei speciale pentru studierea Anomaliei magnetice de la Kursk, care a fost instituită potrivit indicației date de V.I. Lenin. — 185.

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist (vezi și vol. 30, p. 502; vol. 41, p. 574). — 393.

Gukovski, I.E. (1871—1921) — membru de partid din 1898. După Revoluția din Octombrie a fost adjunct, iar apoi comisar al poporului pentru finanțe; în 1919 a făcut parte din colegiul Controlului de stat. Începînd din 1920 a lucrat în domeniul diplomației. — 212, 264, 327.

Gusev, S.I. (Drabkin, I.D.) (1874—1933) — membru de partid din 1896. În anii 1918—1920 a deținut funcții politice în Armata Roșie. A fost membru al consiliilor revoluționare ale armatelor a 5-a și a 2-a, ale fronturilor de est, de sud-est și de sud (vezi și vol. 7, p. 545; vol. 40, p. 543). — 12, 50—51, 391, 302, 335.

H

Halatov, A.B. (1896—1938) — membru de partid din 1917. În anii 1918—1923 a fost membru al secției aprovizionare a Sovietului din Moscova, comisar al Comitetului regional pentru aprovizionare Moscova, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R., președinte al comisiei C.C.P. pentru aprovizionarea muncitorilor (vezi și vol. 41, p. 574—575). — 104.

Halepski, A. I. (1893—1938) — membru de partid din 1918. A participat activ la războiul civil. A deținut funcțiile de șef și comisar extraordinar al serviciului de transmisiuni al Armatei a 3-a, comisar extraordinar al oficiilor militare poștale și de telegraf; din noiembrie 1918 pînă în august 1919 a fost comisar al poporului pentru poștă și telegraf al Ucrainei, iar după aceea șef al serviciului de telecomunicații pe Frontul caucazian și pe Frontul de sud. Din iunie 1920 — șef al serviciului de telecomunicații al Armatei Roșii muncitorești-țăărănești și membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf. — 331.

Hardy, George (n. 1884) — activist sindical progresist din Marea Britanie și S.U.A. În 1906 a emigrat în Canada, unde a înființat sindicatul marinarilor; întorcîndu-se în Anglia, a condus greva docherilor (1915—1916). În 1918 a emigrat în S.U.A., unde a lucrat în Secretariatul general al muncitorilor din transportul maritim. A fost aruncat în închisoare sub acuzația că a desfășurat

agitație antiimperialistă. În 1920 a vizitat Rusia Sovietică. În 1921 a intrat în Partidul Comunist din S. U. A. În curînd s-a stabilit în Anglia, unde a devenit unul dintre conducătorii activi ai mișcării sindicale. A participat în repetate rînduri la congresele Internaționalei sindicale și a fost ales în biroul ei executiv. — 134.

Harlamov, S. D. (n. 1881) — ofițer din vechea armată; ulterior s-a încadrat în Armata Roșie. În 1919 a fost comandant al Armatei a 16-a a Frontului de vest, al grupului de șoc din Sud și șef al statului-major al Frontului de sud-vest. În 1921 — comandant al Armatei muncii din Ucraina. Din 1931 — profesor la academiile militare ale armatei sovietice. — 69.

Henderson, Arthur (1863—1935) — unul dintre liderii partidului laburist și ai mișcării sindicale engleze. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei (a II-a) de la Berna; în 1923 a fost ales președinte al Comitetului Executiv al așa-zisei „Internaționale muncitorești socialiste“. A făcut parte în repetate rînduri din guvernele burgheze ale Angliei (vezi și vol. 26, p. 518; vol. 37, p. 673). — 291.

Hodorovski, I. I. (1885—1940) — membru de partid din 1903. După Revoluția din Octombrie a deținut posturi de conducere pe linie de partid, militară și de stat: a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii (1918), șef al secției politice și membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud (1919). În anii 1919—1920 a fost președinte al Comitetului executiv gubernial din Kazan, iar apoi al celui din Tula, secretar al Biroului din Siberia al C. C. al P. C. (b) din Rusia (1921). — 192—193.

Höglund, Karl Zet Konstantin (1884—1956) — social-democrat suedez, lider al aripii de stînga a mișcării social-democrate și al mișcării socialiste de tineret din Suedia. În anii 1917—1924 a fost unul dintre conducătorii Partidului Comunist din Suedia (vezi și vol. 26, p. 519). — 121.

I

Iakovlev — ofițer în armata lui Vranghel, transfug. S-a prezentat la statul-major al Frontului de sud-vest în septembrie 1920. — 301—302.

Iakovlev (Epstein), I. A. (1896—1939) — membru de partid din 1913. A participat activ la Revoluția din Octombrie și la războiul civil din Ucraina; a fost președinte al Comitetului revoluționar din Harkov, secretar al comitetelor guberniale de partid din Ekaterinoslav și Kiev, șef al secției politice a Armatei a 14-a (vezi și vol. 39, p. 567). — 189.

Iakovlev, I. I. (1848—1930) — eminent pedagog iluminist, scriitor și traducător ciuvaș. Cu ajutorul lui I. N. Ulianov a orga-

nizat în anul 1863 la Simbirsk o școală normală pentru ciuvași. În 1875 a fost numit director al Școlii normale centrale ciuvașe. A creat un alfabet ciuvaș și a scris abecedare și cărți de citire pentru ciuvași. — 39.

Iaroslavski, E.M. (1878—1943) — membru de partid din 1898. În 1919 a fost împuternicit al C.E.C. din Rusia pentru guberniile Kazan și Saratov, secretar al Comitetului gubernial Perm, apoi al Biroului din Siberia al Comitetului Central (vezi și vol. 44, p. 634). — 5, 10, 159—160.

Ilin, F.N. (1876—1944) — membru de partid din 1897 (vezi și vol. 49, p. 605). — 309.

Ilin, I.I. — În 1920 a fost secretar al Direcției generale a minelor de cărbune din Siberia răsăriteană, cu sediul la Cerehovo. — 308.

Ioffe, A.A. (1883—1927) — a aderat la mișcarea social-democrată la sfârșitul ultimului deceniu al secolului trecut. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia a fost primit, împreună cu un grup de interraioniști, în partidul bolșevic. Începând din 1918 a lucrat în diplomație. În anii 1919—1920 a făcut parte din delegația pentru tratativele de pace cu Estonia, Lituania, Letonia, Polonia (vezi și vol. 35, p. 536—537). — 308—309, 312, 325, 345.

Ionov, I.I. (1887—1942) — membru de partid din 1904. Cu începere din ianuarie 1918 a fost director al Editurii Sovietului din Petrograd, apoi a condus secția din Petrograd a Editurii de stat. În anii 1928—1929 a fost președinte al consiliului de conducere al editurilor „Zemlea i fabrika” și „Akademkniga”. În ultimii ani a fost președinte al consiliului de conducere al editurii „Mejdunarodnaia kniga” și director al editurii „Aeroflot”. — 31.

Iudenici, N.N. (1862—1933) — general în armata țaristă. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din guvernul contrarevoluționar al Regiunii nord-vest, a fost comandant-șef al armatei albgardiste din nord-vest. S-a bucurat de un sprijin larg din partea imperialiștilor Antantei. În 1919 a încercat de două ori să ocupe Petrogradul, dar n-a reușit. Înfrînt de Armata Roșie, în noiembrie 1919 s-a retras în Estonia, iar după aceea a plecat în Anglia. — 65, 72, 73, 84, 86, 92, 105.

Iunosov, K.A. (n. 1884) — a intrat în P.M.S.D.R. în 1905. În 1918 a fost ales președinte al Comitetului executiv al Sovietului județean Petrograd; în 1919 a fost membru, iar apoi președinte al Comitetului executiv gubernial Petrograd. Ulterior a deținut funcții de răspundere pe linie de partid. — 57.

Iurenov, K.K. (1888—1938) — membru al P.M.S.D.R. din 1905. În 1919 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, apoi al celui de vest, împuternicit pentru conducerea campaniei de aprovizionare în gubernia Kostroma. A făcut parte din Comitetul organizației de partid din Moscova. Începând din iunie 1921 a lucrat în diplomație (vezi și vol. 40, p. 450—451). — 14,

Ivanov, A.N. (n. 1892) — membru de partid din 1913. A luat parte activă la Revoluția din Octombrie. În anii războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al grupului de armate din Sumsk și comisar al Diviziei a 41-a, președinte al Comitetului executiv gubernial Harkov, comisar-șef la calea ferată din Sud. În 1919 a fost ales membru al C.C. al P.C.(b) din Ucraina. — 188.

Ivanova, S.M. — 164.

J

Jarko, A.M. (1889—1939) — membru de partid din 1904. În 1918 a făcut parte din Comitetul executiv central al sindicatului muncitorilor feroviarilor. În 1919 a fost comisar al poporului pentru căile de comunicație din Ucraina. Ulterior a deținut funcții de răspundere în domeniul economic. — 28.

Juk, I.P. (1887—1919) — anarhist. La mișcarea revoluționară a aderat după 1905. În 1909 a fost condamnat la moarte, dar pedeapsa i-a fost comutată în detențiune pe viață, pe care a ispășit-o la Smolensk și în fortăreața Schlüsselburg. A fost eliberat de revoluția din februarie. A lucrat la o pulberărie, unde s-a dovedit a fi un bun organizator al muncitorilor. În timpul ofensivei lui Iudenici împotriva Petrogradului a fost membru al consiliului sectorului de apărare Karelia și împuternicit extraordinar al comitetului apărării din Petrograd. — 78.

K

Kalinin, M.I. (1875—1946) — membru de partid din 1898. După Revoluția din Octombrie a fost primar, iar apoi comisar pentru problemele gospodărești al orașului Petrograd. Din martie 1919 a deținut postul de președinte al C.E.C. din Rusia (vezi și vol. 31, p. 606—607). — 23, 55, 159, 302, 309.

Kalmikova, A.M. (1849—1926) — militantă progresistă pe tărâm social. După Revoluția din Octombrie a lucrat la secția de învățămînt din Leningrad și la Institutul pedagogic „Ușinski“ (vezi și vol. 7, p. 548). — 197.

Kamenev (Rozenfeld), L.B. (1883—1936) — membru de partid din 1901. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Moscova, împuternicit extraordinar al Consiliului Muncii și Apărării pe Frontul de sud (1919), vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru al Biroului Politic al Comitetului Central (vezi și vol. 49, p. 606). — 8, 12, 48, 59, 61, 90, 151, 164, 224, 257, 262—263, 264, 273, 277, 283, 291 318, 320, 343.

Kamenev, S.S. (1881—1936) — ofițer (colonel) din vechea armată; după Revoluția din Octombrie a trecut de partea Puterii sovietice. Din iulie 1919 pînă în aprilie 1924 a fost comandant suprem al forțelor armate ale republicii. În anii 1925—1926 a deținut funcțiile de șef al statului-major, inspector-șef al Armatei Roșii, membru al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S.

În 1927 a fost numit adjunct al comisarului poporului pentru problemele militare și maritime. În 1930 a fost primit în partid. — 21, 30, 33, 64, 76, 151, 224, 269, 270, 283, 302, 303, 312, 318 — 319, 328, 356.

Kaminski, G.N. (1895—1938) — membru de partid din 1913. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Sovietului orășenesc și al Comitetului executiv gubernial din Tula. A făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 2-a. Din 1920 a deținut funcția de secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Azerbaidjan și de președinte al Sovietului din Baku (vezi și vol. 50, p. 544). — 62, 68—69.

Kamo — vezi Ter-Petrosian, S. A.

Kaplun, B.G. (n. 1894) — a intrat în partid în 1917. În anii 1918—1921 a făcut parte din colegiul secției administrative a Sovietului din Petrograd, apoi a lucrat în Consiliul economic din Petrograd. În noiembrie 1921, printr-o hotărâre a comisiei de verificare din Petrograd, a fost exclus din partid pentru carierism și abuz de putere. — 238.

Karahan, L.M. (1889—1937) — a aderat la mișcarea revoluționară în 1904. În 1913, la Petersburg, a intrat în organizația interraională a P.M.S.D.R. După evenimentele din iulie 1917 a intrat în partidul bolșevic. În 1918 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne, apoi adjunct al titularului acestui departament (vezi și vol. 35, p. 538). — 190, 202, 233, 241—242.

Karateev. — 38.

Kațepov, A.F. (n. 1880) — din 1918 a făcut parte din Comisia de aprovizionare din regiunea Volgăi; a condus secția din Simbirsk. — 86.

Keeley, Royal Anzik (n. 1875) — inginer mecanic american. A venit în Rusia Sovietică în septembrie 1919. După ce a vizitat uzinele din gubernia Moscova și a luat cunoștință de condițiile generale de trai din R.S.F.S.R., a prezentat lui V.I. Lenin un raport în care-și expunea impresiile și înfățișa o serie de considerente cu privire la căile de refacere a industriei; a lucrat la Consiliul economic superior ca inginer organizator. — 91, 93.

Keynes, John Maynard (1883—1946) — economist burghez englez (vezi și vol. 41, p. 579). — 246, 263.

Kilbom, Karl (n. 1885) — social-democrat suedez, ziarist. Membru din 1917 al Partidului Comunist din Suedia, a fost reprezentant al acestuia în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 49, p. 608). — 121.

Kirov (Kostrikov), S.M. (1886—1934) — membru de partid din 1904. În 1917 a fost conducător al bolșevicilor în Vladikavkaz, organizator al luptei pentru revoluția socialistă în Caucazul de

nord. Aflindu-se la Petrograd ca delegat la cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, a participat la luptele din Octombrie. În 1919 a fost președinte al Comitetului militar-revoluționar provizoriu din ținutul Astrahan. În fruntea Armatei a 11-a a participat la zdrobirea lui Denikin. Din 1921 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Azerbaidjan; din 1921 — membru supleant, iar din 1923 — membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În 1926 a fost ales secretar al Comitetului gubernial de partid Leningrad și al Biroului din nord-vest al Comitetului Central al P.C.(b) al U.R.S.S. A fost membru supleant, iar apoi membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) al U.R.S.S., membru al C.E.C. al U.R.S.S. Din 1934 a deținut postul de secretar al C.C. al P.C.(b) al U.R.S.S. La 1 decembrie 1934 a fost asasinat la Leningrad. — 42, 161, 176.

Kiselev, A.S. (1879—1938) — membru de partid din 1898. În 1918 a fost ales președinte al Centralei textilelor, iar apoi membru al prezidiului Consiliului economic superior. În 1919 a deținut funcția de președinte al comisiei Consiliului Muncii și Apărării pentru controlul activității Comisariatului poporului pentru aprovizionare și pe aceea de membru al C.E.C. din Rusia. În 1920 a fost președinte al sindicatului muncitorilor mineri (vezi și vol. 42, p. 545). — 110, 172.

Kizas, A.P. (1899—1959) — în 1916 a aderat la mișcarea revoluționară studențească, s-a ocupat cu difuzarea de literatură bolșevică pe front și la sate. A fost membră de partid din 1919 pînă în 1935. Din noiembrie 1917 pînă în august 1922 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului, apoi a fost trimisă să studieze la Universitatea de stat din Moscova. Din 1927 — medic. — 219.

Klasson, R.E. (1868—1926) — inginer sovietic în domeniul energeticii. După proiectele lui Klasson și sub conducerea lui au fost construite o serie de centrale electrice la Moscova, Petrograd, la exploatarea petroliere de la Baku, precum și prima centrală electrică regională pe bază de turbă. A fost unul dintre inventatorii metodei hidraulice de extracție a turbei (vezi și vol. 16, p. 640). — 347—351, 355—356.

Klein, Hermann (1844—1914) — astronom german, autor al unor cărți științifice de popularizare a astronomiei. Cartea sa „Minunile globului pămîntesc“ a apărut în mai multe ediții și a fost tradusă și în limba rusă. — 342.

Klingher, G.K. (n. 1876) — membru de partid din august 1917. A participat la congresele I, al II-lea și al III-lea ale Internaționalei Comuniste; din 1919 a deținut funcția de director al treburilor Cominternului. În anii 1920—1924 a lucrat la Comisariatul poporului pentru problemele naționalităților, iar după aceea la C.E.C. din Rusia ca șef al secției naționalități, șef al secretariatului prezidiului (1925—1931) și în alte posturi de răspundere. — 121.

Kobeŭski, M.V. (1881—1937) — membru de partid din 1903. În 1908 a emigrat; s-a întors în Rusia în anul 1917. În anii 1919—1923 a lucrat la Comintern. După Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste a făcut parte din Micul birou al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. În 1924 a intrat în diplomație. — 251, 336.

Koganovici, P.K. (n. 1887) — membru de partid din 1905 pînă în 1934. În 1917 a făcut parte din Comitetul gubernial Kostroma, a fost vicepreședinte al Comitetului executiv orășenesc și comisar gubernial pentru aprovizionare. În 1919 a fost împuternicit al Comisariatului poporului pentru aprovizionare în Siberia și totodată președinte al Comitetului executiv gubernial; după aceea a lucrat în guberniile Kursk și Orel și în Caucazul de nord. Ulterior a deținut posturi de răspundere în cooperatie și în finanțe. — 86, 386, 388.

Kohn, F.I. (1864—1941) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării muncitorești poloneze, la care a participat începînd din 1882. După revoluția din februarie 1917 a plecat în Rusia, iar în 1918 a intrat în partidul bolșevic. A dus muncă de partid în Ucraina și la Moscova (vezi și vol. 41, p. 579). — 208.

Kolceak, A.V. (1873—1920) — amiral al flotei țariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluției ruse în anii 1918—1919. Cu sprijinul imperialiștilor din S.U.A., Anglia și Franța, s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei și a trecut în fruntea dictaturii burghezo-moșierești din Ural, Siberia și Extremul Orient. Înaintarea Armatei Roșii și creșterea mișcării de partizani revoluționari au dus la lichidarea dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier la 7 februarie 1920, el a fost împușcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluționar din Irkutsk. — 50, 105.

Kollontai, A.M. (1872—1952) — membră de partid din 1905. După Revoluția din Octombrie a deținut funcția de comisar al poporului pentru asistența socială și apoi (din 1919) pe aceea de comisar al poporului pentru propagandă și agitație în Republica Crimeea. În 1920 a condus secția femeii a C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 34, p. 563). — 92.

Kopp, V.L. (1880—1930) — membru de partid din 1917. Din 1919 pînă în 1930 a lucrat în aparatul Comisariatului poporului pentru afacerile externe al U.R.S.S. (vezi și vol. 47, p. 593). — 120, 264.

Kornev, V.S. (n. 1889) — membru de partid din 1917. În anii 1918—1919 a fost președinte al Comitetului executiv gubernial Reazan, apoi adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne și comandant al trupelor pentru paza ordinii interne, membru al colegiului Cekăi din Rusia, șef al miliției R.S.F.S.R. A fost membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. În 1922 a fost președinte de consiliu executiv gubernial la Tomsk și la Omsk.

În 1926 a deținut funcția de adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., iar în 1927—1929 pe aceea de președinte al Consiliului economic al regiunii Siberia; a fost membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — 337, 338.

Korolenko, V.G. (1853—1921) — scriitor și publicist rus. — 49.

Kosior, S.V. (1889—1939) — membru de partid din 1907. În anii 1918—1920 a fost secretar al comitetului organizației de partid a regiunii din dreapta Niprului, care activa ilegal, apoi secretar al C.C. al P.C.(b) din Ucraina (vezi și vol. 44, p. 638—639). — 361.

Kotleakov, I.E. (1886—1929) — membru de partid din 1902. A participat la insurecția armată din Octombrie la Petrograd. După Revoluția din Octombrie a lucrat la Comisariatul gospodăriei comunale. În 1918 a fost ales membru al Sovietului din Petrograd și al Comitetului executiv gubernial. În 1920 s-a aflat la conducerea Consiliului economic al Regiunii de nord, iar din 1923 a fost șef al secției financiare regionale și al celei orășenești din Leningrad. Mulți ani la rând a fost ales în Comitetul regional de partid Leningrad, în C.E.C. din Rusia și în C.E.C. al U.R.S.S. — 180, 181.

Kovilkin, S.T. (1887—1943) — membru de partid din 1905. După revoluția din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor, țăranilor și soldaților din Saratov. Din 1919 a lucrat în domeniul transporturilor; a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, șef al secției transporturi din cadrul Cekăi, director al căii ferate sud-est, împuternicit pentru lupta împotriva banditismului la căile ferate și la transportul fluvial și maritim (1921), președinte al Întreprinderii de stat pentru transporturile pe Volga (1922), șef al Trustului de construcții al căilor ferate din Ural (1931). — 70, 143.

Krasikov, P.A. (1870—1939) — membru de partid din 1892. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Comisiei de anchetă pentru lupta împotriva contrarevoluției, iar apoi a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru justiție al U.R.S.S.; în același timp a condus secția de lichidare din cadrul acestui comisariat, în care era concentrată elaborarea și aplicarea decretelor și măsurilor pentru separarea bisericii de stat (vezi și vol. 10, p. 527). — 165.

Krasin, L.B. (1870—1926) — membru de partid din 1890. În 1918 a participat la tratativele pentru încheierea unui acord economic cu Germania, apoi a condus lucrările Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roșii, a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior, comisar al poporului pentru industrie și comerț. În 1919 a intrat în diplomatie. În anii 1922—1924 a deținut funcția de comisar al poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 37, p. 685). — 63, 101, 109, 118, 139, 164—165, 170, 178, 205—206, 213—214, 233, 234, 250, 256, 292, 299, 372.

Krestinski, N.N. (1883—1938) — membru de partid din 1903. În anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru finanțe. La congresele al VII-lea și al VIII-lea ale P.C.(b) din Rusia a fost ales membru al C.C., iar din decembrie 1919 pînă în martie 1921 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 44, p. 639—640). — 43, 59, 115, 151, 169, 189, 212, 226, 265, 272, 279, 282, 293, 295, 318, 324, 328.

Krilenko, N.V. (1885—1938) — membru de partid din 1904. Din 1918 a lucrat în diverse organe ale justiției sovietice (vezi și vol. 36, p. 699). — 5, 10, 20.

Krijanovski, G.M. (1872—1959) — membru de partid din 1893. După revoluția din februarie 1917 a făcut parte din Sovietul din Moscova ca membru al fracțiunii bolșevice. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a lucrat la refacerea și dezvoltarea gospodăriei energetice a Moscovei. În 1920, din însărcinarea lui Lenin, a trecut în fruntea Comisiei pentru electrificarea Rusiei (GOELRO) (vezi și vol. 8, p. 614—615). — 113, 139—140, 175, 282, 315—316, 329—330, 347—351.

Krug, K.A. (1873—1952) — savant sovietic, specialist în electro-tehnică, membru corespondent al Academiei de Științe al U.R.S.S. După Revoluția din Octombrie a organizat o facultate de electro-tehnică în cadrul Școlii tehnice superioare din Moscova. A participat la elaborarea planului GOELRO, la organizarea Institutului unional de electrotehnică, al cărui director a fost (1921—1930). A scris o serie de lucrări în domeniul electrotehnicii teoretice. — 175—176.

Krupskaia, N.K. (1869—1939) — membră de partid din 1898; tovarășa de luptă și soția lui V.I.Lenin. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt (vezi și vol. 7, p. 553). — 230, 303.

Ksandrov, V.N. (1877—1942) — membru de partid din 1904. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Direcției generale a combustibilului, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. Din 1920 — membru al prezidiului C.E.S. al Ucrainei, apoi membru al prezidiului C.E.S. al U.R.S.S., al Comisiei de stat a planificării în U.R.S.S. — 28, 67, 166, 254, 306.

Kugușev, V.A. (1863—1944) — a participat la mișcarea revoluționară din deceniul al 9-lea al secolului trecut, a făcut parte din cercul lui Blagov; ulterior s-a apropiat de bolșevici. În 1919 a condus secția aprovizionare a guberniei Ufa. În 1920 a lucrat în cooperatie, apoi din nou în Comisariatul poporului pentru aprovizionare, iar după aceea în domeniul financiar. — 81.

Kuibîșev, V.V. (1888—1935) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1919 a fost comisar și membru al Comitetului militar-revoluționar al grupului din sud al trupelor Frontului de est, iar

apoi vicepreședinte al Comisiei pentru treburile Turkestanului; în 1920 a fost numit reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. pe lângă guvernul Buharei; ulterior a făcut parte din prezidiul C.C. al C.C.S. (vezi și vol. 44, p. 640). — 97.

Kun, Béla (1886—1939) — unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În 1919 a fost conducător al guvernului sovietic din această țară, în cadrul căruia deținea postul de comisar al poporului pentru afacerile externe și de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare (vezi și vol. 38, p. 504—505). — 27, 314.

Kuraev, V.V. (1892—1938) — membru de partid din 1914. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Comitetului executiv al Sovietului gubernial din Penza, membru al Comitetului gubernial de partid, președinte al Consiliului comisarilor guberniali. În perioada războiului civil a fost membru al consiliilor militar-revoluționare ale unor armate (vezi și vol. 42, p. 548). — 2, 5.

Kurdinovski. — 38.

Kurski, D.I. (1874—1932) — membru de partid din 1904. Din 1918 până în 1928 a deținut funcția de comisar al poporului pentru justiție al R.S.F.S.R. În anii 1919—1920 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, comisar al Marelui stat-major și al statului-major de campanie ale Armatei Roșii (vezi și vol. 45, p. 666). — 6, 102—103, 244, 252, 281.

Kuzmin, N.N. (1883—1939) — membru de partid din 1903. În anii 1917—1918 a fost comisar al Frontului de sud-vest. Din august 1918 a servit în armatele sovietice din Nord, a fost comisar al Armatei a 6-a, apoi membru al Consiliului militar-revoluționar al armatelor a 3-a și a 6-a, comisar militar al flotei din Marea Baltică, comandant al Armatei a 12-a, ajutor de comandant al flotei din Marea Baltică (vezi și vol. 50, p. 549). — 167.

I

Lander, K.I. (1884—1937) — membru de partid din 1905. În mai 1918 a fost numit comisar al poporului pentru Controlul de stat al R.S.F.S.R. După terminarea războiului civil s-a îndeletnicit cu activitatea științifică și publicistică (vezi și vol. 50, p. 550). — 322.

Lansbury, George (1859—1940) — unul dintre liderii partidului laburist englez. În anii 1912—1922 a fost director al cotidianului „The Daily Herald” (vezi și vol. 41, p. 582). — 165.

Larin, I. (Lurie), M.A. (1882—1932) — membru de partid din 1917. După Revoluția din Octombrie a lucrat în aparatul de stat și în domeniul economic. În anii 1919—1920 a făcut parte din Consiliul superior al transporturilor din partea Consiliului economic superior (vezi și vol. 12, p. 522). — 134.

Lașevici, M.M. (1884—1928) — membru de partid din 1901. Din noiembrie 1918 pînă în martie 1919 a fost comandant al Armatei a 3-a, apoi membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est și al celui de sud (vezi și vol. 39, p. 572—573). — 14, 22, 34, 39—40, 45, 52.

Lașis, M.I. (Sudrabs, I.F.) (1888—1938) — membru de partid din 1905. După Revoluția din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne, iar după aceea a făcut parte din colegiul Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia. Din 1921 a deținut diferite posturi de răspundere pe linie de partid, de stat și în economie (vezi și vol. 37, p. 686). — 195.

Lau Siu-djau (Liu Tze-jun) (n. 1892) — președinte al Comitetului executiv central al sindicatului muncitorilor chinezi din Rusia, se bucura de drept de exteriorialitate pe teritoriul R.S.F.S.R. ca împuternicit al cetățenilor și muncitorilor chinezi din Rusia pentru apărarea intereselor lor. A participat ca delegat la congresele I și al II-lea ale Cominternului. — 279.

Lejava, A.M. (1870—1937) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1920 a fost președinte al Uniunii centrale a cooperativelelor de consum. Din 1920 pînă în 1925 a deținut postul de adjunct al comisariatului poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 44, p. 642). — 137, 304, 310—311, 339, 345, 346—350.

Lenin (Ulianov), V.I. (1870—1924). — 14, 31, 33, 35, 47, 50, 52, 53, 59, 121, 165, 199, 217, 232, 233, 243, 249, 252, 254, 261, 262, 297, 306, 325, 336.

Lențman, I.D. (1881—1944) — membru de partid din 1899. După revoluția din februarie 1917 a activat pe linie de partid la Moscova, apoi la Riga. În 1919 a fost vicepreședinte și comisar al poporului pentru afacerile interne în guvernul sovietic al Letoniei. În 1919 a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 15-a. Ulterior a ocupat posturi de răspundere în aparatul de partid și în domeniul economic. — 15.

Lepeșinski, P.N. (1868—1944) — membru de partid din 1898. După victoria Revoluției din Octombrie a lucrat în Comisariatul poporului pentru învățămînt; ulterior a fost adjunct al comisariatului poporului pentru învățămînt al Turkestanului (vezi și vol. 8, p. 618—619). — 104.

Leșcenko, D.I. (1876—1937) — membru de partid din 1900; A participat activ la revoluția din 1905—1907. În 1906 a fost secretar de redacție al ziarelor bolșevice legale „Volna” și „Eho”, a participat ca delegat la Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. A lucrat în redacțiile ziarelor „Zvezda” și „Pravda”. Din 1918 a deținut funcția de secretar al Comisariatului poporului pentru învățămînt, de președinte al Comitetului pentru cinematografie din întreaga Rusie și a desfășurat activitate didactică. În anii 1923—1929 a fost membru al Sovietului din Leningrad. — 235.

Lianozov, S.G. — petrolist; după Revoluția din Octombrie a fugit în străinătate. A jucat un rol de seamă printre emigranții din Rusia care în 1919 se aflau în Ținutul baltic. A deținut postul de președinte al cabinetului de miniștri al „guvernului Regiunii ruse de nord-vest”, format în august 1919 de șeful misiunii britanice în Estonia, care s-a menținut doar câteva luni. — 50.

Liebkecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale, unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane (vezi și vol. 37, p. 687). — 183.

Litvinov, M.M. (1876—1951) — membru de partid din 1898. În 1918 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe (vezi și vol. 8, p. 621). — 115, 119, 120, 173, 213, 372.

Liubarski, N.M. (1887—1938) — membru de partid din 1906 pînă în 1923. Din 1918 pînă în 1923 a lucrat în diplomație; a făcut parte din colegiul secției de propagandă sovietică a Comisariatului poporului pentru afacerile externe; ulterior a lucrat în domeniul editorial. — 120.

Liubovici, A.M. (1880—1939) — membru de partid din 1917. A fost unul dintre organizatorii Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Kronstadt. A participat activ la insurecția armată din Octombrie de la Petrograd. După Revoluția din Octombrie a deținut funcții de răspundere pe linie sindicală și de stat: președinte al C.C. al sindicatului lucrătorilor de la poștă și telegraf, adjunct și apoi comisar al poporului pentru poștă și telegraf. Ulterior a fost președinte al Comisiei de stat a planificării și vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului în R.S.S. Bielorusă. — 231.

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și diplomat englez, lider al partidului liberal. În anii 1916—1922 a deținut postul de prim-ministru al Marii Britanii. A fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției militare și ai blocadei împotriva Statului sovietic (vezi și vol. 16, p. 645). — 234, 277—278, 291.

Lobacev, I.S. (1879—1933) — membru de partid din 1917. A participat la Revoluția din Octombrie. Din 1918 a lucrat în domeniul aprovizionării la Moscova și în Ucraina. Din 1920 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, comisar al poporului pentru aprovizionare al Ucrainei, apoi adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare al U.R.S.S. (1923), și (din 1924) comisar al poporului pentru comerțul interior al R.S.F.S.R. A făcut parte din C.E.C. al U.R.S.S. — 275.

Lobova, V.N. (1888—1924) — membru de partid din 1905. După instaurarea Puterii sovietice a făcut parte din Comitetul executiv gubernial Kiev. În anii 1920—1921 a lucrat la Moscova, Perm și

Samara, iar după aceea în secția agitație și propagandă a Comitetului Central al partidului (1922—1923) și în Siberia. — 159—160.

Lokațkov, F.I. (1881—1937) — membru de partid din 1904; a participat activ la Revoluția din Octombrie și la războiul civil. În anii 1919—1920 a fost membru al consiliilor militar-revoluționare ale armatelor a 5-a și a 3-a ale Frontului de est. — 70.

Lomonosov, I.V. (n. 1876) — profesor, în 1919 a devenit membru al prezidiului Consiliului economic superior; a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, a fost împuternicit al Consiliului Comisarilor Poporului pentru comenzile feroviare în străinătate. În 1921 s-a aflat în fruntea unei misiuni feroviare însărcinate cu urmărirea îndeplinirii comenzilor de locomotive, material rulant și alt utilaj tehnic în Suedia și Germania. A rămas în străinătate. — 109, 162, 170, 346—350.

Lomov, A. (Oppokov, G.I.) (1888—1938) — membru de partid din 1908. În anii 1918—1921 a fost membru al prezidiului și vicepreședinte al Consiliului economic superior, s-a ocupat de problemele aprovizionării cu combustibil (vezi și vol. 34, p. 566). — 54, 139, 167, 171.

Lunacearski, A.V. (1875—1933) — a intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Revoluția din Octombrie a fost comisar al poporului pentru învățământ. Lunacearski a scris valoroase studii marxiste despre clasicii literaturii ruse, sovietice și occidentale, dintre care în românește a apărut culegerea „Despre literatură“ (1960) (vezi și vol. 9, p. 595). — 53, 108, 132—133, 191, 199, 210, 242.

M

Maksimov, K.G. (1894—1939) — membru de partid din 1914. După Revoluția din Octombrie a fost șeful secției aprovizionare a Sovietului din Moscova. A participat la războiul civil; a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est. Din 1920 a deținut funcții de răspundere în domeniul economiei și în aparatul de stat; a fost președinte al biroului industrial al Consiliului economic superior din Ural, împuternicit al Consiliului Muncii și Apărării pentru refacerea industriei din Ural, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, membru al prezidiului Consiliului economic superior al U.R.S.S., membru al prezidiilor C.E.C. din Rusia, C.E.C. din Ucraina, C.E.C. al U.R.S.S. — 143.

Malîșev, S.V. (1877—1938) — membru de partid din 1902. După Revoluția din Octombrie a lucrat în Comisariatul poporului pentru problemele muncii. În anii 1920—1921 a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Frontului din Turkestan. În 1921—1922 a fost împuternicit al Consiliului Muncii și Apărării, apoi pre-

ședinte al Camerei de comerț a Uniunii Sovietice. După aceea a lucrat la Uniunea centrală a cooperativelor de consum. — 10.

Malkov, P.D. (n. 1887) — membru de partid din 1904. În octombrie 1917 a fost numit comandant al gărzii de la Smolnii, iar în martie 1918 comandant al Kremlinului din Moscova. În 1920 a fost mobilizat pe front în Armata a 15-a. Ulterior a deținut funcții de răspundere în aparatul de stat și în domeniul economic. — 54
151—152.

Mamontov, K.K. (1869—1920) — colonel în vechea armată, general albgardist, comandant al unui corp de cavalerie în armatele lui Krasnov și Denikin. În august 1919, corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost trimis de Denikin să lovească în spatele trupelor sovietice de pe Frontul de sud. Incursiunile acestui corp de cavalerie erau însoțite de jafuri și atrocități; în octombrie-noiembrie 1919 el fost nimicit. — 39, 41, 51.

Manțev, V. N. (1888—1939) — membru de partid din 1906. A participat la Revoluția din Octombrie. Din 1918 a activat pe linie de partid și de stat la Moscova. În 1919 a fost trimis în Ucraina, a fost membru al colegiului Cekăi din Rusia, șef al direcției centrale a Cekăi și în același timp al secției speciale a fronturilor din sud-vest și din sud (Crimeea). Din 1923 a lucrat la Moscova în cadrul Inspecției muncitorești-țărănești, apoi în Consiliul economic superior. În 1927 a fost numit adjunct al comisariatului poporului pentru finanțe al U.R.S.S. iar în 1936 vicepreședinte al Curții Supreme a R.S.F.S.R. — 296.

Manuceariant, S.M. (n. 1889) — membră de partid din 1918. Din 1920 până în 1924 a fost bibliotecara personală a lui V.I. Lenin, iar apoi a Nadejdei Krupskaia. Din 1930 până în 1955 a deținut funcția de colaborator științific principal al Institutului Marx-Engels-Lenin de pe lngă C.C. al P.C.U.S. — 191.

Manuhin, I.I. (n. 1882) — medicul curant al lui A.M. Gorki. A făcut cercetări științifice în domeniul terapiei. — 180.

Manuilski, D.Z. (1883—1959) — membru de partid din 1903. În anii 1920—1922 a fost membru al Comitetului revoluționar din Ucraina, comisar al poporului pentru agricultură al R.S.S.U., secretar al C.C. al P.C.(b) din Ucraina și redactor al ziarului „Kommunist“ (vezi și vol. 39, p. 578). — 154, 328.

Manuilski, M.Z. (1892—1955) — membru de partid din 1917. În 1919 a fost numit comisar gubernial pentru aprovizionare în gubernia Ivanovo-Voznesensk. Din 1921 a deținut diferite funcții pe linie de stat, de partid, sindicală și în domeniul economiei (vezi și vol. 39, p. 578). — 128.

Marchlewski, J. (1866—1925) — militant de seamă al mișcării muncitorești poloneze și internaționale. În 1918 a venit în Rusia Sovietică; a fost ales în C.E.C. din Rusia, al cărui membru a rămas

pînă la sfîrșitul vieții sale. A îndeplinit o serie de sarcini diplomatice de răspundere, a participat la tratativele cu Polonia, Lituania, Finlanda, Japonia, China (vezi și vol. 41, p. 588). — 43, 247, 253, 275.

Maria Ilinicina — vezi Ulianova, M.I.

Markov, S.D. (1880—1922) — membru de partid din 1901. În 1919 a fost numit adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație. Din 1920 a deținut funcția de șef al Direcției regionale a căilor ferate din Vladikavkaz; a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Frontului caucazian. — 31, 40, 67, 81, 98, 128, 133.

Martin, Edward — delegat al Partidului muncitoresc comunist din America la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste. — 249—296.

Martinovici, K.F. (n. 1894) — membru de partid din 1918. A făcut parte din colegiul Inspecției muncitorești-țărănești din Crimeea (1918—1920). În 1919 a fost numit inspector general al Frontului de sud. În 1921 a deținut funcția de șef al Inspecției muncitorești-țărănești pentru armată și marină, apoi a lucrat în Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească al U.R.S.S., a făcut parte din colegiul Consiliului economic superior al U.R.S.S. și a fost ales membru al Comisiei Centrale de Control. — 47.

Martov, L. (Federbaum, I.O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În 1920 a fost membru al Sovietului din Moscova (vezi și vol. 4, p. 512). — 164.

Mașițki, A.A. (n. 1865) — a intrat în mișcarea revoluționară în 1883; membru de partid din 1914. A participat la Revoluția din Octombrie. Din 1918 pînă în 1932 a deținut posturi de răspundere în Comisariatul poporului pentru afacerile externe: locțiitor al împuternicitului Comisariatului poporului pentru afacerile externe în Bielorusia, Lituania, Ucraina; membru al colegiului secției relații externe a Comisiei pentru treburile Turkestanului; apoi a lucrat în diplomație. — 185.

Measkov, K.G. (1881—1958) — membru de partid din 1912. După Revoluția din Octombrie a fost comisar pentru aprovizionare la Samara, apoi a deținut diferite posturi de răspundere: a fost președinte al Băncii agricole a Rusiei, membru al prezidiului Academiei de științe agricole a Uniunii Sovietice, membru al Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S., a făcut parte din aparatul C.C. al P.C.U.S. — 130.

Measnițki. — 359—360.

Medvedev, S.P. (1885—1937) — membru de partid din 1900. După Revoluția din Octombrie a dus muncă politică în Armata Roșie. În 1920 a fost președinte al C.C. al sindicatului metalur-

giștilor; ulterior a lucrat în domeniul economic (vezi și vol. 43, p. 491). — 12.

Mejlauk, V.I. (1893—1938) — a intrat în mișcarea revoluționară în 1907; a devenit membru de partid în iulie 1917. În anii 1918—1920 a fost adjunct al comisarului poporului pentru finanțe al Ucrainei, apoi comisar al poporului pentru finanțe al Republicii Donetk-Krivoi Rog, comisar militar gubernial la Kazan, membru al consiliilor militar-revoluționare ale armatelor a 5-a, a 10-a și a 2-a, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud (vezi și vol. 50, p. 556—557). — 68—69.

Melniceanski, G.N. (1886—1937) — membru de partid din 1902. În zilele lui Octombrie 1917 a făcut parte din Comitetul militar-revoluționar din Moscova. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Consiliului sindical din gubernia Moscova. În anii 1918—1920 a fost membru al Consiliului apărării muncitorești-tărănești din partea Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. Ulterior a activat pe tărîm sindical și economic. — 11, 131.

Merejin, A.N. (n. 1880) — din 1905 pînă în 1916 a fost menșevic, apoi membru al Bundului; din 1919 — bundist de stînga. În P.C.(b) din Rusia a intrat în 1919. A fost membru al Biroului central al secțiilor evreiești de pe lîngă C.C. al P.C.(b) din Rusia. A lucrat în Comisariatul poporului pentru problemele naționalităților; apoi a intrat în învățămînt. — 239—240.

Merkurov, S.D. (1881—1952) — sculptor-monumentalist sovietic, artist al poporului al U.R.S.S., membru al Academiei de arte a U.R.S.S., membru de partid din 1945. — 199.

Meșcereakov, V.N. (1885—1946) — membru de partid din 1905. În 1918 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., iar apoi comisar al poporului pentru agricultură al Ucrainei. Ulterior a deținut posturi de conducere în aparatul de stat și în domeniul economic. — 10.

Mihailov. — 130.

Mihalev, G.I. (1886—1937) — funcționar la un ocol silvic, apoi contabil în regiunea Perm. — 159.

Miliutin, V.P. (1884—1938) — membru de partid din 1910. În anii 1918—1921 a deținut postul de vicepreședinte al Consiliului economic superior (vezi și vol. 35, p. 546). — 18—19, 54, 59—60, 94—95, 149, 202—205, 211—212, 227, 236, 347—350.

Minkin, A.E. (1887—1955) — membru de partid din 1903. După Revoluția din Octombrie a deținut posturi de răspundere pe linie de partid, de stat și în diplomatie: secretar al Comitetului gubernial de partid și președinte al Comitetului executiv gubernial la Penza și, apoi, la Perm; membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerț; reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Uruguay (vezi și vol. 42, p. 554). — 70, 159—160.

Mironov, F.K. (1872—1924) — ofițer de cazaci, a participat la evenimentele revoluționare din 1906; ca ataman al stăniței Rasopino din regiunea Donului, a apărat interesele căzăcimii sărace. În 1918 a creat o divizie pentru lupta împotriva albagardiștilor. A luptat pe fronturile de vest și de sud. În iunie 1919 a condus corpul de armată de pe Don, de curînd înființat. În septembrie a fost arestat și condamnat la moarte pentru organizarea unei rebeliuni. Printr-o hotărîre a Biroului Politic a fost absolvit de pedeapsă, iar printr-o hotărîre a C.E.C. din Rusia sentința a fost anulată. În octombrie 1919 a fost cooptat în Comitetul executiv al regiunii Donului, iar în 1920 a fost primit în P.C.(b) din Rusia și numit comandant al Armatei a 2-a de cavalerie. După zdrobirea lui Vranghel a fost numit inspector de cavalerie al Armatei Roșii.— 40.

Morozov, M.V. (1868—1938) — membru de partid din 1904. După Revoluția din Octombrie a lucrat la Direcția generală a combustibilului și în industria turbei (vezi și vol. 44, p. 649).— 347.

Moskalev, P.P. (1881—1952) — țăran, iar apoi fierar. — 159.

Mosșovici, M.S. (1874—1953) — a pășit pe calea revoluționară în 1895; membru de partid din 1904. A participat la războiul civil. Din 1919 a lucrat pe linie de partid la Moscova, apoi în cadrul Organizației internaționale pentru ajutorarea luptătorilor revoluției (Ajutorul Roșu). — 116.

Muranov, M.K. (1873—1959) — membru de partid din 1904; după Revoluția din Octombrie a lucrat în aparatul de partid și de stat: instructor al C.C. al P.C.(b) din Rusia, membru al Comisiei Centrale de Control a P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 48, p. 465). — 346.

Murphy, John Thomas (n. 1888) — militant al mișcării muncitorești din Anglia; în 1917 a intrat în Partidul socialist din Scoția. În 1920 a luat parte la Congresul al II-lea al Cominternului. A participat la înființarea Partidului Comunist din Anglia și, în 1921, a fost ales în Comitetul lui Central; a fost unul dintre organizatorii biroului Internaționalei sindicale din Anglia. Din 1924 a făcut parte din Comisia internațională de control. În 1932 a fost exclus din partid. — 249, 255.

Muss, E.R. — membru de partid din 1917. În 1918 a lucrat în domeniul aprovizionării în gubernia Tambov; în 1919 a fost președinte al Comitetului gubernial pentru aprovizionare din Samara. — 130.

N

Naglovski, A.D. — în 1919 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, împuternicit al

Consiliului Apărării pentru introducerea stării de război la căile ferate din zona Frontului de nord, președinte al comisiei pentru evacuarea bunurilor din Petrograd. — 67.

Narimanov, Nariman Kerbalai Nadjaf-ogli (1871—1925) — om de stat sovietic, scriitor. În 1917 a fost unul dintre luptătorii de seamă pentru instaurarea Puterii sovietice în Azerbaidjan. Începînd din 1918 a deținut o serie de posturi de răspundere: a fost comisar al poporului pentru industria minieră în Consiliul Comisarilor Poporului de la Baku; din 1919 a lucrat în Comisariatul poporului pentru afacerile externe, apoi a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele naționalităților, președinte al Comitetului revoluționar din Azerbaidjan, președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Azerbaidjan. În 1922 a deținut postul de președinte al Consiliului Unional al R.S.F.S. Transcaucaziene, iar după aceea a fost unul dintre președinții C.E.C. al U.R.S.S. — 195.

Nazarov, S.I. (1879—1944) — membru de partid din 1903. După Revoluția din Octombrie a fost șef al Direcției generale a bumbacului (1917—1919), membru al Comitetului de partid și al Comitetului executiv al guberniei Ivanovo-Voznesensk, imputernicit al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 9-a și comisar al statului-major de armată. Din 1921 a deținut posturi de conducere pe linie de partid și de stat. — 77.

Nevski, V.I. (1876—1937) — membru de partid din 1898. Din 1918 a fost comisar al poporului pentru căile de comunicație, apoi vicepreședinte al C.E.C. din Rusia, rector al Universității comuniste „I.M. Sverdlov“ (vezi și vol. 18, p. 487). — 250.

Nikolaev, A.M. (1887—1938) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1924 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf și președinte al Consiliului radio-difuziunii. După aceea a lucrat în domeniul comerțului exterior; în 1931 a făcut parte din prezidiul Comisiei de stat a planificării a U.R.S.S. — 142, 149—150, 160, 190, 234, 245, 254—255, 323, 329.

Nikolski, G.I. — elev al primei școli sovietice de mitraliori din Moscova. În aprilie 1920 a absolvit școala, a primit gradul de comandant în Armata Roșie muncitorească-fărănească și a fost pus la dispoziția statului-major al Frontului de vest. — 82.

Nikulina, N.A (1845—1923) — una din cele mai mari artiste de comedie. A jucat la Teatrul mic din 1863 pînă în 1914. — 299.

Novikov. — 248—249.

Obuk, V.A. (1870—1934) — membru de partid din 1894; de profesiune medic. A participat activ la Revoluția din Octombrie.

În anii 1919—1929 a condus serviciul sănătății publice din Moscova. A fost medicul curant al lui V.I. Lenin. — 230.

Ohrimenko, P.F. (n. 1888) — traducător, membru al Uniunii scriitorilor sovietici. — 90.

Olderogge, V.A. (n. 1873) — general din vechea armată; ulterior a intrat în Armata Roșie, în 1919 a comandat Frontul de est. În 1920 a avut însărcinări speciale pe lângă comandantul Frontului de sud. — 53.

Olșeovski, S.I. — inginer constructor de căi ferate. Membru al subsecției poduri a comitetului tehnic al Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și consultant al direcției tehnice pentru problemele refacerii căilor ferate. — 362.

Ordjonikidze, G.K. (Sergo) (1886—1937) — membru de partid din 1903. După Revoluția din Octombrie a fost numit comisar extraordinar în Ucraina, iar după aceea în sudul Rusiei. În anii războiului civil a fost membru al consiliilor militar-revolutionare ale armatelor a 16-a și a 14-a și al Frontului caucazian (vezi și vol. 48, p. 467). — 61, 147, 166, 174, 179, 192, 195, 208, 209, 214, 225, 247, 265, 286, 289—290, 294, 298, 303.

Orlov (Egorov), K.N. (1879—1943) — membru de partid din 1904. În anii 1917—1918 a fost președinte al Colegiului central pentru aprovizionarea cu armament a Armatei Roșii, iar din august 1918 până în decembrie 1919 — comisar politic extraordinar la fabricile de armament și munitii și la depozitul de artilerie din Tula. Ulterior a deținut posturi de răspundere în aparatul de stat și în domeniul economic. — 359—360.

Osinski, N. (Obolenski, V.V.) (1887—1938) — membru de partid din 1907. În 1919 și la începutul anului 1920 a fost împuternicit al C.E.C. din Rusia în guberniile Penza, Tula și Veatka. În 1920 a ocupat postul de președinte al Comitetului executiv gubernial Tula (vezi și vol. 44, p. 651). — 38, 359—360.

Oskin, D.P. (1892—1934) — membru de partid din 1918; până atunci fusese eser de stînga. În anii războiului civil a fost comisar militar al guberniei Tula, comandant al trupelor din circumscripțiile militare din stînga și dreapta Volgăi, șef al aprovizionării Armatei Roșii muncitorești-tărănești. După demobilizare a lucrat în domeniul economic. — 68—69, 359—360.

P

Paikes, A.K. (1873—1958) — până în 1917 a fost mensevic, iar în 1918 a devenit membru al P.C.(b) din Rusia. În anii 1918—1920 a lucrat în Siberia ca membru al colegiului Comisariatului poporului pentru controlul de stat și Inspectia muncitorească-tărănească, adjunct al comisarului poporului pentru controlul de stat și membru al Comitetului revoluționar din Siberia. În anii

1921—1922 a fost reprezentant plenipotențiar în China, iar apoi în Lituania. — 98, 231,

Paçlov, I.P. (1849—1936) — mare fiziolog rus, academician (vezi și vol. 42, p. 556). — 242.

Peatakov, G.L. (1890—1937) — membru de partid din 1910. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din guvernul sovietic al Ucrainei. A luat parte la războiul civil; în 1919 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 13-a, în 1920 a lucrat în Ural, în Armata 1 a muncii (vezi și vol. 27, p. 599). — 200.

Pervușin, N.V. (n. 1889) — din 1919 pînă în 1922 a fost profesor la Universitatea din Kazan. — 168.

Pervușina — Zalesskaia. — 168.

Peters, I.H. (1886—1938) — membru de partid din 1904. În anii 1919—1920 a fost comandant al regiunilor fortificate ale Petrogradului și Kievului și membru al Consiliului militar al regiunii fortificate Tula. În 1920 a fost numit membru al Biroului pentru treburile Turkestanului. Ulterior a deținut funcții de răspundere pe linie de partid și de stat (vezi și vol 50, p. 563). — 68, 81—82, 166.

Peterson, K.A. (1877—1926) — membru de partid din 1898. În perioada Revoluției din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar, apoi membru al Prezidiului C.E.C. și al Tribunalului revoluționar de pe lângă C.E.C. din Rusia, comisar militar al Diviziei de pușcași letoni. Din decembrie 1918 a deținut postul de comisar al poporului pentru problemele militare al Letoniei Sovietice (vezi și vol. 39, p. 581—582). — 15, 78.

Petrov. — 342.

Petrovski, G.I. (1878—1958) — membru de partid din 1897. În anii 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R.; din 1919 pînă în 1938 a fost președinte al C.E.C. din Ucraina (vezi și vol. 23, p. 585—586). — 140—141.

Plaksin, K.I. (1881—1933) — membru de partid din 1904. În 1917 a fost membru al Comitetului de partid din Saratov, delegat la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R.(b). După Revoluția din Octombrie a lucrat la Saratov pe linie de partid, în aparatul de stat și în domeniul economic, a fost secretar al Comitetului gubernial de partid, președinte al Consiliului economic; a deținut postul de vicepreședinte al Comitetului executiv din Ivanovo. — 2, 5, 10.

Platonov, A.P. (n. 1894) — din 1915 pînă în 1918 a servit ca matroz în flota din Marea Neagră. Începînd din decembrie 1919 a fost membru al secției casație a C.E.C. din Rusia. În martie 1920 a fost numit administrator responsabil al Kremlinului și al caselor de oaspeți. — 309.

Platten, Friedrich (1883—1942) — comunist elvețian, în anii 1912—1918 a fost secretar al Partidului social-democrat din Elve-

ția. În 1919 a luat parte la înființarea Internaționalei Comuniste. A fost membru al Biroului Cominternului. A colaborat la revista „Internaționala Comunistă”. A fost unul dintre organizatorii Partidului Comunist din Elveția (vezi și vol. 27, p. 600). — 311.

Podvoiski, N.I. (1880—1948) — membru de partid din 1901. În 1919 a fost comisar al poporului pentru problemele militare și maritime al Ucrainei (vezi și vol. 35, p. 550). — 10.

Pokrovski, M.N. (1868—1932) — membru de partid din 1905. Din 1918 — adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 34, p. 570—573). — 88, 128, 163, 180, 210, 239, 289, 339.

Popov, P.I. (1872—1950) — membru de partid din 1924. Începînd din 1918 a condus Direcția centrală destatistică (vezi și vol. 42, p. 559). — 18—19, 210, 226, 232, 352.

Popova (Kasparova), E.M. (1888—1963) — a participat la mișcarea revoluționară cu începere din 1903; membră de partid din 1919. În anii 1918—1922 a condus secția spațiu locativ al C.E.C. din Rusia; după aceea a fost subșefa a serviciului cancelariei și secretară responsabilă a reprezentanței Republicii Sovietice Federative Socialiste Transcaucaziene pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului al U.R.S.S.; secretară responsabilă a prezidiului Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S. — 90.

Poteaev, A.I. (n. 1888) — membru de partid din 1917 pînă în 1923. În 1918 a deținut postul de adjunct al comisarului poporului pentru finanțe. A participat la războiul civil; a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest (1919); în 1920 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru finanțe. — 71—72, 376.

Pozern, B.P. (1882—1939) — membru de partid din 1902. În anii 1918—1919 a fost comisar al statului-major al circumscripției militare Petrograd, iar după aceea membru al consiliilor militar-revoluționare ale fronturilor de vest și de est și al Armatei a 5-a. După terminarea războiului civil a deținut funcții de răspundere în aparatul de partid și în economie: președinte al Centralei textilelor, secretar al Comitetului raional de partid sud-vest, rector al Universității comuniste din Leningrad, membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — 51, 71.

Preobrajenski, A.A. (1863—1938) — începînd din 1902 a lucrat la Direcția regională de căi ferate Samara—Zlatoust; în 1918 a fost numit șef al cancelariei, în 1919 director al treburilor, iar apoi șef al serviciului administrativ al acestei direcții (vezi și vol. 47, p. 407). — 320.

Preobrajenski, E.A. (1886—1937) — membru de partid din 1903. Începînd din 1918 a lucrat pe linie de partid și a făcut parte din aparatul politic al armatei; în 1920 a fost secretar al C.C. al

partidului; a colaborat la ziarul „Pravda“ (vezi și vol. 41, p. 596). — 114, 212, 246, 250, 274, 293, 346.

Prominski, I.L. (1859—1923) — a participat la mișcarea social-democrată poloneză începînd din deceniul al 9-lea al secolului trecut. În 1894 a fost arestat, iar în 1897 a fost deportat pe timp de trei ani în satul Șusenskoe, districtul Minusinsk, unde a făcut cunoștință cu V.I. Lenin și N.K. Krupskaja și s-a împrietenit cu ei. După expirarea termenului de deportare a lucrat în Siberia ca muncitor la calea ferată. A participat la războiul civil. — 233, 266.

Pușkin, A.S. (1799—1837) — mare poet rus. — 133, 211.

Putințev, I.D. — bolșevic, cazac din stanița Urmorunskaja, județul Pavlodar, gubernia Semipalatinsk. — 243.

R

Racovski, C.G. (1873—1941) — militant al mișcării muncitorești din România și al celei internaționale; de origine bulgar. A aderat din tinerețe la mișcarea socialistă. A participat la Congresul de la Stuttgart al Internaționalei a II-a (1907), ca membru al delegației socialistilor români. Împreună cu alți conducători ai mișcării muncitorești din România a participat la editarea seriei a doua a ziarului „România muncitoare“. A avut o bogată activitate publicistică în presa socialistă din România: a scris numeroase studii și eseuri cu caracter politic. După reorganizarea, în 1910, a Partidului social-democrat din România, a fost ales membru al Comitetului executiv al acestuia. În 1915 a reprezentat Partidul social-democrat din România la Conferința internațională de la Zimmerwald. Prigonit de organele represive, Racovski a plecat în 1917 în Rusia, unde a avut munci de răspundere pe linie de partid și de stat. A murit în U.R.S.S. — 3, 10, 13, 27, 28, 33, 156, 177, 183, 188, 208, 361, 377—378, 381—382, 385.

Radcenko, I.I. (1874—1942) — membru de partid din 1898. Unul dintre organizatorii și conducătorii industriei de extracție a turbei în U.R.S.S. În 1920 a lucrat la Direcția generală a exploatarii zăcămintelor de turbă (vezi și vol. 44, p. 655). — 347—350.

Radek, K.B. (1885—1939) — membru de partid din 1917. După Revoluția din Octombrie a lucrat în Comisariatul poporului pentru afacerile externe; din martie 1920 a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 35, p. 552). — 183, 246, 264, 288, 290.

Radus-Zenkovič, V.A. (n. 1877) — membru de partid din 1898. Din 1919 a fost președinte al Comitetului executiv gubernial Saratov, apoi președinte al Comitetului revoluționar din Kirghizia (vezi și vol. 37, p. 694). — 2, 5, 10.

Rafes, M.G. (1883—1942) — a intrat în mișcarea revoluționară în 1899; membru al Bundului din 1903; în anii 1912—1919 a fost

membru al C.C. al Bundului. După revoluția din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. În vara anului 1919 a intrat în P.C.(b) din Rusia. A fost comisar al Armatei Roșii, apoi a ocupat posturi de răspundere pe linie de stat la Moscova. — 239.

Raskolnikov, F.F. (1892—1939) — membru de partid din 1910. După Revoluția din Octombrie a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele maritime, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, comandant al flotei de pe Volga—Marea Caspică și al flotei din Marea Baltică. — 161, 176.

Ratnikov, I.I. (n. 1893) — în anii 1917—1920 a fost secretar al Comitetului raional de partid Karabanov, județul Aleksandrov, regiunea Vladimir. — 346.

Reed, John (1887—1920) — militant de seamă al mișcării muncitorești americane, scriitor și publicist. În anul 1917 a venit în Rusia. A salutat Revoluția din Octombrie și i-a consacrat cartea sa „Zece zile care au zguduit lumea“, a cărei prefață a fost scrisă de V.I. Lenin. În 1918, întorcându-se în S.U.A., a aderat la aripa de stînga a Partidului socialist și a devenit unul dintre conducătorii lui. A luat parte la organizarea Partidului Comunist din S.U.A. În 1919 a fost ales membru al Comitetului Executiv al Cominternului. A murit la Moscova. A fost înmormîntat în zidul Kremlinului. — 294, 336.

Reih, I.S. (n. 1886) — în 1918 a deținut funcția de redactor al lui „Russische Nachrichtung“, buletin informativ al misiunii sovietice la Berna. În 1919 a lucrat în Comisariatul poporului pentru afacerile interne. Din toamna anului 1919 pînă în aprilie 1925 a condus editura de la Berlin a Cominternului. Ulterior s-a îndepărtat de mișcarea comunistă. — 120.

Ribakov, I.I. (1891—1938) — a devenit membru de partid în anul 1917. În 1920 a fost președinte al Comitetului executiv al județului Aleksandrov, regiunea Vladimir. Ulterior a deținut posturi de răspundere în aparatul de stat și în domeniul economiei. — 346.

Rikov, A.I. (1881—1938) — membru de partid din 1899. În anii 1919—1920 a fost împuternicit extraordinar al C.M.A. pentru aprovizionarea Armatei și Flotei Roșii (vezi și vol. 44, p. 656). — 63, 72, 100, 134, 185, 187, 206, 222, 236, 324, 342, 347.

Rodzeanko, M.V. (1859—1924) — mare moșier, unul dintre liderii partidului octombriștilor („Uniunea 17 octombrie“) monarhist. După Revoluția din Octombrie a fugit la Denikin și a încercat să unească toate forțele contrarevoluționare în vederea luptei împotriva Puterii sovietice; apoi a emigrat (vezi și vol. 5, p. 507). — 50.

Rogov, M.I. (n. 1880) — a participat la mișcarea revoluționară cu începere din 1905; membru de partid din 1907. Din 1917 pînă în 1928 a lucrat la Sovietul din Moscova. În 1929 a deținut postul de adjunct al comisariatului poporului pentru finanțe al U.R.S.S. Din 1930 a fost președinte al Comisiei de stat a planificării a R.S.F.S.R., președinte al comisiei bugetare a C.E.C. din Rusia; a făcut parte din C.E.C. al R.S.F.S.R. — 59—60.

Romanov, P.A. (n. 1884) — membru de partid din 1919. În 1920 a fost secretar al Comitetului executiv al județului Aleksandrov, regiunea Vladimir. — 346.

Rotstein, F.A. (1871—1953) — membru de partid din 1901. În 1890 a emigrat din Rusia. A participat activ la mișcarea muncitorească engleză, la înființarea Partidului Comunist din Marea Britanie (1920). A colaborat la publicații socialiste ruse și străine (vezi și vol. 48, p. 478). — 80, 121, 260, 264.

Rovio, G.S. (1887—1938) — membru de partid din 1905. A lucrat ca secretar al secției finlandeze a Biroului din nord-vest al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 34, p. 576). — 97.

Rozengolț, A.P. (1889—1938) — membru de partid din 1905. În anii războiului civil a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al unor armate și fronturi, iar după aceea a lucrat în cadrul armatei, în diplomație și în aparatul de stat. — 28, 179.

Rudakov, I.G. (1883—1937) — membru de partid din 1905. După Revoluția din Octombrie a deținut posturi de conducere în domeniul economiei: a fost membru al Consiliului economic al Regiunii de nord (1919), șef al secției combustibil din Petrograd (1920). Ulterior a fost comisar al poporului pentru industria forestieră al R.S.S. Bieloruse. A făcut parte din C.E.C. al U.R.S.S. — 305.

Rudii, I.V. — în 1919 a fost comisar al Direcției căii ferate Ekaterinburg, iar din 1920 membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație; a deținut posturi de răspundere în sistemul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. — 70.

Rudzutak, I.E. (1887—1938) — membru de partid din 1905. În 1919 a fost numit în Comisia pentru treburile Turkestanului. Din 1920 a fost membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia, membru al prezidiului și secretar general al C.C.S. din Rusia (vezi și vol. 44, p. 657). — 97, 185, 236.

Rutgers, Sebald Justus (1879—1961) — inginer olandez, comunist. Din 1918 pînă în 1938 (cu unele întreruperi) a lucrat în U.R.S.S. (vezi și vol. 44, p. 657). — 120.

S

Sannikov, F.S. (1883—1955) — ani de-a rîndul a lucrat la tăierea lemnului în pădure, s-a ocupat cu agricultura, iar în ultimii ani ai vieții a fost poștaș în satul Polovodovo, raionul Solikamsk, regiunea Perm. — 159.

Sapojkov — eser de stînga, comandant al Diviziei a 2-a de cavalerie din Turkestan. În iulie 1920 a pus la cale o răscoală împotriva Puterii sovietice în județul Buzuluk, gubernia Samara. Răscoala s-a extins și în județul Samara. A fost ucis la 6 septembrie 1920, în timpul înăbușirii răscoalei. — 380—381.

Sapojnikov, Aleksei. — 92.

Sapojnikov, A.V. (1868—1935) — savant chimist. — 180.

Sapronov, T.V. (1887—1939) — membru de partid din 1912. În anii 1919—1920 a fost președinte al Comitetului revoluționar gubernial Harkov (vezi și vol. 39, p. 585). — 113, 154, 189.

Selivacev, V.I. (1866—1919) — a fost ofițer în vechea armată, apoi a servit în Armata Roșie. În anul 1919 a fost ajutor al comandantului Frontului de sud. — 51, 52.

Semașko, N.A. (1874—1949) — membru de partid din 1893. În anii 1918—1930 a fost comisar al poporului pentru ocrotirea sănătății al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 39, p. 586). — 61, 80, 93, 133, 180, 207, 314, 353.

Senea (Lavrov, S.). — 195.

Serafimovici (Popov), A.S. (1863—1949) — scriitor sovietic; membru de partid din 1918. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul de redacție al ziarului „Izvestiia Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova”; a redactat rubrica de beletristică. În anii războiului civil a fost corespondent militar al „Pravdei”. — 217, 298.

Serebreakov, L.P. (1888—1937) — membru de partid din 1905. În anii 1919—1920 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, președinte al Biroului din sud al C.C.S. din Rusia, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, șef al Direcției politice a republicii (vezi și vol. 42, p. 562). — 12, 22, 45, 52, 140.

Sereda, S.P. (1871—1933) — membru de partid din 1903. În anii 1918—1921 a deținut postul de comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 36, p. 708). — 21, 127, 145, 240, 327, 337.

Sergo — vezi Ordjonikidze, G.K.

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — militant de seamă al mișcării muncitorești italiene, unul dintre conducătorii Partidului socialist italian. În anii 1915—1923 a fost director al ziarului

„Avanti“, organul central de presă al partidului socialist (vezi și vol. 45, p. 678). — 237, 266.

Siromolotov, F.F. (n. 1877) — membru de partid din 1897. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din prezidiul C.E.S., din Micul C.C.P., din prezidiul Comisiei de stat a planificării a U.R.S.S. — 59—60, 345.

Sirțov, S.I. (1893—1938) — membru de partid din 1913. În 1918 a fost membru al Biroului de partid din regiunea Donului, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii Donului. A luat parte la războiul civil. În anii 1921—1926 a lucrat în aparatul Comitetului Central al partidului. În 1929 a deținut postul de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. — 127.

Skleanski, E.M. (1892—1925) — membru de partid din 1913. Din septembrie 1918 până în 1924 a fost adjunct al comisariului poporului pentru problemele militare și vicepreședinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii (vezi și vol. 45, p. 678). — 4, 7, 17, 32, 33—34, 40, 41, 42, 44, 50, 55, 59—60, 61, 72—73, 74, 109, 167, 177, 182, 209, 258, 260, 269, 270, 272, 281, 284, — 288, 307, 310, 319, 329, 331, 347—350, 354, 356.

Skvortov-Stepanov, I.I. (1870—1928) — membru de partid din 1896. A fost cel dintâi comisar al poporului pentru finanțe al Republicii sovietice; a desfășurat activitate științifică, literară și publicistică (vezi și vol. 2, p. 644—642). — 250, 309.

Smilga, I.T. (1892—1938) — membru de partid din 1907. După Revoluția din Octombrie a fost împuternicit al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. în Finlanda, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, membru al consiliilor militar-revoluționare ale Frontului de sud, caucazian și de vest, vicepreședinte al Consiliului economic superior. La congresele al VII-lea și al VIII-lea ale partidului a fost ales în Comitetul Central (vezi și vol. 32, p. 610). — 12, 16, 17, 22, 28, 34, 36, 42, 56, 77, 144, 147, 166, 174, 179, 215, 262, 271, 275, 281, 286, 287, 288, 290.

Smirnov, I.N. (1881—1936) membru de partid din 1899. În anii 1918—1919 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a a Frontului de est, apoi președinte al Comitetului revoluționar din Siberia. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales membru supleant al Comitetului Central (vezi și vol. 44, p. 659). — 44, 58, 64, 71, 85, 99, 110, 117—118, 126, 138, 150, 169, 170, 231, 233, 250, 257—258, 269, 315, 388.

Smirnov, V. M. (1887—1937) — membru de partid din 1907. După Revoluția din Octombrie a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior. A participat la războiul civil. A fost unul dintre liderii „opozității militare“ la Congresul al VIII-lea al parti-

dului. În anii 1920—1921 — militant activ al grupului antipar-tinic „centralismul democratic“ (vezi și vol. 36, p. 708). — 95.

Smirnova, V.P. — 95.

Sokolnikov (Brilliant), G.I. (1888—1939) — membru de partid din 1905. Din decembrie 1918 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud și apoi al celui din Turkestan (vezi și vol. 34, p. 578; vol. 45, p. 679). — 33, 34, 74, 144.

Sollogub, N.V. (1883—1937) — colonel în vechea armată; începînd din 1918 a servit în Armata Roșie. A fost șef al statului-major al Frontului de est și membru al Inspectoratului general al armatei, șef al direcției operative a statului-major al armatei Frontului de vest, comandant al Armatei a 16-a. În 1920 a fost șef al statului-major al Frontului de sud și al forțelor armate ale Ucrainei și Crimeii. Din 1923 a ocupat funcții de răspundere în instituțiile de învățămînt militare. — 12.

Soloviev, Z.P. (1876—1928) — membru de partid din 1898. Din 1918 a condus diferite instituții sanitare, a făcut parte din cociții medicale, a fost adjunct al comisarului poporului pentru ocrotirea sănătății, președinte al Comitetului executiv al Crucii Roșii din R.S.F.S.R. (1919), șef al Direcției generale sanitare a Armatei Roșii (1920) etc. — 83, 207.

Sosnovski, L.S. (1886—1937) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1924 a fost (cu unele întreruperi) redactor al ziarului „Bednota“ (vezi și vol. 37, p. 697). — 347—350.

Stalin, I.V. (1879—1953) — membru de partid din 1898. În perioada războiului civil a fost împuternicit al Consiliului Comisarilor Poporului cu aprovizionarea în sudul Rusiei, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii și al consiliilor militar-revoluționare ale unor fronturi (vezi și vol. 49, p. 631). — 12, 15, 16, 17, 43, 47, 52, 60, 61, 144, 146, 148, 151, 152—153, 155, 163, 170, 174, 183, 192, 215, 222, 224, 226, 258—259, 262, 269, 270, 271, 273, 276—278, 323, 330, 351, 366.

Stasova, E.D. (n. 1873) — membră de partid din 1898. Din februarie 1917 pînă în martie 1920 a deținut postul de secretar al C.C. al partidului (vezi și vol. 48, p. 478). — 33, 35, 90, 98, 189, 361.

Stepanov — vezi Skvortov-Stepanov, I.I.

Ström, Fredrik (1880—1948) — social-democrat suedez de stînga, scriitor și publicist. În anii 1918—1920 a fost redactor-șef al ziarului „Folkets Dagblad Politiken“ (vezi și vol. 31, p. 627). — 121.

Sundukov, F.S. (n. 1892) — membru de partid din 1918. Din 1918 pînă în 1945 a servit în armata sovietică. În anii 1918—1920 a luptat pe Frontul din Ural: în cadrul Diviziei a 25-a de infanterie „Ceapaev“ a fost comandant al regimentului 1 Ural, a comandat unul din sectoarele raionului fortificat din Ural. — 85.

Sverdlov, V.M. (1886—1940) — membru de partid din 1902 pînă în 1909; după aceea s-a îndepărtat de activitatea politică. În 1918 a fost comisar al direcției exploatare a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, iar în 1919—1920 adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație și președinte al Consiliului superior al transporturilor. În anii care au urmat a făcut parte din colegiul Consiliului economic superior, a lucrat în sectorul minier și în cel tehnic-științific al Consiliului economic superior și a deținut postul de director al Institutului de cercetări științifice în domeniul comunicațiilor. — 122, 138, 165—166, 320, 343.

Sviderski, A.I. (1878—1933) — membru de partid din 1899. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare și din colegiul Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească (vezi și vol. 39, p. 588). — 21, 123, 186.

§

Sapovalov, A.S. (1871—1942) — unul dintre cei mai vechi participanți la mișcarea revoluționară din Rusia; în 1894 a devenit narodovolist. Din 1895 a fost membru al „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare“. În 1906 a emigrat; a participat la activitatea organizațiilor bolșevice din străinătate. În 1917 s-a înapoiat în Rusia. După Revoluția din Octombrie a lucrat pe linie de partid și de stat. La Congresul al XIII-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales în Comisia Centrală de Control. În ultimii ani ai vieții sale s-a ocupat cu publicistica. — 279.

Satelen, M.A. (1866—1957) — inginer electrician sovietic, remarcabil om de știință, reprezentant de seamă al învățămîntului electrotehnic din U.R.S.S., membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. (1931), Erou al muncii socialiste (1956), om de știință emerit al R.S.F.S.R. (1934) și al R.S.S. Uzbece (1943). A participat la întocmirea planului GOELRO. — 216.

Satunovski, I.M. (1876—1932) — membru de partid din 1918. După Revoluția din Octombrie a lucrat în învățămînt și a activat pe linie politică în cadrul armatei; ulterior a făcut parte din comisia transporturi de pe lângă C.M.A. și din secția industrială a Comisiei de stat a planificării. — 347—350.

Seinman, A.L. (n. 1886) — membru de partid din 1903. Din 1918 a deținut posturi de răspundere în Comisariatul poporului pentru finanțe, în Comisariatul poporului pentru aprovizionare și în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 35, p. 557). — 210.

Šlihter, A.G. (1868—1940) — membru de partid din 1891. În 1919 a fost comisar al poporului pentru aprovizionare al

Ucrainei, în 1920 președinte al Comitetului executiv gubernial Tambov și membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerț (vezi și vol. 42, p. 564). — 3, 28, 303, 337.

Smidt, O.I. (1891—1956) — membru de partid din 1918, om de știință, academician. A făcut parte din colegiile Comisariatului poporului pentru aprovizionare (1918—1920), Comisariatului poporului pentru învățămînt (1920—1921) și Comisariatului poporului pentru finanțe (1921—1922). A fost director al Editurii de stat (1921—1924) și șef al Căii maritime de nord (1932—1939); fondator și redactor-șef al „Marii enciclopedii sovietice”. — 137.

Smidt, V.V. (1886—1940) — membru de partid din 1905. De la sfîrșitul anului 1918 și pînă în 1928 a fost secretar al C.C.S. din Rusia, iar apoi comisar al poporului pentru problemele muncii (vezi și vol. 44, p. 661). — 258.

Sorin, A.F. (1890—1941) — inventator sovietic în domeniul radiotehnicii, telegrafiei și filmului sonor. În 1919 a fost numit șef al postului de radio de la Țarskoe Selo. A lucrat în domeniul radiofoniei. — 141—142.

Sorin, V.I. (1870—1938) — ofițer în vechea armată; din 1918 a servit în Armata Roșie. A fost comandant al Armatei a 2-a a Frontului de est și, apoi, al trupelor din grupul special al Fronturilor de sud, de sud-est și caucazian. În anii 1920—1921 a fost comandant-șef al trupelor din Siberia. — 56.

Sotman, A.V. (1880—1939) — membru de partid din 1899. În anii 1918—1919 a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior din Rusia, în 1920 — președinte al Comisiei uralo-siberiene a Consiliului Muncii și Apărării, apoi membru al Comitetului revoluționar din Siberia și președinte al Consiliului economic din Siberia (vezi și vol. 34, p. 580). — 238.

Sternberg, P.K. (1865—1920) — astronom. A participat activ la mișcarea revoluționară din Rusia. Membru de partid din 1905. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt și din Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 2-a și al Frontului de est. — 71.

Șturmin, F. — ostaș roșu din batalionul 11 geniu. — 7.

Șumski, A.I. (1890—1946) — din 1909 pînă în 1917 a fost membru al partidului socialist-revoluționar din Ucraina. Începînd din 1918 a fost unul dintre liderii partidului borotbiștilor. În 1920 a fost primit în P.C. (b) din Rusia. A participat la tratativele pentru încheierea tratatului de pace cu Polonia (1920). A făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 14-a. A fost ambasador în Polonia, comisar al poporului pentru învățămînt în Ucraina (1924—1927). A fost ales membru al C.C. al P.C. (b) din Ucraina și al C.E.C. al U.R.S.S., — 183, 184,

Spart, I.I. („Semion“) (1879—1951) — membru de partid din 1899. Din 1918 a deținut posturi de răspundere pe linie de partid și de stat în Ucraina (vezi și vol. 47, p. 415). — 188.

Șvedcikov, K.M. (1884—1952) — membru de partid din 1904. După revoluția din februarie 1917 a fost director al editurii ziarului „Pravda“. Din 1918 a deținut posturi de răspundere în industria hîrtiei, a fost împuternicit extraordinar al Consiliului Comisariilor Ponorului pentru problemele industriei hîrtiei și ale presei. — 210.

T

Tahtamișev — în 1919 a făcut parte din comisia pentru construcția unor noi linii de cale ferată pentru aducerea combustibilului, subordonată Consiliului economic superior. — 228.

Teodorovici, I.A. (1875—1940) — a participat la activitatea revoluționară cu începere din 1895; bolșevic. În anii războiului civil a făcut parte din detașamentele de partizani care au luptat împotriva lui Kolceak. Din 1920 a lucrat la Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi și vol. 45, p. 681—682). — 328.

Terehin, I.V. — în anii 1919—1920 a lucrat ca administrator la școala agricolă din județul Podolsk, gubernia Moscova. — 118.

Ter-Petrosian, S.A. (Kamo) (1882—1922) — revoluționar de profesie. În 1919 a comandat un grup de luptă din spatele Frontului lui Denikin. La începutul anului 1920 a fost arestat de guvernul menșevic al Gruziei. După eliberarea din închisoare a desfășurat activitate ilegală la Baku și a participat activ la pregătirea insurecției proletariatului din Baku. Ulterior a lucrat în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. — 42.

Timireazev, A.K. (1843—1920) — naturalist darvinist rus, specialist de seamă în fiziologia plantelor, popularizator și propagandist talentat al cunoștințelor științifice, membru corespondent al Academiei de științe din Petersburg. A fost cel dintâi mare om de știință care a salutat Revoluția Socialistă din Octombrie. Cuvîntările și articolele lui publicistice, apărute în culegerea „Știință și democrație“ (1920), au fost mult apreciate de V. I. Lenin. — 205.

Tirkov, A.V. (1854—1924) — membru, din 1879, al partidului „Narodnaia voleana“; în 1881 a fost arestat pentru participare la atentatul împotriva lui Alexandru al II-lea; a fost întemnițat în fortăreața Petropavlovskaja. În 1883 a fost deportat în Siberia răsăriteană. În 1904 deportarea pe viață i-a fost comutată în deportare pe termen de 20 de ani. — 240.

Tomski, M.P. (1880—1936) — membru de partid din 1904. Din 1919 președinte al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia (vezi și vol. 45, p. 682—683). — 130.

Tonkov, V.N. (1872—1954) — cunoscut specialist sovietic în domeniul anatomiei. Membru de partid din 1932. În anii 1917—1925 a fost director al Academiei militare de medicină. În 1944 a fost ales membru al Academiei de medicină a U.R.S.S. — 48.

Treves, Claudio (1868—1933) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist italian. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Față de Revoluția din Octombrie a avut o atitudine ostilă. După sciziunea din Partidul socialist italian (1922) a devenit unul dintre liderii Partidului socialist unitar. — 326.

Trilisser, D.A. (1884—1934) — membru de partid din 1902. A participat activ la pregătirea Revoluției din Octombrie și la războiul civil. Din 1920 a fost secretar al Comitetului executiv gubernial din Petrograd, apoi președinte al Sovietului raional Volodarski din Petrograd. În anii următori a deținut funcții de conducere pe linie de partid și în domeniul economiei. — 244.

Troški, B.I. (n. 1879) — în 1920 a lucrat în Comitetul pentru aprovizionare din Siberia. — 379.

Troški (Bronștein), L.D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897; menșevic. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit, împreună cu un grup de interraioniști, în partidul bolșevic.

După Revoluția din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe (din noiembrie 1917), comisar al poporului pentru problemele militare (din februarie 1918), președinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii și comisar al poporului pentru căile de comunicație (1920—1921) (vezi și vol. 48, p. 481—482). — 21, 22, 30, 33, 36, 45, 47, 52, 59, 60, 63, 65, 67, 69, 72—73, 76, 84, 86, 108, 132, 138, 143, 150, 160, 169, 172—173, 188, 190, 192, 209, 224, 225—226, 227, 287, 301, 302, 319—320, 325, 344, 347—350, 361.

Tuhacevski, M.N. (1893—1937) — membru de partid din 1918. În anii 1918—1919 a fost o perioadă comandant al armatelor 1, a 5-a și a 8-a. La începutul anului 1920 a fost comandant al Frontului caucazian, iar apoi al Frontului de vest. În 1921 a fost numit comandant al Academiei militare a Armatei Roșii muncitorești-țărănești, în ianuarie 1922 — comandant al trupelor de pe Frontul de vest, iar după aceea — locțiitor al șefului statului-major al Armatei Roșii muncitorești-țărănești. Din 1931 a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele armatei și flotei și vicepreședinte al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S.; mareșal al Uniunii Sovietice. — 144, 224, 271.

Turati, Flippo (1857—1932) — militant al mișcării muncitorești italiene, unul dintre organizatorii Partidului socialist italian, lider al aripii lui de dreapta, reformistă (vezi și vol. 41, p. 605). — 237.

T

Țiurupa, A.D. (1870—1928) — membru de partid din 1898. La începutul anului 1918 a fost numit comisar al poporului pentru aprovizionare (vezi și vol. 38, p. 516). — 3, 81, 117, 127, 145, 190, 196, 240, 258, 344.

U

Ulianov, D.I. (1874—1943) — membru de partid din 1894, de profesiune medic; fratele mai mic al lui V.I. Lenin (vezi și vol. 46, p. 581). — 250.

Ulianova, M.I. (1878—1937) — membră de partid din 1898; sora mai mică a lui V.I. Lenin (vezi și vol. 46, p. 581). — 217, 230.

Unșliht, I.S. (1879—1938) — membru de partid din 1900. În zilele Revoluției din Octombrie a făcut parte din Comitetul militar-revoluționar din Petrograd. În 1918 a fost ales în C.C. al Partidului Comunist din Lituania și Bielorusia; a fost numit comisar al poporului pentru problemele militare al Lituaniei și Bielorusiei. Din 1919 a deținut posturi de răspundere în cadrul armatei: membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 16-a, al Frontului de vest și al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S., șef al aprovizionării Armatei Roșii, adjunct al comisarului poporului pentru problemele militare și maritime. — 61, 173—174.

Uratadze, G.I. (n. 1879) — mensevic. În 1918 a făcut parte din seimul transcaucazian, iar în 1919 a fost ales în Adunarea constituantă a Gruziei. A fost redactor al ziarului „Ertoba“, organul central al partidului mensevic. În mai 1920 a fost împuternicitul guvernului mensevic al Gruziei pentru încheierea și semnarea tratatului de pace cu R.S.F.S.R. — 195.

Ursin, Nils Robert (1854—1936) — militant de seamă al mișcării muncitorești finlandeze, a participat la organizarea Partidului muncitoresc social-democrat din Finlanda (1899) și a fost unul dintre conducătorii lui. A tradus în limba finlandeză o serie de lucrări ale lui K. Marx și F. Engels. A participat activ la revoluția muncitorească din 1918 din Finlanda. După înăbușirea revoluției i s-au ridicat drepturile cetățenești. Din 1918 până în 1922 s-a aflat în emigrație. — 93.

V

Validov, Ahmed-Zaki (n. 1890) — unul dintre conducătorii mișcării burghezo-naționaliste contrarevoluționare din Bașkiria. În anii 1917—1918 s-a aflat în fruntea guvernului naționalist burghez, care a participat activ la lupta armată împotriva Puterii sovietice. În ianuarie 1919, sub influența dezvoltării mișcării

revoluționare bașkire, a trecut de partea Puterii sovietice și a încercat să-și mențină influența asupra maselor. A intrat în P.C.(b) din Rusia, a fost ales membru al Comitetului militar-revoluționar al Republicii bașkire, apoi președinte al acesteia. Canaționalist, a încercat să aplice o linie proprie. În 1920, împreună cu un grup de adepți ai săi, a fugit în Turkestan, iar după aceea în Turcia. — 44—45.

Vanderlip, Washington, B. (n. 1866) — inginer, reprezentant al cercurilor industriale americane; a venit în Rusia Sovietică cu propunerea de a încheia un acord de concesiune a exploatării petrolului și cărbunelui în Kamceatka. — 292, 310.

Vasiliev — vezi Vasiliev-Iujin, M.I.

Vasiliev-Iujin, M.I. (1876—1937) — membru de partid din 1898. A participat la revoluția din 1905—1907. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a fost vicepreședinte al Sovietului din Saratov și președinte al Comitetului gubernial de partid. A participat ca delegat la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia. După Revoluția din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 15-a, apoi a deținut funcții de răspundere în organele Procuraturii; în anii 1924—1937 a fost vicepreședinte al Curții Supreme a U.R.S.S. — 206.

Veisbrod, B.I. (1874—1942) — membru de partid din 1904; de profesie medic chirurg. În anii 1919—1920 a fost președinte al Comisiei extraordinare pentru lupta împotriva epidemiilor pe Frontul din Turkestan și pe Frontul de sud-est (vezi și vol. 50, p. 578—579). — 54, 79, 93.

Vezer, E.I. (1882—1937) — membru de partid din 1917. În zilele lui Octombrie 1917 a fost muncitor-ostaș în Garda roșie. Din 1918 pînă în 1924 a deținut postul de director al sanatoriului „Gorki“. În anii care au urmat a lucrat în aparatul de partid și în domeniul economic. — 241.

Vinnicenko, V.K. (1880—1951) — scriitor ucrainean. A fost unul dintre organizatorii și liderii Radei centrale ucrainene; apoi, împreună cu Petliura, s-a aflat în fruntea Directoratului (guvernul naționalist al Ucrainei din anii 1918—1919). În primăvara anului 1920 a căpătat permisiunea să se întoarcă în țară; a intrat în P.C. (b) din Ucraina, dar în octombrie a emigrat din nou (vezi și vol. 35, p. 560). — 208.

Vinogradov, A.A. (n. 1883) — învățător, luptător activ pentru instaurarea Puterii sovietice în județul Vesiegonk, gubernia Tver. În 1920 era președinte al sindicatului corpului didactic din județul Vesiegonk. — 161—162.

Vinter, A.V. (1878—1958) — inginer și om de știință sovietic, specialist în domeniul construcției și exploatării centralelor elec-

trice. După Revoluția din Octombrie a fost șeful șantierului centralei electrice raionale de pe masivul de turbă de la Șatura, a cărei construcție a fost începută în urma indicației date de V. I. Lenin. Din 1927 pînă în 1932 a fost conducătorul șantierului hidrocentralei de pe Nipru. În 1932 a fost ales membru al Academiei de Științe a U.R.S.S. — 114.

Vivien, L.S. (n. 1887) — regizor sovietic, actor, pedagog, artist al poporului al U.R.S.S. Membru de partid din 1954. Pînă la Revoluția din Octombrie — artist la Teatrul „Aleksandrovski“ (azi Teatrul academic de dramă „A.S. Pușkin“ din Leningrad). — 122.

Vladimirov (Șeinfinkel), M.K. (1879—1925) — membru al P.M.S.D.R. din 1903; bolșevic. În 1911 s-a îndepărtat de bolșevici. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia (iulie 1917) a fost primit în partidul bolșevic împreună cu un grup de interaioniști. După Revoluția din Octombrie a lucrat în Comisia de aprovizionare din Petrograd și în Comisariatul poporului pentru aprovizionare; în 1919 a fost comisar militar extraordinar la căile ferate și președinte al Comisiei speciale pentru aprovizionate a Frontului de sud (vezi și vol. 35, p. 560; vol. 48, p. 484). — 35, 113.

Vladimirski, M.F. (1874—1951) — membru de partid din 1895. După Revoluția din Octombrie a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia și adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 39, p. 592). — 47—48, 149, 200, 206, 272.

Voevodin, P.I. (1884—1964) — participant activ la mișcarea revoluționară, membru de partid din 1899. În 1919 a fost împuternicit al C.C. al P.C. (b) din Rusia și comisar politic al trenului de agitație „Revoluția din Octombrie“. În 1920 a fost comisar general al căii ferate Moscova—Vindavo—Rîbinsk. În 1921 a lucrat la Comitetul principal pentru educația politică de pe lângă Comisariatul poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R.; din 1922 pînă în 1939 a lucrat în domeniul literar-editorial și în acela al bibliotecilor. — 21.

Vollenberg, G.L. (1890—1940) — membru de partid din 1918. În anii 1919—1920 a fost comisar și director al rețelei telefonice din Moscova, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telefoane. Din 1922 pînă în 1924 a deținut postul de șef al Direcției comunicațiilor din nordul Caucazului. În anii următori a avut munci de răspundere în domeniul comunicațiilor și în industrie. — 149—150, 231—232.

Volnii, Ivan (Vladimirov, I.E.) (1885—1931) — scriitor realist rus. În 1903 a intrat în partidul eserilor. În 1908, în urma unui atentat împotriva ispravnicului din Mțensk, a fost deportat în Siberia, de unde a fugit în străinătate. La Capri s-a întîlnit cu A.M. Gorki, sub a cărui influență a început să se îndepărteze de eseri. În 1917 s-a întors în Rusia, unde s-a îndeletnicit cu literatura. — 74.

Volodiceva, M.A. (n. 1881) — membră de partid din 1917. A lucrat în secretariatul Conferinței a VII-a de partid (din aprilie). A asistat ca stenografă la Congresul al VI-lea al partidului. După Revoluția din Octombrie a deținut pînă în iulie 1918 funcția de secretară a Biroului de presă al Consiliului Comisarilor Poporului. Din 1918 pînă în 1924 a fost dactilografă la Consiliul Comisarilor Poporului și ajutoare de secretară la Consiliul Muncii și Apărării și la Consiliul Comisarilor Poporului. Din 1924 pînă în 1928 a lucrat la Institutul Lenin. — 219.

Voroški, V.V. (1871—1923) — membru de partid din 1894. După Revoluția din Octombrie a fost reprezentant plenipotențiar al Republicii sovietice în țările scandinave (1917—1919), în 1919—1920 a fost director al Editurii de stat, iar apoi i s-a încredințat din nou o funcție diplomatică în Italia (1921—1923) (vezi și vol. 10, p. 548). — 29—30, 75—76, 95, 140, 216, 227, 251, 257, 295, 318, 373.

Voznesenski, A.N. — în 1920 a fost șeful secției pentru problemele Orientului din Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — 282.

Vranghel, P.N. (1878—1928) — general în armata țaristă, baron, monarhist inveterat. În perioada intervenției militare străine și a războiului civil a fost agent al imperialiștilor anglo-francezi și americani, unul dintre conducătorii contrarevoluției în sudul Rusiei.

În perioada aprilie—noiembrie 1920 a fost comandantul suprem al „forțelor armate din sudul Rusiei“, alcătuite din albgardiști; după zdrobirea lor de către Armata Roșie, a fugit în străinătate. — 209, 222, 259, 265, 270, 271, 272, 273, 278, 302, 326, 339, 343, 344.

W

Weisbein. — 233.

Wijnkoop, David (1877—1941) — social-democrat olandez de stînga, apoi comunist. A fost unul dintre conducătorii Partidului Comunist din Olanda, în cadrul căruia s-a situat pe o poziție de extremă stîngă, sectară. În anii 1918—1925 și apoi cu începere din 1929, a fost membru al parlamentului olandez. La Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste a fost ales în Comitetul Executiv (vezi și vol. 48, p. 485). — 255.

Wise, Edward Frank (1885—1933) — om politic englez. Din 1914 pînă în 1918 a fost secretar al Comitetului pentru aprovizionarea Rusiei și a lucrat și în alte instituții de aprovizionare. În anii 1919—1920 a făcut parte din delegația britanică în Consiliul economic suprem al aliaților; a participat la tratativele pentru stabilirea relațiilor comerciale anglo-sovietice (1920—1921). În 1923 a fost numit consilier economic pentru comerțul exterior pe lângă secția din Londra a Uniunii centrale a cooperativelor mește-

sugărești. A participat la tratativele neoficiale pentru reluarea relațiilor diplomatice anglo-sovietice. — 234.

Z

Zabarov. — 188.

Zaharov, M.V. (n. 1881) — în 1919 a făcut parte din biroul operativ al Comitetului pentru construcții de stat de pe lângă Consiliul economic superior; în 1920 a fost comisar al șantierului Algamba; după aceea a lucrat în domeniul economic (vezi și vol. 22, p. 609). — 153—154.

Zalesskaia — Pervușina. — 168.

Zalighin. — 157.

Zatonski, V.P. (1880—1938) — membru de partid din martie 1917. După Revoluția din Octombrie a ocupat cel dintâi postul de președinte al C.E.C. al Sovietului de deputați ai Ucrainei; a făcut parte din Comitetul Central al P.C.(b) din Ucraina. În perioada războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al armatelor a 13-a, a 12-a și a 14-a și al Frontului de sud-vest. În 1920 s-a aflat în fruntea Comitetului revoluționar din Galiția (vezi și vol. 50, p. 582). — 138, 288—289.

Zelikman, M.I. (n. 1882) — membru de partid din 1914. În zilele lui Octombrie a fost comisar al Oficiului telegrafic central din Petrograd. Din 1918 pînă în 1920 a lucrat la Tula ca secretar al comitetului gubernial de partid și vicepreședinte al comitetului executiv gubernial; totodată a făcut parte din comitetul revoluționar gubernial. După aceea a lucrat în învățămînt. — 68.

Zeller, Eduard (1814—1908) — filozof german, specialist în istoria filozofiei antice și a filozofiei germane. — 298.

Zimmerman. — 311.

Zinoviev (Radomislski), G.E. (1883—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, președinte al Comitetului Executiv al Cominternului (vezi și vol. 49, p. 639). — 30—31, 38, 54, 63, 66, 67, 69—70, 72, 76, 78—79, 81—82, 84, 87, 92, 99, 107—108, 138, 163, 181, 213, 242, 247, 249, 251—252, 253, 265 282, 292, 293, 320, 324, 353.

Zul, B.G. — în 1918 a fost președinte al colegiului Direcției generale a transporturilor maritime și fluviale, iar în 1919 — șeful secției politice a grupului de sud al Frontului de est; după aceea a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 4-a a Frontului din Turkestan, iar mai tîrziu a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 13-a. În septembrie 1920 a fost împuternicit al C.E.C. din Rusia și al Comisariatului poporului pentru aprovizionare în regiunea Volgăi pentru conducerea campaniei de colectări. — 85.

INDICE TEMATIC*

A

- Agricultura* — 17, 18, 24, 36, 57, 58, 199, 230, 278, 420, 433, 517, 540, 556; *Anexe* — 12, 19, 30, 34.
- Al doilea Congres al popoarelor din Orient* — 403.
- Algamba — Șantierul de construcție a căii ferate Aleksandrov-Gai — Emba și a conductei de petrol* — 207, 220, 242, 243, 250, 257, 288, 323, 396.
- Alianța militară a republicilor sovietice* — 74.
- Alimentele și aprovizionarea* — 5, 6, 16, 17, 20, 35, 42, 48, 57, 58, 95, 99, 105, 124, 139, 142, 145, 147, 163, 171, 178, 185, 193, 194, 196, 197, 199, 200, 206, 216, 227, 230, 231, 234, 433, 442, 445, 483, 490, 519, 530, 562, 568; *Anexe* — 2, 6, 11, 12, 14, 18, 20, 22, 30, 31. *Vezi și* Comisariatele poporului ale R.S.F.S.R. — Comisariatul poporului pentru aprovizionare.
- Antanta — rolul ei în organizarea intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice* — 360, 380, 429, 473, 576.
- Aparatul de stat sovietic* — 108, 184, 236, 352, 353, 355, 383, 394, 481, 547, 566, 577, 588; *Anexe* — 4.
Vezi și Construcția de stat sovietică.
- Apărarea avutului public, lupta împotriva furturilor și a delapidărilor* — 79, 177, 393.
- Armata muncii* — 196, 197, 198, 217, 227, 234, 254.
- Armata Roșie* — 4, 8, 9, 11, 26, 30, 38, 49, 69, 80, 81, 87, 89, 95, 96, 97, 100, 106, 108, 117, 122, 135, 136, 232, 240, 254, 266, 370, 372, 434, 456, 527, 559, 583; *Anexe* — 1, 3, 24, 25, 26, 35.
- Armenia* — 403.

* În rubrici se indică numerele de ordine ale documentelor.

Atlas geografic — 466, 474.

Aviația în Rusia Sovietică — 73, 435, 437, 467, 469.

Azerbaidjan — 285, 403, 576; *Anexe* — 20.

B

Bandele lui Vranghel și zdrobirea lor — 363, 367, 370, 435, 436, 438, 440, 441, 449, 467, 471, 493, 494, 525, 527, 531, 536, 543, 552, 559, 565, 574, 585; *Anexe* — 24, 25, 26.

Bașkiria — 25, 74, 140.

Bibliotecile în Rusia Sovietică — 141, 202, 258, 319, 425, 554.

Bielorusia — 390, 411.

Birocrațismul, târăgăneala și lupta împotriva lor — 33, 117, 166, 167, 205, 398, 399, 582.

Borotbiștii — 281, 292, 293.

C

Cadrelor de partid și de stat — 53, 54, 69, 91, 98, 121, 125, 156, 157, 168, 183, 212, 222, 226, 227, 228, 252, 265, 269, 270, 299, 301, 310, 340, 342, 432, 451, 457, 478, 486, 488, 544.

Caracterul colectiv al conducerii; vezi Conducere unică și conducere colectivă; Partidul comunist al Uniunii Sovietice.

Căzăcimea — 103, 137.

C.E.C. din Rusia (Comitetul Executiv Central din Rusia) — 294.

Cerere de publicații — 56, 64, 308, 377, 407, 409, 485.

Cinematografie — 382, 417, 573.

Clasa muncitoare în Rusia Sovietică — 39, 171, 230, 289, 368.

— detașamentele de aprovizionare — 142, 234.

— mobilizarea muncitorilor pe front — 1, 88, 91, 113.

— rolul clasei muncitoare în construcția economică — 504; *Anexe* — 5.

Coexistența pașnică — *vezi* Politica externă a Statului sovietic.

Combustibilul — 77, 86, 143, 159, 161, 162, 173, 177, 179, 180, 192, 201, 203, 214, 227, 234, 239, 255, 269, 272, 279, 296, 300, 354, 383, 384, 414, 502, 566, 573; *Anexe* — 8, 17, 28. *Vezi și* Algamba — șantierul de construcție a căii ferate Aleksandrov-Gai—Emba și a conductei de petrol.

Comerțul exterior al Rusiei Sovietice — 267, 282, 283, 300, 345, 361, 388, 408, 418, 419, 497, 508, 539, 560, 573; Anexe — 13, 16, 20.

Comisariatele poporului ale R.S.F.S.R.

- Comisia extraordinară din Rusia pentru combaterea contra-revoluției, a sabotajului și a speculei (Ceka) — 78, 558.
- Comisariatul poporului pentru comerțul exterior — 392, 488, 508, 510.
- Comisariatul poporului pentru problemele naționalităților — 404.
- Comisariatul poporului pentru afacerile externe — 274, 295, 394, 404, 499, 569.
- Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf — 186, 236.
- Comisariatul poporului pentru aprovizionare — 230, 305, 521.
- Comisariatul poporului pentru învățământ — 492.
- Comisariatul poporului pentru căile de comunicație — 165, 186.

Comisia pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință — 563.

Concesiunile în Rusia Sovietică — 475, 509, 533.

Conducere unică și conducere colectivă — 116, 214.

Consiliul Comisarilor Poporului (C.C.P.) al R.S.F.S.R. — 210, 294, 364.

Consiliul militar-revoluționar al republicii și Comandamentul suprem; planurile strategice ale Armatei Roșii — 28, 37, 45, 51, 67, 75, 81, 82, 102, 115, 237, 280, 460, 525.

Consiliul Muncii și Apărării (C.M.A.) — 547.

Construcția de stat sovietică — 155, 210, 215, 244, 269, 322, 329, 347, 411.

Construcția fortificațiilor de apărare — 161, 173.

Construcția socialistă (caracterizare generală) — 39, 80, 504, 573.

Contrarevoluția și lupta împotriva ei — 4, 65, 80, 83, 317, 440, 448, 482, 486, 495, 530, 548, 557, 558; Anexe — 23.
Vezi și Chiaburimea și lupta împotriva ei.

Controlul de stat — 78, 503.

Cooperația în Rusia Sovietică — 204, 216.

Copiii și așezămintele de copii — 10, 145, 298, 307, 343, 397.

Cultura proletară, socialistă — 537.

D

Daghestan — 309, 315.

Dictatura proletariatului — 390.

Dicționarul limbii ruse — 208, 337.

Disciplina de partid și de stat — 100, 139, 168, 212, 215, 218, 237, 241, 259, 264, 295, 303, 316, 318, 344, 393, 394, 436, 501, 502, 514, 523, 580, 581; Anexe — 2.

Donbass — 265, 568.

E

Electricizarea; Centralele electrice în Rusia Sovietică — 180, 221, 235, 573.

Vezi și GOELRO.

Eserii (socialiștii-revoluționari) — 43, 271.

Eserii (socialiștii-revoluționari) de stînga — 314.

F

Finanțele și politica financiară a Statului sovietic — 3, 22, 23, 32, 71, 110, 264, 267, 320, 345, 347, 539; Anexe — 16.

Flota în Rusia Sovietică — Anexe — 13.

Fraternizarea pe fronturi — 112.

Frontul caucazian — 232, 234, 238, 240, 241, 244, 265, 277, 280, 285, 309, 315, 334, 358, 363, 365, 366, 486, 495; Anexe — 10.

Frontul de răsărit — 1, 2, 21, 25, 29, 30, 34, 81, 82, 87, 92, 102, 111, 135, 162; Anexe — 3.

Frontul de sud — 11, 21, 29, 37, 38, 45, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 64, 65, 67, 68, 75, 78, 81, 82, 87, 89, 90, 92, 93, 96, 98, 102, 103, 104, 108, 114, 113, 121, 161, 280.

Vezi și Bandele lui Vranghel și zdrobirea lor.

Frontul de sud-vest — 231, 240, 421, 422, 426; Anexe — 10.

Vezi și Războiul împotriva Poloniei burghezo-moșierești; Bandele lui Vranghel și zdrobirea lor.

Frontul de vest — 6, 21, 24, 26, 28, 29, 41, 70, 93, 101, 104, 109, 112, 113, 114, 119, 122, 129, 134, 138, 173, 228, 254, 270, 275, 276, 277.

Frontul din Turkestan — 103.

G

GOELRO (Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei) — 278, 286, 349, 518.

Grija față de oameni — 7, 12, 13, 14, 15, 27, 48, 63, 84, 128, 144, 149, 154, 158, 169, 183, 290, 291, 304, 310, 311, 312, 350, 371, 374, 379, 387, 391, 392, 451, 461, 464, 480, 489, 496, 506, 507, 516, 522, 534, 535, 541, 542, 575.

Gruzia — 285, 315, 334, 344, 403, 576.

I

Industria în Rusia Sovietică — 86, 123, 143, 147, 152, 159, 161, 173, 180, 185, 192, 195, 201, 251, 269, 273, 279, 294, 296, 354, 384, 385, 501, 504, 519, 550, 570, 573.

— *Industria de război* — 19, 46, 60, 108, 559; *Anexe* — 17.
Vezi și Naționalizarea industriei în Rusia Sovietică.

Industria națională în Rusia Sovietică — 176.

Informare despre situația economică, despre politica externă a altor țări, despre mișcarea muncitorească și revoluționară internațională — 126, 182, 188, 189, 325, 427, 430, 443.

Informarea oamenilor muncii din alte țări și a opiniei publice mondiale despre Revoluția Socialistă din Octombrie, despre situația din Rusia Sovietică — 263, 348, 359, 463.

Instituții de învățământ superior — 528, 529, 580, 581.

Instrucțiunea publică — 172, 186, 256, 320, 454.

Internaționala Comunistă (Cominternul, Internaționala a III-a), Congresul al II-lea — 118, 406, 410, 413, 416, 431.

Intervenția burgheză și politica Puterii sovietice față de ea — 39, 80.

Intervenția militară străină și războiul civil în nordul Rusiei europene — 266.

Intervenția militară străină și războiul civil în Rusia Sovietică (caracterizare generală) — 39, 80, 94, 171, 559.

I

Întilniri și convorbiri cu muncitorii, țărani, intelectualii și cu activiștii locali — 252, 256, 273, 394, 504, 562, 571.

K

Kirghizia — 369.

L

- Legalitatea revoluționară, socialistă* — 12, 61, 76, 80, 83, 131, 148, 167, 187, 191, 211, 215, 233, 249, 261, 268, 317, 455.
- Literatură și artă* — 39, 80, 116, 174, 321, 350.
- Lucrările lui V.I. Lenin*, scrierea și editarea lor — 351, 359, 412, 413, 416, 428, 553.

M

- Menșevicii* — 43, 260, 271.
- Militanți ai mișcării muncitorești și comuniste internaționale, întreveneri cu ei, grija față de ei* — 452, 479, 510.
- Mișcarea comunistă internațională* — 94, 182, 424, 443.
Vezi și Militanți ai mișcării muncitorești și comuniste internaționale, întreveneri cu ei, grija față de ei.
- Mișcarea de partizani și activitatea ilegală în spatele frontului inamic* — 38, 69.
- Mișcarea muncitorească și revoluționară internațională* — 94, 386, 424, 473, 515.
Vezi și Militanți ai mișcării muncitorești și comuniste internaționale, întreveneri cu ei, grija față de ei.
- Muzeele în Rusia Sovietică* — 560.

O

- Ocotirea sănătății în Rusia Sovietică* — 97, 120, 125, 127, 133, 150, 151, 209, 331; Anexe — 1.
- Oportunismul și revizionismul în mișcarea muncitorească internațională și lupta împotriva lor* — 386, 538.
- Organizarea socialistă a muncii* — 180.

P

- Participarea muncitorilor străini la opera de construcție economică în Rusia Sovietică* — 326, 339.
- Partidul Comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.), P.M.S.D. (b) din Rusia, P.C. (b) din Rusia.*
- Comitetul Central al P.C.(b) din Rusia, organ colectiv de conducere a partidului și a țării, de luptă împotriva intervenționiștilor și albgarđiștilor — 37, 45, 50, 54, 70, 75, 81, 82, 97, 115, 168, 181, 238, 259, 292, 293, 295, 303, 334, 344, 345, 368, 435, 436, 438, 514, 572; Anexe — 10, 24, 25, 26.

- *normele vieții de partid* — 108, 168, 253, 303, 366, 478, 486, 535, 559, 571, 572.
- *agitația și propaganda de partid* — 44, 250, 278, 310, 355, 417, 433; Anexe — 12.
- *mobilizarea pe front* — 93, 119, 121; Anexe — 4, 24, 35.
- *întărirea și unitatea partidului* — 252, 292, 293, 476.
- *grupul „Centralismului democratic” (centraliștii democrați) și lupta împotriva lui* — 302.
- *legătura cu masele* — 504.
Vezi și Disciplina de partid și de stat. Cadrele de partid și de stat.
- Partizanatul și combaterea lui* — 25, 30.
- Politica de colonizare* — Anexe — 19.
- Politica externă a Statului sovietic* — 72, 85, 114, 120, 138, 181, 254, 275, 295, 334, 335, 341, 360, 380, 403, 404, 418, 419, 422, 426, 427, 429, 436, 439, 441, 447, 449, 450, 459, 462, 473, 475, 505, 512, 513, 536, 567.
- Politica națională a Partidului comunist și a guvernului sovietic* — 22, 23, 66, 74, 140, 155, 170, 245, 285, 309, 315, 369.
- Politica partidului comunist și a Statului sovietic față de religie* — 263, 307.
- Poșta, telefonul și telegraful în Rusia Sovietică* — 231, 236, 323, 376, 405, 549.
- Presa și editurile în Rusia Sovietică* — 44, 47, 118, 143, 153, 218, 221, 328, 401, 443, 455, 481, 484, 487, 514, 523, 551, 564.
- Prestația în muncă* — 313; Anexe — 11, 14, 15.
- Problema națională în regimul dictaturii proletarietului* — 390.
- Proletcultul* — 470.
- Propaganda prin monumente* — 174, 321.

R

- Radio și tehnica radiofonică* — 223, 224, 225, 306, 503.
- Răspunsuri la scrisori, telegrame, petiții ale oamenilor muncii și la sesizări de pe teren* — 130, 131, 193, 490, 571; Anexe — 7.
- Războiul împotriva Poloniei burghezo-moșierești* — 338, 346, 356, 363, 422, 423, 426, 435, 437, 438, 441, 444, 449, 459, 460, 462, 465, 467, 468, 472, 473, 505, 512, 513, 520, 536; Anexe — 24, 25, 26.
- Rebeliunea corpului de armată cehoslovac și lichidarea ei* — Anexe — 9.

Recensămîntul în Rusia Sovietică — 336, 368, 375; Anexe — 15, 21, 29.

Republica Extremului Orient — 237; Anexe — 9.

Republica Sovietică Ungară — 40.

S

Schimbul de mărfuri (cu țărăimea) — 433; Anexe — 2.

Siberia — 160, 264, 269, 368, 375, 517; Anexe — 22.

Silvicultura — 453.

Sindicatelor — 205.

Sistemul dărilor de seamă — 152, 165, 186, 501; Anexe — 8, 34.

Spatele frontului — 4, 108, 433; Anexe — 24.

Specialiștii străini, participarea lor la construcția economică în Rusia Sovietică — 146, 149.

Statistica în Rusia Sovietică — 32, 577; Anexe — 15, 21, 29.
Vezi și Sistemul dărilor de seamă.

Subotnicele comuniste — 59.

Ș

Știința, tehnica și invențiile în Rusia Sovietică — 3, 62, 123, 287, 311, 324, 327, 331, 337, 372, 373, 381, 389, 395, 400, 402, 415, 458, 466, 477, 491, 498, 532, 545, 546, 561, 573, 578, 582.

Vezi și Radio și radiotehnica; Comisia pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință.

T

Transporturile în Rusia Sovietică — 34, 66, 107, 132, 159, 163, 165, 171, 173, 175, 179, 196, 197, 200, 205, 219, 227, 229, 234, 259, 262, 264, 278, 282, 284, 289, 299, 300, 354, 500, 511, 566; Anexe — 5, 8, 11, 14, 27, 28, 31, 32, 33.

Vezi și Algamba — șantierul de construcție a căii ferate Aleksandrov-Gai — Emba și a conductei de petrol.

Trecerea de la capitalism la socialism — 582; Anexe — 35.

Turkestan — 66, 156, 157, 170, 295.

T

Țărăimea săracă și cea mijlocie — politica partilului comunist față de ele — 9, 39, 231, 234, 244, 411, 517.

U

Ucraina — 18, 38, 50, 156, 157, 160, 234, 244, 246, 261, 292, 293, 303, 332, 342, 390, 433; *Anexe* — 4, 21, 24, 29.

Uzinele și fabricile în Rusia Sovietică — 46, 110, 251, 297, 550.

CUPRINS

Prefață	VII

1919

1. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE EST. 1 iulie	1
2. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. FRUNZE. 1 iulie	1—2
*3. TELEGRAMĂ ADRESATĂ SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AL RAIONULUI PORHOVA. 2 iulie	2
4. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. V. KURAEV, V.A. RADUS-ZENKOVICIȘIK.I. PLAKSIN. 2 iulie	2—3
5. CĂTRE A. D. ȚIURUPA. 3 iulie	3
6. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C.G. RAKOVSKI. 5 iulie	3
7. CĂTRE A. M. GORKI. 5 iulie	4
8. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 5 iulie	4
9. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. RADUS-ZENKO- VICI. 8 iulie	5
10. CĂTRE COMITETUL EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. 8 iulie	5—6
11. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE SUD. 8 iulie	6—7
12. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 8 iulie	7
13. TELEGRAMĂ EXPEDIATĂ LA NIJNI NOVGOROD. 8 iulie	8
14. CĂTRE A. M. GORKI. 8 iulie	8
15. CĂTRE L. B. KAMENEV. 8 sau 9 iulie	8

* Cu asterisc sînt notate scrisorile publicate pentru prima oară

16. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD, PREȘEDINTELUI COMITETULUI PENTRU APROVIZIONARE AL REGIUNII VOLGĂI, COMISARULUI GUBERNIAL PENTRU APROVIZIONARE ȘI COMISARULUI MILITAR GUBERNIAL. 9 iulie	9
17. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. A. RADUS-ZENKOVICI. 11 iulie	10
*18. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C. G. RACOVSKI, N. I. PODVOISKI ȘI TUTUROR COMISARILOR MILITARI DIN UCRAINA. 11 iulie	10—11
19. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONGRESULUI METALURGIȘTILOR DIN TULA. 11 iulie	11
20. TELEGRAMĂ ADRESATĂ DIRECTIEI REGIONALE NIJNI NOVGOROD A TRANSPORTURILOR FLUVIALE 12 iulie	11—12
21. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 15 iulie	12
22. CĂTRE I. S. GANEȚKI. 16 iulie.	13
1.	13
2.	13
*23. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C. G. RACOVSKI. 16 iulie	13
24. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARULUI MILITAR AL DIVIZIEI A 25-A. 16 iulie	13—14
25. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. M. LAȘEVICI ȘI K. K. IURENEV. 17 iulie	14
26. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 17 iulie..	15
27. CĂTRE A. M. GORKI. 18 iulie	15
28. REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I. V. STALIN. 18 iulie	16
29. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 18 iulie	17
30. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE EST. 19 iulie..	17
*31. O ÎNSEMNARE FĂCUTĂ PE O NOTĂ DE PLATĂ A SECȚIEI ADMINISTRATIVE A COMISIEI EXTRAORDINARE DIN MOSCOVA. 19 iulie	18
32. CĂTRE V. P. MILIUTIN ȘI P. I. POPOV. 22 iulie	18—19
33. CĂTRE L. A. FOTIEVA. 22 iulie	19
34. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. FRUNZE. 25 iulie	20
35. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. V. KRILENKO. 25 iulie	20
36. NIȘTE ÎNSEMNĂRI ȘI O REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI P. I. VOEVODIN. 25 iulie	21
37. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. 28 iulie	21—22
*38. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. 29 iulie	22
39. CĂTRE A. M. GORKI. 31 iulie	22—27
40. CĂTRE BÉLA KUN. Sfirșitul lunii iulie	27
41. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. P. ROZENGOLT. 1 august	28

42. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI BOGDATIAN ȘI A. G. ȘLIHTER. 2 august	28-29
*43. CĂTRE G. V. CICERIN. 3 sau 4 august	29
44. REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A COMISIEI PENTRU PROBLEMELE SIBERIENE. 5 august	29-30
45. CĂTRE L. D. TROȚKI. 7 august	30
46. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. 7 august	30-31
47. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. 7 august	31
48. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 8 august	31-32
49. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI EVETȚKI. 8 august	32
50. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. 9 august	33
51. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 10 august	33-34
52. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA, M.M. LAȘEVICI ȘI G. I. SOKOLNIKOV. 13 august.....	34
53. CĂTRE E. D. STASOVA. 13 august.....	35
54. CĂTRE M. K. VLADIMIROV. 14 august.....	35
*55. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA. Nu mai devreme de 16 august.....	36
56. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL VORONEJ. 20 august	36
*57. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIILOR MILITAR-REVOLUȚIONARE ALE ARMATELOR A 10-A ȘI A 4-A. 20 august	36-37
58. CĂTRE SUBSECȚIA AGRICOLĂ A SECȚIEI APROVIZIONARE A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI DIN MOSCOVA. 23 august	37
59. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV. 26 august	38
60. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. OSINSKI. 26 august	38
61. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI CEKĂI GUBERNIALE DIN PETROGRAD. 26 august	38-39
62. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 26 sau 27 august.....	39
63. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CEKĂI GUBERNIALE DIN SIMBIRSK. 28 august	39
64. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. M. LAȘEVICI. 28 august	39-40
65. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 30 august	40
66. RADIOGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV DIN TAȘKENT 30 august	40-41
67. O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O SCRISOARE PENTRU E. M. SKLEANSKI. Sfirșitul lunii august	41-42
68. DIRECTIVĂ DATĂ LUI S. M. KIROV. August	42
69. CĂTRE E. M. SKLEANSKI ȘI I. T. SMILGA. Vara	42
*70. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 1 septembrie	43

71. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>Nu mai devreme de 1 septembrie</i>	43
*72. CĂTRE G. V. CICERIN. <i>Nu mai devreme de 2 septembrie</i> ..	43—44
73. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>4 septembrie</i>	44
74. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI REVOLUȚIONAR AL BAȘKIRIEI. <i>5 septembrie</i>	44—45
75. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROŢKI, L. P. SEREBREKOV ȘI M. M. LAȘEVICI. <i>6 septembrie</i>	45
76. CĂTRE TOȚI MEMBRII COLEGIILOR ȘI CĂTRE TOȚI COMISARIII POPORULUI. <i>6 septembrie</i>	46
77. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV AL PLĂȘII VASILIEVSKAIA, JUDEȚUL TIHVIN. <i>6 septembrie</i>	46
78. ÎNSEMNĂRI PE UN RAPORT AL LUI K. F. MARTINOVICI ȘI O NOTĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROŢKI ȘI F. E. DZERJINSKI, PRECUM ȘI COMITETULUI CENTRAL AL P.C.(b) DIN RUSIA. <i>12 septembrie</i>	47
79. CĂTRE I. V. STALIN ȘI M. F. VLADIMIRSKI. <i>12 septembrie</i>	47—48
*80. CĂTRE A. M. GORKI. <i>15 septembrie</i>	48—50
81. CĂTRE S. I. GUSEV. <i>16 septembrie</i>	50—52
*82. CĂTRE L. D. TROŢKI, L. P. SEREBREKOV ȘI M. M. LAȘEVICI. <i>16 septembrie</i>	52—53
83. CĂTRE M. F. ANDREEVA. <i>18 septembrie</i>	53
*84. CĂTRE P. A. MALKOV. <i>18 septembrie</i>	54
*85. CĂTRE A. M. GORKI. <i>Nu mai devreme de 26 septembrie</i> ..	54
86. CĂTRE VICEPREȘEDINTELE CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. <i>30 septembrie</i>	54—55
87. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>Septembrie</i>	55
88. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. <i>2 octombrie</i>	56
89. CĂTRE I. T. SMILGA. <i>4 octombrie</i>	56
90. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI DE PARTID ȘI COMITETULUI EXECUTIV DIN GUBERNIA ORENBURG. <i>8 octombrie</i>	57
*91. CĂTRE TOVARĂȘII DIN COMITETUL EXECUTIV GUBERNIAL PETROGRAD. <i>10 octombrie</i>	57
92. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV ȘI M. V. FRUNZE <i>13 octombrie</i>	58
93. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV AL SOVIETULUI DIN PETROGRAD. <i>14 octombrie</i>	58—59
94. CĂTRE COMUNIȘTII OLANDEZI. <i>14 octombrie</i>	59
95. CĂTRE V. A. AVANESOV, E. M. SKLEANSKI, M. I. ROGOV, F. F. ȘIROMOLOTOV ȘI V. P. MILIUTIN. <i>15 octombrie</i>	59—60
96. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>15 octombrie</i>	60—61
97. CĂTRE E. M. SKLEANSKI, N. A. SEMAȘKO ȘI L. B. KAMENEV. <i>15 octombrie</i>	61

98. ÎNSEMNARE PE MARGINEA UNEI SCRISORI A LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>Nu înainte de 15 octombrie</i>	61—62
99. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. <i>Nu mai devreme de 15 octombrie</i>	62
100. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. N. KAMINSKI. <i>16 octombrie</i>	62—63
101. CĂTRE L. D. TROŢKI. <i>17 octombrie</i>	63—64
102. REZOLUŢIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I. N. SMIRNOV. <i>17 octombrie</i>	64
103. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.V. FRUNZE. <i>18 octombrie</i>	64—65
104. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI. <i>18 octombrie</i>	65
105. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV. <i>18 octombrie</i>	66
106. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.I. GOLDBERG. <i>19 octombrie</i>	66—67
*107. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.D. NAGLOVSKI. <i>19 octombrie</i>	67
108. CĂTRE G. N. KAMINSKI, D.P. OSKIN ŞI V. I. MEJLAUK. <i>20 octombrie</i>	68—69
109. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI ŞI G.E. ZINOVIEV. <i>20 octombrie</i>	69—70
110. TELEGRAMĂ TRIMISĂ LA PERM ŞI LA EKATERINBURG. <i>20 octombrie</i>	70
111. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV. <i>21 octombrie</i>	71
112. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. M. GHITTIS ŞI A. I. POTEAEV. <i>21 octombrie</i>	71—72
113. CĂTRE L. D. TROŢKI. <i>22 octombrie</i>	72—73
114. CĂTRE L. D. TROŢKI. <i>22 octombrie</i>	73
115. CĂTRE TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. <i>22 octombrie</i>	73—74
116. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV OREL. <i>22 octombrie</i>	74
*117. CĂTRE G. I. SOKOLNIKOV. <i>Nu mai devreme de 22 octombrie</i>	74
118. CĂTRE V. V. VOROVSKI. <i>24 octombrie</i>	75—76
119. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.D. TROŢKI ŞI G. E. ZINOVIEV. <i>24 octombrie</i>	76
120. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU PROBLEMELE NAŢIONALITĂŢILOR. <i>25 octombrie</i>	76—77
121. CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUŢIONAR AL FRONTULUI DE SUD. <i>25 octombrie</i>	77
122. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K. A. PETERSON. <i>25 octombrie</i>	78
123. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. <i>Mai tîrziu de 25 octombrie</i>	78—79

124. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIEI PENTRU APROVIZIONARE DIN JUDEȚUL PUGACIOV. 26 octombrie	79
125. CĂTRE TOATE INSTITUȚIILE DE STAT ȘI AUTORITĂȚILE MILITARE. 27 octombrie	79
*126. CĂTRE F. A. ROTȘTEIN. 27 octombrie	80
127. CĂTRE N. A. SEMAȘKO. 27 octombrie	80
*128. CĂTRE V. A. KUGUȘEV. 28 octombrie	81
*129. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI D. N. AVROV, J. H. PETERS ȘI V. G. GROMAN. 28 octombrie	81—82
130. CĂTRE INTENDENTUL KREMLINULUI. 29 octombrie	82
131. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL REAZAN. 30 octombrie	82—83
132. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 31 octombrie	83
133. CĂTRE Z. P. SOLOVIEV. 1 noiembrie	83—84
134. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI ȘI G. E. ZINOVIEV. 1 noiembrie	84
135. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. 1 noiembrie	85
136. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B. I. GOLDBERG. 1 noiembrie	85
137. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. FRUNZE. 2 noiembrie	85—86
138. CĂTRE L. D. TROȚKI. Nu mai târziu de 6 noiembrie	86
139. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL SIMBIRSK. 8 noiembrie	86—87
140. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. 10 noiembrie	87
141. SCHIMB DE SCRISORICU M. N. POKROVSKI. 11 noiembrie	88
CĂTRE M. N. POKROVSKI	88
RĂSPUNSUL LUI M. N. POKROVSKI	88
CĂTRE M. N. POKROVSKI	88
142. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. P. BRIUHANOV. 11 noiembrie	88—89
143. CĂTRE DIRECTIA GENERALĂ A EXPLOATĂRII ZĂCĂMINTELOR DE TURBĂ. 11 noiembrie	89
144. CĂTRE A. S. ENUKIDZE, L. B. KAMENEV ȘI E. D. STASOVA. 12 noiembrie	90
145. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. Nu mai devreme de 17 noiembrie	90
*146. CĂTRE E. M. POPOVA. 20 noiembrie	90—91
147. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI A 3-A, COMISARULUI PENTRU APROVIZIONARE DIN GUBERNIA PERM, COMISARULUI CĂII FERATE PERM ȘI COMISARULUI PENTRU APROVIZIONARE DIN GUBERNIA EKATERINBURG. 20 noiembrie	91
*148. CĂTRE F. E. DZERJINSKI. 21 noiembrie	92
149. CĂTRE A. S. ENUKIDZE. 21 noiembrie	92—93

150. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.S. VEISBROD. 25 noiembrie	93
151. CĂTRE N. A. SEMAȘKO. 27 noiembrie	93—94
152. CĂTRE V. P. MILIUTIN. 27 noiembrie	94—95
*153. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA	95
154. CĂTRE A. S. ENUKIDZE. 5 decembrie	95—96
155. CĂTRE PREZIDIUL CELUI DE-AL VII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR. Între 5 și 9 decembrie	96
156. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 10 decembrie	96
157. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI Ș. Z. ELIAVA, I. E. RUDZUTAK, V. V. KUIBIȘEV. 11 decembrie	97
158. CĂTRE A. I. BELENKI. 11 decembrie	97
159. CĂTRE S. D. MARKOV. 11 decembrie	98
160. ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ A LUI A. K. PAIKES ȘI UN BILET CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. Între 11 și 16 decembrie	98
161. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. 15 decembrie	99
162. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. 15 decembrie	99—100
163. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMANDANȚILOR SERVICIILOR DE COMUNICAȚII ALE ARMATELOR A 5-A ȘI A 3-A. 16 decembrie	100
164. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 16 decembrie	101
165. CĂTRE L. B. KRASIN. 17 decembrie	101
*166. CĂTRE L. B. KRASIN. 17 sau 24 decembrie	101—102
167. CĂTRE D. I. KURSKI. Între 17 și 23 decembrie	102—103
1.	102
2.	103
*168. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. Nu mai târziu de 18 decembrie	103—104
169. CĂTRE A. B. HALATOV. 19 decembrie	104
170. CĂTRE S. Z. ELIAVA. 19 decembrie	104—105
171. TELEGRAMĂ TRIMISĂ LA REAZAN. 21 decembrie	105—106
*172. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARIILOR POPORULUI. 22 decembrie	106—107
173. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. 23 decembrie	107—108
174. REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI A. V. LUNACEARSKI. 24 sau 25 decembrie	108
175. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. Nu mai devreme de 25 decembrie	109
176. CĂTRE SECȚIA POLIGRAFIE A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. 26 decembrie	109
177. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. 26 decembrie	110

178. ADAOS LA O TELEGRAMĂ A LUI A. S. KISELEV. 26 decembrie	110—113
179. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI T.V. SAPRONOV. 26 decembrie	113
180. CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI. 26 decembrie	113—114
*181. CĂTRE G. V. CICERIN. 27 decembrie	115
182. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.M. LITVINOV. 28 decembrie	115
183. CĂTRE COLEGIUL CENTRAL AL PUNCTELOR DE AGITAȚIE. 30 decembrie	116

1920

184. CĂTRE S. B. BRICKINA. Începutul lui ianuarie	117
185. ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ A LUI I.N. SMIRNOV ȘI O NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 1 ianuarie	117—118
186. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 2 ianuarie	118
187. CĂTRE COMITETUL EXECUTIV JUDEȚEAN PODOLSK 2 ianuarie	118—119
188. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 2 ianuarie	119
189. CĂTRE G. V. CICERIN. 4 ianuarie	119—121
190. CĂTRE V. D. BONCI-BRUEVICI. 4 ianuarie	121
191. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.I. BOKII 4 ianuarie	122
192. ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ A LUI V.M. SVERDLOV ȘI O NOTĂ PENTRU DIRECȚIA GENERALĂ A CĂRBUNELUI. 4 ianuarie	122—123
193. CĂTRE A. I. SVIDERSKI. 5 ianuarie	123
194. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. Între 5 și 23 ianuarie	124
195. ÎNSEMNĂRI PE O TELEFONOGRAMĂ A COMITETULUI CENTRAL PENTRU INDUSTRIA GRĂSIMILOR DE PE LÎNGĂ CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR. 10 ianuarie	124—125
196. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI A 3-A. 12 ianuarie	125
197. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. 12 ianuarie	126
198. CĂTRE TOȚI MEMBRII CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI. 12 ianuarie	126—127
199. ÎNSEMNĂRI ȘI O REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI S. I. SÎRȚOV. Între 13 și 15 ianuarie	127
200. CĂTRE S. D. MARKOV. 14 ianuarie	128
201. CĂTRE DIRECȚIA GENERALĂ A CĂRBUNELUI. 14 ianuarie	128
202. CĂTRE M. N. POKROVSKI. 15 ianuarie	128—129
*203. CĂTRE DIRECȚIA GENERALĂ A PETROLULUI DIN CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR. 15 ianuarie	129

204. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K. G. MEASKOV. <i>15 ianuarie</i>	130
205. CĂTRE CONSILIUL CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA. <i>16 ianuarie</i>	130—131
206. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV AL GUBERNIEI KAZAN. <i>16 ianuarie</i>	131—132
207. ADAOS LA O TELEGRAMĂ A LUI L. D. TROŢKI. <i>17 ianuarie</i>	132
208. CĂTRE A. V. LUNACEARSKI. <i>18 ianuarie</i>	132—133
209. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. <i>18 ianuarie</i>	133
210. CĂTRE L. B. KAMENEV. <i>20 ianuarie</i>	133—134
211. CĂTRE S. B. BRICKINA. <i>21 ianuarie</i>	134
*212. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>Nu mai târziu de 23 ianuarie</i>	134
213. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. <i>23 ianuarie</i>	134—135
214. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUŢIONAR AL ARMATEI I A MUNCII. <i>23 ianuarie</i>	135
215. TELEGRAMĂ ADRESATĂ ORGANELOR MILITARE ECONOMICE ŞI ADMINISTRATIVE DIN PETROGRAD. <i>Nu mai devreme de 23 ianuarie</i>	136
216. CĂTRE MEMBRII COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE ŞI AI COLE- GIULUI UNIUNII CENTRALE A COOPERATIVELOR DE CONSUM. <i>26 ianuarie</i>	137
217. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. <i>26 ianuarie</i>	137—138
218. CĂTRE AGENŢIA TELEGRAFICĂ RUSĂ. <i>27 ianuarie</i>	138
219. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV ŞI M. I. FRUMKIN. <i>29 ianuarie</i>	138—139
220. CĂTRE A. LOMOV. <i>30 ianuarie</i>	139
221. CĂTRE V. D. BONCI-BRUEVICI. <i>Sfârşitul lunii ianuarie</i>	139—140
222. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. I. PETROVSKI ŞI L. P. SEREBREAKOV. <i>4 februarie</i>	140—141
223. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREŞEDINTELUI COMTE- TULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. <i>5 februarie</i>	141
224. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREŞEDINTELUI CEKĂI DIN NIJNI NOVGOROD. <i>5 februarie</i>	141—142
225. CĂTRE M. A. BONCI-BRUEVICI. <i>5 februarie</i>	142
226. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI S. T. KOVÎLKIN. <i>7 februarie</i>	143
227. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUŢIONAR AL ARMATEI MUNCII. <i>10 februarie</i> ..	143
228. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. <i>10 fe- bruarie</i>	144
229. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B. I. GOLDBERG. <i>10 februarie</i>	144—145
230. CĂTRE S. P. SEREDA ŞI A. D. ŢIURUPA. <i>14 februarie</i> ..	145—146
231. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN, <i>16 februarie</i>	146—147

232. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA ȘI G. K. ORDJONIKIDZE. 17 februarie	147
233. CĂTRE N. P. BRIUHANOV. 17 februarie	147-148
234. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 18 februarie	148
235. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. Nu mai devreme de 18 februarie	149
236. CĂTRE G. L. VOLLENBERG. 19 februarie	149-150
237. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROŢKI. 19 februarie	150-151
238. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C. C. AL P. C. (b) DIN RUSIA. 19 februarie	151
239. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI P. D. MALKOV. 19 februarie	151-152
240. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 20 februarie	152-153
241. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 20 februarie	153
242. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. ZAHAROV ȘI A. V. BUDASSI. 21 februarie	153-154
243. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU INSPECTIA MUNCITOREASCĂ-TĂRĂNEASCĂ. 21 februarie	154
244. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI D. Z. MANUILSKI. 22 februarie	154-155
245. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 22 februarie	155
*246. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C. G. RACOVSKI. 23 februarie	156
247. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 23 februarie	156
248. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. FRUNZE. 24 februarie	156-157
249. REZOLUŢIE PE O TELEGRAMĂ A LUI ZALIGHIN. Nu mai devreme de 24 februarie	157
250. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR DE PARTID ȘI COMITETELOR EXECUTIVE ALE GUBERNILOR SAMARA ȘI SARATOV. 25 februarie	158
251. CĂTRE MEMBRII COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. 25 februarie	158-159
252. CĂTRE V. N. LOBOVA, A. E. MINKIN ȘI E. M. IAROSLAVSKI. 26 februarie	159-160
253. CĂTRE A. M. NIKOLAEV. Nu mai devreme de 26 februarie	160
254. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROŢKI. 27 februarie	160-161
255. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F. F. RASKOLNIKOV. 27 februarie	161
256. CĂTRE MEMBRII COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. 27 februarie	161-162
257. CĂTRE K. A. ALFEROV. 27 februarie	162
258. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. 28 februarie	163
259. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 28 februarie	163

*260. CĂTRE L. B. KAMENEV. <i>Sfârșitul lui februarie — începutul lui martie</i>	164
261. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CEKĂI GUBERNIALE KAZAN. <i>1 martie</i>	164
262. CĂTRE L. B. KRASIN. <i>Nu mai de vreme de 1 martie</i>	164—165
*263. PENTRU LANSBURY. <i>2 martie</i>	165
264. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. I. FRUMKIN. <i>3 martie</i>	165—166
*265. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA ȘI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>3 martie</i>	166
266. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. N. KUZMIN. <i>5 martie</i>	167
*267. CĂTRE S. E. CIUȚKAEV. <i>5 martie</i>	168
268. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CEKĂI GUBERNIALE KAZAN. <i>6 martie</i>	168
269. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. <i>7 martie</i>	169
*270. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. <i>Între 8 și 20 martie</i>	170
271. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. <i>9 martie</i>	170
272. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. LOMOV. <i>9 martie</i>	171
273. DISPOZIȚIE CĂTRE UNELE COMISARIATE ALE POPORULUI. <i>10 martie</i>	171—172
*274. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C. C. AL P. C. (b) DIN RUSIA <i>11 martie</i>	172
275. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. <i>11 martie</i>	172—173
276. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. S. UNȘLIHT. <i>11 martie</i>	173—174
277. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA ȘI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>11 martie</i>	174
278. CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI. <i>14 martie</i>	175—176
279. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F. F. RASKOLNIKOV ȘI S. M. KIROV. <i>14 martie</i>	176
280. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>15 martie</i>	177
281. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREZIDIULUI CONFERINȚEI GENERALE A BOROTBIȘTILOR DIN UCRAINA. <i>16 martie</i>	177—178
282. CĂTRE L. B. KRASIN. <i>16 martie</i>	178
*283. CĂTRE L. B. KRASIN. <i>După 16 martie</i>	178
*284. CĂTRE UN ADRESANT NECUNOSCUȚ. <i>După 16 martie</i>	178—179
285. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA ȘI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>17 martie</i>	179
286. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. E. KOTLEAKOV. <i>19 martie</i>	180
287. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. M. GORKI. <i>19 martie</i>	180—181
288. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV ȘI I. E. KOTLEAKOV. <i>19 martie</i>	181
289. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B. I. GOLDBERG. <i>20 martie</i>	181—182

290. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 22 martie.....	182
*291. CĂTRE K. B. RADEK. Martie, nu mai devreme de 23	183
*292. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 24 martie	183
*293. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. I. ŞUMSKI. 24 martie	183—184
294. CĂTRE C.E.C. DIN RUSIA. 24 martie	184
295. NOTĂ CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE Ş. Z. ELIAVA ŞI I. E. RUDZUTAK. 24 martie	185
296. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 24 martie	185
*297. CĂTRE A. I. SVIDERSKI. Nu mai devreme de 24 martie ..	186
298. REZOLUŢIE PE O SCRISOARE A CONDUCERII „LIGII PENTRU SALVAREA COPILOR“. Nu mai devreme de 24 martie	186
299. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 26 martie	187
300. CĂTRE A. I. RIKOV. 28 martie	187—188
*301. CĂTRE L. D. TROŢKI. 28 martie.....	188
*302. CĂTRE I. I. ŞVART, I. A. IAKOVLEV ŞI ALŢII. 31 martie	189
*303. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. Cel mai târziu în martie....	189
304. CĂTRE E. S. STASOVA. Cel mai târziu în martie	189—190
305. CĂTRE A. D. ŢIURUPA. Cel mai târziu în martie	190
306. CĂTRE A. M. NIKOLAEV. Martie	190—191
*307. CĂTRE A. V. LUNACEARSKI. Martie	191
308. CĂTRE S. M. MANUCEARIANŢ. Mai târziu de luna martie	191
309. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE ŞI O NOTĂ CĂTRE L. D. TROŢKI. 2 aprilie	192
310. CĂTRE I. I. HODOROVSKI. 6 aprilie.....	192—193
311. CĂTRE V. V. ADORATSKI. 6 aprilie	193
312. CĂTRE COMANDANTUL ARMATEI DE REZERVĂ ŞI CĂTRE TOATE ORGANELE MILITARE ŞI FERROVIARE. 6 aprilie	194
313. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL SAMARA 6 aprilie	194
314. CĂTRE M. I. LAŢIS. 6 aprilie	195
*315. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. 15 aprilie	195—196
*316. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PRESEDINTELUI COMITE- TULUI EXECUTIV GUBERNIAL ŞI CEKĂI GUBER- NIALE SARATOV. 15 aprilie	196—197
317. CĂTRE F. E. DZERJINSKI. 16 aprilie	197
318. CĂTRE V. D. BONCI-BRUEVICI. 16 aprilie	197—198
319. REZOLUŢIE PE O SCRISOARE A LUI V. M. ANDERSON 16 sau 17 aprilie	198
320. ÎNSEMNĂRI ŞI O REZOLUŢIE PE O SCRISOARE A LUI A. V. LUNACEARSKI, 17 aprilie	199

321. CĂTRE A. V. LUNACEARSKI ȘI CĂTRE MICUL C.C.P. <i>19 aprilie</i>	199—200
322. TELEGRAME ADRESATE LUI G.L. PEATAKOV... <i>20 aprilie</i>	200—201
1.	200
2.	200
323. TELEGRAMĂ ADRESATĂ SERVICIULUI DE TRANS- MISIUNI AL ARMATEI ROȘII, CONSILIULUI MILITAR- REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DIN TURKESTAN, CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMA- TEI A 4-A, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU POȘTĂ ȘI TELEGRAF. <i>22 aprilie</i>	201
324. CĂTRE SOVIETUL DIN PETROGRAD. <i>22 aprilie</i>	202
325. CĂTRE L. M. KARAHAN ȘI F. E. DZERJINSKI. <i>23 aprilie</i>	202
326. CĂTRE V. P. MILIUTIN. <i>23 aprilie</i>	202—205
1.....	202
2.....	205
327. CĂTRE K. A. TIMIRIAZEV. <i>27 aprilie</i>	205
*328. REZOLUȚIE PE O NOTĂ A LUI L. B. KRASIN. <i>28 aprilie</i>	205—206
329. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. <i>29 aprilie</i>	206
330. CĂTRE G. V. CICERIN. <i>Începutul lui mai</i>	206—207
331. CĂTRE N. A. SEMAȘKO. <i>3 mai</i>	207
332. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>3 mai</i>	208
*333. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F. I. KON. <i>4 mai</i>	208
334. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>4 mai</i>	209
*335. CĂTRE L. D. TROȚKI. <i>4 mai</i>	109—210
336. CĂTRE P. I. POPOV, A. L. ȘEINMAN ȘI K. M. ȘVEDCI- KOV. <i>5 mai</i>	210
337. CĂTRE M. N. POKROVSKI. <i>5 mai</i>	210—211
338. CĂTRE SECRETARIATUL C.C. AL P.C.(b) din RUSIA. <i>Mai târziu de 5 mai</i>	211
339. CĂTRE V. P. MILIUTIN. <i>6 mai</i>	211—212
*340. CĂTRE E. A. PREOBRAJENSKI. <i>6 mai</i>	212
341. REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I. E. GUKOVSKI <i>6 mai</i>	212—213
342. CĂTRE MEMBRII BIROULUI ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. <i>7 mai</i>	213
343. CĂTRE BASIN. <i>7 mai</i>	213—214
*344. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>Între 7 și 12 mai</i>	214
*345. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. B. KRASIN. <i>11 mai</i> ..	214
346. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA. <i>12 mai</i> ..	215

347. CĂTRE I.V. STALIN. 13 mai	215
348. INDICAȚII PENTRU COMISARIATELE POPORULUI. 15 mai	216
349. CĂTRE A. E. BADAEV. 16 mai	216
350. CĂTRE A. S. SERAFIMOVICI. 21 mai	217
351. UNOR TOVARĂȘI DIN PETROGRAD. 23 mai	217—218
352. CĂTRE L. A. FOTIEVA. Nu mai târziu de 25 mai	218
353. CĂTRE L. A. FOTIEVA. 25 mai	218—219
354. RADIOGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. F. FRUNZE. 25 mai	219
355. CĂTRE TOȚI COMISARII POPORULUI. 26 mai	220
356. CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUȚIONAR AL REPUBLICII. 26 mai	220
357. CĂTRE L. A. FOTIEVA. 27 mai	220—221
358. REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI CAUCA- ZIAN. Nu mai devreme de 27 mai	221
359. CĂTRE G. V. CICERIN. 30 mai	221—222
360. CĂTRE G. V. CICERIN. 30 mai	222
361. TELEGRAMĂ ADRESATĂ AUTORITĂȚILOR PORTUA- RE DE LA MAREA NEAGRĂ. 31 mai	222—223
362. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITE- TULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. 31 mai sau 1 iunie	223
363. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 2 iunie ..	224
*364. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 2 iunie	224
365. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. 3 iunie	225
366. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. 3 iunie	225
367. CĂTRE L. D. TROȚKI. 3 iunie	225—226
368. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. 4 iunie	226
369. CĂTRE V. V. VOROVSKI ȘI V. P. MILIUTIN. 4 iunie ..	227
370. CĂTRE L. D. TROȚKI. 4 iunie	227
1.	227
2.	227
*371. UN SCHIMB DE BILEȚELE CU K. A. ALFEROV. 4 iunie	228
*372. CĂTRE S. I. BOTIN. 4 iunie	228—229
373. CĂTRE S. I. BOTIN. 4 iunie	229—230
374. CĂTRE V. A. OBUH. 5 iunie	230—231
375. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. 5 iunie	231
376. CĂTRE G. L. VOLLENBERG. 8 iunie	231—232
*377. CĂTRE P. I. POPOV. 8 iunie	232—233
378. UN BILET PENTRU L. M. KARAHAN ȘI O TELEGRA- MĂ PENTRU M. M. LITVINOV ȘI L. B. KRASIN. 9 iunie	233

379. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL IRKUTSK SAU COMITETULUI REVOLUȚIONAR GUBERNIAL IRKUTSK. 10 iunie	233—234
*380. CĂTRE G. V. CICERIN. 11 iunie	234
*381. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 11 iunie	234—235
382. CĂTRE D. S. LEȘCENKO. 12 iunie	235
383. CĂTRE SECȚIA COMBUSTIBIL A SOVIETULUI DIN MOSCOVA. 16 iunie	235—236
384. CĂTRE A. I. RÍKOV. 16 iunie	236
385. CĂTRE I. E. RUDZUTAK. 18 iunie.....	236—237
*386. CĂTRE A. M. GHELLER. 18 iunie	237
*387. CĂTRE INTENDENTUL CASEI DE OASPEȚI NR. 2. 19 iunie	238
388. CĂTRE B. G. KAPLUN. 20 iunie	238
389. CĂTRE M. N. POKROVSKI. 20 iunie	239
390. CĂTRE A. N. MEREJIN. Între 21 iunie și 26 iulie	239—240
391. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. 22 iunie	240
392. CĂTRE I. S. GANETȘKI. 22 iunie	241
393. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV JUDEȚEAN PODOLSK, GUBERNIA MOSCOVA. 22 iunie	241
*394. CĂTRE G. V. CICERIN. 24 iunie	241—242
395. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. 25 iunie	242—243
396. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ARMATEI A 2-A A MUNCII. 25 iunie	243
397. CĂTRE INSTITUȚIILE SOVIETICE DIN SIBERIA. 26 iunie	243
398. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 28 iunie	244
399. O TELEGRAMĂ PENTRU A. E. BADAEV ȘI O DISPOZIȚIE PENTRU D. I. KURSKI. 29 iunie	244—245
*400. CĂTRE A. M. NIKOLAEV. 29 iunie	245
401. CĂTRE E. A. PREOBRAJENSKI. 29 iunie	246
402. CĂTRE PREZIDIUL SOVIETULUI DIN MOSCOVA. 29 iunie	246
403. CĂTRE G. K. ORDJONIKIDZE. 29 sau 30 iunie	247
404. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. 30 iunie	247—248
405. COMPLETĂRI LA O DISPOZIȚIE A LUI NOVIKOV. Iunie	248—249
*406. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. 3 iulie	249
407. CĂTRE L. A. FOTIEVA. 3 iulie	249—250
408. REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI I. N. SMIRNOV. Între 3 și 13 iulie	250
409. CĂTRE L. A. FOTIEVA. După 3 iulie	251

*410. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. 4 iulie	251—252
411. CĂTRE D. I. KURSKI. <i>Între 4 și 11 iulie</i>	252
412. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. <i>Înainte de 6 iulie</i>	252—253
1.	252
2.	252
3.	253
413. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. 7 iulie	253
414. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE. 7 iulie	254
*415. CĂTRE A. M. NIKOLAEV. <i>Nu mai devreme de 7 iulie</i>	254—255
416. CĂTRE M. M. GRUZENBERG. 8 iulie	255
417. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU OCRO- TIREA SĂNĂTĂȚII. 8 iulie	256
*418. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 9 iulie	256
*419. CĂTRE L. B. KAMENEV ȘI G. V. CICERIN. 10 iulie ..	257
420. ÎNSEMNĂRI ȘI O REZOLUȚIE PE O TELEGRAMĂ A LUI I. N. SMIRNOV. 11 iulie.....	257—258
421. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>Între 11 și 15 iulie</i>	258
422. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 12 sau 13 iulie	258—259
*423. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 12 sau 13 iulie	260
*424. CĂTRE F. A. ROTȘTEIN. 15 iulie	260—261
425. CĂTRE MICUL C.C.P. 15 iulie	261
426. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA ȘI I. V. STALIN. 17 iulie	262
*427. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. B. KAMENEV. 17 iulie	262—263
*428. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. B. KAMENEV, M. M. GRUZENBERG ȘI K. B. RADEK. 17 iulie	264
429. CĂTRE G. V. CICERIN. 22 iulie	264—265
*430. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. 22 iulie	265—266
*431. CĂTRE D.-M. SERRATI. 25 iulie	266
*432. CĂTRE BIROUL POLONEZ DE PE LINGĂ C.C. AL P.C.(b) din RUSIA. 28 iulie	266
433. CĂTRE MEMBRII CONSILIULUI MUNCHI ȘI APĂRĂRII Sfârșitul lunii iulie	267—269
434. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV. 2 august	269
435. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN ȘI O NOTĂ PENTRU E. M. SKLEANSKI. 2 august	269—270
436. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 3 august ..	270—271
437. CĂTRE I. T. SMILGA ȘI M. N. TUHACEVSKI. 3 august ..	271
438. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 4 august ..	271—272

*439. CĂTRE L. B. KAMENEV. <i>Nu mai târziu de 5 august</i>	272
*440. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>5 august</i>	272
441. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. <i>7 august</i> ..	273
442. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>7 august</i>	273
443. CĂTRE EDITURA DE STAT ȘI CĂTRE PREOBRAJENSKI ȘI N. I. BUHARIN <i>8 august</i>	274
444. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA, F. E. DZERJINSKI ȘI J. J. MARCHLEWSKI. <i>9 august</i>	275
445. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>9 august</i>	275
446. CĂTRE SOVIETUL DIN PETROGRAD. <i>10 august</i>	276
447. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. <i>10 august</i> ..	276—277
448. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. G. BELOBORODOV. <i>10 august</i>	277
449. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. <i>11 august</i>	277—278
450. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K. H. DANIȘEVSKI. <i>11 august</i>	278
*451. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>11 august</i>	279
*452. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>11 august</i>	279
453. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE ȘI SECȚIILOR AGRICOLE GUBERNIALE <i>Între 11 și 13 august</i>	279—280
454. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. <i>Nu mai devreme de 11 august</i>	281
455. CĂTRE D. I. KURSKI. <i>Nu mai târziu de 12 august</i>	281
*456. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>12 august</i>	281—282
*457. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>12 august</i>	282
*458. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. E. ZINOVIEV. <i>13 august</i>	282
459. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI G. V. CICERIN ȘI O TELEGRAMĂ PENTRU L. B. KAMENEV. <i>14 august</i>	283
*460. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. <i>Nu mai devreme de 14 august</i> ..	284
461. CĂTRE DIRECȚIA STAȚIUNILOR BALNEOCLIMATICE ȘI A SANATORIILOR DIN CAUCAZ. <i>17 august</i>	284
*462. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K. H. DANIȘEVSKI. <i>17 august</i>	285
463. CĂTRE COMISARIILE POPORULUI ȘI MEMBRII COLEGIILOR. <i>17 august</i>	285
464. CĂTRE G. K. ORDJONIKIDZE. <i>18 august</i>	286
465. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA. <i>18 august</i>	286—287
466. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. <i>18 august</i>	287
467. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA. <i>19 august</i>	287—288
468. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K. V. RADEK. <i>19 august</i>	288
469. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. P. ZATONSKI. <i>19 august</i>	288—289

470. CĂTRE M. N. POKROVSKI. <i>Nu mai târziu de 20 august</i> ..	289
471. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>20 august</i>	289—290
472. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K. B. RADEK, F. E. DZERJINSKI ȘI TUTUROR MEMBRILOR COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC COMUNIST DIN POLONIA. <i>20 august</i>	290
*473. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. B. KAMENEV ȘI O SCRISOARE CĂTRE G. V. CICERIN. <i>20 august</i>	291
474. CĂTRE G. E. ZINOVIEV. <i>20 august</i>	292
*475. NOTĂ PENTRU SECRETARĂ. <i>Înainte de 21 august</i>	292
*476. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. <i>24 august</i>	293
*477. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. <i>24 august</i>	293—294
478. CĂTRE G. K. ORDJONIKIDZE. <i>Înainte de 27 august</i>	294
479. TOVARĂȘULUI EDWARD MARTIN. <i>27 august</i>	294—295
480. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. <i>27 august</i>	295
*481. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>27 august</i>	295
*482. CĂTRE F. E. DZERJINSKI. <i>Nu mai devreme de 28 august</i> ..	296
483. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. <i>31 august</i>	296
484. CĂTRE N. I. BUHARIN. <i>Sfârșitul verii</i>	297
485. CĂTRE BIBLIOTECA MUZEULUI RUMEANȚEV. <i>1 septembrie</i>	297—298
486. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>2 septembrie</i>	298
487. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>2 septembrie</i>	298—299
488. CĂTRE L. B. KRASIN. <i>2 septembrie</i>	299
489. REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A ARTISTEI N.E. NIKULINA. <i>Nu mai devreme de 3 septembrie</i>	299—300
490. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI JUDEȚEAN DE APROVIZIONARE PODOLSK. <i>6 septembrie</i>	300
491. CĂTRE L. A. FOTIEVA. <i>6 septembrie</i>	300
*492. CĂTRE V. D. BONCI-BRUEVICI. <i>7 septembrie</i>	301
493. CĂTRE L. D. TROȚKI. <i>8 septembrie</i>	301—302
*494. CĂTRE L. D. TROȚKI. <i>9 septembrie</i>	302
495. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G. K. ORDJONIKIDZE. <i>9 septembrie</i>	303
496. CĂTRE A. G. ȘLIHTER. <i>9 septembrie</i>	303—304
497. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. I. RIKOV ȘI A. M. LEJAVA. <i>10 septembrie</i>	304—305
498. CĂTRE I. G. RUDAKOV. <i>10 septembrie</i>	305
*499. CĂTRE G. V. CICERIN. <i>Mai devreme de 11 septembrie</i>	305

*500. CĂTRE A. G. BELOBORODOV. <i>13 sau 14 septembrie</i>	306
501. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. I. CIUBAR ȘI V. N. KSANDROV. <i>13 sau 14 septembrie</i>	306—307
502. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI CAUCAZIAN. <i>13 sau 14 septembrie</i>	307
*503. CĂTRE V. A. AVANESOV. <i>14 septembrie</i>	307
504. CĂTRE MINERII DIN CEREMHOVO. <i>15 septembrie</i>	308
505. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. A. IOFFE. <i>16 septembrie</i>	308—309
*506. CĂTRE M. I. KALININ. <i>16 septembrie</i>	309
*507. CĂTRE A. P. PLATONOV. <i>16 septembrie</i>	309
508. CĂTRE A. M. LEJAVA. <i>16 septembrie</i>	310
*509. REZOLUȚIE PE O SCRISOARE A LUI W. B. VANDERLIP ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE A. M. LEJAVA. <i>20 septembrie</i>	310
*510. CĂTRE A. M. LEJAVA. <i>20 septembrie</i>	311
511. CĂTRE M. I. FRUMKIN. <i>22 septembrie</i>	311
512. ÎNSEMNĂRI PE UN RAPORT AL LUI S. S. KAMENEV ȘI O NOTĂ CĂTRE G. V. CICERIN. <i>23 septembrie</i>	312
513. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. A. IOFEE. <i>23 septembrie</i>	312—313
514. CĂTRE G. V. CICERIN. <i>Nu mai devreme de 24 septembrie</i>	313
*515. CĂTRE S. I. GHILLERSON. <i>25 septembrie</i>	313—314
*516. CĂTRE N. A. SEMAȘKO. <i>25 septembrie</i>	314
517. CĂTRE COMITETUL REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA. <i>26 septembrie</i>	315
518. O NOTĂ CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI ȘI NIȘTE OBSERVAȚII PE BULETINUL GOELRO Nr. 5. <i>26 septembrie</i>	315—316
519. CĂTRE N. P. BRIUHANOV. <i>27 septembrie</i>	317
520. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>Nu înainte de 28 septembrie</i>	317
*521. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. <i>Nu mai târziu de 29 septembrie</i>	318
522. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. <i>29 septembrie</i>	318
523. CĂTRE L. B. KAMENEV. <i>29 sau 30 septembrie</i>	318
524. CĂTRE N. I. BUHARIN. <i>Septembrie-decembrie</i>	319
*525. CĂTRE L. D. TROȚKI. <i>1 octombrie</i>	319
*526. CĂTRE V. M. SVERDLOV. <i>1 octombrie</i>	320
*527. CĂTRE L. D. TROȚKI. <i>2 octombrie</i>	320
528. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI. <i>3 octombrie</i>	321
529. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE VEST. <i>3 octombrie</i> ..	321
530. CĂTRE N. P. BRIUHANOV. <i>4 octombrie</i>	321—322

531. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUȚIONAR AL ARMATEI 1 DE CAVALERIE. 4 octombrie	322
*532. CĂTRE A. M. NIKOLAEV. 6 octombrie	323
*533. CĂTRE A. I. RIKOV. 6 octombrie	324
534. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. 6 octombrie	324
535. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 8 octombrie	325
*536. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. D. TROȚKI. 10 octom- brie	325—326
537. CĂTRE N. I. BUHARIN. 11 octombrie.....	326
*538. CĂTRE A. M. GHELLER. Între 11 octombrie și 4 noiembrie	326—327
539. CĂTRE S. E. CIUȚKAEV. 12 octombrie	327
540. CĂTRE S. P. SEREDA. 12 octombrie	327
*541. CĂTRE V. D. BONCI-BRUEVICI. 12 octombrie	328
542. CĂTRE N. N. KRESTINSKI. Mai târziu de 12 octombrie ..	328
543. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 13 octombrie	328
*544. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 14 octombrie	329
*545. CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI. 14 octombrie	329
*546. CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI. Nu mai devreme de 14 octombrie	330
547. CĂTRE MEMBRII COMITETULUI CENTRAL AL P.C.(b) DIN RUSIA. 15 octombrie.....	330—331
548. CĂTRE E. M. SKLEANSKI. 15 octombrie	331
549. CĂTRE S. A. HALEPSKI. 15 octombrie	331—332
550. CĂTRE COLECTIVUL FABRICII DE CIMENT DIN STAȚIA SCIUROVO. 16 octombrie	332
551. CĂTRE SECȚIA POLIGRAFIČĂ A CONSILIULUI ECO- NOMIC SUPERIOR. 16 octombrie	332—335
552. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. FRUNZE. 16 octom- brie	335
553. CĂTRE REDACȚIA REVISTEI „INTERNAȚIONALĂ COMUNISTĂ“. 16 octombrie	335—336
*554. CĂTRE ACADEMIA SOCIALISTĂ. 16 octombrie	336
555. CĂTRE M. V. KOBETȚKI. 18 octombrie	336—337
556. CĂTRE S. P. SEREDA. 19 octombrie	337
557. CĂTRE V. S. KORNEV. 19 octombrie	337—338
*558. CĂTRE F. E. DZERJINSKI. Mai târziu de 19 octombrie	338
559. SCRISOARE ADRESATĂ UNOR TOVARĂȘI DIN TULA. 20 octombrie	339
560. CĂTRE A. M. LEJAVA ȘI M. N. POKROVSKI. 21 octombrie	339—340
561. CĂTRE PREZIDIUL SOVIETULUI DIN PETROGRAD. 21 octombrie	340—341

562. CĂTRE N. P. BRIUHANOV. 21 octombrie	341—342
563. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORU- LUI. 21 octombrie	342
564. CĂTRE EDITURA DE STAT. 21 octombrie	342
565. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUȚIONAR AL ARMATEI 1 DE CAVALERIE. 24 octombrie	343
566. CĂTRE V. M. SVERDLOV. 24 octombrie	343—344
*567. CĂTRE G. V. CICERIN. 25 octombrie	344
568. SCHIMB DE BILEȚELE CU A. D. ȚIURUPA. 26 octom- brie	344—345
569. CĂTRE A. A. IOFFE. 26 octombrie	345
570. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. M. LEJAVA, F. F. SÍROMOLOTOV ȘI S. M. FRANKFURT. 27 octombrie	345
571. CĂTRE COMITETUL GUBERNIAL DE PARTID DIN VLADIMIR. 27 octombrie	346
572. CĂTRE COMISIA DE CONTROL A P.C.(b) DIN RUSIA. 27 octombrie	346—347
573. CĂTRE A. I. RÍKOV ȘI I. I. RADCENKO. 28 octombrie	347—350
574. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. V. FRUNZE. 28 oc- tombrie	350—351
575. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORU- LUI. 28 octombrie	351
576. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 29 oc- tombrie	351—352
577. CĂTRE P. S. POPOV. 30 octombrie	352
*578. CĂTRE S. I. BOTIN. Ccombrie	352—353
579. CĂTRE MICUL CONSILIU AL COMISARILOR POPORU- LUI. 1 noiembrie.....	353
*580. REZOLUȚIE PE O TELEFONOGRAMĂ A LUI N.A. SE- MAȘKO. 2 noiembrie	353—354
581. CĂTRE CONSILIUL MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE VEST. 2 noiembrie	354
582. CĂTRE R. E. KLASSON. 2 noiembrie	355—356
583. CĂTRE A. Z. GOLTMAN. 3 noiembrie	356

A N E X E

1. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIATULUI MILITAR DISTRICTUAL OREL. 12 iulie 1919	359
2. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. OSINSKI. 19 iulie 1919	359—360
3. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR- REVOLUȚIONAR AL ARMATEI A 5-a. 8 august 1919	360—361
4. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C. G. RACOVSKI, L. D. TROŢKI ȘI S. V. KOSIOR. 13 august 1919	361—362
*5. TELEGRAMĂ ADRESATĂ UNOR MUNCITORI DIN UFA 10 octombrie 1919	362—363

6. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL SIMBIRSK ȘI COMITETULUI EXECUTIV JUDEȚEAN SIZRAN. 15 octombrie 1919	363
7. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARULUI GUBERNIAL PENTRU APROVIZIONARE OREL. 11 decembrie 1919 ..	364
8. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARILOR TUTUROR DIRECȚIILOR REGIONALE ALE CĂILOR FERATE. 30 decembrie 1919	364—365
9. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR REVOLUȚIONAR AL ARMATEI A 5-A. 21 ianuarie 1920 ..	365
10. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN. 4 februarie 1920	366
11. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE SIMBIRSK, SAMARA, KAZAN, PENZA, REAZAN ȘI UFA. 28 februarie 1920	366—367
12. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR GUBERNIALE DE PARTID, COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE ȘI COMITETELOR GUBERNIALE PENTRU APROVIZIONARE. 17 aprilie 1920	367—368
13. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMANDANTULUI FLOTEI DIN MAREA BALTICĂ. 20 aprilie 1920	368—369
14. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PRESEDINȚILOR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE. 23 aprilie 1920 ..	369—370
15. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE, COMITETELOR EXECUTIVE ORĂȘENEȘTI MOSCOVA ȘI PETROGRAD, COMITETELOR REVOLUȚIONARE GUBERNIALE, COMITETULUI REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA. Intre 5 și 7 mai 1920	371—372
16. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. B. KRASIN ȘI M. M. LITVINOV. 8 mai 1920	372—373
17. TELEGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI UZINEI DIN SORMOVO. 28 mai 1920	373—374
18. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. Mai 1920	374—375
19. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI DIN SIBERIA ȘI COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE. Intre 25 și 29 iunie 1920	375—376
20. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ECONOMIC DIN AZERBAIDJAN. 29 iunie 1920	376—377
*21. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C. G. RACOVSKI. 28 iulie 1920)	377—378
22. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B. I. TROȚKI. 30 iulie 1920	379
23. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI REVOLUȚIONAR AL REGIUNII URAL ȘI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL SARATOV. 2 august 1920	380—381
24. CĂTRE C.C. AL P.C.(b) DIN UCRAINA. 19 august 1920	381—382
25. CĂTRE BIROUL DIN CAUCAZ AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 19 august 1920	382
26. CĂTRE BIROUL DIN SIBERIA AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 19 august 1920	383

27. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CAILE DE COMUNICAȚIE ȘI DIRECȚIA CENTRALĂ A COMUNICAȚIILOR MILITARE. 28 august 1920	383—384
28. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNALE DIN REGIUNEA VOLGĂI. 31 august 1920	384—385
*29. CĂTRE C. G. RACOVSKI. 13 septembrie 1920	385—386
30. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARILOR GUBERNIALI PENTRU APROVIZIONARE. 17 septembrie 1920	386—387
31. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. N. SMIRNOV ȘI P. K. KOGANOVICI. 8 octombrie 1920	388
32. TELEGRAMĂ ÎN LEGĂTURĂ CU REGLEMENTAREA TRANSPORTURILOR MILITARE. 15 octombrie 1920	389
33. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIILOR MILITARE-REVOLUȚIONARE ALE FRONTURILOR DE VEST, DE SUD-VEST, DE SUD ȘI CAUCAZIAN. 15 octombrie 1920 ..	390
34. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARILOR GUBERNIALI PENTRU APROVIZIONARE. 27 octombrie 1920 ..	390—391
35. OBSERVAȚII PE O SCRISOARE A LUI G. V. CICERIN. 12 octombrie 1919	391—392
36. ÎNSEMNARE PE O SCRISOARE A LUI HENRI GUILBLAUX. Nu mai devreme de 28 noiembrie 1919	392—393

Scrisori și telegrame ale lui V.I. Lenin incluse în volumele apărute ale ediției de față (Iulie 1919 — 5 noiembrie 1920) ..

397—399

Scrisori și telegrame ale lui V.I. Lenin care n-au fost găsite (Iulie 1919 — 5 noiembrie 1920) .....

400—407

Adnotări	408—50
Indice de nume	507—556
Indice tematic	557—565

ILUSTRĂȚII

V.I. Lenin în prezidiul Congresului al IX-lea al P.C.(b) din Rusia. Sala „Sverdlov” din Kremlin, martie—aprilie 1920 ..	XIV—XV
Manuscrisul telegramel adresate de V.I. Lenin Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est. — 1 iulie 1919	XV
Manuscrisul scrisorii lui V.I. Lenin către G.M. Krjijanovski. — 26 decembrie 1919	111
Manuscrisul scrisorii lui V.I. Lenin către K.A. Timireazev. — 27 aprilie 1920	203
Tren cu produse alimentare trimis la Moscova de către muncitorii din Omsk. 22 aprilie 1920	208—209
Manuscrisul scrisorii adresate de V.I. Lenin colectivului fabricii de ciment din stația Șciurovo. — 16 octombrie 1920 ..	333

*Coli de tipar 38. 2 planșe tipar înalt duplex.
Format 16/540×840.*

Tiparul executat sub comanda nr. 6 717/80 485 de către
Combinatul Poligrafic „Casa Științei”, Piața Științei nr. 1, București — Republica Socialistă România

